

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

871

S

1859

v. 2

CLASSICS

NOTICE: Return or renew all Library Material! The Minimum Fee for each Lost Book is \$50.00.

The person charging this material is responsible for its return to the library from which it was withdrawn on or before the **Latest Date** stamped below.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University.
To renew call Telephone Center, 333-8400

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY AT URBANA-CHAMPAIGN

APR 06 1995

CLASSICS

L161—O-1096

GAI SALLVSTI CRISPI

QVAE SVPERSVNT.

RECENSVIT

RVDOLFVS DIETSCH

VOL. II

HISTORIVM RELIQVIAE. INDEX.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCLVIII.

871
9
1859
r.

LIPSIK TYPIS B. G. TEUBNERI.

G. SALLUSTI CRISPI
HISTORIARVM FRAGMENTA.

Lib. I.

1 [Kr. et Gerl. I 1]. Res populi Romani M. Lepido Q. Catulo consulibus ac deinde militiae et domi gestas composui.

Rufin. de comp. et metr. orat. p. 320 ed. Pith. p. 355 ed. Caper. p. 192 Orell. *Idem [Pompeius Messallianus] de Sallustiana compositione sive numero et structura sic dicit: Nunc si videatur Sallustianae periodi numerus inspicimus: Res populi dactylus, li romani Mureo tres spondarii, Lepido anapaestus, Quinto Catulo spondaeus et anapaestus, consulibus pacem primas, ac deinde dichoraecus sive ditrochaeus, militi dactylus, ac domi creticius, gestas spondaeus, composui choriambus ex longa et brevi et brevi et longa. Prisc. XV p. 1006 P p. 64 H. per genetiuum — Sallust. in I histor. ac deinde militiae et domi gestas composui. p. 1012 P. 73 H. In ac diphthongum nomina sunt genetiui casus loco adverbii posita, ut Romae, Casae, Capuae. Sallustius — in I hist. Res populi Romani M. Lepido Q. Catuloque cons. ac deinde domi et militiae gestas. Prooemium ab his verbis oritur esse ex Ti. Donat. ad Verg. Aen. I 1 adparet.*

2 [Kr. I 2. G. 13]. Romani generis disertissimus paucis absolvit.

Victorin. ad Cic. Rhet. I p. 56 ed. Orell. *Namque historia et brevis esse debet in expositione et aperta et probabilis: ut Sallustius sibi omnia in Catilinae tribuit: quam brevissime [em. verissime] potero paucis absolvam, cum altis historiographis singula tradidisset in libro primo historiarum, Catoni breviter: Romani generis disertissimus paucis absolvit, Fannio vero veritatem. — Serv. ad Verg. Aen. I (96) fortissime gentis — Item Sallustius: Romani generis disertissimus. Cfr. Hier. Ep. LXI (al. 75) ed. Vall. Solus es Cato Romani generis disertissimus. — Acron ad Horat. Sat. I 10, 9: Sic et Cato laudatur a Sallustio, quod multa paucis absolverit.*

Mählly N. Ann. LXXVII p. 78 coni. disertissimus summa paucis absolvit. Obiectum aegre desideratur, nec veri dissimile est id ante paucis excidisse, quamquam quid obstat, quo minus id in principio cunctiati scriptum fuisse statuamus?

3. Fanni (G. Fanni, cfr. Fr. hist. ed. Roth. p. 311) veritatem in hist. lib. I ab Sallustio laudatam esse tradidit Victorinus l. modo conl.

4 [Kr. I 4. G. 13]. Recens scrip.

Charis. p. 192 P. 129 L. 216 Keil. Recens. *Asper comm. Sallustii historiarum primo nunc adverbium nunc nomen id esse dicit; recens scrip. potest enim esse temporis [adverbium].*

Recens eo loco indicativum fuisse certum videtur. Coniecturam Putschii et aliorum scripsi recte rececit Kritzius, quoniam Sallustius se recentem res scripsisse ne potuit quidem dicere. Probandum igitur est, quod ipse coniecit scripsit, set utrum de scriptore dictum fuerit, qui res gestas paulo post conscripserit (Sisennam dici haut improbabilius Kritzius suspicatus est), an qui paulo anto Sallustium eundem res scripserit, nu de viro quodam, qui post aliquod eventum confestim litteras dederit, utique in incerto relinquendum est. Keilius: recens scriptum.

5 [Kr. et G. I 6]. Neque me divorsa pars in civilibus armis movit a vero.

Arusian. p. 248 L. *Motus ab illo loco.* Sal. Hist. I neque me diversam pars in civilibus armis movit a vero.

Apertissime Sallustius se eo, quod bello civili diversam partem secutus sit, tamen non adductum esse dicit, ut de optumatis scribens veri modum excederet et quae laudanda essent, improbaret aut ineret.

6 [Kr. I 7. Gerl. I 8]. Nam a primordio urbis ad bellum Persi Macedonicum.

Priscian. XVII p. 1101 P. vol. II p. 188 H. *Idem historiarum I nam a primordio urbis ad bellum Persi Macedonicum pro Persis. XIV p. 980 P. p. 30 H. (ad) tempore (adiungitur), ut Sallustius in I hist. ad bellum Persi Macedonicum. — Serv. ad Verg. Aen. I 30 Achilli — ut Sallustius a principio urbis ad bellum Persi Macedonicum. Detrahitur autem a tertiae declinationis genitivis. Id. ad VIII 383 Hinc est filia Neri, iunioris Achilli. Item in Sallustio ad bellum Persi Macedonicum. Sic Asper. — Charis. p. 37 L. p. 68 K. Inventuntur autem apud veteres quae sine ratione genitivum faciunt per t, ut apud Sallustium in prima historia bellum Persi Macedonicum. — Prob. inst. p. 126 L. et antiqua est ratio declinationis dativo uti pro genitivo: Infelicis Ulxet pro Ulxetis, Achilli pro Achillitis. Ad bellum Persi Macedonicum pro Persis. — M. Cland. Sacerd. de art. gr. p. 56 ed. Endl.*

Pertinuisse haec verba ad statum civitatis Romanae recte Kr. perspexit. Quanti momenti bellum cum Perse gestum ad res Romanas fuerit, ostendit Th. Momms. II. R.

7 [Kr. et G. I 8]. Nobis primae dissensiones vitio humani ingenii evenere, quod iniquis atque indomitum semper in certamine libertatis aut gloriae aut dominationis agit.

Prise. V p. 158 ed. Hertz. *neutris quoque coniuncta haec (i. e. in 'es' communia) inventuntur, ut — Sallustius in I historiarum: nobis [nuper (sup. vel nobis) Dd. nuper A] primae dissensionis [Sic Hertz. dissensionis RII. dissensionis r. dissensionis L. dissensionis K.] vitio humani ingenii evenere [r. evenire RK. retinere A], quod iniquis atque indomitum semper in certamine libertatis aut gloriae aut dominationis agit. — Serv. ad Verg. Aen. IV 245: An agit in actu est? Sallustius: inter certamina donationis aut libertatis agit.*

8 [Kr. 19. G. I 10]. Res Romana plurimum imperio valuit Ser. Sulpicio [et] M. Marcello consulibus omni Gallia cis Rhenum atque inter mare nostrum et Oceanum, nisi qua [a] paludibus inuia fuit, perdomita. Optimis autem moribus et maxima concordia egit populus Romanus inter secundum ac postremum bellum Carthaginiense.

Victor. ad Cic. Rhet. p. 5 ed. Orell. *Hoc et Sallustius tenet, cum de rebus Romanis loqueretur. Dixit enim prius bella gesta, post pacem esse funditum. Res inquit Romana plurimum imperio valuit Servio Sulpicio et M. Marcello consulibus omni Gallia cis Rhenum atque inter mare nostrum et Oceanum, nisi quae a paludibus inuia fuit [Sic cod. Bas. at. fuit inuia], perdomita. Hic bellum geritur; deinde pacem memorat consecutam. Optimis autem moribus et maxima concordia egit res publica inter secundum ac postremum bellum Carthaginiense.* — Non. p. 61 Roth. *Cis postum pro ultra.* Sallustius: cis Rheum atque inter mare nostrum et Oceanum, nisi qua paludibus inuia fuit, perdomita [nisi quia codd. Düb. ad; inuia fuit A, fuerit ad]. — Ammian. Marc. XV 12 extr. Nam omnes Galliae nisi qua paludibus inuiae fuere, at Sallustio docetur auctore, post decemalis belli mutas clades subegit Caesar societatique nostrae foederibus iunxit aeternis. — Serv. ad Verg. Aen. VI 589: *Faciit in ambas, compendiosius quam si duas diceret. Poteramus enim etiam tertiam sperare. Sic Sallustius: inter secundum atque [Gueff. et] ultimum bellum Carthaginiense, non aut tertium.* — Augustia. de civ. D. III 21: Porro inter secundum et postremum bellum Carthaginiense, quando Sallustius optimis moribus et maxima concordia dixit egisse Romanos *et.* II 18 *commemorato loco Cat. 6—10 sic pergit: Idem tamen in primo historiae suae libro atque eius exordio fatetur etiam tunc cum ad consules a regibus esset translata res publica, post parvum intervallum iniurias validiorum et ob eas discessionem plebis [et] a patribus aliasque in urbe discessionem fuisse. Nam cum optimis moribus et maxima concordia populum Romanum inter secundum et postremum bellum Carthaginiense commemorasset egisse causamque huius boni non amorem iustitiae, set stante Carthagine metum pacis infidiae fuisse dixisset — continuo subiecit idem Sallustius et ait: At (Fr. 9).*

1. et cur defendam censem vid. *Cann. vol. I p. 50.* — 3. et] atque Kr. et Gerl. a cum Gerl. defend. — 5. populus Romanus *ex Aug. scripsi pro res publica.* ac; et rel.

9 [I 10 Kr. 11 G.] At discordia et avaritia atque ambitio et cetera secundis rebus oriri sueta mala post Carthaginiis ex-

Verba exstant ap. Aug. de civ. D. II 18 (vid. ad 8), *inter aucta sunt et Nam iniuriae interpositis hisce: ut intelligeremus etiam antea et oriri solere et augeri. Unde subnectas cur haec dixerit [vides] Nam iniuriae — agitatae. Fides, quemadmodum etiam illo brevi tempore ut regibus exnetis i. e. eicetis aliquantulum aequo et modesto iure ageretur. Metum dixit fuisse causam, quoniam metuebatur bellum, quod rex Tarquinus regno atque urbe pulsus Etruscis sociatus contra Romanos gerebat. Attende quid deinde contexit: Dein inquit servili — bellum Punicum. Cernis ex quo tempore i. e. parvo intervallito post reges exuictos quales Romani fuerint. [In ed. Erasmi. 8 agitata om. deinde maxime seueros oppressos script.]. Id. III 16: *Huic tempori adiectamus etiam tempus illud quousque dicit Sallustius aequo et modesto iure agitatae dum metus a Tarquinio et grave bellum cum Etruria positum est. Quamvis enim Etrusci Tarquinio redire in regnum**

cidium maxime aucta sunt. Nam iniuriae validiorum et ob eas
 discessio plebei a patribus aliaque dissensiones domi fuere iam
 inde a principio neque amplius quam regibus exactis, dum metus
 a Tarquinio et bellum grave cum Etruria positum est, aeque et
 5 modesto iure agitata. Deim servili imperio patres plebem ex-
 ercere, de vita atque tergo regio more consulere, agro pellere
 et ceteris expertibus soli in imperio agere. Quibus agitata saevitiis
 et maxime fenoris onere oppressa plebes cum assiduis bellis tri-
 butum simul et militiam toleraret, armata montem sacrum atque
 10 Aventinum insedit, tumque tribunos plebei et alia sibi iura para-
 vit. Discordiarum et certaminis utrinque finis fuit secundum bel-
 lum Punicum.

*conanti opitulati sunt, gravi bello Roma concussa est. Ideo dicit aequo et mo-
 desto iure gestam remp. metu premente, non persuadente instilla. Tum extr.
 cap. Finito scilicet tempore quo aequo et modesto iure agitata est, secunda
 sententia quae Idem Sallustius breviter explicat: deinde servili — soli imperio —
 Quibus agitata saevitiis — maxime fenore oppr. — tributum et militiam
 simul — tumque [Erasm. al. tumque] — certaminis utriusque — Puni-
 cum. Id. V 12: Qui audit haec Catonis verba sive Sallustii [Cat. 52, 10—22],
 potest quales laudantur Romani veteres unnes tales tuos fuisse vel plures.
 Non ita est; alioquin vera non essent, quae ipse idem scribit, ea quae com-
 memorari in secundo libro huius operis, ubi dicit iniurias validiorum et ob
 eas discessionem plebis a patribus aliasque dissensiones domi fuisse
 iam inde a principio neque amplius aequo et modesto iure actam, quam
 expulsis regibus quandoque metus a Tarquinio fuit, donec bellum grave,
 quod propter ipsam cum Etruria susceptum fuerat, finiretur. Postea vero
 servili imperio patres exercuisse plebem, regio more verberasse, agro
 pepulisse, et ceteris expertibus solos egisse in imperio. Quorum dis-
 cordiarum, dum illi dominari vellent, isti servire nolent, finem fuisse bel-
 lum Punicum secundum, quia rursus gravius metus coepit urgere atque ab
 illis perturbationibus alia maiore cura cohibere animos inquietos et ad concor-
 diam revocare civilem. — 1. Serv. ad Verg. Ge. IV 238: Sallustius: iniuria
 validiorum, scilicet quam inferebant validiores. — 5. Donat. ad Ter. Andr.
 I 1, 9: Mirae servitatem pro dominatu posuit. Sic Sallustius deia servili
 imperio. — 9. Arus. p. 236 L. insido illos. — Sall. Hist. I: armata mon-
 tem sacrum atque Aventinum insedit. Serv. ad Verg. Aca. VIII 479:
 insedit autem secundum Sallustium: montem sacrum atque Aventinum in-
 sedit. Diomed. p. 443 sq. K. et aliter de prolepsis disputatur, cum id quod
 posterius accidit ante tempus ascribitur, velut Laviniaque venit litora. La-
 vinium enim nondum erat, cum ad Italiam venit Aeneas. Et apud Sallustium
 montem sacrum atque Aventinum insedit; qui mons ab hoc, quia illum
 plebs insederat, postea sacer dictus est.*

Quid inter hoc et sequens fragamentum intercesserit, ex Augustini
 locis adparet.

10 [Kr. 11, G. 12]. Postquam remoto metu Punico similitates
 exercere vacuam fuit, plurimae turbae, seditiones et ad postre-

Geil. N. A. IX 14: metus hostium recte dicitur et cum timent hostes
 et cum timeantur. Itaque Sallustius — item alio in loco: postquam remoto
 metu Punico similitates exercere vacuam fuit. — Quibus verbis non di-

num bella civilia orta sunt, dum pauci potentes, quorum in gratiam plerique concesserant, sub honesto patrum aut plebei nomine dominationes adfectabant: bonique et mali cives adpellati non ob merita in rem publicam omnibus pariter corruptis, set uti quisque locupletissimus et iniuria validior, quia praesentia defendebat, pro bono ducebatur.

bium est quin continuata fuerint, quae Ang. de civ. Dei III 17 retulit. — 1. Arus. p. 220: *Concedo in gratiam. Sal. Hist. I*: quorum in gratiam plerique concesserant. — 5. Quoniam non qua ratione optumates bonos adpellaverint dicitur, sed quo modo et factio nobilium et partes populares boni et mali vocabula usurpaverint, adparet quia praesentia defendebat sententiae repugnare. Malim *placencia*, ut qui ea, quae plerisque placerent, defenderit, bonus adpellatus esse dicatur.

11 [Kr. 14. G. 13]. A Ti. Graccho seditiones graves coepere.

Aug. de civ. D. II 21: *Inducit enim [Ulcero] Scipionem, eum ipsum qui Carthaginem extinxerat, de re publica disputantem quando praesentibus corruptione ea, quam describit Sallustius, eam [illam?] iam tanquam periturae. Eo quippe tempore disputatur, quo iam unus Gracchorum occisus fuit, a quo scribit seditiones graves coepisse Sallustius.*

12 [Kr. et G. 12]. Ex quo tempore maiorum mores non paulatim, ut antea, set torrentis modo praecipitati: adeo inventus luxu atque avaritia corrupta est, uti merito dicatur genitos esse qui neque ipsi habere possent res familiaris neque alios pati.

Aug. de civ. D. II 18: *ex pulcherrima atque optima pessima ac fragiliosissima facta est, post Carthaginis videlicet, ut ipse commemoravit, excidium. Quae tempora ipse Sallustius quem ad modum breviter recolat et describat, in eius historia legi potest, quantis malis morum, quae secundis rebus exorta sunt, usque ad bella civilia demonstret esse pervertum. Ex quo tempore, ut ait, maiorum mores non paulatim, ut antea, set torrentis modo praecipitati: adeo inventus luxu atque avaritia corrupta est, ut merito dicatur genitos esse, qui neque ipsi habere possent res familiares neque alios pati. Dicit deinde plura Sallustius de Sullae vitis ceteraque foeditate rei publicae [ex eis verbis nonne perspicitur haec verba non cum fr. 10 continuata fuisse, set ei loco proxima, ubi ad Sullae res commemorandas scriptor transgressus est?]. Id. ibid. II 19: *Ecce ante Christi adfutum post delictum Carthaginem maiorum mores non paulatim, ut antea, sed torrentis modo praecipitati: adeo inventus luxu atque avaritia corrupta est. II 22: Nunc ago de labe morum, quibus primum paulatim decoloratis, deinde torrentis modo praecipitati.**

13 [Kr. 13. G. 32]. Omnium partium decus in mercedem corruptum erat.

Arus. p. 240: *In illam rem pro causa illius rei.* — Sal. Hist. I: omnium partium decus in mercedem corruptum erat.

* 14 [Kr. 15. G. 16]. Tantum antiquitatis curaeque pro Italica gente maioribus fuit.

Front. de oratt. ed. Mai II p. 271 ed. Med. p. 250 ed. Rom. *Verrum aliquid adquiras non factum a te, nam id quidem absurdum est, sed*

usurpatum concinuis aut congruentius. Tantum antiquitatis cura e . pro Italica gente maioribus Sallustius ait. *Antiquitatis verbum usitatum, sed nusquam [eo] sensu usurpatum [ueque? Malim at] probe adscitum. Num vulgo dicitur quod potius sit antiquius esse. Inde ipsa Sallustio dericento* [Sequentibus verbis Fronto hoc dixisse videtur, ipsum Sall. quod inusitatum vocabulum esset, sequenti verbo explicasse]. — Serv. ad Verg. Ge. II 209: *Antiquasque domos, aut reuera antiquus aut curas. Sallustius: Tantum antiquitatis curaeque maioribus pro Italica gente fuit. Id. ad Aen. II 635: antiquasque domos, curas (Sallustius antiquitatis curaeque pro Italica gente).*

De loco, quem haec verba tenuerint, adsentior Linkero de Sall. hist. proem. p. 57.

* 15 [Kr. III 81, I 17 ed. noviss. G. inc. 67]. Citra Padum omnibus lex Licinia tætra fuit.

Haec verba ab Clodonio p. 1934 P. ob praepositionem *citra* commemorata corrupte ibi leguntur: — *lex Lucania fratra fuit.* Primus eis lucem adtulit Casselius (ap. Kritz. p. 273), cum acutissimum perspexisset in *Lucania* latere *Licinia* et dici de lege Licinia Mucia, a. 659 (85) ab coss. L. Licinio Crasso Q. Mucio Scaevola perlata (cfr. Götting. Gesch. d. r. Staatsverf. p. 449). Iam ex verbis *Quibus citra Padum* apertissimum est scripsisse Sallustium de vi, quam illa lex ad Italicos habuisset. Igitur Casselius scribendum existumavit *fraudi fuit*, hoc dici arbitratus: legem illam omnibus Italicis pergravem fuisse magnamque eis adtulisse molestiam atque incommodum. Sed cum *frans* vere ac proprie dicatur de calamitate per iniuriam inlata, illam autem legem ut imprudentem, ita instissimam fuisse constat (Momms. H. R. II p. 214), minus id probabile videtur. Quod sentiens Mähly Nov. Ann. LXXVII p. 80 coniecit *frustra fuit*, in quod iam autem cum incidere Wagner Act. gymn. IX p. 193. Sed quid id ost? Num illi legem eam non observasse dicuntur? An in illorum animos non eam vim habuit, quam consules expectaverant? Neutrum dici potuit; nam qui contra legem ius civitatis sibi adrogassent, eis poenae constitutae erant, et num consules tam stolidi fuere, ut sperarent legem suam Italicis gratam fore? Quare existumavi scribendum esse *tætra*; terrorem quippe et summam indignationem sociis iniecissee, ergo tætram visam esse constat (Asc. in Corncl. p. 67 ed. Or. ea lege ita alienati animi sunt principum Italicorum populorum, ut ea vel maxima causa belli Italici fuerit).

16 [Kr. 18. G. 49]. Tum vero Etrusci cum ceteris eiusdem causae duces se nactus rati maximo gaudio bellum irritare.

Non. p. 21 R. *In irritare dictum est proprie provocare, tractum a canibus, qui cum provocantur irruunt.* — Sallustius Hist. lib. I: Tuuc vero et posci cum ceteris eiusdem causae duces se nactus rati maximo gaudio bellum irritare [em. Mere.]. — Arus. p. 241: *In iritat bellum.* Sal. Hist. I: maximo gaudio bellum irritare.

De re cfr. Appian. b. c. I 49 sq.

* 17 [Kr. 17. G. 69]. Post defectionem sociorum et Latii.

Donat. ad Ter. Ad. III 4, 12: *socius defeit, patreus prodit, patronus deserit.* Sic Sallustius post defectionem sociorum et Latii.

Latii intellegas sociorum nominis latini.

18 [Kr. 20. G. 19]. Quis rebus Sulla suspectis maximeque ferocia-regis Mithridalis in tempore bellaturi.

Arus. p. 211: *In tempore t. e. oportune.* Sal. Hist. I: Quis rebus

Sylla suspectis maximeque feroeia regis Mithridatis in tempore bellatūri. — Donat. ad Ter. Phorm. II 4, 21: *In tempore huc se recipere, ἰνὴναιφας*. Sallust. maximeque feroeia regis in tempore bellatūri.

Pertinere haec verba ad res a. 88 actas in propatulo est.

19 [Kr. 21. G. 55]. Postremo ipsos colonos per miserias et incerta humani generis orare.

Serv. ad Verg. Aen. X 45 postquam dixit de *rogo te per miserias*, adiungit haec: *Sallustus in primo*; postremo ipsos colonos per miserias et incerta humani generis orare.

Non sine magna veri specie Kritzius haec verba ad G. Mari fugam spectasse coniecit; fortasse de filio illius fuere dicta quem ab villicio servatum esse narravit Plut. Mar. e. 35 extr.

20 [Kr. 22. G. 30]. Nihil esse de re publica neque [de] libertate populi pactum.

Arus. p. 251: *Paciscor de illa re. Sallust. Hist. I*: nihil esse de Rep. neque libertati populi Rom. pactum.

Acute Kr. docuit, verba esse L. Cinnae, quod insinrandum Sullae datum (Plut. Sull. e. 10. Cass. Dio fr. 117) violasset, ita excusantis, ut illud ad rem publicam et libertatem populi Romani pertinuisse negaret. *Libertate* em. Linden. de repetendum ego conieci.

21 [Kr. 23. G. 101]. Nexiit catenae modo.

Prisc. X p. 536 H. *similiter 'necto nexui' et 'nexi'*. — *Sallustus in historiarum I*: nexiit catenae modo.

Cum App. b. e. I 67 p. 498 Bekk. Sertorium et Marium narret Tiberim pontibus iunxisse, quo urbem conatu intercluderent, probabilis haec verba cum Kr. ad eam rem referri puto quam cum G. ad ignotam quandam rem bello Sertoriano institutam.

22 [Kr. 26. G. 15]. Cum arae et alia deis sacrata supplicum sanguine foedarentur.

Serv. ad Verg. Aen. II 503 see. cod. Cass. [Bergk part. V p. 24]: *Foedantem; eruantem. Sallustus in I*: Cum arae et alia diis sacrata supplicum sanguine foedarentur. *Saera volg.*

Haut improbabilius Kritzius ad crudelitatem rettulit, qua Marius et Cinna in urbem ingressi saevierunt, quamquam nihil obstat, quo minus de foedis facinoribus, quae Sullani in urbe commiserunt, dicta statuamus (cfr. Drum. II p. 171).

* 23 [Kr. 27. G. V 9]. Inde ortus sermo percunctantibus utrumque: satin' salve? quam grati ducibus suis? quantis familiaribus copiis agerent?

Donat. ad Terent. Eum. V 6, 8: *Satine salve? Nunc adverbium est: producta est e littera. Sallustus*: Inde natus sermo percunctantibus utrumque, satin' salve, quam grati ducibus suis, quantis familiaribus copiis agerentur. — *agerent* Douza; *angerentur* cum aliis Gerl. — Spectasse haec ad conloquia inter L. Sullae et L. Scipionis exercitus apud Teanum agitata (cfr. Drum. II p. 459 extr.), recte perspexerunt Kr. et Link. em. Sall. p. 24 sq. Vid. infra ad fr. 54.

24 [Kr. 29. G. om.]. Schol. ad Luc. Phars. II 134: Marius in-

vita matre Iulia adeptus est consulatum, *de quo Sallustius memiuit.*
Cfr. Aur. Vict. d. vir. ill. 68, 1. Link. de prooem. p. 63.

* 25 [Kr. 30. G. 22]. Apud Praeneste locatus.

Ex Sall. hist. adfert Prise. XV p. 1008 P. p. 67 H. Spectasse ad Sullae exercitum, Marium in oppido Praeneste obsidentem (cfr. Drum. II p. 462 sqq.), in aperto est.

* 26 [Kr. 31. G. 23]. Et Marius virtus duplicaverat bellum.

Serv. ad Verg. Ecl. II 67: *Duplicent notem auget. Sallustius (Lib. VI Hist.): et Marius victus duplicaverat bellum.* — Imitatum esse Tacitum Hist. IV 51 iam alii monere.

27 [Kr. 33. G. 121]. Ut Sallani fugam [innocentem] in noctem componerent.

Arus. p. 239: *In noctem siletur. Verg. Ge. III: siletur in noctem. Sallust. Hist. I: ut si illam fugam innocentem in noctem componerent.* — *Sallani* em. van der Hoeven spec. litter. de nonn. loc. vet. scr. p. 45; *innocentem* del. Linker. de prooem. p. 60 sq. Probabilius autem cum hoc viro docto verba illa ad pugnam ante urbis portas adversum Samnites commissam referuntur, quam cum Gerl. ad Q. Metelli milites in Hispania contra Sertorium bellantes.

* 28 [Kr. 32. G. 26]. Carbo turpi formidine Italiam atque exercitus deseruit.

Serv. ad Verg. Aen. II 400: *formidine turpi, epitheton timoris est. Sic Sallustius: Carbo turpi formidine Italiam atque exercitus deseruit.* — *exercitus* eod. Cass. Bergk. part. V p. 7; *exercitum vulg.*

* 29 [Kr. 34. G. 41]. Mox tanta flagitia in tali viro pudet dicere.

Schol. Gronov. in Cle. pr. S. Rose. p. 434 ed. Or. *Scimus Sallam in pueritia turpissimum fuisse, unde Sallustius dixit: Mox tanta flagitia in tali viro pudet dicere.*

* 30 [Kr. 35. G. 25]. M. Marius, cui fracta prius crura brachia et oculi effossi, scilicet ut per singulos artus expiraret

Schol. ad Lucan. Phars. II 173; *postea Cnati filius, regressus victor ex Asia, petiit a Sulla ut sibi Marius daretur ad poenam, quem datum per singula membra cruciavit, ut ait Sallustius in Jugurthino: Marius cui fracta prius crura, brachia, et oculi effossi, scilicet ut per singula membra expiraret.* — Rufinian. de schem. diazoeas II p. 52 Cap. p. 273 Frotzsch. *Sarcasmos chleusmo proxima est et similitis figura, qua adversariorum factu cum exacerbatione admissi eorum lacessimus, ut apud Sallustium de Syllae crudelitate; ut in M. Mario, cui fracta prius crura artus expiraret. Latine dicitur exacerbatio. [Malim equidem ut deleri et in M. Mario coniungi cum crudelitate].*

31 [Kr. 36. G. 31]. Igitur venditis proscriptorum bonis aut dilargitis.

Prise. VIII p. 392 H. *'horto' quoque pro 'hortor' et 'largio' pro 'largior' dicunt, quae sunt communia. unde Sallustius in I historicarum: igitur*

venditis proscriptorum bonis aut dilargitis. — A. Gell. XV 13, 8: *Sallustius quoque eodem modo dilargitis proscriptorum bonis dicit, tanquam verbum 'largior' sit ex verbis communibus.*

32 [Kr. 37. G. 73]. Nihil ob tantam mercedem sibi abnuituros.

Arus. p. 210. *Abnuo tibi hor.* *Ideus Hist. I:* nihil ob tantam mercedem sibi abnuituros.

Kritzius hoc fragmentum ita interpretatus est: Sullam servos civitate donatos et veteranos praedii auctos sibi semper ad obsequium paratos et promptos futuros speravisse; rectius mihi referri videtur ad mercedem, qua promissa aut ostenta milites in Asia fidos sibi facere studuit (cfr. Cat. II, 5).

* 33 [Kr. 38. G. 33]. Et relatus inconditae olim vitae mos, ut omne ius in viribus esset.

Vacca ad Lucan. Phars. I 175. — Front. de oratt. III p. 206 ed. Med. p. 248 ed. Rom. *usque datam secleri* — Q. *Annaeus ait. Contra Sallustius omne ius in validioribus esse.* — De rapinis ab Sullanis perpetratis dici in aperto est.

* 34 [G. inc. 78]. Qui plus poterat, plus iuris habere videbatur.

Verba haec Sallusti esse dicit Schol. ad Lucan. Phars. I 175, om. tamen priore plus, quod inseruit Rothius; commemoravit Kr. in adn. ad fr. 32. Quo iure veri simile iudicem, haec verba pertinuisse ad explicanda quae fr. 33 dicta sunt, alii existunt.

35 [Kr. 39. G. 31]. Quo patefactum est rem publicam praedae, non libertati repetitam.

Arus. p. 250: *Repetitam praedae pro ad praedam.* *Sal. Hist. I (cod. Pirin. l. e. Primo):* quo patefactum est, Remp. praedae non libertati repetitam.

* 36 [Kr. 19. G. 75]. Quippe vasta Italia rapinis fuga caedibus.

Serv. ad Verg. Aen. VIII 8: *Vastant cultoribus; abduccendo cultores vastos et desertos efficiunt.* *Sallustius* — — — [Iug. 48] — *atibi:* Quippe vasta Italia rapinis, fuga, caedibus. — Quae verba rectius mihi videor ad vastitatem Italiae bello civili effectam (cfr. Iug. 5, 2) referre, quam Kritzius ad vastationes belli socialis, quamquam de his dixere, qui alias multa ex Sall. hausere, Aug. de civ. Dei III 26, Flor. II 6, 10.

37 [Kr. 40. G. 54]. Insanum aliter sua sententia atque adulterarum mulierum —.

Charis. p. 194 K. *Alter pro alia Sallustius historia I:* sanctus alias et ingenio vnlidus, *item in eadem:* insanum aliter sua sententia atque aliarum mulierum. — Probari non potest, quod Mähly coniecit (N. A. LXXXVII p. 78) *atque aliorum multorum*, nec magis artificiosa Kritzius interpretatio *aliarum mulierum* exprimere notionem moechi; reete Keilms excidisse, unde genitivus *mulierum* penderet, statuit. Si haec verba iudicium de Sulla continere — de qua re dubitari vix potest — non pudet audacius suspicari *atque adulterarum mulierum*, post quae exciderit *amore* vel simile aliquid, ut sententia sit: quem cum aliis in rebus, tum in adulteras insanivisse censeat. De Sullae autem adulteriis Sallustium dixisse testatur Plut. comp. Lys. c. Sylla c. 3: *ἀλλὰ τοῖς περὶ γάμου*

καὶ σωφροσύνης εἰσηγεῖτο νόμους τοῖς πόλιταις αὐτὸς ἔραϊν καὶ μοιχεύων,
ὡς φησὶ Σαλονάσιος, quae verba novom fragmentum (I 135) continere
censuit Gerl.

*38 [Kr. 42. G. 27]. Simulans sibi alvum purgari.

Serv. ad Verg. Aen. II 19: *alvus est quo defluunt sordes, ut Sallustius: simulans sibi alvum purgari.* Quocum concinnat Glossar. Verg. p. 371 ed. Lion. Isidor. Or. p. 352 Ott. Lex. ap. Mai class. auct. VIII p. 34. De exitu Gn. Carbonis haec dicta fuisse, ex Plut. Pomp. 10. Valer. Max. IX 13, 2 apertissimum est.

39 [Kr. 44. G. 29]. Id bellum excitabat metus Pompei victoris Hiempsalem in regnum restituentis.

Gell. IX 12, 14: *Itaque Sallustius in historia prima metum Pompei dixit, non quo Pompeius metueret, quod est usitatus, sed quod metueretur. Verba haec Sallusti sunt: id bellum excitabat metus Pompei victoris, Hiempsalem in regnum restituentis.* — Non. p. 96 ed. Roth. *Metus nove et eleganter positum Sallustius Historiarum lib. I: id bellum excitabat metus Pompei victoris: hoc est quod de Pompeio metueretur.* — De re efr. Appian. de b. e. I 30 p. 502 Bekk. Plut. Pomp. 12.

40 [Kr. per errorem 90. G. 37]. De praefecto urbis quasi possessione rei publicae magna utrimque vi routebatur.

Arus. p. 202: *Praefectus illius rei. Sallust. Hist. I: de praefecto urbis quasi possessio rei publicae magna utrimque vi contendebar.* — Acute Kr. perspexit haec dicta fuisse de cass. a. 78, M. Aemilio Lepido Q. Luctatio Catulo, de dicendo ob ferias latinas praefecto urbis inter se contententibus. — *possessore eoni.* Lind. probavit Kr. *possessione* ego, ut sententia sit: ita de pr. u. contendeabant, quasi de possessione rei p. contenderetur.

41 [Kr. 45. G. p. 141].

*M. Aemili Lepidi consulis ad populum Romanum oratio
contra Sullam.*

Clementia et prohibitas vostra, Quirites, quibus per reteras 1
gentis maximi et rari estis, plurimum timoris mihi faciunt ad-
vorsum tyrannidem L. Sullae, ne, quae ipsi nefanda existimatis,
ea parum credendo de aliis circumveniamini, — praesertim cum
5 illi spes omnis in scelere atque perfidia sit neque se aliter tutum
patet, quam si peior atque instabilior metu vostro fuerit, quo
captis libertatis curam miseria eximat — aut, si provideritis, in
vitandis periculis magis quam ulciscendo teneamini. Satellites qui- 2
dem eius, homines maximi nominis, optimis maiorum exemplis,

VAR. SCR. 2. gentes ℞. maximi — plurimum ℞. adversum ℞.
advorsus Cort. — 3. ne quae ipsi nefanda ℞. ne ipsi nefanda quae
Cort. existimatis ℞ rel. existimatis ego. — 4. cum ℞. quom. al. —
7. captis ℞. captivis Cort. — 8. in vitandis ℞. Altd. in tutandis Cort.
— 9. nominis optimis (sic) ℞. nominis non minus optimis Cort.

nequeo satis mirari, qui dominationis in vos servitium summa met-
 3 erdem dant et utrumque per iniuriam malunt quam optimum iure
 4 liberi agere: praeclara Brutorum atque Aemiliorum et Lutatiorum
 5 proles, geniti ad ea, quae maiores virtute peperere, subvertenda.
 6 Nam quid a Pyrrho Hannibale, Philippoque et Antiocho defensum
 7 est aliud quam libertas et suae cuique sedes, neu cui nisi legibus
 8 pareremus? quae cuncta saevus iste Romulus quasi ab externis
 9 rapta tenet, non tot exercituum clade neque consulum et aliorum
 10 principum, quos fortuna belli consumpserat, satiatus, set tum cru-
 11 delior, cum plerosque secundae res in miserationem ex ira vor-
 12 tunt. Quin solus omnium post memoriam humani generis sub-
 13 plicia in post futuros composuit, quis prius iniuria quam vita certa
 14 esset; pravissimeque per sceleris inhumanitatem adhuc tutus fuit,
 15 dum vos metu gravioris serviti a repetunda libertate terreni.
 16 Agendum atque obviam eundum est, Quirites, ne spolia vestra
 17 penes illos sint; non prolataudum neque votis paranda auxilia:
 18 nisi forte speratis taedium iam aut pudorem tyrannidis Sullae esse
 19 et cum per scelus occupata periculosius dimissurum. At ille eo
 20 processit, ut nihil gloriosum nisi tutum et omnia retinendae do-
 21 minationis honesta existimet. Itaque illa quies et otium cum li-
 22 bertate, quae nulli probi potius quam laborem cum honoribus

TEST. SCRIPT. 5. Donat. ad Ter. Phorm. II 1, 13: *Superiora aequi-
 dita sunt, inferiora internatis conjunctionibus. Sallustius: nam quidem
 [corr. quid] a Pyrrho Hannibale et aequore et terra. Ubi aperte prioris
 exempli extrema, alterius prima verba exciderunt, et ne illud quidem cer-
 tum nam alterum Sallusti fuerit (vid. var. lect.).*

7. Serv. ad Verg. Ecl. III 13: *Perverse Menalca; aut converse ad
 torpiditatem, aut intelligamus fuisse quendam Menalcam nobilem, ut istum per-
 versum Menalcam dixerit illius comparatione. Sic Sallustius: saevus [corr.
 saevus] iste Romulus.*

15. Donat. ad Ter. Andr. I 5, 19: *Mire ducenda; semper hoc genus
 declinationis necessitatem ostendit, ut — Sallustius: agendum atque obviam
 eundum est.*

2. utrumque *Bothius praef. p. IX ci.* — 3. liberi *℔. libere Cort.* — 4.
 subvertenda *℔.* — 5. *Quamvis audacius vel conici videatur, tamen non omni
 specie veri caret, apud Donatum Philippoque et Antiocho, set in Sallusti
 libris post ea verba et aequore et terra excidisse.* — 7. saevus *℔. sae-
 vus Cort.* — 8. consulum *℔. consulis Cort.* — 11. post memoriam
 humani suplicia *℔. p. memoriam hominum suppl. Cort. generis inseren-
 dum esse vidit Orell.* — 13. parvissimeque *℔. inhumanitatem ℔. tutus
 fuit ℔. furit Cort.* — 14. servitii *℔. repetenda ℔.* — 15. agendum *℔.
 eundum ℔.* — 16. illos *℔. illum Cort.* — 17. speratis per taedium —
 — tyrannidis esse cum per scelus *Cort.* — 19. ut *℔. uti Cort.* —
 20. aestimet *℔. extimet Vat. 2. existimet Cort.*

capessabant, nulla sunt: hac tempestate seruandam aut inperi- 10
 landam, habendus metus est aut faciendus, Quirites. Nam quid 11
 ultra? quaeue humana sperant aut diuina inpolluta sunt? Popu-
 lus Romanus, paulo ante gentium moderator, exutus imperio gloria
 a iure, agitandi inops despectusque ne seruilis quidem alimenta re-
 licua habet. Sociorum et Latini magna vis ciuitate pro multis et 12
 egregiis factis a vobis data per unum prohibentur, et plebei in-
 noxiae patrias sedes occupavere pauci satellites, mercedem scele-
 rum. Leges iudicia, aerarium, provinciae reges penes unum, de- 13
 10 nique necis civium et vitae licentia. Simul humanas hostias vidistis 11
 et sepulcra infecta sanguine civili. Estne viris relicui aliud quam 15
 solvere iniuriam, aut mori per virtutem? quoniam quidem unum
 omnibus finem natura vel ferro saeptis statuit, neque quisquam ex-
 tremam necessitatem nihil ausus nisi muliebri ingenio expectat.
 15 Verum ego seditiosus, uli Sulla ait, qui praemia barbarum queror, 16
 et bellum cupiens, qui iura pacis repeto. Scilicet quia non aliter 17
 salvi satisque tuti in imperio eritis, nisi Vettius Picens et scriba Cor-
 nelius aliena bene parta prodegerint; nisi adprobaritis omnes pro-
 scriptionem innoxiorum ob divitias, cruciatus virorum illustrium,
 20 vastam urbem fuga et caedibus, bona civium miserorum quasi
 Cimbricam praedam vaenium aut dono datam. At obiecat mihi 18
 possessiones ex bonis proscriptorum: quod quidem scelerum illius
 vel maximum est, non me neque quemquam omnium satis tutum
 fuisse, si recte faceremus. Atque illa, quae tum formidine merca-
 25 tus sum precio soluto iure dominis tamen restituo, neque pati con-
 silium est ullam ex civibus praedam esse. Satis illa fuerint, quae 19
 rabie contracta toleravimus, manus conserentis inter se Romanos
 exercitus et arma ab externis in nosmet versa. Scelerum et con-
 tumeliarum omnium finis sit. Quorum adro Sullam non paenitet,
 30 ut et facta in gloria numeret, et, si liceat, avidius fecerit.

5. Arus, p. 236; *Inops illius rei.* — *Salust. Histor.* I: agitandi inops.
 12. solvere iniuriam Hegesipp. IV 2.

1. seruendam ℞. — 2. est om. *Cort.* faciendus ℞. — 3. inpolluta ℞.
 — 5. reliqua ℞. — 11. sepulcra ℞. — 13. saeptis ℞. — 14. expectat
 ℞. — 15. uti ℞. ut *al.* — 16. qui iura ℞. quia iura *Cort.* — 18. pa-
 rata ℞. parta *Vatic. Bongarsianus.* adprobaritis ℞. approbaveritis
Cort. proscriptionem ℞. proscriptiones *Cort.* — 19. illustrium ℞. —
 25. pretio soluto iure dominis tamen *libri* (praetio ℞). sum, pretio, so-
 luto iure, dominis *Kr. Gert.* pretio soluto, iure tamen, dominis restituo
Link. Contio scribundam pretio soluto iure dominis, tamen rest. i. e.
quamvis cum pretium solverim, iure dominus sim, tamen rest. — 26. quaera-
 bine ℞. — 27. conserentis ℞. — 29. paenitet ℞.

- 20 Neque iam quid existumetis de illo, set quantum audeatis ve-
reor: ne alius alium principem expectantes ante capiamini — non
opibus eius, quae fuitiles et corruptae sunt, set vostra socordia,
per quam captum ire licet et quam audeas tam videri felicem.
- 21 Nam praeter satellites commaculatos quis eadem volt, aut quis non
omnia mutata praeter victorem? Scilicet milites, quorum sanguine
Tarulae Scirroque, pessumis servorum, divitiae partae sunt. Au
quibus praelatus in magistratibus capiundis Fufidius, ancilla turpis,
22 honorum omnium dehonestamentum? Itaque maximam mihi fidu-
ciam parit victor exercitus, cui per tot vulnere et labores nihil
23 praeter tyrannum quaesitum est. Nisi forte tribuniciam potesta-
tem evorsum profecti sunt, per arma conditam a maioribus suis,
utique iura et indicia sibimet extorquerent: egregia scilicet mer-
cede, cum relegati in paludes et silvas contumeliam atque invidiam
24 suam, praemia penes paucos intellexerint. Qua re igitur tanto
agmine atque animis incedit? Quia secundae res mire sunt vitiiis
optentui: quibus patefactis quam formidatus est tam contemetur:
nisi forte specie concordiae et pacis, quae sceleri et paricidio suo

14. Aris. p. 258: *Relegat in illum locum.* *Sal. Histor.* I: relegat in paludes.

16. Senec. controv. VIII 13 p. 219 ed. Bars. *Tunc retulit aliquam Thucydidis* [debebat Demosthenis scribere] *sententiam* *δεικναι γὰρ αὐτὸν ἐνπραξίαι συγκροῦσαι καὶ συσπλάσαι τὰ ἐκείνων ἀμαρτήματα, deinde Sabastinum: res secundae mire sunt vitiiis optentui.* — Porphy. ad Hor. Ep. I 18, 20:

1. quantum audeatis \mathfrak{B} . quantum vos audeatis *Cort.* — 4. quam raptum iri licet et quam audeas tam videri felicem \mathfrak{B} . audeat *Fat. at. audias Fat.* 2. captum ire licet et quam audeat tam videri felicem *Cort.* quam raptum ire licet ei quem hand pudeat tam videri felicem *Or.* 1831. licet ei, quem pudeat vos tam videri felicem *vel* ei quem pudeat tam videri felicem *id.* 1835. sed vostra socordia correpti. Scilicet quam audeas tam videri felicem *Link.* quam captum ire licet et quam audeatis tam videri felices *Mähly N. A.* LXXVII p. 78 sq. *Quoniam Lepidi haec est sententia: iam nunc Sallam capi posse, non licet coniungi ante capiamini, quam captum ire licet: unde adparet ultima verba ad socordiam pertinere. Qua re una vocula interposita — praesertim cum \mathfrak{B} nonnullas tales lacunas habeat — paucisque levis mutatis ita locus restitui posse videbatur, ut sententia communi, qua tamen Sallae mores tangerentur, quanta populi socordia esset, exprimeretur. Sequens nam pertinet ad explicandum, cur L. non vereatur, quid populus de Salla existimet.* — 5. vult \mathfrak{B} . — 6. victoriam \mathfrak{B} . victorem *Krätz.* Scilicet milites *libri.* An [scilicet] milites *Link.* — 7. Tarulae Scirroque \mathfrak{B} . Tarrulae Scyrroque *vel* Scyrtoque *at.* — 8. capiendis \mathfrak{B} . Fufidius \mathfrak{B} . Fnsidius *Cort.* — 9. suis itaque iura \mathfrak{B} . utique *iam dudam em.* — 15. intellexerint \mathfrak{B} *second. Heysiam.* *Utique emendand.* intellexerint. — 17. optentui \mathfrak{B} . labefactis \mathfrak{B} . labefactatis *Cort.* patefactis *Mähly l. c. p. 79.*

nomina indidit: neque aliter rem publicam et belli finem ait, nisi maneat expulsa agris plebes, praeda civilis acerbissima, ius indicumque omnium rerum penes se, quod populi Romani fuit. Quae 25 si vobis pax et composita intellegantur, maxima turbamenta rei publicae atque exitia probate, admite legibus impositis, accipite otium cum servitio, et tradite exemplum posteris ad rem publicam sinnet sanguinis mercede circumveniendam. Mihi, quamquam per 26 hoc summum imperium satis quaesitum erat nomini maiorum, dignitati atque etiam praesidio, tamen non fuit consilium privatas opes 10 facere, potiorque visa est periculosa libertas quieto servitio. Quae 27 si probatis, adeste, Quirites, et bene iurantibus divis M. Aemilium consulem ducem et auctorem sequimini ad recipiendam libertatem.

1. aliter populo Romano esse belli finem *Cort.* finem esse vel emi ait *cont. Mähly l. c. p. 79; equidem namque rem publicam firmam et belli finem ait, quamvis ne tum quidem vehementer repugnem, si quis post finem excidisse futurum statuerit.* — 2. *Constructio verborum ita impedita est, ut post acerbissima excidisse credam, apud quas praeda civitatis de Sullae sententia manere debeat.* — 4. pax et composita *Æ.* pax et concordia *Ald. Cort. Kr. quod esse in Vat. 1 et 3 dicitur. An pax composita et concordia? — 9. praedio Æ. — 11. Aemilium Æ.*

42 [Kr. per err. inc. 52. G. I 17]. Tyrannumque et Cinnam maxima voce adpellans.

Serv. ad Verg. Aen. IV 215: Prohoris enim, non lenibus [verbis] veteres convicia dicebant, ut Sallustius: tyrannumque excivitam maxima voce appellans. Id. ad I 5: duas conjunctiones separatas naturaliter nemo coniungit — Sallustius: tyrannumque et Cinnam. — Victor. ad Cic. de inv. p. 70: interdum — ex libidine et quadam obtreccatione nomen impanitur, ut illud in Sallustio: tyrannumque et Cinnam appellantes. — Convicium in M. Aemilium Lepidum iactum esse acute ostendit Link. de praef. urb. p. 7; set cum Serv. adpellans. Vict. appellantes tradat, in incerto relinquendum, utrum ab Q. Catulo collega an ab optimatibus dictum fuerit, quamquam illud secundum App. de b. c. I 107 p. 524 Bekk. veri similis videtur.

43 [Kr. 46. G. 59]. Quin leones et vinarii lanique, quorum praeterea vulgus in dies usum habere solet, precio compositi.

Non. p. 180 col. R. Componere pro redimere. Sallustius lib. I: Quin leones et vinarii lanique, quorum praeterea vulgus in dies usum habet, pretio compositi. — Charis. p. 75 K. Lanus dicitur, ut Terentius 'lani coc' et Sallustius: quin vinarii lanique [lanique recte add. Putsch.], ubi illud quoque notabimus vinarium diei [recte ita complevit Putsch.]. — Pertinere verba ad motum Lepidanum manifestissimum est.

44 Kr. 47. G. 52]. Uti Lepidus et Catulus decretis exercitiis maturime proficiscerentur.

Charis. p. 205: Maturime. — Sallustius historiarum I: uti Lepidus et Catulus decretis exercitiis maturime proficiscerentur.

45 [Kr. et G. 48]. Etruria omnis cum Lepido suspecta in tumultum erat.

Arns. p. 240: post loem fr. 13, praemisso *idem*, ubi fortasse excidit *in eodem*.

* 46 [Kr. 49. G. 57]. Magna vis hominum convenerat agris pulsa aut civitate eiecta.

Serv. ad Verg. Aen. I 270: *Vis pro magna copia*. — *Sallustius*: magna *cet.* — Vix aliud quidquam reperies, quo aptius haec verba referantur, quam ad turbam hominum ab M. Aemilio Lepido collectam.

* 47 [Kr. 50. G. 60]. Qui aetate et consilio ceteros anteibat.

Serv. ad Verg. Aen. IX 246: *Annis gravis cet.* *Sallustius de Philippo*: qui aetate *cet.*

48 [Kr. 51. G. p. 144].

Oratio Philippi in sententia.

- 1 Maxime vellem, patres conscripti, rem publicam quietam esse
 aut in periculis a promptissimo quoque defendi, denique prava
 incepta consultiorebus noxae esse. Sed contra seditionibus omnia
 turbata sunt, et ab eis quos prohibere magis decebat, postremo
 quae pessimi et stultissimi decrevere, ea bonis et sapientibus
 2 faciunda sunt. Nam bellum atque arma, quamquam vobis invisa,
 tamen quia Lepido placent, sumunda sunt: nisi forte cui pacem
 3 praestare et bellum pati consilium est. Pro dei boni, qui hanc
 urbem amissa curia adhuc tegitis, M. Aemilius, omnium flagitio-
 sorum postremus, qui prior an ignavio sit deliberari non potest,¹⁰
 exercitum olprimundae libertatis habet et se e contempto metuen-
 dum effecit: vos mussantes et retractantes verbis et vatium carmi-
 nibus pacem optatis magis quam defenditis neque intellegitis mol-
 4 litia decretorum vobis dignitatem, illi metum detrahi. Atque id
 iure, quoniam ex rapinis consulatum, ob seditionem provinciam¹⁵
 cum exercitu adeptus est. Quid ille ob bene facti ***** cepis-
 5 set, cuius sceleribus tanta praemia tribuistis? At seilicet eos, qui
 ad postremum usque legatos, pacem concordiam et alia huiusce
 modi decreverunt, gratiam ab eo peperisse. Immo despecti et

VAR. SCR. *Tit. oratio Philippi in senatu volg.* — 2. parva incepta \mathfrak{B} . — 4. ab iis \mathfrak{B} . *Cortius defendenda censuit.* — 8. di \mathfrak{B} . — 9. omnia sacra \mathfrak{B} . omnia cura *volg.* omnia a senatu cura *Orell. susp.* amissa curia *em. Haupt. Mus. Rheu.* 1842. tegitis \mathfrak{B} . regitis antea *volg.* — 11. et se contempto \mathfrak{B} . et ex contempto *Link.* — 12. carminibus \mathfrak{B} . — 13. intellegitis \mathfrak{B} . mollitia \mathfrak{B} . — 16. obbenefacti cepisset \mathfrak{B} . *Manifestum igitur est, id quod acute perspexit Orellius, accusationem velut gratiam vel honorem excidisse.* ob bene facta *volg.* — 17. eos \mathfrak{B} . ii *Cort.* — 19. habeo peperisse \mathfrak{B} . peperere *nannulli.*

indigni re publica habiti praedae loco aestumantur, quippe metu
 pacem repetentes, quo habitam amiserant. Equidem a principio, 6
 cum Etruriam conincere, proscriptos accersi, largitionibus rem
 publicam lacerari videbam, maturandum putabam et Catuli consilia
 5 cum paucis secutus sum. Ceterum illi, qui gentis Aemiliae bene
 facta extollebant et ignoscendo populi Romani magnitudinem auxisse,
 nusquam etiam tum Lepidum progressum aiebant, cum privata arma
 obprimundae libertatis cepisset: sibi quisque opes aut patrocinia
 quaerendo consilium publicum concuperunt. At tum erat Lepidus 7
 10 latro cum calonibus et paucis sicariis, quorum uemo *non* diurna
 mercede vitam mutaverit: nunc est pro consule cum imperio non
 empto set dato a vobis, cum legatis adhuc iure parentibus: et ad
 eum concurrere homines omnium ordinum coruptissimi, flagran-
 tes inopia et cupidinibus, scelerum conscientia exagitati, quibus
 15 quies in seditionibus, in pace turbae sunt: ei tumultum ex tumultu,
 bellum ex bello serunt, Saturnini olim, post Sulpici, dein Mari
 Damasippique, nunc Lepidi satellites. Praeterea Etruria atque 8
 omnes reliquiae belli adrectae, Hispaniae armis sollicitae, Mithri-
 dates in latere vectigalium nostrorum, quibus adhuc sustentamur,
 20 diem bello circumspicit: quin praeter idoneum ducem nihil abest
 ad subvertendum imperium.

Quod ego vos oro atque obsecro, patres conscripti, ut animad- 9
 vortatis, neu patiamini licentiam scelerum quasi cabiem ad integros
 contactu procedere. Nam ubi malos praemia secuntur, haut fa-
 25 cile quisquam gratuito bonus est. An expectatis, dum exercitu 10
 rursus admoto ferro atque flamma urbem invadat? quod multo
 propius est ab eo quo agitat statu, quam ex pace et concordia ad
 arma civilia, quae ille advorsum divina et humana omnia cepit,
 non pro sua aut quorum simulat iniuria, set legum ac libertatis

TEXT. SCR. I. ARUS. *Indignus hoc re. Sallustius Hist. I: et indigni re publica.*

3. accersi §. accersiri vel accessiri *edd.* — 9. At tum §. attamen *Cort.* at tunc *Kr.* — 10. *Cum haec verba eo spectare adpareat, ut quam contemnendus antea fuerit Lepidi exercitus ostendatur, nihil aliud divi potuit nisi hoc: futilitatem omnes milites convoveri potuisse ut ex eius castris ditaberentur. Hunc ergo sententiam ab Sallustio scriptam fuisse manifestum est: omnes diurna mercede vitam mutaturos, nedum Lepidum deserturos fuisse. Ergo cum Cortio advorsus §. uictoritam non inserendum.* — 10. pro Cos. §. proconsul *volz.* — 11. hi libri. — 16. Sulpicii §. Mari §. — 23. ne patiamini §. rabiem §. tabem *Carrio Kr.* *Idud satis defenditur locis Liv. IV 9 extr. XXI 48, 3. XXVIII 34 in.* — 24. secuntur §.

11 subvertundae. Agitur enim ac laceratur animi cupidine et noxa-
rum metu, expers consili, iniquies, haec atque illa temptans, me-
tuit otium odit bellum, luxu atque licentia carentum videt — at-
12 que interim abutitur vostra socordia. Neque mihi satis consili est,
metum an ignaviam an dementiam eam adpellem: qui videmini 5
influente mala quasi fulmen optare se quisque ne adingat, set
13 prohibere ne conari quidem. Et quaeso considerate, quam con-
versa rerum natura sit. Antea malum publicum occulte, auxilia
palam instruebantur Et eo boni malos facile autebant: nunc pax
et concordia disturbantur palam, defenduntur occulte: quibus illa 10
14 placent in armis sunt, vos in metu. Quid expectatis? nisi forte
pudet aut piget recte facere. Au Lepidi mandata animos movere?
qui placere ait sua cuique reddi et aliena tenet, belli iura rescindi
cum ipse armis cogat, civitatem confirmari quibus adeptam ne-
gat, concordiae gratia plebei tribuniciam potestatem restitui ex qua 15
15 omnes discordiae adenseae. Pessumae omnium atque impudentis-
sime, tibi egestas civium et luctus curae sunt, cui nihil est domi
nisi armis partum aut per iniuriam? Alterum consulatum petis
quasi primum reddideris, bello concordiam quaeris quo parta dis-
turbatur, nostri proditor, istis infidus, hostis omnium honorum. Ut 20
te neque hominum neque deorum pudet, quos per fidem aut per-
16 iurio violasti! Qui quando talis es, maueas in sententia et reti-
neas arma te hortor, neu prolatandis seditionibus, impies ipse,
nos in sollicitudine adtineas. Neque te provinciae, neque leges,
neque dei penates civem patiuntur. Perge qua coeptas, ut quam 25
maturissime merita inuenias.

17 Vos autem, patres conscripti, quo usque cunctando rem publi-
cam intutam patiimini et verbis arma temptabitis? Dilectus ad-
vorsum vos habitus, pecuniae publice et privatim extortae, praesidia

15. Prisc. VI p. 243 H. *invenitur etiam 'plebēs plebēs'. Sallustius in I historiavum: plebei tribuniciam potestatem (num 'plebs' 'plebis' facit genetivum).*

1. agitur B. angitur in Val. 2 esse traditur. — 5. videmini itantia mala B. videmini intenta mala al. videmini tanta mala Or. *Conveni* intuen-
tes mala maxime ob locum Demosth. Phil. III 33 p. 119: ἀλλ' ὁμως τὰ ἐθ' ὀφθαλμοῖς οἱ Ἕλληες ἀνίχονται καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς περ τὴν χά-
λασαν ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν, ἐνζόμενοι μὴ καθ' ἑαυτοῦς γινέσθαι,
καλῶσειν δ' οὐδέ τις ἐπιχειροῦν. — 6. set B. — 15. plebei om. B. — 21.
adlineas B. — 25. dii B. *Scrībendum est: neque te provinciae mag-
istratum neque leges neque dei penates civem? coeptas B. coepisti
Cort. — 26. maturissime B. maturissime edd. — 28. dilectus B.*

deducta atque inposita: ex lubricine leges imperantur, cum interim vos legatos et decreta paratis. Quanto meliores avidius pacem petieritis, tanto bellum acrius erit, cum intellet se metu magis quam aequo et bono sustentatum. Nam qui turbas et caedem-
 5 vium odisse ait et ob id armato Lepido vos inermes retinet, quae victis toleranda sunt, ea cum facere possitis patiamini potius censet. Ita illi a vobis pacem, vobis ab illo bellum suadet. Haec si pla-
 cent, si tanta torpedo animos obrepsit, ut obliti scelerum Cinnæ, cuius in urbem reditu decus ordinis huius⁸ interitū, nihilo minus
 10 vos atque coniuges et liberos Lepido permissuri sitis, quid opus decretis? quid auxilio Catuli? Quin is et alii boni rem publicam
 frustra curant. Agite, ut libet! parate vobis Cethegi atque alia proditorum patrocina, qui rapinas et incendia instaurare cupiunt et rursus adversum deos penatis manus armare. Sin libertas et
 15 vera magis placent, decernite digna nomine et angete ingenium viris fortibus. Adest novus exercitus, ad hoc coloniae veterum
 militum, nobilitas omnis, duces optimi: fortuna meliores sequitur: iam illa, quae socordia vostra collecta sunt, dilabentur.

Qua re ita censeo: quoniam M. Lepidus exercitum privato
 20 consilio paratum cum pessumis et hostibus rei publicae contra huius ordinis auctoritatem ad urbem ducit, uti Appius Claudius interrex cum Q. Catulo pro consule et ceteris quibus imperium est urbi praesidio sint, operamque dent ne quid res publica detri-
 menti capiat.

8. Charis, p. 86: *Torpor et animi et corporis dicitur debilitatio, scilicet a torpedine pisce, cuius contactu corpus hebetur: unde Sallustius hoc idem vitium torpedinem dixit. Non, p. 155 ed. R. Torpor generis masculini — Torpedo feminini. Sallustius Hist. Kb. I: haec si placent, si tanta torpedo animos oppressit [obressit, supr. p. L. obrepsit AJ].*

2. Quanto §. Et quanto Cort. me hercule §. me Hercules Link. — 3. intellet §. — 5. Requiro odisse se ait, ne vos obposito carcat. inermes §. inermes Cort. — 8. oppressit §. obrepsit Non. eodd. quod probandum propter Ep. ad Caes. II 8, 7. Tac. Hist. III 63: tanta torpedo invaserat animum. — 11. aliboni §. — 12. ut §. uti Cort. — 14. nomini §. — 15. novos §. — 17. socordia nostra collecta sunt §. collecta sunt socordia nostra Cort. vostra ego corr. — 18. quoniam Lepidus §. quoniam M. Lepidus Or. — 20. uti §. ut Cort. — 21. procos. §.

49 [Kr. et G. 53]. Lepidum poenitentem consili.

Charis, p. 253: *oportet me, poenitet me, pudet me, piget me, quamvis Sallustius dixerit in prima historia: Lepidum poenitentem consili.* — Quamquam

Lepidum aegre ferentem frustra suscepta consilia et uxoris adulteria mortuum esse constat (Drum. IV p. 346), tamen Sallusti verba vix apte ad mortem eius referuntur.

50 [Kr. 52. G. 77]. Apud Mutinam.

Commemorat haec verba Prisc. XV p. 1008 P. p. 67 H. ac quamquam dubitari potest num grammaticus ea ex primo libro petita significarit, tamen nullus eis idoneus locus nisi in hoc libro adsignari potest. Ad Mutinam enim M. Brutus, M. Lepidi socius, victus est (Drum. IV p. 344 sq.); alio loco copiam eius oppidi commemorandi fuisse nescimus.

*51 [Kr. 54. G. 57]. Serv. ad Verg. Aen. X 168: *Cosas; civitas Tusciae, quae numero dicitur singulari secundum Sallustium*. Ab Casa Lepidum in Sardiniam aufugisse constat (Drum. IV p. 346). Alibi locus eius oppidi commemorandi vix fuerit.

52 [Kr. 55. G. 62]. Curionem quaesit, uti adulescentior et a populi suffragiis integer aetati concederet Manerici.

Prisc. X p. 535: *similiter 'quaeso quaesit'; Probus tamen 'quaesivi' dicit, et melius, quaevis primitivum quoque eius, i. e. 'quaero', 'quaesivi' facit praeteritum, sed Sallustus in I historiarum; Curionem est. quaesit Hertz ex G. quaesivit al.* — Num. Man. Aemilius Lepidus Livianus, quem antea propter praetermissionem aedilitatis consulatus repulsam tulisse Cie. d. off. II 17, 58 testatur, a. 77 cum D. Junio Bruto consul fuerit, recte De Brossius perspexit, illius competitorem, Curionem, a viro quodam auctoritate magna (Appium Claudium interregem fuisse, Fr. I 47, 22, non sine veri specie suspicatus) permotum esse, ut a petitione desisteret.

53 [Kr. 80. G. 67]. Idem fecere Gn. Octavius et Q. Caepio sine gravi cuiusquam expectatione neque sane ambiti publice.

Serv. ad Verg. Aen. IV 283: [*ambire*] *significat et rogare — Dicitur et 'ambio illum' pro 'rogo illum'*. Sallustus in primo: Idem — publice, h. e. neque valde rogati. — Acute Kr. in ed. novissima suspicatus est, haec verba ad eandem rem atque praecedens fr. spectasse. Quae suspicio eo maxime confirmatur, quod Gn. Octavius a. 76 (678) eum G. Scribonio Curione consul fuit, ergo hoc iam superiore anno competitores fuisse veri simillimum est. Praenomen enim nullo modo omitti possit, ego *Gn.* interpositi.

*54 [Kr. 56. G. II 1]. M. Lepido cum omnibus copiis Italia pulso segnior neque minus gravis et multiplex cura patres exercebat.

Victor. ad Cie. p. 59 Or. *idem copulatio rationabilis verborum plurimorum unam rem continet, maxime si in narratione sit, eum praemissa verba tertia persona concludit, ut M. Lepido — exercebat. Haec tertia persona unam rem fecit omnium superiorum*. Serv. ad Verg. Aen. I 630: Non ignara mali miseris succurrere disco. *Quare 'non disco'? Quia non sum ignara. Bis enim intelligimus 'non', ut supra diximus. Sic Sallustus: segnior neque minus gravis et multiplex cura.* — Acute Kritzius ex eo ordine, quo Appianus, Sallustium apertissime secutus, res enarravit, conclusit, scriptorem nostrum ab tumultu Lepidano ad Sertoriani belli principia transgressum esse. Cui transitu verba illa inservivisse quis non perspexit?

*55 [Kr. 57. G. 80]. Magna gloria tribunus militum in Hispania T. Didio iuperaute, magno usu bello Marsico paratu militum et armorum fuit, nullaque tum ductu eius *manuque* patrala primo per ignobilitatem deinde per invidiam scriptorum celata sunt. Quae vivus facie sua ostentabat aliquot advorsis cicatricibus et effosso oculo; qui illo dehonestamento corporis maxime laetabatur, neque elisis auxiliis, quia relicta gloriosius retinebat.

Gell. N. A. II 27 hunc locum comparat cum Dem. de cor. 67 p. 247. Sententiam Sallusti tetigit Douat. ad Ter. Eun. III 2, 29: *neque cicatrices Insigne foeditatis. Nam apud meretricem quid aliud cicatrices valeant? Nam cicatrices etsi semper gloriosae sint, non tamen etiam apud meretrices, quibus post pretium forma placet. Ut Sallustius quoque fatetur: Haec sunt virtutis insignia: dehonestamento tamen esse corpori maxime laetabatur.* — Libri primi hunc locum fuisse ac narrationis quidem de priore Q. Sertori vita interpositae in aperto est non minus, quam Plut. Sert. c. 4 sua ex eo hausisse. — I. tribus milibus libri, quod tanuladum emendatum (Plut. l. c. 3 ὑπὸ Διδίου στρατηγῶ χιλιάρχος). — 2. usi libri nonnulli. usui Gron. — 3. ductu eius que rapta V (Vat. 3152) P (Paris. 5756). ἤ rapta R (Hottendorf. Leid.). ductu eius curata Carrio. ductu eius coerata Link. Em. Sall. p. 25 n. 1. ductu eius peracta Mähly N. A. I. XXVII p. 79. Vere Hertzius vocabulum excedisse iudicavit, set cum ipse iussa subplevisset, rectius Link. munu expectari monuit, cfr. Plut. c. 4: οὐ μὴν ὑπῆρχατο τῆς στρατιωτικῆς τόλμης εἰς ἀξίωμα προσηλυθῶς ἡγυμόνος, ἀλλὰ καὶ χειρὸς ἐπιδεικνύμενος ἔργα θαυμαστά καὶ τὸ σῶμα τοῖς ἀγῶσιν ἀφειδῶς ἐπιδιδῶς τῶν ὤρων ἀπίβαλε τὴν ἑτέραν ἐκκοπιῶσαν. patratu ego proprio Marte novus. — I. celebrata VPR. incelebrata Jac. Gron. celata Hertz. quo vivus faciem suam VPR. quauquam vivus faciem suam ost. Link. quae communis edd. Sall. — 6. quid ille VPR. quae verba ab Hellio interposita, non Sallusti esse suspicata est Link. quin ille Hertz. ille, quod Sallustianum esse Link. negavit, ego tu illo mutavi. — 7. illis ferri non posse vere monuit Link., ac recepit Lachmanni coniecturam: neque illi auxiliis, quo relicto gloriosius renidebat. Ex ultimis verbis quia relicta gloriosius retinebat, quae omnes libri tenent, nuparet hoc dixisse Sallustium: Sertorium non aegre tulisse laesa ac violata membra, quod relicta per illa maiore honore et gloria assecrentur. Quae re pro illis scriptis elisis. Laetabatur dehonestamento corporis neque membra violata esse anxie ferebat, quia cct.

*56 [Kr. et G. 58]. Et ei voce magna gratulabatur.

Donat. ad Ter. Andr. V 4, 36: *gaulemas nostris, gratulatur alienis. Et Sallustius: et — gratulabantur.* Quae eadem verba iterum ad vs. 42 commemorat. — Acute perspexit Kritzius, haec verba eius loci fuisse, quem expressit Plut. Sert. c. 4 ἀπίδαξε δὲ καὶ ὁ δῆμος αὐτῷ τιμὴν προήκουσαν. ἰσοιθῶντα γὰρ εἰς θεῖατρον ἐξεδίξαντό τε πρώτω καὶ κατενῆμασαν, ὧν οὐδὲ τοῖς πᾶν προήκουον ἡλικία τε καὶ δόξῃ τοῦ ἐν ἡδίον. Cum vero Plutarchus eam rem statim post illa, quae fr. 53 dicta sunt, commemoret, quo loco haec verba ponenda sicut dubium non est.

*57 [Kr. 28. G. 20]. Cuius advorsa voluntate colloquio militibus permissio corruptio facta paucorum et exercitus Sullae traditus est.

Commemoravit haec verba Donat. ad Ter. Eun. III 2, 13, ubi corrupte legitur: *cuius ad verba voluntate et promisso.* Rectissime Kritzius

haec verba pertinuisse ad eandem rem, ad quam fr. 22, et *entus* intellegendum esse Sertori (cfr. Plut. Sert. 6. Iul. Exsup. 7 p. 219 ed. Gerl. IV). Cum autem Link. em. p. 23 sq. sobrie ne nimis aubitus prooemio tribueretur dehortatus, verba haec potius in narratione de superiore Sertori vita videri fuisse monuisset, hoc loco ponere malui, nec vero obsecutus sum illi etiam fr. 22 hic reponi iubenti, primum quia S. non magis apto quam in belli civilis adumbratione Sertori aentionem fecisse, in *Exsuo-odis* de Sertorio fusius illam rem narrasse videbatur, dehinc quod non intellegebam, quem locum voces illae colloquentium militum post aut ante ea verba habere potuissent, quae omnem rem breviter set pleue dictam continerent.

*58 [Kr. inc. 61. G. inc. 23]. Cui nisi pariter obviam iretur.

Donat. ad Ter. Eun. I 2, 12: *Pariter, similiter. Sallustius: cui nisi pariter obviam iretur.* — Non dubium est, quin vere Link. em. p. 30 sq. indicaverit, haec ipsa verba Iul. Exsup. e. 8 ex Sall. hausisse: *tunc Sertorius de Marit potestate securus Romam venit et omnium coepit accusare segnitum et ex multis promptissimis factis Syllae industriam laudare, cui nisi obviam iretur, actum iam et debellatum foret.* Ac recte apud Exs. ex Iton. inseretur *pariter, i. e. similiter*, ut ipse Sulla ageret, et videndum annon Sall. verbis addenda sint *actum iam et debellatum foret vol fore.*

*59 [Kr. 59. G. inc. 14]. Hispaniam sibi antiquam patriam esse.

Serv. ad Verg. Aen. I 380: *Patria enim i. e. civitas in provincia esse potest, non tamen in ipsa provincia patria sit. Licet in Sallustio lectum sit Hispaniam sibi antiquam patriam esse, sed illic ad laudem pertinet, non ad veritatem.* Id. ad III 298: *Sed aut provinciam pro patria posuit, ut 'Italiam quaero patriam'. Item Sallustius Hispaniam sibi patriam esse.* — Haec ab Sertorio dicta fuisse, quo Hispanorum animos sibi coaciliaret, qui certum esse negaverit, eorum videtur esse, qui nisi quae manibus tangi possint, non credant; illud dabitari poterit, quo loco ea dixerit Sertorius, nec tanta veri dissimile ea lecta fuisse, ubi oam in Hispaniam provinciam ab Marianis missua provincialium animos in favorem partium suarum modeste tuendo ac blandiendo perduxisse (verba sunt Exs. e. 9) narratum erat.

60 [Kr. 60. G. 87]. Earum aliae paululum progressae nimio simul et incerto onere, cum corpora pavor agitaverat, deprimebantur.

Gell. N. A. X 26, 10: *Propterea Sallustius in eodem libro [vid. infra 65] non eos solum, qui navibus veherentur, sed et scaphas quoque 'nantes' progressas dirit. Verba ipsa posui: earum—deprimebantur. Non. p. 307 corrupte: Alibi de scaphis: earum aliae paulum nimio progressae inter eum sicco onere, cum pavor corpora agitaverat, deprimebantur.* — Lecta fuisse haec verba, ubi res ab Plut. Sert. e. 7 extr. exposita narrata erat, in propatulo est.

*61 [Kr. 61. G. 81 et 82]. Traditur fugam in Oceani longinqua agitavisse, cuius duas insulas, propinquas inter se et decem millia stadium procul a Gadibus sitas, constabat suate ingenio alimenta mortalibus genere.

Serv. ad Verg. Aen. II 640: *agitate, disponite, cogitate. Sallustias: traditur fugam in Oceani longinqua agitavisse. Eadem verba memoriae prodidit Acon ad Hor. Epod. 16, 42.* — His verbis, ac dicam certissu-

num, at paene certum est continuanda esse quae Non. p. 338 ex libro XI, IX, IV (ut libri variant) servavit: cuius [sic libri: quas cj. Hath.] duas — a Gadibus satis [sitas ea. Carrio] — gignere.

*62 [Kr. 62. G. 83]. Serv. ad Verg. Aen. V 735: *Secundum philosophos Elysium est insulae fortunatae, quas ait Sallustius inclutas esse Homeri carminibus.*

Fortasse non dissensit Sall. ab eis quae Plut. scripsit Sert. 8 extr. ὡςτι μέγροι τῶν βαρβάρων διίχθαι πίστιν ἰσχυράν αὐτόθι τὸ Ἠλύσιον εἶναι πεδίον καὶ τήν τῶν ἰνδαίωνων ἐνοίκησιν, ἢ Ὀμηρος ἔμνησεν.

*63 [Kr. 63. G. 81]. Maurique, vanum genus ut alia Afrivae, contendebant antipodas ultra Aethiopiā cultu Persarum iustos et egregios agere.

Prisc. XIV p. 994 P. p. 4611. *Ultra praepositio apud Sallustium in Jugurthino: Maurique — agere. Non. p. 282: Vanam est mendax. — Sallustius in Jugurthae bello: Mauri vanum genus. — Tetigit eadem Tertull. de anima p. 313 (vid. inc. 73). Grammaticos in titulo libri memoria lapsos esse nemo infitiabitur. Neque alius locus fuit de situ Africae dicendi nisi in primo libro.*

*64 [Kr. 121. G. inc. 87]. Steph. Byz. p. 15 ed. Westerm.: Ἀζίλις, πόλις Λιβύης. οἱ δὲ περὶ Σαλούστιον οὐ πόλιν, ἀλλὰ τόπον φασὶ καὶ ποταμὸν εἶναι.

Si quae venia coniectandi datur, cum Kr., eum locum Sall. in rebus ab Sertorio in Mauritania gestis fuisse, veri simile esse non negabis.

65 [Kr. 61. G. 85]. Haque Sertorius levi praesidio relicto in Mauritania naectus obscuram noctem aestu secundo furtim atque celeritate vitare proelium in transgressu conatus est.

Gell. N. A. X 26, 1: *Asinto Pollioni in quadam epistola, quam ad Plancum scripsit, et quibusdam aliis, G. Sallustio iniquis, dignum nota visum est, quod in primo historiarum maris transitum transmissumque navibus factum 'transgressum' appellavit eosque qui fretum transierant, quos 'transfretasse' dici solitum est, 'transgressos' dixit. Verba ipsa Sallusti possit: itaque — conatus est. Non. p. 307: Transgressus a pedum gradu proprie dicitur, sed auctoritas vetustatis iberiorem loquendi usum docet, ut Sallustius Hist. lib. I et de his qui navigassent et de ipsis navibus eo verbo uti voluit, in quibus gradus non sit: de Sertio [Sertorio]: naectus obscuram noctem aestu secundo *****. — Quo haec referenda sint, eo minus dubium est, quod classem Romanorum in illa regione fuisse Kr. demonstravit ex Plut. Sertor. c. 12.*

66 [Kr. 65. G. 86]. Transgressos omnis recipit mons ***** praeceptus a Lusitanis.

Gellius post verba ad 63 relata sic pergit: *deinde infra ita scripsit: Transgressos omnis recipit mons praeceptus a Lusitanis; Non. autem: Je inde qui: transgressos omnes recipit mons praeceptus a Lusitanis. Nomen montis ab Sallustio interpositum fuisse ex Serv. ad Verg. Aen. I 518 cognovimus, sed vulgo Beltaia scribitur, L. et Guelf. II Pateia, alii Balleia, Taleta, Betona. Guelf. I monstrata. Kritzius a Casselio confirmatus, quod Bal lingua Celtica caecumen significaret, Balleia verum iu-*

dieavit. Fuit oppidum *Belon*, de quo Strab. p. 140 C'saub. 188 Mein.: *Εἶτα Μελλαιρία ταριχίας ἔχουσα καὶ μετὰ ταῦτα Βελῶν πόλις καὶ ποταμός. ἔντεῦθεν οἱ διάπλοι μάλιστα εἰσιν εἰς Τίγγιν τῆς Μαυροναίας καὶ ἑμπορία καὶ ταριχίαι* et Steph. Byz. p. 72 ed. West.: *Βελῶν, πόλις καὶ ποταμός ἐν τῇ Βαιτικῇ τῆς Ἰσπανίας. ὁ πολίτης Βελώνιος*. Plin. H. N. V 1, 2: (Tingis) abest a Belone oppido Baeticene proximo traiectu XXX M. pass. Id oppidum (nunc Belonía) situm fuisse docuit Mannert geogr. I p. 293 inter duo promontoria, quorum alterum nunc de Plata, alterum Paloma nominatur. Huius nomen antiquum in scripturis librorum Servi latere puto.

67 [Kr. 66. G. 120]. At per omnem provinciam magnae atrocisque famae ibant, cum ex suo quisque terrore quinquaginta aut amplius hostium millia, novas humanis formas a fluctibus Oceani accitas corporibus hominum vesci contenderent.

Extat hoc fragm. ap. Verg. interpr. ad Aen. IV 178 p. 42 ed. Mai. Cod.: *magnae atro*, quod H. Keilius subplevit (Val. Prob. in Verg. comm. acc. schol. Veronaens. in Verg. fr.) *cesque famae ibant*; quae utpote libri naturae guarum, sequi malui, quae Kritiziani et Gerlachiani, qui *ibant* non reeperunt. Infra lacunam Kr. explevit: *inmanis formus, Ocean accitas*, Gerl. *inmanes ferus Ocean accitas*, Keil: *novas inmanes formas fluctibus Oceani adpulsos*; ego: *novas inmanis formas a fluctibus Oceani accitas*. — Cum Plut. Sert. c. 12 Libyes ab Sertorio in Hispania ad ductos esse memoriae prodiderit, de eis fabulosos rumores per provinciam sparsos ab Sall. commemoratos fuisse veri simillimam est.

68 [Kr. 68. G. 111]. Et mox Fulvius adveniens postquam tantas copias, hant facilem pugnantibus vadum, cuncta hosti quam suis oportuniara videt.

Nom. p. 157: *Vadum generis neutri*. — *Masculini Sallustius Historiarum* I: et mox — videt. — *Stipidius* L. AJ. *Aufidius* Lipsius epp. quaest. p. 295. — *spiras* libri. *asperitates* Carrio. *copias* ego. — *oportuniara paridet* L. — Cf. Plut. Sert. 12: *Φουφίδιον* (sic recte pro *πον Φίδιον* eu.) *δὲ τὸν ἀρχοντα τῆς Βαιτικῆς περὶ τὸν Βαίτιν ἐπέψατο διαχιλίους ἀποκτείνας Ῥωμαίων*.

69 [Kr. 71. G. 88]. Domitium proconsulem ex ceteriore Hispania cum omnibus copiis, quas paraverat, accessivit.

Prise. X p. 534: *arcesso, accessivi* — *Sallustius in 1 historiaram*. Domitium — accessivit. — Magni de hoc loco errores diffusi fuerunt. Cum enim apud Plut. Sert. c. 12 haec legerentur: *Δομίτιον δὲ καὶ Λούσιον ἀνθύπατον ὄντα τῆς ἐτέρας Ἰβηρίας διὰ τοῦ ταμίον καταγωνισάμενος καὶ ἠωραίνον ἄλλον ἡγεμόνα τῶν ἐπὶ Μετέλλου περιθύντων μετὰ δυνάμειως ἀνέλε*, concludere viri docti Domitium quoque a Metello missum vel accessitum esse eumque arbitrati sunt fuisse L. Domitium Ahenobarbiam (Drum. III p. 31. IV p. 355), qui secund. Liv. ep. 90 et Flor. II 10, 6 fuit legatus Metelli, eoque confidentius, quod Entrop. VI 1 L. Domitium praetorem nominat; scilicet apud Plutarchum scribendum rati *Δομίτιον δὲ Λούσιον*, praenomine ut ap. Cass. Dion. XXXIX 14 postposito. Cul sententiae vel illud obstat, quod in Plut. libris καὶ ante *Λούσιον* legitur. Unde emendandum esse intellexere Platarchi editores *Καλονίσιον*. Pro consule igitur in Hispania missus erat M. Domitius Calvinus et Plut. eo nomine erravit, quod cum cum L. Domitio Ahenobarbo confusus, ab Hirtleio, Sertori quaestore, victum esse narravit. M. Domitium

ab Fufidio, cum ad Baetum victus esset, accessitum esso, quo eximio acumine ingenii est, perspexit Th. Mommsen H. R. III p. 17.

70 [Kr. 70. G. 122]. Et numeri eorum Metellus per litteras gnarus.

Arus. p. 233: *Gnarus illius. Sal. Hist. I.* — Hoc fragmentum propterea autem ea quae sequuntur eoulocaui, quia mihi veri simile videbatur, de Metello bellum adparante dictum fuisse.

71 [Kr. 69. G. 90]. Iussu Metelli cornicines occauere.

Prise. X p. 529: *quidam autem et 'occano, occanni' protulerunt, ut Sallustius in I Historiarum: iussu Metelli cornicines occauerunt.* Diom. p. 373 sq. *occino occini. est enim cono cecini: in compositione quia [non] iterator, amittit unam syllabam. sed Sallustius dicit in primo Historiarum: iussu Metelli cornicines occauerunt.* — Serv. ad Verg. Ge. II 384: *Stetium ab eo quod est cono, non 'rectus', sed 'canus' dicebant, unde Sallustius 'cornua occauerunt' inquit 'ex primo Historiarum libro Servius in Verg. Georg. II 384'; quod si verum est, eo minus dubium videtur, quin Servius in eodem loco adferendo erraverit.* Kritzius tamen [Luc. 82] et Gerlachius [I 100] integrum fragmentum esso maluerunt.

72 [Kr. 72. G. 105]. Occupatusque collis editissimus apud Ilerdam. Eum multo opere circumdat.

Arus. p. 219: *Circundo hac re illum rem. Sal. Hist. I: occupatusque collis editissimus. eum multa opera circumdat.* Prise. XV p. 1008 P. p. 66 H. *Sallustius in Hist. — et apud Ilerdam, eum multa opera circumdat.* — *Multo opere* corrigendum putavi, quoniam ita demum locus recte et ob rem ab Arusiano commemoratus est. — Ceterum haec verba leeta fuisse in proelio inter Hirtuleium et L. Mallium eommissi (Drum. IV p. 357 sq. Momms. III p. 18) narratione satis apertum est.

* 73 [Kr. II 20. G. II 72]. Qui (Celtiberi) se regibus devovent ut post eos occisos vitam refulent.

Serv. ad Verg. G. IV 218: *'pulchram mortem, gloriosam quippe quae pro rege suscipitur. Tricrit autem hoc de Celtiberorum more, qui ut in Sallustio legimus, se regibus cet. — Volgo editur et — refulant, set rectius scribi ut refulent, cum necessario dicendum fuerit qua conditione se regibus devovent, facile adparet; cfr. de eodem Gallorum more Caes. B. G. III 22 cum DC devotis — quorum haec est conditio uti — si quid his per vim accidat, aut eundem casum una ferant aut sibi mortem consciscant.* Post eos autem excidisse occisos vel simile vocabulum ut statumus et perspicuitas postulat, et Val. Max. II 6, 11: *Celtiberi etiam nefas esse dicebant proelio superesse, cum is occidisset, pro cuius salute spiritum devovent, quem ex Sallustio hausisse credibile est, haec.* Quo nexu illa dicta fuerint, ostendit locus Plut. Sertor. c. 14: *ἔθους δ' ὄντος Ἰβηροῦ, τοὺς περὶ τὸν ἄρχοντα τεταγμένους συναποθνήσκειν αὐτῷ πεσοῦσι καὶ τὸτο τῶν ἐκεί βαρβάρων κατὰσπισιν ὀνομαζόντων τοῖς μὲν ἄλλοις ἡγεμόσιν ὀλίγοι τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν ἑταίρων, Σερτωρίω δὲ πολλὰ μνησίδες ἀνδράπων κατὰσπικόντων ἑαυτοὺς ἠκολούθουν.* Ceterum hoc fragmentum libro primo potius, quam cum Gerl. et Kritzio secundo adscribendum putavi, quoniam apud Plutareum statim ea sequuntur, quae ex primo libro commemoravit Non. fr. 71. Quamquam de moribus ferocibus Hispanorum in libro II dictum fuisse certum est.

74 [Kr. 73. G. 115]. Sertorius portis turbam morantibus et nullo, ut in terrore solet, generis aut imperii discrimine per calorum corpora ad medium evasit, dein superadstantium manibus in murum adollitur.

Non. p. 363; *Deinuper. Sallustius Hist. I*: Sertorius partis turbam orantibus et nullo, ut in terrore semet, generis aut imperii discrimine, per calorum corpora ad medium quasi: dein superstantium manibus in murum adollitur. Id. p. 193; *discrimen rursus separatio, a discernendo, unde et discerniculum dicitur acus, quae capillos a medio fronte dissepant. Sallustius Historiarum lib. I*: Sertorius fortis turbam morantibus et nullo ut in terrore solet, generis aut imperii discrimine, per calorum corpora ad medium quasi: dein superstantium manibus in murum attollitur. — Quae exhibui emendationes, Mercero debentur. — De re cfr. Phit. Sert. 14 extr. λέγεται δὲ πρὸς τινι πόλει τροπῆς γενομένης καὶ τῶν πολιτῶν ἐπιχειρῶν τοὺς Ἰβήρας ἀμελήσαντας αὐτῶν τὸν Σιρτώριον σώζειν καὶ τοῖς ἄμοις ἐπαρταίοντες ἄλλοις πρὸ ἄλλων ἀνεκκουφίσαι πρὸς τὰ τεύχη, γενομένου δ' ἐν ἀσφαλείᾳ τοῦ ἀρχόντος, οὕτω τρέπασθαι πρὸς πύλην ἕκαστον αὐτῶν.

75 [Kr. 71. G. 100]. Et Diponen validam urbem multos dies restantem pugnando vicit.

Non. p. 360 haec verba ex Hist. lib. I adfert, quo negativi temporis rationem ostendat. *Diponem* libri eius Acad. *diponem* ms. Jun. et *ponere* edd. ante 1526. *Hirponem* vel *Vizonem* cj. Putsch, *Olyssiponem* Jun. *Tigennam* Coler. De Dipone vid. Ukert. geogr. Graec. et Rom. II p. 118.

*76 [Kr. 75. G. 111]. Cui nomen oblivionis condiderant.

Serv. ad Verg. Aen. I 267: *Dicitur autem et nomen mihi est Cicero et Ciceronis, ut Sallustius*: cui nomen oblivionis condiderant. — Cum thuvio Linnataeae vel Belioni certam ob emissam nomen λήθης i. e. oblivionis inditum esse constet (Strab. III p. 153 C. 207 et 208 Meib. Liv. ep. 55. Flor. I 34. 12. Mel. III I, 8. Mannert. geogr. I p. 311), rectius Kritzius adparet haec verba ad eum thuvium retulisse, quam Gerlachium, de oppido Lete dicti arbitratum, cum fr. 82 coniunxisse. Ceterum vide an *indiderant* legendum sit.

77 [Kr. 76. G. III 9]. Illam raptis forum et castra nautica Sertorius commodaverat.

Verba leguntur ap. Pomp. comm. nrt. Don. p. 152 ed. Lindem., set ibi *mutaverat* scriptum, quod in *commodaverat* correxi. Non. p. 110, quo *forum* menseulino genere dictum esse demonstraret, ex primo histor. addidit: *illam nautis forum*, ubi aperte *nautis* ex *captis* corruptum est. Ab Sertorio ad Dianium piratis stationem praebitam esse constat ex Strab. III p. 159 C. 215 Meib. Cic. in Verr. V 56, 116; cfr. Momms. H. R. III p. 20. Mannert. geogr. nrt. I p. 111.

78 [Kr. 77. G. 66]. Itaque Servilius aegrotum Tarenti condegam prior transgressus.

Ex lib. I commemorat Prise. XV p. 1006 P. p. 61 H., apud quem scriptum fuit *atque Serv.* Quin de P. Servilio Vntin (Isaurico), qui a. 675 (79) cum App. Claudio Pulero consul fuit, dictum sint, dubium non est, neque ab veri specie abhorret, illam transgressionem factam esse, cum uterque pro consule in provinciam profectus esset.

79 [Kr. 79. G. 124]. Ad Olympum atque Phaselida.

Cum Prisc. XV p. 1008 P. p. 66 H. haec verba ex primo libro adferat, quin ad P. Servilium, qui Olympum et Phaselidem magna gloria expugnavit (Cic. in Verr. I 21, 56, IV 10, 21. Flor. I 41, 5. Eutrop. VI 3. Oros. V 23. Druin. IV p. 306 sq.), spectaverint dubitari nequit.

80 [Kr. 80. G. II 83]. Iter vortit ad Corycum urbem inclutam specu atque nemore, in quo crocum gignitur.

Non. p. 137 hunc locum protulit, quo *crocum* neutro genere dictum esse ostenderet, set ex libro II; at cum Prisc. XV l. ad 79 conl. ex primo libro adferat, ac Corycum ab P. Servilio expugnatam esse constet ex Pseudo-Asc. ad Cic. Verr. I 21, 56 p. 173 Or., apud illum in numero erratum esse nemo infitiabitur. — Quod in Noni libris est *paetusque*, Ha-vercampius emend. *specu atque*, conl. Strab. XIV p. 670 C. 935 Mein. Curt. III 4, 10. Mel. I 13. Minus probabilis visa est Wagneri suspicio Act. gymn. IX p. 195: *incluto porta, specu, nemore*.

81 [Kr. 81. G. 113]. Apud Lete oppidum.

Prisc. I. ad 79 conl. ex primo libro haec verba adtulit. Lete oppidum num in Hispania extiterit, nescio; in Macedonia fuisse Plinius memoriae prodidit H. N. IV 10, 17, et ap. Prisc. libri *Lete*. Unde adparet, male haec verba Douza auctore cum 76 coniuncta esse. Cum autem Appium Claudium Pulcrum pro eos. in Macedonia bellum gessisse constet (Druin. II p. 184. Momms. III p. 35), eiusque in hoc libro mentionem factam fuisse fr. 78 docent, probabiliter Kritzius res ab eo gestas narratas ibique Lete oppidum commemoratum fuisse coniecit.

82 [Kr. 82. G. 111]. Repulsus a Lete oppido.

Prisc. I. c.

Subiungam iam ea fragmenta, quae ex libro I commemorata, quo referenda aut quo modo emendanda vel explicanda sunt, dubium esse videatur.

83 [Kr. 83. G. 95]. Et stationes sub vineas removebat.

Arns. p. 261 ex libro I adfert, lemmae praemisso *sub illum rem venosit*. Ad eam rem spectare, quam App. b. c. I 91 p. 510 Bekk. narravit: *καὶ περὶ τὰς ἀνάγκας ἡμέρας ἐν Φαιωνεσίᾳ Κάσθων καὶ Νωσθωνός ἐξ ὁδοῦ βραχὺ πρὸ ἐσπέρας ἐπὶ τὸ Μετέλλον στρατόπεδον ἑλθόντες λοιπῆς οἰσῆς ὥρας μιᾶς καὶ ἀμπέλων πικρῶν περιουμένων ἀνοήτως εἰς μάχην ἐξέταπτον*, nemo facile Kritziō adsentietur. Cum enim de re bello gesta Sallustium locutum fuisse haec clarius sit, de vineis militariis illis obsidionum instrumentis cogitandum esse adparet. Qua re de excursionem quadam obsensorum, qua milites ex stationibus sub vineas sese recipere coacti essent, dictum videtur fuisse.

84 [Kr. 84. G. 61]. Magnis operibus perfectis obsidium coepit per L. Catilinam legatum.

Fest. p. 191 ed. Lind.: *Obsidium tanquam praesidium, subsidium recte dicitur, cuius etiam auctor G. Laelius pro se apud populum: 'uti nobis terra marique vinet obsidium forent'. Et Sallustius historiarum I: Magnis opere profectus oppidum coepit per L. Catilinam legatum. Quae menda iam dudum ab viris doctis emendata sunt. Kritzius, cum Festis hunc locum adtulisset, ut obsidium de auxilio dictum esse alio praeter Laeli exemplo confirmaret, cepit scripsit atque haec sententiam esse statuit:*

auxilium accepit per L. Catilinam legatum. At *capere* pro accipere ita dici nequit ac diversa sunt, quae Kr. ad Jug. 85, 18 contulit. Mihi hoc Sallusti exemplum Laeli obpositum videtur fuisse nec dubito ap. Festum reponere *At Sall.* Cum autem L. Catilinam legatum sive Sullae, sive alius praeceleri ducis fuisse ignoretur, — mirum autem esset, si omnes scriptores de ea re tacuissent — cumque Festi librum corruptissimum esse adpareat, audeo coniectari, non L. Catiliaam conaenioratum fuisse, set Q. Laeretium Ofellam, quem Sulla magnis operibus perfectis ad obsequendum Praeneste reliquit (cfr. Drum. II p. 462).

85 [Kr. 85. G. III 65]. Maturaverunt exercitum Durrachium Agere.

Arus. p. 218 sub lemmate *eogo domum te*. Utrum de legatis Sullae quem Durrachio in Italiam transvectum esse constat (Drum. II p. 457), au de P. Servili vel Appi Claudii in suas provincias proficiscentium, dicta fuerint, in incerto relinquendum est. Qui de ipsis P. Servilio et Appio Claudio intellegant, *exercitus* scribere debebunt.

86 [Kr. 86. G. 97]. Illo profectus vicos castellaque incendere, et fuga cultorum deserta igni vastare neque late * ire set cautissimus metu gentis ad furta belli peridoneae.

Non. p. 212: *Furtum insidiae. Sallustias lib. I.* — ille B, illo W, in mg. *elate libri. elata AJ. elatae 483. elate aut vetustissimus libri. setustissimus B. foelustissimus L. aut fecutis metu B. vetustissimus nig. J. aut securissimus 483. peridonea libri, peridoneae 483.* Coniecerunt: *elato aut securo esse animo* Douza, *elate aut securus a metu* Gerl., *neque late aut securus ire metu* Kritz., *neque elate aut fretus, simul metu* Roth., *vastare, ne quae intus lateant cautissimus* Mähly N. A. LXXVII p. 79; cuius vestigia equidem ego mihi praevunda putavi.

87 [Kr. 87. G. 91]. Gens raro egressa finis suos.

Arus. p. 227 cum lemmate *egressus illum rem*. Schol. ad Lucan. Phars. V 510, ubi pro *gens* scriptum est *ut*.

88 [Kr. 98. G. 63]. Sic vero quasi formidine adtonitus neque animo neque auribus aut lingua compelere.

Non. p. 189: *Competere rei eatuque meminisse aut constanter valere. Sallustias Historiarum lib. I:* sic \rightarrow competere. Non recte cum his verbis confusa sunt, quae Donat. ad Ter. Ad. III 2, 12 protulit (vid. inc. 33). Videntur haec verba dicta fuisse de homino aliquo, nomen suum in proserptionis tabula legente (Drum. II p. 471 sq.).

89 [Kr. 91. G. 123]. Obviam ire et commori hostibus.

Arus. p. 220: *commoritur illis*.

90 [Kr. 92. G. 96]. Ut in ore gentibus agens.

Arus. p. 243: *in ore illius [conr. illi] agens pro in conspectu illorum. Solut. Hist. 1:* ut in ore gentibus agens. — Donat. ad Ter. Ad. I 2, 13: *in ore et omni populo* Sallustias; in ore gentibus agens. — Cum de quocumque haec verba dicta fuerint, non recte coniungi adpareat *populo, civitati*, quae ap. Don. secuntur, *populo, civitati*, pro explicatione vocabuli ab Terentio scripti habenda sunt.

91 [Kr. 93. G. 71]. Prudens omnium quae senatus censuerat.

Commemoravit Arus, p. 256 sub lemmate *prudens illarum rerum*. Ad Lepidum in Etruria agentem, set per amicos de omnibus senati consultis certiorum factum, spectasse non sine omni veri specie coni. De Brosius (cfr. Link. de praef. urb. p. 10); neque prorsus diversa sunt App. b. c. I 107 p. 524 Bekk. *οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶν ἕρ' οἷς ἔκαλεῖτο*; scilicet Sall. verba de eo dicta videntur fulsere, qui quae senatus censuerat, ipse iam providisset decretum iri.

92 [Kr. 94. G. 39]. Sanctus alias et ingenio validus.

Edebatur *altiter* secundum Charis. II p. 194, set, cum eius lib^o *alias tenent*, H. Keilii perspexit titulorum et exemplorum ordinem turbatum esse. Ceterum vid. iuc. 112.

93 [Kr. 95. G. 64]. Nisi cum ira belli desenuisset.

Prisc. X p. 512: *a 'seneo' igitur, non a 'senesco' fit praeteritum 'senut', Sallustius in I historiaram: nisi — desenuisset.*

94 [Kr. 96. G. 72]. Liberis eius avunculus erat.

Donat. ad Ter. Phorm. V 6, 32 haec Sallusti verba [in primo] comparavit cum Terenti *Patrus tuus est pater inventus Phario uxori tuae.*

95 [Kr. 97. G. 103]. Neque se recipere aut instruere proelio quivere.

Prisc. X p. 539 pro exemplo perfecti *quiel*. Nimisne audax habebor, quod haec verba ad eandem pugnam atque fr. 68 pertinuisse suspicor?

96 [Kr. 98. G. 104]. Equi sine rectoribus exterriti aut saucii consternantur.

Prisc. VIII p. 436: *'sterno sternis' actionem, 'consternor consternaris' deponens. Sallustius in I historiaram: equi — consternantur.*

97 [Kr. 99. G. 106]. At inde nulla munitionis aut requie mora processit ad oppidum.

Prisc. VII p. 367: *idem in I: at inde — ad oppidum, 'requie' pro 'requiet'.*

98 [Kr. 100. G. 110]. Locum editiorem quam victoribus decebat capit.

Arus. p. 223 *deceet tibi*. Eadem, set *om. capit*, propter dativum cum *decebat* coniunctum commemoravit Serv. ad Verg. Aen. VIII 127.

99 [Kr. 101. G. 116]. Neque detrusus aliquotiens terretur.

Prisc. XV p. 1015 P. p. 78 H. *aliquotiens ab aliquot*. Sallust. in I historiaram: neque — terretur. — Kritz. et Gerl. ex nou. libris *deterretur*. Videtur mihi de oratore in contionem procedente ac saepius de rostris detruso potius dictum fuisse, quam de milite vel exercitu munita hostium escendente.

100 [Kr. 103. G. 94]. Numeroque praestans, privos ipse militiae.

Arus. p. 256 praemisso *privus illius*. — Singulari modo dictum *privus* Kr. inustravit exemplo Apul. de deo Soer. 43: *turba imperitorum, priva*

verae sapientiae. Set priora dno verba de exercitu, numero hominum ampliore set agri ac pecoris magis quam belli cultore, cogitare potius cogunt, quam de duce bello inperito.

101 [Kr. 104. G. 59]. Vacuam istam urbem viris militari aetate.

Arus. p. 205: *vacuus hae re. Sallust. Hist. I*: vacuam istam urbibus militari aetate, — *urbem hominibus* em. Linden., *urbem viris* van der Hoeve specim. p. 17; mihi etiam *istam* suspectum est, nec veri staulis Kritzii coniectura: verba fuisse in oratione alicuius ducis, urbem quamdam capi posse ostendentis. Linkerus em. p. 27 ad Castulonis expugnationem (Plut. Sertor. c. 4) referri posse ceasuit, set de rebus prius in Hispania ab Sertorio gestis fusius narraesse Sallustium cum alias ob causas tum ob fr. 55 vix recte contendi videtur.

102 [Kr. 105. G. inc. 39]. Cum murum hostium successisset, poenas dederat.

Arus. p. 200: *successit illam rem. Sallustius Hist. I*: cum murum hostium successisset. — Serv. ad Verg. Buc. V 5: *Sallustius tamen 'succedere' accusativo iunxit, set ubi 'prope' significat: cum murum hostium successisset, poenas dederat, h. e. cum prope murum successisset.*

103 [Kr. 107. G. 117]. Dubitavit acie pars.

Prisc. VII p. 306: *veteres tamen frequentissime inveniuntur similem ablativo protulisse in hac declinatione tua genitivam quam dativam, ut Sallustius in historijs libro I: dubitavit acie pars pro 'acie'*. Eadem adferunt P'rob. inst. II p. 101 L. et Serv. ad Verg. Ge. I 208.

104 [Kr. 110. G. 98]. Militiae periti.

Arus. p. 252: *peritus huius. Sallust. Hist. I.*

105 [Kr. 111. G. 102]. Doctus militiam.

Arus. p. 223: *doctus illam rem. Sal. — et Hist. I*: doctus militiam.

106 [Kr. 112. G. 90]. Egregius militiae.

Arus. p. 227: *egregius illius rei. Virg. Aen. XI: egregiusque animus. Sallust. Hist. I*: egregius militiae.

107 [Kr. 115. G. 126]. Fugam maturabat.

Arus. p. 247 sub *matureo illum rem.*

108 [Kr. 116. G. 93]. Paucos saltum insidentis.

Coaemmoravit Arus. p. 236 post locum fr. 9 l. 11.

109 [Kr. 117. G. 125]. Protectionem festinantem.

Arus. p. 231 sub *festino illud.*

110 [Kr. 118]. Solis viis.

Donat. ad Ter. Phorm. V 7, 86: *in solas terras?]* Virgilius: *pastorum et solis exegit montibus aevom. Et Sallustius in primo: solis viis.*

111 [Kr. 102. G. 70]. Ea paucis, quibus peritia et verum ingenium est, abnuentibus.

Serv. ad Verg. Aen. XII 694: *Abi veteri more dictum accipiunt: 'verum' enim quod rectum et bonum esset adpellabant. Sallustius in primo: ea — abnuentibus. — Est ita deam ferri potest, si haec verba ex oratione deprompta fuisse statuamus, quamquam plures orationes quam eas*

quas habemus ab Sallustio huic libro intersertas fuisse credibile non est. Conrigendum igitur mihi videtur *erat*. Cum autem *ea* scriptum sit, de certo consilio antea expositum fuisse manifestum est; nec magis dubitandum, quin id ab plerisque inperitis, nullum eius rei usum habentibus comprobatum fuerit. Qua re veri simile est, dicta fuisse haec verba de militibus temerarium consilium ceterorum reicientibus.

112 [Kr. 106. G. 51]. Quietam a bellis civitatem.

Arus. p. 257 s. v. *quietus ab illis rebus*. — Credo dictum fuisse de M. Aemilio Lepido, civitatem romanam iam a bellis quietem agentem rursus ad bellum civile instigante.

113 [Kr. 108. G. 118]. Quos inter maxime.

Charis. II p. 230: *praepositiones, quia praeponuntur, merito censentur, nam et illud Sallustii historiarum libro I quos inter maxime praepositio est, quia per anastropheam dictum posse converti*.

114 [Kr. 113. G. 92]. Animi inmodicus.

Arus. p. 230: *infelix huius rei. Virg. Aen. III: infelix animi Phoenissa. Sic Sallust. Hist. I: animi inmodicus*.

115 [Kr. 114. G. 89]. Libertatis insueti.

Arus. p. 241, ubi titulus conrigendus *insuetus illius rei*.

116 [Kr. 119. G. 107]. Agreste.

Charis. I p. 120: 'Agreste' Sallustius historiarum I; quod idem Plinius eodem libro 'in animal' inquit 'significatione'.

117 [Kr. 120. G. inc. 16]. Quaesere.

Eutyeh. p. 192 Lind.: *Et defectivum 'quaeso, sis', cuius infinitivum quaesere Sallustius in primo posuit historiarum libro. Phoc. p. 349: Defectiva in modis sunt haec. 'Quaeso, quaesumus', quod primum personam habet in singulari et plurali indicativi modi dum taxat, licet quaesere lectum sit apud Sallustium et Tallium*.

Lib. II.

*1 [Kr. 1. G. 8]. Cum praedixero positum insulae.

Donat. ad Ter. Phorm. I 2, 47: '*sita*' pro '*posita*'. Sallustius cum *adiectione in II*. cum praedixero positum insulae. *Et hoc ei reciprocum est*. — Cum Sall. de situ, natura, historia Sardiniae insulae libro II dixisse ex scriptorum testimoniis constet, Gerlachius non male coniecit, haec in principio eius insulae descriptionis posita fuisse. Quanquam cum de Creta insula in libro III fusius disputatum fuisse non minus certum sit (cfr. fr. III 60, 61), quid obstat, quo minus de ea insula verba illa intellegamus?

2 [Kr. 2—4. G. 2—4]. Sardinia in Africo mari facie vestigi humani in orientem quam in occidentem latior prominet. — Ichmusa — Sardinus — ex suo vocabulo insulae nomen dedit. — herba [Sar-

donia], apiastri similis, quae comesa ora hominum rictus dolore contrahit et quasi ridentis interimit.

Gell. N. A. XIII 30 (20), 5: *Non solum autem in hominum corporibus, sed etiam in rerum cuiusque modi atiarum 'facies' dicitur. Nam mnatis et cneli et maris 'facies', si tempestive dentur, probe dicitur. Sallustii verba sunt ex historia secunda: Sardinia in Africo — prominet. Eadem verba eandem ob causam commemoravit Non. p. 37. — Ceterum Isidori, Solini, Servi locos ex Sall. maximam partem haustos esse adparet, ex quibus quae mihi Sallustinae orationis colorem praec se ferre videbantur, supra posui. Sunt autem hi loci: Isid. Orig. XIV 39 et 40 p. 453 ed. Otto: *Sardus Hercule procreatus cum magna multitudine a Libya profectus Sardiniam ocequavit et ex suo vocabulo insulae nomen dedit. Haec in Africo mari facie vestigii humani in oriente [coar. em] quam in occidente [coar. em; alteram in ex hoc loco recepi] latior prominet, ferre paribus lateribus, quae in meridiam et septentrionem vertunt, e.r quo ante commercium a navigantibus Graecorum Ἰχνοσ appellata. Terro patet in longitudinem (sic recte coar. Kritzius) milia CXL, in latitudinem XL [LX Kritzius; numerus certo falsus]. In ea aeque serpens gignitur, neque typhus, sed solifuga tantum, animal exiguum, hominibus perniciosum. Vencnum quoque ibi non nascitur, nisi herba per scriptores plurimos et poetas memorata, apiastro similis, quae hominibus rictus contrahit et quasi ridentes interimit. Fontes habet calidos Sardinia, infirmis meliorem praebentes, furibus carcerem, si sacramento dato oculos aquis eius tetigerint. Solin. Polyhist. 10: *Sardiniam apud Timoclea Sanduliotin legimus. Ichusam apud Crispum [Chryzippum Gerl. sine causa. Multi scriptores de eo nomine dixerunt; velut Myrs. fr. II Vol. IV ed. Müller p. 159; cfr. Stiehle Philol. IV p. 501. Quod si Sallustius id nomen antiquum commemoraverat, eum etiam de nominis Sardiniae origiue dixisse veri simillimum est]. — Sardinia est quidem absque serpentibus; sed quod aliis locis serpens est, hoc solifuga Sardois nigra, animal perexiguum simileque uraneis forma. Haec incommodo accedit et herba Sardonica, quae in defluis fontaneis provenit lurgius lusto. Ea si edulio fuerit, venentibus nervos contrahit, rictu ora diducit, ut qui mortem oppetunt, velut ridentium facie intereant. — Fontes sane calidi et salubres aliqnot locis effervescent. — Sed qui oculis nudentur, et coarjorandis valent furibus. Nun quisquis sacramento raptum negat, lumina quis attrahat; ubi pericurium non est, cernit clarus; si perfidia abnuat, detegitur facinus caccitate et captus oculis admissum tenebris futetur. Serv. ad Verg. Ecl. VII 41: *in Sardinia enim nascitur quaedam herba, ut Sallustius dicit, apiastri similis, haec [comesa] ora hominum rictus dolore contrahit et quasi ridentes interimit. — Comesa necessario addendum. Ceterum facile adparet Servium verba Sallusti pleniora retulisse quam Isidorum.****

3 [Kr. 5. G. 14]. Daedalus ex Sicilia profectus, quo Minonis iram atque opes fugerat.

Prisc. VI p. 255: *'Minos Minois'. Sallustius tamen 'Minonis' protulit genetiium in II historiaram: Daedalus — fugerat.*

*4 [Kr. 6. G. 13]. Serv. ad Verg. Aen. VI 14 p. 352 ed. Lion: *Daedalus vero primum Sardiniam, ut dicit Sallustius, post delatus est Cumas.*

*5 [Kr. 7 et 8. G. 13 et 7]. Apollinis filio et Cyrenes.

Haec verba ex Sall. adfert Prob. p. 107, quae, cum Apollinis et Cyrenes filius fuerit Aristaeus eumque Sardiniam incoluisse constet, non dubitavi in reliquiis libri II ponere. De eo ab Sallustio haec narrata fuisse testatur Serv. ad Verg. Ge. I 12 p. 173 ed. Lion: *Hic,*

ut etiam Sallustius docet, post Ianitum a eamibus Actaconem filium matris instinctu Thebas reliquit et Ceam insulam tenuit primo adhuc hominibus vacuam, post ea relicta eam Daedato ad Sardiniam transitum fecit. Quae verba Sallusti non esse antis adparet. Kritzius Cretam pro Ceam vel Caecam.

* 6 [Kr. et G. 10 et 11]. — alii Sardiniam temerunt.

Serv. ad Verg. Aen. I 242: *Non sine causa Antenoris posuit exemplum, cum multi evaserint Troianorum periculum: ut Capys, qui Campaniam tenuit, Helenus qui Macedoniam: ut alii qui Sardiniam secundum Sallustium.* Id. ad I 601: *Multi enim post excidium Troiae orbis diversa tenuerunt: Helenus Epirum, Antenor Venetiam, alii Sardiniam secundum Sallustium, alii vicina Syrtibus loca secundum Lucanum.* Quibus locis diligenter considerata et comparata, nihil aliud Sallustio tribui potuisse adparet, nisi de coloniis ab Troimis in Sardinia conditis eum narravisse, nec vero Capys, Antenoris, Heleni mentionem ab eo factam fuisse. Set illud quin in libro secundo factum fuerit non dubium est.

Cum illo fragmento Kritzius et Gerlachius coniungere hoc: *Trolana tempore invadendarum terrarum eussa fuerat navigatio*, non ipsa scriptoris verba esse contententes, set certe sententiam. Set consideremus locum, unde sumpsere, Serv. ad Verg. Aen. I 296: *aut certe fati Troianorum, qui non sponte sed necessitate ad Africam venerant, quod utique ignorabat Dido. Illo enim tempore invadendum terrarum causa fuerat navigatio, ut Sallustius meminit, facili tum mutatione sedium: quod etiam excusant Troiani 'non nos aut ferro Libycoo populare Penates venimus'.* Nonne adparet hoc commentatorem dicere voluisse: illo tempore multos per procellas coactos invitos in aliorum terras venisse? Quam sententiam num credis Sallustium eis verbis expressisse, quae Servius posuit? Set eum ea non conveniunt quae sciuntur. Facilis enim mutatio sedium homines impellebat, ut patria sua deigrarent aliasque sedes quaererent. Perspicuum igitur est commentatorem Vergilii festinantem duo commisisse: eum navigatione inventa et exulta facilis esset mutatio sedium, Troianos, qui excidium patriae evaserant, ut alias terras navibus peterent, commotos, set multos per tempestates in alia loca, quam quae peterent, delatos esse. Iam si quis Sallustium contenderit narravisse eos Troianos qui in Sardiniam pervenissent, non sua sponte, set necessitate ad eam insulam adpulisse, nihil habebimus, quo eam suspitionem falsam esse ostendamus. Set verba *ut Sallustius meminit* non minus recte ad praegressa, quam ad sequentia *facili tum mutatione sedium* referuntur (cfr. ad fr. 16); et haec verba multo magis Sallustinae orationis speciem prae se ferunt. At eum praecedentibus non conveniunt. Nonne igitur veri simile est grammaticum doctrinae ostentandae studio verba ex Sallustio minus apte illi sententiae adiunxisse? Ut ut est, illud certum videtur omnem locum ab Sallustio ita scriptum non fuisse, ut Servius rettulit, et verba *facili tum mutatione sedium* adeo maiore eum veri specie pro Sallustiano fragmento haberi, quam illa, quae Kritzius et Gerlachius in eius reliquiis ponere.

* 7 [Kr. 12. G. inc. 20]. Prob. p. 123: *'hos' non inveni nisi unum barbarum numero semper plurali Tarrhos, nomen civitatis lectum in Sallustio.* Idem p. 129: *'Tarrhos' nomen est numeri semper pluralis.* Idem nomen oppidi Antonini itinerar. p. 85 (Mannert. geogr. IX 2 §. 504) in Sardinia commemorat; set dubium est, num idem sit ac Tarras, cuius Ptolemaeus mentionem fecit (Mannert. l. c. p. 485). Illud nun dubitandum videtur, quin *Tarrhos* accusativus sit. Cum autem in Sardinia ille locus fuerit, cum con-

memoratum fuisse, ubi de Lepidi interitu dictum erat, paene certum videtur.

8 [Kr. 13. G. 15]. Set ipsi ferunt taurum ex grege, quem prope litora regebat Corsa nomine Ligus mulier.

Prise. VI p. 264: nam 'vetus veteris' commune est trium generum. et 'Ligus' quoque 'Liquis' commune. Sallustius in II historiarum: Sed — mulier. — Quam rem Sallustius narraverit, intellegitur ex Isidor. Orig. p. 453 ed. Otto: Corsicae insulae exordium incolae Ligures dederunt, appellantes eam ex nomine ducis. Nam quaedam Corsa nomine Ligur [sic Ar. Liguram va. Ligus volg.] mulier, cum taurum ex grege, quem prope litora regebat, transnatare solitum atque per intervalla corpore aucto remeare videret, cupiens scire invigila sibi pavula, taurum a ceteris digredientem usque ad insulam navigio prosecuta est. Unius regressu insulae fertilitatem cognoscentes Ligures rutibus ibi profecti sunt [proseculi sunt Gu. 2] eamque nomine mulieris auctoris et ducis appellaverunt: in quibus nomina, velut a ceteris digredientem et cuius regressu Sallustiani styli videntur esse. Ceterum Sallustium de Corsica insula eodem loco, quo de Sardinia dixisse veri simillimum est.

9 [Kr. 14. G. 6]. Ne illa tauro paria sint.

Donat. ad Ter. Andr. IV 2, 23: 'Ne' pro 'nequam', ut adverbium est prohibentis, ut sit 'ne non'. Sallustius secundo libro: ne illa tauro paria sint, pro 'nequam'. — Hoc fragmentum Kritzius et Gerl. nullam aliam ob causam cum 8 coniungere, nisi quod in utroque *tauri* vocabulum est. Nam quae sententia esset quique nexus, explicare se posse desperare. Cum ne pro *nequam* dictum esse Donatus tradat, nihil conici licet, nisi quae aliis bestiis viribus inferiora essent, multo minus tauro posse paria censerit, ergo de animalibus dictum fuisse, quorum robur per scriptores sive rnoribus vulgi in immodicum auctum esset, quod quo secundi libri loco factum fuerit, difficile est ad dicendum. Set non possum subprimere suspicionem, n. p. Don. et numerum libri falsum et verba corrupta esse, atque commemorata fuisse verba Cat. II, 8 *ne illi temperant*, ut ab eo aliquid munimentum accipiant emendatio, quam ibi propositum.

* 10 [Kr. 15. G. 16]. Perrexere in Hispaniam an Sardiniam.

Serv. ad Verg. Aen. I 329: *alii nutem* [an] *conjunctionem disiuunctivam volunt, ut Sallustius: perrexere — Sardiniam*. Quin haec verba de reliquiis Lepidani exercitus dieta fuerint vix dubitari videtur posse. Set non temere mihi conicere videor, aliquid post illa verba excidisse veluti in *Hispaniam an Sardiniam parum exploratum est*, itaque in errore inductum esse grammaticum. Nam *an* sic pro disiuunctiva particula dictum vulgaris potius est et posteriorum sermonis (multa in Cic. epistulis exempla) et semper tamen interrogativam vim retinet. Ferri certe non potest, nisi tale aliquid secutum esse statuamus: *id enim parum certum est*. In Atti fr. 463 ed. Ribb. p. 166 vel versus ratio postulat ut cum Bothio adiciatur *cliam*.

11 [Kr. 17. G. 57]. [Pompeius] cum alacribus saltu, cum velocibus cursu, cum validis verte certabat.

Refert haec Veget. d. r. mil. I 9 extr. praemissis: *De exercitio Gn. Pompei Magni Sallustius hoc memorat*. Quae in eo loco posita fuisse, ubi de Pompeio ad bellum Sertorianum misso dictum erat, satis probabiliter ex verbis a Vegetio adiectis conicitur: *neque enim ille miles potuisset par esse Sertorio, nisi sese et suos milites frequentibus exercitiis praeparasset*.

set ad proelia. Cum de exercitiis dicatur, quibus milites ad pugnas praeparabantur, *uete* ferri non potest. Etenim si cum Kritzio instrumentum pro onere magno promovendo dictum statuas, id non est exercitii genus, sed labor in ipso bello exantlandus (ut *ταρσσία* et *χαράκωσις* ap. Plut. Mar. c. 7 extr.). Qua re scriptum fuisse credo *fusce*. Cfr. Veget. I 19: *Pondus quoque baculare usque ad sexaginta libras et iter suocere gradu militari frequentissime cogendi sunt ianlores, quibus in arduis expeditionibus necessitas imminet annonam pariter et arma portandi. Nec hoc credatur esse difficile, si usus accesserit: nihil enim est quod non assidua meditatio facillimum reddat. Quam rem antiquos milites factitasse Vergilio ipso teste cognoscitur, qui ait* (I. III 346):

Non secus ac patris acer Romanus in armis
 Inusto sub fusce viam cum carpit et hosti
 Ante expectatum positus stat in agmine castris.

12 [Kr. 62. G. 22]. Nam Sullam consulem de reditu eius legem ferulam ex composito tribuimus plebei G. Herennius prohibuerat.

Gellius N. A. X 20 postquam de discrimine inter *legem* et *privilegium* intercedente exposuit ac tamen apud veteres scriptores non magnam differentiam illorum vocabulorum esse animadvertit, § 10 adicit: *Salustius quoque, proprietatum in verbis retinentissimus, consuetudini concessit et privilegium quod de Gn. Pompei reditu ferebatur, legem appellavit. Verba ex secunda eius historia haec sunt: Nam — prohibuerat. Ibi cum libri nam illam Sullam exhibeant, illam ex dittographia natum esse iamdudum viri docti perspexere. Quin de Gn. Pompei ex Africa reditu dicatur dubium non est, set de re ipsa, quoniam ab nullo alio veterum scriptorum commemorata, multum et in contrarias partes est disputatum. Conspertum igitur est ex Plut. Pomp. 13 Pompeio cum Gn. Domitium et Hiabam devicisse, litteras Roma missas esse, ut exercitu dimisso cum una legione Uticae successoris adventum expectaret. Tum milites ira in Sullam exarsisse, maximoque negotio imperatorum eorum animos molivisse; quod cum Romae exauditum esset, triumphum ei concessum (Momms. II p. 319) ipsumque ab Sulla Magni adpellatione salutatum esse. Iam plerique legem illam, quam commemoravit Salustius, latam esse censent, postquam milites Pompei in iram exarserant, set in contraria abeunt, cum alii (Pighius fast. III 270 adscitente Gerlachio) Sullam ut seuatus consultum, quo Pompeius revocatus erat, tolleretur, alii (Drum. IV p. 334 sq. N. 43) ut confirmaretur tulisse arbitrentur. Quod si Salustii verba consideraverimus, certum est *legem de reditu eius* alio modo intellegi non posse, quam legem de reditu M. Ciceronis, quam paulo antea § 3 Gellius commemoraverat, ergo Sullam tulisse, ut Pompeio cum exercitu redire liceret. Ei legi composito intercessit G. Herennius tr. pl. Quid ergo? intercessitne, cum Sulla ferret, ut consultum, quo revocatus erat sine exercitu, aboleretur? Quo tandem iure vel iuris specie illi triumphus decretus est? Tribunalium autem aut ut intercessionem desisteret, commotum — nisi forte quis huc trahere velit fr. 31 — aut legem contra intercessionem perlatam esse neque memoriae traditum nec per se veri simile est. Qua re ita rem factam esse cogitemus necesse est. Secundum legem Corneliam — si in Pompeium valuit — dimittere exercitum et successori provinciam tradere debebat, certe triumphum honorum secundum leges mores instituta petere ei non licebat. Set Sulla enim id cupere sciebat. At negando honore invenem de se optime meritum palam offendere ac laedere noluit. Quid igitur? ut ei negaretur neve ipse tamen negasse videtur, ipso legem tulit ut illi contra leges cum exercitu redire liceret, set G. Herennium comparavit, qui rogationi intercederet. Cui minime obstat, quod milites Pompei nuntio accepto ira in Sullam exarsisse memoriae proditum est. Certe enim exploratum eis*

erat, nisi Sallae voluntate tribunum non intercessurum fuisse. At Sulla speciem praec se forebat se consilio non destituisse: scilicet quod antea per tribunum facere prohibitus fuisset id libentem postea pertulisse. — Cum vero illum locum libri secundi fuisse Gelli testimonio constet, nunc veri simillimum est, Sallustium ibi eam rem commemorasse, ubi de Gn. Pompeio ad bellum Sertorianum misso enarravit?

13 [Kr. 18. G. 27]. Neque virgines nuptum a parentibus mittebantur, set ipsae belli promptissimos debebant.

Ars. p. 256 eam leuante: *promptus illius rei. Sal. Hist. II; Codd. diligebant.* — Cum Sallustius locutione de matrimonio iungendo apud Romanos consueti uti debuerit, haut immerito Ursinus in *mittebantur* offendisse putandus est. Neque tamen comprobo quae ipse coniecit *promittebantur* vel *tradebantur*, set audaciori medela restituendum *cutseo contocabantur*, quod cum explicatum esset in *donos alienas mittebantur*, verum verbum loco suo ciectum videtur esse.

* 14 [Kr. 19. G. 28]. Serv. ad Verg. Aen. X 271: *'referto' autem pro 'referat'; alii hic distinguunt ut sit: referat modo unus quisque facta patrum et laudes. Et secutus Sallustium hoc dicit, qui ait Hispanarum fuisse [morem], ut in bella emulius iuuenibus parentum facta memorarentur a matribus.* — Cum ex hoc fragmento haut improbabiler coniciatur, 13 de Hispanis dictum fuisse, sic ex illo hoc ex secundo libro depromptum esse. Utrum haec verba ante au post illud posita fuerint, diiudicari nequit.

* 15 [Kr. 22. G. 74]. Quis a Sertorio triplices insidiae per idoneos saltus positae erant, prima qui forte in manus venientis exciperent.

Serv. ad Verg. Ge. II 98: *Et Sallustius qui nit quis a Sertorio triplices insidiae per idoneos saltus positae erant, prima, et subaudiendum reliquit 'insidia', quod penitus dicere non possumus.* Idem de eodem loco ad Aen. XI 896: *Item Sallustius: Primaque forte (al. prima qui fronte; Dan. primoque soute forte; al. prima qui forte; primo qui f.) venientes exciperet, cum de insidiis loqueretur, quos numeri tantum pluralis esse plus quam manifestum est.* De eodem loco Charis. p. 96: *Insidiarum et insidiarum pluraliter dici debent; sed Sallustius de insidiis prima inquit et Accius insidiarum dicit.* — Non dubium quin haec de proelio ad Lauronem facta dicta, nec magis quin in libro secundo lecta fuerint. De quo proelio cum ex Livio rettulerit Front. strat. II 5, 31 (cfr. Drum. IV p. 363 n. 11), quo modo ultima verba scribenda sint, incerti haeremus. Atque illud quidem facile concedetur, quam veri simile non sit, Sallustium etiam relativum *quae* ad illum singularem subaudiendum rettulisse, cum grammaticos id notaturos fuisse in aperto sit. Recte ergo coniectum est *qui* — *exciperent*. Set quos illi, qui in prima parte positi erant, leves et ad facta bellorum aptissimi Hispani (Front.), excipere debebant? In palantes effusi sunt et convoluerant confuderuntque nihil tale expectantes. Tum qui in medio (*interius* Front.) collocati erant sentati, prius quam resisti illis levis armaturae militibus incurrentibus ineiperetur, o silva eruperunt et redeuntes in ordinem constraverunt vortantque. Denique fugientibus equites iunssi sunt, qui in remotissimo steterant. Nisi igitur in re Livi et Sallusti narrationes discrepavere,

primae insidiae non a fronte venientes excipere, set in dissipatos irrumpere debebant. Scripsi a fronte quoniam fronte venire ita dictum ut adiectivum *recta* vel simile adiectum sit legi, sine tali adiectivo neque inveni, neque ratione excusari posse puto. Quid iam? num fortissime forte venientes, quod ap. Servium extat, verum est? Quod si quis ita explicandum putet, ut dicantur 'qui forte incidere, obviam venirent', vident ne obscuritatis crimen Sallustio adlingat. Set prorsusne incredibile videtur, in Servi codicibus, qui multis modis corrupti sunt, aliquid excidisse? Hoc si concesseris, forte in manus venientis restitutum ut scriptura librorum diligentius observetur citietur simul et ut inter Sallustium et Livium conveniat.

*16 [Kr. 23. G. I 132]. Receptis plerisque signis militaribus cum Laeli corpore.

Schol. Bob. ad Cic. pr. Flacc. 6, 2 p. 235 Or. Sed eum quod patrum amirum Cn. Pompeii Laelium dicit, opinor ad tempus belli Sertoriani esse referendam, quod ibidem (Cod. quo ibidem) Laelius pater huius ab Hirtuleianis interfectus est, ut ait Sallustius receptis — corpore. D. Laelium in proelio ad Lauronem commisso, cum legione in praesidium laborantium pabulatorum subivissim, interfectum esse, compertum habemus ex Front. strateg. I. c.: sic legio quoque inter duas acies hastium cum legato suo elisa est. efr. App. b. c. I 106) p. 526 Hekk. τῆλος ὄλον — συνέχοψε. Drum. I. c. Rectissime igitur ab Kritzio hoc fragm. cum praegresso libro II adsignatum est. Set in Schol. verbis nunc illud obfudit, quod ab Hirtuleianis Laelium interfectum esse dixit, quoniam ap. Front. Octavius Graecinus et Tarquitius Priscus Sertoriani duces nominantur, non Hirtuleius; set cum fieri poterit, ut Hirtuleius ipse adesset omnibusque insidiis praefectus esset, ei dubitationi non tantum tribuendum videtur. Nec tamen illa questio reicienda est, num verba *receptis* — corpore sola pro Sallustianis habenda sint, an etiam quae praecesserint, ab eo petita censenda. Cuius igitur in extremis verbis Laeli nomen positum sit, pro quo utique expectatur pronomen, si illa cum praecedentibus continuata fuerint, veri simillimum videtur Scholiastem ultima tantum ex Sallustio adtulisse, quo Pompeium in servando occisi Laeli corpore multum operae posuisse ostenderet. Ceterum vid. ad fr. 6.

17 [Kr. 21. G. 68]. Occurrere duces et proelium adire, adeo uti Metello in sagum, Hirtuleio in brachium tela venirent.

Non. p. 368 s. v. *sagum*, numero libri indicato. Apud eum libri *duci*. At cum membrum consecutivum luce clarius ostendat, duces utriusque exercitus suae vitae in proelio non peperisse, set ipsos ubique pugnantem adieundis et confirmasse, certum videtur quae praecedunt de utroque dieta fuisse, non de uno aut pluribus, qui duci alicui occurrissent. Qua re inmerito Gerlachius, quod concecerat *duces*, postea reiecit. Cum vero quo nexu haec cum praecedentibus contenta fuerint nesciatur, illud minus incertum, utrum *occurrere* relinquendum sit an in *accurrere*, quod sequentia verba suadent — etenim qui proelium adieundis, is accurrat ad tubantes et haerentes — committendum. Ad pugnam apud Italicam commissam haec verba spectavisse, recte iam alii observaverunt (efr. Oros. V 23. Liv. ep. XXI); in qua pugna summam fuisse certe Metelli operam testatur Frontin. strat. II 1, 2 et 3, 5. Set cum ea pugna post proelium ad Lauronem commissum facta sit (Drum. IV p. 366), quo iure hoc fr. post 14 et 15 collocaverim facile intelletur.

*18 [Kr. 21. G. 44]. Inter laeva moenia et dextrum flumen Turiam, quod Valentiam parvo intervallo praeterfluit.

Priscian. V p. 143: *quod autem 'Turia' et similia fluminum nomina masculina sunt, ostendit etiam Sallustius in 'am' terminans eius accusativum in II historiarum: inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam, nam si esset aentrum, similis esset accusativus nominativo. Id. VI p. 201: ergo 'Capsa' quoque et 'Thala' oppidum et 'Tirimila' similiter figurate feminina neutris sunt coniuncta. unde Sull. in II hist. inter laeva — praeterfluit, 'Turiam' dixit, qui accusativus masculini est, non neutri. Decepti relativo quod sequitur. Prob. p. 105 et Phoc. p. 324 *Turiam* ab Sall. pro neutro habitum esse rettulerunt. — Non dubium est, quin haec pertineant ad pugnam apud Valentiam et Turiam (Guadalquivir) commissam, qua Pompeius G. Herennium interfecit, G. Perpennam fugavit (vid. ad II 56, 6. Drum. IV p. 366) quod proelium quo minus cum Th. Mommsenio III p. 25 ante pugnam ad Lauronem commissam factum putemus, obstat Appiani testimonium b. c. I 109 p. 526: ἀγαρχήρον δ' ἐς Ἰβηρίαν ἀντίρξα ἐστ. — Quamquam Prisciani libri *moenium* tuerentur, tamen *moenia* rescribere ausus sum. Nava genitivum cum neutro adiectivo plur. ita tantum coniunctum esse, ut partes totius alienius rei dicerentur, satis ostendunt exempla a Kritzio ad Cat. 59, 2 p. 314 ed. pr. congesta, hoc autem loco necessario exprimentum fuit, non laevam moenium partem ab altero latere fuisse, set moenia ad laevam i. e. laeva, ut flumen dextrum.*

19 [Kr. 25. G. 69]. — avidis atque ita promptis ducibus, ut Metellus ictu tragulae sauciaretur.

Non. p. 270 s. v. *saucius* ex lib. II et p. 381 s. v. *tragula* set ex libro III. Priore loco in libris est *avidisque ita promptis*, altero *avidissimis atque promptis*, unde Kr. *avidis ita promptisque*, Gerl. *avidis ita atque promptis*: mihi atque ita veri simillimum visum, set duo in incerto relinquam, primum annon *avidissimis* scribendum sit, alterum, utrum genitivus gerundii praecesserit, an *avidus* Sallustius absolute dixerit de pugnandi et configendi cupiditate. — Quin haec de pugna ad Saguntum facta dicta fuerint, dubium non est Plutarchi testimonio Sertor. c. 21; cfr. Drum. l. c. p. 368.

*20 [Kr. 26. G. 70]. Set Metellus in vulnere.

Donat. ad Ter. Andr. II 1, 10: *'Set' ineptum pro 'atque eorum Pamphitum' ut Sallustius: sed — in vulnere.* Rectissime hoc fr. editores praecedenti adiunxerunt, non est quod exponam.

*21 [Kr. 27. G. 60]. Saguntini, fide atque armis inclati praemortalibus, studio maiore quam opibus, quippe apud quos etiam tum semirutae moenia, domus interclae parietesque templorum ambusti manus Punicas ostentabant.

Adfert Hieronymus comm. ad Habac. 2, 9 vol. VI p. 617 ed. Vallars. ex Historiis, libri numero non indicato. Set quia de Saguntinis haec Sall. dixerit, ubi de proelio in urbis eorum vicinia facto narravit, dubium non est. Ceterum *inclati praemortalibus studio maiore* ex ma. Regione emendatum est, cum reliqui libri exhibeant: *per mortaliatum studium maiore*; nec minus recte pro *quippe quis scriptum videtur quippe apud quos*. Per se autem intellegitur verba *studio maiore quam opibus* cum praecedentibus coniungi non posse, set relata fuisse ad ea, quae sequuntur, quae dolemus perisse: atque in propatulo suspicio est, hanc fuisse sententiam, Saguntinos etiam bello Sertoriano Romanis deditissimos fuisse, nec vero opibus eos adjuvare potuisse. Quae enim ita sint, haec

verba fortasse ante 18 et 19 ponenda. Set obfendo in *intectae*, quod vocabulum sic dictum nusquam legi; semper enim est aut tegumento enreus, aut patens et apertus. An igitur *sine tectis* scribendum?

* 22 [Kr. 28. G. 56]. Cum Charis. p. 113 haec scribat: '*Saguntinorum*' *Coelius*, Sagnulium *Sallustius*, ut *Pantus* in *Coelii historia lib. I notat*, nullo loco aptius videbatur hoc fragmentum poni posse, quam proxime a praecedente.

* 23 [Kr. 29. G. 54]. At Metellus in ulteriorem Hispaniam post 1 annum regressus magna gloria concurrentibus undique virile et muliebres secus per vias ac tecta omnibus visabatur. Eum quaestor 2 G. Urbicus aliique cognita voluntate eum ad coenam invitaverant, 5 ultra Romanorum ac mortalium etiam morem curabant exornatis aedibus per antea et signa scenisque ad ostentationem histrionum

Totum hoc fragmentum extat ap. Macroh. Sat. II 9, ubi haec praemissa sunt: *Ergo hoc praetermissio ad viros cuncto triumphales, quos victores gentium luxuria viciit, et ut taceam Tiurgitum, a devorato patrimonio cognominatum, quia insignibus virtutis secutus ritia primoris compensavit otatis, Metellus Pius in quom foream luxuriae et superbiae successum continuatione pervenit? Et ne nullis morer, ipsa de cu Sallustii verba subieci.* Eadem expressit Photarehus Serf. r. 22: *Ἐτι δὲ νικῆσας ποτὲ μάχη τῶν Σερτάριον οὕτως ἐπήρθη καὶ τῆν εὐτυχίαν ἰγάπησεν ὥστε ἀντοκρατορ ἀναγορευθῆναι, θνασίας δ' αὐτὸν αἱ πόλεις ἐπιφοιτῶντα καὶ βωμοὺς ἰδίχοντο. Αἰχεται δὲ καὶ στεφάνων ἀναδίσεις προσίσσθαι καὶ δείπνων σοβαρωτέρων ὑποδοχάς, ἐν οἷς ἰσθῆτα θριαμβικῆν ἔχων ἔπινε καὶ Νίκα καὶ πεποιημένα δι' ὀργάνων ἐπιδρομῶν χορῶτα τρώπαια καὶ στεφάνων διαφέρουσαι κατήχοντο καὶ χοροὶ παίδων καὶ γυναικῶν ἐπινηκίους ὕμνων ῥῶον εἰς αὐτὸν.* Cum vero ex App. b. e. I 111, Liv. Epit. XCIII eumpertum habeamus Metellum hiemem a. 71 (680) in ulteriore Hispania transgressisse, quaeritur, annon complura fragmenta ex eis, quae postea recenscho, hoc praecesserint.

TEST. SCH. 1—3. Non. p. 151: *Secus masculini generis esse manifestum est. Neutro Sallustius dicit Historiarum lib. II: at Metellus in ulteriore Hispaniam post annum regressus magna gloria concurrentium undique virile et muliebres secus per vias et tecta omnium visabatur.* — Charis. p. 80: *Secus neutri generis est nomen, unde et Sallustius virile secus dicit, hoc est virilis secus, quod per omnes casus integra forma declinatur.* — Probus p. 121: '*Secus*' duas res significat, *adverbium separandi: 'Haud secus ne iussu faciunt' et scrum, Sallustius: virile ne muliebres secus.*

VAR. SCH. 2. Kritz. et Gerl. ediderunt: magna gloria concurrentium — omnium, in quo et gloria insipienter dictum de officiosa honore significatione obfendit et omnium ita nimis remotum. Qua re cum Macrobi eodd. concurrentibus exhibent hoc recipiendum et omnibus emendandum putari, et Maer. libri. ne Prob. — 3. Cum Maer. libri. Quom Gerl. al. — 4. eum ad Maer. libri. eum ad Gerl. al. invitavissent vel invitassent Maer. libri. Set recte iam ab editaribus emendatum est invitaverant. Cum enim de re nan semel set nullis temporibus facta dicatur utique requiritur indicatus et ita demum recte dicitur ad coenam, atter pluralis requiritur. — 5. ac Maer. libri. valq. et. — 6. insignia libri. signa Clacc.

fabricatis: simul croco sparsa humus et alia in modum templi celebrantur. Praeterea tum sedenti transema demissum Victoriae simulacrum cum machinato strepitu tonitruum coronam capiti imponebat, tum venienti ture quasi deo subplicabatur. Toga picta plerumque amiculo erat ei adcumbenti: epulae quaesitissimae, neque per omnem modo provinciam set trans maria ex Mauritania volucrum et ferarum incognita antea plurima genera. Quis rebus aliquantam partem gloriae dempserat, maxime apud veteres et sanctos viros, superba illa gravia indigna Romano imperio existimantes.

7 sq. Serv. ad Verg. Aen. IV 488: *Traiecto extento, unde 'transenna' dicitur extensus funis. Sallustius: [Transenna demissum victoriae (al. victoris) simulacrum cum] machinato strepitu transema corona in caput (Lips. capiti) imponebatur (Guelf. I in capite imponebat. Al. strepitu tonitruum coronam capiti imponebat). — Non. p. 122: Transenna non ut quidam putant transitus, sed est fenestra. — Sallustius Hist. lib. II: transema demissum victoriae simulacrum cum machinato strepitu coronam capiti imponebat. — Id. p. 106: Dimittere desuper mittere. — Sallustius Historiarum lib. III (sic!): cum machinis (machinae mss) strepitu demissum Victoriae simulacrum coronam capiti imponebant.*

2. *Vulg. cum sedenti. Set quotiens per eum — tum semper ita duo disinguntur ut prius iulius patet, alterum magis eferatur, hoc vero loco de rebus pronisue factis sermonem esse inde adparet, quod sedenti praemisum est, nemo autem prius sedet quam velit, facilitate mihi restitui posse visum est tum — tum, in transema Macr. libri. demissum antiquum mendium esse Nonius ostendit. — 3. coronam ei imponebat Macr. ed. Bip. — 5. ei om. Macr. ed. Bip. epulae vero exquisitissimae Macr. ed. Bip. — 6. Nonne transmarina? — 7. plura libri. Quis Bip. quibus Kr. et Gerl. — 8. demiserat libri. demiserat recte Bip.*

*24 [Kr. 30. G. 23]. Set Metellus in ulteriore provincia.

Donat. ad Ter. Phorm. I 4. 15: *'Sed' pro 'ergo', ut sit: ergo ubi Antiphonem reperiam? An 'sed' finis superioris sententiae est? ut Sallustius sed — provincia. Ex quibus cum certum sit, haec Sall. verba cum praegressis aliis copulata fuisse, nec veri dissimile ea claustrum fuisse membri, in propatulo suspicio est, ea dicta fuisse de hibernis a Pompeio in Gallia, ab Metello in Hispania ulteriore agundis.*

25 [Kr. 31. G. 30]. Quem ex Mauritania rex Leptasta proditiouis insinulatum cum custodibus miserat.

Prise. V p. 143: *vel contra apud Graecos in 'as' inlenientia vel in 'es' apud nos in a terminant, ut — 'Leptasta'. Sallustius in II historiarum: quem — miserat. — Mauritania r. mauretania RA. — Quamvis res obscura sit, tamen cum Sertorium constet regi Mauritaniae adversus Aescalim. Iphthae filium, regnum adfectantem auxilium tulisse (Plat. Sert. c. 9), non prorsus reicienda est suspicio, regem Mauritaniae legatum, quem proditiouis insinulabat, viuetum ad Sertorium misisse.*

26 [Kr. 32. G. 29]. Ut alij tradiderunt Tartessum, Hispaniae civitatem, quam nunc Tyrri mutato nomine Gaddir habent.

Prisc. V p. 154: *unum proprium civitatis invenitur 'Gaddir' — quod quidam femininum esse putaverunt, sed Sallustius neutrum esse ostendit in II historiarum acensatium nominativo similem ponens: ut — habent: nam si esset femininum 'Gaddirum' dixisset —*; quae eisdem fere verbis idem repetit VI p. 231. Singula verba si diligenter perpenderitimus, eius potius loci fuisse videbuntur, ubi de veteribus Hispaniae (fortasse Baeticae) incolis expositum erat, quam de re bello Sertoriano gesta.

27 [Kr. 33. G. 37]. Ante quam egressus Sertorius instruere pugnae suos.

Arus. p. 237: *instruitur huic rei. Sallust. Hist. II. Aut intraeret conrigendum, aut sic statuendum: grammaticum constructionis exemplum protulisse satis habentem, reliqua omisisse. De qua pugna haec dicta fuerint, frustra quaesivi.*

28 [Kr. 31. G. 52]. Titurium legatum cum cohortibus quindecim in Celtiberia hiemem agere inssit praesidentem socios.

Arus. p. 252: *Praesidet illam rem. Sallust. Histor. II. Titurium utrum Pompei an Metelli legatus fuerit nescitur, Sertorii legatum non fuisse satis certum videtur.*

29 [Kr. 35. G. 98]. Hi saltibus occupatis Termestinatorum agros invasere frumentique ex inopia gravi satias facta.

Non. p. 117: *Satias pro satietas. Sallustius Historiarum lib. II — In saltibus libri, unde lamudum hi emend. — occupatus duo libri. occupatis rel. — Termestinatorum liber unus; termestinatorum alius; tamen externorum cod. H. Gerl. tum externorum Merc. Termestinatorum Lips. ad Tac. ann. IV 45, 1, quae ingeniosa emendatio nonnihil munimenti eo necipit, quod Termestam (vid. Mannert. I p. 385) Sertorio amicissimam fuisse ex Flor. II 10, 4 constat; nec minus hieme a. 74 summam frumenti inopiam in Romanorum exercitu fuisse conpertum habemus (Drom. IV p. 370).*

30 [Kr. 36. G. 66]. Ad hoc rumoribus adversa in pravitate, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando contrumpebant.

Non. p. 261: *rumor, ut plerumque, opinio est. Sallustius Historiarum lib. II. Verba pertinuisse ad mendacia ab nobilibus Romanis duci Sertorio invidentibus sparsa (Plut. Sertor. c. 25) recte iam Dehrossius indicavit. Cum libri Non. ad hoc exhibeant, miror quod Kritzius ad haec retinuit; set idem recte observavit, deesse obiectum verbi *contrumpebant*, quod fortasse ante *ad hoc* positum fuit.*

31 [Kr. 38. G. 85]. Nisi qua flumen Clarda Tauro monte defluens.

Prisc. VI p. 202: *plurima tamen non solum in Africa sed in aliis etiam regionibus nomina fluviorum in a inventantur desinentia. — Sallustius in II historiarum: nisi — defluens. — Quamquam quae Prisciiani libri tenent, praeter Vat. qui *qua* exhibet, et difficile est id verum esse negare, cum quo nexu verba dicta fuerint ignoretur, tamen *qua* restituendum putavi, quod cum sententiam ad negativam aliam relatum fuisse adpareat, veri similis videbatur de regionis natura dictum fuisse, quae ubi fluvius*

deflueret, alia fuerit, atque aliis locis. Sed de nomine fluvii parum constat. Volgo edebatur *Durda*, ut Prisc. A et aliquot Krehlii exhibent et fortasse ante eor. H habuit. Sed *Clurda* q̄ Vat. m. alt. *clardia* D. *clua* Vat. *lurda* Bb. Hertzius igitur, qua eximia est doctrina, eundem fluvium esse videri monuit, atque qui apud Plin. H. N. V 21, 108 nominatur: *Fuit in eo tractu et Macandropolis. Est Eumenia Clurda fluvii adposita*. Ex tribus oppidis, quae eo nomine fuerunt (Steph. Byz. s. v. p. 126 West.), Plinius aperte Eumeciam Phrygiae regionis intellexit (Strab. XII p. 576 C. 810 Mein.). Ea sita fuit, ubi nunc Ischakli, ibique fluvius Sendyklutsehai in Macandrum infuit. Planities alteram partem paludibus obsitam esse Hamiltonus narravit (vid. Koch der Zug der Zehntausend p. 18). Nam igitur fortasse Sallustius narraverat eam planitiem fertilem esse, nisi qua fluvius Clurda (cuius nomen in Sendyklutsehai tertia syllaba servatum videtur) Tauro monte defluens paludem efficeret? Sed illa incerta; hoc certius, cum Priscianus verba illa libro II de prompta esse testatus sit, eo libro bellum a P. Servilio in Pisidia confectum narratum fuisse ex eoque loco illa petita esse.

*32 [Kr. 40. G. 93]. Lyciae Pisidiaeque agros despectantem.

Serv. ad Verg. Aen. I 420: *Aspectat; rei insensibilis dat sensum. Unde est illud in quarto de Atlante. Item Sallustius: Lyciae — despectantem*. Cum ex Servii verbis appareat haec dicta fuisse de loco, super Lyciam et Pisidiam sito (qui ubi esse potuit, nisi in monte Tauro?), eumque ex praegresso fragmento haut sine aliqua specie veri coniciatur, in libro II de natura illarum Asiae minoris regionum plura exposita fuisse, aon dubitavi obsequi viris doctis, qui ea libro II adsignari et eum fr. 31 coniungi inusserunt.

33 [Kr. 41. G. 76]. Eodem anno in Macedonia G. Curio principio veris cum omni exercitu profectus in Dardanium quibus potuit modis pecunias Appio dictas coegit.

Non. p. 192 ex lib. II adfert, quo *dicere* pro promittere dictum esse ostendat. G. Scribonius Curio in provinciam Macedoniam a. 75 Appio Claudio mortuo profectus est (Oros. V 23. Eutrop. VI 2. Momms. III p. 35). — Nivaisne subtilis videor, cum Sallustium *ex Macedonia scribero* debuisse contendere? Quod in plerisque libris Nonii deest, *modis* Carrio ex vet. cod. recte subplevit.

34 [Kr. 44. G. 79]. Ut actione desisteret.

Pauca haec verba ex lib. II Arus. p. 224 commemoravit exemplum locutionis *desisto haec re*. Dieta fuisse vel de tribuno quo minus plebem contionibus agitare deterrito, vel de aensatore ut causam abiceret commoto in propatalo est.

- 35 [Kr. 45. G. 80]. Quem corpore et lingua percitum et inquietum nomine histrionis vix sani Burbuleium adpellabat.

Aduit Priscianus VI p. 213, quo *inquietus* pro *inquietus* dictum esse ostenderet. Scimus autem ex Valerio Max. IX 11, 5 et Cic. Brut. 60, 216 sq. G. Scribonium Curionem, eos. a. 76, a Gu. Siciuio propter vacillationem corporis consuetam exagitatum esse. Cum igitur ad eam rem haec verba pertinuisse adpareret, quem quod coniecit Coler. ad Val. Max. l. c. probavi (*Qui L. quia* rell.), itemque *adpellabat* pro eo, quod R exhibet, *appellabant* retinui.

*36 [Kr. III 83. G. III 1]. Collegamque eius Octavium mitem et captum pedibus.

Arus. p. 213: *Kaptus hac re.* — *Sat. Hist.* III: collegamque — pedibus. Nullum illis temporibus, de quibus Sall. his libris scripsit, novimus, nisi Gn. Octavium, G. Scriboni Curionis in consulatu conlegam, quem sciamus Sicinio ausam dedisse perstringendi Curionis (Cic. Brut. 60, 217. Quat. XI 3, 129). Cum igitur quia ad hanc rem illa verba pertinuerint dubitari vix posse videatur, utrum veri similis, ap. Arusianum in libri numero erratum esse, an, id quod Kritzius statuit, Sallustium diaecitatis Sicini exemplum ex superiore anno in libro III repetivisse? Ceterum quamquam diu multumque in vocabulo *mitem* haesitavi, — quippe eum animi habitum exprimeret, minus apte cum *pedibus captum* coniungi videbatur et expectabam *hominem mitem* — tamen vocabulum, quod morbo affectum significaret quodque pro *mitem* cum aliqua veri specie restitueretur, non inveni.

*37 [Kr. 46. G. III 3]. Canina, ut ait Appius, facundia exercebatur.

Non. p. 43: postquam rubulam dictum esse a rabie, qui tum advocatus vel caussarum patronus dicebatur, Ciceronis exemplo Or. 15, 47 ostendit, pergens: *inde et Sathstius*, quae supra posui verba, addidit. Laet. inst. VI 18, 26: *set quia ipse caninum illam facundiam, sic ut Sathstius ab Appio dictam refert, exercuit*. Eadem saepius commemoravit Hieronymus Ep. CXIX (152) l. CXXV 16, CXXXIV l. adv. Iulian. T. II ed. Vallars. p. 171. Nec neglegendus locus Quintil. inst. or. XII 9, 9: *ea est enim prorsus canina, ut ait Appius, eloquentia, cognituram male dicendi subire*. Cfr. praeterea Isid. de summo bono III 60: *antiqui forenses eloquentiam caninam facundiam nuncupabant eo quod caussidici in certaminibus caussarum, omnis quae agunt, veluti canes adversum se latrant iurgique caussarum ad iniurias commutant*. Sallustium ergo Appi cuiusdam dictum, *canina facundia*, — nam uti membra *ut ait Appius* apud Non. et Quintil., quodque pro eo Laetantius scripsit, conlocatum est, exerevere verbum ab eodem repetitum fuisse credibile non est — transulisse adparet ad hominem in dicendo rabiosum. Cum igitur praegressum fragm. ostendat, eum in lib. II de Sicini lupudentia dixisse (de qua cfr. etiam Plut. Crass. c. 7), non video, quo argumento refellatur ei, qui ad eundem haec quoque verba referenda esse suspicienti sunt. Nam ut in ipsum Sicinium dictum illud ab Appio iactum fuisse statuamus, satis idonea causa non est. Set obscurum est qui Appius eius locutionis inventor fuerit. Ac duo quidem Appii Claudii, quos Drum. II p. 181 nr. 26 n. 76 videtur confudisse, ob dicta commemorantur, alter maior natu cum summa laude de or. II 70, 284 n. u. a. C. 107, alter enim scurrilitatis reprehensione ibid. 60, 246, quem tum, eum libri de oratore scripti, adhuc superstitem fuisse ostendunt verba *ut iste, qui se vult dicentem et nehercule est, Appius, set nonnumquam in hoc vitium scurrilè detabitur*.

His iam subinangam fragmenta ex folio palimpsesto Toletano, quod ab Hehlio repertum, Livi putans fragmenta, edidit Pertzius Berol. 1818, tractaveruntque Kreyssigius Comm. de T. Liv. Hist. reliquiis ex Palimpsesto Toletano erutis 1849 et Curis secundis 1852, Mommsen Berichte der Gesellsch. d. Wissensch. zu Leipzig II 3 p. 196, Henschkins Ztschr. f. geschichtl. Rechtswissenschaft XV 3 p. 273, Weissenborn praef. ad Liv. vol. VI p. 15 sqq. Bergk Zeitschr. f. d. Alterthw. X p. 880, Sallusti ea fragmenta esse demonstrarunt Roth. Mus. Rheu. VIII 433 et Heerwagen in Kreyssigii epistola ad Frid. Kritzius de G. Sall. Crispi Histor. lib. II reliquiis ex Pal. Tol. erutis. Miscuae 1852. Efügiem Kritzius editioni Fr. adinngendam curavit. Quoniam autem folium illud

ita scriptum est, ut in aversa p. ab sinistra reliquias linearum habeat, a dextra plenas, itemque in aversa a sinistra pleniore, a dextra iuncta linearum, codicem ita scriptum fuisse adparet, ut binas pagina columnas haberet. Cum enim col. IV contineat initium orationis Cottae, si col. I ei aversa fuisset, deberet eius continuationem continere, quod non ita esse quisvis videt.

38. Palimps. Tolet. col. I.

JERAT
SPECTA
LLIN
RATDEI
5 TATASQ
QUOR
DAEET
TAERO
ETUM
10 TOTLE
RUH

..... uerat specta illi in
..... rat dein tasque quorum
..... dae et taero e tum.

Relicua legere me posse desperavi, nec magis ex tam exiguis particulis integram sententiam efficere.

39 [Kr. 47. G. 101]. Palimps. Tol. col. II.

PQLENTULUSMARCEL
FODEMACTOREQUAEST
IN NOUAMPROVINCI
CURENASMISSUSESTC
5 EA...O...TUIREGISALIC
TESTAMENTONOBISD
PRUDENTIOREQUAM
PERGENTSETMINUSG
RIAEALIDHIMPERIOCC
10 NENDAFUITPRAETERI
UERSORUMORDIN

Publiusque Lentulus Marcelinus eodem auctore quaestor in novam provinciam Curenas missus est quod ea mortui regis Apionis testamento nobis data prudentiorem quam illas per gentis et minus gloriae avidi imperio continenda fuit. Praeterea divorsorum ordinum

Lineae II litterarum inferiores partes exesae sunt. Illud non neglegendum, ex reliquis particulis folii cognosci, lineas non prorsus parvas fuisse. — 1. P Pertzins pro paragraphi signo habuit et legit Q. Lentulus Marcelli f. Publiusque Lentulus Marcellinus Momms. p. 197. Kreyssig

eur, sec. p. 7. — 2. *auctore* Kreyszig comm. p. 19. Omnia quae his fragmentis continentur, ad res Romae a. 75 gestas pertinuisse recte Rothius et Hoerwagenius demonstravere. — 4. *quod* Pertzius subplevit. — 5. *Apionis* id. — 6. *data* id. — 7 et 8. *quam inle pergentis* Pertzius, *quam illas per gentis* Kreys. Cereias tunc obtinuisse Nicocraten et Leandrum tyrannos ex Plat. de mul. virt. c. 19 ab Kr. monitum est. — 9. *imperio componenda* Pertz. *imperio continenda* Kreys. comm. p. 22. — 11. *praeter ea diversorum ordinum* Pertz. Kreys. comm. p. 22 *praeterea diversorum ordinum certamina exarserunt*. Kritzius vero negavit ita transitum ad civilis Romanorum discordias fieri potuisse, set nonne haec verba ad *eandem auctore* referuntur?

40 [Kr. 49, G. 102]. Palimps. Tol. col. III.

SSAETITIA QUAREFATI
 TAPLEBES FORTECONSUS
 AMBOQ' METELLUM CUI
 TEACRETICOCOGNOME
 5 BUEI CANDIDATU' I
 NETORIUM SACRA VIA DE
 CTIS CUM MAGNO TU
 ILTUMNUADITEUGIEN
 } SECUTA AD OCTAVI
 10 MQ' PROPRIOREERNJI
 *****UMPERCE

..... is saevitia, qua re fatigata plebes forte consules ambo Q. Metellum cui postea Cretico cognomentum fuit, candidatum praetorium, sacra via deducens cum magno tumultu invadit, fugientisque secuta ad Octavi domum quae propior erat.....um pervenit.

1. *intolerabilis saevitia* Pertzius, de nobilium in plebem saevitia dictum ratus; *famis saevitia* Kr., qui tamen nimis acute haec cum fr. 51 consocianda putavit. — *fatigata* explendum esse in propatulo est, nec minus 2 *consules ambo*, 4. *postea*. — 3. *atque Q. Metellum* Kreys. *Quintumque Metellum* Weissemboru. — 5. *cognomen inditum* et Kreys. Kritz. *cognomentum fuit candidatum* Hoerw. probante Kreys. Ep. p. 11 et 17. Cum in palimpsesto Tubique U scriptum sit, I autem proxime adcedat ad E (E) similitudinem, utraque emendatio ab litteris habet, quo commendetur. — 6. *candidatum praetorium* legendum esse certum est; set postea Pertzius *de testis*, quod ferri nequit. *deductos* Kritz. Ille vero vir doctissimus quattuor viros nobiles ab plebe infestatos esse statuit, quippe cum negaret Q. Metellum, postea Creticum cognominatum, illo anno, quo L. Octavius, G. Aurelius Cotta consules fuere, candidatum praetorium fuisse. Set enim Metellus ille, cuius ne parentes quidem novimus (Drum. II p. 50), a. 69 eum Q. Hortensio consul fuerit, certe igitur a. 72 praetoram ab eo gestam esse (Drum. p. 51) veri simile sit, plusve valet opinio talem virum repulsam ferre non potuisse aut quo minus a petitione desisteret motum non esse, quam antiquum certum testimonium? Nam lin. 5 nihil profecto est quod et legere cogat, eoque minus, quod si quattuor fuissent, quartus certe sine copulativa particula adiungi debebat. Praeterea quam ob causam hos quattuor viros, inter quos ali-

quam intercessisse necessitudinem scriptor certe non significavit, quippe qui ne nomen quidem candidi illius praetorii commemorare aut voluisset aut quivisset, et a quibus per suam vim deductos stituimus? Scilicet hic mos apud Romanos fuit, ut qui petitioni alicuius faverent, eum de foro deducerent. Cum igitur *Pal. de etis* exhibeat, quod autem e lectum est, facile possit pro litterae a extrema linea haberi, si oscitationi librari nihil prorsus tribuendum videatur, quid veri similis, quam *deducentis* scribendum esse, quo recepto omnia rectissime dicta sunt. — 8. *tuavolta minis invadit* Huschk. mp. Kreyss. ep. p. 18. *M* ex librari errore natum esse iamdudum omnes intellexerunt. — 9. *fugientemque* Pertz. *fugientisque* Kreyss. Octavi domum eandem fuisse, quae postea Scauri (Ascon. ad Cic. pr. Scauro p. 27 Orell.), docte monuit Kreyss. — 10. *qui pro praetore erat* Pertz. *quae propter erat* Kreyss. conu. p. 29. — 11. *in propugnaculum perveit* Pertz. *inipenti pugna civium perveit* Huschk. l. c. p. 277. *in elus coenaculum perveit* Kreyss. cur. sec. p. 21. *in Palatium* Wagner. Aet. gym. IX p. 195 sq. *Mulim in ipsam vestibulum perveit*.

41 [Kr. 50. G. 103]. Palimps. Tol. col. IV.

PAUC
 UETER
 CUPIT
 UALIN
 5 INCO
 IERU
 MIHI
 TIAEC
 AEQ
 10 BIPA

In prioribus lineis quamquam nonnulla vocabula dignoscuntur, velut adiectivum *paucus*, *vetus*, *cupit*, tamen inde sententiam effici posse omnes desperavere. Sed animi causa habet mihi quae in mentem venire, dicere. Relata videntur fuisse quae tribunus pl., qui G. Cottae diem dixerat, in contione protulit. Ostendisse eum autumo paucitatem frumenti, portus *veteres* a piratis occupatos, [omnia] flumina *vana* flatribus. Quae secuntur, recte iam ab Kreyssigio subpleta sunt hoc modo: *dein Cotta in hunc modum disseruit*, quippe eum Priscianus XVIII p. 305 Sallustium *in hunc modum disseruit* dixisse pro 'hoc modo' testetur, Heerwagen: *hoc modo disseruit*, Roth. l. c. p. 439 *in contione hoc modo disseruit*. Reliqua sunt

orationis G. Cottae consulis ad populum Romanum.

1 Quirites, multa mihi pericula domi militiaeque, multa adversa
 fuere, quorum alia toleravi, partim reppuli deorum auxiliis et vir-
 tute mea: in quis omnibus nunquam animus negotio defuit, neque
 decretis labos: malae secundaeque res opes, non ingenium mihi
 2 mutabant. At contra in his miseriis cuncta me cum fortuna dese-

VAR. SCR. 1. militiaeque \mathfrak{B} *idemque Pal. testari videtur*. militiae Cort. — 2. toleravi *Pal.* — 3. nunquam \mathfrak{B} . *Vat. Bong.* neque *volg. post Ald. prior.* — 4. labos \mathfrak{B} .

ruere. Praeterea senectus, per se gravis, curam duplicat, cui
 misero acta iam aetate ne mortem quidem honestam sperare licet.
 Nam si parricida vestri sum et bis genitus hic deos penatis meos 3
 patriamque et summum imperium vilia habeo, quis mihi vivo eru-
 5 ciatus satis est aut quae poena mortuo? quin omnia memorata
 apud inferos supplicia scelere meo vici. A prima adolescentia in 4
 ore vestro privatus et in magistratibus egi: qui lingua, qui con-
 silio meo, qui pecunia voluere, usi sunt: neque ego callidam fa-
 cundiam neque ingenium ad male faciendum exercui: avidissimus
 10 privatae gratiae maximas inimicitias pro re publica suscepi: quis
 victus cum illa simul cum egenus alienae opis plura mala expecta-
 rem, vos, Quirites, rursus mihi patriam deosque penatis cum in-
 genti dignitate dedistis. Pro quibus beneficiis vix satis gratus vi- 5
 dear, si singulis animam, quam nequeo, concesserim. Nam vita et
 15 mors iura naturae sunt: ut siue dedecore cum civibus fama et
 fortunis integer agas, id dono datur atque accipitur.

Consules nos fecistis, Quirites, domi bellicae impeditissima 6
 re publica. Namque imperatores Hispaniae stipendium milites, arma
 frumentum possunt: et id res cogit, quoniam defectione sociorum
 20 et Sertori per montis fuga neque manu certare possunt neque utilia
 parare. Exercitus in Asia Ciliciaque ob nimias opes Mithridatis 7
 aluntur, Macedonia plena hostium est, nec minus Italiae maritima
 et provinciarum, cum interim vectigalia parva et bellis incerta vix
 partem sumptuum sustinent: ita classe, quae comaeatus tuebatur,
 25 minore quam antea navigamus. Haec si dolo aut socordia nostra 8
 contracta sunt, agite ut monet ira, supplicium sumite; sin fortuna
 communis asperior est, qua re indigna vobis nobisque et re publica
 incipitis?

TEXT. SCR. II. Charis. Exc. p. 549 ed. Keil.: *et hulus opis Teren-
 tius* (Phorm. III 3, 20) *et ab hac ope Sallustius II: cum egenus alienae
 opis plura mala expectarem.*

2. acta iam aetate ℞, senecta iam aetate *Carrio*, *adductus eo. quod
 Serv. ad Verg. Aen. XI 165 senecta iam aetate ex Sall. laudavit.* cui
 misero, seni, acta iam aetate *Döderl. Syn. IV p. 94.* — 5. quia omnia
 ℞, cum omnia *Cort.* — 6. supplicia ℞, adolescentia ℞. — 8. callidam
 facundiam *omnes libri.* caninam facundiam (*efr. fr. II 36*) *Carrio.* — 10.
 quis victus ℞, qui victus *Cort.* — 11. expectarem ℞. — 12. deosque
 penatis ℞, deos penates *Cort.* — 15. iura ℞, iure *Vat. 2 et Ven. ed.*
 ut *libri.* ubi *Cort.* uti *Gerl.* — 20. iactis ℞. — 21. sumptum ℞, quae
 comaeatus tuebatur ℞, qua comaeatus tuebatur *edd.* — 25. antea ℞,
 ante *ed. Kr.* — 26. sunt agite utmonet ira ℞, sunt uti monet *Cort.*
 agite uti libet et ita *Carrio.* agite et uti libet ita *Wets.* fortuna com-

9 Atque ego, cuius aetati mors propior est, non deprecor, si
 quid ea vobis incommodi demitur: neque mox in senio corporis
 10 honestius quam pro vostra salute finem vitae fecerim. Adsum en
 Gaius Cotta consul: facio quod saepe maiores asperis bellis fecere:
 voveo dedoque me pro re publica. Quam deinde cui mandetis
 11 circumspicite: nam talem honorem bonus nemo volet, cum fortu-
 nae et maris et belli ab aliis acti ratio reddenda aut turpiter mo-
 12 riuendum sit. Tantum modo in animis habetote non me ob scelus
 aut avaritiam caesum, set volentem pro maximis beneficiis animam
 13 dono dedisse. Per vos, Quirites, et gloriam maiorum, tolerate
 14 adversa, et consulite rei publicae. Multa cura summo imperio
 inest, multi ingentes labores. Quos nequiquam abunitis, et pacis
 opulentiam quaeritis, cum omnes provinciae regna, maria terraeque
 aspera aut fessa bellis sint:

nimis $\text{\textcircled{B}}$. communis fortunae *Cort.* — 2. mox ingenio corporis $\text{\textcircled{B}}$. ingenio corpori *Urs.* ingenui corporis *Cort.* in senio corporis *Orell.* quam coniecturam nollem postea ipse abiecerit. Ingenium corporis natura corpori ingenua quin recte dicatur non dubito, set utique de sorte corpori destinata, et intereat et emoriatur, id quod hoc loco requiritur, dictum non modo mirum, verum etiam inauditum esset. Fateor autem mihi magis placere imperio corporis; quippe qui naturalem mortem abit, quasi iussu corporis vitae finem facit. — 3. adsum $\text{\textcircled{B}}$. nsum volg. — 7. maris $\text{\textcircled{B}}$. pacis *edd. ante Carr.* — 9. volente $\text{\textcircled{B}}$. — 10. Per vos Quirites $\text{\textcircled{B}}$. per vos igitur Quir. *Abt.* — 11. adversa $\text{\textcircled{B}}$. — 12. nequiquam $\text{\textcircled{B}}$. et pacis $\text{\textcircled{B}}$. sed pacis *Link.*

* 42 [Kr. 51. G. 82]. Legis per G. Cottam latae mentionem fecisse Sallustium, testari videtur *Ascon.* ad *Cic. Cornel.* p. 66 ed. Or.: *Nam neque apud Sallustium neque apud Livium neque apud Fcnestellam ullius alterius latae ab eo legis mentio praeter eam, quam in consulatu (Sic *Madv.* lib. in concione) [tulit repugnante] nobilitate, magno populi studio, ut iis (lib. his) [qui tribuni plebis] fuissent, alios quoque magistratus [capere] liceret (lib. et aliter et), quod lex a dictatore L. Sulla paucis [annis ante] lata prohibebat (lib. perhibebant).* Quod ubi factum esse censebis nisi in eo libro, in quo de Cottae consulatu narratum fuit?

* 13 [Kr. 52. li. 77]. Venti per cava terrae citati, rupti aliquot montes tumulique sedere.

Isid. Or. XIV 1, 2 p. 433 ed. Otto: *Cuius motum afit dicunt ventum esse in concavis eius qui motus eam moeret: Sallustius: Venti — sedere. Ibi venti per cava terrae praecipitati rupti* *Arv.* *ventis per cava terrae citatis* *al. cava Gu.* 3. 4. *venti per concava terrae praerupti* *Gu.* 1. *citati rupti* *Gu.* 4. *venti per concava terrae praecipitatis* *volg.* Inde Otto *conl-*
ventis per concava terrae praecipitatis, idque *Kritzii*, partim etiam *Get-*

luchius comprobavere. Et sane quae apud Isidorum praemissa sunt eis doceri videtur, causam terrae motus Sallustium ventis per cava eius rucitibus tribuisse. Set Servius ad Verg. Ge. II 479: *Atii dicunt ventum esse in concavis terrae, qui motus etiam terram movet. Sallustius: venti per cava terrae citati* nominativum tuetur neque si Sall. in eis, quae in motu terrae fiunt, primo loco ventos illos posuerit, quidquam obstat quominus grammaticos inde conclusisse statuamus, cum quoque scriptorem ventos motus terrae causas putasse. Iam vero Iul. Obsequens de prod. c. 120, de motu terrae quo anno 76 Reate oppidum concussa est, haec tradit: *Reate terrae motu aedes sacrae in oppido agrisque commator, sacra quibus forum stratum erat discussa, pontes interrupti, ripae labentis fluminis in aquam prorabuae, fremitus inferni exauditi, et post paucos dies quae concussa erant corruerunt; saxum vicum cum provoleretur, in praecipiti rupe immobile stetit.* Nonne igitur qui inferni exauditi sunt fremitus venti fuere per cava terrae citati? Nonne quod statim adiungitur: *quae concussa erant, corruerant, id cum Sallustianis rupti aliquot montes tumalique sedere conciait?* Quod si recte statuimus Iul. Obsequentem Sallusti descriptionem novisse, neque ad quam rem huius verba pertinnerint, neque quo loco ponenda sint, in obscuro est.

Cum fragmenta quaedam ex libro II commemoventur, quae nisi ad initia belli Mithridatici referantur, prorsus intellegi non possint, Kritizio obsecutus his adiungenda puto, quae ad regni Pontici origines et Mithridatis ante actam vitam pertinuisse apertum sit.

* 44 [Kr. 53. G. III 32]. Ampel. lib. mem. c. 30, p. 23 sq. ml. Wölflin: *Ita Darius regnum obtinuit, a quo Artabazes originem ducit, quem conditorem regni Mithridatis fuisse confirmat Sallustius Crispus.* Artabazes Hahn. ex Floro. I 40, 1. Artabanes CE.

* 45 [Kr. 54. G. III 33]. Set Mithridates extrema pueritia regnum ingressus matre sua veneno interfecta.

Adtulit haec Serv. ad Verg. Aen. V 295, quo aetates vitae humanae trifariam dividi ostenderet, libri numero non adiecto.

* 46 [Kr. 55. G. III 33]. Schol. Gronov. ad Cic. de inp. Gn. Pomp. 9, 22 p. 439 ed. Orell.: *Incongruum videtur exemplum, quod imperatori feminam comparavit, sed ex omni parte quadrare monstratur: primum ex loco, quod Mithridates Ponticus fuit, quae patria Meduae est; ex fato, quod ut illa paricidium fecit, sic et iste auctore Sallustio et fratrem et sororem occidit ad postremum comparans exitium.* Pro postremis verbis, quae insana sunt, scribendum conicio: *ad postremum matri comparans (vel comparavit) exitium.* Quod si non omni veri specie caret, maiore iure hoc cum praegresso testimonio in unum fragmentum coniungetur.

* 47 [Kr. 56. G. III 34]. Mithridates iugenti corpore, perinde armatus.

Quintil. i. or. VIII 3, 82: *ac merito laudatur brevitās integra, sed ea minus praestat, quotiens nihil dicit nisi quod necesse est (βραχυλογία vocant,*

quae reddetur inter schemata), est vero pulcherrima, cum plura paucis complectitur; quae Sallustii est: Mithr. — armatus. Hoc male imitantes sequitur obscuritas. Apud enim false legitur proinde; Cfr. App. b. Mithr. 112 p. 415, 27 Bekk. τὸ σῶμα δ' ἦν μέγας μὲν, ὡς ὑποδεικνυνοσιν ὅσα ὄπλα αὐτὸς ἔπαυσεν ἐς Νημέαν τε καὶ Δελφούς. Junitatum videri Florum I 7, 4: Gattii Senones, gens — ipsa corporum mole, periade armis ingentibus, adeo unni genere terribilis fuit, iam alii observarunt.

48 [Kr. 57. G. 91]. Quod adversum multi ex Bithynia volentes adcurrere, falsum filium arguituri.

Prisc. X p. 505: *invenitur tamen in usu etiam 'arguiturus' pro 'arguiturus'.* Sallustius in II *historiarum*: Quod — arguituri. Pro quod quos exhibent BDHGLK. Tum *adcurrere* (sup. e et re) Rr. *adcurrere* III.K. *accurre* G. *occurrere* HD. De qua re illa verba dicta fuerint, dubitari nequit. Scimus enim Nicomedem III, Bithyniae regem, n. a. C. 75 (n. u. 679) mortuum, Romanos testamento heredes regni sui scripsisse illosque terram in provinciae formam redegissee (Liv. epit. XCIII. Arr. ap. Phot. p. 73. Bekk. App. b. Mithr. 71 p. 379 Bekk.). Fuisse tamen qui Nicomedis filium se esse sibi heredium debere contenderet, conperit habemus ex Sall. Ep. Mithrid. 9: *postremo totam Bithyniam diripere, cum filius Nysae, quam reginam adpellaverat, genitus haud dubie esset.* Cum iam ap. Prisc. *adcurrere* ab libris minutissimum sit, certum videtur dictum fuisse de missis ab Romanis, qui Bithyniam acciperent, quos qui Nysae filium sequebantur, intrare vetuere: contra multi sua sponte ex Bithynia venire, parati ut testimoniis suis verum et legitimum illum Nicomedis filium non esse convincerent. Quae qui concesserit, quos tueri non potuerit. *Quod adversum eodem modo dictum est, atque ap. Liv. XXXII 2, 5 adversus id quod, neque obfensionis est praepositio postposita, cum quod contra in usu fuerit* (Cic. Cat. mai. 23, 84. Lael. 21, 90).

49 [Kr. 58. G. 95]. — — ibi Fimbriana seditione, qui regi per obsequiam orationis et maxime odium Sullae suaves carique erant.

Non. p. 146 s. v. *obsequia* ex libro secundo. Minus grave est, quod libri praeter AJ *Fimbriana* pro *Fimbriana* exhibent; parum perspicua fit oratio per Mere. coniecturam *Fimbriana et seditione*; set multo gravius quod libri exhibent *Sullae Scavique, graves carique AJ. Sullae Scavrique M. Sullae cari erant* mgJ. Quin haec dicta fuerint de Marianis, qui ad regem Mithridatem confugerunt, dubitari vix potest; num de L. Fannio et L. Magio, quos ille ad Sertorium misit (App. b. Mithr. 68 p. 377 ed. Bekk. Cic. in Verr. I 34, 87), dubium quidem, set veri simillimum est, quamquam ex Plut. Sert. c. 23 minus conici licet, eosdem quos legatos misit, ei adulator esse. Iam de primis verbis vel illustrandis vel restituendis desperandum est, quam diu non novum reperta quae ap. Non. exciderint, aut ex alius scriptoris verbis quo pertinuerint explicatum fuerit. *Ibi si verum est, praecessisse verbum commorandi docet, et ablativo Fimbriana seditione causam, cur ibi commorati sint, expressam fuisse in proptulo est.* Videntur igitur illi Mariani, cum L. Valerius Flaccus ab Fimbria interfectus esset, ab exercitu discessisse et cum Romam reverti non possent, Sullam adire nollent, ad Mithridatem venire. Fortasse ergo praecesserunt: *perfugium invenerant ibi est.* Tum cum *carique* scriptum fuisse certum videtur eamque ob causam antea adiectivum excidisse necesse sit, nihil tribuendum est liberiorum invento *graves*, quoniam gravem dici eum, qui auctoritate apud aliquem polleat, nisi alia aecedant, sine exemplo est, eoque minus probandum, quia *gravis* per se significat eum, qui molestus odiosus sit. Quod si ex

App. b. Mithr. c. 70 p. 379, 27 Bekk.: 'οὐχ ὄρατε δ' ἀντῶν' ἔφη 'καὶ τοὺς ἀρίστους' ἐπιδεικνύς Οὐάριόν τε καὶ τοὺς Λουκίους 'πολεμίους μὲν ὄντας τῇ παροῦσιν, συμμάχους δ' ἡμῖν;' aliqui concipiendum, illos quod Sullam odissent, regi fidelissimos et deditissimos visos esse expectamus. Sed neminem earum habemus, nisi quem fidum nobis fore confidimus. Qua re minime necessarium est, ut hoc ab Sallustio adiectum fuisse statuamus; satis est, quod amore et caritatem significet. Id mihi reperisse videor in *suaves*, quod ut facile legi potuit *graves*, sic non minus facile omitti, quippe eadem littera terminatum, a qua incipiat.

50 [Kr. 61. G. 99]. Turmam equitum castra regis succedere et proeli rationem explorare iubet.

Ann. p. 260 n. v. *sucessit illam rem*. Cum de regis vocabulo dubitari nequeat, de Mithridatici belli principis haec dicta fuisse paene certum videtur. *Properationem* nullo modo ferri potest, nec satis placet, quod proposuit Mühlly Nov. Ann. LXXVII p. 79: *prope nationem*. Cum autem equites ad castra hostium mitti soleant, quo aut loca ac munimenta explorent, aut hostes ad pugnam laessant, neque utem talia proelia fiant, ut quo more hostes pugnare cognoscatur, restitui *proeli rationem*; cfr. Cnes. B. G. V 16: *equestris autem proeli ratio et cedentibus et insequentibus par atque idem periculum inferebat*.

Subiungam iam en fragmenta quibus aut certus locus in libro secundo adsignari nequeat, aut quorum sententia obscura sit.

51 [Kr. 48]. Multique comعاتus interierant insidiis latronum.

Non. p. 305 ex lib. II, ubi *interfici et occidi* etiam de inanimalibus dicta esse docet. — Kritzius hoc fragmentum inter 39 et 40 posuit, et censuit eausdem dici, cur urbem tanta famis calamitas pressisset. Quod si esset, latrones piratae intellegendi essent, sed vocabulum illud de terrestribus praedatoribus ita frequentatum esse constat, ut nisi alia adessent, quae de piratis dici arguant, de illis non cogitari non possit. Quid igitur? nonne haec dici potnere de comعاتibus in Hispaniam exercitui subportandis, per latrones interceptis?

52 [Kr. 50. G. 53]. Runutque magna pars suismet aut proximorum telis, ceteri vicem pecorum obruncabantur.

Non. p. 339 ex lib. II hunc locum commemoravit, ut arenativum vel nominativum pro ablativo dici doceret, unde certissima est Merceri coniectura, *vicem* pro *vice*, quod libri exhibent, scribendum esse. Prima verba quo vitiose in libris scripta sunt, *ruina quae pars recte emendavit Coler*. Quamquam fateor me aegre desiderare participium velut *vulnerati* vel *caesi*. Ingeniose Kritzius haec de fagn Romanoarum ad Chalcedonem facta dicta fuisse suspicatus est, ductus his App. verbis b. M. 71 p. 380 Bekk.: *Νουθός δὲ ὁ ναύαρχος αὐτοῦ (Cottae) σὺν μέροςιν τινὶ στρατοῦ τὰ ὀχρωῶτατα τοῦ πεδίου καταλαβὼν καὶ ἐξελθεὶς ἔφωγεν ἐπὶ τὰς πύλας τῆς Χαλκηδόνος διὰ θορυγίων πολλῶν πάντων δυσχερῶς. ἀμφὶ τε τὰς πύλας ὤθισμός ἦν ἐσπεδωντων ὁμοῦ· ὅθεν οὐδὲν τοῖς διακόμοισιν αὐτοῦς βέλος ἤτύχει*. Sed si similitudinem quendam ultimorum verborum cum Sallustianis statuit, vir doctissimus falsus est. Appianus enim de multitudine tam densa dixit, ut nullum telum insequentium hostium frustra iaceretur, Sallustius de ita compressis ut singuli aut suis ipsorum aut proximorum — qui hostes esse non possunt — stelis vulnerarentur. Rectius cum ultimis verbis Sall. contulisset haec, quae apud Appianum secuntur: *οἱ δὲ λοιποὶ μεταξὺ τῶν τε φίλων καὶ τῶν*

πολεμίων ἀπόλλυντο, τὰς χεῖρας ἐς ἑκατέρου ἀγέγοντες. Ut nunc res est, ad quid illa verba pertinuerint, in incerto videtur relinquendum.

53 [Kr. 60. G. 91]. E muris canes sportis dimittebant.

Exhibni verba uti ap. Non. p. 120 s. v. *sportas* scripta sunt, quae ita vera non esse quisvis intellegit. Iamdudum igitur videre vv. dd. *demittebant* conrigundum esse. Quod praeterea Lips. Ep. qu. IV 14 coniecit *cives* pro *canes* nemo facile conprobabit. Sed Kritzius *canem* machinam quandam esse arbitratus, id quod comparatis *urix*, *equus*, *crucius* al. et Isidori loco XX 15, 5: *lupus, qui et canicula, ferreus harpax, quod ut quid in puteum decidit, rapit (scr. copit) et extrahit, unde et nomen accepit. Harpax autem dictus quia arripit: ἀρπάζειν est enim graece rapere*, defendere studuit, certam rem sibi inuenisse visus est, ad quam illa verba pertinissent. Quoniam enim App. l. ad 52 eoul. haec narravit: *ὡς δὲ καὶ περὶ τῶν πλοῶν δεῖσαντες οἱ φύλακες τὰ κλειῖθρα καθήκων ἐς αὐτὰς ἀπὸ μηχανῆς, Νοῦθον μὲν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων τινὰς καλωδίους ἀνιμῆσαντο, spartis* conrigundum censuit et Nudum aliosque duces demissis e muris Chaleedonis canibus adreptos et in altum sublatis servatos esse. Cui doctae et ingeniosae suspitioni, ut omittam quaerere num illos canes in muris paratos fuisse veri simile sit, vel illud unum obstat, quod ipsum vocabulum, cuius exemplum locus ab Nonio adfertur, conrigundum est. Nescio qualem rem sibi fixerit Mähly N. A. LXXVII p. 79 *panes* scribi iubens, neque probabilis mihi visa Wagneri coniectura (A. g. IX p. 196) *clam se sportis demittebant*. Mihi, cum aperte de obsesso oppido dicta illa fuerint, in mentem venit scribundum esse *arenas* vel *caena*. Utriusque enim rei in defensione morium usum fuisse ostendit Curtius IV 3, 25: *clupeos vero aeneas multo igne torrebant, quos repletos fervida arena caenoque deducto e muris subita devolvebant*. Ceterum arenam tenuem, etiamsi non fervida esset, tamen escendentes obpugnatores morari et perturbare potuisse, apertum est. Ab Sertorio autem pulverem in alia re ad usum adhibitum esse cognovimus ex Plut. Serl. c. 17.

54 [Kr. 63. G. 45]. Noctu diuque stationes et vigiliis temulare.

Charisius p. 207: *Noctu diuque Sallustius historiarum II*. De quo duce haec dicta fuerint nemo facile explicabit. Sed magnam veri speciem prae se fert Godofredi Hermanni Opusc. V p. 262 suspicio, quoniam ap. Charis. paulo post legitur: *Naevius in Acontizomenu 'Sulpicii noctu interfecti'*, nomen Sulpicii ad Sallusti verba adiungenda esse, quamquam *sobpicio* scribundum censuit Ribb. con. rel. p. 5. Nam quid obstat, quo minus Sulpicium quendam, — fortasse Serv. Sulpicium Rufum, qui a. 65 praetor fuit, a. 63 in petitione consulatus repulsam tulit, a. 52 interrex, a. 51 cum M. Claudio Marcello eos. — in exercitu vel Gn. Pompei vel Q. Metelli legati locum obtinuisse credamus.

55 [Kr. 61. G. 48]. Neque subsidiis uti solnerat compositis.

Prisc. VIII p. 489: *'soleo', quod 'solitus sum' vet 'solni' secundum Sallustium ferit perfectum, qui in II historiarum ponit: neque — compositis*.

56 [Kr. 65. G. 87]. Ad hoc pauca piratica et actuaria navigia.

Non. p. 303: *Actuariae navae celeres dictae, quod agi possent. Sallustius Hist. lib. II: ad hoc — navigia. Homocotenta ferri non posse et cum libri Noni exhibeant piraticae, scribundum esse piratica et actuaria* perspexit Mähly l. e. p. 79. Ceterum minime necesse est, haec verba in enarratione belli adversum piratas gesta fuisse statuamus, cum piratarum nave tum per omnia maria sparsas fuisse constat.

57 [Kr. 66. G. 18]. * * * * * legio flumen transducta castra dilatavit.

Arms. p. 265 s. v. *transductas illam rem. Sal. Hist. II.* In libro Gud., in quo haec inventa sunt, ante *legio* scriptum est *Parco*, quod corruptum esse nemo infitias eat. Kritzius igitur, cum *dilatari castra* dicantur quae amplificantur, extenduntur (Liv. XXVII 46, 2), recte perspexit hoc dictum fuisse: ampliora quam pro numero militum ab illa legione castra posita esse, quo hostes deciperentur ac fallerentur. Set quod inde coniecit, quo apta obpositio efficeretur, scribendum esse *parva legio*, vellem id exemplis confirmasset. *Parva manus* frequentissimum est, *parva legio* an recte dicatur valde dubito. Set plures viae, quibus ad aliquam veri speciem perveniatur, inveniri possunt. Primum enim in corrupto illo *Parco* nomen loci, unde legio flumen transducta sit, latere potest. Quo ductus Gerlachius (vid. ed. IV praef. p. XXXIV a) *Pario* scripsit, cogitans haut dubie de Pario, oppido Mysiae inter Laupsacum et Atrasteam sito (cfr. Strabo VII fr. 57 et 58 p. 471 et 72 Mein. X p. 681 sq. XIII p. 817 et 824 sqq.). Quae coniectura uti non contemnenda ita tamen incerta est, quoniam de bello in illis regionibus adversus Mithridatem gesto praeter pugnam apud Chalcedonem factam multa enarrata fuisse veri dissimilimum est. Tum non longe abest suspicio latere in illo vocabulo instrumentum, per quod legio transducta sit. Possimus de *ponte* cogitare, vel de *pontone* (Caes. b. c. III 29, 3, *pontonium* ap. Isidor. or. XIX I, 21 p. 581 ed. Otto), vel de *parone* (Isid. l. c. 20 p. 583) quid quod de *barca* (Isid. l. c.). Set ego iudicium retinendum puto, dum quis meliora invenerit.

58 [Kr. 57. G. 90]. At illi, quibus vires aderam, rucere caucti ad portas, inconditi tendere.

Locus difficillimus quemque nisi nova subsidia reperiantur, prorsus expediri posse desperem. Legitur apud Servium ad Verg. Ecl. II 4: *incondita incompota, subito dicta, agrestia [an agrestis?] vel insanientis dicta verba [alterutrum delendum ceuseo]. Vel incondita, i. e. incompota, ut Sallustius.* Iam libri ne in titulo quidem et numero libri consentiunt; alii enim *lib. II*, Guelf. I in *libro V*, Guelf. II in *L. VI*, alii in *Iugurthino*. Cum iam, quod ultimo loco posui, falsum sit nec dubium quin ex Historiis Vergili commentator exemplum deprompserit, recte Putschius ex eo munimentum aliquid accipere scripturam *lib. II* censuit, cum grammaticos librum de h. lug. secundum appellare solitos esse constaret. Deinde cum ap. Sall. *inconditos* scriptum fuisse certum sit, tamen qua significatione fuerit, ex Servi verbis dabitari potest. Nam si exemplum ad alteram tantum significationem vocabuli *inconditus* adhibitum esse statuamus — scilicet *incondita* esse, quae litteris non consignata —, verba Sallustii multo obscuriora sunt. Set illud ipsum *incompota* tam putidum est, ut vix dubium videatur, quin ea explicatio ex margine falso loco iulata sit. Nec si ab eodem grammatico ea adiecta putaveris, tamen quidquam obstat, quo minus Sallustii exemplum omnino ad demonstrandum similem usum vocabuli *inconditus* adscriptum censeamus. Transcimus igitur ad ipsa scriptoris nostri verba. In *quibus vires aderam* omnes libri consentiunt, set alii *inconditi tendere*, alii *inconditi vel incondita tenere*, Guelf. II *inconditi temere*, id quod Heinsius coniecerat. Ab his longe recedit codex Ursini: *illi quibus res incognita erat, ivere caucti ad portas incognita tendere*, cui nollem Kritzius tantum tribuisset. Primum enim turpiter corruptum esse locum vel inde adparet, quod id ipsum vocabulum, ob quod adlatus est, in *incognita* mutatum; deinde facile est ad intellegendum, librarium cum legere non posset quae describenda essent, vel suo arbitrio vel ex notis marginalibus et

inter-linearibus illa laecondita coacoxisse. Tui non recte negasse virum doctissimum: *vires aderam* latine dici, ostendit locus Vell. II 61, 1: *etsi ad resistendum nulli aderam*, ut alias similes locutiones, quas lexica subpediant, omittam. Quod si verba illi quibus *vires aderam*, *ruere cuncti ad portas* dubitatione exempta sunt, paene admiror, quod Kritzius ad ea non adhibuit locam Appiani, quem ex fr. 52 expressum esse suspicatus erat. Quid enim veri similis, quam illa dicta fuisse de militibus pulsis ac fugatis, quorum quos vires non defecissent, ad urbis propinquaе portas adcelerassent? Quae si non prorsus ab veri specie abhorret, de extremis facilius indicare poterimus. *Incondita tenere* absurdum est, nec minus *inconditi tenere*; *inconditi temere* non ab sententia perorsum est, set quod vocabula nimis multa cumulata sunt, displicet; *inconditi tendere*, quod Gerlachius retinuit, recte defendi potest: qui ad portas ruabant, eidem inconditi tendebant, praesertim si cogitemus plura secuta esse *ruere* et *tendere* infinitivos historicos. Quod Mähly l. c. p. 79 proposuit, *incondito itinere*, ingeniose inventum est, set dubito, an *iter* recte dicatur de non ingreditibus set ruentibus.

59 [Kr. 68. G. 106]. Ille festinat subsidii augere principes et densere frontem.

Eutyeh. p. 192: '*denso*', quod et '*deuseo*' secundae coniugationis, ut in '*eo*' terminatum, fere raro lectum, invenitur, ut extulit — Virgilius (G. I 419. Aen. XII 264) —. Cuius infinitivum Salustius *historiarum lib. II refert*: Ille — froutem.

60 [Kr. 69. G. 41]. Terror hostibus ex fiducia sui incessit.

Arus. p. 242 s. v. *incessit illis illud* ex Hist. II.

61 [Kr. 70. G. 73]. Circumventi a dextera nuda ferro saxo aliis telis capita affligebantur.

Arus. p. 215: *adfectus illum rem. Sal. Hist. III (23) — Idem Hist. II: circumventi a dextera nuda ferrum erat, saxa aut quib' tale, capita affligebant. Maii cod. circumventi dextra, Gu. circumventis dextera. — Gu. nuda ferrum erat, eod. Maii unde ferrum erant. — Cod. Maii capiti, Gu. capita. — Kritzius igitur retinens scripturam ab Lindemannio receptam, de militibus inermibus loqui intellegit, qui cum fraude ita essent in angustias adducti, ut ab una parte iniquitate loci, ab altera ab armatis hostibus premerentur, saxis se defenderent et quovis modo sibi consulerent. Verba ergo *unde ferrum erant* interpretatur 'nuda armati ingruabant', quam locutionem insolentem esse ipse concedit. (Assellus ap. Kr. conriguenda censuit: *circumventi a dextera (nuda ferro erat) saxa aut quid tale capita affligebant*. Uterque igitur *affligere aliquem aliquam rem* ab Sallastio dictum fuisse statuere. Quod mihi secus videtur. Nam cum Arusianus constructionem passivi *adfligi eum* accusativo eius generis, quem graecum nonnulli grammatici adpellant, exemplis illustret eoque pertineat locus ex lib. III prolatus, nisi novum lemma exieidit — id quod veri simile non est — sequitur enim *adfectus ea re* —, nihil certius videtur, quam *adfligebantur* scribendum, cum eoque acc. *capita*, partem eam in qua adfecti sunt significantea, coniungendum esse. Quod si ita est, praecedentia verba nihil aliud continere possunt, nisi iumenta, quibus adfecti sint. Iam ut *circumventi a dextera* recte Lindemannius emendasse breviter moneam, *nuda* maiorem speciem veri prae se ferre quam *unde*, quivis facile concedet. Probanda igitur videretur Cassellii coniectura si *ferrum* elupeum significaret. Etenim dextra militis nuda est, quoniam elupeus sinistra geritur. Set cum *nuda* in *unde* corruptum*

esset, facile fieri potuit, ut *erat* ab librariis adieceretur, idque adeo in eum codicem transiret, qui veram scripturam servavit. His argumentis ductus audacius locum restituendum censui. Cogitandum de militibus in angustiis ita compressis, ut capita sentis tegere non possent et ab editiore loco capitibus addicerentur.

62 [Kr. 71. G. 49]. Suos equites hortatus vado transmisit.

Arus. p. 265 s. v. *transmitto illa re.*

63 [Kr. 72. G. 71]. Ictu eorum, qui in flumen ruebant, necabantur.

Donat. ad Ter. Ad. III 2, 21: '*Ruere*' *activam vim habet. Sallustius in secunda: ictu eorum, qui in flumine ruebant, necabantur. 'Ruere' enim est toto corpore uti ad impellendum, quod faciunt qui ipsi praecipites alios prosternunt.* Kritzius sententia errasse grammaticum et *ruere* neutrali vi esse, propterea mihi non probatur, quia non percipio, quo modo qui in flumine non stent, set enim vi procedant vel magno impetu grassentur, ictu suo alios necare dici possint. Utut est, *in flumine ferri non potest, set requiritur in flumen.* Illud dubium est, utrum ictu eorum qui in flumen ruere conabantur — ea enim est imperfecti vis, — alii necati esse dicantur, an eorum, i. e. in praecedentibus dictorum, ictu illi, qui in flumen ruere conabantur. Quid ruere studuerint, omni nexu sublato, nemo divinabit.

64 [Kr. 73. G. 47]. Neque inermos ex proelio viros quemquam agnoturum.

Prisc. X p. 511 ubi de *agnitum* dixit: *Sallustius tamen secundum analogiam in II historiarum: neque — agnoturum. ex proelio inermes G. inermos (in inermis eorum.) R (in inermes) H. tubernos B. inermes L. — Serv. ad Verg. Aen. IV 23: participium 'agnotus', non 'agnitus'. Sallustius: nec inermos ex proelio quemquam agnoturum. Recte Kritzius ex cohortatione ducis verba sumpta censuit et hanc esse sententiam: qui inermes ex proelio redirent, eos ab nemine pro viris habitum iri.*

65 [Kr. 74. G. 88]. Omnia sanciatia corpora in ratis imposuisse.

Arus. p. 239 s. v. *imposuit in illam rem.* Minoris momenti est, quod cod. Maii *ratem*, Gu. *rates* exhibet, quamquam de ea discrepantia tum demum certius iudicari posset, si quo modo locus intellegendus esset constaret. Set uterque cod. *sacrata corpora* praebet. Quae Kritzius sacerdotes, hominum deis sacratorum corpora esse censuit, at vellem id exemplo ex vetustiore et elegantiore scriptore confirmasset. Ego cum *sacrata corpora* omnino explicari non posse censerem, quod mihi aliquam veri speciem praebere videbatur, *sauriatu* restituendum duxi.

66 [Kr. 75. G. 86]. Primo in diem cibum fortuitum per noctem in lennuculo piscando.

Non. p. 366: *Lennuculus navigium piscatorium. Sallustius Hist. lib. II: primo indicit [inducit 1480. in diem princ.] forte per [forte super A.J.] noctem in lennuculo piscandis [piscantis edd. praet. princ.]. Cupidius mihi hoc loco viri docti adripuisse videntur Mercerii coniecturam: *Primo incidit forte per noctem in lennuculo piscantis*, quam ipse Kritzius speciosus quidem, set ad locum expediendum parum fructuosam esse concessit. Set consideremus siagula. Ut ab ultimo ordiari, *piscantis* quo modo in *piscandis* corrumpi poterit, difficile est dictu, certe *piscando* emen-*

dare facilius. Etiam multo minus perspicitur, quo tandem modo ex *incidit* fieri poterit non modo *indicit*, set *inducit* atque *in diem*. Set *in diem* si sequebatur syllaba ab *ei* incipiens, *in inducit* et *inducit* mutari proelive fuit. Quid autem piscandi est consilium? Scilicet cibos quaerere. Nounne igitur veri simile est, in illo *indicit* latere *in diem cibum*? Denique *super noctem* ferri non posse omnes intellexere. Set num id ab librariis lubidine quadam scriptum dicamus, nonne potius *su* ex ultima praecedentis vocabuli syllaba natum? Ae facile quis ad eam opinionem adducatur ut in illis syllabis verbum quaerat, unde pendeat accusativus *cibum*. Cum vero difficile sit verbum invenire, quod et quaerendi notionem contineat et similitudinem quandam illarum litterarum, contra nihil impediat, quo minus verbum aut praecessisse aut secutum esse statuamus, quidni potius adiectivum cum *cibum* coniunctum in illis inconditis litteris inesse putamus? Id mihi fuisse videtur *fortitum*. Quae iam omnis loci sententia? Credo dictum fuisse de obsessis in loco ad fluvium sito, qui ingruentem famem primo ita sustentare studuerint, ut per noctem, tenebris terti, in lenunculo piscando in diem cibum quaerent, qui ipse non certus esset, set forte offerretur. Haec num praestent illis, quae alii viri docti probavere, indicent aequi.

67 [Kr. 77. G. 33]. Genus militum suetum a pueritia latrociniiis.

* Arus. p. 262 s. v. *suetus his rebus*. *Multum pro militum* Gu. Quia de Hispaniis in Q. Sertori exercitu dictum fuerit, vix dubium videtur.

68 [Kr. 82. G. 67]. Murum ab angulo dextri lateris ad paludem haut procul remotam duxit.

Serv. ad Verg. Aen. I 423: *'ducere muros' exaedificare h. e. construere, in longitudinem producere; proprie enim cum aedificantur muri, duci dicuntur*. *Sallustius historiarum* II: murum — duxit.

69 [Kr. 84. G. 75]. Eam deditionem senatus per nuntios Orestis cognitam adprobat.

Adtulit Prise. VI p. 246 ob genetivi formam. Gu. Anfidius Orestes a. 71 (683) cum P. Cornelio Lentulo Sura cos. fuit. Vid. Fischeri tabb. p. 203. Quem cur non a. 74 post praeturam gestam provinciam aliquam obtinuisse ibique gentem quandam in deditionem accepisse statuamus? Quae gens illa fuerit, neque dicere possum neque divinare audeo.

70 [Kr. 88. G. 42]. Haec postquam Varro in manus more rumorum audivit.

Arus. p. 243 cum *lommate in manus audivit pro plus quam*. Cod. Gud. *in ore rumorum*, quod recte emendavit Lindemannus. — Haec illustrari posse, tam diu desperandum, quam diu qui ille Varro fuerit, incognitum erit. Hoc autem loco fragmentum posui, quod mihi videbatur de re in bello gesta dictam fuisse. Ceterum cum M. Terentium Varronem, scriptorem illum doctissimum, in bello maritimo Gu. Pompei legatum et pro quaestore fuisse constat (vid. Drum. IV p. 408 n. 48), eundem iam in Hispania in illius exercitu stipendia fecisse non prorsus incredibile est.

71 [Kr. 91. G. 35 et 36]. Belli sane sciens.

In codice Gu. Arusiani (p. 262 ed. Lind.) haec inventa sunt: *Sciens huius rei*. *Sallust.*: sciens horum. *Idem Histor.* II bellica nesciens. Cum alterum exemplum ab lemmate divorsum sit, et Conn. Cruq. ad Hor. Epod.

I 15 libri numero omissio ex Sallustio commemorat *belli sane sciens*, hoc rectius apud Arrianum restitutum esse adparet quum quod Ruhk. ad Vell. II 88 p. 365 coniecit *bellicae rei sciens*. Gerlachius autem etiam quod praecedat *sciens horum* novum fragmentum esse voluit et libro II adsignare non dubitavit, quod si ita fuisset, grammaticus aut dormitasset, aut priori libri II notam adiecit, tum *idem in eodem* vel *ibidem* perrexisset. At nun per se credibile est Sallustium usquam *sciens horum* scripsisse? Si adiunctum esset substantivum, crederem. Sed cur id omisit grammaticus? Scilicet librorum oscitantine id deberi et adlatum fuisse locum lug. 85, 45 *sciens locorum* neutro perspexit Ruhk. l. e.

72 [Kr. 94. G. 58]. Argentum nutum accersivit.

Prise. X p. 534 eodem loco ubi fr. I 69 commemoravit. Cum Pompeius ep. infr. 96, 2 omnis suis privatus opes et spes se consumpsisse ipse testetur, hinc improbabiler haec verba ad eum vero alieno sumpto inopiam pecuniae levitatem referentur. Quod si non prorsus improbabile est, non vituperandum videbor, quod huic fr. subiunxi aliud, quod ad eandem rem spectavisse certe non omni specie veri caeret.

*73 [Kr. 37. G. I 46]. Quae pecunia ad Hispaniense bellum Metello facta erat.

Doum. ad Ter. Phorm. I 1, 14: *'fieri pecunia' dicebatur. Sallustius: quae — erat.* Cum dictum sit, ad quid Metello pecunia decreta fuerit, inde facile conicitur, eam pecuniam in aliam rem consumptam fuisse. Quidni igitur haec res in causis, quae Pompeium in tantas angustias deluxissent, commemorata fuisse potest?

74 [Kr. 95. G. 32]. Obviam fuere.

Charis. II p. 209: *Obviam pro obviam Sallustius historiarum II: ubi Asper ait 'recte obviam fuere, adverbio maluit uti quam nomine'.* De incolis oppidi adveniendi duae obviam venientibus dictum videtur fuisse.

75 [Kr. 100. G. 65]. Moenibus deturbat.

Non. p. 70 s. v. *deturbare, deicere, demovere.*

76 [Kr. 98. G. 61]. Vespera.

Testatur ita dixisse Sallustium Charis. II p. 223, set ipsa illius verba periere. Quamvis multas res hoc libro enarratas vespertino tempore gestas esse consentaneum sit, tamen cum aliunde constet pugnam ad fluvium Sueronem sub vesperam demum ineptam esse (vid. Drum. IV p. 367), certe aliquid habemus, quo illud vocabulum referre possimus.

77 [Kr. 102. G. 51]. Diei medio.

Arus. p. 217 cum lemma *medio illius pro illo medio*. Libri numerus in cod. Gn. inventus est, omissus in cod. Maii. Ad pugnae aliquis vel exordium vel finem spectavisse verba certe non prorsus dissimile veri.

78 [Kr. 101. G. 61]. Audaciter.

Prise. XV p. 1014 P. p. 76 H. Ap. Putschium *Historiarum* I legitur, Hertz. II edidit. Id et de re bellica et de civili actione dictum fuisse posse patet.

79 [Kr. 76. G. 89]. Immane quantum animi exarsere.

Non. p. 87 s. v. *insanum pro insane, ut insane pro immaniter* — subjectis hisce: *nomen positum pro adverbio*. Dnas res hoc libro narratis fuisse cognovimus, in quibus animi vehementer adcessi sunt, fr. 40 et fr. 12.

80 [Kr. 78. G. 34]. Gemus hominum vagum et rapinis suetum magis quam agrorum cultibus.

Arus. eodem loco eodemque sub lemmato utquo fr. 67. Verba fuisse in descriptione terrae cuiusdam, veri simile iudicabis conlato loco Ing. 17. 6. Secundum ea, quae de Pisidarum gente memoriae prodita sunt, verba illa ei conveniri non negaveris.

81 [Kr. 79. G. 40]. Gemus armis ferox et servili insolitum.

Arus. p. 241: *insolitus huius rei. Sallust. Hist. II cod. Gu. Idem Hist. I 4 A. M. De Hispanorum gente dicta fuisse haut improbabile.*

82 [Kr. 80. G. 31]. Nam procul et divorsis ex regionibus.

Charis. II p. 215: *Procul Sallustius historiarum II: iam — regionibus, ubi Asper 'ergo procul e loco [e longinquo coni. Kritz.] est'.*

83 [Kr. 81. G. 97]. Dubium an in insula sit, quod Euri atque Africi superiacis fluctibus circumlavitur.

Non. p. 344, quo *larit* pro *lavat* dictum esse demonstratur. Libri exhibent *in anzala sit*, unde mihi rectius videbatur effici posse *an in insula sit*, quam quod plerique receperunt *an insula sit*. Pro *Αφρὶ* libri aetnici, *Αβ θυστρί*; pro *circumlavitur*: *circumlabitur, circumlabit L., circumlavit* edd., quae iam dudum recte sunt emendata. Quem locum Sallustius descripserit, quamquam in tanta obscuritate errare atquo labi prouum est, tamen num qui inveniri possit, in quem verba illa quadrent, pro virili parte periculum facillimum est. Cum igitur omnes regiones et loca, quae hoc libro commemorata esse veri simile est, circumspicerem, inveni fortasse de Carthagine Nova dictum fuisse. Ea enim urbs sita erat in paeninsula, ab ortu et meridie cincta mari; continenti ingum ducentos fere et quinquaginta passus patens coniungebat (Liv. XXVI 42. *ὡστε τὸν λοιπὸν τόπον μέχρι τῆς ἐπὶ θάτερα θαλάσσης, ὅς καὶ συνάπτει τὴν πόλιν πρὸς τὴν ἡπύρον, μὴ πλέον ὑπάρχειν ἢ δυοῖν σταδίων* Polyb. X 10 p. 652 ed. Bekk.); quippe ab occidente stagnum erat, paululum et ad septentrionem fusum, incertae altitudinis utemque exaestuans aut deficit mare. Iam de ea palude Polyb. l. c. scripsit: *συμβαίνει δὲ τῆν λίμνην τῆ παρακειμένη θαλάττῃ σφόδρον γεγονῆναι χειροποιήτως χάριν τῶν θαλαττοργῶν. κατὰ δὲ τὴν τοῦ διερχομένου ἀπὸ τῆς θαλάσσης διακοπήν γέφυρα κατασκευάσται πρὸς τὸ καὶ τὰ ὑποζύγια καὶ τὰς ἀμάξας ταύτῃ ποιῆσθαι τὴν παρακομιδὴν τῶν ἐκ τῆς χώρας ἀναγκαίων*. Cum autem stagnum ab meridie eum mari (vel potius sinu maris) coniunctum fuisse ex Livi verbis *incertae — mare* adpareat, quod arte perfossum fuisse Polyb. narravit, illud ingum fuisse consentaneum est. Iam Sallusti aetate fossa illa videtur conlapsa fuisse, set ventis ab meridie flantibus — et Eurus et Africus ab meridie flant, set ille ab Oriente, hic ab Occidente, et soli meridionali vento expositum fuisse sinum, in quo Carthago Nova sita erat, Polybius et Livius contestantur —, fluctus super ingum iacti ut in insula urbs videretur effecisse.

84 [Kr. 90. G. 63]. Et Poeni ferunt adversus * anem.

Adulit haec ex secundo libro Sallusti Donat. ad Ter. Phorm. I 3, 19, quo *et* non modo connexivam, set iueptivam coniunctionem esse

probaret. Quae verba unquam expeditum iri, nisi nova subsidia reperiantur, prorsus desperandum est. Sed tamen quae occasio scriptori fuit de Poenis libro secundo dicendi? Quem ad modum inde, quod Poenos conditores Novae Carthagini libro II commemoratos fuisse testatum est, quam de fr. 83 sententiam dixi, aliquid munimenti accipit, sic rursus, si illa veri similis iudicabitur, locus, ubi Poenorum mentio facta fuerit, non desiderabitur.

85 [Kr. 83. G. 50]. Omnis, qui circum sunt, praeminent altitudinis milium passuum duorum.

Arus. p. 256 ad locutionem ostendendam: *praeminet illam rem illa re.* — *Altitudinem* quod cod. Maii exhibet, recte auctoritate cod. Gu. mutatum est. Sed quia mirum esset, si in exemplo ab grammatico adlato accusativus desideraretur, *omnes* pro eo habendum esse adparet. Qui montes dicerentur, multa perquirens non inveni. Sed veri similis videtur in Tauri montibus tales esse quam in Hispania (cfr. regionem descriptam ab Koehio Zug der Zehntausend p. 26 sq.).

86 [Kr. 85. G. 20]. Modestus ad omnia alia nisi ad dominationem.

Hunc locum commemoravit ex libro II Don. ad Ter. Phorm. I 3, 18, quo *modestus* idem esse ac *moderatus* ostenderet; ubi enim scriptum sit *nisi dominationem*, recte ad iam ab aliis vv. dd. repetitum est. Negavit autem Kritzius, haec de Pompeio dici potuisse, quippe quem Sallustius adrogantem, oris improbi, animi inverecundi adpellavisset. Sed de cuius alius viri, secundo libro commemorati, dominaudi studio loqui potuit, nisi de Gn. Pompei? Et recte potuit ea dicere, si quidem illum ab luxuria atque avaritia abhorruisse aliorum testimoniis satis constat (Drum. IV p. 541), modestus autem hoc loco de lubricum moderatione dictum fuisse Donatus testatur, et omnia quae Sall. in eo reprehendit vitia ab dominaudi cupiditate profecta videntur esse.

87 [Kr. 80. G. 25]. Vir gravis et nulla arte cuiquam inferior.

Arus. p. 242 cum lemmate *inferior tibi*. De Sertorio ea verba fuisse dicta veri dissimile est, quoniam de eius ingenio primo libro expositum fuisse constat.

88 [Kr. inc. 83. G. II 24]. Et continetur gravior.

Cum Nonius p. 215 s. v. *grave molestum* ex lib. II haec verba adferat, Kritzius iniuria se ad incerta fragmenta relegavisse ipse intellexit: nam in editione novissima lib. II adsignavit. Sed ut apud Nonium scripta sunt, prorsus inepta esse nemo negavit. Recte Merc. confecit *gravior*. Videntur dicta fuisse de genere militum, atrocissimi sueto, quod se contineri molestius tulisset.

89 [Kr. 87. G. 62]. Ita fiducia quam argumentis purgatores dimittuntur.

Non. p. 212: *Fiducia est audacia. Sallustius lib. II: ita — dimittuntur [dimittunt A]. Serv. ad Verg. Aen. II 61: Sane veteres 'fiduciam' interdum pro crimine et audacia ponebant ut Sallustius: ita — dimittuntur [Sic e cod. F. emendata sunt corrupta: ut psallita fiducia quam argenteis purgatores dicuntur]. Donat. ad Ter. Phorm. I 4, 28: Num si venserit te timidum pater esse, arbitrabitur conmeruisse culpam] Sic Sallustius in Historiis: ita — dimittuntur. Id. ad Heec. IV I, 13: Solutio criminis per fiduciam*

respondentis. Sallustius: ita fiducia quam argumentis purgator es. Qui cuiusque rei insimulati fuerint, nemo dixerit.

90 [Kr. 80. G. 81]. Cum multa dissereret ludis Apollini circensibus.

Arus. p. 245 cum lemmate *ludi Deo sunt*. Reetene dubitem, annon grammaticus deceptus falsa scriptura, *Apollini* pro *Apollinis*, illa scripserit, iudicent me doctiores. Quamquam obscuritatis tenebras in tam paucis reliquiis diffundere velle arduum est, tamen illud certum videtur, rem insolitam fuisse ut in ludis aliquis ad populum diceret, neque id factum esse, nisi cum populus graviorē aliqua re iuratus et adensus esset, ut ab M. Tullio Cicerone eos, ludis Megalensibus (Drum. V p. 435). Qua re haut absurda suspicio videtur, ad eandem rem pertinuisse hoc fragmentum, atque 40 et 41. De ludis Apollinaribus vid. Preller R. Mythol. p. 200 sq.

91 [Kr. 92. G. 84]. Frugum pabulique lactus ager.

Arus. p. 241 cum lemmate *lactus huius rei*. Serv. ad Verg. A. I 441: *laetissimus umbra, aut septimus [casus] est, aut secundum Probum genetivus, ut sit laetissimus umbrae, sicut Sallustius: frugum — ager*. Apud eundem ad XI 338 scribitur *fructuum*. Utrum haec verba in descriptione singularis cuiusdam regionis, an amplioris terrae fuerint, discerni non potest.

92 [Kr. 93. G. 38]. Ipse animi atrox.

Arus. p. 215 s. v. *atrox huius rei*.

93 [Kr. 96. G. 43]. Post ubi fiducia nimius.

Arus. p. 249 s. v. *nimius hac re*. Verba certe ducibus illis, qui ad Chalcedonem ab Mithridate victi sunt, conveniunt. In, quod ante *fiducia* positum erat, recto codicum auctoritate Lindenmannus delevit.

94 [Kr. 97. G. 26]. Orbe terrarum extorres.

Arus. p. 229: *extorris his*. Lib. Gu. numerum libri omisit, set et is et Ambrosianus scripturam tucitur, pro qua olim edebatur *urbe patriaque extorres*. Inter piratas multos fuisse quibus in Romanorum imperio (is enim est *orbis terrarum*) amplius habitare non licebat, satis constat.

95 [Kr. 98. G. 61]. Copiis integra.

Arus. p. 236: *integer illa re*. De regione cuius opes nondum exhaustae essent, fortasse de Gallia Narbonensi, dictum fuisse (Momms. III p. 27. Drum. IV p. 370) veri simile.

96 [Kr. III l. G. p. 150].

Epistula Gu. Pompei ad senatum.

De hac epistula a. 74 L. Licinio Lucullo M. Aurelio Cotta cons. in senatu actum esse constat (Plut. Pomp. 20. Lucull. 5. Appian. b. c. I 111 p. 527 Bekk.). Iam a. 75 L. Octavio G. Aurelio Cotta cons. Romam adlatam esse ex or. G. Cottae fr. II 41, 6 parum certe concluditur, cum aperte illud dicere potuerit ciansi nondum litterae ab inperatoribus missae adessent. Qua re adducti multi eam epistolam libro III, quo res a. 71 gestas enarratas fuisse certum est, adsignaverunt, quae sententia nonnihil munimenti eo accipit, quod veri simile est, scriptorem, ut ars ac ratio videntur postulare, quae ad praeparationem belli

a. 74 gerundi pertinissent, eodem loco, quo id ipsum narraret, scripturam fuisse. At nimium contendere videntur, qui epistulam aete a. 71 missam negavere (Nieb. Cic. pr. Font. — fr. p. 44), quoniam Pompeium, qua erat prudentia, quam maturissime quae ad continuandum bellum opus essent, paravisse credibile est. Cum iam negari nequeat, hanc epistulam a. 75 scriptam fuisse, certum testimonium habemus Diomedis art. gram. lib. I p. 306 locum eius ex libro secundo referentis. Codices scilicet *secundo* [A. B. *Sallustius secunda* aut M] teneantur, interpolatae tantum editiones (G apud Keiliam) libro tertio exhibeat. Quod testimonium ita dilui posse ut grammaticus memoria lapsus in numero libri errasse dicatur, eo minus probari potest, quod fr. ex libro II relata 29, 51, 72 ad inopiam, qua imperatores Romani a. 75 exente oppressi fuerunt, spectat. Ergo cum nullum testimonium extet, quo eam epistulam libro III inditam fuisse confirmetur, — nam quod in eod. § post Maerionem perscripta est, id factum quia librarius orationes ab epistulis separare voluit — adeo ut scriptorem alicuius artificiosae et perite in rebus scribendis versatum esse concedere debeamus, libro II adiungenda est.

Si adversus vos patriamque et deos penalis tot labores et 1
pericula suscepissem, quotiens a prima adulescentia ductu meo
seculissimum hostes fusi et vobis salus quaesita est, nihil amplius
in absentem me statuissetis quam adhuc agitis, patres conscripti:
5 quem contra aetatem proiectum ad bellum saevissimum cum ex-
ercitu optime merito, quantum est in vobis, fame, miserrima
omnium morte, confecistis. Ilac in spe populus Romanus liberos 2
suos ad bellum misit? haec sunt praemia pro vulneribus et totiens
ob rem publicam fuso sanguine? Fessus scribundo mittendoque
10 legatos omnis opes et spes privatas meas consumpsi, cum interim
a vobis per triennium vix annuus sumptus datus est. Per deos 3
immortalis, utrum censetis me vicem aerari praestare, an exerci-
tum sine frumento et stipendio habere posse? Equidem fateor me 4
ad hoc bellum maiore studio quam consilio profectum: quippe qui
15 nomine modo inperi a vobis accepto diebus quadraginta exercitum
paravi, hostisque in cervicibus iam Italiae agentis ab Alpibus in
Hispaniam submovi. Per eas iter aliud atque Hannibal nobis
oportunitus, patefeci. Recepi Galliam Pyrenaeum, Laetaniam Indi 5

TEST. SCR. Diomed. I p. 306: *praesto, praestitit, apud antiquos hoc verbum pro 'melius est' ponitur aut pro 'antececidit' aut 'superat', nam in duobus significatione 'praesto' potius dicebant, nisi quod Sallustius secundo ait: utrum vicem me aerarii praestare creditis.*

VAR. SCR. 1. penalis §. — 2. quotiens §. adulescentia §. — 3. Ilac in spe §. haecine spe vel haec sine spe *Urs.* — 4. vulneribus §. totiens §. — 10. omnis §. — 12. immortalis §. aerari §. — 16. hostisque §. — 17. aliut §. Annibal §. — 18. Laetaniam §. Laetaniam *Vat.* 2. Laetaniam *Carrio et Curt.* Indigetis §. Illegitum vel Bergetes *edd.* De Laetaniis (*Plin. H. N.* III §) haec *Strabo* III p. 219 *Μείν.*: ἀνοικείται δὲ ἐπὶ πλειόνων ἰθρῶν ἢ χάρων, γνωριματάτων δὲ τοῦ τῶν Ἰακκητανῶν λεγομένου· τοῦτο δ' ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς παρωρείας

getis, et primum impetum Sertori victoris novis militibus et multo paucioribus substitui hiememque castris inter saevissimos hostis, non per oppida neque ex ambitione mea egi. Quid deinde proelia aut expeditiones hibernas, oppida excisa aut recepta enumerem? quando res plus valet quam verba. Castra hostium apud Sucro- nem capta et proelium apud flumen Tariam et dux hostium G. Herminius cum urbe Valentia et exercitu deleti satis clara vobis sunt: pro quis, o grati patres, egestatem et famem redditis. Itaque meo et hostium exercitui par conditio est: namque stipendium venter datur: victor uterque in Italiam venire potest. Quod ego vos moneo quaesoque ut animadvertatis, neu cogatis necessitatibus privatum mihi consulere. Hispaniam citeriorem,* qua non ab hostibus tenetur, nos aut Sertorius ad internecionem vastavimus praeter maritimas civitates, ultro nobis sumptui onerique. Gallia superiore anno Metelli exercitum stipendio frumentoque abuit et nunc malis fructibus ipsa vix agitat. Ego non rem familiarem modo, verum etiam fidem consumpsi. Relicui vos estis: qui nisi subvenitis, invito et praedicente me exercitus hinc et cum eo omne bellum Hispaniae in Italiam transgredientur.

τῆς κατὰ τὴν Πυρρήνην εἰς τὰ πεδία πλατύνεται καὶ συνάπτει τοῖς περὶ Ἰβήραν καὶ Ὀσκαν ζωρίοις, τοῖς τῶν Ἰλιργετῶν οὐ πολὺ ἀπώθειν τοῦ Ἰβήρους. Cfr. Mannert. I p. 403. Laetani ad litora maritimum circa Bavianonem habitabant (Mannert. l. c. p. 421). Eos Strabo III p. 212 Asia: ἐντὸς δὲ τοῦ Ἰβήρους μέγχι Πυρρήνης καὶ τῶν Πορπηλίων ἀναθημάτων γιλλίους καὶ ἑξακοσίους· οὐκ εἶν δὲ Ἐδητανῶν τε ὀλίγους καὶ λοιπὸν τοῖς προσαναγορευομένοις Ἰνδικήτας μεμερισμένους τέτραχα, gentem nationis Indigetium fuisse testatur. Iam utrum creditibilis est ab Pompeio verbas gestis gloriantē Laetanos, populum nobilissimum, an Laetanos, Indigetium gentem, nominatos esse? — 1. novis militibus ὄ. novis quidem militibus edd. — 2. substitui ὄ. hiememque castris ὄ. hiememque in castr. Cort. hostis ὄ. — 3. deinde ὄ. dein Kr. — 4. Durium ὄ, quod iam dudum emulatum. — 12. quae libri: qua ej. mea. — 11. maritimas ὄ. civitates ultro ὄ. civitates quae ultro Ald. onerique ὄ. — 15. et nunc ὄ. at nunc Ciacc. — 18. Nonne at praedicente me?

Lib. III.

1 [Kr. 90. G. 5]. Namque his praeter solita vitiosis agri tractibus, cum per omnem provinciam infecunditate bienni proximi grave precium fructibus esset.

Non. p. 215: *Grave multum, valde significare veteres probant.* Cum in Gallia Narbonensi frumenti inopiam ac malas messis fuisse constet ex II 96, 9. Plut. Pomp. 20. Sert. 21, ergo quin ea provincia intellegunda

sit, dubitari vix possit, quod audacius videtur numerum libri ap. Non. vitiosum indicare, certe ibi hoc fragm. dictum fuisse adparet, ubi de novo Gn. Pompei ad bellum Sertorianum adparatu actum est. At libri apud Nonium *vitiosis magistratibus* exhibent, quod Kritzius sic defendere studuit, ut per ungistratum Galliae praesidentium vitia caritatem nonnae metam esse diceret. Sed quamquam h. l. de vitio creatis magistratibus nemo cogitare poterat, tamen Sallustio merito obprobrium fieret, quod sollemni formula abusus esset. Et cur noluit ipsa vitia ungistratum dicere, sive nvaritiam, sive luxuriam, sive negligentiam? Veri similis igitur videtur verbis illis de locorum aut anni natura dictum esse. Iam quod Invercampus coniecit *vitiosis magis aestatibus*, illi non minus, quam ei, quod Mühlly N. A. LXXVII p. 80 scribendum suspicatus est *vitiosis magis tractibus*, opponendum est hnat facile perspicui cur Sallustius *vitiosis magis*, quam *vitiosioribus* dicere moluerit. Quod Gerl. olim coniecerat: *vitiosis mala tractibus*, praeter insolentiorum verborum ordinem ab librorum scriptura longius discedit. Quod ipse conieci *agri tractibus tantum* abest ut verum iudicem, ut ne periculum ignavia fugisse viderer proposuerim.

2 [Kr. 2. G. 13]. Caveret imperator a perfuga Celtibero.

Aras. p. 243 s. v. *cave ab illis*. In cod. scriptum est: *caete imperatore per Kaga Celtibero*. In per kaga latere *perfuga* recte perspexit Lindem., set omnem eius emendationem *caete ab imperatore perfuga Celtibero* cupidus mihi quidem Kritzius videtur ndrripsisse. Interpretatus est de rumoribus calumniatoris in Sertorium sparsis, de quibus iam libro secundo dixisse Sallustium ostendit fr. 30. Neque quidem percipio quo modo Sertorius, Romanus scilicet, Celtiberus, et quod corporis custodiam Celtiberis permisisset, ideo ipse *perfuga Celtiberus* dici poterit. Nam *Celtiberam perfugam* dici non qui cum Celtiberis ntionie sit, nd alium transfugerit, set qui nd Celtiberos confugerit nego. At neminem imperatorem invenias, qui recte *perfuga Celtiberus* ndpellri poterit. Praeptionem a excidisse certissimum est, at quid impedit, quo minus ante *perfuga* eam fuisse statuamus? Quod si ita locum corrigimus, ut imperatori a *perfuga Celtibero* cavendum esse exprimat, fuisse locum nobis fingere possumus, ubi illa verba scripta fuerint, videlicet in litteris, quae ab hoste nnt ab amico ad Pompeium missae erant.

*3 [Kr. 4. G. 20]. Huac igitur redarguit Tarquinius.

Donat. ad Ter. Ad. III 2, 14: *Iram hanc* [*Hanc*] *interdum pro qualitate, interdum pro quantitate accipimus, interdum pro atroque ut 'tuaque antnam hanc effundere dextra?' et 'hunc ego te, Euryale, aspicio'?* Set nunc pro utroque *hanc* dixit, ut Sallustius de scriptiione Celtiberi ait: hunc igitur redarguit Tarquinius. Cum Celtiberi nomen ostendat illo Sall. loco sermonem de rebus in Hispania gestis fuisse, non minus neuto quam vere Carrio *Tarquinius* restituendum censuit (vid. fr. 4). Quamquam illud incertum est, utrum locus II m III libri fuerit. Set cum ex Donati verbis ndparet, hoc dictum fuisse: ab Tarquino quae Celtiberus quidem scripsisset, quippe ab tali homine scripta, relicta esse, aliquam veri speciem praec se fert haec suspicio, rem factam esse ante eundem Sertorio pntatum. Diffisum esse Sertorium Romnis nec nisi diu cunctatum tandem ad coenam in Perpuuae domum venisse constat (Drum. IV p. 374). Nam igitur veri dissimile est, Sertorium ab Celtibero litteras accepisse, quibus ne ad coenam iret deterreretur, Tarquinium autem, quippe qui in conuratis esset, quamvis ceteros non novisset, eas suspensiones redarguisse?

4 [Kr. 3. G. 17]. Igitur discubere, Sertorius inferior in medio, super eum L. Fabius Hispaniensis senator ex proscriptis: in

summo Autouius et infra scriba Sertori Versius: et alter scriba Maecenas in imo melius inter Tarquitium et dominum Perpennam.

Haec de coena dicta fuisse, inter quam Sertorius a. 72 Oseae a Perpennae eiusque sociis occisus est, certissimum est. Cfr. Drum. IV p. 374. Momms. III p. 31. Adtulit autem ea Serv. ad Aen. I 698 ut doceret in triclinio medium locum, quia domini apud maiores fuisset, honestissimum habitum. Pro igitur Guelf. II *ideo*, tum praenomen Fabii Titius L., Tuccius R. Guelf. II, postremo inter *arquinium et domum Perpennae* L. R. Vos. Guelf. II. Guelf. I omnem locum omisit. Ultima verba commemoravit etiam Non. p. 163, quo dominum esse cui serviretur ostenderet. Ibi libri: *alteri scribam et cenam*. Omnis locus iam dudum secundum aliorum scriptorum testimonia emendatus est.

* 5 [Kr. 5. G. 19]. Et Perpennam forte cognoscit mulio redemptoris.

Propter *redemptoris* vocabulum adlata sunt haec verba ab Schol. ad Hor. Epist. II 2, 72. Secundum ea quae App. b. c. I 115 p. 530 Bekk. de Perpennae adprehensione memoriae prodidit, dubitari nequit, quin ad eam rem spectaverint eamque ab eussam libro III adsignanda sicut.

6 [Kr. 7. G. 83]. Parte consumpta relicua cadaverum ad diurnitatis usum sallerent.

Prisc. X p. 546: (*Sisenna*) a '*sallio*' '*sallendorum*' dixit, non '*sallendorum*', *Sallustius vero in III historiarum: parte — sallerent salleverit* dixit a '*sallo*', non a '*sallio*'. Dioned. p. 375: *sed veteres ambiguitatem appellationis vitantes et analogiam sequentes 'sallitus sum' dixerunt a positione 'sallo' non 'sallio', ut Sallustius historiarum quarto ait relicua cadavera ad diurnitatem usus sallere*. — Rem illustrat excerptor Val. Max. VII 6, 3: *Horum truce pertinaciam in consilii facinore Cologurritanorum execrabili impietas supergressa est. Qui quo perseverantius interempti Sertorii cineribus ostidionem frustrantes filium praestarent, quia nullum tum aliud in urbe eorum supererant animal, uxores suas natosque ad usum nefariae dapis verterunt, quoque diutius armata tuentis viscera sua visceribus suis aleant, infelices cadaverum reliquias sallire non dubitant*, unde simul verba in Prisciani libris rectius quam in Dionedis tradita esse adparet.

7 [Kr. 6. G. 11]. Set Pompeius a prima adulescentia sermone fautorum similem fore se credens Alexandro regi facta consultaque eius quidem aemulator erat.

Non. p. 163 hunc locum s. lenimate *aemulus est sectator vel imitator* adtulit, libri vero *aemulatus erat* exhibent. Tum apud eundem p. 342 sub lenimate *accusatus pro genetivo* prima verba usque ad *Alexandro regi* posita sunt. Cum igitur Nonius priore loco ob substantivum *aemulus* haec verba commemoraverit, altero loco nullus genitivus pro accusativo inveniatur, ergo relicua verba excidisse luce clarius sit, plerique priores editores *aemulus erat* scripsero. Contra Kritzius, grammatici lenimatis nihil tribuendum esse dictitans, *aemulatus erat* recepit eiqno Gerlachius obsecutus est. Quam audaciam etiam superavit Wagner. A. g. IX p. 196 *dicta consultaque eum aemulatus erat* rescribi iubens. At audacius videtur tantam confusionem ac perturbationem bono grammatico imponere, cum praesertim altero loco verba illa nullo modo adferre poterit, si *aemulor* in eis fuit; set si *aemulus erat* scriptum fuit, mirum id

in *aemulatus erat* ab librariis conmutatam esse. Qua re mihi scribendum visum est *aemulator*, quo recepto et grammatico iniungendum crimen minuitur et minus inaudita locutio est. Nam veteres scriptores non fugisse substantiva a verbis facta cum eodem casu atque verba ipsa construere Plauti exempla docent, Amphitr. 519: *quid tibi hanc curatio est rem, verbero, aut mutatio?* vid. Krüg. gr. lat. 473 adu. I p. 626.

8 [Kr. 54. G. 23]. Atque eum Curio, laudatum adcausumque praemiorum spe, quibuscum optavisset ire iubet.

Non. p. 241, quo *optare* idem esse atque *eligere* ostenderet. Quod in eius libris scriptum est *Cupio*, recte emendavit Carrio. De G. Scribonio Curione vid. ad II 33. Cum ab eo Dardanos et Moesos victos esse eumque ad Danubium usque progressum esse ex Sexto Rufo 7 et Eutrop. VI 2 constet, quae sequuntur fragmenta rectius hoc loco ponuntur, quam eum Ponti Euxini descriptione iunguntur.

9 [Kr. 55. G. 99]. Nomenque Daubium habet.

Arna. p. 218. *Sol. Hist. III de flumine genere neutro*: nomenque Danubium habet. Eadem eandem ob causam adtulit Aeron. ad Hor. Ep. II 3, 18.

*10 [Kr. 56. G. 100]. Gell. N. A. X 7: *Omnium fluminum, quae in maria, qua imperium Romanum est, fluunt, quam Graeci τὴν εἰσὼ θάλασσαν appellant, maximum esse Nilum consentitur. Proxima magnitudine esse Histrum scripsit Sallustius*. Quae verba scriptoris fuerint, quamvis divinare frustra cupias, tamen ab Sallustio *proxima magnitudine* scriptum fuisse veri simillimum est.

*11 [Kr. 8. G. 10]. Eum atque Metrophanem Sertorius magna industria perquirebat, cum per tot scaphas, quas ad ostia cum paucis fidis percunctatum miserant *****.

Non. p. 366: *scaphae sunt naviculae, quae maiores naves consequuntur*. *Sallustius Hist. lib. III*: eum atque Metrophanem senatus magna industria perquirebat eum per tot scaphas, quas ad ostia cum paucis fidis percunctatur miserant. Facilis ultimum verborum emendatio est, sed obscurissima relicta verba. Quibus aliquid lucis eo adfunditur, quod Metrophanem apud Mithridatem potentem et gratiosum fuisse multasque res eius iussu administrasse memoriae proditum est (App. b. Mithr. 29 p. 346 Bekk. Oros. VI 12. Isid. Orig. II 11, I p. 75 ed. Otto). Tum cum ex ultimis verbis de itinere eius maritimo sermonem fuisse adpareat, magna enim veri specie viri docti suspicati sunt, cum Fannio et Magio, legatis ab rege ad Sertorium missis (vid. ad fr. II 49), socium et eomittem additum fuisse. At in isto audacius senatum esse quem Sertorius sibi delegerat (App. b. c. I 108 p. 525. Plut. Sert. c. 23) autamarunt. Nam qui de ea re narraverunt scriptores, ab Sertorio legatos illos ad senatum adductos esse tradiderunt; quae senatorum in perquirendis illis fuerit industria quoque modo eum operam adhibere potuerint, nulla ratione invenitur. Nec credibile est eum, qui perquisivit legatos, scaphas ad ostia circum misisse, eum nisi antea adventus cognitus fuisset, eos perquirere non potuisset. Qua re corrigendum putavi *Sertorius* et extrema verba manca esse. Miserant legati scaphas myoparonem, quo iter faciebant, secutas, ad ostia cum fidis, qui ibi tuto in terram descendere possent

percunctarentur. Per eas Sertorius de adventu illorum certior factus summam operam posuit in eis perquirendis, inventosque in Dianium (Cic. in Verr. I 34, 87) deduxit. Ceterum cum duos Romanos missos fuisse constet, vide annon pro eum scribandum sit eos. Lib. III ex errore scriptum esse apud Nonium in propatulo est, quamquam qui libro II eam rem narratam fuisse contendat, hanc facile refutari poterit.

* 12 [Kr. 9. G. 79]. Illi tertio mense perveneré in Pontum multo celerius spe Mithridatis.

Arus. p. 221 sub lemmate *citius sive celerius spe*, non addito libri numero. Mendum librorum *illo* recte vv. dd. conrexere. Ad nullam rem aptius haec referri, quam ad legatorum ab Mithridate ad Sertorium missorum ex Hispania reditum (vid. fr. 11) acute perspexit Kritzius.

13 [Kr. 10. G. 85]. Ingens ipse virium atque animi.

Arus. p. 236: *ingens illius rei. Virium* de copiis ad bellum adparatis intellegi non posse, inde adparet, quod *vires* eodem prorsus modo atque *animus* enim *ingens* coniunctae sunt, ergo eiusdem esse debent, cuius *animus* est. Cum Mithridatem corpore magno ac valido fuisse constet (vid. fr. II 47), de eo haec verba dicta fuisse veri simillimum videtur.

14 [Kr. 11. G. 80]. Equis et armis decoribus cultus.

Prisc. VI p. 236: *invenitur tamen etiam simplex 'decor decoris' paenultima correpta apud vetustissimos, quando pro 'decorus decora decorum' accipitur* — Sallustius in III: equis — cultus. De Mithridatis exercitu haec dicta fuisse facile Kritzio concedo, nec vero de untato armorum genere, de quo vid. Plut. Luc. 7. Nam *arma decora* per se non sunt splendida, magnifice ornata, set qualia bellatorem decent.

15 [Kr. 14. G. 84]. Nam tertia luna erat et sublima nebula caelum obscurabat.

Non. p. 333: *Sublima pro sublimis. Libri tertia tunc; ante A tetra tunc, terna tunc* AJ. *thracia tunc* nisJ. Acutissime Kritzius perspexit haec dicta fuisse de nocte obscura qua Mithridates ad Cyzicum castra promovit (Plut. Luc. 9), ostendens tertiam lunae noctem tenni luce illustrari. Illustrationem autem huius fragmenti absolvit Mähly N. Ann. LXXVII p. 80 luna pro tunc scribendum vel ei addendum esse censens.

* 16 [Kr. 16. G. I 133]. Servius ad Verg. A. XI 421: *non est indicanda victoria, quae per immensa detrimenta contingit; et hoc est unde laudat Sallustius duces, quia [cour. qui] victoriam incruentato [al. incruento. Gneff. I incruentam de] exercitu reportaverunt, ex eoque Isid. Or. XVIII 2, 1 p. 561 O.: non est incunda [cour. indicanda] victoria, quae per immensa detrimenta contingit. Et hoc est, quod laudat Sallustius duces victoriam incruento exercitu deportasse.* Horum testimoniorum illustratorum laus Kritzio debetur. Scilicet ea ad Lucullum spectasse ostendit locus Oros. VI 2: *Apud Cyzicum Lucullus incruento milite spectator cladis alienae novum genus victoriae adeptus est.* Cum vero uno consensu Plut. Luc. 9: *διὸ καὶ περιλαβὼν τῇ διανοίᾳ τὸ μέλλον οὐκ ἀπεκρῦ-*

ψατο τοὺς στρατιώτας, ἀλλ' ἄμα τῷ θέσθαι τὸ στρατόπεδον καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων γενέσθαι συναγαγῶν αὐτοὺς ἐμεγαληγόρησεν ὡς ὀλίγων ἡμερῶν ἀναιμωτῶ τὸ νίκημα παραδώσων αὐτοῖς, et Arh. h. Mithr. 72 p. 350 Bekk. καὶ δι' αὐτομόλων ἐπιγνούς εἶναι τῷ βασιλεῖ στρατιὰν μὲν ἀνδρῶν ἀμφὶ μυριάδας τριάκοντα, ἀγορὰν δὲ εἰ τι σιτολογοῦντες ἢ ἐκ θαλάσσης λάβοιεν, ἔφη πρὸς τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἀμαγὶ λήψεσθαι τοὺς πολεμίους ἀντίκα καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῖς ἐνεκελεύετο μνημονεύειν, Lucullum militibus incruentam victoriam promississe contestentur, veri simile videtur sententiam illam in oratione Luculli ad milites habita fuisse, praesertim cum eam non de uno Lucullo, sed in uivorsum de ducibus omnibus, atque adeo oratione obliqua dictam fuisse ex Servi verbis concludi possit ('summis laudibus semper clatos esse duces, qui —'). Ceterum *incruento exercitu* verba ipsius Sallustii fuisse certum est, cfr. Ing. 92, 4.

17 [Kr. 13. G. 52]. Ad Cyzicum perrexit firmatus animi.

Arus. p. 232: *firmatus illius rei*. Quin Lucullus intellegendus sit, dubium non est.

18 [Kr. 17. G. 87]. Castrisque conlatis pugna tamen ingenio loci prohibebatur.

Non. p. 220: *Ingenium veteres dixerunt et sua sponte vel natura*. Rem illustravit Kritzius conlato loco Arh. h. Mithr. 72 p. 381 Bekk. οὗς ὁ Μιθριδάτης συνθίμενος ἀνοήτως μάλα καὶ ἀνυπόπτως περιείδε Ῥωμαίους δια στενοῦ παραδεδυμένους ἀδειῶς καὶ ἰπιτεχνίζοντας ἀντιῶ μέγα ὄρος, οὗ κρατοῦντες αὐτοὶ μὲν ὀπισθεὶν ἱμελλόν ἀγορὰν ἀδειῶς ἐπάξεσθαι. Μιθριδάτην δὲ λίμνη καὶ ὄρησι καὶ ποταμοῖς ἀποκλείσειν τῶν κατὰ γῆν ἀπάντων, ὃ τι μὴ γλισχροῦς ποτὶ λάβοι, οὔτε ἐξόδους ἐνείκας ἔτι ἔχοντα οὔτε βιάζεσθαι θυνάμενον ἔτι Λοῦκουλλον ὑπὸ τῆς δυσχωρίας ἧς κρατῶν κατεφρόνησεν.

19 [Kr. 20. G. 55]. Duos quam maximos utris levi tabulae subiecit, quam super omni corpore quietus *insidens* in vicem tracto pede quasi gubernator regeret iter. Ea inter molem, quae insulam ***** mari vitabundus classem hostium ad oppidum pervenit.

Non. p. 126: *Vitabundus pro vitans*. Sallustius *Historiae lib. III*: duos *form. L.* quam maximos utris levi tabulae subiecit, quam [qua *ante A.*] super omni corpore quietus invicem tracto pedes [tractu pedis *ante A.* tr. pede *Ad.*] quasi [quas *L. A.*] gubernator extiteret [existere *edd.*], ea inter molem quae [atque *JM*] insulam mari vitabundus classem hostium ad oppidum pervenit. Comparemus primum locos veterum scriptorum, qui de eadem re memoriae prodidere, Sallustium partim haec dubie secuti. Frontinus igitur *strateg. III 13, 6*: *L. Lucullus Cyzicenos obsessos a Mithridate ut certiores adirent sui faceret, cum praesidiis hostiam teneretur introitus urbis, qui unus et angustus ponte modico insulam continenti iungit, nullum e suis navium et nauticae artis peritum iussit*

insidentem duobus inflatis utribus litteras insutas habentibus, quos ab inferiore parte duabus regulis inter se distantibus commiserat, ire septem milia passuum traiecit. Quod ita perite gregalis fecit, ut cruribus velut gubernaculis demissis eursum dirigeret et procul visentes, qui in statione erant, marinae specie beluae deciperet. Flor. I 40, 16: sed fiduciam oppidanis resistendi nuntius fecit, docens adventare Lucullum, qui — horribile dictu — per medias hostium naves utre suspensus et pedibus iter gubernans, violentibus procul quasi marina pristis evaserat. Oros. VI 2: Lucullus ad Cyclicenos, ut bono animo essent, nuntium misit unum ex militibus nandi peritum, qui duobus utribus suspensus, mediam ipse regulam tenens plantisque subrenigans septem milia passuum transievit. Ex quibus adparet talem machinam fuisse, ut natae corpus in utribus positum esset, pedes vero in aquam libere porrecti remigarent. Sed quid verba Sallusti, uti apud Nonium scripta sunt, significant? Exstitisse illum super tabula, quae utribus inposita erat. Atque existeret quidem multo minus ferri potest, quod in eo verbo non standi sed proveniendi notio inest. Quod si extaret scribendum putes, quo modo ita pedibus in vicem tractis — ita enim, *tracto pede*, scribendum esse reute Kritzius docuit — gubernare navigium potuit, quo modo homo ita extans marinae beluae speciem praebere? Unde mihi satis certum videtur *extiteret* conruptum esse, nec minus in eo latere, quod cursus directionem et gubernationem exprimat. Verum esse, quod scripsi, *regeret iter*, nolo contendere, sed nihil melius in mentem venit. Illud confidentiore animo suspicor, ante in vicem excidisse *insidens*, quo recepto carere possumus Carrionis mutatione *qua super*, efr. Cic. d. Fla. II 18, 50: *super eam adsidere*, d. Leg. II 26, 66: *super terrae tumultum noluit quicquam statui*. Sed etiam difficiliora sunt verba, quae secuntur, quae plerique Carrione auctore conrigenda putavere *inter molem atque insulam mari*. Quae si vera esset, *molem* non posset cogitari nisi in continenti extructa et ab hostibus occupata. Nonne ita obscurissime Sallustias scripsisset? nisi forte censens in praegressis tam multa de ea mole dicta fuisse, ut scriptor quidquam adicere supersedere sibi posse videretur. Quae autem via credibile est audacem auctorem in urbem pervenisse? Longum fuisse iter cum per se, si quae loca Lucullus obtinerit consideraveris, apertum est, tum Frontinus et Orosius testantur. Et omnia propinqua loca hostes tenebant, atque adeo in ipsa insula Dindymenum collem (Momms. III p. 51). Unde non credibile est illum per angustius fretum, in quo pons positus oppidum continenti iungebat, adventasse, nec ad alium locum remotiorem adpulisse, quo ducit etiam quod in Sallusti verbis scriptum est *mari*, quod de angusto freto dici non potuit. Postremo quo consilio *molem* extruebantur? Ut littora adversus fluctus munirent. Quid igitur impedit, quo minus hoc quoque loco de tali mole cogitemus? Et nonne ut verba apud Nonium scripta sunt, aliquid excidisse ostendunt? Quod si ita scriptum fuisse statuerimus: *inter molem quae insulam a mari munuit et montem Arcton* (Strab. XII p. 808 Mein.) *mari ad oppidum pervenit*, et probabilem causam, ob quam illa excidisse arbitremur, habebimus et relicta omnia plana et aperta erunt. Ceterum vix est quod moveam, *Arcton montem* me nullam aliam ob causam posuisse nisi at aliquem locum insulae nominare, qui locus ab ipso Sallustio dictus fuerit me divinare non posse.

20 [Kr. 21. G. 57]. Unde pons in oppidum pertinens explicatur.

Arus. p. 256 sub titulo *pertinens in illam rem*. Libri numerus ex cod. Ga. additus est. Non possum adsentiri Gerlachio, haec de ponte accipienda esse censenti, qui ex turri a Mithridate moeculus Cyzici ad mota demissus est (App. b. Mithr. 73 p. 382, 9 Bekk. 74 p. 382, 19 sq.). Nam is pons non in oppidum pertinuit, sed in muros, neque reute dicitur

explicari, id quod Kritzius cum illam sententiam conprobaret, ipse persensit. Rectius igitur is in ed. novissima intellexit de ponte, qui oppidum continenti iungebat. Cum Strabo XII p. 808 duos tales pontes fuisse dixerit, aut alterum postea additum esse statuendum est, aut alterum non oppido adiunctum fuisse. *Explicari* dici potuisse id quod libere extenderetur, porrigeretur, intellegitur ex Cic. loco ad Att. IV 10, 14: *ut forum laxaremus et usque ad atrium Libertatis explicaremus*. Videtur igitur dictum fuisse de loco, ab Mithridate occupato, a quo pons ille angustiore aditu tum latior et expeditior in urbem porrigebatur.

21 [Kr. 22. G. 92]. *Manns ferreas et alia adnexu idonea iniicere.*

Arus. p. 212: *Idoneum facta. Sallust. Hist. III.* Quod in cod. Gu. qui solus hunc locum exhibet, scriptum est *factus et adnexa*, recte Lindem. emendavit. Ad quam rem haec pertinuerint, dubium non est, cum Appianus b. Mithr. 74 p. 382 Bekk. de machinis a terra in Cyzici moenia minutis haec tradiderit: *τοὺς μὲν οὖν χειρῶς λίθους ἀπικαλύζον ἢ βρόχους ἀνέκλων ἢ φορητοὺς ἰσίων τῆς βίας ἐξέλκων*.

22 [Kr. 23. G. 56]. *Saxaque iugentia et orbis axe iuncti per proum iucitabantur, axibusque eminebant in modum erici militaris verula bium pedum.*

Non. p. 381: *verutum est telum breue et angustum. Sallustius Hist. lib. III.* Quod libri corrupte exhibent *turbae saxae iuncti*, Turnebus Advers. VIII 7 emendavit; nec minus recte librorum mendum *axibusque iucitabant* iammodum correctum est. Ultima verba commemoravit Serv. ad Verg. Aen. IX 505: *Namque in armorum generibus milites imunt ab animalibus nomina, ut 'arices'. Sallustius: in modum heri [erici]; R. erici, L. hyrei] militaris, ex coque Isid. Or. XVIII 12, 6 p. 560. Quamuis autem talium machinarum Cyzici ad defendenda moenia usum fuisse non praestricte negaverim, tamen fatcor aptiores eas fuisse in oppido, quod in loco adlivi situm esset. Qua re in incerto relinquam annon de obsidione Calaguris oppidi haec dicta fuisse rectius censenda sint (vid. fr. 6).*

*23 [Kr. 24. G. 58]. *Et onere turrimm incertis navibus.*

Serv. ad Verg. A. I 576: *Contrario 'incertis' pro tardis Sallustius: et — navibus. Cum in omnibus historiis nullus locus reperitur, ubi turres navibus impositae fuerint, nisi in Cyzici obsidione, qui illa verba in lib. III fuerint non dubitandum.*

24 [Kr. 25. G. 62]. *Nam qui enare conati fuerant, icti saepe fragmentis navium aut adflieti alvos undarum vi muleato foede corpore postremo interiire tamen.*

Non. p. 275: *Tamen significat tandem. — Sallustius Histor. lib. III:* nam qui enare conati fuerant icti saepe fragmentis navium aut afflieti alvos undarum vi muleato fede corpore, postremum intereunt tamen [*iteres* ms. Viet. *interent* vel *interent* L. *iterent* W]. Arus. p. 215: *Afflicti istam rem. Sal. Histor. III: adflieti alveos [alveo Gu.] undarum [vi uterq. cod. om.] muleato [muleato cod. M. muleato Gu.] interibant. — De qua re haec dicta fuerint, nempe de eis qui in navibus Mithridatis ad moenia Cyzici disiecti fuerant [App. b. M. 74. Plut. Luc. 10], dubium non est. Mendum ap. Non. *frumentis* rectius Merc. emendavit *fragmentis*, quam alii *ferramentis* scribentes. Cum nitem ab *ois* ad sententiam praene ineptum sit, neque locus ab Arusiano adferri poterit, nisi in eo scriptum fuisset accusativus partem corporis significans, *alveus* atique probandum*

est, quod praetuli *aleos* propter consuetudinem Latinorum dicendi. *Vi* recte ex Non. additum esse, nec minus recte scribi *mulcato* (apud Hieron. adv. Iovin. I 48 T. II p. 316 restituendum *novissime verterunt in eum impetum et mole mulcatum* [libri mulcatum] *fugientemque diu persecutae sunt*) in propatulo est. Dubitari poterit de ultimis verbis, set cum Arusiani nihil interfuerit, ut omnia plene perscriberet, Nonius ob *tamra* locum commemoraverit, quod ad eius libros proxime adcedit, rescribendum esse facile adparet.

* 25 [Kr. 29. G. 61]. Ne simplici quidem morte moriebantur.

Serv. ad Verg. Ge. III 482: '*Nec via mortis erat simplex*', nec moriebantur ex usu l. e. secundum naturalem ordinem, non tantum fuga animae, sed etiam corporis resolutione. Est autem Sallustii, qui ait ne simplici quidem morte moriebantur. — Num recte grammaticens locutionem illam Vergilium ab Sallustio sumpsisse dixerit, in incerto potius relinquendum, quam eum Kritziō affirmandum videtur; multoque minus pro certo habendum Sallustium ea in eadem vel simili re describenda usum esse. Scilicet ne Vergilii quidem locum recte Servius intellexit, ubi mortem non simplicem dicit, quod peneas et interiore aestu et tabo interirent, iamndum perspexere interpretes. Quod si conpertum haberemus, morbi vel pestilentiae quoddam genus ab Sallustio copiosius et accuratius descriptum esse (vid. infra f. 28), de eo haec verba dicta fuisse iure statuere possemus. Cum vero non simplici morte aperte ei emortui sint, qui et vulneribus per fragmenta navium inlatis et fluctibus obruti et exhausti perire, rectius Gerlachius hoc fragmentum ad eandem rem atque fr. 24 rettulit. Utrum autem illud praecesserit, an subsequutum sit, cautius videtur in incerto relinqui.

* 26 [Kr. 26. G. 53]. Quasi par in oppido festinatio, et iugens terror erat, ne ex latere nova munimenta madore infirmarentur: nam omnia oppidi stagnabant redundantibus cloacis adversa aestu maris.

Non. p. 91 s. v. *madore*. Prise. VI p. 235: '*mador madōris*'. Sallustius in III *Historiarum*: munimenta madore infirmarentur. — Cum haec ad Cyzici obsidionem pertinuisse cum omnis res (vid. ad fr. 24), tum Appiani l. e. p. 383 haec verba: τὸ τείχος ἐκείθη τι καὶ συνέκλειον ἐς εἰσπίραν — ἀλλ' αὐτὸ νυκτὸς ἀντίκα περιεκοδόμησαν οἱ Κυζικηνοί, ostendant, dubitari vix potest, quid recte nonnulli Noni libri pro III exhibeant III. Pro omnia ed. Aldina inepte *moenia*.

* 27 [Kr. 28. G. IV 38]. Morbi graves ob ineliam insolita vescentibus.

Donat. ad Ter. Hee. III 2, 2: *magis morbus adgravescat] gravior fit. Proprie quia morbi graves sunt dicti.* — Sallust. morbi — vescentibus. In exercitu Mithridatis Cyzicem obsidente et ipso per Laeculum obsessio summam famem et inde gravissimum pestilentiam ortam esse constat (App. b. e. 76 p. 381. Strab. XII p. 809 Meib. Plat. Luc. II. Flor. I 40, 17. Oros. VI 2. Schol. Gronov. ad Cie. pr. l. Man. 8, 20 p. 439), set cum Sallustium de eius pestilentiae causis fusiis dixisse testatum sit (vid. 28), ita autem haec verba minus apta esse videantur — quis enim cum de pestilentia dicit, morbos commemorabit? — malim ea ad obsessionem Calaguritanorum referre (vid. fr. 6 et 22).

* 28 [Kr. 27. G. inc. 63]. Serv. ad Verg. Ge. III 451: *conruptique lacus, infecit pabula tabo; ordinem secutus est, quem*

et Lucretius tenuit et Sallustius: primo aërem, inde aquam, post pabula esse corrupta. Cum de alia pestilentia Sallustium in Historiis dixisse nullo testimonio constet, non dubitamus haec verba Servi ad pestem, quae in Mithridatis exercitu ad Cyzicum saevit, referre. Sed erunt fortasse qui mirentur, quod supra ad fr. 25 negaverim pestilentiae quoddam genus ab Sallustio copiosius descriptum esse nos conpertum habere. Scilicet aliud est causas morbi commemorare, aliud morbi genus describere.

* 29 [Kr. 30. G. inc. 88]. Cum Plutarchus Luc. c. 11, postquam equites cum impedimentis et invalidis peditibus ab Mithridate in Bithyniam missos per Lucillum ad Rhynadacum fluvium fusos et profligatos esse narravit, sic pergat: *Σαλονστίου δὲ θαναμάζω τότε πρώτον ὄφθαι Ῥωμαίοις καμήλους λέγοντος*, non dubium est, quin illud eodem loco, quo Cyzici obsidio narrata, scriptum fuerit.

* 30 [Kr. 31. G. 37]. Tota autem insula modica et cultoribus inanis est.

Servata haec verba ab Mart. Cap. V p. 111 ed. Bas. 1580 non dubium est quin ad insulam pertinuerint haut longe ab Lemno sitam, ad quam ab Lucullo cum alios Mithridatis duces, tum Marium ab Sertorio missum captos esse memoriae prodidere App. b. M. 77 p. 385. Plut. Luc. 12.

31 [Kr. 35. G. 97]. Neque iam sustineri poterat immensum aucto mari et vento gliscente.

Non. p. 14 s. v. *gliscere*. Veri simile est haec dicta fuisse de Mithridatis classe ad Parium per procellam deleta (Plut. Luc. 13. App. b. M. 78 p. 385 sq. Oros. VI 2), sed minus probabilis videtur Kritziū sententia *sustineri* absolute vel potius impersonaliter dictum esse, cum ex *neque* adpareat, praecessisse ad quod is infinitivus pertineret.

32 [Kr. 37. G. IV 48]. Non tu scis, si quas aedis ignis cepit acriter, non faciles sunt defensu quin comburantur proxumae.

Charis. p. 195: *Acriter Crispus III non — proxumae. Pro facile* quod N exlibet, scribendum esse *faciles* perspexit G. Wagner. Act. g. IX p. 192. Tum *qui ne N, quin et* editiones. Plerique omnes ita censent, haec verba fuisse vel in epistula regis Mithridatis, qua post cladem ad Cyzicum acceptam reges finitimos ut auxilium sibi ferrent rogaverit (App. b. M. 78 p. 386. Memnon. ap. Phot. p. 231 Bekk.), vel in oratione ab legato quodam eius habita. Si quid video, aptius pro responso habebuntur, quod reensanti cum summa aulni permotione redditum sit. Sed ne levius olim ad Cat. 35, 3 p. 133 suspiciatus esse videar male haec verba Sallustio tribui — quod obprobrium mihi fecit Wagner. l. c. —, quibus causis adductus ita iudicaverim eo magis exponendum puto, quod etiamnum illam sententiam non prorsus abiiciendam puto. Primum igitur nonne mirum, quod Charisius, qui

quadraginta tribus locis scripturam nostram *Sallustiam* nominaverit, hoc sola loco *Crispam* dixit? nonne mirum quod h. l. solus numerus libri ne titula quidem operis adiecto, quem alibi semper additum videmus, scriptus est? Et nonne Keilii admirabilis diligentia et sagacitas ostendit, hanc paucis locis, quae Charisius scripsisset, ab librariis perturbata et commixta esse? Sed gravius argumentum in ipsorum verborum colore positum est. Ac largiar quidem Wagnero, *acriter*, cum in eo summa vis insit, aptissimae in protasi extrema positum esse, at insalutius quae ab *scis* pendere deberent recta oratione posita esse non negabit. Quamquam id factum esse, quo generalis sententia gravitas ceferretur, sunt qui dicant: quasi id alio modo consequi Sallustius non potuisset. Deinde quis unquam prosaicus non *in scis* scripsit? Au minueretur orationis vis, si consueto *tu nescis* scriptor uti maluisset? Gravior causa cur non *scire* diceret, Plauta fuit Pseud. 226 *quae pactae modo scis, sed quod pactae non scis solvere*. Quae argumenta si quis diluerit, lubentissime me sine causa dubitavisse concedam.

33 [Kr. 30. G. 32]. Postquam egressus angustias.

Arus. p. 227 s. v. *egressus illam rem*. Kritizius de angustis freti Bosphorani, per quas Mithridates myaparonne piratico ecfugit, intellexit. At quid impedit quo minus de angustis locorum cogitemus, quae Lucullo in Pontum intranti permeandae fuere? Cfr. Appian. b. Mithr. 80 p. 388: *Λαύκουλλος δὲ τὴν κάθοδον τὴν ἐς τὸ πεδίον ἱπποκρατούντων τῶν παλαιοῶν ἐκτρέπομενος καὶ περιόδον ἐτέραν οὐχ ὁρῶν, εὗρεν ἐν σπηλαίῳ κρητὸν ὄρειον ἀτραπῶν ἐπιστήματα, ᾧ χρώμενος ἠγμῶν κατὰ ἀσπὸς ἀτριβεῖς περιήλθεν ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν Μιθριδάτων καὶ κατήμην μὲν ἐκκλίνας καὶ τότε τὰ πεδία διὰ τοῦς ἵππους, χαράδραν δὲ ὕδατος ἐν προβαλῇ θέμενος ἐστρατοπέδισεν.*

*34 [Kr. 38. G. II 96]. At Lucullum regis cura machinata fames brevi fatigabat.

Prisc. VIII p. 382: *Sallustius in III historiaram*: at — fatigabat, *'machinata' passiva dicit*. Cum Lucullum fame pressum esse usquam nesciamus, nisi cum regis fuis ingressus esset (Plat. Luc. 14), eamque inopiam Mithridateo arte auxisse constat (App. b. M. 81 p. 388: *καὶ τὸ μὲν ἐνθύμημα μέγα ἦν ἀποκλείσαι τραπῶν Λαυκουλλον, ἐκ μάνης ἔχοντα Καππαδοκίας*), recta Kritizium pro II conrexisse III atque hoc fragmentum ab II 51, quaecum coniunxere Carrio et Gerlachius, separasse Hertzius arbitratus est.

35 [Kr. 42. G. IV 43]. Castellae custodias thesaurorum in deditionem acciperent.

Charis. p. 107: *Pater familias et mater familias antiqui magis usurpaverunt, propterea quod nominativo singularis litteram adiciebant, ut facerent genitivum, haec familia, huius familia, haec Maia, huius Maia, quae declinationem et Sallustius in III secutus ait castella — acciperentur. sed emendatius 'custodias' 'Maiae' et 'familiae' dicimus. quod ne celebraretur Sienna effect.* Serv. ad Verg. A. XI 801: *Nam nec 'huius auras' dicimus, nec 'huius custodias' secundum Sallustium lib. III historiaram, qui ait castella custodias thesaurorum pro 'custodias': ita enim etiam Asper intellegit, licet illi 'custodias' acusativum vetint*. Recte h. l. editores caveant, ne cum *Aspera* insolentiam audacissimam Sallustio adfingere, praecunte Schneidero gr. lat. II 1 p. 21. *Custodias* genitivus non usque obsoletus esset, sed ne latinum quidem loquendi genus, quippe qui custodiis castellorum teneri thesauros dixissent potius. Recte autem Kritizium

acciperent conroxissæ, ex eis quæ Servius mouit luce clarius est. Ceterum Keilius *thensaurorum* in libris Charisii videtur iuuenisse. Denique cum Lucullum, postquam reguum Ponticum ingressus est, dimisisse qui sparsi regiones popularentur et castella obpugnarent, constet (Drum. IV p. 131), cur Charisii eod. fidem negantes hæc quarto libro adsignemus, causam idoneam non video, præsertim cum *lib. IIII historiarum* in ed. Lioniana Servi desint.

36 [Kr. 41. G. 60]. Quarum unam epistolam forte cum servo nacti prædatores Valeriani scorpione in castra misere.

Non. p. 380: *scorpio est genus telii*, ubi libri exhibent *una epistula et scorpiõnem*, quæ iam dudum Iunius emendavit. *Valeriant* quin fuerint milites L. Valeri Flaeci, qui duce ab Fimbria interfecto postea Sullæ se dedidere et in Luculli exercitu stipendia mernere, vix dubitari videtur posse (vid. fr. II 49. Drum. IV p. 127). Qui cum epistolam, quam apud servum captum inuenerant, *scorpione in castra misisse* dicuntur, non possunt nisi hostium, ergo Mithridatis castra cogitari. Cum autem epistula intercepta in hostium castra mittitur, duplici consilio id fieri potest, aut ut hostes de proditione edoceantur, aut ut consilia sua cognita et frustrata esse conperiant. Quod si Valeriani illi epistolam a proditore ad imperatorem suum missam scorpione in hostium castra remisissent, ipsi perfidi fuissent. Si ad imperatorem detulissent, certa præmia acceperissent, quæ ab hostibus si capere voluissent, alia ratio mittendi inuenta fuit. Qua re mihi veri dissimile videtur, quod auctore Debossio Gerlachius censuit, hæc rem factam esse, cum L. Magius perfida in Mithridatem consilia iniisset (App. b. M. 72 p. 381). Credo potius epistolam ab Mithridate datam, qua vel auxilia vel conuectum ad se adduci inuississet, interceptam in eius castra missam esse, quo omnis eius spes falsas esse moneretur. Quod Valerianos quidem iubente vel concedente Lucullo fecisse quo minus statuamus, verba per se non obstant.

37 [Kr. 39. G. 48]. At Oppius postquam orans nihil proficerebat, limide veste lectum pugionem expedire conatus a Cotta Vulscrioque impeditur.

Non. p. 381 *pugio est gladius brevis*, ubi una varietas ab Rothio adnotata est: *Vulscrioque* Lm I. De re satis est lectores ad Drum. V p. 343 et Cic. fr. apud Quintil. V 10, 60 (cfr. Op. ed. Orell. IV 2 p. 44) remittere (set vide ad 38).

*38 [Kr. 40. G. 49]. Se eius opera non usuram eumque ab armis dimittit.

Serv. ad Verg. A. XII 84: *'Dimittere ab armis': per transitum [au translationem?] historice usus est verbis. Nam qui ab exercitu relaxantur, ab armis dicuntur dimitti. Sallustius de Appio [R. opio. Vos. opido. Qui Oppio conrigendum sit, dubium non est], ubi enim Cotta in contione ab exercitu cogit abscedere, dicit se eius opera non usurum eumque ab armis dimittit. Aut Servius verba scriptoris parum diligenter rettulit, aut, id quod mihi quidem veri similis videtur, M. Aurelius Cotta in contione, quoniam diffideret P. Oppio, se eius opera non usurum eumque ab armis dimittere declarauerat, tum demum quæ fr. 37 narrata, facta sunt.*

Cum Sallustium de Ponti Euxini terrarumque eum adiacentium situ et natura libro III exposuisse certis testimoniis constet, omnia quæ ad eam rem pertinent aut videntur pertinere, coniueta exhibenda putavi,

non quo ea rerum gestarum enarrationi subiecta fuisse crederem, set qua mihi veri simile videbatur, primum Sallustium eodem modo in his rebus versatum esse, atque Ing. c. 17 — ergo *ἔπεισόδιον* illa fuisse — tam cum res non in singula quasi frustula discerpisse, set continuata in conspectum dedisse.

* 39 [Kr. 33. G. 26]. Serv. ad Verg. A. II 325: *Dardaniæ, Troiæ, aut a Dardano, Iovis et Electræ filio, — aut (certe) secundum Sallustium a rege Dardanorum Mida, qui Phrygiam tenuit*, non ipsa scriptoris verba referre in propatulo est, set ne illud quidem satis apertum, utrum Sallustius ab Mida Dardaniam conditam, an tantum gentis suæ nomen ei inditum fuisse narraverit. Ceterum cum Kritzius contenderit hæc dicta fuisse, ubi Luculli in Troadem profectio (Plut. Luc. 12) narrata esset, non præfracte illud negabo. Quamquam quid obstat, quo minus regionum ad Hellespontum et in vicinia sitarum descriptionem cum Ponti coniunctam fuisse statuamus (vid. infr. 43)?

* 40 [Kr. 32. G. 36]. Primum Graecorum Achillem.

Serv. ad Verg. A. II 96: *Sane quaeritur, cur Diomedem fortissimum dixerit, cum post Achillem et Aiaceum ipse sit tertius; unde etiam Sallustius ait primum Graecorum Achillem*. Aptiorem, quo hæc dicta fuerint, locum non venio, quam in quo collocanda censuit Kritzius, ubi de Dardania vel Troado expositum erat.

Quem ordinem Sallustius in describendis Ponticis regionibus secutus fuerit, divinare velle quamquam arduum ac difficile est, tamen duo potissimum mihi videntur tenenda esse, primum si quis regiones describat ad eundem locum sitas eoque situ quasi communi quodam vinculo contentas, rationem postulare, ut prius eius, ad quod omnia cetera adiaceant, ambitus ac forma definiatur, quo reliquorum situs et amplitudo facilius cognoscantur ac perspiciantur, idque eo magis observare debuisse Sallustium, cum adeo eas gentis, quæ in orientali ac septentrionali littore Ponti habitarent, commemoraturus esset; tunc nullum aptiorem locum fuisse, ubi *ἔπεισόδιον* hoc inderet, quam cum Mithridatem post cladem ad Parium acceptam (fr. 31) exigua navicula in Pontum aufugisse narrasset (vid. ad fr. 33), ea autem occasione Sallustianum inde veri simile esse, quod angustias Bospori ab eo diligentius descriptas esse fragmenta ostendunt, et ab eò loco in omni descriptione orsum esso adparet ex fr. 46.

* 41 [Kr. 53. G. 40]. Qua tempestate ex Ponto vis piscium erumpit.

Serv. ad Verg. A. IV 132: *Plus est (vis), quam ut diceret multitudo; unde Sallustius: qua — erumpit*. Eadem minus recte refert Schol. ad Iuv. Sat. 4, 42: *itoque tempestate piscium vis ponto erupit*, ubi quæ Schurzleischius coniecit, *finalique tempestate et magna vis*, probabilia non esse perspicuum est.

* 42 [Kr. 52. G. 61]. Crebritate fluctuum, ut aquilone ***** solet.

Serv. ad Verg. A. I 116: *crebras enim fluctus facit aquilo, ut Sallustius: crebritate fluctuum ut aquilone solet* [LR Vos. *aquilone sonet*. Dnu.

aquilo solet). Quoniam ubicumque *solet* impersonaliter dictum, aut nihil adiectum (Cic. pr. Cluent. 59, 161) est, aut quod conditionem significet, *aquilone* autem pro ablativo quo efficiatur crebritas fluctuum non haberi non potest, participium exidisse mihi certum videtur.

Fragm. 41 quin ad capturam piscium ad Byzantium factitatum (Strab. VII p. 440 Mein. Tacit. Ann. XII 63. Ad Lyeiae oram similis res fiebat; cfr. Polycharm. fr. I vol. IV p. 479 ed. Müller, ubi Mein. Exc. in Ath. II p. 16 conrexit ἀόριον; vid. Stiehle Philol. IX p. 505) spectaverit, non magis dubium est, quam ita in descriptione Bospori fuisse certum. Minus certum nam etiam fr. 42 ad eandem rem referendum sit. Nam quamquam Plin. H. N. IX 20, 51 et Ambr. Hexaem. V 10 tum thunnos ex Ponto exire testati sunt, cum aquilo flaret, tamen quid obstat, quo minus his verbis difficultatem ex Propontide in Pontum navigandi significatam fuisse arbitremur?

* 43 [Kr. 50. G. 40]. Serv. ad Verg. Aen. II 312 [*Sigea igni freta lata relucent*] '*Lata*' autem ideo, quia se angustiae Pontici [codd. Pont. Guelf. I *pontifici*] oris illic dilatant, ut Sallustius dixit. De quibus verbis Kritzius: 'in quantum Sallustii sunt, incertum est. Hoc tantum modo liquet, auctorem iis usum esse, quum de forma maris Pontici loqueretur. Ea Servius, locorum nulla ratione habita, dictionem modo respiciens imperite ad mare Sigeum retulit'. Facile largior grammaticum Sallusti loco ad interpretanda Vergili verba abusum esse, set quo iure eum de loco, de quo Sallustius dixisset, erravisse statuimus? *Pontici oris* vocabulo omnia illa angustiora maria, quae inter Asiam et Thraciam sunt, Bosporum, Propontidem, Hellespontum, comprehendi cur negandum est, quamquam *Ponti os* Cicero Bosporum dixit (in Verr. IV 58, 129 ibiq. Halm? Nonne autem ei qui ex Ponto in mare Aegaeum navigat, ab Sigeo angustiae se dilatari videntur? An incredibile est Sallustium de Sigeo dixisse, cum de Dardania eum commemoravisse constet (fr. 39).

* 44 [Kr. 49. G. 41]. [Nam] speciem efficit Scythici arcus.

Serv. ad Verg. A. III 533: *curvatus in arcum*. — *Sic de Ponto Sallustius* [Guelf. I *sumpsit*], unde hic tulit colorem: [nam] speciem efficit [Guelf. I *efficit*] Scythici arcus. Sallustio de Ponti figura et aquae indole cum aliis geographis convenire certatim viri docti ostendere.

* 45 [Kr. 51. G. 38]. Ipsum mare Ponticum dulcius quam cetera.

Serv. ad Verg. Aen. II 228: *Tristior: comparativum posuit pro positivo*. Quando enim tristis est Venus, ut nunc tristior diceretur? (Sic Sallustius: ipsum — cetera). Id. ad XII 143: *tale est illud Sallustianum mare* — cetera, cum nullum dulce sit. Prisc. III p. 32: *est quando ad contraria comparatur et minus positivo significat, ut: mare — cetera. hic enim non ad dulcius, sed ad amara facta comparatione ostendit parvum aliquid dulcedinis quam cetera habere Ponticum mare*. Idem ob quam addito Sallusti nomine laudat XV p. 1013 P. Donat. ed. II p. 1745 P. p. II L. *saepe minus a positivo significat, quomodo recipiat comparationem, ut: mare — ce-*

tera. Serg. in Donat. p. 1841 P. *Ac eum Sallustius dicit mare — caetera — comparatiuus non solum comparatiuus non est, sed nec positiuus. Nam mare non moda dulcius non est, sed nec dulce quidem.* Macrob. Sat. VII 12 p. 257 ed. Bip. *et totam superficiem eius (Ponti) infectam esse dulci liquore, praeter quod ait Sallustius mare — cetera, est hoc quoque testimonio cet.*

*46 [Kr. 43. G. 42]. Igitur introrsus prima Asiae Bithynia est, multis antea nominibus adpellata.

Serv. ad Verg. A. V 373: *Bebrycia autem ipsa est Bithynia. Sallustius: igitur — appellata. Ipsa enim est et maior Phrygia.* Id. ad V 203: *interior, sinisterior. — Sallustius: igitur introrsus prima [V primae] Asiae Bithynia est. Cfr. Isid. Or. XIV 3, 39 p. 439: Prima Asiae minoris Bithynia in Ponti exoritur ad partem solis orientis, aduersa Thraciae saecit, multis antea nominibus appellata. Nam prius Bebrycia dicta, deinde Mygdonia, mox a Bithyno rege Bithynia nuncupata. Ipsa est et maior Phrygia.* Verba ipsa enim — Phrygia omnes editores pro Sallustianis habuere, unus Gerl. et sustulit. Sed quid? Sallustium sic ipsa dixisse credibile est? Credine potest, eum cum dixisset antea Bithyniam multis nominibus adpellatam fuisse, sic perrecturum fuisse, non potius ut Isidorus perrexerit? Profecto graumatium illa olent, non scriptorem praeclaram. Cum vero Kritzius Sallustium contenderit huius fragmenti verbis ipsam Ponti descriptionem exorsum esse idque et *prima Asiae et igitur docere, si terrarum Pontem adiacentium dixisset, concederem.* Nam antea de Pontico mari dictum fuisse ex *introrsus* perspicuum mihi videtur.

*47 [Kr. 44. G. 47]. Porph. ad Hor. Od. I 17, 18 p. 84 ed. Pauly: *Anacreon lyricus poeta teius fuit, i. e. ab urbe Teio, quam in Paphlagonia esse Sallustius indicat cum de situ pontico loquitur.*

*48 [Kr. 45. G. 45]. Proximum.

Non. p. 358: *Proximum dicebant veteres non solum adhaerens et adiunctum, verum etiam longe remotum, si tamen inter duo discreta nihil medium extitisset. — Ita et Sallustius in situ Ponti de promunturiis, Paphlagonum et quod triu metopon appellatib. posuit. Adparet ab Sallustio Κρητῶν μέτωπον, quod est in Chersonneso Taurica, et Carambis, promontorium Paphlagoniao solum eminens (Strabo II p. 168 Mein.), proxima inter se dicta esse. Nam cur de parvo et minus noto promontorio, quod Syrias adpellatum est, eogitemus, Noni verba non satis causae praebent, modo post *promunturiis* comma ponamus. Scilicet is pluralis duo complectitur, alterum Carambis vel Paphlagonum, alterum quod eriu metopon S. appellauit. Quamquam autem negari non potest, Sallustium illud dicere potuisse in Paphlagoniae descriptione, tamen mihi quidem multo veri similis videtur, cum de hac re eadem ratione scripsisse ac Strabonem l. e., ubi de forma ac figura Pontici maris agebat, ergo hoc fr. post 44 ponendum esse.*

*49 [Kr. 46. G. 39]. Dein campi Themiscyrii, quos habuere Amazones, a Tanai flumine, incertum quam ob caussam, digressae.

Serv. ad Verg. Aen. XI 659: *Tanais fluuius est, qui separat Asiam ab Europa, circa quem antea Amazones habitauerunt. Unde se postea ad Thermodonta, fluiam Thraciae, transtulerunt. Quod etiam Sallustius testatur dicens: Dein campi Threissi [V. Themiscyret. R. Thrae Treueyrei. Vos. Threueyret. Guelf. I thais seyret. Guelf. II thames seyrei], quos habuere Amazones — digressae. Cum adiectiuum graecum Θρησκύ-*

πριος ap. Apoll. Rhod. II 371 et 985 legatur, vide annon apud Sall. secundum Servi libros scribendum sit *Themiscyret*.

50 [Kr. IV 21. G. IV 57]. Namque primum Iasonem novo itinere Aetiae hospitis domum violasse.

Cum ap. Prise. VI p. 246 libri meliores omnes libri numerum III teneantur, cumque illud dictum fuisse in descriptione Ponti apertum sit, inmerito Gerlachium adparet cessisse Kritzi argumentis, ut ex tertio, ubi antea posuerat, hoc fragmentum in quartum librum reiceret.

51 [Kr. 47. G. 44]. Scythae nomades tenent, quibus plaustra sedes sunt.

Acr. ad Hor. Od. III 24. 9. p. 336 ed. Pauly: *Scythae campestres dicti, quod in campis sine tectis sub tentoriis vivunt, quae carpentis moventur, ut Sallustius in quibus plaustra sedes sunt. Cum in nullo modo ferri possit, acute Pauly perspexit latere in eo III i. e. libro tertio. Porph. ad eund. I. Campestres quod in campis sine tectis vivunt dicti sunt, de quibus et Sallustius sic ait: Scythae nomades tenent quibus plaustra sedes sunt.*

*52 [Kr. 18. G. 43]. Namque omnium ferocissimi ad hoc tempus Aethiiae atque Tauri sunt, quod, quantum conicio, locorum egestate rapto vivere coacti.

Schol. ad Iuv. XV 115. Vere Kritzius monuit, cum nulla res bello gesta Taurorum et Aethiaco commemorandum ausum praebere potuisset, hunc locum in descriptione Ponti fuisse statuendum esse.

Fragmenta ad bellum Macedonicum pertinentia autem ea, quibus de bello Mithridatico agitur, posui quod Macedonia Italiam et Hispaniam propior est, quam Asia minor. Quae ad bellum maritimum referenda, hic pono, quoniam veri simile videtur, illud data occasione cum bello Mithridatico coniunctam fuisse, cum propter hoc rursus plus operae illi ab Romanis tributum esse constet (de Creta cfr. App. Sic. 6 p. 46 sq. Bekk.).

53 [Kr. 31. G. 91]. Inter recens domitos Isauros Pisidasque.

Arus. p. 237: *inter illud pro eum illud agitur. Kritzius ea verba ad bellum Mithridaticum rettulit, ductus his verbis Appiani b. M. 75 p. 383 extr.: τὸ δ' ἀπὸ χρόνου Φρυγίαν Ἐύμαχος Μιθριδάτου στρατηγὸς ἐπιτρέχων ἔκτεινε Ῥωμαίων πολλοὺς μετὰ παιδῶν καὶ γυναικῶν Πισίδας τε καὶ Ἰσαύρους ὑπήγετο καὶ Κιλικίαν.* Cum secundum Arus. sententia fuerit: cum recens domiti essent Isauri Pisidaeque, mihi veri similis videtur haec dicta fuisse, cum S. in principio piratas rursus viribus atque opibus auctos impudentius quam antea Romanos vexare coepisse exponeret.

54 [Kr. 65. G. 63]. [M. Antonius] perdundae pecuniae genitus et vacuos a curis nisi instantibus.

Pseudo-Asc. in Cic. in Verr. I 60 p. 176 ed. Or.: *Hic est M. Antonius dissolutissimus curator totius orae maritimae, Cretae mortuus, de quo ipse (Cic. in Verr. II 23, 97) dicit: 'et post M. Antonii infinitum illud imperium senserant', et quem Sallustius ait perdundae pecuniae genitum et vacuum a curis nisi instantibus. Arus. p. 232: Genitus illi rei faciendae. Sallust. Hist. III: perdundae pecuniae genitus.*

55 [Kr. 59. G. 54 adiunxit]. Apud Schol. ad Iuv. S, 105 haec leguntur: *Antonius trium Antoniorum corruptos illae Sallustius: qui orae maritimae qua Romanum esset imperium contrarius piratis*. Quae corrupta esse cum omnes viri docti intellexissent, variae rationes initae sunt. Igitur Rubnk. ad Vell. II 31,3 corrigenda censuit: *Antonius triumviri Antonii pater, curator, ut ait Sallustius, orae maritimae* (vid. ad 54), *qua Romanum esset imperium, contra piratas*. Gerlachius antea: *Trium Antoniorum consulum pater ille, qui orae maritimae, qua R. e. i. praefuit [contrarius piratis]*, in ed. noviss. *trium Antoniorum corruptor ille, qui o. m., qua esset imperium Romanum, praefuit, contrarius piratis*. Kritzius: *Antonius, trium Antoniorum corruptor ille. Sallustius: qui o. m. q. r. e. i. contra piratas [praefuit vel infulitum imperium tenuit]*. O. Iahnus denique haec verba Sallusti fuisse suspicatus est: *Antonius Antoniorum triumviri et coss. pater, ille, qui orae maritimae qua Romanum esset imperium praefuit, contrarius piratis*. Gerl. remittit nos praeterea ad Rutgers. var. lect. III 17. In caussa paene desperata, tamen ne periculum iguave eflugisse videar, quid sentiam, libere exponam. Si igitur primum Iuvenalis verba, ad quae illud adnotatum est, consideraverimus, nihil aliud concludi potest, nisi scholiasten demonstrare voluisse quis ille Antonius fuisset et qua data occasione spolia occulta concipuisset. Qua re minime necesse est etiam priora verba eum ab Sallustio sumpsisse, eoque nomine Kritzii sententia aliquid probabilitatis habet. Quamquam per se veri simile est, Sallustum, qui M. Antonius ille fuisset, accuratius demonstrasse. Sed cum ex filiis eius unus nobilissimus fuerit, per eius nomen patrem inquiri consentaneum est. Cum igitur *trium* praecedat, non prorsus improbo labuii emendationem, sed credo scriptum fuisse *triumviri Antonii pater*; nam cum *viri* omissum esset, *Antonii* singularem in pluralem commutatam esse non magis mirum quam *pater* (p.) excidisse. Sequitur admirabile illud *corruptos*, quod ex *coss. pater* natum esse aliquam speciem veri haberet, nisi ut id restitueretur, praecedentium verborum ordo inmutandus esset. Minime omnium probare possum *trium. Antoniorum corruptor*, cum eis verbis 'qui tres corruptos filios reliquit' expressum esse, ne scholiastae quidem imputandum putem. Quo modo ex *curator* corrumpi potuerit, parum perspicitur. Sed cum lacunosum hunc locum esse omnes concedant, quidni statuamus *corruptorem* vere adpellatum fuisse, sed geneti-

viuū postea omissum. Nonne enim M. Antonius tantum abfuit ut classem romanam augetet et confirmaret, ut conruperet? nonne cum maria tutari deberet, animos potius piratis addidit atque avaritia sua omnis provincias ad desperationem adegit? nonne ergo recte *conruptor ille rei maritimae* adpellari potuit? Quae propter sequentium verborum similitudinem facile omitti potuisse in propatulo est. Atque haec scholiasten ab Sallustio petivisse veri simile est ex adiecto *ille*. Qua re *ut vel ut ait* adiciunda suspicor. Quae iam secuntur verba, ea ex Sallustio fuisse deprompta, paene certum est, modo ne ex eodem loco unde praegressa statuas. Set etiam ea lacunosa esse omnes concedunt. In promptu igitur est *praefuit* subplere; set cum in membro relativo coniunctivus sit, mihi quidem rectius *praefectus est* adici videtur. Ultima denique verba *contrarius piratis* quo minus Sallusti credam esse, consuetudo atque usus latinorum scriptorum obstat. Ac cum audacius videatur *contra piratas* corrigere, ab scholiasta potius adiecta puto, nisi aptior aliqua eorum expediendorum via ostendatur.

56 [Kr. 88. G. 63]. Et forte in navigando cohors una grandi phaselo vecta, a ceteris decerravit marique placido a duobus praedonum myoparonibus circumventa.

Non. p. 365 s. v. *myoparo*. Idem: et forte — decerravit p. 366 s. v. *fasehus*. Cum rem his verbis unrratam in bello ab M. Antonio adversus piratas gesto factam esse veri simillimum sit, hoc fragmentum praegressis adiungere non dubitavi.

Cum de Cretae insulae situ naturae antiquitatibus exponendi Sallustio, quantum nos quidem sciamus, nullus locus aptior fuerit, quam ubi de M. Antonio in ea insula bellum gerente narravit, fragmenta eo pertinentia libro III adsignanda puto.

* 57 [Kr. 60. Gerl. om.]. Longe a continenti.

Haec quin de Creta insula dicta fuerint, secundum Serv. ad Verg. A. III 101 p. 194 Li. *'medio ponto' potest quidem intelligi secundum Sallustium longe a continenti*, dubitari non potest, in primis si quae secuntur apud commentatorem diligenter consideraveris.

* 58 [Kr. 61. G. 68]. Creta altior est, qua spectat orientem.

Serv. ad Verg. A. VI 23: *'elata mari'*; *perite situm expressit: ut enim Sallustius dicit, Creta — orientem*.

* 59 [Kr. 62. G. II 15]. Serv. ad Verg. A. III 578: *Nam cum in Phlegra Thessaliae loco pugnasse dicantur, quemadmodum est in Sicilia Enceladus? Othus in Creta secundum Sallustium, unde Othii campi?*

De ea re aliunde non constat.

*60 [Kr. 63 et 61. G. 66 et 67]. Quia principes intelligendi divina fuerunt, vetustatem, ut cetera, in maius componentem altores Iovis celebravisse.

Lactantius inst. div. I 21, 41: *Hanc totam opinionem quasi a poetis fictam Sallustius respuit voluitque ingeniosae interpretari, cur altores Iovis dicantur Curetes fuisse et sic ait: quia principes intelligendi divini fuerunt, vetustatem, ut cetera in maius componentem altores Iovis celebravisse.* — In quibus verbis divina restitueudum esse iam dudum perspectum est. Quid autem obstat quo minus haec verba etiam apud Sallustium ab verbo dicendi vel sentiendi suspensa fuisse statuamus? Set eum Serv. ad Verg. Aen. III 104 p. 193 Li. haec scripserit: (*Iupiter*) *illie dicitur esse nutritus, quod ut Sallustius dicit, ideo fugitur, quia primos Cretaenses constat inventisse religionem, omnes haec extrema verba pro Sallustianis venditavere.* Mihi certe non longius a veri specie abesse videtur, commentatorem Vergili eundem locum atque Lactantium, set suis verbis retulisse.

Quoniam orationem G. Licini Maeri a. 73 habitam esse constat, set quae sequente anno promulgatae sunt leges, eas Sallustius libro III commemoravit (vid. IV 35), contra res ab eoss. a. 72 L. Gellio et Gn. Cornelio Lentulo adversus Spartacum gestas lib. III narratas fuisse adparet ex fr. 70, veri simile non videtur post belli servilis principia et incrementa demum de rebus domesticis Romanorum dictum fuisse, set post res domi a. 73 gestas enarratum esse bellum Spartacium a. 73 et 72, et libro IV scriptorem res urbanas a. 72 repetisse. Qui ordo vel eo commendatur, quod inter bellum Spartacium civiles discordias obtinuisse consentaneum est.

61 [Kr. 82. G. p. 152].

Oratio Maeri trib. pleb. ad pleb.

1 Si, Quirites, parum existimaretis, quid inter ius a maioribus
relictum vobis et hoc a Sulla paratum servitium interesset, multis
mibi disserendum fuit, docendique quas ob iniurias et quotiens a
patribus armata plebes recessisset utique vindices paravisset omnis
2 iuris sui tribunus plebei: nunc hortari modum relicum est et ire
3 primum via, qua capessundam arbitror libertatem. Neque me praeterit,
quantas opes nobilitatis solus impotens, inani specie magistratus,
pellere dominatione incipiam, quantoque tutius factio no-
riorum agat quam soli innocentes.

4 Set praeter spem bonam ex vobis, quae metum vicit, statui
certaminis adversa pro libertate potiora esse forti viro quam omnino

TEST. SCR. 1. Donat. ad Ter. Phorm. I 1, 11: *Haud existmans; pro aestimans. Sallustius: Si, Quirites parum existimaretis.*

VAR. SCR. 1. quid *libri*, quod *Cort.* — 3. docendique *B.* docendumque *rel.* Non dabo, quia docendique verum sit, at mitigari credo deditum, si post illud adiciatur vos, ut sententia haec sit: 'ego multa verba facere deberem, vos discere deberetis'. — 5. TR. PL. *B.* relicum *B.* — 8. facti onoxiorum *B.* — 10. set *B.* — 11. potiore *B.*

non certavisse. Quamquam omnes alii creati pro iure vostro vim 5
 cunctam et inperia sua gratia aut spe aut praemiis ***** in vos
 convertere meliusque habent mercede delinquere quam gratis recte
 facere. Itaque omnes concessere iam in paucorum dominationem, 6
 5 qui per militare nomen aerarium exercitus, regna provincias oc-
 cupavere et arcem habent ex spoliis vestris: cum interim more
 pecorum vos multitudo singulis habendos fruendosque praebetis,
 exuti omnibus quae maiores reliquere: nisi quia vobismet ipsi per
 suffragia, ut praesides olim, nunc dominos destinatis. Itaque cou- 7
 10 cessere illuc omnes: at mox, si vestra receperitis, ad vos plerique.
 Raris enim animus est ad ea, quae iacent, defendenda: ceteri validio-
 rum sunt. An dubium habetis, num obficere quid vobis uno 8
 pergentibus possit, quos languidos socordisque pertinere? Nisi
 forte G. Cotta, ex factione media consul, aliter quam metu iura
 15 quaedam tribuvis plebei restituit. Scilicet quamquam L. Sicinius
 primus de potestate tribunicia loqui ausus mussantibus vobis cir-
 cumventus erat, tamen prius illi invidiam metnere quam vos in-
 iuriae pertaesum est. Quod ego nequeo satis mirari, Quirites; nam
 spem frustra fuisse intellexistis. Sulla mortuo, qui scelestum in- 9
 20 posuerat servitium, finem mali credebatis: ortus est longe saevior
 Catulus. Tumultus interessit Bruto et Mamerco consulibus: dein 10
 G. Curio ad exitium usque insontis tribuni dominatus est. Lucullus 11

18. Arus. p. 253: *pertaesum est huius*. — *Et Sotusi. Histor. III: quam vos iniuriae pertaesum est.*

2. Quamquam credo fore, qui ablativos precii esse defendant, tamen et res et usus dicendi ut aliquid exeidisse statuamus (veluti *depravati* cfr. J 15, 2) postulant. — 6. expoliis §. — 8. vobis metipsis §. *ipsis etiam eet. libri*, ipsi *Cort. recte: nunc eo tamen plebem a pecoribus differre dicit orator, quod ipsi sibi eos deligant, quibus se habendos fruendosque praebent.* — 9. ut §. uti *Cort.* — 10. illuc *libri*. illic *Cort.* et *libri*. at *sententiae rationem et perspicuitatem postulare Kritzius monuit.* — 11. placent *libri*. iacent *Mähly N. Ann. LXXVII p. 80.* ceteri *libri*. cetera *Cort.* -- 12. hum *libri*. ne *Cort.* — 11. factio *nemedia §.* — 15. TR. PL. §. restituit; et quamquam *libri*. *At eum praegresso membro ostensum sit perspicuitate optumotes, in hoc munusculum vim esse extremorum verbarum quam vos iniuriae pertaesum est, ex eo quod sequitur quod ego eet. adpareat, haec per simplex et adungi non posse perspicuum est, particulam potius ponendam fuisse quae et odfirmationem et acerbitatem quendam contineret. Quam ob causam scilicet restituit.* — 17. mittere §. — 19. 'V. intellexistis in *contextu omissam margini adscriptam est in Vatic. pr.'* *Orell.* — 20. servitium §. — 21. Bruto et Mamerco *cos. §.* Bruto et Aemilio Mamerco *cos. Cort.* *Consuetudo Latinorum utique postulat D. Bruto Mam. Aemilio.* — 22. *Mivor quod Kritzius tribunum illum insontem Q. Opimium fuisse contendit, qui quod tribunus plebei interessisset contra legem Corneliam, a. 71 apud G. Ferrum praetorem reus factus est (Cic. in Ferr. I 60, 155).*

superiore anno quantis animis ierit in L. Quintium, vidistis: quantae denique nunc mihi turbae concitantur! Quae profecto in cassum agebantur, si prius quam vos serviendi finem, illi dominationis facturi erant: praesertim cum his civilibus armis dicta alia, set
 12 certatum utrimque de dominatione in vos sit. Itaque cetera ex
 13 licentia aut odio aut avaritia in tempus arsere: permansit una res modo, quae utrimque quaesita est et erepta in posterum, vis tri-
 14 bunicia, telum a maioribus libertati paratum. Quod ego vos moneo quaesoque ut animum advertatis, ne nomina rerum ad ignaviam mutantes otium pro servitio adpelletis. Quo iam ipso frui,
 15 si vera et honesta flagitium superaverit, non est conditio: fuisset, si omnino quiessetis. Nunc animum advertere et nisi viceritis, quoniam omnis iniuria gravitate tutior est, artius habebunt.

14 Quid censes igitur? aliquis vostrum subiecerit. Primum omnium amittendum morem hunc quem agitis, impigrae linguae, animi
 15 ignavi, non ultra contentis locum memores libertatis. Deinde — ne vos ad virilia illa vocem, quod tribunos plebei modo, tum patricium magistratum, libera ab auctoribus patribus suffragia maiores vestri paravere — cum vis omnis, Quirites, in vobis sit

5. Arus. p. 211: *in tempus, i. e. processu temporis. Sallust. Histor. III: Itaque caetera ex licentia aut odio aut avaritia in tempus arsere.*

15. Arus. p. 212: *ago illam rem. Sal. Hist. III: amittendum morem hunc quem agitis.*

60, 155). *Cum per se consentaneum sit, quae G. Curio a. 76. eos. fecerit, commemorari, quamquam qua ratione L. Sicinius oppressus sit non constat, tamen de illo quam de eo cogitari non quã.* — 1. Quintium \mathfrak{B} . Quinctium Curt. — 3. agebantur libri. agerenter edd. — 5. in vobis libri. *Concrevi, cum quo modo hic locus ab I 41, 2 differret non intellexerem.* — 9. animi advertatis \mathfrak{B} . — 12. si omnino non quiessetis cont. Mähly l. e. p. 80. *Adparet hoc dici: otiosa, servitio frui vobis non licebit, si nobilitas potentiam suam ac dominationem confirmaverit; licuisset, si omnino quiessetis nec quam indigne servetis ostendissetis. Quoniam id ostendistis, adtentis sunt, et nisi legum exercitis gravius vos oppriment, ne unquam rebellare possitis.* animum advertere \mathfrak{B} . — 13. gravitate libri. probitate Orelli ed. I. — 15. omittendum libri. amittendum Arus. uterque cod. impigrae \mathfrak{B} . — 16. contentis \mathfrak{B} . — 17. quo tribunos plebei modo patricium libri. *Quae quo modo ferri possint non video. Nam si quo modo coniungas, ordo verborum offensionis est: sin quo per inauditam insolentiam ad virilia illa retotum esse concedas, modo cum ad tribunos plebei adiungitur ineptum est, ubi cum patricium coniungitur, durum et obscurum. Virilia illa cum ut adiungatur membrum explicativum postolent, quod restituendum est, et cum modo saepissime usurpetur, ubi quae celeriter se exceperint dicuntur, post id particula temporalis velut tum videtur excedisse.* — 18. auctoribus patriciis libri. *Set nonne Mnæ, si recte rem significare vellet, saltem non ac consueta formula uti debebat? Recte igitur Claecontus patribus.* — 19. quã vis \mathfrak{B} . quamvis rel. libri et edd. cumvis Latinus.

et, quae iussi nunc pro aliis toleratis, pro vobis agere aut non agere certe possitis, Iovem aut alium quem deum consultorem expectatis? Magna illa consulum imperia et patrum decreta vos exsequendo rata efficitis, Quirites, utroque licentiam in vos auctum atque adiutum properatis. Neque ego vos ultum iniurias hortor, magis uti requiem capiat: neque discordias, ut illi criminantur, set earum finem volens iure gentium res repeto et, si pertinaciter retinebunt, non arma neque secessionem, tantum modo ne amplius sanguinem vestrum praebent censebo. Gerant habeantque suo modo imperia, quaerant triumphos, Mithridatem, Sertorium et reliquias exulum persequantur cum imaginibus suis: absit periculum et labor quibus nulla pars fructus est. Nisi forte repentina ista frumentaria lege munia vestra pensantur: qua tamen quibus modis libertatem omnium aestimavere, qui profecto non amplius possunt alimentis carceris. Namque, ut illis exiguitate mors prohibetur senescunt vires, sic neque absolvi cura familiari tam parva res et ignavi cuiusque tenuissimas spes frustratur: qua tamen quamvis ampla, quoniam serviti pretium ostentaretur, cuius torpedinis erat decipi et vostrarum rerum ultro iniuriae gratiam debere? Cavendus dolus est. Namque alio modo neque valent in univorsos, neque conabuntur. Itaque simul comparant delinimenta et diffe-

5. Arus. p. 234: *Hortor illos factum, h. e. factum ire. Sabast. Hist. III: neque vos ultum iniurias hortor.*

20. Arus. p. 243: *kave illam rem. — Sabast. Hist. III: kavendus dolus est.*

1. iussa libri. Quoniam iussa tolerare quo modo dici posset, non perperet, iussi correxi. — 3. exsequendo B. — 6. capiat B. capiat nonn. edd. — 9. censebo B. censeo Cort. — 10. triumphos B. — 12. labor B. — 13. Frumentaria lex est Terentia Cassia a. 74 perlata. Cic. in Verr. III 70, 163. V 21, 52. Momms. H. R. III p. 85. quin is modis B. — 16. absolvi B. — 17. ignam quisque tenuissimas per frustratur B. ignavos quisque tenuissima spe frustratur Cort. auctore Putcano. ignaviam cuiusque tenuissima spe frustratur Or. 1840. Cum neque absolvi cura familiari aperte respondeat illi senescunt vires, alteri vero mors prohibetur nihil recte obponi possit nisi talis sententia: et tamen spem quandam alit, ea autem melius exprimat si tam parva res spem ignavi quam si ignavam spe frustrari dicatur. — scilicet acerbe Macer. talem spem ignavos tantum habere posse significat et spes frustratur dixit, eventum pro ipsa re commemorans —, egregium Gronovii coniecturam, quae proxime ad B scripturam aecedat, probandam censeo. quae libri; qua Faernus de cj. — 19. ultro iniuria B. inulta iniuria Mähly N. A. LXXVII p. 80. iniuriae Kritz. recte; sententia enim est: pro rebus, quae vestrae sunt, eis qui iniuria vobis eripuerit et nunc iniuria minutas reddunt, gratiam debere. — 20. cavendus dolus est libri post Namque — conabuntur exhibent. Transposuit Fabricius.

runt vos in adventum Gn. Pompei: quem ipsum, ubi pertinere
 22 sublatum in cervices suas, mox dempto metu lacerant. Neque eos
 pudet, vindices uti se ferunt libertatis, tot viros sine uno aut re-
 23 mittere iniuriam non audere aut ins non posse defendere. Mihi
 quidem satis spectatum est Pompeium, tautae gloriae adulescentem, s
 malle principem volentibus vobis esse, quam illis dominationis so-
 cium, auctoremque in primis fore tribuniciae potestatis *restituendae*.
 24 Verum, Quirites, antea singuli cives in pluribus, non in uno cuncti
 praesidia habebatis, neque mortalium quisquam dare aut eripere
 talia unus poterat. 10

Itaque verborum satis dictum est: neque enim ignorantia res
 25 claudit. Verum occupavit nescio quae vos torpedo, qua non gloria
 26 movemini neque flagitio cunctaque praesenti ignavia mutavistis,
 abunde libertatem rati, quia tergis abstinetur et hinc ire licet at-
 27 que illuc: munera ditum dominorum. Atqui haec eadem non sunt 15
 agrestibus, set caeduntur inter potentium inimicitias donoque dan-
 28 tur in provincias magistratibus. Ita pugnatur et vincitur paucis:
 plebes, quodcumque accidit, pro victis est et in dies magis erit,
 si quidem maiore cura dominationem illi retinuerint quam vos re-
 petiveritis libertatem.

11. Donat. ad Ter. Eun. I 2, 84: *claudier? claudi aut claudicare.*
Sallustius: neque enim ignorantia claudit res.

2. lacerant libri. An lacerabunt? — 7. restituendae quo modo abesse
 possit tam parum percipio, ut contra libros inserendum putem. — 12. qua
 vos Q. — 14. rati quia libri. rati scilicet quia Link. Scilicet ad sen-
 tentiam aptum esse non nego, set cur necessario adiciendum sit nullam causam
 video. licet atque illuc Q. licet et illuc Curt. — 15. Atque haec
 libri. Set mirum quantum offensus in atque — non, quod nusquam dictum
 vidi, nisi cum falso verum obponatur, atqui connext. 'Abunde', inquit Macev,
 'vobis libertatem esse putatis, quia muneribus talibus fruamini. Atquid re-
 cordamini haec eadem agrestibus non esse: qualis ergo vobis haec conditio
 videtur?' Linkerus hoc membrum cum quia coniunxit.

62 [Kr. 84. G. 4]. Male iam adsuetum ad omnis vis contro-
 versiarum.

Prisc. VI p. 249: 'haec vis, hulus vis', cuius plurale similiter 'vis' tam
Lucretius quam Sallustius protulerunt. — *Sallustius in III historiarum: male*
— controversiarum. Agitur de turbulento aliquo tribuno plebis violen-
 tas contiones habere solito. Fortasse intelligendus Licinius Macer.
 Kritz. Set male adsuetus is tantum dici potest, qui parum est adsuetus;
 isque natus adverbii male poëtarum magis est et posteriorum scriptorum,
 quam antiquiorum et elegantiorum. Quid igitur? Prorsus huiusmodi
 videor, cum pro male *Macrum* scribendum censeo?

63 [Kr. 85. G. 6]. Post reditum eorum, quibus senatus belli Lepidani gratiam fecerat.

Ars. p. 232: *gratiam illi criminis facio*. *Salust. Hist. III*: post — fecerat. Cum h. l. senatus gratiam fecisse dicatur, atque Lepidani quidem belli, luce clarius est de eis Lepidanis cogitari non posse, qui cum M. Perperna in Hispaniam profecti Sertori castra secuti sunt, quibus etiam Sertorianum bellum condonandum fuit, neque huc trahendam esse legem Plotiam, de qua scripsere Suet. Caes. 5. Gell. N. A. XIII 3. vid. Drum. II p. 590. III p. 139.

64 [Kr. 69. G. 86]. Locum nullum nisi quo armati institissent ipsis tutum fore.

Ars. p. 237: *insisto illo loco*. *Salust. Hist. III*: locum — fore. Verba *ipsis tutum fore* solus Gu. exhibet. Vix aptiorem, ubi haec verba in libro III dicta fuerint, locum invenias, quam in oratione Spartaci suos cohortantis atque admonentis.

*65 [Kr. 75. G. 75]. Cossinius in proxima villa forte lavabatur.

Cledon. p. 1316 P. ob verbum *lavare* addidit, set ibi legitur *Cossinius et fonte*. Cum Plut. Crass. 9 haec narret: *ἔπειτα σύμβουλον ἀντὶφ (P. Varinio) καὶ ἀναγάγοντα Κοσσίνιον ἀποσταλίντα μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπιτηρήσας ὁ Σπάρτακος λογόμενον περὶ Σαλήσας μικρὸν ἰδίης συναρπάσαι*, quin *Cossinius et forte* restituenda sint, dubium non est.

66 [Kr. 76. G. 98]. Incidere in colonos Avellanos praesidentis agrus suos.

Ars. p. 252: *praesidet illam rem*. *Salust. — Hist. III*: *incidere* — suos. Cum Avella (eandem etiam Abella dicta) oppidum Campaniae fuerit (Mannert. IX 1 p. 782), de hoc fragmento proorsus non dubitandum.

67 [Kr. 77. G. 76]. Fragmentum Vaticanum, duobus foliis lacris formae quadratae constans. Primus e bibliotheca P. Danielis, inreconsulti Parisiensis, edidit Iannus Douza: ad C. Sallustii Crispi Historiarum libros notae Antverpiae 1550; tum set ita, ut Sallusti esse negaret, plenius Murator. Thes. Inscr. I p. 1 et II p. 1. Cum post Danielis mortem folia illa Dionysius Petavius Christinae Suecorum reginae vendidisset, eis usus est Freinshemius Suppl. Liv. XCV 5—10. Post Christinae mortem translata in bibliothecam Vaticanam Niebuhrus a. 1817 invenit apographumque concessit Kreyssigio, qui duabus comm. Misniae 1828 et 1829 evolgavit. Set cum a. 1828 Aug. Maius ea in class. auctt. T. I p. 414—25 edidisset, idem rursus 1830 ea tractavit. Postremo Kreyssigius iterum edidit: Comm. de C. Sallustii Crispi Historiarum lib. III fragmentis Misniae 1835. Cuius viri doctissimi opera non solum rectum ordinem fragmentorum restitutum, set etiam plerasque lacunas recte expletas esse

cum inter viros doctos, penes quos quidem earum rerum indicium est, conuenerit, vix est quod moueam, me quoque omnia, nisi quae notavi, ab eo petiisse.

Col. I

NITOR EREQUIB-PRAETER
 S_VCIEMBELLONECESSARIA
 KAUDMULTOSECUSQUA
 5 FERRONOCERIPOTERATAT
 VARINIUSDUMKAECAQU
 TURAFUGITIU¹SAEGRAPAR
 TEMILITUMAUTUMNIGRA
 UTATENEQ-EXPOSTREMA
 10 FUGACUMSEUEROEDICTO
 IUERENTURULLISADSIG
 NADEEUNTIBUS-ETQUIRELI
 QUIERANTPERSUMMAFLA
 GIADTRACTANTIB-MILI
 15 TIAMQUAESTOREMSUM
 CTKORANIUMEXQUOPRE
 SENTEUERAFACILLIMENOS
 CERENTUMMISERANTETTA
 MENINTERMQUOMUO
 20 LENTIB-NUMEROQUA²TUOR

uitor ere quibus praeter
 speciem bello necessariam
 hant multo secus quam
 ferro noceri poterat. at
 Varinius, dum haec agun-
 tur a fugitivis, aegra par-
 te militum autumnii gra-
 uitate neque ex postrema
 fuga, cum seверо edicto
 inberentur, ullis ad sig-
 na redeuntibus et qui reli-
 cui erant per summa fla-
 gitia detractantibus mili-
 tiam, quaestorem suum
 G. Thoranium, ex quo prae-
 sente vera facillime nos-
 cerentur, miserat, et ta-
 men interim cum vo-
 lentibus, numero quattuor

2. nitor aere *Kreysstgius*, hoc dictum fuisse censens: fugitivos inopia ferri hastis vel telis suis aere nitorem addidisse, igni torrere *Kritzius*, hunc conexum fuisse statuens: Spartacus eos qui iusta arma non haberent, iussit sudes igni torrere, quibus ect. Illud apertissimum est, dici de teli genere a fugitivis ad belli usum adparato. Sed prudentiae certe fuit talia arma parare, quae et militaria viderentur et usum praebent; nam quae armorum speciem non habent, eis hostes non terrentur. Qua re sententiam *neabri* relativi non quem ad modum *Kritzius* arbitratus est: quibus quamquam speciem bello necessariam non habebant, tamen fuisse adparat, sed hanc potius: quibus praeterquam quod speciem b. n. habebant, hant secus ect. Nec minus certum videtur sudis igni iustas, nisi cuspile quadam ferri aut metalli speciem praebente instructae essent, neque speciem bello necessariam praebuisse neque eis hant multo secus quam ferro noceri potuisse. Ad quae eum adcedat, quod membrum relativum, quippe indicativo expressum, ad membrum finitum magis quam a verbo pendens videtur spectavisse, *Kreys-sigii* sententia mihi quidem non minus commendationis habere videtur, quam *Kritzii*. — 11. iuuerentur notandum. — 12. decuntibus ex redeuntibus corruptum. — 18. noscerentum miserant *librarij* errores esse facile percipitur, sed obscurum est ad quos *G. Thoranium* missus fuerit. Ad milites ex fuga dispersos credibile non est. Quidni ergo ad urbem statuamus, cum facile adpareat, praesidia maiora *Varinium* postulasse? Qua re si licet lacunam statuere, scribendum existimem noscerent, ad senatum miserat. — 19. quom aperte pro cum scriptum.

Col. II V,	U	<i>mīlium ad castra pergit mag-</i>
	NISO PERIB-COMMUN		<i>nis operibus communita.</i>
	DEINDEFUGITUICON		<i>Deinde fugitivi consump-</i>
	TISIAMALIMENTISNE		<i>tis iam alimentis, ne prac-</i>
5	DANTIB-EX PROPIN		<i>danlibus ex propinquo hos-</i>
	TISINSTARETSOLITIM		<i>lis iustaret, soliti more mi-</i>
	LITIAEUGILIASSTA		<i>littiae vigiliis stationes-</i>
	Q-ETALIAMUNIAE		<i>que et alia munia exequi,</i>
	SECUNDAUIGILIA		<i>secunda vigilia furtim</i>
10	CUNCTIEGREDIU		<i>cuncti egrediuntur re-</i>
	LICTOBU CINAT		<i>licto lucinatore in ca-</i>
	TRIS ETADUIGIL		<i>stris et ad vigilum speciem</i>
	PROCU LUISEN		<i>procul visentibus . . . cre-</i>
	XERANTFULT		<i>xerant fulta palis fixis</i>
15	RECENTIAC		<i>recentia cadavera et cre-</i>
	BROSIGN		<i>bros ignis fecerant for-</i>
	MIDINI		<i>midini Varini</i>
	RIMI		<i>rini</i>
	TI		<i>ti</i>
Col. III DA	da	<i>da . . .</i>
	INUHSCONUERTLAEAD		<i>. . . inuis convertere: at</i>
	INU'SMULTAIAMLUCE		<i>Varinius multa iam luce</i>
	DERANSSOLITAAAFUGI		<i>desiderans solita a fugi-</i>
5	ONUCIAEINCAS		<i>tivis convicia et in cast-</i>
	ONNECTUSLAPIDUM		<i>tra coniectus lapidum</i>
	STREPTUSTUMUL		<i>ad hoc strepitus tumul-</i>
	SONORESUNDIQ-		<i>tuosi sonores undique</i>
	UMMITTITEQITES		<i>ruentium mittit equites</i>
10	UMCIRCUMPRO		<i>in tumulum circum pro-</i>
	UTEXPLORARENT		<i>minentem ut explorarent</i>
	SPROPEREUESTI		<i>fugitivos, pro pere vesti-</i>
	OSCREDENSLO		<i>gia secutos credens lo-</i>
	TOTAMENAG		<i>to tamen ag-</i>
15	PAUENSSE		<i>mine pavens se</i>
	MUPLI		<i>m dupli-</i>
	TUMAS		<i>tumas</i>
	GA		<i>ga</i>

Col. II l. milium servorum castra petit magnis *Kreyss. quae eum mihi nimum spatium explere viderentur (nam quae in dextro supremo marginae conspiciuntur, notam librarii fuisse indico, fortasse VI; etenim quo minus quattuor folia conglutinata, haec autem duo interiora alterius parvis fuisse statuamus, quid obstat?) ipse aliam viam subplendi temptandam arbitratus sum. — 9. vigilia silentio *Kreyss. furtim ego. — 13. Cum spatium amplius sit, quam quod eis verbis, quae scripta fuisse cognoscuntur, expleatur, praesertim cum VISENTIB; fuisse certum sit, vide an emendandum sit: ut speciem vigilum procul visentibus praeborent crexerant. — 15. cadavera atque crebros? — Col. III 2. ad emend. *Kreyssig. — 14. An pro pere vestigia secuti, quos credens loco tectos, toto tamen agmine?***

Col. IV	ALIQUODDIES CONTRA MO		post
	REMFIDUCIAAUGERINOS		aliquot dies contra mo-
	TRISCOEPITETPROILINGU		rem fiducia augeri nos-
5	QUAVARINIUSCONTRAS		tris coepit et promi lingua.
	PECTATAMREMINCAUTAE		Qua Varinius contra s-
	MOTUSNOVOSICOGNITS		pectatam rem incaute
	Q'ETALIORUMCASIBPER		motus novos incognitos-
	CULSOSMILITESDUCITTAME		que et aliorum casibus per-
10	ADCASTRAFUGITIUORUM		culsos milites ducit tamen
	PRESSOGRADUSILENTISIAM		ad castra fugitivorum,
	NEQ'TAMMAGNIFICESUME		presso gradu silentis iam
	TISPROELIUMQUAMPOSTU		neque tam magnifice sumen-
	LAUERANTATQ'ILLICERTA		tis proelium quam postu-
15	MINECONSILIIINTERSEIUS		laverant. Atque illi certa-
	TASEDITIONEMERANTCRI		mine consilii inter se iux-
	XOETGENTISEIUSDEM GAL		ta seditionem erant, Cri-
	LISATQ'GERMANISOBUIAM		xo et gentis eiusdem Gal-
	IREETULTROFERREPUGNA		lis atque Germanis obviam
20	CUPIENTIBCONTRASPARTA		ire et ultro offerre pugnam
			cupientibus, contra Sparta-
Col. V	NISECU	co	
	NEQUA	ni secu	
	IDTEMP	D	ne qua
5	Q'SECLU	M	id tempus
	ETEXTIN	M	que seclu
	CURAM	L	et extim
	SETKAL	AS	curam
	QUAMC	AQ	set haud
10	ALIAM	UD	quam
	ENDAM	PI	aliam
	DENTESI	PRU	endam
	NOBILE	MI	dentes
	DANTQ'	LAU	nobile
15	PARSSTC	RE	dantque
	FLUENT	TSAD	pars stolidi
	DENSAU	OFI	fluent
	AEINME	EPATRI	dens au
	SERUIL	RUMI	ae immemor
20	PRAE	ULTRA	servili
		ultra
			praedam

Col. IV. 2. *Notandum* aliquod pro aliquot. — 4. *In* lingua u et a in unam litteram contracta. — 6. *Vitiosam* scripturam incautae iam *Dousa* emendavit. — 15. certamini *Niebuhrus* legerat. iusta em. *Dousa*. — 18. ultro ferre *quid* in ultro obferre emendandum sit, non dubium.

Col. V. 1. *Constructionem* ablativorum absolutorum continuatam fuisse

ideoque Spartaco explendum perspexerunt Kreysig, et Maius. Ut quid Spartacus roboris vel cur proelium dissuaserit inveniamus, duo potissimum animadvertenda sunt; primum ex reliquiis cognosci (L. 17 et 20), eos qui illi adversati sunt, partim omnem patriae anorem amisisse, partim praedam omnibus aliis anteposuisse; deinde cum consilium eius abiectum esset, iter eum ad meridiam versus fecisse. Nam Picentini (VI 12) in confinio Campaniae sunt (Mannert IX I p. 752 sq.), Naves Lucanar in ipso Lucaniae aditu (Mannert IX 2 p. 145), unde Eburinos, quos quidam in media Lucania habitasse parum recte ex Plin. II. N. III 11, 98 conlegerunt, inter duas illas regiones sedem habuisse patet. Quod si Spartacus contra suam voluntatem meridiem versus proficisci coactus est, nonne eum ad septentriones iter facere voluisse adparet? et si qui ei adversabantur patriae inmemores fuisse dicuntur, nonne eum fugitivos in suam quemque patriam ducere ac novam patriam constituere voluisse in propatulo est? Ac cum constet hoc Spartaci iam a principio belli consilium fuisse, ut fugitivos in Galliam perduceret (Plut. Crass. 9. App. b. e. I 117 p. 531 sq. Liv. ep. XCVI. Oros. V 24), num harrolari videbor, eum usus eis quae iam alii in exiguis illis verborum reliquiis inesse perspexere, ita Salustianum fragmentum explere conor; contra Spartaco nitente, nam timebat, ut secum qui intenderat properarent, ne, qua ratione soliti ad id tempus, rogantes tractum reptumque secluderentur itinere in Galliam et exlingerentur; ante omnia alia curam esse debere salutis, set haut niliter fore certam tutamque, quam cum in Galliam venissent: haud aliam apertam eis esse capiendam. At pauci prudentes ingenique animi nobile consilium probant laudantque quod suaserat facere, parva stolidi et levis adhaerentiam nadtique firmo fideus maximo salutis atque patriae inmemores esse, plurimum servili ingenio ultra praedam nihil cogitare. Postquam illa frustra fuerit, capit consilium ect.

Col. VI

CON
 TIM^{us} FIDEI ATURDEIN
 CEP^{er}SMONETIN AXIORIS
 5 AGROS MAGISQ^{ue} PECUARIOS
 UTE Q^{ui} REDIANT RIBIPRI
 QUAM REFECTO EXERCITU
 ADESSET VARINIUS AUGER
 TURNI MERUS LECTIS VIR
 10 ET PROPERE NANCLUS IDONEUM
 EX CAPTIVIS DUCEN
 PICENTINIS DEINDE EBURINIS
 IUGIS OCCULTUS AD NARIS
 LUCANAS ATQUE INDE PRIMA
 15 MALUCE PERVENIT AD ANNI
 FORUM IGNARIS CULTURIBUS
 AC STATIM FUGITIVI CIRA
 PRAECEPTUM DUCIS
 RAPERE AD STUPRUM VIRGINES
 20 NEMATRONASQUE ET ALII C

consilium quod ex copia optimum videbatur. Deinceps monet, in laxiores agros magisque pecuarios ut egrediantur, ubi priusquam reflecto exercitu adesset Varinius, augeretur numerus lectis viris. Et prope nanclus idoneum ex captivis ducen Picentinis, deinde Eburinis ingis occultus ad Naris Lucanas atque inde prima luce pervenit ad Anni forum ignaris culturibus. Ac statim fugitivi cira praeeceptum ducis rapere ad stuprum virgines matronasque et alii c

Col. VI. 17. Citra quin contra emendandum sit, nemo dubitabit. Non p. 309 s. v. stuprum. Sullustius Hist. lib. III: ne statim fugitivi contra praeeceptum ducis rapere ad stuprum virgines matronasque.

Col. VII

	TANTES ET ILUDEBANT SIMIL
	NEFANDUM IN MODUM PER
5	VERSUS VOLNERE ET INTER
	DUM LACERUM CORPUSSE
	M ANIMUM OMITTENTES
	ALII IN TECTA IACIEBANT IG
	NIS MULTIQUE EX LOCO SER
10	VI QUOS INGENIUM SOCI
	OS DABAT, AB DITA A DOMI
	NIS AUT IPSO STRAKEBAN
	EX OCCULTONE QUAE SANCTU
	AUT INFANDUM QUAE QUAE
15	FUIT IRAE BARBARORUM
	ET SERVILI INGENIO QUAE
	SPARTACUS NE QUIENS PRO
	KIBEREM MULTIS PRAECIBUS QUAE
	ORARET, CELERITATE PRAE
20	VERTEREMUR IN NUNTIOS
Col. VIII

	E	UANEQUE
	C	MENSE	e
	L	SCRUDE	e
5	A	OPATOS	liter
	R	GRAVISPLE	a
	EN	ILLUMDI	r
	IB	NOCTEM	em
10	CA	SDUPLI	ibi
	ME	ORUMNU	cato
	LU	RIMACU	mero
	SAT	NCAMPO	luce
	CIS	NOSEDIFI	satís
15	MAT	ETUM	ciis
	AUT	SERANT
	SEDINC	NTA
	RIEX	MODIEGNA
	FUG	UMORUM
20	R	VENTA
		OMNIB	re

Col. VII. *Kritikos ita orationem explevit: et alii civium obsequium quemque promissum caedere atque nunc restantes ei illudebant. Sed cum in eod. aperte et illudebant scriptum sit, mihi magis placet: et alii obvium quemque caedebant et vexabant hunc restantes et illudebant.*

* Col. VIII. *Quamvis difficultimum sit, quid in lacuna fuerit suspicari, tamen probabile videtur Spartacum, quo a praedando suos prohiberet, eos*

quam celerissime in alia loca duxisse et tui quidem via, quae quo minus singuli longius vagarentur impeditet. Qua re ita verba subienda esse visa sunt. extrema Kreyssig et Kritzius potissimum auctoribus: quae neque evadere possent nec praeter agmen succedere. At alios crudeliter in cadendo occupatos ab hoste ultio gravis plerosque oppressit. Tum illum diem atque proximam noctem ibi moratus suos duplicato iam fugitivorum numero educit prima cum luce et consistit in campo satia amplo set aedificiis vacuo. et tum cet.

68 [Kr. 78. G. 7]. Divorsa, uti solet rebus perditis, capessivit: namque alii fiducia guaritatis locorum occultam fugam sparsi, pars globis eruptionem temptavere.

Non. p. 80 s. v. *guaritas*. Prisc. X p. 535 sex priora tantum verba additit. Cum etiam huius libri meliores III *historiarum* exhibcant, dubitatio omnis de libro, cui haec verba adscribenda essent, sublata est. Nec minus in *capessivit* Noni et Prisciani libri consentiunt; apud hunc tantum GILK *tacessivit* errore librariorum, qui praecedentia in parenthesi posita esse et pergere iam grammaticum in verborum in *so* formis perfecti ostendendis non intellexere. Nec video cur plerique vv. dd. id in *capessunt* mutandum censuerint, cum substantivum collectivae notionis praecessisse facile sit ad intelligendum. Cum autem apud Nonium legatur *fugam sparsi globis*, quin recipienda sit Coleri emendatio, denno ab Mählyo N. A. LXXVII p. 80 commendata, *sparsi, pars*, vix dubium videtur. Verba si consideraveris, aperta est de exercitu dici, ab hostibus circumeluso nec vero in oppido vel castello obsessio. Quamquam igitur id saepius factum esse per se consuetaneum est, tamen cum tertio libro de Crixi exercitu ab L. Gellio cos. et Q. Arrio praetore deleto (Plut. Crass. 9. App. b. c. I 117 p. 534. Liv. Ep. XCVI. Oros. V 28) narratum fuisse ex fr. 70 adpareat, Kritzii sententia, ad eam rem verba illa spectasse, summam praec se fert veri speciem.

69 [Kr. 79. G. 69]. Unus constitit in agro Lucano guarus loci, nomine Publipor.

Prisc. VI p. 230: *et a 'puero' composita. 'Publipoor. Publipooris' et 'Marcipoor Marcipooris' (sic Probus; ita enim antiqui pro 'Publii puer' et 'Marci puer' dicebant), quae o non producant in obliquis casibus: unus — Publipoor (Sallustius in III historiis hoc protulit). Prob. p. 110: 'Por' tertiae sunt declinationis, corripiuntur in nominativo, in genetico appellativa producantur 'sapor vaporis', 'sapor saporis'. Legi unum novo modo figuratum apud Sallustium: Publipoor, Publipooris; nam quasi proprium est. Mirum profecto est, quod uterque grammaticus Sallusti locum proferunt, quo declinationem nominis *Publipoor* ostendant. Et in verbis a Prisciano laudatis genetivo nullus est locus, set Probus videtur alium locum respexisse, ubi genetivus fuit. — Ceterum si eis, quae apud Prisc. adiecta sunt, fides habenda est, quoniam de Publipoore ab Pompeio deleto tertio libro narratum non erat, nihil aliud restat, nisi ut hoc fragmentum ad rem post Crixi cladem gestam referamus.*

70 [Kr. 88. G. 77]. Et eodem tempore Lentulus duplici acie locum editum multo sanguine suorum defensum, postquam ex sarcinis paludamenta extare et delectae cohortes intellegi coepere.

Non. p. 309: *paludamentum est vestis, quae nunc clamex dicitur. De proeliis quae Gn. Cornelius Lentulus Clodianus cos. a. 72 adversus Spartacum commisit, haec exstant veterum scriptorum testimonia: Flor. II 8, 10: inde iam consularem quoque adgressus in Apennino Lentuli exercitum*

cecidit [haec scriptura recepta adparet, in auno et honore dnais Florum non errasse]. Liv. Ep. XCVI: *Un. Lentulus consul male adversus Spartacum pugnavit. Oros. V 21: Consules Gellius et Lentulus adversus eos cum exercitu missi, quorum Gellius Cricum acerrime pugnantem proelio oppressit, Lentulus a Spartaco superatus insugit. Post — ambo consules — accepta gravi clade fugerunt.* Eutrop. VI 7: *duobus simul Romanorum consulibus victis.* App. b. c. I 117 p. 532: *Σπάρτακον δὲ διὰ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ἐπὶ τὰ Ἄλπεα καὶ ἐς Κελτοὺς ἀπὸ τῶν Ἀλπεῖων ἐπιειγόμενον ὁ ἕτερος ὑπάτος προλαβὼν ἐκώλυε τῆς φυγῆς καὶ ὁ ἕτερος ἐδίωκεν. ὁ δὲ ἐφ' ἑκάτερον αὐτῶν περιστροφόμενος παρὰ μέρος ἐνίκη. καὶ οἱ μὲν σὺν Θορόμβῳ τὸ ἀπὸ τοῦδὲ ἀπειρώρον, ὁ δὲ Σπάρτακος — καὶ τῶν ὑπᾶτων αὐτῶν ἀθίσι περὶ τὴν Πικηνήτιδα γῆν ὑποστάντων μέγας ἀγὼν ἕτερος ὁδὲ γίνεταί καὶ μεγάλη καὶ τότε ἦσσα Ῥωμαίων.* Plut. *Crass. 9: ἀμφοτέρους ἐξέπεμπον τοὺς ὑπάτους. Ὡν Γέλλιος μὲν τὸ Γερμανικὸν — διέφθειρε, Λέντιον δὲ τὸν Σπάρτακον μεγάλοις στρατοπέδοις περιελθόντος ὀρησάσας ὁμοίσι καὶ μάχην συνάψας ἐκράτησε μὲν τῶν προσηβητῶν, ἔλαβεν δὲ τὴν ἀποσηβηνήν ἀπασαν.* Ex quibus adparet primo a Un. Lentulo Spartacum, septentriones versus secundo L. Gellio properautem, exceptum et paene circumclusum esse, set vi per eius exercitum iter sibi patefecisse; tum rursus ambos consules cum adgressos in fugam versus esse. Iam si ad Sallustianus animos advorterimus, cum *et eodem tempore Lentulus* scriptum sit, illud perspicuum est, de proelio dictum fuisse, in quo ille cum alio duce Romano una pugnavisset. Simul extrema verba ostendunt, alium exercitum pugnae diu iam sustentatae supervenisse. Eum legati ipsius Lentuli fuisse, quamquam praefraete negari nequit, tamen veri simile non est, probabilior haec suspicio: L. Gellium inexpectato illi auxilio venisse. Quod igitur apud Non. in libris est *longum*, iam 1526 emendatum est *locum*. Deinde cum libri *defensus* exhibeant, minus apte Lentulum multo suorum sanguine defensum diei perspicientes, plerique antea viri docti *defendus*, Kritzius *defensum* restituit. De qua re quamquam certo diiudicari nequit, quoniam quod verbum finitum ad *Lentulus* relatum fuerit, nescimus, tamen cum verba *duplici acie* minus recte cum *defendus* coniungi et ostendere potius videantur, Lentulum, cum adventare auxilia vidisset, iam in hostis iugressum esse, ergo locum illum editum aut evasisse, aut quod probabilius, reliquisse ('duplici acie locum editum, quem adhuc multo suorum sanguine defenderat, reliquit et in hostes impetum fecit'), veri similis est, quod Kritzius proposuit, eoque magis conprobandum, quia proxime ad librorum scripturam adcedit. Tum plerique libri *astari*, *obstari* ms. *Palat.*, *obstare* mscr. *Basil.*, al. *ostari*, *hostari*. Pro quibus quod Colerus coniecit scribendum esse *hastati*, ferri non posse facile intellegitur, nec difficiliter paludamenta neque astare neque obstare satis commode dici. Simul adparet verbum similis notionis esse debere, atque quod sequitur *intellegi*, pro qua quod ms. *Palat.* exhibet *deletari coeptae*, nihili faciendum est. Sententiae igitur satisfaceret, quod Kritzius recepit *ostentari*, modo ea ratione id verbum dictum esse demonstrari posset. Qua re ego scripsi *extare*, quod cum de eis quae in sculptendo aut pingendo luminibus distinguuntur dictum sit (Ellendt ad Cic. de or. III 26, 101 p. 399 sq.), recte Sallustius ad paludamenta, quae paulatim inter sarcinas cerui ac dignosci coepere, transferre potuit.

Secutur iam ea fragmenta, quae ex libro secundo commemorata quo referenda sint, dubium aut incertum est.

71 [Kr. 86. G. 94]. Quod ubi frustra temptatum est, socordius milites ire coepere, non aptis armis, ut in principio, laxiore agmine.

Non. p. 160: *aptum rursus connexum et colligatum significat. Socrudius et miles recte iam ab Iunio et Mercero emendata esse facile perspicitur, set non intellego, cur vv. dd. occipere necessario scribendum esse affirmaverint, cum occipio apud veteres poetas frequentatum fuisse constet. Non tam de seditioso exercitu, quem dux frustra ad oboedientiam reducere temptaverit, agi videtur, quam de militibus, postquam nihil periculi esse arbitrati sunt, negligentius iam ingredientibus.*

72 [Kr. 87. G. 16]. Ut sustinere corpora plerique nequennes arma sua quisque stantes incumbere.

Arus. p. 235: *Incumbo illam rem. Sal. Hist. III: Ut sustinere corpora plerique nequennes arma sua quisque [quisquis cod. Maii] instans [sic uterque cod.] incumbere. Serv. ad Verg. A. IX 229: Ostendit iam eos diuturna statione fatigatos. Quod autem stant, et romani moris est et bellicae necessitatis. Hunc autem standi habitum et Sallustius commemorat, uti fecerit arma sua quisque stantes incumbere. Qui loci cum inter se diversi sint, primum quaeritur, ut apud Servium utrum grammatici an Sallusti sit. Cum igitur Servius minus recte pro exemplo locum scriptoris adferre, quam certis verbis rem demonstrare videatur, ut eum Sallustianis coniungendum et *incumbere* emendandum esse censeo. Quod si ita est, quamquam commentatorem Vergili Sallusti locum ex memoria protulisse inde adparet, quod pro *sustinere corpora nequennes* simpliciter *fessi* posuit, tamen ut eo auctore *stantes incumbere* probem, ea re potissimum duor, quod non tam quod singuli per se quisque (cfr. Cat. 37, G. fr. IV 1), quam quod plerique fecerint, dicendum videtur esse, et *instans* apud Arus. corruptum est.*

73 [Kr. 89. G. 54]. Ac tum maxime, uti solet in extremis rebus, sibi quisque carissimum recordari cunctique omnium ordinum munia extrema exequi.

Non. p. 94: *munio, officia. Libri recordavi vitiose; tum: omnium ordinum extrema sequi, omnium ordinum munia sequi, unde rectam loci emendandi viam Iunius invenit; nec dubitare debemus pro insolito munia sequi restituere exequi. Qui vero Romanorum exercitus in tantum discrimen adactus fuerit, ut omnes omnium ordinum milites testamenta scriberent et obsignarent, nemo facile divinabit.*

74 [Kr. 91. G. 81]. Dedecores inultique terga ab hostibus caedebantur.

Prisc. VI p. 236 eodem loco, quo fr. 14 protulit. Quod libri nonnulli *multique* exhibent, ei nihil tribuendum esse patet.

75 [Kr. 92. G. 93]. Perculsis et animi incertis succurritur.

Arus. p. 212 s. v. *incertus illius.*

76 [Kr. 93. G. 12]. Muros successerunt.

• Arus. p. 262; cfr. I 102. Cod. Gu. *successerunt*, Mai. *successeront*.

77 [Kr. 94. G. 50]. Fine inguinum ingredimur mare.

Arus. p. 231: *fine illius rei. Philargyr. ad Verg. Ge. III 53: Modestus 'tenus' pro fine accipit. Sallustius: sine inguinum ingredimur mare. Non prorsus reicienda haec suspicio videtur, verba dicta fuisse in piscationis apud Byzantium factitatae descriptione (fr. 41 et 42).*

78 [Kr. 96. G. 82]. Contra ille calvi ratur quaerit extis num somnio ostenderetur thesaurus.

Eutych. p. 195: '*roteo valis*', '*salvo solvis*', '*calvo id est decipio*, ut est apud Sallustium in *historiarum lib. III*: contra ille calvi raturq. retentis ne somnio ostenderetur thesaurus; quae recte ab Lindemannio emendata sunt, nec video cur pro *ostenderetur* necessario *portenderetur* scribendum sit. Prisc. VIII p. 431: '*calvo cavillo*' pro '*calvillo*', eius primitivum Sallustius in *III historiis* ponit: calvi ratur. Id. X p. 506: '*calvo calvi*', unde Sallustius in *III historiis* infinitivum passivi protulit: contra ille [illae L.K] calvi ratur, '*calvi*' pro '*decipi*'. Non. p. 4: *Calvitur dictum est frustratur, ductum a calvis mimis, quod sint amibus frustrati*. — Sallustius *Histor. lib. III*: contrallao enlvi ratur. — Quid de re haec dicta fuissent, neque alii ostendere — nisi forte Debossii somniis te duci pateris — neque ego invenire potui. Ceterum Lucullum Sullae monitu multum somniis tribuisse Plut. testatur Luc. c. 23; atque a veteribus thesaurus multum quaesitos esse, ostendunt quae Cic. de divia. II 65, 134 commemoravit.

79 [Kr. 97. G. 31]. Exaudiri que sonus Bacchanaliorum.

Non. p. 333: *Bacchanaliorum pro bacchanalium, ut vectigalorum et capitatorum et novatorum et Vulcanaliorum*. Sallustius: exaudiri que sonus Bacchanaliorum. Macrobi. Sat. I 4 p. 211 Bip. *Nam et Sallustius in tertio Bacchanaliorum ait*. Chris. p. 62 (vid. fr. IV 68).

80 [Kr. 98. G. 9]. Coniuratione claudit.

Prisc. X p. 514: *invenitur tamen 'claudeo', sed et 'claudio' pro 'claudico'*. Sallustius in *III historiis*: coniuratione claudit. Verba haec corrupta esse, certe sensu carere concedendum est Klotzio Arch. XV p. 308 sq., nec vero eis substituenda esse verba 61, 25: *ignorantia rex claudit*.

81 [Kr. 99. G. 21]. Dubius consili.

Arus. p. 225 s. v. *dubius hulus*.

Lib. IV.

Constat hoc libro ab Sallustio narratas fuisse res adversus Mithridaten n. 71—69 gestas, belli servilis exitum a. 71, bellum Macedonicum ac Thraecicum n. 72 et 71, piratarum latrocinia n. 71—69, denique res urbanas a. 71 et 70 gestas. Quod si ex omnibus, quae cognita habemus de totius operis descriptione, veri simile est, scriptorem neque res in singulos annos digestas narravisse, neque quae inter se cohaerent nimis longo spatio interposito quasi discrepasse, non vercor ne in levitatis crimen incurram, cum hunc ordinem rerum lib. IV curratum fuisse statum: primum fuisse belli servilis exitum, ut postquam extremo lib. III urbem Romam in summum discrimen adductam fuisse narratum erat, statim huius libri principio, quo modo eo periculo liberata esset, lectores docerentur; in qua re cum summae fuissent M. Crassi et Gn. Pompei partes, statim indicatas fuisse res urbanas per eosdem viros actas; deinde transiisse scriptorem ad bellum in regione Italiae proprio gestum (Thraecicum), tum piratarum facinoram, denique bellum Mithridaticum ab eo tempore, quo Lucullus regem in sua ipsius ditione in-

pugnare coepit, usque ad illud, quo Mithridates ab Parthis auxilium petere coactus est, enarrasse. Sic adparet eas res, quas in ulteriora tempora scriptor persecutus est, post eas, quae antea ad finem adaetae fuere, conlocatas fuisse, simulque ita Sallustium optime sibi transitum paravisse ad eas res lib. V enarrandas, quibus Gu. Pompeius in summum potentia fastigium eveetus est. Ceterum procul absim ab ea iudentia, ut haec pro certis venditatis ausim, ea tantum propono, quae mihi boni et circumspicui rerum scriptoris fuisse videantur.

1 [Kr. 22. G. 4]. Hi locorum perguari et soliti nectere ex viminibus vasa agrestia, ibi tum, quod inopia sentorma fuerat, ea arte se quisque in formam parmae equestris *clupeo* armabat.

Non. p. 381: *Parma est scutum breve. Sallustius Hist. lib. III: hi locorum periguari [recte Doussa perguari] et -- fueread ea arte [ea artee princ. eam arcem 1480 A. eas artes Doussa, fuerat ad eam artem Carriq. fuerat ab ea arte Ursin., fuerat, ea arte Merc.] -- formam parmae equestria [sic libri; recte edd. parmae equestris] armabat.*

*2 [Kr. 23. G. 5]. Coria recens detracta quasi glutino adulescebant.

Serv. ad Verg. Ge. III 155: '*Sole recens orto*'; *statim. Sallustius: coria recens detracta veluti glutino [sic codd.] adulescebant. Id. ad A. VII 632: 'Salignas umbonum crates', ut dicit Sallustius de Lucanis, qui de vimine facta senta roentibus [V. recens] detractis coriis quasi glutino adulescebant [Guelf. I. II. R. Lips. et al. tantum senta coriis tegebant]. Philarg. ad Verg. Ge. IV 50: *Gluten: hic gluten. Sallustius autem: hic glutino adulescebat. Charis. p. 88: quam declinationem Sallustius sequitur, cum dicit: quasi glutino adulescebant. Id. p. 131: itaque Sallustius istius potius declinationis usum secutus glutino inquit adulescebant, ut gaudio, praecuo.**

Fr. 1 et 2 quin ad eandem rem spectaverint, non dubium est, si quidem Flor. II 8, 6: *adfluentibus in dies copiis cum iam esset iustus exercitus, e viminibus pecudumque tegumentis inconditis sibi clipeos, ex ferro ergastulorum recocto gladios ac tela fecerunt.* Frontin. Strat. I 7, 6: *Spartaco captisque eius scuta ex vimine fuerunt, quae coriis tegebantur.* Id in Lucania factum esse neque statim post initium belli servilis, ex loco Serv. ad Verg. A. VII 632 adparet, neque obstat quod Florus ante res ab Spartaco gestas narravit, eum aperte quao in exercitu instituerit, quoque modo se dux gesserit, ipsis factis praemittantur. Qua re quamquam de armis paratis etiam lib. III dictum fuisse ex fragmenti 67 initio eouligitur, tamen nihil est, eur apud Nonim in numero libri erratum esse censeamus. Set in fragm. 1 fateor me non percipere, quo modo se in formam parmae equestris armabat recte dicatur. Nam etsi liberius eam formam usurpatam esse constat (Suet. Cal. 19: *superiectoque aggere terreno ac directo in Apptae viae formam.* Tac. ab exc. d. A. XV 24: *legati Parthorum mandata regis Vologesis litterasque in eandem formam attulere*), tamen quo minus illud feratur, ratio obstat, quoniam se armare is tantum dicitur, qui armis, non aliquo armorum genere se instruit, et forma armorum generis, non hominis est, nisi omni habitu ei species quaedam datur (recte diceretur: *armare in formam militis gregarii, in modum equitis*). Unde mihi videtur excidisse apud Nonim illud, ad quod verba in formam parmae equestris relata essent. Iam fragmenti alterius formam eam veram esse, quam Serv. ad Verg. Ge. III 155 memoriae tradidit, facile intellegitur, si quidem verba, ut ad A. VII 632 relata sunt, constructionem prorsus pervorsam praebent simulque libri multo breviora

exhibent, ut adpareat primum grammaticum rem breviter significasse, tum alium pleniorum locum Sallusti adscripsisse atque inde incondita illa verba conmixta esse. Per se autem perspicitur haec verba haut longe ab fr. I disincta fuisse, set cum ea forma sint, ut vix ad singularem referri potuerint, videudum est annon in fragm. I pluralis fuerit: *chapsis* in formam parmae equestris se armabant, quae facile *pellibus pecorum abducebant*. Nam coria cet.

3 [Kr. 24. G. 60]. Rursus inuenta nauti ad oppidum ire contendunt.

Non. p. 176: *Contendere, festinare*. De fugitiuis ea dicta fuisse ipsa res videtur docere. Oppidum an Thurii fuerint (App. b. c. I 117 p. 532), incertum.

4 [Kr. 26. G. 6]. Et reuersi postero die multa, quae prope-
rantes deseruerant in castris, nauti, cum se ibi cilio vinoque laeti
inuitarent.

Non. p. 219 s. v. *inuitare*. Libri *et versi*, in quo *reuersi* latere bene perspexit Carrio; idem mendam librariorum *multoque prop.* feliciter sustulit mutando in *multa quae*. Per se adparet, eos, qui in castris se laeti inuitauerint, victores fuisse ac castra hostium deserta; set *properantes deseruerant* ad alios, ad victos hostis, referri ratio vetat. Nisi igitur aliquid excidit, victores putandi sunt castra cepisse, set ex eis confestim ad persequendos hostis properasse, tum reuersos, quae primo reliquerant, diripiisse. Eos victores cum patent minus seuera disciplina coercitos fuisse, fugitivos fuisse veri simillimum videtur, nec veri specie caret Kritzii suspicio, spectasse fragmentum ad eladem, quam Mummius, M. Crassi legatus, accepit (Plut. Crass. 10. Drum. IV p. 79).

*5 [Kr. 27. G. 10]. Sorte ductos fusti necat.

Serv. ad Verg. A. II 201: '*Sorte ductus*'; sic Sallustius: sorte ductus fusti necat (*codd. Burm. furta vel furti negat; Guelf. I fuisse negat; edd. vetl. furti negati*). Id. ad VI 22: *Proprie autem 'ductis sortibus'*. Sallustius: sorte ductos fusti necat. Cum M. Crassum exercitum ignavum decimatione coërensis memoriae proditum sit (App. b. c. I 118 p. 533. Plut. Crass. 10. Drum. IV p. 79, 80), de alio duce his libris commemorato idem neque constet neque veri simile sit, quin verba haec ad Crassum referenda et libro IV adscribunda sint, dubium non est. Ceterum eisdem verbis usus Tac. ab exc. d. A. III 21.

6 [Kr. III 95. G. III 18]. Dein lenita iam ira postero die liberalibus verbis permulcti sunt.

Prisc. IX p. 487: '*mulsi mulsum' et 'mulctum'*. Sallustius in IIII *historiarum*: dein — permulcti sunt. Quarti libri fuisse Prisciani codices nro consensu testantur. Aliter haec verba intellegi non posse nisi: duces, cum pridie ira in milites saevivisset, postero die eos liberalibus verbis permulcuisse, Kritzio concedere non possum. Noue enim milites, cum pridie vehementissime permoti fuissent, per noctem iam mollita ira permulceri ab duce potuerunt? et nonne ut ita locum intellegamus, ratio postulat (cfr. Conn. p. 17)? Quae cum ita sint, num verba cum Debrossio ad Crassum milites, cum antea ab eis crudeliter poenas expetisset, iam rursus lenientem referenda sint, valde dubium est.

*7 [Kr. 28. G. 78]. In silva Sila fuerunt.

Serv. ad Verg. A. XII 715: *Syfa mons est Lucaniae*. — Sallustius de

fugitiua: in silva Sila fuerant [al. fugerant]. Vide unum serbandum sit in silua Silam fugerunt. Spartacum, cum superiores esse Crassi copias intellexisset, in extremam Bruttium fugisse, nude in Siciliam transieret, constat [Plat. Crass. 10. App. b. e. I 118 p. 533. Flor. II 8, 12. Drau. l. e.].

8 [Kr. 29. G. 1]. Dolia, quae sub trabes locata vitibus aut virgis vincebant.

Arus. p. 261: *Sub illam rem locatum. Nove Sat. Hist. IV*: dolia cum sub — vincebant. Cum, quod Gu. exhibet, quia explicari non posse videbatur, recepi Lindemannii emendationem quae. Spartacum, cum a piratis desertus esset, rates confecisse, set eis transire in Siciliam frustra conatum esse, testatur Flor. II 8, 13: *ibi circa Bruttium angulum clausi, cum fugam in Siciliam pararent neque navigia suppetrent, ratesque ex trabibus et dolea concra virgultis rapidissimo facta frustra expertentur* — ex quo loco hinc referendum esse quod sequitur fragmentum, certissimum est.

9 [Kr. 30. G. 39]. Implicatae rates ministeria prohibebant.

Prise. IX p. 473, ubi de duplici forma *implicatus* et *implicatus* dicit. Rates fluctibus rapidis inter se implicatae videntur itaque navigatio prohibita fuisse.

* 10 [Kr. 31. G. I 128]. G. Verres littora Italiae propinqua firmavit.

In eod. Gu. Arusiani (p. 254) post *propinquant illi loco et propinquant illum locum* haec leguntur: *Propinquum illa re. Sabus. Hist.*: G. G. Verres littora Italia propinqua firmavit. Iam in priore G latero libri numerum acuto Lindemannus perspexit, set minus recte eum VI fuisse suspicatus est. Ubiana cuius scriptorem de ea re narravisse credibile est, nisi ubi de Spartaci in Siciliam transeundi consilio dixit? Adparet ergo IV corrigendum esse. Pro *Verres* nominativam restitendum esse quivis videt. Set multo difficilior haec quaestio est recte grammaticus Sallustii locum rettulerit. Ablativum igitur cum *proximus* inactum ratione defendi ipse quondam ad lug. 18, 11 et 19, 4 p. 166 ostendi. Tamen, cum ratio per se parum valent, nisi usus adesset, Arusiani fides minuitur de altero loco lug. 18, 11 Diomedes p. 410 testimonio et libris Sallustianis. Ad quae cum adcedat, quod libros iam antiquitus multis modis corruptos fuisse et grammaticos praedicata quadam opinione Sallustio mirabilia atque incredibilia adfixisse constat, eo minus negare audeo Arusianum etiam hoc loco falsa scriptura deceptum fuisse, quo minus causa fuit, cur Sallustius de Siciliae littoribus dicens, Italiae cum locum delegeret, unde illa regio spectaretur et consideraretur.

11 [Kr. 63. G. 7]. Suspectusque fuit, inertum vere an propter negligentiam, societatem praedarum cum latronibus composuisse.

Non. p. 177 sq. sub verbo *componere, exsimulare, fingere* ex libro III haec adtulit, ita scripta: *suspectusque fuit inertum vero ac per negligentiam societatem praedarum cum latronibus composuisset*. Iam in proptulo est, ultimum verbum ab *suspectus fuit* pendere debere itaque infinitivum rescribendum esse, nec minus verbis *inertum* — *negligentiam* contineri duplicem interrogationem interpositam, in qua primum uti *vere* restituatur dicendi consuetudo postulat, tum *per negligentiam* ferri non potest. Quid enim hoc: *inertum* an *per negligentiam* suspectus fuerit? Debebat certe 'per suam ipsius negligentiam'. Facile autem est id in *propter* mutare. Haec de M. Antonio intellegi non posse (Drau. I p. 63),

ex numero libri adparet. In neminem autem melius ea convenire, quam in G. Verrem, acute Kritzius perspexit. De loco ubi ea dicta fuerint, cum quaeritur, cum Sallustius de acausatione G. Verris aliter ac per transcursum dixerit, in incerto relinquendum est: set duo fuere loca, ubi illud commodissime scribi potuit, aut ubi de Spartacae consilio in Siciliam transeundi dicebat scriptor, aut ubi de piratarum atrocitatibus.

12 [Kr. 10. G. 8]. Dissidere inter se coepere neque in medium consultare.

Arus. p. 238: *in medium pro in commune*. — *Salust. Hist. IIII*: dissidere — consultare. Illustravit Kritzius adlato loco Plut. Crass. 11: *ἰσφοβήθη μὲν οὖν ὁ Κράσσος μὴ λάβοι τις ὄρη τὸν Σπάρτακον* [postquam munimenta Romanorum in Bruttio perripit] *ἐπὶ τὴν Ρώμην ἰαύρειν, ἰθάρρησε δὲ πολλῶν ἐκ διαφορᾶς ἀποστάντων αὐτοῦ καὶ στρατοπεδεύσασμένων καθ' αὐτοῦς ἐπὶ Λευκαγίδος λίμνης, ἣν φασὶ τρέπεσθαι διὰ χρόνον γενομένην γλυκίαν καὶ ἀσθις ἀλμυρὰν καὶ ἄσποτον*.

13 [Kr. 11. G. 77]. Sapor iuxta fontis dulcissimos.

Arus. p. 262 s. v. *sapor iuxta Uam rem*. Ad quid haec verba melius referantur, quam cum Kritziō ad lacum Lucaniae, de quo dixit Plut. l. ad 12 adlato, aea invenio.

14 [Kr. 44. G. 61]. Avidior modo properandi factus.

Arus. p. 210: *avidus illius rei*. De Crasso, qui cum Pompeium adventare audivisset, ne gloriam confecti belli cum illo communicaret, omni studio Spartacum obprimere studuit (Plut. Crass. 11. App. b. c. I 119 p. 533 extr.), haec dicta fuisse, si non certum, at veri simillimam est.

15 [Kr. 42. G. 3]. Cum interim lumine etiamtum incerto duae Gallae mulieres conventum vitantes ad menstrua solvenda montem ascendunt.

Lemma apud Non. p. 335, qui haec verba ex libro IIII adfert, est *Galliae pro Gallicae*, et ita libri etiam in verbis Sallustianis. At recte Nipperdelius spieil. in Cora. Nep. p. 37 errasse aut Nonium ipsum aut librarios scribandumque *Gallae* statuit, quae sententia minime reicitur eo, quod Kritzius observavit, cum Sallustius *Saguntius* pro *Saguntinus* dixisset (fr. II 23), consentaneum esse eum etiam *Gallius* novasse. Nam in illis adiectivis usum certum et stabilem non fuisse, satis ostendit, quod Ovidius tunc saepe pro *Latinus* scripsit *Latius*; at eum *Gallius* contra consuetudinem dicendi scribere auderet nulla fuit causa. Rem recte illustravit Kritzius comparato Plut. Crass. 11: *Ἡρώτων μὲν οὖν διαγνοῦς τοῖς ἀφαστάσῃ καὶ κατ' ἰδίαν στρατευσόμενοις, ἂν ἀφηγούοντο Γάτος Καννίκιος καὶ Κάστος, ἐπιθέσθαι, λόφον τινὰ προκαταληφόμενος; ἄνδρας ἰθακιστῆρας ἀπίστευτε λαοθάνατον πειράσθαι κελύσας. Οἱ δ' ἰπειρώοντο μὲν τὴν ἀσθησῖν ἀποκρούπειν τὰ κράνη καταμπεύοντες, ὀφθέντες δ' ὑπὸ δυνεῖν γυναικῶν προθυνομένων τοῖς πολεμίοις ἐκινδύνευσαν εἰ μὴ Κράσσος* etc. Quae qui consideraverit, Pntareum ad *menstrua solvenda* apud Sallustium aut non legisse aut non intellexisse censebit. Set quo sunt tandem illa *menstrua*? sacra: privata an publica? et cur solei, non offerri aut fieri dicuntur? Qua denique mala fortuna accidit, ut eius rei, quam Sallustius ut omnibus notam commemorat, nulla apud quemquam veterum scriptorum mentio facta sit? Nisi quam corrupti Noni libri essent, omnes conpertum haberent, non auderem auidaciorum emendandi rationem proponere. Puto enim in illis verbis inesse

struem movendam, de quo sacrificiorum genere vid. Cat. r. r. 134, 2 et 141, 4. Fest. p. 218 et 239 ed. Lindem.; in syllaba *men* autem latere mihi videtur nomen dei, cui strues illa connota sit. Cetera menda *mulieris* et *otandis* iamdudum sublata sunt.

16 [Kr. 43. G. 41]. Legiones pridie in monte positas accessivit.

Haec verba apud Prise. X p. 535 leguntur statim post fr. III 68. Cur *accessivit* in *laccessit* mutetur, nulla profecto causa est, nisi verbis eam sententiam expressam fuisse censeas, quam ipse tibi fluxeris. Set quoniam ea ad eandem pugnam, de qua fr. 15 egit, relata sunt, de hoc proelio quae nota sunt circumspiciunda sunt. Plutarchus igitur loco ad 15 conlato sic in narrando pergit *εἰ μὴ Κράσσος ὀξέως ἐπιφανείης μάχην ἔθετο παῶν καρτηρωτάτην, ἐν ἣ τριακοσίους ἐπὶ διαχιλίους καὶ μυρίους καταβαλὼν ὄνο μόνους εἶχε κατὰ πάτον τετραμήνους, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐσπῶτες ἐν τάξει καὶ μαχόμενοι τοῖς Ῥωμαίοις ἀπέθανον*. Apud Front. bis de proelio ab Crasso adversus Giannici et Casti copias commissio commemoratum legitimus II 4, 7: (M.) *Livius Crassus fugitivorum bello apud Calamatiū (montem) educturus militem adversus Castum et Giannicum, duces Gallorum, duodecim cohortes cum C. Pumptinio et Q. Marcio Rufo legitis post montem circumvisit. Qui cum commissio iam proelio a tergo rianore sublato decurrissent, ita fuderunt hostes, ut ubique fuga, nusquam pugna capesseretur*, et II 5, 34: *Crassus bello fugitivorum apud Calamatiū [volg. Cathenam] (montem) bina castra coninus cum hostium castris vallae: nocte deinde eummatem copias, manente praetorio in maioribus castris ut fallerentur hostes, ipse omnes copias eduxit et in radicibus praedicti montis constituit, divisoque equitatu praecepit L. Quinctio, partem Spartuco obticeret pugnaque cum frustaretur, parte alia Gallos Germanosque ex factione Casti et Giannici eliceret ad pugnam et pugna simulata deduceret, ubi ipse aciem instruxerat: quos cum barbari insecuti essent equite recedente in cornua, subito acies Romana adaptu cum clamore procurrit. Triginta quinque milia armatorum eo proelio interfecta cum ipsis ducibus Livius tradit, receptas quinque Romanas aquilas, signa sex et viginti, multa spolia, inter quae quinque fuses cum securibus*. Quae testimonia non nihil inter se dissidentia si consideraverimus, num de eodem proelio ab Plutarcho et Frontino dieatur, dubium videtur. Nam ex Plutarchi narratione id proelium statim factum videtur esse, cum insulae in loco edito positae a mulieribus duabus Gallis detectae essent; videntur fugitivi illa sex milia armatorum inpetu petiisse, set Crassus auxilio adveniens gravissimam cladem edidisse. Quae sex milia armatorum non possunt esse duodecim cohortes, quas Frontinus priore loco commemorat, quo in errore fuit Drum. IV p. 80; nam eae non in loco edito conlocatae, set post montem circummissae sunt, neque a fugitivis pressae Crassi auxilio liberatae, set ab tergo cum Crasso iam proelio implicatus esset, incurrentes maxumam stragem fecere. Ad quae adcedit, quod quae Plutarchus de mortuis narrat, prorsus repugnant Frontini verbis *ut ubique fuga, nusquam pugna capesseretur*. Set cum his prorsus conveniant, quae Plut. de priore proelio ad Lucaniae laenum commissio memoriae prodidit: *Τῶν τοῖς ἐπιπέθων ὁ Κράσσος ἐξέωσε μὲν ἀπὸ τῆς λίμνης, ἀφηρέθη δὲ τὸν φόρον καὶ τὴν δῶξιν αὐτῶν ἐπιφανέντος ὀξέως τοῦ Σπαρτακου καὶ τῆς φρυγῆς ἐπισησαντος*. Quod si per se veri simile est, Frontinum de artificis eodem proelio ab eodem duce adhibitis diversis locis dieturam non fuisse, paene certum videtur priorem eius locum ad aliam pugnam, quam alterum referendum esse. Set num regio, in qua proelium commissum est, recte nominata sit *ad Calamatiū (montem)*, an lateat in eo corruptela (ad laenum Lucaniae?), eo minus discernere audeo quod neque de illo laeu, neque de Calamatio multa perquirens quidquam invenire potui. Altero loco fortasse *ad Calamatiū montem* verum est, cum in monte hostes

castra habuisse traditum sit; set etiam de ea re indicium continendum, cum libri Frontini variant et Orosius V 21, quem ex Livio hausisse numerus occisorum fugitivorum ostendit, proelium *ad caput Silavi* commissum esse tradat. Iam si quae Plutarchus de ea pugna, qua C. Cassus et Gannicus cum suis copiis deleti sunt, narravit, cum eis quae Frontin. II 5, 34 tradidit, comparaverimus, certum est illius narrationem non pleasum esse — nam lacunam apud eum si statuerem, merito audacior viderer. Ceterum eum apud auctores, quibus usus est, invenisse Spartacum hant longe ab eo proelio abfuisse, verbis quae continuo sequuntur, mihi probari videtur: *Σπαρτάκω δὲ μετὰ τῶν τούτων ἤτταν ἀναχωροῦντι πρὸς τὰ ὄρη τὰ Πετρήνια*. Set rem diligentius perpendamus. Cum insidiae in monte a Crasso conlocatae per duas Gallas mulieres conspocatae essent, fugitivorum duces nihil aliud agere potuere, nisi ut cas, auto quam Crassus ipsos adgrederetur, obprimerent. Qua re Plutarcho fides habenda est, sex milia illa armatorum fugitivorum impetu in summum discrimen adactos fuisse nec minus eos per Crassum ex hoc periculo ereptos esse, set nullo modo credibile est, tum pugnam ea ratione factam esse, qua Frontinus narravit, nec tamen huic omnem fidem negare possumus. Igitur fugitivos credere debemus tum, cum Crassus eis, quos in insidiis posuerat, auxilio veniret, ne accipiti periculo caperentur, se receperisse et montem minus longe ab Spartacel castris disitum occupavisse: ibi tum ab Crasso eo modo pugnam factam esse, quo Frontinus tradidit, apud Plutarchum autem relicis ommissis statim exitum eius pugnae adiungi. Cui sententiae si quis obponat, de numero occisorum longe discrepare Plutarchum et Frontinum, quam multa in talibus rebus ficta utraque omnem modum aucta tradita sint apud scriptores, recordetur: illud potius tenendum est, quae Sallustius narraverit — nam ex eo Plutarchum hausisse certum videtur — multo maiorem speciem veri praec se ferre, quam quae Livius memoriae prodiderat (sic iudicavit tacite Momms. II. R. III p. 79). Iam ut tandem ad Sallustii verba, quae mihi tam longae digressionis causam praebuere, revertar, non video quem in his rebus locum habuerint, nisi legiones putes sex milia illa armatorum, de quibus Plutarchus narravit fuisse casque, cum fugissent fugitivi, ab Crasso in castra sua relictas esse. Cum autem rem talem, in qua ea verba recte dici potuerint, in alio bello accidisse negare nequeamus, cautius videtur fateri nos quo illa pertinerint prorsus nescire.

Cum Sallustium de situ ac natura Italiae extremarum regionum^{*} atque Siciliae insulae littorum dixisse, ubi res ab Spartaco et M. Crasso in illis gestas enarravit, paeco certum sit, fragmenta ad illa spectantia hic subiungere non dubito, quamquam plerisque apud veteres scriptores libri numerus non additus est.

* 17 [Kr. 32. G. 16]. Italiae plana ac mollia.

Serv. ad Verg. A. III 522: *humitemque videmus Italiam; aut naturam provinciae ostendit (quod verum est in illo transitu), ut Sallustius Italiae plana ac mollia [at. leg. Italia plana ac vel et mollis]*. Nisi Servium prorsus inconsiderate hunc locum addidisse credis, Sallustium haec non de omnibus Italiae regionibus planis ac mollibus dixisse adparet, set de littoribus meridionalibus (vid. fr. 20).

* 18 [Kr. 33. G. 13]. Omnis Italia coacta in augustias finditur in duo promunturia, Bruttium et Sallentinum.

Serv. ad Verg. A. III 400: *Sallentinum promontorium Italiae est [inter Calabriae et Bruttiae]; nam ut ait Sallustius: Omnis — Sallentinum, ubi corrupte nonnulli libri later; set cur Kritzius et Gerlachius finditur;*

quod nulla commemorata scripturae diversitate apud Lion. legitur, in *sciaditur* conmutandum putaverint, non percipio. Ex eis autem, quae scripserunt Strabo V p. 289 Mein. ἢ λοιπὴ δ' Ἰταλία στενὴ καὶ παραμῆκης, κορυφοσυμένη διχῶς, τῇ μὲν πρὸς τὸν Σικελικὸν πορθμὸν τῇ δὲ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν, σφιγγομένη δ' ἑκατέρωθεν (i. e. coepta in angustias) τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀδρίου τῇ δ' ὑπὸ τοῦ Τυρρηνητικοῦ πελάγους, et Pomp. Mel. II 4, 1: *Verum ubi longe abit, in duo corava sciaditur respicitque altero Siculum pelagus, altero Ionium, tota angusta et alicubi multo quam inde coepit angustior* (coul. ibid. 8), ut ex ipsis Sallusti verbis intellegitur eum promunturii vocabulo non de extremis in altum procurrentibus linguis, set de pauciusculis in mare prominentibus dixisse. Sic Pacuvius 94 ed. Ribb. de Ida scripserat: *Promunturium quoque lingua in altum projicit*; cfr. Caes. B. G. III 12: *(oppida) posita in flagulis promunturisque ibiq.* Krauer.

19 [Kr. 31. G. 14]. Ad Siciliam vergens faucibus ipsis non amplius patet milibus quinque et triginta.

Arusianns p. 251 s. v. *putet tot pedibus*, quem locum male intellexisse patet. Cum Plut. Crass. c. 12 *τάφρον ἐμβαλὼν ἐκ θαλάσσης εἰς θαλάσσαν διὰ τοῦ ἀνέροσ σταδίων τριακοσίων* scripserit, eaque longitudo ad mensuram ab Sallustio dictam proximae adcedat, non dubium est, quin hic eum locum significare volnerit, per quem Crassus fossam duxit (cfr. Momms. III p. 79 not.). Quod si ita est, adparet *fauces* non eum Kritziō fretum Siculam intellegendas esse, set angustissimam Bruttiae paeninsulae partem.

20 [Kr. 35. G. 15 et 20]. Italiae Siciliam coniunctam fuisse constat: set medium spatium aut per humilitatem obrutum est aut per angustiam scissum. Ut autem curvum sit, facit natura *humilioris et mollioris* Italiae, in quam asperitas et altitudo Siciliae aestum relidit.

Adtulit haec Serv. ad Verg. A. III 414. Isid. Or. III 18, 3 p. 426: *Fretum Siciliae, quod Ithegium dicitur. Sallustius tuli ex causa vocari scribit dicens Italiae olim coniunctam fuisse Siciliam, et dum esset una tellus, medium spatium aut per humilitatem abruptum est aquis aut per angustiam scissum. Et inde Pηγιον nominatum, quia Graece abruptum hoc nominis nuncupatur. Est autem artissimum trium milium spatio Siciliam ab Italia dividens, fabulosis infame monstris, cuius hinc inde Scylla et Charybdis ostenditur. Ex Isidori verbis igitur apertum est, Sallustium etiam de originatione nominis Pηγιον dixisse, set quo connexu id eum relicuis fuerit, certo constitui posse diffido. At haut absurda haec videtur suspitio, praecessisse illud verbis ab Servio adlati, et paene certum videtur *abruptum est aquis* ab Isidoro ex prioro loco in posteriorem perspicuitatis causa translatum esse. Nam nisi illud praecessisset, in verbis quae apud Servium leguntur, aegre oblativo velut *aquis vel fluctibus vel mari* careremus. Nam relicua Isidori ab Sallustio sumptis, incertum est, certe quae illius fuerint, indagari non potest. Unde quod Kritzius et Gerlachius ante *curvum* exhibuere, tam sumptum sit ignoro; apud Lion. non legitur. Nec vero obscurum erit, cur *humilioris* inserendum putem. Etenim non credo Sallustium, scriptorem in exaequandis obpositis diligentissimum, nihil scripsisse, quod altitudini Siciliae responderet.*

21 [Kr. 36. G. 19]. Scyllam adcolae saxum mari imminens adpellant simile celebratae formae procul visentibus.

Isid. Or. XIII 18, 4 p. 426, his additis: *unde et monstrosam speciem fabulae illi dederunt, quasi formam hominis, cuminis succinetam capitibus, quia collisi ibi fluctus latratus videntur exprimere.* Serv. ad Verg. A. III 426: *Sallustius saxum esse dicit, simile formae celebratae procul visentibus. Canes vero et lupi ob hoc ex ea nati esse finguntur, quia ipsa loca plena sunt monstris marinis et saxorum asperitas illic imitatur latratus canum.* Cum aperte Servius Sallusti verba iu brevius contraxerit, profecto non video, cur priora illa verba quae apud Isidorum leguntur, ipsa Sallustiana esse negemus, nisi ea indigna illo scriptore fuisse ostenderit (vid. Kreys. ad Sall. Fragm. Vatic. 1835 p. 51). Cum vero neque ab Sallusti ingenio alienum videatur omnium de Scylla fabularum originem explicare, et sit in quo species quaedam Sallustianae orationis adpareat, reliqua quoque ab eo scripta fuisse suspicor, set neque quae eius verba fuerint neque quo connexu, divinare audeo.

22 [Kr. 37. G. 17]. Charybdis mare vorticosum, quod forte inlata naufragia sorbens gurgilibus occultis milia sexaginta Tauromentana ad littora trahit, ubi se laevata navigia fundo emergunt.

Hoc fragementum ex compluribus veterum scriptorum locis recte editores confecerunt. Primum Isid. Or. III 18, 5 p. 426 haec tradidit: *Charybdis dicta, quod gurgitibus occultis naves absorbeat. Est enim mare vorticosum et inde ibi laevata naufragia profundo emergunt. Ter autem in die erigit [an egerit?] fluctus et ter absorbet. Nam accipit aquas ut eromat, vomit ut rursus accipiat.* Serv. autem ad Verg. Aen. I 117: *quod de Charybdi legitur — de quo ait Sallustius Charybdis mare verticosum, pro quo vorticosum scribendum esse et ex Isidori loco et Plin. H. N. III 8, 14 adparet. Deinde Serv. ad Verg. A. III 420: unde naturam pristinam servat. Nam sorbet inversa [quae prehendit] et secundum Sallustium ea circa Tauromentanum littus egerit, atque ad 425: trahentem; Sallustius quod forte inlata naufragia sorbens gurgitibus occultis milia sexaginta Tauromentana ad littora trahit. Denique Arus. p. 229: emergit se. Sallust. Hist. IV: ubi se laevata navigia fundo emergunt. Ceterum cum Sen. nat. qu. VII 8, 2 p. 302 ed. Haas. haec scripserit: *deinde turbinum motus vagus est et disiectus et ut Sallustii utar verbis, verticosus, cometarum autem cet., et Gerlachius et Kritzius hoc singulare fragmentum esse voluerunt, ille Sallustium multum fuisse in ventorum causis aperiendis ratas (III 78), hic de vento, qui in Armenia minore M. Fabi et Mithridatis castra disturbavit (App. b. M. 88 p. 395, 10), dici arbitratus (V 6). Set verba Senecae si diligenter consideraveris, nihil eum ab Sallustio suspicasse patet, nisi vocabulum vorticosum, neque offendit pluralis verbis, quamvis facile sit emendare verba. Inim ne illud quidem certum esse adparet, utrum Sallustius vocabulo illo de turbine vel vento dixerit, au Seneca de alia re dictum ipse ad turbinum motus transtulerit. Mihi quidem, cum constet Sallustium mare vorticosum dixisse, cautius videtur hoc statuere.**

23 [Kr. 38. G. 18]. Triplici fluctu.

Serv. ad Verg. A. I 116, quae ad Charybdim pertinuisse ex loco Isidori ad 22 adlato adparet.

24 [Kr. 39. G. 21]. Pelorum promunturium dictum a gubernatore Hannibalis illic sepulto.

Serv. ad Verg. Aen. III 411: *Pelori; promunturium Siciliae est secundum Sallustium, dictum a gubernatore Hannibalis illic sepulto, qui fuerat occisus per regis ignorantiam, cum se eius dolo crederet esse deceptum, veniens de Peltili: quamquam legerimus etiam ante Pelorum dictum.* Isid. Or. XIV 7, 4

p. 451: *Pelorum promanturium Sticiliae respiciens Aquilonem, secundum Salustium dictum a gubernatore Hannibalis illic sepulto.* De re cfr. Mel. II 7, 15. Val. Max. IX 8, 1. Strabo I p. 12, 21 et III p. 232, 24 Mein.

*25 [Kr. 57. G. 35]. M. Lollius Palicanus, humili loco Picens, loquax magis quam facundus.

Quint. d. o. IV 2, 2: *Haec est narratio.* — — *Non enim solum volunt esse illam negotii, de quo apud iudices quaeritur, expositionem sed personae, ut M. Lollius — facundus.* Gell. N. A. I 15, 12: *Eupeidius quoque verus de id genus hominibus consignalissime factus est: λαλῆν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν, quod Salustius noster imitari colens adscribit: loquax inquit magis quam facundus.* Cum M. Lollium Palicanum constet a. 71 trib. plebei Pompeio in contione ad populum dicendi potestatem fecisse (praeter eos quos iam Kritzius laudavit, Zumpt. ad Cic. in Verr. I 47, 122 p. 204; Ellendt ad Cic. Brut. 62, 223 p. 402, Drumann. IV p. 382 et 386, 78, cfr. Momms. II. R. III p. 91 extr.), cui libro hoc fragmentum adsignandum et ad quam rem referendum sit, dubium non est; nec vero negaverim inter ea quae secantur fragmenta locum habuisse. Vid. fr. inc. 99.

26 [Kr. 50. G. 39]. Qui quidem mos ut tabes in urbem coierit.

Fest. p. 273 Lindem. *Tabem eam quae faceret tabescere apud antiquos usurpatam. Salustius quoque frequentex, ut in Catilina — —.* Et in lib. IV *historiarum: qui — coierit.* Quae verba quamvis mira sint, tamen emendatione (Carrio: *coniectus*) abstinendum videtur, cum neque quo connexu dicta fuerint adsequi possimus, et recte is mos in urbem coire dicatur, qui ex provinciis urbem invaserit in caquo quasi sedem fixerit. Quae si vera sunt, verba illa de tribuniciis turbis dicta fuisse veri prorsus dissimile est, set recto potero dici de more expoliandarum provinciarum, qui quidem ita in urbem coit, cum iudices senatores partem pecuniarum creptarum sibi vindicare staderent, ut consuetudo iniustorum iudiciorum ex provinciis quasi tabes etiam urbem intraret (Momms. III p. 86). Cum autem M. Lollium Palicanum constet in Sthenii Sientii causa de his iniuriis ad plebem dixisse (Cic. in Verr. II 41, 100. Drum. V p. 386, 78), fragmentum illud mihi non sine omni veri specie praegresso adiunxisse videor.

27 [Kr. 60. G. 31]. L. Hostilius Dasianus, iniquis animi.

Arus. p. 242 s. v. *ingutes illius.* Cum eod. Gu. Hostibus exhibeat, rectius Rahnk. ad Vellei II 68, 3 inde *Hostilius* effecit, quam Lindemanus *Hostius*. Si autem verum est, quod Kritzius suspicatur, hominem illum in eis fuisse, qui tum populum exagitavissent, cur hoc fragmentum ante ea, quae secantur, posuerim, facile intellegetur.

28 [Kr. 52. G. 26]. Exercitum dimisit, ut primum Alpibus digressus est.

Arus. p. 223 s. v. *digredior illum locum.* Haec de alio quam de Q. Metello Pio dicta esse non posse, iam dudum intellectum est (vid. Momms. II. R. III p. 91).

*29 [Kr. 53. G. 27]. [Pompeius] de virtis Hispanis tropaea in Pyrenaei ingis constituit.

Serv. ad Verg. A. XI 6: *constituit in tumbo; in colle: quia tropaea non figebantur nisi in eminentioribus locis.* *Salustius de Pompeio: devictis*

Hispanis tropaea in Pyrenaeis iugis constituit. Cum Guelf. I et II *Pyrenaei* exhibeant (al. *Pyrenaeae*), id recipiendum esse docuit Liukerus Em. p. 31. Set cum ex Plinio constet (H. N. VII 27, 96) Pompeium tropaea posuisse cum ex Hispania rediret, et in earum titulis Sertorium tacuisse, scribendum esse *de victis* facile adparet. Cfr. Tac. nb exc. XV 18: *At Romae tropaea de Parthis arcusque medio Capitolini montis sistebantur.*

30 [Kr. 55. G. 34]. Si nihil ante adventum suum inter plebem et patres convenisset, coram se daturum operam.

Prisc. XIV p. 52 de *coram* dicens haec verba adfert. Verbum Pompei fuisse iam in itinere voluntatem suam componendarum discordiarum civilium declarantis in propatulo est. Verba per se ambigua sunt, cum non ostendant, nris partibus fautor et adiutor futurus sit — nam etiam optimates in eius adventum rem distulisse demonstrat Maccr III 61, 21 — set talis ambiguitas prorsus ingenio Pompei convenit. Ceterum vid. ad 32.

31 [Kr. 56. G. 33]. Multisque suspicionibus volentia plebi facturus habebatur.

Non. p. 126: *Volentia i. e. quae vellet. Sallustius Historiarum lib. III: multisque — habebatur.* Nondum certum fuisse utri parti se adiuncturus esset Pompeius, cum hoc fragmentum ostendat, post 30 ponendum esse adparet. Talem suspicionem inde usitam esso, quod exercitum sese post triumphum statim dimissurum adfirmasset, Plutarchus narrat Pomp. 21.

32 [Kr. 58. G. 29]. Multitudini ostendens, quam colere plurimum, ut mox cupitis ministram haberet, decreverat.

Arus. p. 248 s. v. *minister his.* Corruptam libri Gu. scripturam *ut mox cupit is* egregie emendavit van der Hoeven spec. p. 48. Set quae sunt *mox cupita*? Nam etsi *mox* ad *haberet* referretur, tamen ea quae enperentur, mox eventura esse speratum esse adparet. Respondit Kritzius, verba apertissime spectare ad Gu. Pompeium, et ad eam contionem, quam consul designatus M. Lollio Palierno daute habuit (Cic. in Verr. Act. I 15, 45 ad eumque locum Ascen. p. 148), cupita ergo esse summam ac nullis finibus circumscriptam in re publica potentiam. Set vereor ut haec cum Pompei ingenio ac sententia non prorsus conveniant, qui quidem post consulatum minime multitudinem colerit, set ubique magno cum comitatu ingrediens ab aditu prohibuerit (Drum. IV p. 392). Omnino quis est, qui iguoret Gu. Pompeium minus ad summum potentiae fastigium properasse? Ac certius quidem iudicare possemus, si quid obiecti ad verbum *ostendens* relatum fuisset conpertum haberemus. Nam quod vnn der Hoeven coniecit *ostendens se* uti non prorsus reiiciendum, ita tamen dubium est. Cum vero *ostendere* usurpatum sit ab Sallustio de eis, quae futura promittuntur (vid. quae olim ad Iug. 23, 1 p. 181; 49, 5 p. 317 al. l. disputavi), quid impedit, quo minus h. l. eodem modo dictum putemus et *cupita* intellegamus triumphum et consulatum et agrorum adsignationes (Momms. III p. 89)? Similis tui argumenti haec verba sunt ne fr. 30 et 31. Quid quod fateor mihi non inconditam videri sententiam, si haec verba cum 30 coniungantur: 'Si — se daturum operam multitudini ostendens, quam — decreverat'. Set nolo id pro certo venditare.

33 [Kr. 54. G. 9]. Collegam minorem et sui cultorem expectans.

Arus. p. 220: *cultorem sui*. Haec verba si ad petitionem consulatus in annum 70 pertinere — id quod nemo facile infitabitur —, variae patent eorum explicandorum viae ac rationes. Possunt enim, quae Kritzi est haut improbabilis sententia, intellegi de M. Crasso, qui cum collegam se habiturum virum se inferiorem sibi deditissimum speravisset, subito Gn. Pompeium competitorum futurum coupererit, nec minus de Pompeio, qui cum Crassus ab eo ne suam petitionem aegre ferret petiisset (Plut. Pomp. 22. Crass. 12), fore ut ille in magistratu minorem animum gereret sibi obsequeretur, confusus sit, id quod certe principio consulatus evenit (Momms. III p. 95).

34 [Kr. 62. G. 72]. Crassus obtrectans potius collegae quam boni aut mali publici gravis existimator.

Verba extant ap. Arus. p. 250 eum leniente *obtrectans illi*, set corrupte in cod. Gu. legitur *gravis exactor*. Pro quo Gerl. scripsit *exactor*, facili mutatione set perversa sententia. Nec veri similis est Kritzi sententia illud ex *anctor* factum esse. Cum vero nihil certius sit, quam illa verba dicta fuisse de M. Crassi in consulatu actionibus, ex participio *obtrectans* autem et ex reliquis verbis adparet membrum finitum hoc continuisse: eum legibus ab Pompeio latis obstitis, manifestum est obtrectationi obpositum fuisse verum rei publicae studium, quod ab indicio de rebus agendis aut actis pendet. Quam ob rem scripsi *existimator*, cum hanc fuisse sententiam stituerem: Crassus in senatu (Plut. Pomp. 22. Momms. III p. 95) obstitit, obtrectandi potius studio quam recto iudicio, num res ab Pompeio actae rei publicae prosperae et utiles, an infelices et malae futurae essent. Possis suspicari *acstumator*, set vid. Madv. ad Cic. d. fin. III 2, 10.

35 [Kr. 50. G. 28]. At Gn. Lentulus patriciae gentis, collega eius, cui cognomen Clodiano fuit, perincertum stolidior an vanior, legem de pecunia, quam Sulla euptoribus bonorum remisera, exigunda promulgavit.

Haec verba Gellio N. A. XVIII 4 enussum longioris disputatiouis de significatione adiectivorum *vanus* et *stolidus* praebuere. De re, de qua egit lex promulgata, Cicero dixit nec. Verr. III 35, 81, set ita ut non legem, verum aliquot senatus consulta commemoraret, quo Kritzi et Mommsenii (H. R. III p. 91) sententia Gn. Lentulum non eos. a. 72 (Drum. II p. 546), set eum censuram eodem l. Gellio Poplicola collega gereret a. 70 [vid. Fischer Tab. p. 204], legem illam tulisse confirmatur. Quae eadem aliquid inde munimenti accipit, quod Gell. l. c. *stolidos* definiuit esse *austeros et molestos et inlepidos, quos Graeci μοχθηροὺς καὶ φορητικοὺς* dicerent. Nam censuram illam severe gestam et multos senatu motos esse constat (Momms. l. c. p. 93. Drum. l. c.). Si iam verba consideraverimus, adparet quod Gn. Lentulus fecit, obpositum fuisse ei, quod L. Gellius egerat. Quod quid fuerit quamquam traditum non est, tamen suspicari possumus, severitatem illam in nobiles ab L. Gellio potissimum exercitam esse, Gn. Lentulum, patricium hominem, minus fortem se ostendisse, set ut ipse aliquid egisse videretur, legem de pecunia ab euptoribus bonorum exigunda promulgasse. Ita demum intellegitur, eum *Salustius patriciae gentis* adiecerit, quoque iure gravissimum hoc vituperium *perincertum stolidior an vanior* illi iniunxerit. Nam qui eius ingenium noverit, cum severitatem illum non vituperaturum, set laudatum potius fuisse intelleget. Neque illud incertum est, vanitatis et stultitiae crimen eum non inpositurum fuisse Gn. Lentulo, nisi ipsa illa lege confirmari visum esset. Quod si *vanus* et *stolidus* ita differre perspicuum est,

ut *stolidus* sit qui intellegendi facultate careat, *vanus* qui levitate quo minus recta ac vera sequatur prohibeatur, videmus Sallustium sane dubitare potuisse, utrum rectius Gn. Lentulo obprobrio daretur, qui cum de rebus maximis et gravissimis, de tollendis Sullae institutis, ageretur, lege de re, quae iam senatus consultis confecta erat, promulganda gloriam quaesivisset. Ceterum eis, quae de tempore legis latae dicta sunt, satis defenditur locus, quo hoc fr. posui.

36 [Kr. 61. G. 73]. Sestertium tricies pepigit a G. Pisone.

Arus. p. 251 cum lemmate *paescor ab illo illam rem*. Alium illa aetate G. Pisonem non novimus, quam qui anno 67 cum M. Acilio Glabrione eos. fuit (Drum. II p. 92—95). Eum saepius in ambitus suspicionem fuisse scimus, at quis atque quid ab eo pepigerit prorsus ignoratur. Sed ut coniecturae periculum faciam, eum rem pactam magnam et amplam fuisse adpareat, vel cum a. 67 latum esset, ut alteri consulatum Pontus et Bithynia provinciae decernerentur (Momms. H. R. III p. 98 sq. Drum. IV p. 159), M. Acillum ab G. Pisone, ut sibi eas concederet, pepigisse suspicor, vel Lucillum, qui L. Quinctium pecunia ab sui obtectione dimovere studuerit, etiam a G. Pisone ne sibi succederetur pepigisse (V 8), set simul apud Arus. in numero libri erratum et restituendum esse V. Certe numerus mutandus est, etiam si aliam suspicionem probemus. Haut absurdum enim est autumare, G. Pisonem cum dilectus a Pompeio adversum praedones maritimos habendos impedire conaretur (Momms. III p. 108), id corruptum ab M. Crasso vel alio homine nobili fecisse.

37 [Kr. 51. G. 82]. Atque haviit humus multa, vasta et profunda.

Non. p. 218: *Hiare est aperiri*. Sallustius *Historiarum lib. IIII*. Scite Kritzius ad terrae motum rettulit, quo a. 71 vel 70 Roma urbs concussa est teste Phlegonte ap. Phot. p. 84 a.

*38 [Kr. 46. G. 51]. Serv. ad Verg. Aen. VII 604: *lacrimabile bellum; Getarum fera gens etiam apud maiores fuit. Nam ipsi sunt Mysii, quos Sallustius a Lucullo dicit esse superatos*, ex quibus verbis profecto nihil aliud conici potest, quam ab Sallustio narratum fuisse bellum ab M. Terentio Varrone Lucullo adversus Mysos Europaeos, qui postea Mysi nominali sunt, gestum, de quibus a. 71 triumphavit (Drum. IV p. 177 sq. Fischer. tab. p. 204); cfr. App. III. 29 p. 441, extr. Oros. VI 3. Entrop. VI 10 (S). Liv. Ep. XCVII.

*39 [Kr. 47. G. inc. 55]. Cum Probus p. 110 scripserit: *'zo', hac quoque syllaba nullum nomen repperi terminatum, nisi unum barbarae civitatis, lectum in Sallustio: 'Vizzo, Vizzonis'*, summa cum veri specie viri docti censuere eandem eam urbem fuisse, quae ap. Arr. perip. 13 Βίζος, ap. Strab. I p. 76, 25 et VII p. 43S, 30 Βιζώνη, ap. Entr. VI 10 (S), qui eam ab M. Lucullo captam memoriae prodidit, corrupte *Burziaone* vocatur.

40 [Kr. 48. G. 21]. In quis notissimus quisque aut malo dependens verberabatur, aut immutilato corpore in prora patibulo eminenti adfigebatur.

Non. p. 249: *Patibulum est crux. Sallustius Historiarum lib. III:* in quis notissimus quisque et malo dependens verberabatur, aut immutilato corpore improbi patibulo eminenti affigebatur. Priora verba quia recte iam dudum emendata sint, dubitari nequit: at in posterioribus primum *immutilato* difficile est, non quo de scriptura ambigendum videatur, quamquam Ursinus *muleato* coniecit, set quia vocabulum apud nullum alium scriptorem invenitur nisi in cod. Theodos. IV 22, l. Scilicet viri docti nonnulli, ut Frcundius Lex. s. v., quo maior esset piratarum crudelitas, de qua dici manifestum est, vocabulum *mutūlati* hoc loco praefixa praepositione in auctam notionem exprimere putavere: quam sententiam quo minus comprobemus et codicis Theodosiani locus obstat, et res ipsa, cum gravior cruciatus sit eorum, qui integri cruci adfiguntur, quam qui mutilati per artus celcius spirant. Cum autem Noni libri *improbi* exhibeant, variae initae sunt viae. Lipsius aut. lect. II 4 *in proris* conl., Putschius *in puppi*, Colerus *improbe*, Cortius *improbo*, ita interpretatus in inprobum diceretur pro: ad supplicia inproborum, cui sententiae adstipulatus est Kritzius. Neque infitior aliquam similitudinem habere ea exempla latinae dictionis, de quibus egit Naegelsbach Theor. d. l. St. p. 62 sq., at ea omnia non ambigua sunt neque aliam admittunt explicationem, *inprobum patibulum* obscure dictum esset, quia quis id ita acciperet, ut *inprobitalis* instrumentum putaret. Set nisi fallor, Sallustius non potuit non locum significare, ubi cruces in navigiis erectae fuissent. Qua re cum Gerlachio Lipsii emendationem probavi, quippe quae proxime ad librorum scripturam accederet, set singularem scribere malui propter praegressum *malo*. Postremo *emineus*, pro quo in b *emineus* scriptum est, mihi displicuit, cum mire dictum esset pro *sublimis*, ex alto conspicuus. Ipsum potius patibulum emineere dicendum fuit.

41 [Kr. 49. G. 2]. Demissis partem quasi tertiam antennae.

Arus. p. 253 cum leaumate *partem demissis*. Quamquam illud ab multis nautis sic iustitium potuisse non iustitandum est, tamen cum libro IV de piratis narratum fuisse conpertum habeamus, ut ad eos verba referamus probabilitatis rationes videntur postulare.

42 [Kr. l. G. 44]. Amisumque adsideri sine proeliis audiebat.

Prisc. VIII p. 435: *'obsideo' vero et 'assideo' activa sunt, faciunt enim 'obsideo' et 'assideo', unde Sallustius in IIII historiarum: Amisumque [sic c. x. K et Dousae ei. recte emend. quod in libris relicto est amisumque] — audiebat. De Amiso diu per L. Luculli copias obsessa vid. Drma. IV p. 135. Momms. III p. 51 et 56. Non dubium est quin *audiebat* verbi subiectum cogitandus sit Mitridates vel alius Romanorum hostis.*

43 [Kr. 69. B. 75]. Quia praedatores facibus sibi praelucentes ambustas in lectis sine cura reliquerant.

Arus. p. 256 s. v. *praeluceo*, ubi corrupte scribitur: *qui praefores*. Locum recte emendavit et illustravit, coulati Plut. Luc. 19 verbis de capta Amiso: πάντα γὰρ ἔξερευνῶντες ἐπὶ λαμπάδων καὶ πανταχοῦ φῶς ἐπιφύγοντες αἱροῖ τὰ κλεῖστα τῶν οἰκημάτων καθεῖλον, Linker. em. Sall. p. 32 sq. set iam antea in eadem emendationem inciderat Wagsner A. g. IX p. 198.

44 [Kr. 2. G. 68]. Simul eos et cunctos iam inclinatos laxitate loci plures cohortes atque omnes ut in secunda re pariter acres invadunt.

Non. p. 90: *Laxitas*. Sallustius *Historiarum* lib. III. In eius libris cum scriptum sit *laxitas et loci*, veri simillima sane est Merceci et Carionis ei. *laxitate loci*. Deinde libri *acre*, quod quamvis quodam modo defendi possit (vid. quae olim ad Ing. 5, 4 p. 45 adnotavi), tamen cum neque intellegatur cur Sallustius, qui adverbio *acriter* tam saepe usus sit, h. l. eo uti noluerit — nisi forte id cum mirabilium studio fecisse censet — et perspicuum sit rectissime dici quibus animis invadentes fuerint, cum Gerlachio facillimum emendationem *acres* recipiendum putavi. Set ut de sententia primum exponatur, *laxitate loci* cum *inclinatos* coniungi non posse adparet, cum *inclinare* de eis tantum dictum sit, qui pugna recedere coguntur, neque omnino quid tandem spatiositas locorum ad inclinandam aciem adferat perspicitur. At laxitate loci ut pluribus simul hostium invadendorum copia fiat, efficitur, unde ablativum illum cum *plures* coniungendum esse patet. Sic igitur factam rem, de qua Sallustius narrat, cogitare debemus: cum hostes in angustiis impetu facto iam in spatiosiora loca cedere coacti essent, ea loci oportunitate usas plures quam antea cohortes eos invasisse atque omnes ut in secunda re ad pugnandum acres fuisse. Id in proelio ad Mithridatis castra apud Cabira commissio factum esse credibile non esse, qui omnia de eo veterum scriptorum testimonia exploraverit, facile sibi persuadebit, set similla videtur pugna fuisse, de qua Plut. Luc. 17 init. narrat: *Ἐκ τούτων Σωκράτης μὲν ἐπὶ στόν κομιδῆν ἐπέμφθη μετὰ δέκα σπειρῶν (σπεῖρα et de manipulis et de cohortibus dici notum est), καὶ καταδιωχθεὶς (ergo in angustias compulsus) ὑπὸ Μενάνδρου, τῶν Μιθριδάτου στρατηγῶν ἐνός, ἀντίστη καὶ συμβαλὼν φόνον ἐποίησεν πολλὸν καὶ τροπὴν τῶν πολεμίων*. Nec vero infirmitatissime haec verba locum habere potuisse in descriptione pugnae ad Arminium factae (vid. fr. 62).

45 [Kr. 3. G. 71]. Ita in castra sine vulnere introitum.

Arus. p. 245: *Introitum in illa loca*, ubi aut in lemma erratum est, aut locus Sallusti in libris male scriptus: *ita castra sine vulnere introitum*. Set in scriptura duobus Servi locis defenditur, ad Verg. A. X 628, ubi Sallusti *castra sine vulnere introitam* comparatur cum Vergili *pavem Troiano ab rege petendam* et ad XI 230: *Pavem Troiano ab vege petendum: sicut etiam supra diximus, cum per gerundi modum aliquid dicitur, per accusativum elocutionem formemus necesse est, ut petendum mihi est equum*. *Lucretius*: *veternas quoniam pavens in morte timendum*. *Item Sallustius*: *castra sine vulnere introitum*. *Nam 'castra' accusativus pluralis est, qui multis errorem facti ut videatur esse nominativus: quia neutra triplata sunt et similis est nominativus accusativo*. Quibus testimoniis nonne cedere debet lemma apud Arusianum, praesertim cum ipsi loco adlato repugnet? Set primum necesse consideres quae, quam futilla nique inania sint verba ab Servio adiecta. Nonne tibi audire videris Asperum illum, quem iam alio loco fr. III 35 iusana Sallustio adfinxisse deprehendimus? Et cum quibus exemplis is locus comparatur? Nouno gerundi longe alia est natura quam passivi impersonaliter dicti (vid. Forbig. ad Verg. Aen. XI 230 p. 351 sq.)? Quid tandem Sallustium commovisse opinaris, ut eum *introire* cum *acc.* iungi soleret, ergo passivum recte usurpare posset, tamen novum et inauditum genus dicendi proferre mallet? Talis fingere umbratilis potius grammatici est, quam eius scriptoris, qui hominibus politis et prudentibus styli existimatoribus se scribere sciat. Ergo equidem ego non dubito, quin falsa ab grammaticis relata sint. Set de cohaesito, utrum Sallustium scripsisse castrum *castra* — *introita*, an se-

cundum Arusiani lemma: *in castra — introitum*; hoc autem tutius mihi videtur. Sed ad quam rem ea verba pertinnerint si quaesiveris, ad ubi quod in libro III narratum fuit, aptius referas, quam ad castra Mithridatis apud Cabira captis (vid. ad fr. 44).

*46 [Kr. 4. G. 41]. Cultu corporis ornata egregio.

Serv. ad Verg. G. 1 3: *Et 'cultum' hic habitudinem corporis significat, alias ornatum. Sallustius: culta — egregio* (vid. Iug. 33, 1). Nisi qui coniecturae, ne tum quidem cum certa iudicia ad eam ducant, quidquam tribuendum neget, Kritzius adsentietur haec ad Mithridatis coniugem, Monimeu Milesiam, referenti. Quam eum Plut. Luc. 18 tum, cum Bacchides eunuchus ut se ipsa interficeret optionem daret, diademate ornata fuisse narrot, vix probabiliorum verborum explicandorum rationem invenias.

*47 [Kr. 5. G. 42]. Tenuit Lucullus thesauros, custodias regias.

Haec verba commemorata ab Pompeio A. D. p. 190. 191 egregie Kritzius illustravit comparatis verbis Plut. Luc. c. 18: *Τὰ δὲ Κάβειρα λαβῶν καὶ τῶν ἄλλων φρουρῶν τὰ πλεῖστα θησαυροῦς τε μεγάλους εὐρε καὶ δεσποτήρια, πολλῶν μὲν Ἑλλήνων, πολλῶν δὲ συγγενῶν τοῦ βασιλέως καθειργμένων, οἷς πάσαι τεθνήαι δοκοῦσιν οὐ σωτηρίαν, ἀλλ' ἀναβίωσιν καὶ δευτέραν τινα γέννησιν ἢ Λουκούλλον χάρις παρίσχευ.*

48 [Kr. 6. G. 54]. Insolens vera accipiundi.

Adfert Don. ad Ter. Andr. V 4, 4, ut *insolens* idem esse atque insolitus, insuetus doceat. Quae verba non dubium est quin recte Kritzius censuerit dicta fuisse de Tigrane, Armeniae rege, ad quem Lucullus Appium Claudium qui Mithridaten expostularet miserat. Haec enim Plut. Luc. c. 21: *Ταύτην μὲντοι τὴν τραγωδίαν οὐχ υποτρέσας οὐδ' ἐκπλαγείς ὁ Ἀππίος, ὡς ἐνγεῖ λόγον πρώτον, ἀντικρὺς ἤκειν ἐφ' ἡ Μιθριδάτην ἀπάξων σφειλούμενον τοῖς Λουκούλλον θριάμβοις ἢ καταγγέλλων Τυγράνη πόλεμον, ὥστε τὸν Τυγράνην, καίπερ ἐν διακνήσει τοῦ προσώπου καὶ μειδιάματι πεπλασμένῳ περιώμενον ἀκούειν τῶν λόγων, μὴ λαθεῖν τοὺς παρόντας ἠλλοιωμένον τῇ παρησιᾷ τοῦ νεανίσκου, φωνῆς σχεδὸν ἑλευθέρως ἀκούοντα διὰ πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν· τσαῦτα γὰρ ἔβασίλευσε, μᾶλλον δὲ ἔβρισεν.*

49 [Kr. 7. G. 16]. Tetrarchas regesque exterritos animi firmavit.

Arus. p. 228 eum lemmate *exterritus illius rei*. Haec quoque non dubium est quin de Appio Claudio dicta fuerint, cui ut Syriae potissimum reges et civitates ad defectionem ab Tigraue pelliceret mandatum fuit. Cfr. Momms. III p. 60. Plut. Luc. c. 21, secundum quem hoc fragmentum ante 48 ponendum esse suspicari possis.

50. Camisos eum graecum nomen secundae declinationis, si faciens genetivo, in Sallustio se legisse testetur Probus p. 130, videtur eadem regio fuisse, quam descripsit Strab. XII p. 786: *Πομπήιος δὲ πολλὰς ἐπαρχίας προσώρτισε τῷ τόπῳ καὶ πόλιν ὠνόμασε καὶ ταύτην καὶ τὴν Μεγαλόπολιν, συνθεῖς ταύτην τε εἰς ἓν ἦν τε Κουλουπηνην καὶ τὴν Καμισήνην, ὁμόρους*

οὐσας τῇ τε μικρᾷ Ἀρμενίᾳ καὶ τῇ Λαυριανσηνῇ, ἐχούσας ὄρυκτοὺς ἄλλας καὶ ἔρμημα ἀρχαῖον τὰ Κάμισα νῦν κατεσπασμένον. Id castellum in itinere ab Lucullo facto commemoratum fuisse apertissimum est.

51 [Kr. 10. G. 52]. Quam maximis itineribus per regnum Ariobarzani contendit ad fluvium Euphratem, qui in parte Cappadocia ab Armenia diiungitur. Et quamquam ad id naves codicariae occulte per hiemem fabricatae aderant

Non. p. 366: *Codicarias naves etiam nunc consuetudo appellat eo quod in fluminibus sint usat. Sallustius Hist. lib. III: quam — aderant. Cum in Noni libris scriptum sit quamquam ad naves, minus prudenter ad prorsus abici videtur, quam ex A.J.M. ad id scribi, i. e. ad transeundum fluvium. Quid autem narraverit Sallustius dubium est. Plutarchus certe Luc. 24 ab eo divorsus fuit; nam καὶ κατιόντα (τὸν Εὐφράτην) πολὺν καὶ θολερὸν ὑπὸ χειμῶνος ἐνῶν ἤσχαλλεν, ὡς διατριβῆς αὐτῷ καὶ πραγματείας ἰσομείνης συνάγοντι πορθμῖα καὶ πηγνυμένο σχεδίας. Memnon. ap. Phot. p. 238 B. διέβη παρὰ ὄξαν πίζη τὸν Εὐφράτην, App. b. M. 84 p. 301, 16 nil nisi τὸν Εὐφράτην περάσας. Ceterum ex membro concessivo adparet, Sallustium de difficultate transeundi dixisse, unde veri simile est, admirabilem illam fluminis demuntionem, de qua Plut. copiose exposuit, ab eo omissam non fuisse (vid. fr. inc. 97).*

*52 [Kr. 11. li. 55]. Isidor. Or. XIII 21, 10 p. 429: *Sallustius autem auctor certissimus asserit Tigridem et Euphratem uno fonte manare in Armeniam, qui per diversa euntes longius dividuntur spacio medio relicto multorum milium, quae tamen terra, quae ab ipsis ambitur, Mesopotamiam dicitur. Ex quo Hieronymus animadvertit aliter de paradisi fluminibus intelligendum. Locus Hieronymi est lib. de interpr. nom. hebr. T. III p. 202 ed. Vallars.: Euphrates, fluvius Mesopotamiae, in paradiso oriens. Porro Sallustius auctor certissimus asserit tam Tigridem quam Euphratem in Armenia fontes demonstrari. Ex quo animadvertimus aliter de paradiso et fluminibus eius intelligendum. Utrum igitur rectius Sallusti locum retulisse dicas? Secundum Hieronymum dubium non est, quin Sallustius suum utrique fluvio fontem esse dixerit. Quod si fortasse adversus aliorum descriptiones, qui, uti vera res est, utrumque fluvium ex pluribus rivis oriri docuerant (vid. Mannert. V 2 p. 142 sqq.), unum, non plures utrique fluvio fontem esse Sallustium adseruisse ex Isidori verbis coniciendum putaveris, certe hunc pervorsis et illo prorsus indignis verbis usum esse non negabis. Qua re satius videtur quid Sallustius dixerit intellegere, quam ex immunditiis Isidori quae eius ipsa verba fuerint enucleare conari. Cfr. praeterea Vib. Seq. s. v.*

Euphrates. Ceterum Sallustium eo loco de illis fluviis exposuisse, ubi Lucullum in Armeniam profectum esse narravit, non modo veri simillimum, verum paeae certum est.

*53 [Kr. 12. G. 56]. Cum Schol. ad. Juv. sat. I 104 *Mesopotamei* inquit *homines effrenatae libidinis sunt in utroque sexu, ut Sallustius meminit*, verba ipsa scriptoris non diligenter prolata esse adparet, nec vero minus eodem in loco illud dictum fuisse atque Fragm. 52.

54 [Kr. 13. G. 83]. Hieronym. comm. in Dau. c. 3 T. V p. 641 ed. Vall. *Sallustius scribit in Historiis, quod naphtha sit genus fomitis apud Persas, quo vel maxime nutriantur incedia*. Prob. p. 123: *Unum inveni barbarum monoptotum 'naphthas.'* Sallustius posuit, et p. 130: *et 'hoc naphthas, huius naphthae,' genus olei cedro simile, sicut Sallustius Historiarum libro quarto. Sed melius erit indelectabile*. Ex quibus testimoniis perspicuum est Sallustium non simpliciter naphtha commemoravisse, set etiam de eius natura exposuisse, quam ob causam non tam praeferre negandum est verba ap. Prob. *genus olei cedro simile* ab Sallustio sumpta esse. Ceterum cum constet, Mancaeum, Tigranocertae praefectum, naphtha Romanorum machinas incendisse (Drum. IV p. 146, 37. Momms. III p. 60), certe quo loco de eo Sallustius dicere potuerit non ignoramus.

55 [Kr. 14. G. 37]. *Scalas pares moentium altitudine*.

Arus. p. 253: *par hac re*. Eodem modo dixit Ovid. Fast. VI 804: *in qua par facies nobilitate sua*; set frustra is usus ablativi artificiosis rationibus explicatur et munitur, cum satis constet esse ea vestigia antiquae dativi formae in *e*; efr. Krüg. gr. lat. § 195, I p. 200. Weissenb. gr. lat. § 96, 5 p. 94. Krebs gr. lat. § 36 adn. I p. 31. De obpugnatione Tigranocertae vel alius oppidi ab Luculli exercitu obsessi dictum fuisse adparet.

56 [Kr. 15. G. 60]. *Pluteos rescindit ac munitiones demolitur locoque summo potitur*.

Non. p. 67: *Demoliri, diruere*. Cum pluteorum in obpugnandis potissimum oppidis vel castellis usum fuisse constet, adparet de eruptione in obsidentium castra facta dici. Set num illud ad Tigranocertam an ad aliud ab Romanis obsessum oppidum factum sit, utique in incerto relinquendum.

57 [Kr. 16. G. 53]. *Qui praegrediebantur equites catafracti ferrea omni specie*.

Non. p. 383 s. v. *catafractae*. Tales equites in Tigranis regis ex-

ereitū fuisse, ad liberandam obsidione Tigranocertam adproperante, constat (Drum. IV p. 146 sq. Momms. III p. 61).

58 [G. 67]. Et sequebantur equites catafracti.

Serv. ad Verg. Aen. XI 770 (vid. fr. 57) haec verba adtulit. Cum autem pluribus locis catafractorum illorum ab Sallustio mentionem fieri non modo potuisse, sed debuisse adpareat, cautius videtur cum Gerlachio verba illa separata ponere quam eum Kritzio sic statuere: Servium memoriae lapsu verba ab Non. p. 381 (fr. 57) commemorata false rettulisse.

59 [Kr. 17. G. 66]. Equis paria operimenta erant, quae lintea ferreis laminis in modum plumae adnexuerant.

Serv. ad Verg. Aen. XI 770 [*spumantemque agitabat equum, quem pellis aenis in plumam squamis auro conserta tegebat*] haec adnotavit: *catafractus eum fuisse significat. Catafracti autem equites dicuntur, qui et ipsi ferro muniti sunt et equos similiter munitos habent, de quibus Sallustius: equis — adnexuerunt; nunc autem pro linteo pellem posuit et aeneas squamis aeneas laminas intellegimus; 'in plumam' vero est in similitudinem plumae. Iam Sallusti verba Kritzius ita interpretatus est ut adnectere eodem modo dictum diceret, quo adpergo, induo, circumdo similia; operimenta adnectere laminis scriptum esse naturali quādam confusione pro operimentis adnectere laminas. Sed vereor ut in adnectendi verbum idem transferri possit, quod in adpergendi, induendi al. fieri liceat, quoniam illius talis notio est, ut ablativus id significet per quod aliud cum alio coniungatur. Quam significationem nonne hoc quoque loco obtinet? Nonne operimenta equis adnectenda fuerit? Ut sic statuam eo potissimum argumento commoveor, quod secundum Servium summa est huius loci cum Vergiliano similitudo. Quem ad modum igitur apud Vergilium *squamis aenis* ablativus est eius generis, quem qualitatis adpellant, sic etiam apud Sallustium ablativus dictus videtur. At quod ap. Verg. est *auro conserta*, id in Sallusti verbis frustra quaerimus; fortasse igitur illud omissum est, qua ratione operimenta lintea equis adnexa fuerint.*

* 60 [Kr. 18. G. 80]. Apud Cordueos amomum et alii leves odores gignuntur.

Philarg. ad Verg. G. IV 49: *Odor coeni gravis; ordo est: odor gravis, quia et levis dicitur. Sallustius: apud — gignuntur. Cum Lucullo post victoriam ad Tigranocertam reportatam atque ipsam illam urbem captam Cordueorum regem se dedidisse constat (Drum. IV p. 150. Momms. III p. 62), quae occasio fuerit Sallustio illorum diceudorum, apertum est.*

61 [Kr. 19. G. p. 155]. *Epistula Mithridatis.*

Rex Mithridates regi Arsaci salutem.

Omnes qui secundis rebus suis ad belli societatem orantur, considerare debent, liceatne tum pacem agere, dein quod quaesitur satisne pium tutum, gloriosum an indecorum sil. Tibi per-

VAR. SCR. In titulo epistulae. — 1. Regem Parthorum Phraaten nominat Memn. ap. Phot. p. 238, Arsaceo Cass. Dio XXXV 3. Scilicet a progenie Arsacidarum fuit, nomine Phraates (Momms. III p. 63). — 2. ad belli societate morantur. — 3. quaesitur. quaeritur volg. Phoc. p. 1718 Putsch.: licet 'quaesere' lectum sit apud Sallustium et Tullium. — 4. Libri: tibi si perpetua — licet, nisi hostes op. et scelestissimi, egregia fama si Romanos oppresseris futura est neque petere — sperem. Ualde

petua pace frui licet, egregia fama, si Romanos obpresseris, futura est. Nisi hostes oportuni et scelestissimi, neque petere audeam societatem et frustra mala mea cum bonis tuis misceri sperem. Atque ea, quae te morari posse videntur, ira in Tigra-
nem recentis belli et meae res parum prosperae, si vera existu-
mare voles, maxime hortabuntur. Ille enim obnoxius qualem
tu voles societatem accipiet: mihi fortuna, multis rebus ereptis, usum dedit bene suadendi; et, quod florentibus optabile est, ego non validissimus praebeo exemplum, quo rectius tua componas.

Namque Romanis cum nationibus populis regibus cunctis una
et ea vetus causa bellandi est, cupido profunda iuperi et divitiarum. Qua primo cum rege Macedonum Philippo bellum sumpsere, dum a Carthaginiensibus premebantur amicitiam simulantes. Ei
subuenientem Antiochum concessione Asiae per dolum avortere,
ac mox fracto Philippo Antiochus omni cis Taurum agro et decem
millibus talentorum spoliatus est. Persen deinde, Philippi filium,
post multa et varia certamina apud Samothracas deos acceptum in fidem, callidi et repertoires perfidiae, quia pacto vitam dederant, insensim occidere. Eumenem, cuius amicitiam gloriose osten-

Kritzius: Tibi perpetua pace frui liceret, nisi — scelestissimi; egregia — futura est. Neque — sperem. *Linkerus:* Tibi si perpetua — licet, nisi — scelestissimi, egregia fama, si Roma nos oppresserit, futura est. neque — sperem. *Alia ratione laiere Th. Momms. Act. reg. soc. Lips. 1851 p. 153 et Hitzig. Mus. Rhén. X 3 p. 467. Quarum virorum sententiae profecto non digne fuerit, quae ab Hierarchia per obliuionem et convicia reicreantur. Nam illud insolenter demonstrare verba ita peruersa et perturbata esse, ut nisi scriptorem aut obscurissime dicere voluisse aut recte loqui non potuisse censeras, ferri non possint. Mihi hae rationes verae viae sunt. Cum optissime scriptor ad eam quaestionem quam modo proposuit, satisque — indecorum sit, respondeat (nam ad priorem licentiae tuae pacem agere infra respondeat ego — praebere exemplum quo rectius tua componas), tutum esse bellum ulporet, cum eo confecto perpetua pax futura sit et hostes oportuni sint i. e. in quos facile inpetus fieri possit (ita ad laudatum usum vocabuli non confugiendum est), pium, cum hostes scelesti pudentur, gloriosum, si victoria nobilis apud omnes gentes futura sit. Iam perspicuum est, tui notionem ad utramque aliam adiungi posse: gravius commendari quod gloriosum sit, si simul tutum, itaque quod pium sit, neque offendere potest, si Sall. cum vere ad alteram quaestionem respondeat, tamen teste etiam quod ad priorem pertinet dicat, praesertim cum idem de altera necessario valeat. Recte igitur procedit oratio hoc modo: tutum et gloriosum bellum esse tibi confirmo: nisi bellum pium et simul tutum sit, nihil aliud te petere audeam nec sperem. Quum ob causam adhuc locus facultatis et ad sententiam optissime emendari visus est deleta si et transpositis verbis nisi — scelestissimi. Ceterum scelestissimi B, sceleratissimi Cort. — 3. cum bonis tuis B. cum tuis bonis Cort. — 4. atque libri. atque Cort. — 5. rarum libri. parum Britanniens. — 6. maxime B. — 12. Qua libri. Quia Kritz. primo B, prius Cort. — 13. chartaginiensibus B. praemebantur B. — 15. fracto B. tracto Cort. — 19. occidere eum eN cuius B.*

tant, initio prodidere Antiocho, pacis mercedem, post, habitum
 custodiae agrī captivi, sumpribus et contumeliis ex rege miserri-
 mum servorum effecere simulatoque impio testamento filium eius
 9 Aristonicum, quia patrium regnum petiverat, hostium more per
 triumphum duxere: Asia ab ipsis obsessa est. Postremo Bithyniam
 Nicomede mortuo diripere, cum filius Nysa, quam reginam ad-
 10 pellaverat, genitus haut dubie esset. Nam quid ego me adpellam?
 quem diunctum uodique regnis et tetrarchiis ab imperio eorum,
 quia fama erat divitem neque servitutum esse, per Nicomedem
 bello lacessiverunt, sceleris eorum haut ignarum, et ea, quae ac-
 11 cidere, testatum antea Cretensis, solos omnium liberos ea tempe-
 state, et regem Ptolemaena. Atque ego ultus iniurias Nicomedem
 Bithynia expulsi Asianque, spoliū regis Antiochi, recepi et Grae-
 12 ciae dempsi grave servitium. Incepta mea postremus servorum
 Archelaus exercitu prodito impedit: illique, quos ignavia aut
 13 prava calliditas, ut meis laboribus tuti essent, armis abstinuit,
 acerbissimas poenas solvunt, Ptolemaens precio in dies bellum
 prolatus, Cretenses impugnati semel iam neque finem nisi excidio
 14 habituri. Equidem cum mihi ob ipsorum interna mala dilata
 proelia magis quam pacem datam intellegerem, abnuente Tigra-
 15 ne, qui mea dicta sero probat, te remoto procul, omnibus aliis ob-
 noxiis, rursus tamen bellum cepi Marcumque Cottam, Romanum
 ducent, apud Chalcedona terra fudi, mari exui classe pulcherrima.
 16 Apud Cyzicum magno cum exercitu in obsidio moranti frumen-
 tum defuit nullo circum aduente: simul hiens mari prohibebat.
 Ita sine vi hostium regredi conatus in patrium regnum naufragis
 17 apud Parium et apud Heracleam militum optumos cum classibus
 amisi. Restituto deinde apud Caberam exercitu et variis inter me
 atque Lucillum proeliis inopia rursus ambos incessit. Illi sube-

TEST. SCR. 28. Charis. p. 119: *Ambos Terentius in Adelphis — Sal-
 lustius quoque historiarum libro IIII: inter me atque Lucillum prope inopia
 rursus ambos incessit.*

2. capti vi §. — 3. efficere §. — 4. per triūfūm duxere §. — 5. post-
 remo Bithyniam §. postremo totam Bithyniam *Cort. et Kritz.* — 6. Nysa
 §. Nysa *Cort.* — 8. diunctum §. disunctum *Cort.* — 13. Graeciaedem
 si graveser vitium §. — 16. ut §. uti *Gerl.* — 18. impugnati §. — 19.
 habitur §. quom §. *quam scripturam bis in eo libro inveniri, semel cum,
 alibi cum testatus est Orellius.* — 20. intellegerem §. — 22. coepi §.
 cepi *Fat. 2. Cort.* — 23. Chalcedona §. pulcherrima §. — 25. admi-
 nente §. hiens §. — 26. conatus §. conatus *Id. 1509. Cort.* Pa-
 27. trium §. — 27. apud meo Marte inserui. — 28. Caberam § et cet. libri.
 Cabira *Curio. Cort.*

rat regnum Ariobarzani bello intactum: ego vastis circum omnibus locis in Armeniam concessi: secutique Romani, non me set morem suum omnia regna subvertendi, quia multitudinem artis locis pugna prohibere, imprudentiam Tigranis pro victoria osentant.

5 Nunc quaeso considera, nobis oppressis utrum firmiter te ad resistendum an finem belli futurum putes? Scio equidem tibi magnas opes virorum, armorum et auri esse: et ea re a nobis ad societatem, ab illis ad praedam peteris. Ceterum consilium est, Tigranis regno integro, meis militibus belli prudentibus, procul ab domo [parvo labore] per nostra corpora bellum conficere, 10 quo neque vincere neque vinci sine tuo periculo possumus. An ignoras Romanos, postquam ad occidentem pergentibus finem Oceanus fecit, arma huc convulsisse? neque quicquam a principio nisi vi partum habere, domum coninges, agros inperim? conve- 15 nas olim sine patria parentibus, cum peste conditos orbis terra-

6. Charis. p. 196: *Ceterum Sallustius historiarum IIII: scio equidem tibi magnas opes virorum armorum et auri esse, et ea re ab nobis ad societatem, ab illis ad praedam peteris [petieris N.]. Ceterum consilium est Tigranis regno integro meis militibus belli prudentibus procul domo per nostra corpora bellum conficere, ubi Asper: 'ceterum quo modo positum est? pro aliquo? aliquis consilium est: an pro relicum, ut sit nomen? relicum consilium est.*

15. Serv. ad. Verg. A. VII 303: '*Conduuntur*' ergo sedem stabilem locant. *Sallustius* parte [V. Guelf. I. II pestem. L. R. Vos. Lips. per te] conditor [Guelf. II conditos] orbis terrarum.

8. *Postquam Mithridates Arsaci exposuit, propter opes eius se illius societatem nunc petere. Romanos diripiendi illius regni cupidus esse, omissis relicta breviter quid firmissime constituerint monet, sese paratos esse bellum conficere cum Romanis, aut interire aut vincere; quorum cum neutrum sine illius periculo fieri posse dicit, hoc quid aliud est quam minari: sese si victores fuerint, societatis aspersionem ultimos esse, sin victi, Romanos illi hostes futuros? Unde duo perspicua sunt: primum talia instrumenta belli ostendi debere, quibus vincere posse Mithridatem et Tigranem praestetur, ergo necessario ex Charisio contra omnis liberos recipiendum esse belli prudentibus; deinde dicere debere Mithridatem summa ope se ad victoriam aditurus esse, ergo, id quod Linkerus prudenter perspexit, parvo labore turpe esse gloriatorum adsumendum. — II. quom neque B. quando Att. quomodo Benal. Cort. quom Gerl. — 14. nisi partum B. et. codd. raptum Claccon. vi partum Klotz: de locis per con. emend. p. 21. — 15. sine patria parentibus B. sine patria sine parentibus Pompon. Cort. Gerl. Kritz. parentibus peste conditos B. et. libri. Quod qui explicant: conditos ex perditissimis ac pernitissimis orbis terrarum hominibus, non minus quam qui ablativum conditionalem esse dicunt, videant ne librorum fallacium scripturae nimis tenaces audiant. Nisi in peste antiquam dativi formam (pesti = in pestem. Cfr. ad fr. 55) haberi opineris, aut cum Linkero pestem scribendum erit, ad mecum praepositionem cum omissam esse statuendum. Cfr. Cic. in Cat. I 13, 33: cum summa rei publicae salute, cum tua peste ac pernitie eumque exitio eorum, qui se tecum — iunxere, proficiscere ad inpiu bellum ac nefarium.*

rum: quibus non humana ulla neque divina obstant, quin socios
 amicos, procul iuxta sitos, inopes potentisque trahant excendant,
 18 omniaque non serva et maxime regna hostilia ducant? Namque
 pauci libertatem, pars magna istos dominos voluit: nos suspecti
 19 sumus aemuli et in tempore vindices adfuturi. Tu vero, cui Se-
 leucea, maxuma urbium, regnumque Persidis inclutis divitiis est,
 quid ab illis nisi dolum in praesens et postea bellum expectas?
 20 Romani arma in omnis habent, acerruma in eos, quibus victis
 spolia maxuma sunt: audendo et fallendo et bella ex bellis se-
 21 rundo magni facti. Per hunc morem extinguunt omnia aut occi-
 dent: quod hant difficile est, si tu Mesopotamia, nos Armenia
 circumgredimur exercitum sine frumento, sine auxiliis, fortuna
 22 aut nostris vitis adhuc incolumem. Teque illa fama sequetur:
 auxilio profectum magnis regibus latrones gentium oppressisse.
 23 Quod uti facias moneo hortorque, nen malis pernitie nostra tuam
 prolatare quam societate victor fieri.

7. Arus. p. 242: *In praesens pro ad praesens. Salustius — Histor. IV: Quid ab illis nisi dolum in praesens et postea bellum expectans.*

2. potentisque §. excendant §. excidant *ex Ursini et Ciceronii libris Curt.* — 3. maxume §. — 5. Seleucea §. Seleucia *Curt.* — 7. expectas §. — 11. *Ablativos Mesopotamia et Armenia nolui in dubitationem vocare, memor talium: porta Collina urbem intrare, via Nomentana proficisci simil.*

62 [Kr. 20. G. 50]. Tum vero Atropateni propinquantes iam
 annum Arsaniam.

Arus. p. 254: *Propinquant illum locum. Sal. Hist. IV: tum vero Bithyni [Bithini] Gu. set in mg. Bithini] propinquantos iam annum Tartanium. Cum neque Bithynos illis annis, quorum res gestae libro III enarratae fuere, quidquam gessisse constet — nisi forte eorum auxilia in exercitu Luculli fuisse opinaris —, nequo flavius Tartanium ullus usquam cognitus sit [Artanen vel Artannum in Bithynia fuisse docuit Forbig. geogr. ant. II p. 379], eum denique nulla in re faellius et turpius erratum esse quam in nominibus propriis exploratum sit, non vereor ne in crimen temeritatis incurram, si audacioro emendatione efficere studuero, ut hic locus conveniat cum Phit. narratione de pugna ad fluvium Arsaniam (Drum. IV p. 152. Momms. III p. 66), Luc. 31: καὶ τοὺς μὲν ἱππεῖς ἀπὸ τῆς διώξεως ἀνεκαλεῖτο (ὁ Λουκιλλὸς), πρῶτος δ' ἀντίστη τοῖς Ἀτροπατηνοῖς κατ' αὐτὸν οὗσι μετὰ τῶν ἀρίστων καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν φοβήσας ἐτρέψατο. Ceterum si haec verba corrupta esse concessum fuerit, illud iure quaeri licet, annon inaudita illa verbi propinquandi constructio errori aut librariorum aut ipsius grammatici tribuenda sit.*

Adiungo iam ea fragmenta quae quo pertinuerint, dubium atque incertum est.

63 [Kr. 61. G. 12]. Omnes quibus senecto corpore animus
 militaris erat.

Prisc. IX p. 484: *'senesco' enim inchoatum est. Sallustius in IIII historiis: omnes — erat. De militibus evocatis dici apertum est neque prorsus relictanda est Gerlachii suspitio, tales ad exereitum accessitos esse in Italia advorsus fugitivos et Spartacum, set nihil obstat quo minus idem in obsesso oppido aliquo factum esse suspicemur.*

64 [Kr. 65. G. 17]. Clausi lateribus altis pedem.

Arus. p. 215: *altum pedes tot. Laterum in extruendis moenibus per Mesopotamiam et Babyloniam multum usum fuisse constat.*

65 [Kr. 66. G. 23]. Infrequentem stationem nostram incuriosamque tum ab armis.

Arus. p. 242: *incuriosam ab illa re. Pro tam scribendum esse tum recte iam ab aliis intellectum est. Nec coniungendum esse ab armis cum incuriosam Arusiano credo, set ab armis per se dictum esse, ut significet modo repositis armis. Quamquam haut improbabilis est Gerlachii suspitio, haec verba locum habuisse, ubi de Spartaco Crassi munitiones perrumpente narratum erat, tamen cum multis in locis idem accidere poterit, ut Mithridates in Armeniam minorem transiens multis ἀπορροδοκῆτος προσέπεισε (Cass. Dio XXXV 9, vid. ad V 1), res videtur in incerto relinquenda.*

66 [Kr. 67. G. 74]. Qui proximi loca hostium erant.

Arus. p. 252: *proximus illum.*

67 [Kr. 68. G. 76]. Stolide castra subgressus.

Arus. p. 262: *subgredior illum locum.*

68 [Kr. 70 et 71. G. III 29 et 30]. Curio religione Vulcanaliorum diem illidem moratus.

Charis. p. 62: *ut Bacchanaliorum Sallustius et Vulcanaliorum (vid. fr. III 79). Non. p. 333: Idem Hist. lib. IIII: Curio Vulcanaliorum die [d. W.] ibidem moratus. Pompei. in Don. art. p. 163 haec profert: Curio ibidem moratur regione Vulcanaliorum, idemque p. 222: religione Vulcanaliorum impeditus. Iam cum priore loco Pompei aperte religione restituendum sit, alter autem sententia certe cum priore conveniat, ut pro moratur vel moratus memoriae lapsu impeditus scriptum esse adpareat, denique verba ap. Non. laudata idem certe verbum contineant, ex tribus illis locis unum fragmentum eo modo quo proposui coniungendum esse haut improbabiliter mihi videor conicere. Ceterum res parum lucis inde accipit, quod G. Scribonium Curionem a. 71 ex Macedonia triumphavisse veri simile est (efr. quos Kritzius laudavit, Ellendt ad Cic. Brut. proll. p. 98. Zumpt ad Cic. Verr. p. 64). Cum autem Vulcanalia non solum Romae, set etiam Ostiae acta esse constet (Preller Mythol. Rom. p. 529), fortasse ibidem de Ostia intellegendum est.*

69 [Kr. 72. G. 32]. Quis in praesens modo satis cantum fuerat.

Arus. p. 242: *in praesens pro ad praesens (vid. 64, 19). Quis pro quos recte Lindem.*

70 [Kr. 73. G. 49]. Magnam exorsus orationem.

Arus. p. 229: *exorsus orationem.*

71 [Kr. 74. G. 63]. Inpotens et nimius animi est.

Arus. p. 240: *nimius illius.*

72 [Kr. 75. G. 62]. Anxius animi atque incertus.

Arus. p. 200: *anxius huius rei*.

73 [Kr. 76. G. 65]. Consili aeger.

Arus. p. 212: *aegeus illius*.

74 [Kr. 77. G. 81]. Fest. p. 239 ubi de ponte sublicio dixit, Sallusti locum ex libro quarto adtulit, set tristi casu paucae tantum eaeque inexplicabiles litterae supersuunt: ne inrumiendi p. . . — Verbum *inrumiendi* prorsus inauditum est, et cum relicua omnia perierint, omni emendandi conatu abstinendum. Atque ne illud quidem certum num Sallustius de ponte sublicio dixerit. Nam cum haec praeterea apud Festum servata sint: *sublicibus cavata* *essent*, et quae praecedunt mutila, de tabulis sublicis vocabulum usurpatum esse prodere videantur, hanc incondita Ursini suspicio est, Sallusti locum ob *sublicibus cavatis* ab Festo commemoratum fuisse.

Lib. V.

*1 [Kr. 1. G. IV 79]. Adeo illis ingenita est sanctitas regii nominis.

Serv. ad Verg. G. IV 211 (itemque Philarg. ad eund. locum, ubi pro *regii nominis* corrupte legitur *religionis*) haec verba adtulit, quo Vergili sententiam: Aegyptios, Lydos, Parthos, Medos regum esse observantissimos confirmaret, in quo illud non premundum esse adparet, ut Sallustius de isdem prorsus gentibus dixisse credatur. Set cum Cass. Dio XXXV 9 cum aliis scriptoribus Mithridaten revorsum in Pontum lactissimis animis excerptum esse memorans, benivolentiam *ἐκ τῆς τοῦ ὁμοφύλου καὶ ἐκ τῆς πατρῶν βασιλείας* proditiisse doceat, paene certum videtur illa verba ab Sallustio in eadem re scripta fuisse. Hoc dubitari potest, utrum in V libri initio, an in IV fine eae res narratae fuerint, set illud veri similis.

*2 [Kr. 2. Gerl. inc. 48]. Luxo pede.

Prob. p. 133: *nam 'luxus' vacillans, 'huius luxu' facit. Salustius ablativo lusso pede*. Cum Mithridati proelio adversus M. Fabium Adrianum commisso lapide genu percussus esse constet (Appian. b. M. 88 p. 395, 1), quali vulnere omnis pes debilitatur ac solvitur, in ea re illa verba dicta fuisse paene certum videtur. Certe de eo vulnere, quo Mithridates in pugna ad Zelam commissa ab eenturione Romano adfectus est (Appian. b. M. 89 p. 395, 23: *ἐς τὸν μηρόν ἐπάταξε ἔλφει πλεγγὴν βαρεταν*. Momms. III p. 67 extr.) minus commode cogitari videtur.

3 [Kr. 1. G. 10]. Peractis septuaginta annis armatus equum insilire.

Arus. p. 243: *insillire illam rem*. Cum haec verba quin de Mithridate dicta fuerint dubitari prorsus non possit, occasione per proelium ad fr. 2 commemoratum oblata ab scriptore ea posita fuisse optime demonstravit Kritzius, usus pro argumento verbis Cassi Dionis de eadem pugna narrantis XXXV 9: *καὶ γὰρ ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγωνῶς ἔμαχετο*.

4 [Kr. 7. G. 3]. Regem avorsabatur.

Arus. p. 216: *aversor illum*. Regem quem alium intellegamus nisi vel Mithridatem vel Tigranem?

*5 [Kr. 10. G. inc. 89]. Apud Plut. Luc. c. 33 p. 540 Sint. haec leguntur: *Σαλούστιος μὲν οὖν φησι χαλεπῶς διατεθῆναι τοὺς στρατιώτας πρὸς αὐτὸν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου πρὸς Κυζίκῳ καὶ πάλιν πρὸς Ἀμισῶ δύο χειμῶνας ἕξῃς ἐν χάρακι διαγαγεῖν ἀναγκασθέντας· ἡνίων δ' αὐτοὺς καὶ οἱ λοιποὶ χειμῶνες*. Cum boni rerum scriptoris sit causas eventorum non discernere, set uno quasi conspectu coniunctas et continuatas proponere, veri dissimillimum mihi quidem videtur, ab Sallustio, quibus causis dissenso in Luculli exercitu nata, deinde paulatim aucta, denique in seditionem exarscrit, pluribus locis expositum fuisse. Nec quod Plutarchus postea directa oratione pergit, ea res obstat, quo minus omnem illam expositionem ab Sallustio sumptam esse censeamus, id quod paene certum videtur esse, cum fragmenta inveniuntur, quae cum Plutarchi verbis conveniant. Quae si recte a me disputata sunt, neque cur cum Kritzio hunc locum quinti libri fuisse statuum obscurum erit, nec quibus causis quae secuntur fragmenta hoc loco posuerim.

*6 [Kr. IV 8. t. 1 78]. Imperi prolatandi percupidus habebatur, cetera egregius.

Arus. p. 228: *Egregius haec. Sabust. Jugurth*. Imperii — cactera (*sic cod. Gu.*) egregius. Cum in libro de b. Jug. haec verba non inveniuntur, — ut paucis rem absolvam, grammaticus in errorem ductus videtur, cum ei obvorsaretur locus Jug. 82, 2: *vir egregius in aliis artibus nimis molliter aegritudinem pati* — neque in Cat., restat ut ex Historiis hausta sint. Igitur cum de alio egregio viro in Historiis commemorato illud merito dici potuisse nesciamus, set L. Lucillum iu ea suspitione fuisse constat, non possumus non ad eum illa referre. Iam quamquam Plut. etiam c. 24 de illo obprobrio iu Lucillum coniecto dixit, tamen cum c. 33 *οἱ δημαγωγοὶ προφάσεις φθόνου τοῦ Λουκούλλον κατηγοροῦντες ὡς ὑπὸ φιλαρχίας καὶ φιλοπλουτίας ἔλκοντος τὸν πόλεμον* idem repetat, certe non verendum est, ut in severiorem vituperationem incurram, quod hoc loco illa verba posuerim.

*7 [Kr. 9. G. IV 47]. Qui uxori eius frater erat.

Arus. p. 231 *frater illi*. Cum cod. Gu. lib. IV, Ambr. lib. V exhibeat, sane dubitari licet, utrum de Appio Claudio (IV 48. 49) haec dicta

fuert. Set cum Plut. Luc. 31, Cass. Dio XXXV 14, quo P. Clodi milites advorsus Lucullum sollicitantis malitiam luculentius ostendant, eum sororem illius in matrimonio habuisse commemorent, veri similis videtur, Sallustium quoque eo loco illud non omisiisse.

S [Kr. 8. G. 4]. Ceteri negotia exequabantur familiaria legatorum aut tribunorum, [et] pars sua comitatibus, mercatis.

Non. p. 94: *Mercatis pro mercatibus. Sallustius Historiarum lib. V: ceteri — sequebantur — mercatis.* 'Agitur autem hoc fragmento de Valerianis imperio et disciplina militari exolntis et in urbe Nisibi per otium luxuriantibus, unde ea labes etiam ceterum exercitum iuvasit'. Kritzius. De exercitu diei tribunorum et legatorum mentio facta luce clarius ostendit, de exercitu Luculli ea res, quod de alio libro V narratum fuisse non constat. Neque ignoro in eo exercitu luxuriam atque ignaviam esse, in quo multi mercatores et campoues comitent (Iug. c. 44 et 45), set in verbis ab Nonio memoriae proditis quod de militibus cogitari iubeat, fateor me nihil reperire. Nec magis *negotia sequi* ferri potest quam III 73 *munia sequi*. Adparet autem genus hominum in duas partes dividi (unde et ante *pars* omittendum esse elucet), alteram eorum, qui aliorum negotia curaverint, alteram eorum, qui sua egerint. Iam qui sua negotia comitatibus mercatibusque agunt, nonne divitias suas augere student? Quae ergo familiaria legatorum aut tribunorum negotia erunt? Nempe rei pecuniariae, de quali genere *negotia* sollemniter dictum esse constat (cfr. Ernesti clav. Cic. s. v. *negotiator*. Sall. Cat. 40, 2). Qua re mihi quidem verba illa de equitibus Romanis castra prosequentibus dicta videntur fuisse. Recte ei commemorari potuere in auctoribus invidiae, in quam Lucullus Romae adactus orat, eum illi eos iratos fuisse, quippe quod eorum crudelem avaritiam coereuisset (cfr. Drum. IV p. 140), constet simulque multa de rerum in Asia conditione Romanum scripsisse ex Cic. or. de imp. Gn. Pomp. 2, 4: *Equitibus Romanis — adferuntur ex Asia cotidie litterae* cet. adpareat.

*9 [Kr. 11. G. inc. 76]. Cum Schol. Gronov. ad Cic. pr. leg. Man. 10, 28 p. 441 ed. Or. haec scripserit: *Cupierunt] Ut dicit Sallustius, Lucullus pecuniam Quintio dedit, ne illi succederetur*, ea verba Sallusti fuisse nego his argumentis usus: Primum constat hunc rumorem Romae increbuisse, Lucullum L. Quinctio praetori pecuniam pollicitum, si quo minus imperium sibi abrogaretur prohiberet (Monms. III p. 103 med.), illum vero in consilio perstis-
 sisse eiusque polissimum studio atque opera rogationem perlata esse Plut. testatur Luc. 33 extr. *Τοῦτο γὰρ εἰπεῖν φασιν εἶνα τῶν στρατηγῶν Λεύκιον Κόλντιον* (scrib. *Κόλντιον*), *ὅψ' οὐ μάλιστα πεισθέντες ἐψηφίσαντο διαδόχους πέμπειν τῷ Λουκούλλῳ τῆς ἐπαρχίας*. Igitur nisi Sallustium leviter aut false rem narravisse opineris, nihil ab eo scriptum fuisse credere possumus, nisi Lucullum pecuniam pollicitum esse, set illum reie-
 cisse. Deinde Sallustius certe non *illi* scripsisset, set ut latini sermonis leges postulabant, *sibi*; quae res ipsa documento videtur esse extrema verba ab Sallustio scripta fuisse certe alio connexu,

quam quo ab scholiasta posita sunt. Libro V denique illud commemoratum fuisse, ex reliquis huius libri fragmentis adparet. Cfr. ad III 36.

10 [Kr. 14. G. 2]. Legiones Valerianae conperto lege Gabinia Bithyniam et Pontum consuli datam, sese missos esse.

Prisc. XVIII p. 225 eandem ob causam, atque fr. II, adtulit. *Sese*, pro quo apud eum esse scriptum, conrigendum esse Donza intellexit. Cum Lucullus milites adversus Tigranis copias educere vellet, Fimbriani illum suum ducem esse negantes oboedientiam recusavere (Drum. IV p. 157. Momms. III p. 68). Si Sallustius eo ordine res enarravit, quo factae erant, hoc fragm. ante II et 12 ponendum esse adparet.

11 [Kr. 12. G. 1]. At Lucullus audito Q. Marcium Regem pro consule per Lycaoniam cum tribus legionibus in Ciliciam tendere.

Prisc. XVIII p. 225, quo *audito*, *cognito* simil. exemplis illustraret. Res perspicua est; cfr. Drum. IV p. 158. Momms. III p. 68.

12 [Kr. 13. G. 11]. Set ubi ille militum voluntatem causatus.

Arus. p. 244: *causatus hanc rem*. Quin ad eundem illum Q. Marcium Regem, de quo fr. II narratum est, pertinuerit, dubium non est. Cfr. Cass. Di. XXXV 17.

13 [Kr. 16. G. 8]. Quibus de causis Sullam in victoria dictatorem uni sibi descendere equo, adsurgere sella, caput aperire solitum.

Non. p. 164: *apertum, nudatum*. — — Sallustius *Historiae lib. V*: quibus d. c. 8. in victoria dictatorem uni sibi d. equo, surgere de sella, caput a. s. Id. p. 270: *surgere, erigi*. Sallustius *Historiarum lib. V*: sella surgere, caput aperire solitum. Serv. ad Verg. A. I 107: *Aperit; ostendit. Et Sallustius caput aperiri solitus, t. e. nudare, ostendere*. Id. ad A. III 206: *Aperire; ostendere; ut Sallustius caput aperire solitus*. Arus. p. 214: *Adsurgit illi*. — — Sallust. *Hist. V*: Sullam dictatorem uni sibi descendere equo, adsurgere sella, caput aperire solitum. Verba in *victoria* Kritzius, quod apud Arusianum ommissa, perverso loco posita essent, denique absurdam sententiam continerent, viciniam censuit. At primum cum Arus. locum ob adsurgendi verbum attulerit, omissioni non tantum tribuendum esse adparet; deinde minime inepta est sententia, cum quidem victoria summae sit felicitatis, quo quis autem fellei sibi videatur, eo plus honoris sibi postulare, eo minus aliis tribuere solent; postremo recte ἀσυνδίτως adiungitur *dictatorem*, victorinae, maxumae felicitati, summa in re publica dignitas ac potestas. Tum Noni lemma obstat Arusiani fidei atque auctoritati, set cum Nonium eo loco, ubi verba Sallusti ob aliam causam laudavit, in reliquis minus diligentem fuisse omnique errorem in alium locum translatum esse non mirum videatur, plus tribuendum est Arusiano eoque magis, quod *adsurgere* proprietatis illius vocabulorum est, cuius Sallustium retinentissimum et observantissimum fuisse constat. Sullam eos honores Pompeio habuisse, testimoniis scriptorum demonstrare non est huius loci, set illud potius quaerendum, qua occasione oblata S. cum illa dixisse rettulerit. Plerique igitur viri docti sic censere: verba esse ex oratione illa, quam ad populum habuit, cum belli maritimi imperium se recusare simularet; quod multum abest, ut prorsus reiiciendum censeam, set haut sine dubitatione contendi

posse arbitror. Primum enim, quauquam certissimum est Sallustium eius orationis mentionem fecisse, tamen longioream eum expositionem oratione obliqua relaturum, non ipsam orationem compositurum fuisse, si quid ex reliquis eius scriptis conici licet, credibile non est, longioream autem eam expositionem fuisse statimans accessit est, si quidem ex verbis illis Pompeium omnis sibi habitos honores cauerasse concludendum videtur. Peiudo eum simulata modestia, tamen ita ut rei a se gestas referret, Gu. Pompeium ad populum dixisse certum sit (Momms. III p. 102, Drum. IV p. 405), ineptum fuit de honoribus, quibus adfectus esset, magnifice loqui, nec quidquam pervorsius, quam si populum eorum admonuisset, quae Sullae causa fecisset. Scilicet tum populi partes se defendere simulabat. Certe multo melius quam Sallustius muere suo functus esse iudicandus foret Cass. Dio XXXVI 8 et 9 fieta oratione Pompeium ea loquentem faciens, quibus et labores ac pericula in memoriam revocaretur et cupiditas otii ac requies aptissimo simularetur. Denique aonae veri simile est, Sallustium tum eum de calumniis et dolis Pompei, ut sibi maius quam ulli veterum imperium militare traderetur, exponeret, de eius iageio ac moribus tam libere dixisse, ut in illius amicorum suum odium veiret? An igitur incredibile est ibi enim, quibus rebus Pompeius se iactare ac gloriari solitus esset, dixisse?

14 [Kr. 17. G. 5]. Saep̄e celebritatem nominis intellego timentem.

Prisc. XVIII p. 225: *Participulorum autem accusatini frequenter pro infinitis verbis ponuntur, ut Sallustius in V: spe celebritate aominis intellego timentem, pro 'timere'*. Emendatio, quam exhibui, eo minus reicienda est, ena optunam contineat sententiam. De quo enia illa verba dicta videntur esse et a quo? Cassimu Dionem, qui de rebus ab Gabiatio actis tam copiose narrat, uade hausisse credibile est, nisi ex Sallusti historiis? et ut id neges, tanea certissimum est hanc quoque in eis rebus exponendis nultum fuisse. Quamquam igitur an fr. 13 ex Pompei oratione sumptum esset, ne dubitare dixi, tamen nullo modo negandum puto Gabini orationem ab S. perscriptam fuisse. Qui apud Dionem XXXVI 12 Pompeio, qui c. 9 invidiam se timere dixerat, his verbis respondet: *μηδὲ ὄτι τινὲς φθοροῦσι φοβηθῆς. ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον σπουδάσασον, ὥστε πρὸς τε τῆν παρὰ τῶν πλειόνων φιλίαν καὶ πρὸς τὰ κοινῆ πᾶσιν ἡμῖν συμφέροντα, καὶ τῶν βασκαϊνόντων σε καταφρόνει.* Quid igitur? ineptuatae fuit Gabinium ad populum dicentem facere? Gu. Pompeium celebritatem nominis timere, quod inde ne sibi invidia uasceretur vereretur?

15 [Kr. 18. G. 6]. Video indigentem dona quaesiturum properantem.

Prisc. XVIII p. 226 eandem ob eausam ac fr. 14 interpositis post *quaesiturum*: [τὸ προέξτειν]. Quae verba quamquam non nihil suspitionis habent, tamen vix alio modo quam quo exhibuit Hertz., constitui poterunt; eorte *gratiae*, quod Krehlius post *quaesiturum* scripsit quodque ita explicat ut *dona gratiae* sint populi romaui beneficia, ex glossenatae graece autem est. *Indigentem* utrum significet egenos (Cic. Lael. 8, 27: *Quapropter a natura mihi videtur potius quam ab indigentia orta amicitia*) an lubidine inexplibili agitato (Cic. Tuc. IV 9, 21) parum refert, cum atriq̄ue pari modo dona quaerant. Quod si talis est sententia, ut vituperentur, qui pecuniae avidi se eonrumpl non modo patiantur, set student, fieri non potest, ut illa verba in oratione Catulli (vid. Cass. Dio XXXVI 14 sqq.) fuisse opinemur. Iacpte enim is, qui pro senatus au-

etoritate adversus populum steterit, corruptionis mentionem inieciisset, cum verendum esset, ne populus illos ipsos, qui optumatum partes sequerentur, tam pravus rationibus uti clamaret (vid. fr. 9). Rectius mihi quidem illa verba videntur haberi A. Gabini, adversarios suos (L. Trebellium intellege et L. Roscium Othonem) perstringentis.

16 [Kr. 20. G. 7]. Nam si in Pompeio quid humani evenisset.

Arus. p. 228: *evenit in illo*. Cum Catulum constet talem sententiam in cutione, qua de Gn. Pompei imperio actuat est, dixisse (Drum. IV p. 404. Momms. III p. 103), quo referenda sint verba dubium non est.

Incertorum librorum.

1 [Kr. 15. G. 14]. Nos in tanta doctissimorum hominum copia.

Serv. ad Verg. A. II 80 sec. Lion. *Et nos; pluralis numerus pro singulari ad evitandam iactantiam, ut Sallustius; nos in tanta doctissimorum copia, sec. cod. Cass. (Bergk part. II p. 31) Nos; pluralem pro singulari, ut Sallustius; nos in tanta doctissimorum copia. Id. ad A. IV 213: Nostra; pro mea; est autem nobilitas hie sermo. Sic — Sallustius: Nos in tanta doctissimorum hominum copia. Omnes editores Carrionem secuti haec verba in prooemio lib. I fuisse arbitrati sunt, ubi Sall. recensitis prioribus rerum scriptoribus (fr. 1 2—4) ad ea exponenda transierit, quae ipse in rebus scribundis secutus sit. Sed unde tandem constat, Sallustium populo romano maximam copiam doctissimorum scriptorum adtribuisse, qui Cat. 8, 5 illi nunquam eam copiam fuisse ostenderit? Et nonne haec verba apte dici potuere, ubi de re ex prisca antiquitate repetita, recensitis aliorum narrationibus aut se iudicium continere aut quid potissimum sequendum putasset, diceret?*

2 [Kr. 16. G. 1 24]. Atque omnis Italia animis discedit.

Schol. ad Luc. Phars. III 632 cum haec verba ita ut scripsi, set ad VI 348 *discessit animis* rettulerit, utram formam verliorem iudices parum ad rem referre adparet. Gerlachius, qui antea parum commode ea verba ad Lepidanum tumultum rettulerat, nunc in ed. noviss. de bello, quod post Sullae reditum in Italia exarsit, dicta videtur arbitrari. Set cum nihil aliud verba significare possint, nisi: per omnem Italiam summam dissensionem ortam esse, minus recte de bello, in quod dissensio exarsit, dici videntur potuisse. At aptissime referentur cum Link, de Sall. bist. prooem. p. 58 et Kritzio ad dissensionem illam, quae antea iam gliseens, per rogationem Fulviam a. 125 aucta (Val. Max. IX 5, I. App. b. c. 1 21 p. 458), omulium non solum Romanorum set etiam Italicorum animos exagitavit, dum funestum illud bellum sociale sive Marsicum ortum est, praesertim cum in ipso co hello haut paucos sociorum Romae fidem summam praestituisse constet (Momms. II p. 218). Set utique id in incerto relinquendum, cum quamquam causas belli socialis ab Sallustio breviter expositas fuisse negari non potest, tamen nec qua ratione in ea re voratus sit, nec quo nexu illa ipsa verba fuerint sciamus. Quid enim impedit, quo minus praecessisse *urbs Roma* et de agitatione verba dicta fuisse statuamus, quae Gabinia rogatione excitata est? quam per omnem Italiam animos commovisse credibile est.

3 [Kr. I 24. G. I 47]. Et Metello procul agente longa spes auxiliorum.

Serv. ad Verg. A. XI 541: *Iuga longa; i. e. longe posita, remotiora. Sallustius: Et Metello — auxiliorum, i. e. longe posita.*

4 [Kr. I 25. G. I 18]. Bellum quibus posset conditionibus desineret.

Serv. ad Verg. Ecl. V 19: *Desine; omitte, ut 'desine Maenalis'. Sallustius: bellum — desineret.*

Haec duo fragmenta Livkerus de prooem. p. 61 et Kritzius rettulerunt ad bellum civile vel Octavianum (Fisch. tab. p. 170) ab Cinna et Mario a. 87 commotum, usi his testimoniis: App. b. c. I 68 p. 493: *οἱ δὲ ἔπατοι δεδιότες, καὶ στρατιάς ἄλλης δεόμενοι, Σύλλαν μὲν οὐκ εἶχον καλεῖν ἐς τὴν Ἀσίαν ἤδη πεπερακότα, Καικίλιον δὲ Μιτέλλον τὰ λείψανα τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου πρὸς Σαννίτας διατιθέμενον ἐκίλευον, ὅπη δύνανται εὐπερκῶς διαλυσάμενον, ἐπικουρεῖν τῇ πατρίδι πολιορκουμένην· οὐ συμβαίνοντος δὲ Σαννίταις ἐς ἃ ἦτον τοῦ Μιτέλλον, ὁ Μάριος ἀσθόμενος συνέθετο τοῖς Σαννίταις ἐπὶ πάσιν οἷς ἦτον παρὰ τοῦ Μιτέλλον. ὡδὲ μὲν δὴ καὶ Σαννίταις Μαρῶν συνεμάχον. Cass. Dio fr. 100: οἱ Ῥωμαῖοι στασιασάντες πρὸς ἀλλήλους τὸν Μιτέλλον μετεπέμψαντο κελύσαντες αὐτὸ πρὸς τοὺς Σαννίτας, ὡπως ποτ' ἂν δύνηται, συμβῆναι. οὗτοι γὰρ ἔτι τότε μόνοι τὴν Καμπανίαν καὶ τῆς ἐπέκεινα αὐτῆς ἐκακοῦρον· ὁ δὲ τούτοις οὐκ ἐπέπειστο. τὴν τε γὰρ πολιτείαν ἤξιον οὐχ ἔαρτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἠτόμοι καὶ πρὸς σφῶν δοθῆναι· καὶ οὐτε τι τῆς λείας, ἣν εἶχον, ἀποδοθῆναι ἠθέλον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τοὺς τε ἀντομόλους σφῶν πάντας ἀπῆρτον· ὥστε μηδὲ τοὺς βολεντάς τὴν εἰρήνην ἔτι τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τούτοις ἐλίσθαι. fr. 172: Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν ἐμφυλίον πόλεμον ἐνεστηκότος τὸν Μιτέλλον μετεπέμψαντο κελύσαντες βοθηεῖν. Quae virorum doctissimorum sententia quamquam magnam veri speciem habet, tamen non nihil ei ob stare videtur. Nam primum quidem quo inre Q. Metellus Pius procul ab urbe agoro dici potuit, cum in Campania adversus Samnites castra haberet? Res ipsa docet cum non procul fuisse, cum postquam cum Samnitibus pax non convenit, satis oportuno tempore Romam eum parte exercitus pervenerit (Drum. II p. 58-l. Momms. II p. 297). Sed cum idem Q. Metellus Pius in Hispania bellum administraret ac multum per tempus res ab Sertorio ita gereretur, ut separatis hostium copias decero studeret, fieri potuit, ut Metello procul agente longa auxiliorum spes esset. Quae cum ita sint, de fr. 3 certe mihi res in incerto videtur relinquenda. Sed alterum fragm. ita cum Appiani et Cassi Dionis verbis convenit, ut quin de eadem re dictum fuerit, non dubitem, eoque minus cum nullam rem inter cas, quae historiis Sall. enarratae fuerit, inveniam, ad quam apte referri possint. Tamen aegre aliquid desidero, eὐπερκῶς illud quod apud Appianum adiectum est, praesertim cum constet, senatum Metello non ita liberam potestatem permisisse, set omnibus sociis Italicis lego Plautia Papiria civitatem Romanam dedisse (Momms. I. c. p. 296 not.) ipsumque Metellum eis, quas Samnites postulabant, conditionibus pacem recensavisse. Quod si *honeste* post quibus excidisse statueris, sententiae illi non repugnabo.*

5 [Kr. I 41. G. II 18]. Pro poena tam paucis proscriptis *vin-dicta* vera est existimanda.

Serv. ad Verg. A. XII 691 post fr. I 111 perguit: *Idem: per pon-satam paucis pro pectus vera est aestimanda, ut Lion exhibuit; set alii libri prospectus, al. prospectis, Putsch. profectus. Qui Perpenna nomina-*

tivum in verbis corruptissimis latere teneant, profecto facere non poterant quin grammaticum verba, quae corrupta invenisset, pervorse adtulisse statuunt, atque audaciore coniectura locum emendandum censeant, id quod mihi ipsi olim adiecit Olss. p. 28, ubi conieci *Perpenna cum paucis profectus via ex aestu arida*. Sed eam vim prorsus nunc deserendam arbitror atque ex ipsis Servii verbis non quid verum, sed quid veri simile sit eruendum. Illud igitur certum videtur dictum fuisse de actione, quae pro honesto ne probabili habendam videretur, et eam in *pro pectus*, *prospectus*, *prospectis* facile intellegatur Intere *proscriptis*, de nitione vel poena Sallustium scripsisse haut improbabiler plerique censuere, ut Wagnerus Act. gym. IX p. 195 coniecit: *poena tam paucis proscriptis vera* (vel *profecta vera*) *est aestumanda*, Mihly Nov. Ann. LXXVII p. 78: *Perpennae poena* rescribendum indienvit. Ac Perpennae quidem supplicium iustum profecto a quovis bono habendum fuit (Drum. IV p. 375 sq.), sed quo modo, si de eo dictum putaverimus, relicta verba in formam convenientem redigi possint, ego equidem non perspleo. Wagneri autem suspicioni primum illud obstat, quod de Sullae proscriptionibus illud recte dici non potuit, verba autem Sallusti non Sullae, quem vix loquentem usquam fecit scriptor, esse ndparet, tum quod praeposita illa syllaba prorsus abiecitur ne negligitur. Excidisse vocabulum sensit prius Burette (Gerl. praef. p. XXXIII), sed quid verba illa: *Perpenna tam paucis profectus*, *prospertitas vera est aestumanda* significent, me conoquere non posse libere fateor. Omnia igitur circumspicens poenam samptam aliam honestam paucosque tantum proscriptos esse dici non potuisse inveni, nisi de Sulla, qui eum primum urbem cepisset, duodecim adversarios proscriptis, summa moderatione usus (Drum. II p. 438. Momms. II p. 249), nd eamque sententiam verba emendare conatus sum, sed haec incertissima esse ipse persentens fragmentum ad incerta reicere, quam primo libro adsignare malui.

6 [Kr. I 43. G. I 28]. Prob. p. 120: *'Bis' tertiae sunt declinationis, nam 'bis' faciunt genetivo, 'hic Anubis' vel Ucurbis, 'hucus Anubis' vel Ucurbis, nomen civitatis lectum in Sallustio*. Cum *Ucurbis* cod. scriptura sit, veri simillimum est, idem oppidum, quod in b. Hisp. c. 7 *Ucubis* nominatur (Mannert. I p. 313), ab Sallustio in belli Sertoriani narratione commemoratum fuisse. Nam *Curubis* (ita enim Asc. et Putsch. scripsere), quod est oppidum Zeugitanae (Mannert. X 2 p. 249), commemorari non potuit, nisi in bello ab Pompeio in Africa gesto (vid. fr. I 39), de quo copiose Sallustum exposuisse credibile non est.

7 [Kr. I. 67 G. I 108]. Victorinus ad Cic. Rhet. p. 5 ed. Orelli postquam fr. I S protulit sic pergit: *Quaeritur autem utrum in bellis aliquid possit eloquentia. Potest enim sine dubio et tantum quantum virtus potest. Nam virtute bella finiuntur. Ideo ergo ait [nempe Cicero] 'Plurima bella restincta'. Iam illud notum est, quod bella ardere dicuntur, ut ait ardebat omnis Hispania citerior. Item quis tanti incendia belli [locus est Verg. A. I 566]. Ex quibus adeo illud in incerto relinquendum est, num verba *ardebat omnis Hispania citerior* Sallusti fuerint.*

8 [Kr. I 78. G. V 12]. Serv. ad Verg. Aen. VIII 725: *Carae insulani populi fuerunt piratica famosi victi a Minoë, ut et Thucydides et Sallustius dicunt*. Si Sallustius illud ab Thuc. I 4 sumpserat, suspicari possumus eum illius rei ubi principia belli adversus praedones maritimos gesti enarravit mentionem fecisse, ut Kritzio placuit, nec minus vero, ubi de insulae Cretae antiquitate rettulit.

9 [Kr. I 109. G. I 119]. Rumore primo. ●

Charis. p. 216: Rumore primo *Sallustius historiarum * ubi Asper 'non est' inquit 'nomen aed adverbium'*. I Putschius adiecit omni fide carens.

10 [Kr. II 39. G. II 29]. Fessus in Pamphylia se receperat.

Serv. ad Verg. A. VIII 232: *fessus —; egeus conditii. Sallustius: Fessus — receperat. Nam corpore fatigatum dicimus, animo fessum, quoniam hoc saepe confundat auctoritas*. De piratarum duce dieta fuisse credibile est; nec prorsus improbabile id in bello ab P. Servilio (fr. II 31 et 32) factum esse, set eum neque quis ille dux fuerit constet, et paene omnibus libris de piratis narratum fuerit, rem utique in incerto relinquere praestat.

11 [Kr. II 16. G. II 19]. Narbone per concilium Gallorum.

Cledon. p. 1876 P. Haut improbabiliter ad res ab Pompeio ante quam in Hispaniam transiit in Gallia gestas referuntur.

12 [Kr. II 42. G. IV 11]. Primam modo Iapudiam ingressus.

Serv. ad Verg. G. III 475: *Iapudiam est pars Venetiae dicta ab Iapido oppido. Sallustius: primam — ingressus*. Iapudes (sic enim scribendum ex fastis triumphalibus) constat circa Albium montem habitasse inter Liburnos et Istros ad mare Adriaticum (Strabo IV 276 et 284. VII 432. Liv. XLV 5), atque adversus eos pugnantem a. 129 G. Sempronium Tuditanum primo male rem gessisse, set tum virtute D. Iuni Bruti eadem acceptam emendavisse (Fisch. tab. p. 143). Si quem eorum, qui Macedoniae praefuerunt per ea tempora de quibus Sallustius Historiis narravit, cum exercitu Iapudiam ingressum esse censeas, de nullo alio cogitari licet, nisi de G. Scribonio Curione (fr. II 33. III 7. 8. 9, quavis eum magis septentriones versus quam ad Occidentem expeditionem fecisse, quae tradita sunt, ostendant; efr. Momms. III p. 35), ut tum incertum sit utrum in secundo an tertio libro verba illa fuerint. Quamquam eum de Danubio et regionibus adiacentibus Sallustius copiosius exposuisse videatur, in ea parte de Iapudiam superioribusque rebus in ea regione gestis eum dixisse non ab omni specie veri abhorret. Cfr. fr. inc. 72.

13 [Kr. II 43. G. inc. 56]. Proh. p. 120: *Lectum est Stobos in Sallustio, numero semper plurali, 'hi Stobi', nomen civitatis*. Stobos, Macedoniae oppidum ad fines Paeoniae (Strah. VII 454 fr. 4; VIII 551), conpluribus locis commemorari potuisse, cum de rebus in Macedonia gestis quattuor prioribus libris enarratum fuerit, nemo negabit.

14 [Kr. III 12. G. IV 54]. Serv. ad Verg. A. II 476: *curribus falcatis usos esse maiores et Livius et Sallustius docent*. Schol. ad Stat. Theb. X 544: *Hoc genus armorum etiam Sallustius describit*. Num Sallustius id curruum genus in Mithridatis adparatu bellico descripserit, ut Kritz secundum Plut. Luc. 7 censuit, in incerto relinquendum, illud certum non potuisse commemorari nisi in bello Mithridatico.

●5 [Kr. III 13. G. inc. 7]. Seruum bellum in angustiis futurum.

Serv. ad Verg. A. V 524: *sera; gravia. Sallustius: seruum bellum in angustiis futurum, i. e. grave*. Id. ad VI 569: *distulit in seram; gravem, ut seruum bellum in angustiis futurum, et ad XII 864: seruum eant; triste diuturnum; ut — Sallustius: seruum bellum in angustiis futurum*. Philarg. ad Verg. Ge. IV 141: *et serus hic vetulus et magnus. Sallustius in XII [G. duo] seruum bellum in angustiis fore, pro magnam*. Sententiam verborum hanc esse adparet: cum res in angustiis sit (Caes. b. c. I 54, 1), tum bellum seruum i. e. oportuno tempore transmissio gestum iri. Unde enim, quod et apud Gerl. et apud Kritzium adiectum est, fluxerit, ignoro. Si ap. Philargyrium XII ex III natum esse certum foret, — quid enim obstat quominus II probemus, aut VII, i. e. lib. Hist. V —, probanda esset Kritzii suspitio, haec dicta fuisse in admonitione L. Lucullii, ut ad auxilium Cottae ferendum properaret; ut nunc est res in incerto relinquenda.

16 [Kr. III 18. G. IV 61]. Atque edita undique tribus tamen cum muris et turribus.

Donat. ad Ter. Andr. I 1, 67: *ἀνακόλουθον eo quod non praemisso 'heet' vel 'quamquam' subiecit 'tamen'*. Sallustius: atque — turribus. Cur cum Kritzio haec verba ad munitiones potius ad Cyzicum adversus Mithridatem extructas, quam cum Gerlachio ad Tigranocertam referamus nulla causa, nisi quod utrumque incertum. Veri similis autem est de arbe quadam munitissima intellegendam esse, cum oppida Orientis maxime complures muros habuisse constet, ut Nisibim duplici firmatam fuisse memoriae proditum est (Drum. IV p. 153).

17 [Kr. III 19 G. inc. 34]. Quem trans stagnum omnis usque ad flumen.

Haec verba ob usque adtulit Philarg. ad Verg. Ge. IV 293. Num ex stagni commemoratione satis certo cum Kritzio concludi liceat, verba de rebus ad Cyzicum gestis dicta fuisse, ego equidem cum Gerlachio iudicium contineo.

18 [Kr. III 57. G. III 27]. Germani cetera intectum renonibus corpus tegunt.

Isidor. Or. XIX 23, 4 p. 602: *Renones sunt velamina umerorum et pectoris usque ad umbilicum, atque intortis villis adeo hispida ut tumbrem respiciant, quos vulgo reptos vocant eo quod longitudo villorum quasi reptat, de quibus Sallustius: Germani intectum renonibus corpus tegunt*. — Eodem loco Historiarum scripta fuisse adparet haec verba:

19 [Kr. II 58. G. II 28]. Vestes de pellibus renones vocantur.

Serv. ad Verg. Ge. III 383: *Pecudum furbis velantur corpora setis; renonibus. Nam ut Sallustius dicit in historiis; vestes — vocantur*.

Difficillimum est ubi Sallustius de Germanis dixerit suspicari. Haud prorsus improbabilis vulgaris sententia est, cum, cum in libro III de Darnubio dixisse constet, quoniam ad eum fluvium multi Germanorum populi habitabant, vel data occasione longius exspatiatum esse vel de populis in Moesia incolentibus, qui Germani a veteribus habiti suat, disputasse. Set plures inspiciones suat, quarum nullam prorsus reicere possis. Potuit de Germanis confusibus, ubi de Scythiis dixit, exponere (fr. III 49), potuit cum de Spartaci consilio fugitivorum traus Alpium perducendorum mentionem fecit, vel ubi Mithridatis socios Bastarnas (App. b. M. 69) commemoravit. Quibus ego novam adiungo. Circa a. 71 scimus Ariovistum in Galliam transiisse (Momms. III p. 224). Cum igitur Romanos ad res in Gallia gestas semper adtentissimos fuisse constet, nonne fieri potuit, ut de illius adventu in scauto litterae recitarentur eaque rem Sallustius non omitteret, set ea interetur ad mores Germanorum describendos. Nam copiosius eua de illis nurravisse, quae memoriae prodita sunt, inculenter ostendere videntur. Unde scita est atque acuta Kritzi suspitio Vergilium quae Ge. III 376 — 383 de Germanis scripsit omnia ab eo sumpsisse. Quamquam cum id adeo Taciti quodam verborum consensu confirmare studuit, longius progressus videtur, cum ille non maior sit, quam rerum natura postulet. Nec quidquam obstat quo minus utrumque et Sallustium et Vergilium ex eodem fonte, Caesaris commentariis eiusque militum narrationibus, hausisse statuamus. Ceterum incredibile est, Sallustium nihil dixisse nisi quid renonis vocabulum significaret, cum Caesar b. g. VI 21, 5 eo ut in vulgus noto usus sit. Quod si tales essent eae vestes descripsit, via munitur ad alterum fragoraatum emendandum. Nam *intectum*, in quo iam Colerus offendit, eua Kritzi ita explicari, ut nudum, nullo alio vestimento indutum, corpus renonibus textisse Germani dicantur, eua airum loquendi genus vetat, tum quae de illo vestitu tradidit Caesar b. g. IV 1, 10. VI 21, 5. Tac. Germ. 17, quem locum secutus *cetera* addidi.

20 [Kr. III 66. G. inc. 12]. Ibi triennio frustra trito.

Serv. ad Verg. A. IV 271: *teris; per negligentiam tempus consuntis [et est verbum ad ignaviam positum]. Sallustius: ibi triennio frustra trito.* Kritzi haec verba ad M. Antonium (fr. III 54) pertinuisse censuit, ibi ad verbum omissum velut *obit* relatam fuisse ratus. Set neque id ex Servi verbis veri simile — quid enim retulisset id adiungere, nisi ad *trito* pertineret? — et vix credibile Sallustium res ab Antonio pessume gestas (Drum. I p. 63. Momms. III p. 69 sq.) tum leniter vituperaturum fuisse. Qua re eum neminem reperiam, de quo illa recte dicta fuerint, in incertis relinquere satius habeo.

21 [Kr. III 67. G. inc. 42]. Sin vis obsistat, ferro quam fauce acquius perituros.

Serv. ad Verg. A. III 265: *Casus autem, i. e. periculum, nihil est enim fame gravius, quod ait postea: obscaenamque famem, quae prima pericula vitto.* Sallustius: sin vis — perituros. Cum verba aperte sint eius, qui obsesis andaciorem modum evadendi suadeat, haut improbabilis Kritzi suspitio est, verba fuisse Spartaci, fugitivos in Vesuvio clausos cohortantis, malim, ut perrumpant Crassi munitiones suadentis. Set certe etiam in aliis rebus (cogita: Calaguris obsessione, fr. III 5) dici potuere.

22 [Kr. III 68. G. III 73]. Exuant armis equisque.

Serv. ad Verg. A. XI 80: *Ati "equos et tela quibus spoliaverat hostem", ad Pallantem vocant tantum pertinere, quia in antiquis disciplinis relatum est: quae quisque virtute ornamenta consecutus esset, ut ea mortuum condecorarent.* Sallustius: exuant armis equisque. Verba vix aliter in-

tellegi possunt, quam ut ducem aliquem militibus imperasse statuamus, captis hostibus arma et equos adimerent, id quod fortasse eo spectavit, ut vitae parcerent. Spartaneum cum ducem fuisse, uti Kritzius censuit, veri simile non est.

23 [Kr. III 70. G. 57]. Quae eis paucos dies cuncta in armis foret.

Praepositionis *eis* exemplum adtulit Cledon, p. 1033 P., set ibi legitur *inuncta*. A quo sunt, id quod et Gerl. et Kr. scripsere, inventum sit nescio. Quod si *foret* librorum scriptura est, per se concedit suspitio his verbis expressum fuisse spem fugitivorum servos mox armatos ad se necesseuros esse. Tum recipiendum est, quod ipse Kritzius coniecit *cuncta*. Dicitur fortasse de metu L. Luculli, ne ab tergo mox omnis Pontus ab Mithridate reverso in arma coactus foret.

* 24 [Kr. III 71. G. IV 45]. Dum paulatim suis in vicem subveniunt, omnes in proelium coacti sunt.

Serv. ad Verg. A. XII 282: *Sic omnes amor unus habet decernere ferro*, haec dicit: *sic, i. e. dum paulatim suis invicem subveniunt, omnes in bellum coacti sunt. Sic Sallustius*. Dubitandum igitur est, utrum verba illa grammatici sint atque Sallusti locus exciderit, an ille — qua consuetudine alias non utitur — Vergilianorum interpretationem verbis Sallustianis proposuerit. Ad rem, qualis apud Vergilium descripta est, aptissima sunt, neque si Sallusti fuere aliter intellegi possunt, quam de populis duobus, qui cum singuli pugnare inter se coepissent, in vicem suis subvenientes paulatim omnes bellum aut renovare aut incipere coacti sunt, id quod de Spartaeico tumultu diei non potuisse res ipsa Kritzium docebit. Quod si cum Gerlachio ad pugnam quamdam referantur, necessario pro *bellum* scribendum est *proelium*, nec vero tum ad proelium apud Cabira factum verba pertinuisse putanda sunt, quoniam res obstat (vid. ad fr. IV 44 et 45), set ad talem pugnam, qualis inter Sertorium et Rosianos ad Saguntum commissa est (Drum. IV p. 368, Plat. Sert. c. 21: *ἡπαρχίαθη συμβαλὴν αὐτοῖς καταβαίνουσαν ἐφ' ἀπαρχὴν καὶ αὐτολογίαν*). Res utique in incerto relinquenda, quamquam magis ad eam sententiam inclino, ut verba illa Sallusti esse negem.

25 [Kr. III 72. G. inc. 36]. Simul iumanis hominum vis multus locis invasere patens tum et pacis modo effusas *urbis*.

Serv. ad Verg. A. I 290: *Nomnulli saepe 'patent' pacatae sint accipiunt, ut Sallustius: simul — effusas. Hic enim habitus pacis*. Vix aliud ad explicandum membrum aptius reperies, quam quod Kritzius adiecit *urbis*. Haec de servis, qui fractis vinculis ergastulorum undique in Italiae urbes nihil hostile timentis iuruere, dici potuisse eidem viro docto adseveranti non negaverim, tamen cum *pacis modo* et ipsa Servi interpretatio prodant, de regione sermonem fuisse, quae pacem habere crederetur, queri licet, annon de Ponti urbibus cogitandum sit, subito regresso Mithridate per incolas laetissime eius arma sequentis impugnat.

26 [Kr. III 74. G. I 131]. Apertae portae, repleta arva cultoribus.

Serv. ad Verg. Aen. II 27: *Panduntur portae: signum pacis est: ut Sallustius apertae — cultoribus*. In simili re atque praegressum fr. dictum fuisse certissimum; set ubi?

27 [Kr. III 73. G. I 76]. Qui nullo certo exilio vagabantur.

Serv. ad Verg. A. I 2. De eis, qui patria ciecti certum domicilium non habebant, dici apertissimum; talia se cum fugitivis coniunxisse incredibile, ad Sertorium accessisse veri simile; at etiam piratarum copiae per talis auctae sunt (Drum. IV p. 395). Qua re hant prorsus incepta videtur suspitio, hoc fr. cum II 94 coniungendum esse.

28 [Kr. IV 25. G. I 68]. Festinantibus in summa inopia patribus.

Donat. ad Ter. Eun. III 4, 8: *Quid festinas? Propernas, turbaris et trepidas? Sallustius*: fest. — patribus. Kritzius haec verba ad eam, inopiam rettulit, in qua senatus fuit cum consules ambo ab Spartaco victi essent, ut imperium belli necessitate (*ἔξ ἀνάγκης* Plut. comp. Nio. et Crass. 3) coactus ad M. Crassum deferret. Sed certe non minor patrum inopia fuit, ubi adversum M. Aemilium Lepidum Gn. Pompeio cum Q. Catulo imperium dedere (Drum. IV p. 343), ad quam rem Gerlachius fragmentum rettulit, nec minor, cum eundem Pompeium in Hispaniam contra Sertorium misere (Drum. I. c. p. 361).

29 [Kr. IV 45. G. inc. 10]. Haut impigre pugnans neque inultus occiditur.

Donat. ad Ter. Andr. I 3, 34: *Daec negationes faciunt unam affirmativam: tres negativa accipiuntur: ut hic 'neque hant non'*. Sallustius: hant impigre neque inultus occiditur. Cum nullo modo probari possit Kritzii sententia: *haut impigre occiditur* esse: *haut facili negotio occiditur*, cui adeo adianeta verba *neque inultus* obstant, non vereor ne in temeritatis erimeu incurram, enim huic loco eandem quam multis aliis medelam adhibendam censeam. He Spartaci morte haec vix apte dici videntur, quippe qui certo in morte eandem laudes meruerit quas Sall. Catilinae tribuit. Nec quidquam obstat, quo minus haec de D. Laeli interitu (fr. II 16) dicta opinemur fuisse.

30 [Kr. V 3. G. inc. 79]. Prohibet nocere venenum quod tibi datur.

Commemoravit haec verba Gramm. inc. de generibus nominum post Ovidi Halicut. ed. Haupt. p. 104. ed. Otto p. 58. Ottonis sententiam verba fuisse ex epistula quadam Mithridatis lib. II (conul. schol. ad Luc. Phars. I 337) satis exposuit Kritzius. Nec tamen magis placet quod is ipse censuit, verba esse melliei Scythici Mithridati suadentis, ut volnus snum serpentum veneno curari pateretur (App. h. M. 88 p. 395, 5). Credo potius Sallustium descripsisse herbam illam, quam pro antidoto habitam ipsamque Mithridatiam vocatam scripsit Plin. H. N. XXV 6, 26 (62).

31 [Kr. V 5. G. inc. 4]. Et in proeliis actu promptus.

Donat. ad Ter. Eun. IV 7, 13: *Irridet quidem poeta, verumtamen ostendit offectum imperatoris hoc esse, ne in pericula se prociat. Sic Sallustius* et in — promptus. Parum veri similis est Lindemanni ad Arus. p. 243 suspitio haec verba continuanda esse cum fr. V 3, cum qui septuagenarius armatus equum insuluisse dictus sit, cum actu promptum fuisse satis adpareat. Et multos profecto duces Sallustius in historiis commemoravit, de quibus illa rectissime dicebantur.

32 [Kr. V 15. G. IV 36]. Cupientissimus legis.

Diomed. p. 311 haec verba protulit exemplum participii cum genetivo iuncti. Cum ex Diomedis loco statui non liceat, adiunctum fuisse

apud Sallustium gerundivum (puta *perferundae*), de eo dici adparet, qui legem nliquam latum aut perlatum iri cupidissime expectaverit. Quem Gn. Pompeium fuisse plerique omnes credidere, haut inepte quidem. Sed quid obstat quo minus populum cupientissimum fuisse statuamus legis de tribunicia potestate restituenda, vel iudicariae? Ita si Gerlachius iudicavit, ei adsentior.

33 [Kr. V 19. G. I 38]. Sane bonus ea tempestate contra pericula et ambitionem.

Serv. ad Verg. Aen. I 195: *Bonum etiam pro forti dicit Sallustius: sane — ambitionem*. Quae verba aperte aliter intellegi non possunt, nisi de eo, qui fortiter periculis et ambitioni resisterit. At enius ambitioni? sane ipsius? Parum recte ea animi cupiditas cum periculis iungeretur. An igitur Gn. Pompei? quae Kritzii fuit sententia. At ut *pericula*, sic etiam *ambitionem* latius patere adparet. Simillumus est h. l. Ing. 28, 5: *firmissimum contra pericula et insidias*. Scilicet ambitio complectitur studia hominum atque opera ad aliquem in suas partes abstractionem impensa, qua significatione vocabulum est ap. Inst. I 3, 1: *eum admitti magna ambitione aegre obtinisset*. Praeterea ex verbis *ea tempestate* manifestum est, illa dicta fuisse de viro, qui postea ambitione corruptus esset, id quod in Q. Catulum, quem Kritzius dici putavit, nullo modo cadit. Quod si coniecturae locus datur, fortasse ille fuit G. Scribonius Curio, qui cum eos. a. 70 fortissimum popularibus restitisset, postea tamen legem Gabiniam commendavit itaque sese potentiae Gn. Pompei quasi addixerat (Cic. d. inp. Gn. Pomp. 23).

34 [Kr. I 88. G. 63]. Neque animo neque lingua satis comptem.

Donat. ad Terent. Adolph. III 2, 12: *Compos minimi] i. e. competentis animi vel sani animi, cui contrarium est 'impos animi'*. Sallustius neque — comptem, cum de amente Septimio loqueretur. Alii *'comptem animi' compositum animo intelligunt*. Cum Donat. de compos dicit, nullo modo per errorem hunc locum pro fr. I 88 notulisse putari potest. Ex eis autem temporibus, de quibus Sallustius historiis narravit, duos Septimios novimus, L. Septimium de quo Cic. pro Vareno (Drum. V p. 244 sq.) secundum Prise. III p. 112 dixit: *L. ille Septimius dixeret. Etenim est ad L. Crassi eloquentiam gravis et vehemens et volubilis: Eructus hic noster Antontaster est*; ad quem quo minus cum Kritzio verba illa referamus obstat, quod non *comptem lingua* parum cum volubilitate ab Cicerone laudata videntur convenire. Alter est P. Septimius Scaevola, quem a. 72 praetore Q. Hortensio damnatum esse constat, quod iudex pecuniam accepisset (Cic. net. I in Verr. 13, 38 ibiq. Zumpt. p. 79, pr. Cluent. 41, 115. Drum. III p. 87). Ad eum igitur illa verba pertinuisse fortasse rectius putabuntur.

35 [Kr. I. G. I 112]. Cum Sertorius neque erumperet tam levi copia navibus.

Serv. ad Verg. A. II 561: *Copia; notandum [est] de exercitu eum dixisse singulari, ut Sallustius; Con Sertorius neque rumpet et an levi copiam avibus*. Cassel. (Bergk. part. V p. 35): *Con Sertorius neque rumpet au levi copiam nvibus*, unde veram emendationem invenit Putschius quam etiam Bergk. comprobavit. Quod ap. Lion. n. scriptum est *lib. I Hist.* in Cassel. omissum. Tamen veri simile est verba ex primo libro, ubi de erroribus Sertori narratum fuisse constat, sumpta esse.

36 [Kr. 2. G. III 16]. At Sertorius vacuos hieme augere copias.

Verba commemorata sunt np. Porphy. ad Hor. Ep. II 2, 77. Qua

hieme illud factum sit non liquet, cum Sertorius semper hieme prudentissime usus sit.

37 [Kr. 3. G. II 17]. Serv. ad Verg. A. VII 728: *Cales — civitas est Campaniae; nam in Flaminia quae est, Cale dicitur. Est et in Gallacia* [volg. Gallia. Emendavit Voss. ad Mel. p. 186] *hoc nomine, quam Sallustius ab Perpenna captam commemorat. Quo tempore id factum sit, aliunde non constat, nec veri similis est Drumannii coniectura IV p. 373.*

38 [Kr. 4. G. 52]. Speciem captae urbis efferere discedentes.

Serv. ad Verg. A. VIII 557: *Ergo ut solet imaginem τῆς παραλαῶν, — hanc Sallustius speciem dicit, sicut ipse dicit: speciem — discedentes. Ea crudelitas utrum ab romanis militibus an ab piratis Ponti oppida defendentibus in socia urbe perpetrata sit, parum liquet.*

39 [Kr. 5. G. III 59]. Ut res magis quam verba gererentur, liberos parentisque in muros locaverant.

Verba adlata sunt ab Laet. ad Stat. Theb. X 573. Cuius obsessae urbis iuoculae liberos ac parentis in muris locaverint, quorum conspectu milites ad fortius manu quam lingua pugnandum stimulantur, mihi ignotum esse fateor.

40 [Kr. 6. G. 46]. Radicem montis excessit.

Verba leguntur apud enud. Laet. ad III 116. Ut fortasse aliqua explicandorum via uniat,ur, adnoto loci Frontini strateg. II 5, 34; vid. ad fr. IV 16.

41 [Kr. 7. G. 41]. Paululum requietis militibus.

Serv. ad Verg. Ecl. VIII 4: *Requierunt — quietos esse fecerunt. Sic Sallustius: paul. — militibus. Quiesco enim [duplicem habet significationem, et aliter dico 'quiesco' ego], aliter 'quiesco servum', i. e. quiescere facio. Si verum est, quod in ed. Lion. adiunctum Hist. 6, ergo in lib. IV verba lecta sunt, pertinuisse puto ad Laecullum, qui militibus non multum quietis dedit.*

42 [Kr. 8. G. 43]. Consedit in valle virgulta nemorosaque.

Sallustium *virgulta pro virgultosa* dixisse commemorat Serv. ad Verg. A. III 516, quod ap. Verg. *pluvias* esset pro *pluviosus*.

43 [Kr. 9. G. III 74]. Ex parte cohortium pro tempore instructae stationes locatae pro castris.

Commemoravit Serv. ad Verg. A. XII 66 ob usum praepositionis *pro*. Set ibi perverse legitur *praecipere instructa et stationes*, unde Putschius coniecit *praecipue instructae stationes*, quod mihi non magis placet, quam Kritzio, quia *praecipue* alias dicitur quod alicui prae ceteris ab aliquo tribuitur, atque *et* prorsus ueglectum est. Quod restitui, tantum abest ut verum iudicem, ut pro eo haberi velim, quod aliquo modo tolerabilem sententiam efficiat.

44 [Kr. 10. G. I 130]. In secunda festinas cohortis composuerat.

Cum Serv. ad Verg. A. IX 488 haec verba ob *festinus* adferat,

hanc scripturam ab eo inventam esse certum videtur, set cum ntique mirum sit, quod quamvis tam multi de rebus bello gestis narraverint, nusquam tamen festinarum cohortium mentio facta inveniatur, neque quales illae fuerint ex re ipsa et vocabuli natura perspicuiatur, certe non reiciendus est, qui num fortasse Servius corrupta apud Sallustium inveniit quaesiverit. De qua re ante quam diiudicatum fuerit, supervacaneum est quaerere ubi dicta fuerint, neque Kritzius ei, in quam incidere, suspitioni, continuanda esse verba cum fr. II 15, cui non nihil ab re ipsa obstat, ipse quidquam tribuit.

45 [Kr. 11. G. IV 40]. Set ubi tempore anni mare classibus patefactum est.

Serv. ad Verg. A. I 146 ob *aperit* ab Vergillo similiter dictum. Possumus ea dicta statuere vel de certa expeditione maritima (puta Servili aut M. Antoni) vel de more piratarum quotaunis marium omnium infestandorum.

46 [Kr. 12. G. III 71]. Repente incautos agros invasit.

Serv. ad Verg. Ge. III 469 his adiunctis *i. e. securis et quibus praecautum non erat*. De Spartaci exercitu subito in meridionalis Italiae regiones irumpente haec dici potuisse Gerlachio concedendum est; de quo alio duce recte dicta videantur non constat.

*47 [Kr. 13. G. 46]. Virtuti satis credebant.

Serv. ad Verg. Eel. II 17 quo *credere* idem esse ac confidere exemplo illustraret. Cum vero Ing. 106, 3 legantur haec: *virtuti suorum satis credere*, nec verba illa satis apte dici potuisse videantur, nisi enis virtuti erederetur addito, utrum illa verba ex loco lug. male repetita, an ex Historiis desumpta sint, valde dubium est.

48 [Kr. 14. G. 32]. Tergis vinciebant.

Cum Serv. ad Verg. IX 412 *tergis* pro *tergoribus* dictum esse docent, fortasse haec verba ad eandem rem pertinere atque fr. IV 1 et 2.

49 [Kr. 15. G. 31]. Neu quis miles neve pro milite.

Serv. ad Verg. A. II 157: *Plerumque enim evocati dicuntur et non sunt milites, set pro milite; unde Sallustius: neu — milite.*

50 [Kr. 16. G. 30]. Graviore bello, qui prohibitori venerant, socios regere.

Adtulit Douat. ad Ter. Hee. V 1, 32, ut *gravis* idem esse ac *molesus* ostenderet. Set perverse ibi scribitur *socii frigere*, pro quo, ut probabilis sententia efficeretur, recepi Gerlachii *praef. p. XXXIX* coniecturam.

51 [Kr. 17. G. 73]. Exerritum [maiorum more] vortere.

Sallustium *vortere* sic simpliciter pro *considerare* dixisse, ut adfirmat Serv. ad Verg. A. V 408, prorsus incredibile, set rationem expediendae difficultatis nullam inveni.

52 [Kr. 18. G. 71]. Hostes obpressi aut dilapsi forent.

Isidor. Or. XVIII 2, 7 p. 562. Haut prorsus improbabilis haec suspitio videtur, verba dicta fuisse de clade Mithridatis apud Comana accepta,

quae internecio fuisset, nisi milites advorsus imperatoris edictum praedam studiosius conlegissent (Drum. IV p. 136). Set nihil obstat quo minus praecessisse arbitremur: *nisi nox proelium diremisset.*

53 [Kr. 19. G. 27]. Apud latera certos conlocaverat.

Serv. ad Verg. A. I 576, *certos* firmos esse docens.

54 [Kr. 20. G. III 25]. Profectus quidam Ligns ad requisita natura.

Ita haec profert Pompei. in Donat. p. 440 Lindem. Quint. autem VIII 6, 59 extrema tantum tria verba commemorat. Non possum subprimere suspicionem, Pompeio illum Ligurem ex Mari exercitu (Iug. 93) quasi ante oculos vorsatum esse, ut duos locos Sallusti commiseret.

55 [Kr. 21. G. 24]. More equestris proeli sumptis tergis atque redditis.

Serv. ad Verg. A. XI 619: *Sane nunc fugiunt non timore, set lege proeliandi.* Sallustius: more — redditis.

56 [Kr. 22. G. 25]. Regressi ad faciliores ictus locos quaerebant.

Serv. ad Verg. Aen. IX 749: *Atte consurgit in ensen; genus ferendi Galliarum.* Sallustius: regressi cet. Volgo scribitur *loco eedebant*, set cum qui ad faciliores ictus inferendos regrediantur, nisi aut perfecto aut prohibito consilio non recedant, ergo minus plena sit oratio, recipiendum videtur, quod Gnef. I exhibet *locos quaerebant*, ad quod referenda sunt verba *ad faciliores ictus.*

57 [Kr. 23. G. III 51]. Impediebant iussa nantarum.

Serv. ad Verg. A. III 128: *Celeusma autem quasi praeceptum.* Unde Sallustius: impediebant cet. Ne illud quidem dignoscitur, *iussa* ntrum accensativus an nominativus sit.

58 [Kr. 24. G. 22]. Quae pacta in conventionione non praestitissent.

Adulit Donat. ad Ter. Eun. III 2, 13 ob *conventionis* vocabulum.

59 [Kr. 25. G. 19]. In nuda inlecta corpora.

Diomed. p. 417 cum haec homoeoteleuti exemplum commemoret, ut aperte in nuda et inlecta corpora promiscue aliquid factum esse dictum fuerit, reiiciendam esse adparet editionum interpolatarum scripturam *inlecta.*

60 [Kr. 26. G. I 21]. Non repugnantibus modo set ne deditis quidem a b c m.

Ita haec scripta extant ap. Donat. ad Ter. Phorm. I 2, 48 *αὐτῶν* exemplum. Litteris illis extremis Debrassio auctore Gerlachius significari censuit verba *atrocts belli clades metuentibus*, parum probabiliter, quoniam qui se bosti victori dederint, eis belli clades non eodem modo quo repugnantibus metuendas esse apertum est. Quamquam vero nisi nova subsidia inventa fuerint, nulla spes est fore ut tam densa caligo diffundatur, tamen cum *dediti* etiam sint qui alienius auctoritati et fidei sese addixerit, ab his autem nihil minus quam ab illo dissenso expectari possit, hoc mihi in mentem venisse dicam: *adscientibus* (vel *adprobantibus*) *bellandi consilium mittit.*

61 [Kr. 27. G. IV 29]. Ita sperat illam pugnam pro omine belli futuram.

Serv. ad Verg. A. I 456: *Sane pugna temporale certamen; idem et proelium significat; bellum autem universi temporis dicitur, ut Punicum, Mithridaticum. Sallustius: ita separat pugnam illam pro omni bello futuram. Nihil ex praegressis de loco, ubi haec verba scripta fuerint, conici posse, vel inde adparet, quod statim subiungitur locus Livi de Pyrrho rege. Idem ad X 311; Omen pugnae; Sallustius: pugnam illam pro omine [al. ominibus] bello [al. belli] futuram. An igitur scribendum: pro omine omni bello futuram?*

62 [Kr. 28. G. IV 25]. Ubi multa nefanda casu super ausi atque passi.

Prisc. XIV p. 46: *Sallustius vero in historiis adverbium hoc protulit ubi — passi [nefandae libri; emend. Gerl.]. Set mihi videtur Sallustius quoque loco praepositionis hoc praepostere protulisse.*

63 [Kr. 29. G. II 55]. Quo cupidius in ore ducis se quisque bonum et strenuum ostentantes.

Serv. ad Verg. A. X 370: *Melius 'ducis', quam si dixisset 'regis': hoc enim nomen significat ducentem in proelia: Sallustius: quo — ostentantes. Non dixit 'procousolis'. Isid. Orig. IX 3, 22 p. 298 in reliquiis cum Servio consentiens omisit et strenuum ostentantes et adiecit: non dixit in ore consulis. Cum Gerlachius etiamnum Debrossii sententiam, haec de Q. Metello dicta fuisse, teneat, liceat aliam suspicionem hanc inprobabiliorē obponere: dicta fuisse de proelio ad Tigranocertam commisso, ubi L. Lucullus postquam cum duabus cohortibus locum editum occupavit, omnibus militibus, adclamans: *vicimus*, animos addidit (Drum. IV p. 148).*

64 [Kr. 30. G. 13]. Atque eos a tergo incurrerunt.

Rufin. de schem. p. 261 ed. Frotsch. *Figura per praepositionem in modo semel et simpliciter etatam — et apud Sallustium: atque cet., quasi in eos incurrerunt.*

65 [Kr. 31. G. I 44]. Togam paludamento mutavit.

Adulere Isidor. Or. XIX 24, 9 p. 691. Serv. ad Verg. Ge. I 8, set subpresso nomine scriptoris et cum corruptela *coiam*, Schol. ad Iuvenal. 6, 400. Haec fortasse dicta fuere de Q. Sertorio, qui ab eloquentiae studiis se ad militiam convertit (Plut. Sert. 2).

66 [Kr. 32. G. 1]. Pressi undique multitudine.

Donat. ad Ter. Ad. III 2, 4: *Cum impresso est hostium, sic dicitur. Sallustius: pressi eet.*

67 [Kr. 33. G. I 33]. Exercitum argento fecit.

Commemorat ita dixisse Sallustium et ipse explicat *t. e. pecunia paravit* Sen. Ep. mor. XIX 5 (114), 17. Neminem invenio, de quo id aptius dictum fuerit, quam Gn. Pompeium, qui invenis ante Sullae in Italiam reditum suis opibus tres legiones coegit (Drum. IV p. 327).

68 [Kr. 31. G. III 15]. Lusitaniae gravem civitatem.

Serv. ad Verg. A. XII 458, *gravem* explicans fortem.

69 [Kr. 35. G. 50]. In Hispaniam versus.

Prisc. sup. 12 verss. Verg. Aen. p. 1283 P.

70 [Kr. 36. G. 49]. Ille Conistorgim apud legiones venit.

Pompei. ad art. Don. p. 395, ubi legitur non *ad, set apud legiones*, quod parum probabili ratione Aspero auctore defendit Kritzius, Conistorgim in vicinia castrorum fuisse dictitans itaque Sallustio pervorsitatem quamdam inponens; neque incredibile est Sallustium ex vulgari usu *apud* pro *ad* dixisse (vid. Conn. p. 106. Klotz. Lex. s. v. *ad* p. 98). De Conistorgi cfr. Strab. III p. 191, 7. App. Hisp. 57 p. 83, 19. Mannert. geogr. I p. 316 et 320.

71 [Kr. 37. G. III 14]. Iam repente visus saevire Tagus.

Serv. ad Verg. A. X 103.

72 [Kr. 38. G. III 17]. Aenum et Maroneam viamque militare.

Serv. ad Verg. A. III 17. Oppida illa Thraciae. Verbum fuisse videtur *munivit*. Cum M. Lucullum constet Thraciam devicisse, haec libri IV fuisse veri simile est (vid. IV 38).

73 [Kr. 39. G. III 78]. Ferores Dalmatae.

Tertull. de anima p. 313: *Sallustius vanos Maros et feroces Dalmatas pulsat*. Cfr. fr. I 63. Eodem loco illud dictum fuisse, quo fr. inc. 11, res ipsa docet.

74 [Kr. 40. G. 82]. Ostia.

Sallustium frequenter etiam plurali numero urbem significasse testatus est Charis. p. 98.

75 [Kr. 41. G. II 21]. [Pompeius] oris prohi, animo inverecundo.

Suet. de gr. c. 15: *Lenaeus, Magni Pompei libertus, — tanto amore erga patroni memoriam extitit, ut Sallustium historicum, quod eum oris — inverecundo scripsisset, acerbissima satyra laceraverit*. Doleo, quod Kritzius scripturam *oris improbi* retinuit. Cum enim *os* animo oppositum nisi de facie *oris* intellegi non possit, cum Pompeium *os probum* habuisse Plin. H. N. VII 10, XXXVII 2, erubuisse Sen. Ep. mor. I 11, 4 testatus sit, eum denique hoc gravissimum obprobrium sit, faciem ingenio non parem fuisse, vel ex coniectura restituendum fuit *probi*, ut edidit Rothius ap. Suet. Loci Sallustiani non prorsus inmemor videtur fuisse grammaticus Endlich. Aneed. p. 38: *et illud de Pompeio, qui coloris erat rubei sed animi inverecundi; sed quem non pudet et rubet, non est homo, sed ropio*.

76 [Kr. 42. G. I 40]. Inter arma civilia aequi bonique famas petit.

Senec. Ep. mor. XIX 5 (114), 19, quo modo Arruntius eo loco abusus sit, docet.

77 [Kr. 43. G. I 74]. Ex insolentia avidus male faciundi.

Serv. ad Verg. A. IX 343. Si ea verba — quae Kritzi sententia est — de P. Clodio dicta fuere, Sallustium non eius gratia a. 52 tribunum plebei T. Anio Miloni adversarium fuisse cognoscitur.

78 [Kr. 44. G. III 2]. In quis longissimo aevo multa de bonis falsa in deterius composuit.

Serv. ad Verg. Ecl. VIII 27: *Notandum sane 'aevum' hic pro tempore, ut ipse alibi (A. III 415) — Sallustius VI Hist. In quis — composuit. Alias aevum pro annis. Falsa, quod libri exhibent, non opus videtur cum Kritzio in falso mutari, cum ita recte dicatur quae contra veritatem finguntur atque evolvantur. Dicta autem haec verba fuisse de scriptore, non de oratore recte intellexit Kritzius, quamquam Gerl. etiamnum eam sententiam videtur tenere, quoniam antea proposuit. Conlocavit enim inter fr. II 36 et 37. Ipse vero Kritzius ad Catonem referenda existimavit, qua re in ed. noviss. cum I 2 coniunxit. Cui sententiae haec mihi videntur ob stare: Primum quamquam Catonem illum censorium severe atque acriter de hominibus praeclaris rebusque ab eis gestis iudicavisse conpertum habemus (Bernhardy. Litt. Kom. p. 583) Idque haut raro in originibus ab eo factum esse maxime credibile est (cfr. fr. ap. Prisc. X p. 510, fr. 100 ed. Rotb. p. 283: *quod eorum nemo quisquam quicquam mihi ignotus est*), tamen eum de gravibus tantum et magnis rebus dixisse neque copiose ex patiatum esse certum est (cfr. fr. I 2 *paucis absolute*); deinde cum verba *longissimo aevo*, quidquid Servius nungatur, intellegi non possint, nisi ut is, de quo illa verba scripta sunt, per diuturnam vitam id fecisse dicatur, de Catone certe minus apta videntur, quippe quem senem historias confecisse vel ex Corn. Nep. vita 3, 3 sciamus. Tum num credibile est, Sallustium de Catone, quem non solum imitatum cum esse nunc consensu veteres confirmant, verum etiam admiratum esse atque adeo acerbitate ac severitate iudicandi aequas res ipsa doceat, tale aliquid de illo dicturum fuisse praesertim cum nulla eius rei necessaria causa ne fingi quidem possit? Nam si de eisdem rebus, de quibus ipse scripturus erat, ille narravisset, non minore in re illum vituperasset, quam Sisennam Jug. 95, 2: scriptori, qui iam dudum vita decesserat, tale obprobrium facere, nisi illi argumentis confirmaretur aut certe veriora falsis obponerentur, neque prudentis fuit neque iusti. Ad quae adcedit, quod Servi *Hist. VI*, quamvis suspectum sit, tamen non ita prorsus relictum videtur, ut in ipso operis Sallustiani principio illa verba dicta fuisse eelerius et cupidius statuere debeamus. At alio loco num copia fuit de Catone dicendi? Iam quod ipse conieci, proponam, non quo verum me invenisse confidam, sed quoniam variis propositis sententiis verum facillime invenitur, haut inutile ratus hominum doctorem animos in hanc quaestionem vertere. Cum igitur illum, de quo ea verba dicta fuerint, aequalem Sallustio fuisse, certe de eisdem rebus atque hominibus videri scripsisse supra monuerimus, cumque eum per longam vitae aetatem multos libros edidisse verba ipsa ostendant, de nemine id aptius dici potuit, quam de M. Terentio Varone Reatino, quippe qui a. 116 vel 115 natus (Fisch. Tab. p. 154), a. 28 mortuus sit (Fisch. l. c. p. 378, cfr. Bernh. l. c. p. 757 sq.), tantamque librorum copiam, quantum nemo alius veterum ediderit. Eam porro in scriptis suis haut raro mores aequalium perstrinxisse et castigavisse cum aliunde constat, tum ex saturarum reliquiis, quas J. Vahlen edidit, adparet (Bernh. l. c. p. 549). Eius deinde commemorandi copiam fuisse Sallustio inde perspicitur, quod ille Gn. Pompeio familiaris fuit eique operam praestitit atque adeo eius rogatu commentarium *στρατηγικόν* composuit, quo quid consul in senatu agere deberet docebatur (Drum. IV p. 382). Quod aliquid firmamenti inde accipit, quod Servius ex libro VI, l. c. secundum grammaticorum numerandi rationem Historiarum IV, verba desumpta significavit, quo libro ipso de Pompeii consula narratum fuisse constat (fr. IV 29—35). Postremo inter Varronem atque Sallustium altercationem intercessisse adparet ex eo, quod Gellius XVII 18 ex libro eius, qui inscriptus fuit *Pius aut de pace*, rettulit. Si igitur hic aucto Sallusti Historias editus fuit, is ignominiam ab illo sibi inflictam nunc esse putandus est, sin postea, Varro acerbius de se dictum iudicium pari rettulisse censendus.*

79 [Kr. 45. G. 77]. Eis modico quoque et diligenti imperio percarus fuit.

Apud Schol. ad Lucan. VII 267 p. 533 ed. Web. haec verba ita leguntur, ut alter cod. *modico*, alter *immodico* exhibeat, deinde *eleganti* vel *elegantum* scriptum sit. Qua re, quod iam Kritzius suspicatus erat, Rothius restituendum censuit *in modico*; etiam aptius Gerl. praef. p. XL *is modico*, modo illud pro *eis* esse putetur. Pro *eleganti*, quod Kritzius recte sensit ferri non posse, Rothius *clementi* restituit. Set ita demum medicum i. e. mite et clemens imperium placet, cum simul diligens sit, i. e. nullius rei, quae ad prosperum eventum belli pertineat, negligens. De Sertorio recte haec dici potuisse docet Plut. Sert. 6 *ἡμερος μὲν ὦν ἐν ταῖς εὐρηνοκαίς χρεΐαις, φοβητὸς δὲ τῆ παρασκευῇ κατὰ τῶν πολεμίων φαινόμενος* et ante *μάλιστα δὲ τῶν ἐπισταθμίων ἀπαλλάξας ἡγάπηθη*. Drum. IV p. 348.

80 [Kr. 46. G. 9]. Communem habitum transgressus.

Prisc. XIV p. 39: *Transgreditor ὑπερβαίνω, ut Sallustius communem habitum transgressus pro supergressus*; unde veri simile non est, de statura corporis potius dictum fuisse quam de ratione se gerendi.

81 [Kr. 47. G. 35]. Atque ipse cultus rei.

Aer. ad Hor. Sat. II 2, 66.

82 [Kr. 48 et 49. G. I 35 et 36]. Nam Sullae dominationem queri non audebat — neque est offensus.

Donat. ad Ter. Phorm. II 3, 24: *quam is aspernatur*. Ordo est: *'ob hanc quam hic aspernatur'*. *Ἀπόδοσις*; *'quam'* enim *supra* revocavit ad *puellam referens*, ut *'quem regno Hesperio fraudo'*. Et Sallustius: Nam Syllae dominationem non audebat. Et *interpositis quibusdam*: neque est offensus dominationem Syllae. Arus. p. 257: *queror illam rem*. — *Sal. Hist.* Nam Syllae dominationem queri non audebat. Ex Donati obscuris verbis haec duo certa videntur: primum membra illa non longe disiuncta, deinde ad alterum aliquid ex antegressis longius repetendum fuisse. Iam mirum est in priore membro *queri* non excidisse, quae felici casu ab Arusiano servata sunt, tum in altero constructionem esse inauditam *offendor aliquid*. Nonne igitur veri simile est, hoc voluisse grammaticum: ad extremum ex praegressis revocandum esse *dominationem Sullae*?

83 [Kr. 50. G. I 59]. Multos tamen ab adolescentia bonos insultaverat.

Don. ad Ter. Eun. II 2, 54 cum *insultabis fores* comparavit, set scriptum est *insultavit*. Serv. ad Verg. A. IX 634: *'illudo te' figuratum est, ut hoc loco*. Item *'insulto te'*. Sallustius: multos a pueritia bonos insultaverat. Id. ad X 643: *'insultare est irridere inimicos: et dicimus 'insulto tibi': licet Sallustius dixerit multos ab adolescentia [ita libri] bonos insultaverat i. e. (in ipsos) impetum fecerat, quavis possit illic alia esse significatio [an —one?] multos insultaverat*. Parum probabiliter Kritzius haec de Gn. Pompeio dici potuisse censuit. Quamquam enim is aliorum laudibus sapissime obtrecevit nec sine quadam acerbitate multos praecantes reiecit, tamen adeo iniurias aequo animo pertulisse dicitur neque umquam publice conviciis ac contumeliis alios petivit (cfr. Drum IV p. 543—46). Multo melius ea conveniunt in talem hominem, qualis fuit G. Licinius Macer, in quo vitam, mores, deumque omnem commendationem ingeni evertisse et veteratoriam potius quam oratoriam eloquentiam (i. e. in diatribis et iurgiis eum exercitatum) fuisse Cic. dixit Brut. 67, 238.

Neque ea suspitio redarguitur, si hoc fragm. de eodem dictum fuisse, de quo 82, ex particula *tamen*, quam recte ap. Don. adiectam esse non infitiandum est, concluderis. De M. Aemilio Lepido dicta fuisse, nisi qui ei nihil adfingere non dubitet, nemo concedet.

54 [Kr. 51. G. 3]. Pactione amisso Publio legato.

Adtulit Don. ad Ter. Phorm. I 2, 91, quo *amittere* pro *dimittere* ab antiquis dictum esse ostenderet; set verba ita obscura mihi videntur, ut de eis tacere quam parum probabilia proferre satius putem.

85 [Kr. 53. G. 26]. Equo atque armis insignibus.

Serv. ad Verg. A. X 539: *Asper sic* ('insignibus armis') *legit et utitur Sallustii exemplo, qui ait equo cet.* Recte haec verba contra Liukeri sententiam (Sall. Hist. proem. p. 28) ab III 13 separata sunt. Cfr. Hertz ad Prisc. VI p. 236.

56 [Kr. 54. G. III 90]. Cum Caecilius Apuleius de orthogr. § 16 ed. Osanu haec dicat: *Pyrrhus interemptus fuit in aede Dianae a quadam muliere, Trogo Sallustio et Luceio auctoribus*, primum rem miramur, quippe quae prorsus diversa sit ab Plut. narratione Pyrrh. 34 (vid. Curtius Peloponn. p. 359 sq. et 562 sq.), tum quae tandem fuerit huius rei commemorandae Sallustio causa divinare non possumus, nisi forte eum aliquo loco quo tristi fato qui Italiam armis petissent perierint dixisse autumas. Lepide autem Gerlachius praef. p. XXXVII ad Apulei fidem confirmandam hunc Servi locum adtulit ad Verg. A. II 469: '*Pyrrhus*'; *a colore comae dictus, qui latine byrrus* (al. *burrus*) *dicitur. Ita et Sallustius 'Crispus'*. Scilicet sapienter *Crispus* ouisit.

87 [Kr. 55. G. III 88]. Caecil. Apulei. de orthogr. § 12: *Staphylus prius docuit vinum aqua misceri. G. Plinius* (H. N. VII 56 (57), 199) *et Sallustius auctores sunt.*

88 [Kr. 56. G. III 72]. Hi sunt *qui sine verecundia pocula et alias res aureas, deis sacrata instrumenta, convivio mercantur.*

Leguntur ap. Serv. ad Verg. A. VIII 278, set ibi scriptum *Hi sunt secundum pocula et mereantur*. In hoc inesse *mercantur* acute perspexit Kritzius, set quod idem *secundum* explicat *praeter*, ei illud obstat, quod huic locum Servius adtulit quo *inter munera deorum etiam pocula esse demonstraret*, unde manifestum est, *deis sacrata instrumenta* loco adpositionis ad praegressa relata fuisse. Cum gravius locum corruptum esse adpareret, non verecundatus sum audacius id restituere, quod rei natura posseere videbatur. Quo loco Sallustius nefariam illam iuvereccundiam perstrinxerit, frustra quaeritur.

89 [Kr. 57. G. 54]. Nam talia incepta, ni in consultorem vortissent, rei publicae pestem factura.

Verba quae corrupte ap. Don. ad Verg. A. I 37 et IV 316 leguntur, probabili coniectura emendavit Liuker de praef. urb. p. 21, nimis

sente tamen ex oratione Catuli quadam (qualem commemorat quidem Fronto p. 178 Rom. p. 122 Med., nec vero apud Sallustium legi) desumpta esso dicitans.

90 [Kr. 58. G. I 14]. Quae causa fuerat novandis rebus.

Serv. ad Verg. A. IV 290 comparavit cum *quae rebus sit causa nocendia*.

91 [Kr. 59. G. III 70]. Ad mutandum modo in melius servitium.

Serv. ad Verg. A. I 281 ob *in melius*. Cur haec tribuni plebei verba de superbia et dominatione optumatum conquerentis habeantur potius, quam de veris servis dominorum atrocitatem leniri cupientibus dicta putentur, me non perspicere fateor.

92 [Kr. 60. G. 37]. Genua patrum advolvuntur.

Serv. ad Verg. A. I 307 ob constructionem verbi. De legatis sociorum advorsus praetoris crudelitatem auxilium senatus implorantibus (memineris Gn. Dolabellae, G. Antouii, G. Verris; cfr. Momms. III p. 87) dicta haec fuisse veri non dissimilo ost.

93 [Kr. 62. G. I 70]. Ergo senati decreto serviendumne sit.

Cum haec verba Don. ad Ter. Andr. II 2, 28 ob formam *senati adferat*, nihil apud eum habemus, unde de relicis verbis coniciatur. Nam ne ea verba alicuius tribuni plebei aut socii Italici, una senati decreto obsequium praestandum, vel num secundum s. d. servitutis iugum retinendum sit, quaerentis putemus multa obstant. Mihi continero videntur quod senatus decreverit atque in mentem venit *servi ne indicium sit*: senatum ergo in causa quadamne servo potestas indicandi fieret decrevisse.

94 [Kr. 63. G. III 89]. More humanae cupidinis ignara visundi.

Gelli. N. A. IX 12, 20: '*Ignarus*' *aeque utraque vorsum dicitur, non tantum qui ignorat, set [et] qui ignoratur*. — Sallustius: more — visendi. Cum autem Non. p. 88 eandem ob causam adferat: *Sallustius in Jugurthino bello*: amore humanae cupidinis ignara visendi, fuisse qui locum J 93, 3 tam corruptum esse mallont, quam Nonium in titulo libri erroris lapsum esse.

95 [Kr. 64. G. IV 22]. Atque ea cogentis non coactos: scelestos magis quam miseros dici dignum.

Donat. ad Ter. Hec. IV 1, 21, quoniam *scelestus* et *miser* iutor se obposita sunt, adtulit, set *miseros distingui*, quod cum intellegi non posse Kritzius perspexisset, restitui quod aliquatenus probabilem sententiam efficeret. Ceterum *cogentis* ad verbum praegressum referri et *atque esso et aede* in propatulo ost.

96 [Kr. 65. G. 28]. Dum inferior omni via grassaretur.

Commemoravit ob verbum *grassari* Macrobi de diff. gr. lat. vb. p. 332 ed. Bip. Si sana est scriptura, aliter verba intellegi non possunt, nisi ut aliquem, qui altero inferior fuerit, tamen quo consilium perficeret nihil intactum reliquisse statuamus.

97 [Kr. 66. G. II 59]. Ut tanta repente mutatio non sine deo videretur.

Don. ad Ter. Eun. V 2, 36: *Pleraque repentinis impulsioibus nata mirisque proventibus deo adscribi solent*. — Et Sallustius: ut tanta rel. Serv.

ad Verg. A. II 632: *quamquam veteres deum pro magno numine dicebant. Sallustius: ut tanta cet. De nulla re haec verba aptius dici videntur potuisse, quam de subita Euphratis inminutione (vid. ad fr. IV 51). Sed simile prodigium videtur fuisse illud, de quo fr. inc. 71 narratum est.*

98 [Kr. 67. G. 8]. *** fessit, ut nuntiis confestim lugubribus.

Charis. p. 196: *Confestim pro continuo et sine intervallo, set iugi festinationis studio peragentis Sallustius libro fessit cet. Cum Keilius monuerit videri cum numero libri ex verbis Sallusti quaedam perisse, ab fessit manns continendas puto. Neminem autem, eorum quidem quos his libris commemoratos fuisse eousentaneum sit, lugubriores nuntios accepisse nec magis ad resarcienda damna festinasse scio quam L. Lucullum, cum Triari ad Zelam cladem couperisset (Drum. IV p. 156. Momms. III p. 67).*

99 [Kr. 68. G. 63]. Eo redeunte domum salutaret apud aedem Bellonae.

Adferuntur ab interprete Verg. ad Aeu. V 80 ed. Mai. p. 43. *Salutaretur Kritzius, salutaret Gerl. Ut interpretem illum prorsus omittamus, cum aedem Bellonae haut longe ab urbe in confinio Campi Martii fuisse ibique imperatoribus aut legatis, quibus urbem intrare non liceret, senatum datum esse conpertum habeamus (Beck. A. R. I p. 606. Pröller. Mythol. p. 611 sq. p. 224), nihil impedit, quo minus apud eandem contionem populi habitam esse statuamus. Cum iam memoriae proditum sit Gu. Pompeio, cum esset imperator ad urbem ab Hispania redux, contione extra urbem habita potestatem cum populo agendi factam esse (Asc. ad Cic. in Verr. p. 148 Or.), eamque rem ab Sall. narratam fuisse veri simile sit (fr. IV 25), temerariusne videor, cum eo haec verba, quae bene composita esse nemo dicit, spectasse conicio?*

100 [Kr. 69. G. 58]. Orion oritur iuxta solis aestivi * pulsum.

Cum Serv. ad Verg. A. V 626 haec scripserit: *Nam att: cum subito adsurgens fluctu nimbosus Orion: qui oritur, ut Sallustius dicit, iuxta solis aestivum pulsum, incertum quidem est, num ipsa scriptoris verba adtulerit, tamen veri simile eadem atque illum locutione usum esse. Pulsum autem nullo modo ferri potest neque probabilis Kritzii est explicatio dictum esse pro ictu i. e. summo ardore. Cuni Orion inter d. 16 et 17 mensis Iunii oriatur (Ovid. Fast. VI 717), Sallustium solstitium significasse apertum est, nec vero quod vocabulum apte restitui possit invenio.*

101 [Kr. 70. G. III 96]. Rebus supra vota fluentibus.

Serv. ad Verg. A. II 169: *Fluere [delabi et] est τῶν μέσων. Nam ideo addidit retro. Contra Sallustius rebus cet.*

102 [Kr. 71. G. I 2]. Maxumis ducibus fortibus strenuisque ministris.

Diom. p. 447 pro exemplo homoeoptoti adtulit. Verba in caussis magnitudinis populi romani enumerandis fuisse dicta paene certum videtur, nec vero quo loco illud factum sit.

103 [Kr. 72. G. 47]. Iubecilla est fortitudo dum pudent.

Schol. ad Stat. Theb. V 384.

104 [Kr. 73. G. 15]. Nubes foedavere lumen.

Serv. ad Verg. A. II 286: *foedavit: nam Sallustius de nubibus foedavere lumen.*

105 [Kr. 74. G. 40]. Soleas festinate.

Serv. ad Verg. A. XII 425: *Atqui sicut nos properare dicimus, ita antiqui festinare pro dare dicebant* [sic locus restituendus]. Sallustius: Soleas festinate.

106 [Kr. 75. G. 29]. Ad Iovis maudem nostra.

Dou. ad Ter. Ad. IV 2, 43: *Sic absolute dicebant non addito templo.* Parum probabilis mihi videtur Kritzi sententia: verba videri legati, qui ad Iovis aedem mandata expositurus sit; set quo modo verba explicari possiut quaerens ipse operam perdidit.

107 [Kr. 76. G. 2]. Nihil socordia claudabal.

Donat. ad Ter. Eun. I 2, 84. Cfr. fr. III 61, 25. III 80.

108 [Kr. 77. G. 5]. Non poeniturum.

Quintil. IX 3, 17.

109 [Kr. 92. G. 80]. Visuiros.

Quint. IX 3, 12: *unde eo usque processum est, ut non poeniturum pro non acturo poenitentiam et visuiros ad videndum missos idem auctor dixerit.* Ex eodem loco est

110 [Kr. 93. G. 81]. Duci probare.

Quintil. IX 3, 12.

*111 [Kr. 78. G. 6]. Volgnus amat fieri.

Quint. IX 3, 17: *Ex Graeco vero translata vel Sallusti plurima, quale est: vulgnus amat fieri.* Magna suspitio est, Quintilianum loci Ing. 34, 1 quae ira fieri amat memorem lapsum esse, qui error eo proelivior fuit, quod ibi de volgo irato atque incitato dicitur.

112 [Kr. 79. G. 61]. Nova aestas, adulta, praeceps

Sallustium ubique dixisse auctor est Serv. ad Verg. Ge. I 43.

113 [Kr. 80]. Sanctus alia.

Serv. ad Verg. Aen. III 504. Cum *sanctus alias* Sallustium dixisse constet (fr. I 92), vix dubitandum videtur, quin grammaticus falsus sit.

114 [Kr. 85. G. 85]. Faenoribus copertus.

Gell. N. A. II 17, 7 et IV 17, 6. Cfr. Link. prooem. p. 30. Cum *mergi et obprimi fenore* recte diceretur (Liv. VI 17, 2), bene Cato illud praeciverat.

115 [Kr. 86. G. 66]. Senecta iam aetate.

Serv. ad Verg. A. XI 165. Vid. II 41, 2.

116 [Kr. 88. G. 69]. Lucas.

Serv. in Don. ed. II p. 1843 P.

117 [Kr. 90. G. 71]. Aliaque propter.

Arus. p. 265 *propter illam rem.*

118 [Kr. 91. G. 72]. *Caneta potiundi.*

Arus. p. 251: *potitur hanc rem, set falso ex Iug.*

119 [G. I. 43]. *Advorsus ille nobilitatis.*

Arus. p. 211 ibiq. Lindem.

120 [G. 83]. *Samnitium.*

Endlicher Aneed. p. 134.

121 [G. 84]. *Antonius paucis ante diebus.*

Probus a. m. § 691 p. 373 ed. Endlich.

122 [Kr. et G. II 9]. *Geryonis nomen apud Sallustium lectum fuisse testatur Serv. ad Verg. A. VII 662.*

INDEX.

a, ab. Abs *nuquam* invenitur; a *ante* b C 52, 13. J 28, 2. 29, 2. 32, 2. 77, 3. 102, 2. 109, 4. H I 112. *ante* f J 101, 8. *ante* g C 47, 1. 58, 6. J 32, 5. 103, 4. H I 61. IV 36. *ante* q C 4, 2. J 48, 3. *ante* v C 20, 16. J 14, 3. 5. 6. 30, 2. 31, 1. 85, 1. 37. 106, 6. H I 5. 41, 12. 48, 7. 18. II 90, 2. 4. a *ante* c C 14, 4. 48, 4. 8. 50, 5. J 15, 5. 29, 4. 109, 2. H III 37. 54. 56. IV 61, 5. ab C 48, 9. J 82, 1. 91, 3. 104, 2. a *ante* d J 45, 3. H II 61. III 54. 67, 17. ab C 51, 27. 59, 2. 94, 1. H IV 61, 16. a *ante* f J 11, 4. 67, 2. 92, 5. H III 67, 2. 7. ab J 101, 8. a *ante* l C 45, 4. 46, 6. H I 66. 82. ab C 31, 4. 44, 1. J 14, 10. 93, 2. 101, 8. a *ante* m C 2, 6. 45, 4. 48, 4. 52, 14. J 21, 2. 48, 3. 65, 5. 69, 4. 80, 5. 7. 102, 4. 13. 105, 1. H I 41, 23. II 2. 14. III 61, 1. 12. i 8. ab J 22, 2. 64, 1. a *ante* n H IV 61, 16. ab J 15, 1. 18, 12. 25, 5. 48, 3. 66, 4. 95, 3. 96, 2. a *ante* p C 6, 4. 13, 1. 26, 3. 31, 4. 33, 3. 48, 7. 51, 9. 52, 14. J 5, 4. 8, 2. 14, 3. 18, 11. 29, 2. 31, 5. 42, 1. 56, 2. 63, 4. 64, 2. 77, 2. 84, 2. 85, 7. 86, 5. 100, 5. 102, 6. 8. 106, 1. H I 6. 8. 9 *bis*. 41, 4. 48, 1. 6. 52. H I 3. 41, 4. 67. 96, 1. III 5. 61, 1. IV 61. 17. ab J 50, 6. 76, 5. a *ante* r C 4, 1. 19, 2. 40, 5. 51, 17. J 4, 3. H I 41, 6. ab C 3, 5. J 12, 1. 37, 3. 49, 2. 56, 3. 6. 70, 2. a *ante* s C 4, 2. 51, 38. 61, 4. J 35, 10. 50, 4. 51, 5. 60, 4. 95, 1. H II 15. III 61, 1. ab C 10, 1. 34, 1. 44, 6. J 14, 2. 15, 1. 25, 5. 31, 14. 35, 2. 39, 2. 41, 5. 54, 7. 66, 1. 78, 1. 88, 5. a *ante* t C 51, 38. J 73, 7. 91, 5. H I 9. 11. III 49. i. 61. ab J 56, 3. 58, 4. 78, 3. 97, 5. 101, 3. ab *ante* z J 61, 1. = a Libya profectus H II 2. oriens a meridie J 48, 3. ab Alpibus in Hispaniam submovi H II 96, 4. ab Zama discedit J 61, 1. ab Roma aberat C 40, 5. ad occasum ab ortu solis C 36, 4. ab angulo ad paludem H II 68. ab eis — subducit C 59, 3. ab urbe — a Gallia obstant C 58, 6. fuus habet ab occidente — ab ortu solis J 17, 4. ab Capsa non amplius dum milium intervallo J 91, 3. ab dextera C 59, 2. a sinistra ac dextera J 50, 4. hostes ab latere J 14, 10. ab l. incurrit J 101, 8. ab ea parte J 93, 6. 94, 3. ab omnibus partibus J 97, 5. alius ab alia parte J 101, 2. ab tergo J 56, 4. 58, 4. 91, 5. 97, 5. 101, 3. H i 63. = ab armis *i. e. modo depositis armis* H IV 65. = longe a C 61, 4. J 21, 2. 47, 1. 89, 6. 92, 5. 101, 1. H III 57. proci a C 4, 1. 19, 2. J 4, 3. 78, 4. 18, 9. 82, 1. 88, 3. 89, 7. 93, 2. H I 61. IV 61, 16. propior a H I 48, 10. scorsum a J 70, 2. = ab stirpe C 10, 1. J 14, 2. = ab eo tempore J 114, 1*. ab incenso Capitolio vigesimum annum C 47, 2. ab eo magistratu alium post alium sibi peperit J 63, 5. ab adolescentia C 5, 2. J 22, 2. H II 41, 4. 96, 1. III 6. i 83. a pueritia J 85, 7. 100, 5. H II 67. a primordio urbis H I 6. a principio C 26, 3. J 29, 2. 77, 2. 102, 6. 8. H I 9. 48, 6. IV 61, 17. = *Cum verbis passivis* C 8, 5. 13, 1. 19, 3. 22, 3. 31, 4. 9. 44, 6. 45, 4. 47, 1. 48, 4 *bis*. 7. 8. 9. 49, 2. 50, 5. 52, 14. 60, 2*. J 5, 4. 11, 4. 12, 1. 14, 3. 5. 15. 15, 1. 18, 12. 21, 3. 22, 2 *bis*. 25, 2. 5 *bis*. 28, 2. 29, 4. 31, 5. 20. 32, 2. 5. 33, 2. 35, 10. 49, 2. 50, 5. 52, 3. 5. 54, 7. 56, 1. 2. 6. 60, 4. 61. 5. 65. 5. 66, 4. 67, 2. 69, 4. 73, 7. 74, 2. 76, 4. 5. 77, 3. 78, 1. 83, 3. 86, 3. 5. 91, 1. 101, 9. 102, 4. 13. 15. 163, 2. 4. 104, 2. 106, 1. 4. 6. 108, 1. 109, 2. 4. 112, 2. 3. 113, 7. H I 41, 12. 23. 48, 1 *bis*. 7. 66. H 5. 13. 15. 41, 11. 96, 2. 9. III 37. 55. 61, 1. 12. 67, 2. 7. 17. 74. IV 61, 6. 8. 16. i 8. = ab ignavia atque socordia corruptus J 31, 2. vastus ab natura et humano cultu J 48, 3. 92, 5. a paludibus invia H I 8. = abstraho

- a — *tu* J 29, 2. *absum* a C 6, 4. 20, 16. 40, 5. J 44, 5. 48, 3. 101, 8. *accipio* a C 46, 4. J 31, 17. 40, 1. H II 96, 4. *adipiscor* a J 77, 3. *arcesso* a J 39, 4. 84, 2. *avorto* a C 58, 16. J 89, 1. *capio* a J 37, 3. *caveo* a C 52, 3. J 108, 2. H III 2. *coepi* a H I 11. *cogo* a J 95, 1. *contineo* a J 15, 5. *deerro* H III 56. *defendo* C 35, 6. 45, 4. J 40, 2. II 141, 4. *defenso* J 97, 5. *deficio* J 56, 3. 66, 1. *dehortor* J 31, 1. *desisto* J 25, 11. *deterreo* J 50, 6. *detineo* C 4, 2. *dico* H IV 24. *digredior* J 18, 11. H III 49. *dimitto* H III 38. *dimoveo* J 42, 1. *discedo* C 34, 1. 36, 2. J 21, 4. *disinngor* H IV 51. 61, 10. *dispersus* J 51, 1. *dissentio* C 3, 5. *divellor* C 51, 9. *dividor* J 18, 9. 19, 3. *emo* J 8, 2. 18, 5. *expecto* H IV 61, 19. *impedio* J 30, 2. *metuo* J 76, 6. *moveo* H 15. *munior* C 32, 1. *nomino* J 78, 3. *paciscor* J 26, 1. *pango* H IV 36. *pario* H I 48, 5. *peto* C 34, 1. *bia*. 44, 5. J 14, 3. 6. 15, 1. 35, 2. 63, 4. 64, 2. 85, 1. 102, 7. 105, 1. 107, 1. *postulo* C 31, 7. 44, 1. *prohibeo* J 22, 4. 45, 3. 107, 1. *quaero* J 109, 2. *rapio* H I 41, 5. *remoror* J 95, 3. *repello* J 102, 14. H I 82. *repeto* J 85, 37. 90, 2. *retineo* J 55, 8. *rogo* J 64, 1. *secedo* H III 61, 1. *suadeo* H I 48, 18. *subduco* C 59, 3. *sumo* C 51, 38. *tego* J 101, 4. *terreo* H I 41, 6. *timeo* J 88, 4. *traho* C 7, 7. *transfero* a — ad C 51, 27. J 31, 14. *tueor* C 29, 1. 33, 1. *vorto* a — in H I 41, 19. = *discessio plebei a patr.* H I 9. *legati a Boccho* J 102, 2. *metus a Tarquinio* H I 9. = *alicuius* a C 51, 17. *divorsus* C. 34, 3. 52, 13. J 17, 7. 46, 4. *integer* H I 52. *liber* C 4, 2. H III 61, 15. *quietus* H I 112. *vacuus* C 14, 4. 51, 1. = *a natura praiceps* J 92, 5 (*Comm.* p. 129).
- abdicō.** *abdicato magistratu* C 47, 3.
- abdo.** *alii se abdere* J 38, 5. *abdita a dominis — trahere ex occulto* H III 67, 17. *in abditam partem aedium* C 29, 1. *scrutari loca abdita* J 12, 5. *in abditas regiones* J 38, 2.
- abduco.** *relicuos — in agrum P.* *abducit* C 57, 1. *in praetorium abduxit* J 8, 2.
- abeo.** *profugus ex patria abierat* J 35, 1. *ad regem Bocchum in M.* *abierat* J 62, 7. *ne festinaret abire* J 64, 4. *paullisper maostus ex conspectu abii* J 68, 1. *divorsi in locos difficilis abeunt* J 87, 4. *neque tamen suos longius abire sinunt* J 98, 5. *ex castris abire iubet.* J 107, 2. *plerique — integri abeunt* J 53, 3. 69, 7. *hostis inultos abire* J 58, 5. *victi abire* J 79, 7. *haut repulsus abibis* J 110, 8. *luxuria atque inopia praiceps abierat* C 25, 4.
- abiecto.** *abiectionis armis* J 38, 7. 53, 3. *omnibus sarcinis abi.* J 91, 2.
- abluo.** *credidit* C 25, 4.
- abuuo.** *abnuente Tigraue* H IV 61, 3. *regi pacemneque polliceri n. a.* J 47, 4. *partim probare, alia abnuere* J 83, 3. *neque illi senatus de ullo negotio abnuere* J 84, 3. *ea paucis abnuentibus* H I 111. *fessos et lam abnuentis omnia* J 68, 3. *nihil — sibi abnuentibus* H I 32. *labores nequiquam abnuentis* H II 41, 14.
- Aborigines** C 6, 1.
- absolve.** *neque absolvit cura tam parva res* H III 61, 19. *verum paucis* C 38, 3. J 17, 2. — de C 4, 3.
- abstinentia.** C 3, 3. 54, 5.
- abstineo.** *quos ignavia armis abstinnit* H IV 61, 12. *tergis abstinetur* III 61, 26. *neque facto ullo neque dicto abstinerere* J 64, 5.
- abstraho.** *a bono — in pravum abstractus* J 29, 2. *omnia in duas partis abstracta sunt* J 41, 8.
- absum.** *procul* C 57, 4. J 89, 3. 102, 7. 106, 2. 113, 5. *a quo aberat mons milia viginti* J 48, 3. 68, 3. *ab Roma* C 40, 5. *quod tempus haut longe aberat* J 36, 1. *absit periculum* H III 61, 18. *ab signis* J 44, 5. *a porculis* C 6, 4. *a vobis* C 20, 16. *paulum a fuga aberat* J 101, 8. *nihil abest ad subvertendum imperium* H I 48, 8. = *absens* J 14, 20. 46, 8. 114, 3. H II 96, 1.
- absumo.** *fratribus morbo assumptis* J 5, 6.
- absurdus.** *bene dicere haut absurdum* C 3, 1. *Ingenium* C 25, 5.
- abundantia** J 41, 1.

abunda. mala abunde omnia erant C 21, 1. abunde magna praesidia fore J 14, 18, 63, 2. 85, 26 (*Conn. p.* 126). conuocatus abunde C 58, 9. parentis abunde habebamus J 102, 7. abunde libertatem rati H III 61, 26. abunde pollens J 1, 3.

abutor. diuitilis C 13, 2. vostra socordia H I 48, 11.

ac *vide* atque.

acceptio frumenti J 29, 4.

accessio. Gabinium accessit C 40, 6. J 62, 4. 109, 4. 113, 4. Gallorum gentem ad bellum C 52, 24. integros pro saucis C 60, 4. proscriptos accersit H I 48, 6. auxilia J 39, 2. 43, 3. 84, 2. H I 60. argentum mutuum H II 72. pecuniae captae J 32, 1. capitis J 73, 5.

accido. quia de improviso acciderant J 107, 6. quo improvisus gravior accideret J 88, 6. si quid mali accidisset J 14, 16. hoc — ne accidat C 52, 4. J 70, 5. 94, 6. H IV 61, 10. quae a victis C 51, 9. 26. J 31, 8 *absot*.

accio. ex Latio fortissimum accire J 84, 2. quamq. acciti ibant J 102, 3. Sullam accitam audierat J 108, 1.

accipio. aequo animo C 3, 2. laetissimis animis accipitur J 88, 1 (*Conn. p.* 128). in regnum J 10, 1. in deditionem J 29, 5. H III 35. in fidem H IV 61, 7. litteris, quas a legatis acceperat C 46, 6. dono J 85, 38. H II 41, 5. beneficia C 6, 5. J 96, 2. plura bona J 102, 8. fidem C 44, 3. J 81, 1. foedera J 14, 18. iniuriam C 9, 5. J 10, 7. 31, 21. libertatem ab illis J 31, 7. nobilitatem J 85, 25. mercedem J 85, 8. munitionem uti defenderet J 38, 6. nomen imperi H II 96, 4. munitium J 28, 1. otium cum seruitio H I 41, 25. pecunias J 40, 1. societatem J 14, 18. H IV 61, 4. volnus J 101, 11. — vera acc. H IV 48. clamorem J 58, 4. signum — imperium J 97, 4. sicuti ego accepi C 6, 1. 21, 1. J 9, 3 (*fama*). 13, 9. 19, 5. 20, 1 (*ex amicis*). 85, 40 (*ita*). 104, 3. 21, 4 (*de bello*). 73, 3. 110, 6. 25, 6. 29, 3. 52, 6. 78, 1. 82, 2. 89, 3. 97, 1. 101, 7. = **acceptus**. tam popularibus J 7, 1. carus acceptisque J 12, 3. 70, 2. 108, 1. filius acceptusque J 71, 3.

accio oceani H I 67.

accuso. accusare senatum quod — C 40, 3. mollitiam socordiamque viri J 70, 5. naturae infirmitas accusatur J 1, 4. vostra consilia J 85, 28.

acer. acer bellicosus J 20, 2. arma habent acerruna in eos H IV 61, 20. bellua acris H I 48, 16. hostis acerrimus J 31, 25. ingenium J 7, 4. 28, 5. vir J 27, 2. 43, 1. vis serpentum inopia cibi acrior J 89, 4. = *acre pro adu. male legebatur* H IV 44, *ubi rest.* acres invadunt. = acriter Numidiam ingressus J 28, 7. ignis aedis cepit acriter H III 32*. acris adnitendum est J 85, 6. incedere J 101, 7. instare C 60, 3. J 94, 6. 97, 2. ferro an fame acris urguear J 24, 3. acerrime victoriam exercuerat J 16, 2. pugnantis J 97, 5. regem impugnaverat J 29, 2. rem gerere J 58, 4. eo niti J 60, 1.

acerbus. quid acerbum in homines convictos C 51, 23. otium asperius acerbisque fuit J 41, 4. necessitudo J 102, 5. praeda civilis acerbissima H I 41, 24. acerbissimas poenas H IV 61, 12. = victos acerbis oleisci J 42, 4.

Achasi H III 52.

Achilles H III 40.

acies prima C 59, 3. 60, 4. postrema J 101, 5. dupliet acie H III 70. aciem exornare J 52, 5. extenuata acie consedit J 49, 1. implicare ac perturbare J 59, 3. instruxit J 49, 6 (triplicibus subsidiis). 101, 2. ac. movebatur J 53, 1. arte statuerat J 52, 6. in planum subducit J 49, 6. — acie bellum gerendum J 54, 5 (*vid. Conn. p.* 80). non acie neque nullo more proeli incurrunt J 97, 4. — *Gen.* acie pars H I 103.

Actaeon H II 5.

actio. actiones Ciceronis C 43, 1. Gracchorum J 52, 1. ut actione desideret H II 34. in priore actione vades dederat J 35, 9.

actor. scriptorem et actorem rerum C 3, 2. nam quisque culpam acto res ad negotia transferunt J 1, 4. *Fid. Conn. p.* 51 *sq.*

actuarius. navigia H II 56.

ad. **ad occasum ab ortu solis** C 36, 4. **ab angulo ad paludem duxit** H II 68. cetera loca usque ad Mauretanium J 19, 4. Num. usque ad flum. Mul. J 19, 7. usque ad flumen H i 17. = ad id locorum talis vir J 63, 6. ad hoc aetatis J 85, 7. ad hoc tempus J 85, 45. 102, 8. H III 52. ad id tempus H III 67, 12. usque ad nostram memoriam J 114, 2. a primordio urbis ad bellum Persi Macedonicum H i 16. ad postremum H i 10. ad postremum usque H i 38, 5. ad tempus non venit J 70, 5. = addo ad C 31, 8. = ad hoc C 14, 3. 17, 4. 21, 3. 26, 4. 30, 6. 31, 3. 37, 10. 44, 6. 53, 3. J 2, 2. 6, 3. 17, 6. 31, 28. 29. 43, 3. 49, 4. 67, 1. 75, 5. 85, 4. 89, 5. 91, 5. 96, 2. 102, 6. 111, 2. H i 48, 21. H 56. ad haec H II 30. = ad - versus C 56, 5. J 58, 4. 60, 1. = ab eo ad J 62, 7. addeco C 32, 2. adcurro J 106, 2. adduco C 48, 3. concedo H III 61, 7. concurreo C 56, 5. H i 48, 7. confugio J 14, 4. constituo iter J 81, 2 (ad Cirtam). contendo C 36, 1. H IV 51. couvorto J 101, 6. deduco J 113, 7. deficio J 61, 1. do C 44, 4. duco H i 48, 22. III 67, 10. egredior J 93, 2. eo J 90, 2. 103, 3. H IV 3. erumpo C 43, 2. evado H i 74. fero C 53, 1 (ad caelum). J 53, 8. 60, 2. 92, 2. festino J 69, 2. fuga fit J 58, 1. iurumpo C 50, 2. introco C 28, 1. mitto C 44, 5. J 20, 5. 24, 2 (Comm. p. 78). 25, 5. 28, 1. 32, 1. 5. 46, 2. 58, 5. 62, 3. 70, 5. 77, 2. 83, 2. 88, 5. 97, 1. 102, 2. 11. 105, 1. 108, 2. H III 11. perfero C 44, 1. perfugio J 74, 1. pergo J 23, 2. 52, 5. 59, 1. 69, 1. 71, 4. 90, 3. 92, 3. 94, 1. H III 17. IV 61, 17. pervenio C 51, 27. J 31, 9. 37, 3. 57, 1 (ad Zamam). 75, 9 (ad Thalam). 80, 1. H III 19. 67, 14. porto C 24, 2. praemitto C 27, 4. J 59, 1. procedo J 18, 12. 52, 6. H i 48, 9. 197. proficiscor C 27, 4. 39, 5. 48, 3. J 79, 4. 75, 6 (ad Thalam). 103, 4. profugio J 103, 4. redco J 4, 9. 42, 5. 79, 10. 101, 3. 112, 2. H III 67, 2. refero J 12, 3. 5. ruo H II 58. scribo J 65, 4. sequor H II 40. tendo C 31, 3 (manus ad caelum). J 91, 5. (cursus ad Capsam). tollo C 48, 1 (ad caelum). traho H IV 22. transco J 38, 7. transfero C 2, 6. 51, 27. J 1, 4. 31, 11. transitum facio H II 5. venio C 45, 3. 50, 5. J 13, 5 (res ad certamen). 61, 4. 75, 7. 91, 1. 77, 1. vergo H IV 19. voco C 46, 3. vorto J 107, 1. H 180. = aditus ad consulem C 13, 2. = propius ex pace ad arma civilia H i 48, 10. = refero ad senatum C 29, 1. 51, 43. rogationem ad populum promulgat J 40, 1. = accerso ad bellum C 52, 24. addeui animum ad virtutem J 4, 5. ad dominationem addeui J 31, 16. addeui ad tale consilium C 40, 1. adigere ad iusiurandum C 22, 1. arrigere ad virtutem J 23, 1. cogere ad militiam J 85, 3. decernitur tempus ad utramque rem J 12, 2. fabricatis scenis ad ostentationem histrionum H II 23, 2. facta pecunia ad bellum H II 73. feror studio ad rem p. C 3, 3. festino *vid.* paro. grassatur ad gloriam J 1, 3. iulicio ad bellum C 57, 1. J 47, 4 ad proditorem. lupellat ad societatem belli C 10, 1. 44, 1. 49, 1. J 62, 2. invitare ad coenam H II 23, 2. intendit animum ad bellum J 43, 2. mitto ad bellum C 39, 1. J 65, 3. 85, 10. H II 96, 2. nituntur ad imperia J 4, 7. 55, 3. orantur ad belli societatem H IV 61, 1. parati erant ad caedem J 35, 6. parat festinatque omnia ad integrum bellum J 73, 1. perducit ad studium sui J 80, 3. petersis ad societatem — ad praedam H IV 61, 16. praeceps ad explendam cupidinem J 6, 3. profectum ad hoc bellum H II 96, 4. ad requisita naturae H i 54. proiecitur ad bellum H II 96, 1. rapere ad inceptum scelus J 25, 7. ad stuprum H III 67, 15. sallere ad diurnitatem usus H III 6. traderetur ad subplicitia J 61, 4. voco ad virilia illa H III 61, 15. *Can gerundis et gerundivis.* ad mensura solvenda montem adscendunt H IV 15. addeco C 23, 5. admitor J 43, 4. ad inpetrandum nihil causae habere J 14, 7. constituo J 111, 4. decerno J 12, 2. egredior J 59, 1. exerceo ingenium H II 41, 4. gignor H i 41, 3. hortor J 30, 3. mitto C 18, 5. paro C 27, 4. paratus C 31, 7. proficiscor J 29, 7. C 46, 3. sollicito C 50, 1. stimulo C 18, 4. ad inperandum Tisidium vocaretur J 62, 8. = ad mutandum servitium H i 91. = larem familiarem ad necessaria deesse C 20, 11. ad cavendum astutiae = non deerant C 26, 2. nihil abest ad subvortendum imperium H i 48, 8. ad defendendum opes minores C 52, 15. ad quem ca-

- piendum alia abunde omnia erant J 63, 2. ad virtutem nihil profuerant J 85, 32. ad simulanda negotia altitudo ingeni incredibilis J 95, 3. gentis ad furta peridoneae H I 86. modestus ad omnia alia nisi ad dominationem H II 86. firmiter ad resistendum II IV 61, 16. aduetum ad omnis vis controversiarum H III 62. ad cognoscendum omnia industria J 5, 3. tempus ad utramque rem decernitur J 12, 2. ad cetera parum animum gerant J 54, 1. ad perniciem dolui quaerere J 70, 1. tradite exemplum ad populum circumveniendum II I 41, 25. animus ad defendenda en H III 61, 7. ad faciliores ictus locos quaerere II i 56. — ad necessitudinem rei satis dictum J 19, 8. ad vigilum speciem erigere H III 67, 5. nomina ad ignaviam mutantes II III 61, 13. — nihil ad vos J 21, 6. — ad intercessionem vastarimus H II 96, 9. ad exitum usque tribuni dominatus est II III 61, 10. — respondere ad C 34, 1. J 11, 1. 72, 1. verba facit J 83, 2. disseruit J 101, 1. — ad urbem imperatores C 30, 3. ad Catabathmon primum Cureus est J 19, 3. ad vigilium multus adesse J 96, 3. ad Iovis II i 106.
- adaequo.** quam virtus eorum famam utque gloriam adaequaverit J I, 6.
- adcedo.** propius C 44, 6. J 58, 3. ad urbem C 18, 4. ad provinciam J 25, 5. quocumque adcedent equitatus hostium J 46, 7. eodem Numida adcedit J 113, 6. quo inprovvisu gravior adcederet J 88, 6 (*rectius* accideret). quo adcedam J 14, 15. 17. Medis adcessere Libnes J 18, 9. plerumque loca hostiliter J 20, 3. Ingurtham anxium J 62, 1. placidus gratia J 71, 5. cum magna multitudinis J 97, 3. imperatori plus sollicitudinis quam auxilii aut spoi bonae adcedebat J 44, 2. is novus hostis adcesserat J 82, 1. qui postea adcesserint J 17, 7. Huc adcedebat munificentia J 7, 7. Huc adcedebat quod C 11, 5.
- adcedo.** mihi in dies animus magis adceditur C 20, 6. ea commemorando militum animos ade. C 59, 6. Ingurthae non medioerem animum pollicitando J 8, 1. animus ad virtutem J I, 5. ad dominationem adcesi J 31, 16. studia ad consulatum mandandum C 23, 5. plebis animum J 30, 3. Boecii animum oratione J 81, 1. cum oratio adcedet C 51, 10. lubricae sic adcessa C 25, 3. pollicitationibus illorum J 20, 1. multitudo vehementer adcessa J 34, 1. plebes sic adcessa J 73, 6. cupidum pacis vehementius adcederent J 102, 3. adcessum praemiorum spe H III 8. bonum ingenium contumelia adcessum J 82, 3. studia Numidarum in Ingurtham adcessa J 6, 3. Marius pro honore — contra Metellum vehementer adcederat J 64, 4. vis serpentum siti ade. J 89, 5. ne polluta licentia invidiam adcederet J 15, 5. ex quo omnes discordiae adcessa H I 48, 11. proelium adcedere H II 17.
- adceo.** ex Latro fortissimum quemque adire J 84, 2. quamquam aditi ibant J 102, 3. Sullam aditum J 108, 1.
- adcumbo** H II 23, 4.
- adcuratus.** adcuratissime recepit J 16, 3. adcurate ac liberaliter habuit J 103, 5.
- adcurro.** ad Sullum adcurrit J 106, 2. auxilio suis J 101, 10.
- addo.** ad hoc maledicta alia enim adderet C 31, 8. in sententia non addidisti uti C 51, 2. praesidiis additis C 50, 4. additis auxilio perfugis J 56, 2. multum rei publicae addiderant J 42, 1. multum animis eorum addidit J 75, 9. hanc severitas dignitatem addiderat C 54, 2. nomen gloriamque sibi addidere J 18, 12. verba virtutem non addere C 58, 1. J 85, 50. ceteris andaciam J 94, 2. regi formidinem J 37, 4. plus sibi timoris quam potentiae J 42, 4. alteri generis humilitas favorem a. J 75, 9.
- adduco.** ad senatum C 48, 3. multitudinem quam ipse adduxerat C 56, 1. in Numidiam copias J 97, 1. quos Volux adduxerat J 101, 2. perfugas vinetos adduci J 62, 6. 7. Ingurtham vinetum Romam adduci J 114, 3. ad tale consilium C 40, 1. in spem C 40, 4. J 20, 3. 37, 3. 48, 2.
- adeo ade.** invidiam confaverant usque adeo ut C 49, 4. proelium adcedere adeo ut H II 17. quorum adeo Sullum non paenitet II I 41, 19. adeo iuventus corrupta est H I 12. V I. id adeo C 37, 2. 11. J 65, 3. 110, 4. 111, 1.

- adeo.** an quoquam mihi adire licet J 14, 17. oppida adire J 89, 1. ceteros C 11, 5. ambos reges J 21, 4. Marius J 93, 5.
- adfatum.** conuictum J 43, 3. alia — adfatim praebita J 54, 6.
- adfecto** honorem J 64, 4. civitates J 66, 1. dominationem H I 10.
- adfero.** litterae adl. C 30, 1. J 71, 1. 4. scriuium eodem C 46, 6. timorem — audaciam J 7, 5. quantum ipsi nobisq. eladem adtulcrit C 58, 4.
- adfigo.** patibulo H IV 40.
- adfinis.** adfinium loco ducere J 14, 1. adf. amicos propinco J 14, 15. cognatorum et adfinium J 85, 4.
- adfnitas** J 111, 2.
- adfiecto.** mulieres — adfiectare scse C 31, 3.
- adfigo.** qui supersteterant adfiecti sunt J 60, 7. equi atque viri adfiecti J 101, 11. telis capita adfigebantur *cf.* II II 61. adfiecti alvos undaram vi II III 24. res suas adfiectas J 76, 6.
- adfluo.** domi otium atque diuitiae adfluere C 36, 4. adfluentium undique auxilium H III 67, 12.
- adgredior.** murum scalis J 57, 4. murum J 59, 1. 60, 6. oppida J 87, 1. audacius adgredimini C 58, 12. ceteros C 60, 5. J 54, 9. 66, 3. 79, 4. 88, 3. Pisonem C 19, 5. 43, 2 (vi). J 35, 6. hunc Marius anxium adgreditur J 65, 4. quis adiutoribus regem J 80, 3. legatos eadem via J 16, 4. 46, 4. pecunia J 28, 1. pollicitationibus J 61, 4. aliam rem J 92, 3. maiora J 89, 3. vincere J 9, 3. 21, 3. 75, 2.
- Adherbal** J 5, 10. 11. 13. 14. 15. 16. 20. 21. 22. 23. 24. 26.
- adhibeo.** ab utroque — interpretes adhibentur J 109, 4. adhibitis amicis — remotis J 113, 3.
- adhuc.** adhuc aedificia carinae sunt J 18, 8. H I 41, 6. 48, 3. 7. 8. II 5. II 96, 1. IV 61, 21.
- adigo.** ad iusiurandum C 22, 1.
- adimo.** ea sociis C 12, 5. provincia adempta J 82, 3. civitas H I 48, 14.
- adipiscor.** ab imperatore quae petebant J 77, 3. consulatum C 23, 6. H I 24. magistratus J 4, 4. imperium J 85, 1. provinciam eum exercitu H I 48, 4. praemia J 29, 1. victoriam C 11, 7. 39, 4. 61, 7. gloriam C 54, 3. otium J 41, 4. adepta libertate C 7, 3.
- aditus** ad consulem C 43, 2. aditu difficilis J 91, 7. uno perangusto relicto J 92, 5.
- adiumentum** ignaviae J 45, 2.
- adiungo.** urbis imperio suo J 13, 2. Nabdalsam socium sibi J 70, 2. viros carum sibi C 44, 4. nea malis alienos adiungere J 10, 3.
- adiutor** J 80, 3.
- adiuvo.** si pauci adiuuarent C 43, 3. licentiam auctum atque adintum properatis H III 61, 16.
- adlevo.** quibus adleuati milites J 94, 2.
- adlilo** seruitia J 66, 1.
- administor.** socius et a. omnium consiliorum J 29, 2. bellum geri sine administris J 74, 1. opus et administros tutari J 76, 3.
- administro.** imperium J 11, 5. oppida et finis per magistratus J 19, 7. bellum J 29, 1. rem p. J 85, 2. inter vineas sine periculo J 92, 9.
- admiror.** prauitas admiranda J 2, 4.
- admitto** facinus J 53, 7. 91, 7.
- admodum** angustum J 92, 7.
- admoneo.** admonitus ab aliis amicis J 103, 2. admonebat alium egestatis — cupiditatis C 21, 4. nos tanti viri res admonuit J 95, 1. de moribus civitatis tempus C 5, 9. eam rem nos locus J 79, 1.
- admoveo.** exercitu admoto H I 48, 10.
- adnecto.** operimenta adnexuerant H IV 59. = adnexu idonea H III 21.
- adnitor.** quo mihi acrius adnitendum est J 85, 6. adnitimini necum J 85, 47. nullo circum adnitente H IV 61, 14. adpitente Crasso C 19, 1. ad ea patrauda summo studio adnitebatur J 43, 4.

- adno. legibus inpositis** H I 41, 25.
adoptatio J 11, 6 *susp.*
adopto J 9, 3. in regnum J 22, 2.
adpello. singulos C 17, 1. 20, 1. 52, 5. 59, 5 (nominaus). J 14, 17, 22, 5. 58, 8. 90, 2. 100, 1. 112, 1. 113, 2. **quid ego me adpellem** H IV 61, 10. **adpellato Crasso** C 48, 7. **patres adpellabantur** C 6, 6. 51, 4. 53, 3. J 18, 11. H I 11. **multis antea nominibus** H III 46. **quem locum Cata-bathmon incolae adp.** J 17, 1. 18, 7 (semet ipsi Nomadas). H I 42 (maxima voce). 48, 2. H 35. **Mauros pro Medis** J 18, 10. **otium pro servitio** H III 61, 13. **reges** J 65, 2. **reginam** H IV 61, 9.
adpello. Uticani adpulsus J 25, 5.
adpetens. alieni C 5, 4. **gloriae militaris** J 7, 1.
adpeto. adulescentium familiaritates C 14, 5. **societatem vostram** J 11, 5. **consulatum** J 63, 6 (*Comm. p. 22*).
adprehendo C 52, 25. *Comm. p. 112 sq.*
adprobo. consilium C 51, 8. J 106, 4. **proscriptionem** H I 41, 17. **de-
 ditionem** H II 60.
adpropinquo J 53, 1.
adquiro. novos amicos J 13, 6.
adriego. vetus certamen animos eorum adrexit C 39, 3. J 68, 4. 86, 1. **eos
 non paulum oratione** J 81, 1. **Etruria — reliquiae belli adrectae** H I 48, 8.
adripio. adreptis armis J 72, 2.
adrogo. quod ex aliena virtute sibi adr. J 85, 25.
adscendo. murum C 7, 6. **navim** J 25, 5. **montem** H IV 15. — *var. scr.*
 C 55, 3. J 91, 2. 97, 5.
adscensus asperior J 94, 2.
adscisco. homines sibi C 21, 3. **socium adscitum** C 47, 1.
adscitor. verbo alius alii varie C 52, 1.
adsequor. id quibus modis C 5, 6. **idem** J 4, 4.
adsideo. Amisum sine proeliis adsideri H IV 42.
adsido. ubi ille adsedit C 31, 7. 53, 1. **dextra Adhorbalem adsedit** J 11, 3.
adsiduus. bella H I 9.
adsisto. propter aquilam C 59, 3.
adsto. super adstantium manibus H I 71 (*rectius superadst.*).
adstringo. studio suorum adstrict. J 60, 6. **maioribus** J 70, 2.
adustus. ad omnis vis controversiarum H III 62.
adsum. in contione J 34, 1. **in priore pugna** J 102, 7. **ac si prope adsesse-
 mus** J 102, 7. **hostes aderant** J 45, 2. 46, 7. 97, 3. 101, 2. **prinsquam ad-
 esset Varinius** H III 67, 14. **adeste Quirites** H I 41, 27. **adsum en G.
 Cotta consul** H II 41, 10. **in tempore semet cum exercitu adfore** J 56, 2. **qui
 primi aderant** J 69, 1. **proeli — tempus adesse** J 97, 1. **nox iam aderat**
 J 53, 3. 58, 7. 97, 3. **in agnino** J 45, 2. 85, 47 (**vobiscum**). **ad vigilias
 multus** J 96, 3. **apud omnis** J 100, 3. **naves aderant** H IV 51. **adest no-
 vus exercitus** H I 48, 21. **omnia haec praesidio** J 85, 4. **feroces ad.** C 52,
 18. **infensi** J 50, 4. **testis** J 107, 2. 1. **viudices adfuturi** H IV 61, 18. **fantor
 consultorque sibi adsit** J 103, 7. **consultor socius periculis vobiscum** J
 85, 47 (*at. periculi*). **in omnibus bellis vobis** J 14, 13. **sibi vitae finem** J
 9, 4. **exitium** J 70, 5. **certa postis** J 106, 3. **proelio** C 59, 4. J 74, 3. 87, 2.
proeliantibus J 93, 4. **advorsum hostis** J 94, 3.
adsumo. socius et administrator — adsumitur J 29, 2.
adsurgere sella H V 13.
adtendo. Sorte lubuit adtendere, quae res — sustinuisset C 53, 3. **suo-
 rum hostiumque res** J 88, 2.
adtentius ea agere C 52, 18.
adtero. famam atque pudorem C 16, 2. **Italiae opes** J 5, 4. **alteri al-
 teros aliquantulum** J 79, 4. **pars exercitus adtrita** J 85, 46.
adtimeo. Romanos spe paeis J 108, 3. **nos in sollicitudine** H I 48, 46.
adtingo. Numidiae pars Mauretaniam J 16, 5. **Sullam hostes primum** J

- 101, 4. fulmen ne se attingat H I 48, 12. bellum adt. J 41, 3. situm exponere et ens gentis adt. J 17, 1.
- adtollo** in muram H I 74.
- adtonitus** formidine H I 88.
- adtribuo** pecus equitibus agnundum J 90, 2.
- adulescens** C 11, 5. 15, 1. 18, 4. 28, 1. 52, 31. J 6, 2. 21, 4. H III 61, 23. adulescentior H I 52.
- adulescentia**. ubi adulescentiam habuere J 85, 41. ignoscite Cethegi adulescentiae C 52, 33. ab ad. C 5, 2. 31, 7. J 22, 2. H i 83. a prima ad. H I 41, 1. 90, 1. III 7.
- adulescentulus** C 3, 3. 49, 2 (*Caesar 33 annos natus*). homines ad. C 52, 26.
- adulesco**. coria quasi glutino adulescebant H IV 2. ubi Iug. primum adlevit J 6, 1. ingenium brevi J 63, 3. res Persarum J 18, 11. res p. C 51, J.
- adulter** C 14, 2. adulterarum mulierum H I 37 *coni*.
- adulterinus**. clavis J 12, 3.
- adultus**. aetate C 15, 2 (*Conn. p. 105*). aetas H i 112.
- advectiolus**. vinum J 41, 5.
- advoho**. Uticam advohitur J 86, 4.
- advenio**. adveniens J 106, 1. H I 68. dies J 113, 5. periculum C 23, 6. amicitiam foedus Numidiae partem tam ultro adventuram J 111, 1.
- advento**. Antonius cum exercitu C 56, J. Romam J 28, 2. veluti hostes adventarent J 53, 7. ad se fugitivos adventare H III 67, 20. comitiorum dies J 36, 4. lux J 99, 1.
- adventus** J 87, 4. 97, 4. 101, 6. 101, J. H III 61, 21. IV 30. qua regis adventus erat J 59, 1.
- advoco**. senatum eo C 16, 6. contionem J 81, 5. C 57, 6. J 33, 3. vos C 58, 3.
- advolvebantur** genua patrum H i 92.
- advorsarius**. cedentibus advorsariis J 50, 3.
- advorsor**. si advorsaretur J 26, 2.
- advorsum, advorsus**. aderant advorsum hostis J 94, 3. armare advorsum deos penatis H I 48, 20. arma adv. divina — cepit H I 48, 10. bellum incipere J 80, 3. conloeat adv. pedites J 74, 1. dilectus habitus a. vos H I 48, 17. quos advorsum ierat J 101, 8. invictum animum a. divitias gerebat J 13, 5. labores suscepisse a. vos H II 96, 1. muniti a. hostis J 89, 4. a. tela J 105, 2. Quod advorsum adcurrere H II 48. oportunissima pro hostibus et advorsum se J 88, 4. paratus a. omnia J 101, 2. pergero a. hostis J 74, 1. pugno J 107, 1. 114, 1. spem habere a. iram J 13, 5. spes amplior a. eos quos vicerant J 105, 4. suavis pro nobis — advorsum nos J 108, 3. cibus illis a. funem erat J 89, 8. plurimum mihi timoris faciunt a. tyrannidem H I 41, 1. tutor J 110, 6. valent leges a. aliquem J 77, 1. = H II 81? —
- advorsus**. advorso colle J 52, 3. advorsis equis J 59, 3. advorsis volueribus C 61, 3. advorsis cicatriceibus H I 55. cicatrices advorso pectore J 85, 29. advorso aestu maris H III 26. multa mihi advorsa fuere C 3, 3. H I 41, 1. eadem illa advorsa sicut C 58, 1. J 14, 16 (ex necessariis). res advorsae C 57, 5. J 41, 4. 53, 8. 62, 9. 71. advorsa H II 30. 41, 13. III 61, 4 (certaminis). res — in advorsa mutantur J 104, 2. contra advorsos pugnare J 97, 5. civitas infida et advorsa nobis C 51, 5. multos advorsos labeo C 52, 7. Iugurthae advorsus fuerat J 35, 1. advorso populi partem J 43, 1. locus advorsus J 52, 2. 55, 1. quieti et otio adv. J 96, 1. quis omnia regna a. J 81, 1. senatus a. erat J 84, 3. voluntates sibi ipsae a. J 113, 1. cuius advorsa voluntate H I 57.
- aedis** Concordiae C 46, 5. 49, 4. Dianae H i 86. Bellonae i 99. aedis intrare J 12, 5. exornatis aedibus H II 23, 2. abdita pars aedium C 20, 1. aedis ignis cepit H III 32.
- aedificum**. aedificis exornata J 16, 5. Numidarum agrestia J 18, 8. incendit J 20, 3. pro teetis aedificiorum J 67, 1.
- aedifico**. Quae homines aedificant C 2, 7. alia aed. C 20, 12.

- aedilis** C 47, 3.
- Aetas.** Aetate H III 50.
- aeger.** pedibus C 59, 4. aegra parte militum H III 67, 2. auians (cura) J 71, 2. avaritiâ J 29, 1. consili aeger H IV 73. = aegerrime bellum desinere J 83, 1. nobilitas tulit J 85, 10.
- aegritudo** et ira permixta sunt J 68, 1. nimis molliter aegritudinem pati J 82, 2.
- aegrotus** H I 78.
- Aemilius.** gens Aemilia H I 48, 6. Aemiliorum proles H I 41, 3 — M. Aemilius Lepidus, eos. 78, H I 39 — 53, III 63. — Mamercus Aemilius Lepidus Livianus H I 52. *et.* H III 61, 10. — L. Aemilius Paulus C 31, 4. — M. Aemilius Scaurus, eos. 115, J 15, 25, 28 — 30, 40. Scauri domus *ad* H II 40.
- aemulator** erat *cum acc.* dieta factaque eius H III 7.
- aemulus.** illorum J 85, 37. H IV 61, 18. Carthago aemulus imperi Rom. C 10, 1.
- Aeneas** C 6, 1.
- Aenum** H I 72.
- aequalis** fama et inviolata J 43, 1. a. manere J 53, 1. aequalibus atque constantius res humanae se haberent C 2, 3.
- aequalis.** genus orationis aetas prope aequalis C 51, 1. virtus omnia a. facta J 87, 3. cum aequalibus contendere J 6, 1. loca a. J 79, 6. = aequaliter distribuerat C 56, 2. J 91, 1.
- aequitas.** pro aequitate libido C 3, 5. aequitate rem p. curabant C 9, 3.
- aequor** *vid.* *ad* H 41, 5.
- aequus** locus J 52, 5. locis aequioribus C 59, 1. aequo animo C 3, 2. J 31, 11, 21, 68, 3. aequa manu discere C 39, 4. a. conditio J 79, 8. a. et modesto iure H I 9. a. bonique J 85, 5. H I 76. — aequum bonumque J 35, 7. a. et bono H I 48, 17. bonum et a. J 15, 3. gravius aequo C 51, 11. = aequae sibi exoptant C 11, 1. ex omnibus a. aliquos J 101, 3. ferro quam fame aequus perituros H I 21.
- aer** H III 28.
- aerarium.** penes eosdem aer. J 41, 7. H I 41, 13. occupare III 61, 6. aerario parcere J 85, 3. vicem aerari praestare H II 96, 3. fures aerari C 52, 12. peculatus aerari J 31, 25.
- aerumnas.** mortem aerumarum requiem C 51, 20. deformatus aerumnis J 14, 7. premunt J 14, 32. deprecor J 24, 10. maxumarum a. initium J 49, 3. Saguntinae fide atque aerumnis incluti H II 21.
- aes.** argentum aere solutum est C 83, 2. servi aere parati J 31, 2. aes alienum C 20, 13, 41, 2. — grande confaverat C 14, 2, 24, 3. — iageas per omnis terras C 16, 4. — aeis omnibus ex possessionibus solvere C 35, 3. magnitudo a. alieni C 33, 2. a. alieno oppressos C 40, 1. a. alieno liberare C 40, 4. aes mutuum reddere J 96, 2.
- aestas** exacta J 61, 1. aestatis extremae J 90, 1. hinciem atque a. iuxta pati J 85, 33. a. nova, adulta, praiceps H I 112.
- aestivi** solis pulsus H I 100 *insep.*
- aestivorum** tempus J 44, 3, 4.
- aestumo.** facta vostra C 58, 8. res gestae, sicuti ego a., satis amplae C 8, 2. quinque modis libertatem H III 61, 19. vitia mortisque iuxta C 2, 8. amicitias non ex re, sed ex commodo C 10, 5. praedae loco aestumant H I 48, 5. quod earum a. J 85, 41.
- aestuo.** nobilitas invidiam a. C 23, 6. quae cum — aestuans agitaret J 93, 2.
- aestus.** aestu languidi J 51, 3. aesta secundo H I 65. adverso aestu maris H III 25. in quam asperitas — aestum relidit H IV 20.
- aetas** viget C 20, 10. quaestui modum fecerat C 24, 3. animus, aetas, virtus C 58, 19. aequalis C 54, 1. aeta iam H II 41, 2. exacta J 6, 2. extrema C 49, 2. ferox C 38, 1. inbecilla C 3, 4. militaris H I 101. iustitiae patiens J 63, 3. senecta H I 115. oportunitas aetatis J 6, 3. ad hoc aetatis J 85, 7. aetati mors propior est H II 41, 9. aetati concedere

- J 11, 4. 102, 4. H I 52. aetatem agere C 4, 1. 37, 6. 30, 2. 51, 12. 58, 13. J 2, 4. 4, 3. 56, 4. 78, 4. 85, 1. 9. 19. a re p. procul habere C 4, 1. aetate patres adpellabatur C 6, 6. animi molles aetate et fluxi C 14, 5. adultum C 15, 2. confectus J 9, 4. prior J 10, 7. ceteros atque H I 47. studium ex aetate flagrabat C 14, 6. contra aetatem H II 96, 1.
- aeternus** animus J 2, 3. gloria a. fierent J 1, 5. ut liberi a. forent J 85, 49. virtus a. habetur C 1, 4. a. sollicitudo remanebit J 31, 22.
- Aethiopia** II I 63.
- Aethiops** Aethiops J 19, 6.
- aeuum**. aevi brevis natura J 1, 1. longissimo a. II i 78.
- Afri** J 18.
- Africa** J 13. 17 - 19. 30. 36. 44. 80. H I 63.
- Africanum** mare J 18, 9.
- ager** frugum fertilis J 17, 5. fertilis et praeda ouustus J 87, 1. hostibus cognitus J 48, 1. arbutis consitus J 53, 1. harenosus J 79, 3. aridus et frugum vacuus J 90, 1. frugum pabulique lactus H I 91. Arretinus C 36, 1. Carsulanus C 43, 1. Lucanus II III 67. Piceus C 27, 1. 30, 5. 42, 1. 57, 2. Pistoriensis C 57, 1. agri cultor J 54, 3. custodiae agri captivi II IV 61, 8. agrum colere C 4, 1. pars Numidia agro virisque opulentior J 16, 5. hostium agro potiri J 55, 1. a. pellere H I 9. 46. a. cis Taurum spoliatus II IV 61, 17. agri laxiores et magis pecuarii II III 67, 14. agrorum cultus H II 89. agros cupere C 11, 4. auittere C 28, 4. manu capere J 5, 4. temptare J 18, 7. vastare J 20, 8. 44, 5. 51, 6. 55, 5. 62, 1. 69, 1. 70, 4. invadere H II 29. i 46 (incantos). despectare II II 32. agris res aucta C 6, 3. expulsa H I 41, 24. in agris matuum mercede inopiam tolerare C 37, 7. — materia J 18, 5. pecora cultoresque — J 46, 5. ex agris conquirunt vasa J 75, 4.
- agger**. aggerem incere J 37, 4. 76, 3 (*Conn. p.* 84). aggeribus locus inportunus J 92, 7.
- agito**. pacem an bellum agiturus foret J 109, 2. corpora huc illuc J 60, 4. H I 60 (pavor). cuncta J 66, 1. eadem C 57, 2. fugam H I 61. gaudium atque iactantiam C 48, 5 *cont.* 61, 9. imperium C 9, 5. moras J 81, 4. multa C 27, 3. *aliter* 53, 4. omnia (agitando) C 42, 2. pacem J 14, 10. 29, 7. 109, 2. praecipua parentis mei J 14, 2. praesidium J 55, 4. 85, 33. plura in dies C 24, 2. quae C 20, 5 (mente). J 63, 1 (animo). 93, 2, *aliter* J 35, 4. quid J 54, 2. rem p. C 38, 2. = *abs.* longe aliter animo J 11, 1. apud aquam noctem cum equitibus J 98, 4. ferocius C 23, 3. in magistratibus eo modo J 63, 5. partim in tuguriis alii in cultibus vagi J 19, 5. in ea parte pro castris J 59, 1. pro muro dies noctisque J 94, 4. propius mare Africanum J 18, 9. quo statu H I 48, 10. secum ipse multum J 113, 3 (*Conn. p.* 98). ubi gentium aut quid J 54, 3. varius incertaque J 74, 1. Gallia iactis fructibus vix ipsa II II 96, 9. agitando iuops H I 41, 11. = *Poss.* vita sine cupiditate C 2, 1. animus ferox C 5, 7. divorsus metu atque lubidine J 25, 6. res in senatu J 27, 1. iudiciae J 29, 4. res p. seditionibus J 37, 1. humus aridus vento J 53, 1. harena magna vi J 79, 6. plebes saevitias H I 9. id modo agitari J 70, 5. sibi nihil agitaudum J 39, 4. aequo et modesto iure agitatum II I 9. agitabatur paucorum arbitrio belli domique J 41, 7. agitari de facto consulis J 30, 1.
- agmen**. extremum suos praetergressum J 50, 3. a. paullisper constituit J 49, 5. in agmine J 45, 2 *bis.* 85, 47. 96, 3. — principes J 50, 2. — postremos J 85, 8. munito agmine J 46, 6. quadrato J 100, 1. laxiore II III 71. tanto agmine atque animis iucedere H I 41, 24. = H III 67, 8. 19.
- agnosco**. n. inermis viros quemquam agnoturum H II 64.
- ago**. aetatem p. aetas. cuncta simul C 42, 2. ea C 52, 18. J 33, 1. 85, 3. H III 61, 15 (pro vobis agere aut non a.). gratias J 54, 1. hiemem II II 28. II 96, 5. iocata atque seria cum humillimis J 96, 2. morem H III 61, 14. multa cum singulis C 20, 1. *cont.* 17. J 29, 3. pacem H IV 61, 1. praedas J 29, 8. 32, 3. 44, 5. 88, 3. quae J 46, 1. 49, 1. 63, 1. 94, 3. quid agam

- J 14, 15, 23. res asperas perlugurthum J 7, 6. senectutem J 85, 11. tempora J 6, 1. mediocris viros spe transvorsos J 6, 3. 11, 20. vinens J 37, 4. 76, 3. 92, 8. — tanta mobilitate sese Numidae a. J 56, 5. — *abs.* apud primos J 101, 6. cum populo C 51, 43. c. Boecheo multum et familiariter J 108, 1. divorsi J 55, 7. in oppidis maritumis J 100, 1 (*Conn. p.* 29). ingenium in cestamine semper agit H I 7. soli in imperio H I 9. in ore H I 90, II 41, 4. in cervicibus Italiae H II 96, 4. laeta (?) J 55, 2. lenius J 60, 5. optimo inre liberi H I 41, 2. optimis moribus et maxuma concordia eg. res p. II 18. pariter J 60, 1. per mollitiam J 85, 35. pro victoribus J 98, 6. proen incenius J 89, 7 (*rectius* qua — agebntur). H i 3. quam ndube H II 96, 1. quantis copiis familiaribus H I 23. quanto tutius factio H III 61, 3. rector humani generis agit J 2, 3. sine dedecore cum civibus integer H II 41, 5. nltra Aethiopiarn cultu Persarum iustos et egregios H I 63. agite H I 48, 20 (uti libet). H 41, 8. — initium agundi facturum C 21, 3. *cont.* C 52, 20. H I 41, 7. — *Pass.* in cruce acti J 11, 15. pecus equitibus agundum adtribuit J 90, 2. praiceps agor C 31, 9. agitur ac laceratur cupidine H I 48, 11. rebus ita actis C 45, 1. *cont.* J 30, 1. 68, 1. 71, 5. J 103, 3. haec in senatu C 50, 4. a fugitivis H III 67, 2. Quo incassum H III 61, 11. nihil consilio neque imperio J 51, 1. agitur de vectigalibus C 52, 6. id agitur C 52, 10. J 27, 2. ob ea feliciter acta J 55, 2. sua antea fideliter acta J 71, 5. acta consiliumque ignorare J 66, 4. minorum J 85, 12. edocere J 53, 2. 93, 6. belli ab aliis acti H II 41, 11. testudine acta J 94, 3. — actu promptus H i 31.
- agrestis.** Numidae J 18, 8. opifices a. que J 73, 6. H III 61, 2. geus hominum C 6, 1. vasa II IV 1. agreste H I 116.
- ago.** ut S. ait H I 41, 16. II 37. *e. acc. et inf. om. esse* C 48, 3. 8. 51, 32. J 31, 7. 85, 39. 100, 5. I 41, 24. 48, 6. 14. H I 48, 18 *se adiciendum.*
- ala.** equites sinistrae alae J 50, 2.
- alacer.** omnium animos alacris videt C 21, 5. cum alacribus saltu corabat H II 11.
- Albinus** *vid.* Postumius.
- Alexander** H III 7.
- algor** C 5, 3.
- alias.** optanda alias C 10, 2 (*Conn. p.* 103). H I 92.
- alibi.** alios a. resistentis C 60, 1. 61, 3 (*Conn. p.* 20).
- alieno.** me falsa suspitione alienatum C 35, 3. urbs maxima al. J 48, 1. voluntate alienati J 66, 2.
- alienus.** *Fid.* aca. bona C 52, 11. instituta C 51, 37. aca al. alienis nominibus C 35, 3. alienae opis egens H II 41, 4. opes C 58, 13. J 14, 7. 23. rem periculo suo J 54, 8. scelus (*obp.* suus) J 15, 2. superbia C 20, 9. virtus C 7, 2. J 85, 25. — alieni adpetens C 5, 4. aliena C 12, 2. H I 11, 17. I 48, 14. — alienus (*obp.* sanguine coniunctus) J 10, 3. 5. — aliena ac nihil profutura J 1, 5. aliena meus C 37, 1. in alienis locis (*obp.* sua) J 54, 8. contentia a. a re p. C 51, 17. a. suis rationibus C 56, 5. aliena consili C 40, 5.
- alimenta** gignere mortalibus H I 61. consumptis H III 67, 4. servilia H I 41, 11. carceris H III 61, 19.
- alio** properare J 19, 2. alius alio C 2, 3. 27, 1. J 12, 2. 50, 5.
- aliquamdiu** J 74, 3.
- aliquando** vobis hostis fuit J 14, 17. a. cognisse J 103, 3. expurgiscimini a. C 52, 5. a. oriatur J 14, 21. ut a. providcat. J 62, 1. uti a. pacem malle J 102, 5.
- aliquantus** numerus J 74, 3. pars H II 23, 5. timor J 105, 4. aliquantum equorum et armorum J 74, 3. aliquantum se adriverant J 94, 7. *aliquanto e. comp.* C 8, 2. J 79, 7. 80, 4.
- aliquis** dicit J 31, 18. vostram subicerit H III 61, 14. alicuius C 51, 33. aliquem ex populo J 85, 10. falsum aiquid C 51, 36. aiquid effecturum J 29, 3. a. faciendum, quod J III, 1. aliquo negotio C 2, 9 (*Conn. p.* 100). ex omnibus aeque aequos J 101, 3.

aliquot C 24, 3. J 28, 7. 89, 6 (*obp. unus*). H I 55. H 43. III 67, 9.
aliquotiens H I 99.

alter. qui a. fecerit C 51, 45. longe a. ac ratus erant evenit J 7, 3. ne a. quid eveniat J 10, 7. longe a. animo agitabat J II, 1. a. atque animo gerebat J 72, 1. a. quam metu H III 61, 8. insanus a. atque H I 37. sanctus a. et H I 92 *susp.* ab insidiis a. caveri nequivilisse J 108, 2. non alter — nisi H I 41, 1. 17. 24. a. sine populi iussu nullius — ins est C 29, 3. a. haut facile inpelli posse C 41, 1.

alius. C 3, 1. 8, 5. 11, 7. 17, 5. 27, 2. 31, 8. 33, 8. 37, 9. 51, 22. 26. 52, 21. J 4, 4. 19, 3. 49, 4. 54, 5. 61, 3. 79, 4. 8. 82, 2. 85, 4. 11. 47. 89, 3. 5. 7. 92, 3. 1. 95, 2. 97, 5. 103, 2. 105, 2. H I 12. 41, 1. 63. II 26. 41, 11. III 61. 15. 67, 10. ferro, saxo, aliis telis *cf.* H II 61. alii — pars et pars alii *Comm. p.* 15 (*comm.* III 68). partim — alii J 13, 2. 19, 5. 21, 2. 38, 3. 40, 2. 83, 3. 89, 1. alia — partim H II 41, 1. ceteri ut quemque — alii C 56, 3. multis — aliis J 96, 2. 110, 2. alios — plerosque J 65, 3. alius — alius C 10, 5. 11, 1. 14, 6. 17, 1. 21, 4. 30, 2. 37, 6. J 2, 1. 12, 5. 34, 5. 58, 2. 6. 60, 4. 78, 2 (*Comm. p.* 25). 80, 6. 82, 3. 86, 3. 97, 5. H III 67, 16 et 17. alio atque alio J 72, 2. alia — deinde alia J 18, 7. aliis, post alios J 55, 8. alium post alium J 65, 3. sunt qui — alii C 19, 5 (autem). 48, 8. J 32, 3. alia facinora — iucundum vero C 48, 2. apud alios — in imperio C 48, 14. [Cappus — Helenus —] alii H II 6. Catilina — alii C 52, 35. fingere alia, dissimulare C 47, 1. nova dirunt, alia edificavit C 20, 12. alius alium *simil.* C 2, 10. 6, 5. 43, 2. 52, 28. J 53, 8. 60, 3. H I 11, 20. C 27, 2. 52, 1. J 46, 4. 101, 2. 49, 4. C 27, 4. J 60, 1. 49, 4. C 51, 12. 53, 1. J 11, 15. *vid.* alio. alibi. *de duobus* C 6, 2. 54, 1. — et alia C 51, 32 (eius modi). J 2, 2 (huiusce modi). H I 48, 5. J 67, 1. 75, 3. 76, 6. 87, 2 (omnia). 103, 7. J 85, 40. 81, 1. 19, 1. 47, 2. H I 9, 22. J 51, 2. H II 23, 2. III 21. 67, 4. IV 60, 1. 88, 1. 48, 19. et a. talia J 40, 2. 41, 5. 62, 2 (atque). 64, 3. 81, 2. 85, 41. et alia amplius J 44, 5. 54, 6. atque n. J 62, 4. H I 48, 2. (Cethegi atque alia proditorum patrocinia). C 36, 1. 37, 7 (omnes). 58, 6. J 4, 8. 6, 1. 20, 3. 32, 1 (huiusce modi). 31, 1 (omnibus). 42, 1. 64, 1. aliusque C 32, 2. 48, 4. 52, 30. J 1, 3. 3, 2. 13, 7. 19, 1. 27, 5. 36, 1. 37, 4. 48, 3. 72, 1. 79, 10. 86, 1. 97, 1. 101, 4. 105, 3 (omnibus). H I 9, II 23, 2. aliaque propter H I 117. item alii C 37, 5. 43, 2. J 80, 2. a. praeterea J 60, 6. 84, 1. J 100, 4. aut a. C 49, 1. J 45, 2. aut a. tale J 85, 10. aut ipse aut per alios C 39, 6. *ayud.* C 15, 1. 25, 2. 52, 40. J 66, 1. 84, 4. 85, 29. a. omnia C 21, 2. J 34, 1. 43, 2. 51, 6. 63, 2. H III 61, 5. IV 61, 13. J 80, 5. 114, 2. 91, 6. *ubi exp.* reliqui C 27, 2. 43, 3. J 10, 2. 63, 6. 85, 4. 94, 3. locum paulo quam alii editorem J 58, 3. maiora alin C 16, 2. J 1, 2. 2. 3. 4. 00, 4. alius atque C 37, 10. J 15, 1. H II 96, 4. nlius — et C 52, 2. alius quam J 81, 4. H I 41, 4. 15. a. omnia nisi H II 86. neque a. nisi J 3, 3. longe alia mens C 52, 2. haut sane a—o animo C 37, 9. alio tempore, alio consule C 51, 36. ex aliis rebus magis quam quod — fama valebat C 14, 7. ex aliis negotiis in primis J 4, 1. dicta alia, set H III 61, 11. haut alium spem H III 67, 12. inter alias res J 11, 5. alio modo III 61, 20. sanctus alia H I 113. *Cfr.* H I 60, I 37. J 85, 36. 92, 7. *Comm. p.* 90.

Allobroges C 40, 41. 47. 50.

alo. Arpini altus J 63, 3. exercitus aluntur H II 41, 7. exercitum stipendio frumentoque H 96, 9. manus atque linguam perinrio aut sanguine civili alebat C 14, 3. turba ac seditionibus sine cura aluntur C 37, 3. malum publicum alebat C 37, 7.

Alpes H II 96, 4. IV 28.

alter. alterius lubricum condonabam C 52, 8. alter scriba H III 4. consulatus (*obp. primus*) H I 48, 5. ille alter J 13, 1. 16, 5. 73, 4. ex altera parte C 59, 4. in partem a. J 11, 4. unus — alter C 58, 6. J 98, 3. unus atq. a. J 60, 7. 93, 2. alter — alter C 1, 2. 41, 2. 54, 3. J 7, 5. 14, 14. 42, 1. alter alterum C 1, 7. J 42, 4. 53, 7. 60, 1. 79, 4.

- altitudo** moenium II IV 55. Siciliae H IV 20. milium passuum H II 85.
ilex aetna in a. J 93, 4. ingeni J 95, 3. *Comm. p.* 28.
altiores Iovis H III 60.
altus. Creta altior II III 58. Interibus altis pedem H IV 61. alta — va-
 dosa J 78, 2. nimis alta cupiebat C 5, 5. = liberius altiusque processu J
 4, 9. in pectus a. descendit J 11, 7.
alvus. navium J 18, 4.
alvus. sibi purgari II I 38. adficii alvos II III 24.
Amazones II III 49.
ambio. terra ab fluminibus ambitur II IV 52. singulos ex seantn am-
 binado J 13, 8. ambire fatigare J 11, 20. ambitudo cogere J 84, 2. am-
 biti publicae II I 53.
ambitio corrupta C 3, 4 (*Comm.* 101). mala C 4, 2. prava J 96, 3. C 10,
 5 (inperi cupido). II, 1. 52, 22. J 63, 6. contra pericula et ambitionem II
 i 33. inter a. sacrificianque moderatus J 45, 1. per ambitionem C 52, 26.
 J 85, 9. 86, 3 (consulis). 100, 5. ex am. mea H II 96, 5.
ambitiosus. quod modo a. foret J 61, 5.
ambitus legibus interrogati C 18, 2.
ambo J 21, 4. 73, 3. 81, 1. 97, 3. 100, 3. 1. 112, 3. 113, 2. *acc.* ambo H
 II 40. ambos II IV 61, 15.
ambustus. parietes templorum H II 21. faeces II IV 43.
amentia. eius a—am angere J 38, 1.
amicitia firma C 20, 4. ab odio amicitia vacuus C 51, 1. bona atque
 honesta permansit J 5, 5. nostra J 102, 7. pro nostra a. J 9, 2. vostra J
 11, 1. 12, 17. 18, 24, 5. maxima J 61, 4. inter bonos a. inter malos factio
 J 31, 5. pax aut amicitia J 31, 24. privata Iugurthae J 14, 20. populi
 Romani J 20, 5. 88, 5. per am. monere J 61, 2. obtestor J 58, 5. 71, 5.
 per a—ae fidei J 21, 10. amicitia facilis J 95, 3. a—am, foedus — ultro
 adventuram J 111, 1. a—am ex re aestumare C 10, 5. a—am colere J 14, 12.
 sibi a. familiari coniuxerat J 7, 7. societatis a—aeque coniungendae J
 83, 1. dabuntur foedus et a. J 101, 5. egnisse a—ac tuae J 110, 3. incido
 in eius a—am C 14, 4. iustitio cum J 14, 5. cuius a—am gloriose osten-
 dat II IV 61, 8. a—am parare C 6, 5. petere J 8, 2. 80, 4 (et foedus).
 104, 4. recipio in a—am J 5, 4. 14, 5. repello ab a. J 102, 13. rogatum
 a—am societatemque J 77, 2. sperare J 24, 5. simulare H IV 61, 6. qui-
 buscum nobis a. fuit J 17, 1. a—am velle J 88, 5.
amiculum. a—o esse II II 23, 4.
amicus. in sese amicum J 103, 5. ex amicis amicissimos fecisti J 10, 2. ami-
 cior *Comm. p.* 111 a. 1. amicus C 51, 5. 58, 10. 61, 8. J 10, 4. 11, 15. 20, 1.
 35, 4. 9. 40, 2. 61, 3. 74, 1. — sociique C 16, 4. atque clientes C 20, 4.
 in a—am habere J 7, 6. a—orum fide C 21, 2. = regis J 9, 4. 102, 15. 103,
 2. 113, 3. 5. = C 6, 5. 9, 2. J 14, 10. 102, 7. socii atque a. C 6, 5. J 14,
 2. 24. 3 (et). II IV 61, 17 (*asgn.*). amicos — servos quaerere J 102, 6.
Amisus H IV 42.
amitto. agros bonaque C 28, 4. 58, 13. amicos J 74, 1. animam C 58, 21.
 61, 1. *cum trans.* J 11, 23 (regnum — fugam — acutinas cum anima simul).
 duceam J 18, 3. libertatem C 33, 4 (cum anima). locum J 52, 4. milites
 cum classibus H IV 61, 11. morem II III 61, 14. scelus inipunitum J 31, 25
Comm. p. 119. multos J 58, 6. oppidum — locos — pecuniam J 97, 1. pacem
 II I 48, 5. parta J 31, 17. patrem J 10, 1. patrimonium C 33, 1. 37, 5.
 paucos J 56, 6. quae J 11, 16. 66, 1 (spe pacis). Thalam J 80, 1. usum
 belli — studia volgi J 81, 3. vitam C 20, 9. vera vocabula rerum C 52, 11.
 = amissa curia *con.* II I 48, 3. = = *dimittere* II i 84.
amnis H IV 62.
amo. amare potare C II, 6. J 85, 41. quae res secundae amant J 41, 3.
 quae ira fieri amat J 34, 1. *Cfr.* II i 111.
amoenus. loca C II, 5.
amomum H IV 60.

- amor.** C 15, 2 captus a-- re Aureliae.
- amoveo.** arbitris procul a. C 20, 1.
- amplector.** magis magisque cum in dies J 7, 6.
- amplexor.** quae ample-xamini C 52, 5.
- amplius.** ira — amplius posse J 69, 2. II III 61, 10. armis valuisse J III, 1. nihil a. statuissetis II II 96, 1. nihil a. scire C 47, 1. et alia amplius J 11, 5. alii donas — reges eo a. J 80, 6. binas aut a. domos C 20, 11. non a. duobus milibus C 50, 2. quadraginta J 58, 3. mille J 68, 3. non a. dum milium intervallo J 91, 3. cum mille non a. equitibus J 105, 3. quinquaginta aut a. hostium milia II I 67. a. patet milibus V II IV 10. neque a. potestatem faciendam C 18, 6. a. morando Scaurum J 25, 10. a. opinione morari J 53, 5. neque a. dum — positum est, agitatum II I 9. ne a. sanguinem praebeatis H III 61, 17. a. annos triginta C 59, 6. a. mo die J 70, 1.
- amplius.** a. magnificaeque res gestae C 8, 2. collis parum a. J 98, 3. quae quamvis ampla II III 61, 20. quo neque melius neque amplius aliud J 2, 4. **amplior** animus C 40, 6. 59, 1. exercitus numero J 54, 3. magistratus J 63, 5. comestus spe J 75, 8. numerus J 105, 3. spes J 105, 5.
- an interr. simpl.** C 51, 10, 20, 23. J 14, 7. 17 (*Conn. p. 117 n. 1*). 88, 6. H I 41, 21. 48, 10, 14. III 61, 8. IV 61, 17. dubium an II II 83. **interr. dupl.** C 1, 5. 25, 3. 52, 10. J 14, 23. 24, 3. 30, 1. 31, 5. 38, 5. 46, 8. 54, 2. 67, 3. 70, 5. 74, 1. 79, 5. 85, 14. 16. 88, 6. 93, 1. 95, 1. 108, 3. 109, 2. 113, 1. II I 48, 3. 12. II 10. 96, 3. IV 11. 28. 61, 1. 16.
- Anacreon** H III 47.
- anceps** malum C 29, 1. J 67, 2. periculum J 38, 5.
- ancilla** mulier J 12, 5. Fufidius, a. turpis H I 41, 21.
- angulus** dextri lateris H II 68.
- angustia.** per a — am scissum II IV 20. a — ae loci C 58, 20. J 58, 6. pontici maris H III 43. egressus a — as II III 33. serum bellum in a — is futurum II I 15.
- angustus.** iter J 92, 7. = per angustus J 92, 5.
- anima** — corpus C 2, 8. J 2, 1, 3. misera C 20, 13. libertas et a. in dubio est C 52, 6. *Id.* amitto. a — am singulis concedo H II 41, 5. dono dare H II 41, 12. eripere C 51, 22. frui C 2, 9. relinquo J 14, 15. retineo J 31, 22.
- animadvorto** J 35, 8. 48, 1. 50, 1. 53, 1. 58, 4. 60, 4. 69, 1. 93, 2. quod quaeso ut a — atis II 48, 9. II 96, 8. III 61, 13 *bts.* in eos verberibus C 51, 21. 39.
- animal** C I, 1. maliſci generis J 17, 6.
- animus** — corpus C I, 2. 5. 5, 1. 11, 3. 20, 17. J 2, 1. 28, 5. 113, 3. *vid.* aeger, alacer, amplior, audax, subdolos, varius, simulator ac diss. C 5, 4. caecus cupidine rapiebatur J 25, 7. corruptus ab ignavia et socordia J 31, 3. conscius C 14, 3. contemptor J 64, 1. crudelis eadem movebat C 31, 4. eupeius J 61, 6. dux atque imperator vitae J I, 3. ferox C 5, 7. 38, 1. J 11, 9. 51, 5. 106, 3. humanus insolescit C 6, 7. ignavus H III 61, 14. inlatus malis artibus haut facile — carebat C 13, 5. inconruptus, aeternus, rector humani generis J 2, 3. infirmior C 52, 18. ingens J 63, 2 (belli). 95, 3. inpurus deis hominibusque infestus J 15, 4. insolens malarum artium aspernabatur C 3, 1. inverecundus H I 75. liber a spe C 4, 2. — in consulendo C 52, 21. **militaris** H IV 63. moderatus J 42, 2. vastus cupiebat C 5, 5. virilis C 11, 3. *Id.* adcedo. ausus est C 20, 3. negotio defuit II II 41, 1. multitudine distrahitur J 80, 7. nisi me fallit C 20, 17. quo fert J 54, 4. si maxime ferat C 58, 6. animus, aetas virtus me hortantur C 58, 19. dux, non a. mutatus J 49, 2. verum providet C 51, 2. requievit ex C 4, 1. subigit J 31, 4. raris est ad defendenda H III 61, 7. tolerat inuriam J 22, 3. 86, 5. torpescit C 16, 3. valet C 20, 10. nihil C 51, 3. **animi** artes J 2, 1. 28, 5. **enpido** J 6, 3. 64, 1. H I 48, 11. **ferocia** C 61, 4. inertia et mollitia C 52, 28. iudicium J 4, 4. lubido C 51, 4. magnitudo C 54, 1. mobilitas C 49, 4. munificentia J 7, 7. ex sententia J 85, 27. studium nobile H III 67, 12. timor C 58, 2. J 20, 1. 57, 6. virtus

C 1, 5, 2, 3, 53, 1. vis C 61, 1. J 33, 2. **anxius** H IV 72. **atrox** H II 92. **firmatus et firmo** H III 17, IV 49. **incertus** H III 75. **ingens** H III 13. **inmodicus** H I 114. **ingries** H IV 27. **inimicus** H IV 71. **inibi atque animo meo gratiam feci** C 52, 8. **invidia** incest C 58, 2. **in meo carissimo** J 14, 22. **inlubet** J 110, 4. **inimum** *vid.* **adrigo**. **inperere suis** J 20, 8. **inquinat** a lub. J 15, 5. **effeminat** C 11, 3. **fatigo** J 70, 1. **fecto** J 9, 3. 62, 8. 64, 3. 102, 15. **gero inuictum** J 43, 5. **parem ad** J 51, 1. **forteum** J 107, 1. **super fortunam** J 64, 2. **habere bonum** 85, 45. **induxit laborare** C 54, 4. **inipello** J 62, 2. **intendo** J 20, 1. 43, 1. **apud animum meum nihil carius est** J 110, 3. **inimicus** aequo C 3, 2. J 31, 11. 21. 68, 3. **alio** C 37, 9. **confirmato** C 46, 3. **demisso** J 98, 1. **forti atque parato** C 58, 8. **hostili** J 102, 12. **parum valido** J 65, 3. **volenti accipere** J 73, 3. **anxius** J 55, 4 *Comm.* p. 22. **agitare** J 11, 1. 63, 1. **ardore** J 39, 8. **competere** H 188. **gerere** J 72, 1. **invadere** J 20, 6. **uno pergere** H III 61, 8. **vacuus** J 52, 6. **parum valere** J 11, 5. **varius** J 113, 3. **cum a — o habere** J 11, 8. **reputare** J 13, 5. 70, 5. 85, 10. **trahere** J 93, 2. **volvare** J 6, 2. 108, 3. **in animo habere** J 24, 1. **invenerat** J 28, 1. **animi augebant** J 31, 2. **temptati** J 48, 1. **exercere** H II 79. **molles aetate et duxi** C 14, 5. **animis eorum multum addidit** J 75, 9. **animos avorto** J 114, 2. **exerceo** C 11, 4. **fatigo** C 11, 8. **invado** C 36, 5. J 32, 4. **mollio** C 11, 5. J 33, 3. **torpedo oppressit** H I 48, 19. **moveo** H I 48, 14. **intentos putabat** J 41, 3. **reficere** C 48, 4. **tollere** J 101, 7. **animis obstinatis** C 30, 4. **firmioribus** J 50, 4. **lactissimis** J 88, 1. **tantis incedit** H I 41, 11. **quantis ierit** H III 61, 11. **Italia discedit** H I 2. **trahere** J 84, 5. **in animis habere** H II 41, 12. **Anni forum** H III 67, 14.

Annius. L. J 37. — G. J 77. — Q. C 17.

annus C 26, 1. 37, 11. 47, 2. 59, 6. J 9, 4. 11, 6. 31, 2. 9. 35, 2. 41, 1. 42, 1. 64, 4. H II 33. 96, 9. V 3. **totius anni** J 37, 2. **anni tempus** J 50, 1. H I 45. **corpus anni infirmum** C 6, 6. **annis atque divitiis omnia consequerunt** C 20, 10. **annis confectum** J 11, 5.

annuus. **annua imperia** C 6, 7. **annuus sumptus** H II 96, 2.

ante. **ante eos concessisse** J 106, 5 (*Comm.* p. 35). **ante Romanos fuisse** C 53, 3. **a. hos te deest** J 10, 7. **verba a. facta ponere** J 15, 1. = **ante diem** VI Kl. Nov. C 30, 1. **diem**, **a. quam liceret** C 30, 2. **paulo a. legatos profic.** C 41, 2. **a. me scateuitiam dixerunt** C 51, 9. **a. proclium factum** J 21, 3. **a. comitia** J 36, 1. **a. Carthaginiem deletam** J 11, 2. **a. id tempus** J 43, 5. **a. tempus** J 70, 7. **a. vostra beneficia** J 85, 8. **multo a. lucis adventum** J 91, 3. **a. civilem victoriam** J 95, 4. **a. te cogitum** J 110, 2. **a. diem decretum** J 113, 3. **a. adventum suum** H IV 30. = **adv.** **auto iam docti** J 50, 5. **portae a. clausae** J 67, 1. **multo a. labore** J 76, 5. **multis a. tempestatibus expertus** J 108, 2. **a. acceperat** J 82, 2. **paucis a. diebus** C 47, 1. J 41, 1 (**annis**). **paulo a.** C 20, 1. 26, 3. 46, 4. 47, 1. 50, 3. 52, 13. J 14, 7. 20, 1. 38, 6. 73, 7. 81, 1. 90, 1. 101, 6. H I 41, 11. *Vid.* **antequam**.

antea C 18, 1. 19, 5. 20, 5. 23, 6. 29, 1. 36, 1. 42, 2. 47, 2. J 4, 7. 11, 3. 19, 7. 20, 5. 7. 24, 4. 9. 46, 3. 49, 2. 55, 2. 63, 2. 64, 5. 69, 2. 71, 5. 73, 4. 80, 6. 81, 1. 92, 1. 94, 4. 96, 1. 97, 2. 98, 1. 102, 13. 107, 1. 112, 2. H I 12. 48, 13. H 23, 4. 41, 7. III 46. 61, 24. IV 61, 10.

anteapio. **prinsquam** — **anteapere** quae — **usui fuerit** C 32, 1. **noctem** C 55, 1. **tempus legatorum** J 21, 3. **locum castris** J 59, 1. **ca omnia luxa** C 13, 3. *Vid.* **antequam**.

anteo. **omnis gloria** J 6, 1. **aetate et consilio ceteros** H I 47. **eo boni malos facile a — lbant** H I 48, 13.

antefero **vero precium, gratiam** J 16, 1. **fumae, fidei, rebus suis commodum regis** J 16, 3.

antehac C 25, 4.

antenna H IV 41.

antepono **gloriam potentiae** J 11, 10.

antequam. **antequam** — **quivit** J 97, 4. **ante raptiniani quam** — **licet** H I 41, 20. H 27.

- antevenia.** per virtutem nobilitatem J 4, 7. plerosque J 96, 3. exercitum J 48, 2. Metellum J 56, 2. consilium et insidias J 88, 2.
- Antiochus.** II IV 61, 11. I 41, 4.
- Antipodes.** —as H I 63.
- antiquitas.** tantum a—tatis curseqte II I 14.
- antiquus.** patria II I 57.
- Antonius** (G. C. 24, 36, 57, 59. — M. H. III 54. = H III 4.
- anxius.** a. erat dubitans C 46, 2. a. ne — oriretur J 6, 3. animo J 55, 4. animi II IV 72. a. ne miserantem fortunas suas J 62, 1. *conf.* 65, 3. trahere cum animo J 93, 1. a. illis II 155. ira et metu J 11, 8. timore socii J 70, 5. = *naxie ferre* J 82, 3.
- aperio.** apertae portae II I 26. ferro iter C 58, 7. caput a—ire H V 13. consilium suum C 21, 2. causam consilii C 58, 7. coniurationem C 40, 6. socios sceleris J 33, 3. rem omnium C 41, 4. 45, 1. omnia uti gusta erant C 47, 1. verum J 33, 4. naturam mores C 53, 6.
- apertus.** magis iu aperto sint J 5, 3. = aperte petere regnum J 20, 7. resistere J 40, 2.
- Apion** II II 39.
- Appius** II II 37. Claudius interrex II I 48, 22.
- aptus.** non aptis armis II III 71.
- apud** Numantiam *sua.* J 20, 1. 101, 6. 58, 1. 60, 1. 89, 6. H I 25. 50. 72. 81. II 96, 6 *his* (flumen). IV 61, 13. 14. 15. aedem Bellonae II i 99. aquam ngitare J 98, 4. primos J 46, 7. 101, 6. dextimos J 100, 2. omnis J 108, 3. latera II 153. inferos II II 41, 3. Corduenos H IV 60. Samothraeas II IV 61, 7. ap. quos II II 21 (Saguntios). Flaminium comoratus C 30, 1. a. niqueum loqui J 64, 5. 85, 21. 102, 3. 103, 7. a. alios iracundia dicitur C 51, 14. alteri a. alteros formidinem facere J 53, 7. a. animum meum nihil carius est J 110, 3. a. eos valebant C 9, 1. *conf.* J 51, 7. n. illos principem se fore C 17, 7. gratia honos potentia a. illos sunt C 20, 8. a. illum inultum relinquendum J 106, 6. a. Iugurtham immunes habebatur J 89, 4. n. maiores nostros C 52, 30. a. ut gratia integra erit J 110, 4. a. Numidas honori ducitur J 11, 3. 89, 6. a. plebem invidiam J 30, 1. a. se nihil remissum neque a. illos tutum pati J 88, 2. a. socios potentes J 8, 1. aut a. hostis idoneum C 51, 38. a. veteres et sanctos viros — demiserat H II 23, 4. a. vos aut a. deos cura oriatur J 14, 21. — remanet memoria J 24, 10. = ad II i 70.
- Apulia** C 27. 30. 42.
- aqua.** paenuria J 17, 5 (aquarum). 48, 4. aquae inopia J 59, 1. fons J 55, 8. 92, 7. 98, 3. a —ae hiemantes J 37, 4. a —ae idoneae J 75, 3. quam plurimum — portare J 75, 5. a. oppido proxima J 75, 6. vis a —ne J 75, 7. egentia aquae J 89, 5. una ingi uti J 89, 6. a. onerare J 91, 2. apud aquam agitare J 98, 4. corrupta H III 28. vinum a. miscere H i 87.
- aquila** in exercitu C 59, 3.
- aquilo.** ut a —one solet H III 42.
- aquo.** nquatum egressus J 93, 2.
- ara.** nris atque focus suis bellum parare C 52, 3. pro — certare C 59, 5. Philaenon arae J 19, 3. Philaenis aras consecravere J 79, 10. arae — foedarentur H I 22.
- arbitet.** omnibus n —is procul amotis C 20, 1.
- arbitratus.** cuius n —a consuleretur J 105, 1.
- arbitrium.** Pnuicornum a —o agitabatur J 41, 7.
- arbitror.** Iugurtham (esse) a —ti J 69, 1. qua capessundam a —or libertatem H III 61, 2.
- arbor.** nger n —e infocundus J 17, 5. arborum genera J 48, 3. humilitas J 49, 5. rami J 53, 3.
- arbustum** J 48, 4. 53, 1.
- Archelaus** II IV 61, 12.
- areus** Selytheus H III 44.

ardeo. pieem sulphure et taeda mixtam ardenti J 57, 5. ardebat omnis Hispania ceterior H i 7. cetera ex licentia — in tempus arserere H III 61, 12. animo ardebat persequi J 39, 5. ardens in cupiditatibus C 5, 4.

ardor. hant procul ab ardoribus J 18, 9. exusta solis ardoribus J 19, 6.

arduus. arduum res gestasseribere C 3, 2. non loens asperant arduus C 7, 5.

argentum. aurum et a. J 13, 6. 76, 7. a—i parvum pondus J 29, 6. pondo ducenta milia J 62, 5. a. aere solutum C 33, 2. mutuum H II 72. exercitum a—o fecit H i 67.

argumentum. fiducia quam a—is purgatiores H II 89.

arguo. falsum filium arguituri H II 48.

aridus. humus 53, 1. loca J 75, 2. ager J 90, 1. humi aridum J 48, 3. aries J 76, 6.

Ariobarzanes H IV 51. 61, 5.

Aristaeus H II 5.

Aristonicus H IV 61, 8.

arma tela permixta J 51, 1. Numidis magis pedes quam arma tuta sunt J 74, 3. — tegunt C 58, 10. J 97, 5. decori sunt J 85, 40. civilia H I 48, 10. H I 61, 11. i 76. decora C 7, 4. H III 14. insignia H i 85. militaria C 51, 38. 56, 3. velitaria J 105, 2. **armorum** et eorum aliquantum J 62, 5. et signorum aliquantus numerus J 74, 3. copia maior C 52, 20. opes H IV 61, 16. et militum paratu H i 55. atque telorum portationes C 42, 2. et virorum satis J 92, 7. strepitus J 60, 2. **arma** abicere J 38, 7. 53, 3. adripere J 72, 2. avortere ab C 58, 16. capere C 27, 4. 30, 1. 33, 1. 52, 27. J 38, 5. 53, 1. 58, 2. 97, 5. 99, 2. 102, 12. H I 48, 16 (privata opprimendae libertatis). et signa capta J 99, 3. censere H III 61, 17. convertere huc H IV 61, 17. habere in omnis H IV 61, 20. incumbere H III 72. ornatumque mutare J 94, 1. parare C 24, 2 (oportunis locis). J 43, 3. portare C 30, 2. J 45, 2 (et cibum). poscere H II 41, 6. reflexe aut conmerari J 66, 1. retinere H I 48, 16. sumere J 21, 2. H I 48, 2 (atque bellum). viros — sume, utere J 110, 4. atque tela temptare J 105, 4. verbis H I 48, 17. vincere J 76, 1. vortere ab — in — H I 41, 19. per arma conditam trib. potestatem H I 41, 23. **armis** quos — abstinuit H IV 61, 12. non aptis H III 71. bellum conficere J 36, 1. bellum parum procebat J 61, 3. certare J 48, 1. H III 61, 11. cogere J 10, 4. 18, 2. H I 48, 11. compleri C 51, 9. constrata J 101, 11. contendere J 13, 3. cultus H III 14. diffidere J 50, 1. domare C 36, 4. exornare C 36, 1. expugnare J 23, 1. exere J 88, 3. H i 22 (equisque). rem p. magnam fecisse C 52, 19. ferox H II 81. instrui C 56, 3. muniri J 89, 4. 105, 2. obsessus teneor J 24, 3. onerare navis J 86, 1. virisque opulentum J 57, 1. par J 20, 5. partum H I 48, 15. petere praecia C 21, 1. recepta re p. C 11, 4. retinere regnum J 21, 1. sollicitae Hispaniae H I 48, 8. virisque spoliatus J 62, 8. tegere C 6, 5. J 87, 2 (gloriam quaeri). tenere J 24, 7. tutari finis J 110, 6. valere amplius J 111, 1. vinei J 110, 5. ab armis H IV 65. discedere C 34, 1. 36, 2. J 21, 4. dimittere H III 38. cum armis J 105, 2. 91, 2. in armis esse C 37, 6. 51, 19. H I 48, 13. i 23. omnia sita J 51, 4. spem habere J 74, 1. spes omnis erat J 14, 10. perfidia pro armis uti J 61, 3.

Armenia H IV 51. 52. IV 61, 15. 21.

Armenii J 18.

armo. ut quemque casus armaverat C 56, 3. copias J 13, 2. manns J 107, 1. H I 48, 20. se quisque in formam parvae equestriae H IV 1. — armatus hostis C 7, 5. perinde H II 47. equum insilire H V 3. intentusque J 100, 4. dedecore — salutem quaesiverat J 39, 1. optimum quemque armatum C 59, 3. armata plebes secessit C 33, 3. H III 61, 1. *coml.* J 31, 17. H I 9. armati inermesque J 91, 5. a—o Lepido vos inermes tradit H I 48, 18. armati C 18, 8. J 20, 3 (*Comm. p.* 118). H III 64. homines C 27, 2. 28, 4. —i contra iniurias entis J 31, 6. eos armatos dimittit C 52, 26. advorsus a—os armis tutatus sum J 110, 6.

aro. quae homines arant C 2, 7.

- Arpinum** J 63, 3.
Arretinus ager C 36, 1 *ci.*
ars. (necandorum vasorum) H IV 1. praecleari facinoris aut artis bonae famam C 2, 9. vir nulla arte inferior H II 87. artes animi J 2, 4. bonae artes C 10, 4 (fidem, probitatem). 11, 2. J 1, 3 (probitatem, industriam). J 4, 7, 28, 5 (animi et corporis). 41, 2. 63, 3 (inter — adulevit). in optimis artibus aetatem egi J 85, 9. malae C 3, 4. 13, 5 (inbutus). J 41, 1. pessimae J 85, 43 (luxuria et avaritia). eis artibus — retinetur — partum est C 2, 4. auxerat (inopiam et consuetudinem scelerum) C 5, 7. duabus his (audacia, aequitate) C 9, 3. permanere in suis a. J 8, 2. ob eandem a. placuisse J 22, 2. ac suis artibus temptari J 48, 1. eisdem a. petere et gerere J 85, 1. Quibus rebus et a. carissimus factus J 96, 4.
Arsaces H IV 61.
Arsenius *cj.* H IV 62.
Artabanes H II 41 (*al.* Artabazes).
artifex. eius negoti a—ces J 35, 5.
artificium. illis ar—o opus est, ut tegant J 85, 31.
artus. per singulos artus expirare H I 30.
artus, a, um. artis locis H IV 61, 15. = arte statuere aciem J 52, 6. artus conlocare C 59, 2. quam artissime ire J 68, 1. arte modum statuere J 45, 2. colere J 85, 34. artus habere H III 61, 13.
aruspex C 47, 2. J 63, 1. 61, 1.
arvum. pabulo magis quam arvo studere J 90, 1. —a repleta cultoribus H I 26.
arx J 67, 1. in ea parte arx regni J 67, 1. arcem habent ex spoliis vestris H III 61, 6.
Asia C 11, J 17, H III 46, IV 61, 6. 8. 11.
Asper J 108, 112.
asper. montes C 57, 1. rupe aspera C 59, 1. locus a. aut arduus C 7, 5. asperior adscensus J 94, 2. hiems J 37, 3. a -i incultus J 18, 1. opinione asperius est J 85, 3. asperum — difficile C 40, 4. maiora et magis a. adgredi J 89, 3. asperius acerbisque J 41, 4. a. foedaque evenerant C 26, 5. aspera aut fessa bellis H II 41, 14. bellum asperum J 48, 1. *cont.* H II 41, 10. communis fortuna asperior H II 41, 8. negotium J 98, 1. res aspera J 89, 6 *al.* C 52, 28. res —ae J 7, 6. *al.* C 10, 2 (atque dubiae). spes asperior C 20, 13. = aspere quaestio excreta J 40, 5. in Metellum scribere J 65, 4.
asperitas locorum J 17, 2. 50, 6. 75, 10. 89, 4. H IV 20. belli J 29, 1. in eantanta asp. J 67, 3. tantas —es H I 68 *susp.* omnis supervadere J 75, 2. rem non eadem —te J 92, 6 (haut secus difficilem).
asperor C 3, 4.
astutias C 26, 2.
at, cum narratio ad alterum transgreditur, quod ipsum particulam statim subsequatur. C 6, 5. 8, 5. 12, 5. 20, 13. 23, 4. 31, 4. 33, 4. 34, 2. 43, 1. 46, 2. 52, 1. 54, 5. 57, 2. 59, 4. J 2, 2. 20, 2. 5. 26, 2. 28, 1. 30, 3 (*var. scr.*) 32, 5. 33, 3. 35, 8. 38, 1. 50, 3. 53, 5. 54, 3. 56, 2. 58, 2. 6. 63, 2. 76, 2. 81, 1. 87, 4. 93, 1. 94, 4. 97, 1. 101, 9. 107, 1. 112, 1. H I 9, 67. 97. H 23, 1. III 31. 67, 2. 7. IV 28. V 11. i 36, *neque dicors, transitus in oratione* J 14, 23. 31, 12. 85, 33. H I 41, 8; *ubi oppositum fingitur* H I 41, 18. at enim C 51, 25. at scilicet H I 48, 5. *in resp.* C 40, 3. 51, 22. at contra J 4, 7. 15, 3. 36, 2. H II 41, 2. at tunc H I 48, 7. in altera — at in altera C 41, 2. bonus — sequior, at malus — improbius J 31, 28. non possum ostentare, at si res postulet — J 85, 29. bellum neque feci neque factum voluit, at finis — tutatus sum J 110, 6 (*Conn. p.* 96).
Athenienses C 8, 2.
atque, ac. simulator ac dissimulator C 5, 4. virtute ac deis volentibus J 11, 19. per socios ac nomen latinum J 42, 1. a sinistra ac dextra J 50, 4. de Metello ac Mario J 73, 3. veteris prosapiae ac multarum imaginum J

85, 10. legum ac libertatis subvertundae H I 48, 10. per vias ac tecta H II 23, 1. ac deinde J 39, 2. 103, 3. H I 1. ac post J 50, 3. 74, 1. ac deinceps J 10, 3. nihil — ac magis J 107, 3. ac — etiam H II 23, 2. multis locis — ac plerisque incremento exercitu J 92, 4. — Achaei atque Tauri H III 52. in Africam atque in castra Mari J 95, 1. tanto agmine a. animis H I 41, 24. amicorum a. clientium C 26, 4. armis atque divitiis C 20, 10. arma a. tela C 42, 2. 51, 38. J 105, 4. bellum a. pax J 97, 2. — a. arma H I 48, 2. — a. lubid. victorum C 21, 2. — a. vastitas Italiae J 5, 2. bella atque certamina omnia C 33, 4. beneficiis a. munificentia C 54, 2. canes a. equos C 14, 6. capite a. pedibus J 94, 1. Capuae a. in Apulia C 30, 2. caro ferina a. huius pabulus J 18, 1. Cinnam a. Sullam C 47, 2. clades a. calamitas C 39, 4. contumeliam a. invidiam H I 41, 23. cotidiano usu a. inlecebris C 14, 4. cuius ipsius a. maiorum C 31, 7. cura a. laetitia simul C 46, 2. expidine a. ira J 64, 5. damna a. dedecora J 31, 19. decus a. pudicitia C 25, 2. — a. libertatem J 3, 4. dei a. homines C 20, 10. 52, 32. dolis a. fallacis C 11, 2. domos a. villas C 12, 3. dux a. imperator vitae J 1, 3. eorum atque aliorum J 62, 4. equi a. viri J 101, 11. equo a. armis insignibus H I 85. equitum a. pedum J 7, 2. Eum a. Metrophanes H III 11. Euri a. Austri H II 83. Etruria atque omnes belli reliquiae H I 48, 8. facneratorum atque praetoris C 33, 1. Faesulas atque in eam partem Etruriae C 27, 1. fama a. invidia C 3, 5. — a. pudor C 16, 2. — a. fortunae C 33, 1. 51, 12. — a. gloria J 4, 6. fames a. sitis J 89, 8. familiam a. libertos C 50, 2. fana a. domos C 51, 9. ferro a. humana H I 48, 10. fide a. acrumnis H II 24. flagitia a. facinora C 23, 1. 14, 1. fuga a. furido J 55, 7. Galli a. Germani H III 67, 11. gaudium a. laetitiam C 48, 1. genere a. forma C 25, 2. — a. pristinae dignitatis C 60, 7. gloriam a. divitias J 87, 2. pro gl. a. inperio J 94, 4. gratia a. pecunia J 27, 2. 35, 8. hostem a. paricidam C 31, 8. haec atque illa H I 48, 11. inopia a. mali mores C 18, 4. imperatorum a. magistratum C 53, 5. imperium a. iudicium summum C 29, 3. invidia a. superbia C 23, 7. ioca atque seria J 96, 2. ipsi a. signa militaria J 49, 5. ira a. praedae spes J 69, 2. iram a. opes H II 3. Italiam a. exercitum deseruit H I 28. ius a. ditionem C 20, 7. labore a. iustitia C 10, 1. lascivia a. superbia J 41, 3. licentia a. lascivia J 30, 5. pro loco a. copiis C 50, 1. lubido a. superbia C 2, 5. — a. luxuria C 28, 4. luxuria a. avaritia C 5, 8. 12, 2. 52, 7. 22. H I 12. luxu a. desidia C 53, 5. J 2, 4. — a. licentia H I 48, 11. in luctu a. miseris C 51, 20. inctu a. caede J 92, 3. mansuetudine a. misericordia C 34, 1. manus atque lingua C 14, 3. Mauri atque Gaetuli J 97, 4. 96, 2. inter me a. Lucillum IV 61, 15. metu a. lubidine J 25, 6. metus a. maeror J 39, 1. mihi atque animo meo C 52, 16. mihi a. vobis timere C 52, 16. militia a. inopia J 41, 7. ex miseris a. periculis C 4, 1. intra moenia atque in sinu C 52, 35. inter motum a. insulam H III 19. montibus a. copiis hostium C 57, 5. morbo a. aetate J 9, 4. nocte a. nubibus J 38, 5. nox a. praeda castrorum J 38, 8. ad Naris atque inde H III 67, 14. *conl.* J 28, 6. Numidia a. Italia J 27, 3. ad Olynpum a. Phaselida H I 79. opere a. consulto J 92, 5. opifices a. servitia C 50, 1. otium a. divitiae C 36, 4. pacem a. bellum J 88, 6. parietes a. iusuper camera C 55, 4. pecore a. cultoribus J 48, 4. periculis a. negotiis C 2, 2. portentata a. prodigia C 30, 2. probro a. petulantia C 37, 5. quaestui a. sumptui C 13, 5. regum a. imperatorum C 2, 3. — es a. populi C 51, 4. res a. tempus C 50, 3. pro re a. loco J 50, 2. re a. usu J 85, 12. scelere a. perfidia J 107, 2. H I 41, 1. — is a. periculi C 4, 4. in scortis a. convivis C 7, 4. socordia a. desidia C 4, 1. — a. ignavia C 52, 29. 58, 4. J 31, 2. socii a. amici C 6, 5. *at.* J 14, 2. — a. cives C 29, 3. 52, 20. — a. hostes J 92, 1. specu a. memore H I 80. spes a. opes civitatis J 114, 4. suo atque populi iniussu J 39, 5. superbia a. deliciis C 31, 3. — a. crudelitas C 51, 14. pro tempore a. periculo C 30, 5. — a. loco J 57, 2. te a. senatum C 33, 5. te a. avo suo J 9, 2. turba a. seditionibus C 37, 3. turbamenta rei p. a. exitia H I 41, 25. urbis a. nationes (?) C 2, 2. vallo a. fossa J 23, 1. 45, 2. vanitate a. inperitia

J 38, 1. ventri a. somno C 2, 8. violentia a. crudelitate C 33, 1. victa a. culta C 37, 6. virtus a. sapientia C 51, 42. virorum a. armorum J 92, 7. virum a. animi H III 13. de vita a. tergo H I 9. atque etiam H I 41, 26. atque alius *vid.* alius. atque idem J 14, 11. *Id.* simul ac. = adnerate ac liberaliter J 103, 5. auxilium ac miserantem fortunas suas J 62, 1. graecis ac latinis (?) J 95, 3. inermis ac sine imperio J 66, 3. incertae ac forsae post paulo interiturae vitae J 106, 3. perterritis ac dubitantibus C 28, 1. pessima ac diversa inter se mala C 5, 8. pessima ac floridissima C 5, 9. Italiae plana ne mollia H IV 17. proximo ac maxime fido J 35, 4. *cont.* J 39, 1. 40, 2. saluosa ac natura munita J 54, 3. timidus ac vitae diffidens C 45, 4. ac tamen J 97, 5. aequalibus atque constantibus C 2, 3. anxius animi a. incertus H IV 72. arido atque haerens J 48, 3. — a atque vasta J 75, 2. bene a. strenue J 22, 3. — a. decore J 100, 5. bona a. honesta J 5, 5. eis Rhenum a. inter mare nostrum a. Oceanum H I 8. Gallia ceteriore atque ulteriore C 42, 1. magnus et clarus antea, maior a. clarior J 92, 1. clarus a. magnus C 53, 1. composite a. magnifice C 51, 4. erentiam a. luctuosam C 58, 21. divina a. humana C 12, 2. dubias a. asperas res C 10, 2. dubio a. laesitante J 107, 6. egregium a. mirabile J 79, 1. ferox a. praeclearus J 14, 21. fluxa a. fragilia C 1, 4. foeda a. terribilis C 55, 4. — a. crudelia C 52, 36. — a. intoleranda C 58, 14. forti a. parato C 58, 8. — em a. strennum C 51, 16. f - issamis a. miscerrimis J 68, 3. furtim atque celeritate H I 65. graecis a. latinis J 95, 3. honesta a. inhonesta C 30, 4. J 31, 12. 80, 5. inbecilla a. sevi brevis J 1, 1. inconsulte ac veluti per dementiae C 42, 2. iniquis a. indomitum H I 7. intento a. infesto exercitu J 46, 5. instissimum a. optumo C 10, 6. liberum a. solutum C 6, 1. luctulentam a. utilem rei p. C 31, 6. maximum a. pulcherrimum C 20, 3. magna a. magnifica C 51, 5. — a. mirabilia J 63, 1. — a. insolita J 75, 10. — a. opulenti J 79, 2. — a. valens J 89, 4. magnum a. late imperium valuit J 5, 4. malus a. crudelis C 16, 3. — i a. scelesti C 52, 15. b. maritimum a. Mithridaticum C 39, 1. vitam miseram a. inhonestam C 20, 9. multus a. ferox J 81, 1. multa a. oportuna J 102, 10. nobiles a. ignobiles C 20, 7. novi a. nobiles J 8, 1. perturbatos atque alios alibi resistentis C 60, 5. peior a. instabilior H I 41, 1. pessimo omnium a. inprudenssume H I 48, 5. privatis a. publicis C 37, 7. prona a. ventri oboedientia C 1, 1. recte atque ordine C 51, 4. solus atque omnium — egens J 11, 17. soluta a. dispersa in multitudine J 41, 6. una a. altera J 60, 7. 93, 2. atque eo J 42, 1. atque ea J 89, 6. etiam a. etiam J 85, 28. huc a. illic H III 61, 26. atque omnes H IV 41. J 101, 2. = mutari ac misceri C 2, 3. saeviro ac miscere C 10, 1. copias augere ac — ante capere C 32, 1. multa pollicendo ac miserando casum suum J 23, 2. resistere ac propulsare J 51, 1. levius agere ac diffidentiam simulare J 60, 5. facturum dicent ac — tradere J 62, 3. asperitates supervadere ac naturam etiam vincere J 75, 2. agitur ac laceratur animus H I 48, 11. vivere atque frui anima C 2, 5. condidere a. habuere C 6, 1. conservandae libertatis a. augendae rei p. C 6, 7. idem velle a. idem velle C 20, 4. largiundo a. pollicitando C 38, 1. notus erit atque eos noverat C 40, 2. parata a. decreta C 43, 3. circummundo a. ementiundo C 49, 4. rector agit atque habet cuncta neque ipse habetur J 2, 3. donatum a. laudatum J 8, 2. coeptum a. patratum J 21, 2. monet a. obtestatur J 49, 2. 62, 1. edocent a. audiunt J 53, 8. laudat a. agit gratias J 51, 1. adgreditur a. hortatur J 65, 3. nihil remittere atque acrius instare J 98, 2. rogat a. hortatur J 106, 2. agendum a. obvium eundem H I 41, 7. oro a. obsecro H I 18, 9. deducta a. imposita H I 48, 17. datur a. accipitur H II 41, 5. C 11, 3. auctum a. adiutum H III 61, 16. sumptis tergis a. redditis H I 55. ausi atque passi H I 62. = *in continuatione narrationis vel gratulationis*: ac C 5, 9. 28, 1. J 18, 3. 32, 5. 46, 1 (ac tum deum). 57, 4. 71, 4. 80, 2. 94, 2. C 33, 2. 44, 2. 47, 2. 53, 5. 56, 2. 57, 3. J 29, 1. 46, 4. 48, 1. 2. 52, 5. 53, 2. 3. 56, 3. 60, 4. 98, 1. 101, 11. H IV 61, 6. J 98, 1. 102, 11. ac statim J 30, 1. 58, 5. 107, 6. 109, 4. H III 67, 15. J 55, 8. 106, 4. 111, 3. 101, 11. ac deinde J 36, 2. 13, 4. ac

postea J 18, II, 64, 4. ac maxime J 14, 3, 30, 2. ac potissimum J 30, 4. ac fuere qui J 30, 3, 106, 6. ac primo J 53, 7, 61, 4, 89, 2, 91, 5. ne tum maxime II III 73. Ac ni J 27, 2, 56, 5. Ac si iam J 85, 16. ac tametsi J 25, II, 32, 2, 34, I. Ac sane J 7, 5. ac mihi quidem C 3, 2, 53, 4. ac me 3, 5. iubet ac nihil etiamtum decrevisse J 106, 3. ac non J 4, 8. atque C 20, 1, 22, 2, 31, 1, 52, 13, 59, 1, J 12, 4, 29, 5, 56, 5, 59, 1, 91, 2, 93, 4, 98, 3, 99, 1. ne nunc quidem exurgitis atque etiamnunc timetis J 31, 3. atque etiam C 52, 26. atque eo vehementius J 31, 17. atque ita J 53, 2, 97, 5. atque interim J 101, 11. Atque ego J 4, 3, 14, 3, 31, 21, 85, 12. II II 11, 9. IV 61, 11. Atque illi J 95, 4. *at.* II III 67, 11. I 31, 18. atque haec eadem non sunt II III 61, 27 *susp.* atque ea quae — morari possunt II IV 61, 3. Atque id iure II 1 48, 4. Atque etiam J 85, 21. Atque hoc utinam J 102, 8. *cfr.* II III 8, 1 2, 16, 64, 81. = aliena ac nihil profutura multaque etiam periculosa ac perniosa J 1, 5. interpellando ac sumpsit gratia, interdum J 27, 1. *cont.* II IV 56. mos partium ac factionum ac deinde omnium malarum artium J 41, 1. oleastro ac murseto alisque generibus J 48, 3. erodele, immoderatum ac sibi maxime calamitosum C 48, 2. *cont.* J 31, 1. concurrere, implicare ac perturbare aelem 59, 3, 91, 4, 6, 49, 6. pudorem, pudicitiam, divinum atque humana C 12, 2, 20, 7, 51, I, 9, 52, 3, 13, 58, 8 (*mem.*), 59, 5, 61, 9, J 31, 20, 34, 1, 51, 1. genere atque forma, praeterea viro liberis C 25, 1. sociorum a. civium, praeterea armorum a. equorum C 52, 20, 22, 53, 2. *tertium per* atque *adiunctum* J 1, 8, 11, 8, 14, 7, 11, 25, 29, 6, 58, 3, 61, 1, 66, 2, 96, 3. — atque — *et sin.* C 32, 2, J 35, 5, 50, 4, 53, 5, 76, 6, 89, 4. II I 9, 11, 3, 48, 19. = alius ac J 15, 1, 7, 3. atque C 37, 3, 72, 1. II III 61, 4. *at.* II I 66. par ac J 16, 6, 100, 5, 102, 7, atque J 57, 5, 100, 1, 113, 3. iuxta ac C 37, 8, J 45, 2. atque J 95, 3. huius secus atque J 79, 6, 100, 4, 105, 2. *contra* ac C 60, 5.

atqui con. restitutum II III 61, 27.

atrocitas sceleris C 22, 3. facti J 27, 1. rei J 101, 7.

Atropateni II IV 62 *cj.*

atrox negotium C 29, 2. res tanta et tam a. C 51, 10. bellum magnum et a. J 5, 1. a. famae II I 67 *cj.* atrox animi II II 92. — atrociter res p. agitabatur J 37, 1.

auctor et socius Bestiae J 30, 2. dncem et auctorem II I 41, 27. eodem auctore missus est II II 38. auctorem fore trib. potestatis II III 61, 13 (?). sublato auctore narravit C 23, 4. fides peius a—es erit J 17, 7. *Var. scr.* C 3, 2, J 1, 4. II IV 34.

auctoritas vulgus sine gratia, sine nu—te C 20, 7. quorum auctoritas pollebant J 13, 7, 25, 6. quorum au—te munita fore J 28, 4. quo minor a—as sermoni inesset C 40, 6. senatus a—as J 22, 2, 31, 25, 43, 4. II I 48, 22. C 38, 3.

audacia in bello C 9, 3. neque consili neque audacine egere C 51, 37. quanta cuiusque animo a. natura aut moribus inest C 58, 2. *cont.* 15. n. pro muro habetur C 58, 17. quanta a. quantaque vis animi fuisset in exercitu C 61, 1. alterum (streuus) ex audacia temeritatem adferre solet J 7, 5. ceteris an—am addere J 91, 2. malarum rerum a. fortitudo vocatur C 52, 11, 52, 15, 32, 2 (prompta). plurimum nu—ae inerat C 17, 2. adolescens summae audaciae C 18, 4. virilis n—ae fuciora C 18, 4. non minor vanitas quam a. C 23, 2. pudor — audacia C 3, 3. intoleranda a. scelere atque superbia ac ceferens J 14, 11. exercitatos in audaciam *ant* orant in audaciam C 50, 2, *cfr. Conn.* p. 66.

audax animus a. subdolos varius C 5, 3. penes optimos, non audacissimos J 32, 16. = audaciter II II 78. quo audacius adgredimini C 58, 12.

audere audendo et fallendo magni facti II IV 61, 20. nihil blum palam ausurum J 107, 4. nihil ausus II I II, 15. quantum audeatis II I II, 20. multa nefanda ausi atque passi II I 62. signa relinquere C 9, 4. animus ausus est incipere C 20, 3. servitute recusare J 31, 20. consulatum petere J 63, 6. societatem — II IV 61, 2. de nullo negotio abnucere J 84, 3. prius loqui II III 61, 8. remittere iniuriam non a. II III 61, 22. queri non a. II I 82,

audio. audistis C 20, 5. audisse C 49, 4 (ex Volturcio). audierat C 23, 2. 4. J 53, 8. 108, 1. audiverat J 14, 12. 21, 3. 25, 6. legero — audire C 53, 2. J 85, 11. edocent atque audiunt J 53, 8. *sq. acc. c. inf.* C 47, 1. J 4, 5. 14, 20. 25, 6. II IV 42. V II (audito Marcium — tendere). *om. esse* J 21, 3. 55, 8. 71, 4. 108, 1. praedivitem andivi C 48, 9. J 14, 12. haec in maius more rumorum audivit II II 70. *Pass.* J 26, 1. 60, 5. 86, 5. 106, 6. de proelio facto — audiebatur J 22, 1.

Aufidius. Gn. Aufidius Orestes II II 70.

augeo. omnia aucta senescunt J 2, 3. flex aucta in altitudinem J 93, 4. aucto mari II III 31. exercitum augere C 32, 1. 51, 43. copias II I 36. numerus augetur lectis viris II III 67, 14. augendae rei p. C 7, 1. res civibus moribus agris aucta C 6, 3. urbes brevi multum auctae J 19, 1. opes nostrae contusae, hostium auctae J 13, 5. ab eo genere auctus celebratusque erat J 86, 3. ex proelio Iugurthae clamorem augeri J 52, 6. inopia — conscientia, quae utraque — auxerat C 5, 7. suis animam, hostibus terrorem J 20, 8. ceteris metum J 92, 9. ingenium viris fortibus II I 48, 20. fiducia a — ri nostris coepit II III 67, 9. eius amentiam in vos, 1. discordia — cetera mala maxime aucta sunt II I 9. licentiam in vos auctum atque adiutum II III 61, 16. = *intr.* ignoscendo pi. ri. magnitudinem auxisse II I 48, 6.

augesco. Iugurthae Bestiae ceteris animi augescunt J 34, 2.

aulaeum. exornatis aedibus per aulaea et signa II II 23, 2.

Aulus *vid. Postumius.*

Aurelia Orestilla C 15. 35.

aureus. pecula et alias res aureas II I 88.

auria. timor animi auribus obfecit C 58, 2. neque auribus — competere II I 88.

aurum et argentum J 13, 6. 76, 6. virorum, armorum, auri opes II IV 61, 16. auro parere J 10, 4. corrupti J 32, 3.

auster II II 83.

aut. si ex patribus Albini aut Bestiae quaeri posset J 85, 16. armis aut metu sub imperium coegere J 18, 12. auxilli aut spei bonae J 44, 2. avaritia aut temeritate ducua J 85, 46. quid boni utrisque aut contra esset J 88, 2. bona aut mala sua J 73, 4. boni aut mali publici existimator II IV 31. quibuscum brillum aut amicitia fuit J 17, 1. collis aut noctis auxilio J 53, 3. plaris est res p. quam consulatus aut praetura J 85, 2. idolo aut socordia nostra II II 11, 8. ut quisque domum aut villam, postremo vas aut vestimentum conepiverat C 51, 33. facinoris aut artis honae famam C 2, 9. nisi qui ferro aut hestis interiere J 17, 6. ferro aut fuga extinxit J 42, 1. fidei aut concordiae quae spes J 31, 23. flagitium aut facinus C 14, 2. 37, 5. formidine aut ostentando praemia urbis adfectare J 66, 1. fortuna aut nostris vitilis incolunem II IV 61, 21. ubi frumento aut pabulo opus erat J 55, 4. glaude aut lapidibus pugnare J 57, 4. hospitem aut cognatum reperiebant C 61, 8. ignavia aut prava calliditas II IV 61, 12. igni aut lapidibus J 92, 8. ira aut misericordia impulsi C 51, 4. ex insidiis aut suo loco J 61, 1. ubi quisque legatus aut tribunus curabat J 60, 1. *cont.* II V 8. quos locus aut casus coniuixerat J 97, 5. munitae loco aut moenibus J 61, 1. metu aut praemia ostentando J 89, 1. moribus aut fortuna C 30, 6. nationes aut reges J 14, 17. natura aut moribus C 58, 2. nos aut Sertorius II II 96, 9. odos aut pabuli egestas J 41, 4. opera aut ingenio suo J 71, 4. opis aut spei bonae C 21, 1. parentes aut parvi liberi militum J 41, 8. vi regere patriam aut parentis J 3, 2. sub patrum aut plebis nomine II I 10. pax aut amicitia J 31, 24. pax aut deditio J 31, 34. pecunia aut honore extulerat J 49, 4. pecuniae aut gratiae servitio C 52, 23. periculi aut ignominiae C 21, 4. poenae aut praedae fuit J 69, 3. quorum potentia aut scelere J 33, 2. pretium aut gratia J 16, 1. 29, 3. proelia aut expeditiones hibernas II II 96, 6. antequam signum aut imperium illum accipere quivit J 97, 4. spes rapinarum aut novarum rerum studium C 57, 1. suismet aut

proximorum telis H II 52. sua aut amicorum fide C 21, 2. tempus aut locum pugnae quaerere J 55, 8. iacula tormentis aut manu emissas J 57, 6. magis industriam quam vim aut tempus J esse J 1, 2. viris aut loco munita J 88, 4. vitibus aut virgis vinciebant H IV 8. locum aut alium quem dema H III 61, 15. inopia aut alia necessitudo C 17, 5. ad hoc aut aliud tale negotium J 85, 10. binas aut amplius domos C 20, 11. quinquaginta aut amplius milia H I 67. per Allobroges aut per aliam aliam indicem C 40, 1 *cf.* C 20, 2. 51, 27. ex Voltarico aut Allobrogibus audisse C 49, 1. ubique apud socios aut hostis C 51, 38. in legationibus aut imperiis J 40, 1. de pace aut bello J 40, 1. ab tergo aut lateribus J 50, 6. in solitudine aut fuga spem habere J 55, 1. supra bonum aut honestum J 82, 2 *Comm. p.* 126. abdita dominis aut ipsos trahebant H III 67, 17. acerbum aut nimis grave C 51, 23. apud illos sunt aut ubi illi volunt C 20, 8. apud vos aut in senatu J 85, 21. aspera aut fessa bellis H II 11, 11. convicti iudiciis aut pro factis iudicium timentes C 14, 3. cuncti aut magna pars Siccasinum 56, 5. quae si dubia aut procul essent J 85, 18. exterriti aut saucii consternabantur H I 96. fesso aut maioribus adstricto J 70, 3. ieti fragmentis navium aut adficii alvos undarum vi H III 21. ad ignaros aut minus bonos C 51, 27. primus aut in primis ferio J 6, 1. singulatim aut pro magnitudine disserere J 42, 5. superior aut aequa manu discessisset C 39, 1. quasi vitandi aut iacientis tela J 60, 4. vivum aut mortuum J 61, 4. voluntarius aut ex sociis C 50, 2. agere aut non agere H III 61, 15. audiri aut cerni J 60, 4. cadere aut sanciri J 92, 9. captus aut occisus foret J 65, 3. dici aut fingi queunt J 44, 5. oppida excisa aut recepta H II 96, 6. extinguere omnia aut occidere H IV 61, 21. temere munita aut sine praesidio J 54, 6. oppressi aut dilapsi forent H I 52. obpugnare aut parare omnibus locis J 60, 1. cum ratio reddenda aut moriunda sit H II 41, 11. signa relinquere aut pulsi loco cedere ausi C 9, 4. servitulum aut imperitandum, habendus metus est aut faciendus H I 11, 15. venditis bonis aut dilargitis H I 31. visendi aut spoliandi gratia C 61, 8. magna pars vulnerati aut occisi J 58, 2. = ex licentia aut odio aut avaritia H III 61, 12. armis aut deditioe aut quovis modo J 36, 1. tribunus aut praefectus aut legatus aut praetor in exercitu fuerat C 50, 6. certaminae libertatis aut gloriae aut dominationis H I 7. III 61, 5. = manus atque lingua periuria aut sanguine civili alebat C 14, 3. atque cuiusque ingenium erat, ita rem facilem aut difficilem nuntiavere J 93, 7. sparus aut lanceas, alii sudis portabant C 56, 3. monere alii, alii hortari, aut significare manu aut utri corporibus J 60, 4. ob ealorem aut asperitatem, item solitudines J 17, 2. = non locus allus asper aut arduus C 7, 5. H II 41, 12 (ob scelus aut avaritiam). non — aut — neque — neque C 13, 3. neque vero agrum colendo aut venando C 1, 1. 20, 2. 26, 2. 28, 1. 51, 16. 52, 10. 61, 7. J 18, 12. 31, 10. 50, 1. 61, 3. 72, 2. 76, 1. 85, 29. 47. 96, 3. 98, 1. 99, 7. 100, 1. H I 95, 97. III 61, 21. 67, 17. neque — neque — aut J 18, 2. 72, 2. 74, 1. H I 88. nulla munitionis aut requie mora H I 97, 71. nihil minus quam via aut bellum expectantem J 14, 11. nisi speratis aedem aut pudorem esse H I 11, 7. ac torpescere manus aut animus C 16, 3. J 6, 3. 45, 2. 49, 2. H I 41, 1. — quid aut qua de causa consili habuisset C 47, 1. ubi gentium aut quid agerent J 54, 2. qui habuerint, quique postea adcesserint aut quo modo inter se pernixti sint J 17, 7. quis illi finem statuet aut quis moderabitur C 51, 36. Quis amicior — aut quem — invenies J 10, 5. 21, 7. An quoquam — aut quisquam J 14, 17. quis mihi vivo cruciatus satis aut quae poena mortuo H II 41, 13. = quasi — tantum modo non per totam Italiam sicut aut non ibi plus possit audacia C 52, 15. = aut — aut C 33, 2. 39, 6. 51, 18. 52, 14. 61, 7. J 14, 13. 16, 21. 21, 1. 23, 1. 25, 9. 31, 22. 37, 3. 4. 49, 3. 81, 3. 84, 3. 88, 4. 92, 2. 97, 2. 4. 5. 102, 3. 103, 7. 109, 1. H III 61, 22. IV 20, 40.

autem. Vid. Comm. p. 111. C 19, 5. 43, 2. 46, 2. 49, 3. 50, 2. 51, 23. 52, 3. 61, 3. 8. J 3, 3. 10, 5. 8. 14, 11. 18, 9. 31, 20. 48, 4. 90, 1. H I 8. 48, 17. III 30. IV 20.

- Antonius**, P. C 17, 18.
autumnus II III 67, 2, 20.
auxiliarius. cohortes J 87, 1, 93, 2. equites J 46, 7, 90, 2, 100, 4.
auxilior. neque mihi — beneficia neque — decreta auxiliantur J 21, 3.
auxilium. auxilii spem nullam J 23, 2. nihil in eo C 40, 3. plus — quam auxilii aut spei bonae addebat J 41, 2. egere J 14, 23, 31, 29. **auxilio** adcurrere J 101, 10. addere J 36, 2. esse C 6, 4, 52, 6. proficisci II IV 61, 22. venire J 56, 1, 81, 3. **auxilium** petere ab C 34, 1, 44, 5. J 14, 3, 6, 107, 1 (ab inermis pedibus). in elephantis putare J 53, 3. **auxilio** noctis aut collis abeunt J 53, 3. cum suo a. J 65, 3. fidere II III 67, 12. egere C 1, 7. opus est II I 48, 19. **auxilia** parantur C 52, 29 (decorum). II I 41, 7. instruebantur II I 48, 13. **auxiliorum** longa spes H i 3. **auxilia** arcessere J 39, 2, 81, 2. dimittere J 8, 2. mittere J 7, 2 (equitum atque peditum), 43, 4. portare C 6, 5. **auxiliis** decorum repellere II II 41, 1. sine auxiliis II IV 61, 21.
avaritia C 3, 3 (*obp.* abstinentia). 9, 1, 10, 4, 11, 1, 3 (ambitio). J 28, 5, 41, 9. luxuria atque av. C 5, 8, 12, 2, 52, 7, 22. *cont.* II I 12. discordia et avaritia atque ambitio et cetera mala II I 9. magistratum C 40, 3. J 53, 5. nobilitatis J 13, 5. tanta vis avaritiae J 32, 4. famam a—ne falsam J 103, 5. removistis avaritiam, impertiam atque superbiam J 85, 45. non ob scelus aut avaritiam caesum II II 41, 12. avaritia aut temeritate ducum adrita est J 85, 46. facinus non a. consulis admissum J 91, 7. cetera ex licentia aut odio aut a. arserere H III 61, 12. se ab Rommorum a. defendant J 49, 2. animus aeger a. J 29, 1. caeci a. J 90, 4. homines inuani a. J 31, 12. Romanos profundū a. J 81, 1.
Aventinus J 31, 17. II I 9.
avidus. vicit in avido ingenio pravom consilium J 25, 8. avidus ita promptisque ducibus II II 19. a. belli gerundi J 35, 3. gloriae J 63, 2, 94, 6. II II 39. imperi J 6, 3. laudis C 7, 6. male faciundi II i 77. novarum rerum J 19, 1, 46, 3. potentiae J 15, 4. avidior properandi factus II IV 14. avidissimus pacis J 111, 4. gratiae II II 11, 4. avidus J 60, 1. II 41, 19, 48, 17. **avius** J 54, 9.
avorsabatur regem II V 1.
avorto. arma ab hostibus C 58, 16. Boechus avortitur J 101, 8. Antiochum per dolum avortere II IV 61, 16. oppida ab hostibus J 89, 1. ne — popularium animos avorteret J 111, 2. — **avorsus**. latus procliantibus J 93, 2. ingenium a. flecterent J 102, 3.
avunculus liberis eius erat II I 94.
avus J 9, 2, 14, 8, 24, 10.
axis. orbis axe iuncti — axibus eminebant vernta II III 22.
Bacchanalia. B—orum II III 79.
Baebius, G. J 33, 34.
Balears funditores J 105, 2.
Balleia *etd.* ad II I 66.
barbarus J 102, 15. — i C 19, 4. J 98, 2, 6, 101, 7, 102, 2, 103, 5. II III 67, 17. **barbara** lingua J 18, 10.
bellicosus C 19, 1. J 18, 12, 20, 2.
bellicus. res J 39, 1. praedae J 41, 7.
Belliens L. J 101.
belle. Mithridatis — bellaturi II I 18. causa bellandi II IV 61, 5.
bellum est *cum alqo* J 17, 1. cui re b. asperrimum fuit J 48, 1. acrius erit II I 48, 17. serum in angustiis futurum II i 15. desinit J 83, 1. quae — fert C 21, 2. studiis finem facit J 5, 2. oritur J 6, 3. II I 10 (civilia b—a). parum procedebat armis J 61, 3. Hispaniae in Italiam transgredietur II II 96, 10. atrox, magnum, varia victoria J 5, 1. saevissimum II II 96, 1. integrum J 73, 1. recens II IV 61, 3. **belli** asperitatem ostendere J 29, 1. causa C 2, 2. J 29, 4, 81, 1. cultor (pecoris — agri) J 51, 3. diuturnitas J 61, 6. eventus C 37, 9. J 55, 2. facies J 46, 5. facinora C 32, 2, 48, 2.

- finis** H I 11, 24, IV 61, 16. **fortuna** C 57, 5. H I 11, 5. H 41, 11. **furta** H I 80. **gloria** C 53, 3. **Lepidum gratiam facere** H III 63. **initium facio** C 27, 4. **initio** b. J 80, 4. **gravissimi invidiam** C 43, 1. **recentis ira** H IV 61, 3. *cf.* I 93. **ius** J 91, 7. 102, 13. H I 16, 11. **mora** J 39, 3. **omcu** H I 61. **principium** J 77, 2. **atque pacis rationes trahere** J 97, 2. **reliquiae** H I 48, 8. **saevitia** C 51, 9. **societas** C 40, 1. H IV 61, 1. **studium** C 41, 2. **spolia** C 20, 15. **tempora** b. **Iugurthini** J 100, 5. **timor** C 31, 3. **usus** J 81, 3. 89, 6. **ignarus** J 28, 5. 96, 1. **sciens** H I 71. J 97, 5. *susp.* **belli** — **domi** J 41, 7. 63, 2. H II 41, 6. H 113. **bellum** **adtingere** J 11, 3. **agito** J 100, 2. **agere** H II 11, 11. **coepisse** H IV 61, 13. **conficere** C 51, 5. J 36, 2. 37, 3. 114, 3. H IV 61, 10. **componere** J 97, 2. 163, 3. **cupiens** H I 41, 16. **desino** H I 4. **duplicare** H I 20. **excitare** H I 39. **exoptare** (civile) C 10, 1. (novum) C 54, 4. **expectare** J 14, 11. H IV 61, 19. **facere** C 26, 5. 24, 2. 52, 33. J 110, 6. **gerere** C 16, 5. 29, 3. 31, 2. 51, 5. 53, 3. J 15, 1. 20, 7. 35, 3. 43, 2. 46, 8. 54, 5. 8, 73, 7. 74, 1. 85, 10. 110, 7. **incipere** C 51, 5. J 96, 1. 80, 3. 5. 83, 1. **inferre** J 15, 1. **iuritare** H I 16. **malle** C 17, 6. J 81, 4. 102, 5. **movere** C 30, 2. **mutare pacem** C 58, 15. **atque pacem** — J 88, 6. **odisse** H I 48, 11. **parare** C 52, 3. J 75, 10. 85, 3. **pati** H I 48, 2. **patrare** J 21, 3. 75, 2. 88, 4. **pono** (*pass.*) 112, 1. H I 9 (*grave cum*). **prohibere** H I 50. **prolatare** H IV 61, 12. **renovare** J 30, 1. 54, 5. **scribere** J 5, 1. **ex bello seire** H I 48, 7. IV 61, 20. **suadere** H I 48, 18. **sumere** J 20, 5. 62, 9. 83, 1. H I 48, 2. IV 61, 5. **trahere** J 23, 2. 36, 3. 64, 5. 83, 3 (*intactum*). *Vid.* **ad omnes in bellum coacti** H I 24. **inter** b. **secundum et extremum Carthaginense** H I 8. **bello diem circumspicit** H I 48, 8. **favere** C 48, 1. **speciem necessariam** H III 67, 1. **bello usui esse** C 32, 1. 39, 6. J 27, 5. 47, 5. *set* in bello vario et — **egenti** J 43, 3. **opus esse** J 81, 2. **bello Macedonico** C 51, 5. 6. 52, 30. 59, 3. J 5, 4. 7, 2. 9, 2. 14, 5. 19, 7. 12, 1. H I 6. in bello C 2, 2. 3. 9, 3. 4. 58, 2. J 11, 13. in bello magno diuturnoque eos habuit J 79, 3. **bello clarum fieri** C 3, 1. **cognitus** J 19, 7. **concordiam quaeris** H I 48, 15. **civili armum crucutum fore** C 47, 2. **defessus** J 111, 4. **disceptare** J 21, 4 *susp.* **domiti** C 10, 1. **graviore frigere** H I 50 (?). **intactum regnum** H IV 61, 15. **laessere** H IV 61, 19. **meliores** J 13, 1. 49, 2. **praeflari fuerant** J 39, 1. **temptare** C 7, 3. **valere** J 102, 11. **victi** J 11, 5. **omnia b. potiora ducere** J 62, 9. *cont.* 83, 1. **de bello eorum accipere** J 21, 4. **de bello magnifice loqui** J 61, 5. **scribere** J 65, 1. **aut pace pactiones facere** J 40, 1. **bella intestina** C 5, 2. **atque certamina omnia** C 33, 4. **atque paces** J 31, 20. in **bella ire** H II 14. **fessa bellis** H II 41. 11. **vestigalia incerta** H II 41, 7. **a bellis quieta** H I 112. **quod maiores asperis bellis fecere** H II 41, 10. **assiduus bellis tributum** — **militiam tolerare** H I 9. **belua** C 1, 2.
- beneficium.** **benefici quam malifici iumentorem esse** J 31, 28. **memor** J 104, 5. **sui commonefacere** J 49, 4. **beneficio meo fratres sunt** J 10, 3. **cum maximo vostro** J 85, 3. in — 85, 26. **beneficia in po. ro.** C 31, 7. **debetur mihi** J 14, 3. **hucino b. tua evasere** J 14, 9. **vostra erepta** J 14, 8. **patris mei** J 24, 3. **accipere** — **dare** C 6, 5. J 96, 2. **ob beneficia** J 10, 3. 13, 3. **beneficiis imperium agitare** C 9, 4. **magnum haberi** C 51, 2. **animum vincere** J 9, 3. **numquam victum esse** J 102, 12. **suis ratus coniunctum fore** J 14, 14. **pro b.** H II 11, 5. 12. **ante b. vostra** J 85, 8.
- benigne adpellare** J 96, 2. **habere** J 113, 2. **praedam ostendere** J 68, 3. **respondere** J 11, 1. **placide et b. verba facit** J 102, 12.
- benignitas.** — **tem Sullae iubens accepit** J 101, 3. **donata in** — **te habebantur** J 103, 6.
- benivolentia.** **quae — ben — ac esse putabant** J 103, 7.
- bestia** J 14, 15. 17, 6.
- Bestia** *std.* **Calpurnius.**
- biduum** J 60, 3.
- biennium.** — **i infecunditas** H III 1.
- bin.** **imperatores** C 6, 7. **binas aut ampl. domos** C 20, 1. **binum posum** H III 22.

- bis.** occupavere Aventium J 31, 17. genitus H II 11, 3.
Bithynia H III 46. IV 61, 9. V 10.
Bithyni *conv.* H IV 62.
Bocchus J 19, 80 81, 83, 97, 101 — 113.
Bomilear J 35, 61, 62, 70, 72.
bonus. ad optimum quemque a minus bono C 2, 6. bonus C 11, 2 (*obp.* ignavus). 15, 2, 33, 3, 54, 5, J 31, 28, 42, 3, 64, 1, 96, 3, H I 48, 9, II 41, 11, et strenuus H I 63. aequus bonusq. H I 76, bonus contra pericula H I 33, consilio J 7, 5. ager b. pecori J 17, 5. boni C 3, 2, 7, 2, 20, 7 (*strenui cont.* J 87, 2), 37, 3, 51, 30, 38, 52, 12 (*obp.* scelestis). 13, 22, J 10, 6, 31, 27, 53, 8 (*obp.* ignavi, *conf.* 57, 6), 77, 3 (*fidelesque*). 85, 5 (*aequos b. que*). 40, 42, 48, 49 (*honestique*). 86, 3, H I 48, 1 (*et sapientes*). 13, 15, 19, H I 78, 83, = H I 10. C 10, 2, 21, 4, 33, 2, 48, 4, *fort.* H I 48, 15, 19, = amicitia b. atque honesta J 5, 5. animus J 85, 45. ars C 2, 9. artes *vid.* ars. fama C 7, 6. imperator C 60, 4. ingenium C 10, 5, J 82, 3. initia C 11, 1. mores C 9, 1, 52, 10. otium C 4, 1. res C 51, 27 *Conn. p.* 66 *sq.* J 1, 5. spes C 21, 1, J 44, 2, 113, 2. H III 61, 4. voltus C 10, 5. dei boni H I 48, 3. = bonum. quid boni utrisque — esset J 88, 2. maximum C 43, 4. publicum C 38, 3, J 25, 3. H IV 31. pro bono facere J 22, 4. accum et bonum J 15, 3, 35, 7. H I 48, 17. bonum honestumque J 8, 1, 29, 2, 82, 2 (*ant.*) ius bonumque C 9, 1. verum b. que J 30, 2. bona C 31, 7, 20, 3, 102, 8, H IV 61, 2. ingeni J 108, 1. corporis et fortunae J 2, 3. patria C 11, 2. *al.* C 28, 4, 37, 8, 52, 4, 58, 13. H I 31, 41, 17, 18. IV 35. magis studia partium quam bona aut mala sua moderata J 73, 4, 85, 22, = bene consu- lere C 52, 29, J 92, 2. dicere C 3, 1. et composite disseruit C 52, 13. evenire J 92, 3. facere C 3, 1 (*rei p.*). J 22, 3 (*atque strenue*). 85, 9. facta C 8, 5, J 85, 5, H I 48, 4, 6. atque decore gerere J 100, 5. iurare H I 41, 27. parta C 51, 42. H I 41, 17. polliceri C 41, 5. praedicare J 85, 27. pugnare J 107, 1. suadere H IV 61, 4. = ingenio neque melius neque praestabilius aliud J 2, 4. meliores liberi J 10, 8. bello J 13, 1, 49, 2. fortuna sequitur H I 48, 21. melius puto silere J 19, 1, 82, 1, 85, 10, 25, 102, 6. H III 61, 5. in melius mutare H I 91. melius gerere J 92, 6. = optimus C 2, 6, 8, 5, 34, 2, J 22, 2, 102, 5 (*obp.* pessimo). optimus (*armatus*) C 59, 3, J 92, 9. militum optimos H IV 61, 14. optimos non audacissimos J 31, 10. liberos quam optimos J 85, 16. artes J 85, 9. consilium J 54, 9. H III 67, 13. consul C 43, 1. duces H I 48, 21. exempla H I 41, 2. imperium ex instissimo et optimo crudele intolerandumque factum C 10, 6. iure H I 41, 2. mores H I 8. optima rei publicae J 85, 33. optimum factu C 32, 1, 55, 1, 57, 5, J 107, 5. optime merere J 62, 1. H II 96, 1. atque diligentissime — eas res — persecutus J 95, 2.
brachium H II 17. — a H I 30.
brevis. aevum J 1, 1. vita C 1, 3. brevi spatio J 87, 3. brevi C 7, 3, 44, 2, 56, 2, J 2, 2, 7, 4, 12, 4, 13, 1, 48, 3, 11, 19, 1, 22, 4, 25, 5, 45, 3, 49, 5, 58, 6, 63, 3, 96, 4. H III 34. breviter disseruit J 111, 1.
Bruttium C 42, 1. promunturium H IV 18.
Brutus *vid.* Iunius.
buclinator H III 67, 5 *cj.*
Burbuleius H II 35.
Cabera H IV 61, 15.
cadaver C 51, 9, 61, 4, J 101, 11. H III 6, 67, 5 *cj.*
cado. pugnantes cadunt C 60, 5, J 54, 10, 92, 9. suamet ipsam pecunia praecipitem casurum J 8, 2. oportuna res eecidisset C 20, 2. ni misericordia in perniciem casura esset J 31, 21.
Caecili. Q. Caecilius Metellus Numidicus J 43 — 88. Q. Caecilius Metel- lus Pius H i 3. H 17, 19, 20, 23. — Q. Caecilius Metellus Creticus H II 40, C 30. — Q. Caecilius Metellus Celer C 30, 42, 57.
caecus. nudum et caecum corpus J 107, 1. cupidine J 25, 7, 37, 4. avari- tiam J 80, 5.

- caedes** rapinae discordia civilis C 5, 2. honorum C 48, 4. fratris J 13, 3. G. Gracchi et M. Fulvi J 31, 7. civium H I 48, 18. consilium caedis C 18, 6. — conscia C 25, 4. eadem in vos fecisse J 31, 13. fieri C 51, 9. parare C 32, 2. 52, 30. ad eadem parare J 35, 6. eadem fugam aliaque hostilia portendant J 3, 2. caede et incendio percussis omnibus C 43, 2. — atque luctu omnia complentur J 92, 3. vasta raptius fuga caedibus H I 36. — fuga et caedibus H I 41, 17.
- caedo.** postremos J 50, 4. eos maxima vi J 58, 3. vulgum J 69, 2. me non ob scelus caesum H II 41, 12. caeduntur inter inimicitias H III 61, 27. multi terga caedebantur H III 74.
- caelata** vasa C II, 6.
- caelum.** nocte atq. nubibus obscuratum J 38, 5. nebula obscurabat H III 15. ad c. ferre C 53, 1. J 53, 8. 92, 1. — ferri (clamor) J 60, 2. — manus tendere C 31, 3. — tollere C 48, 1. caelo terraque penuria aquarum J 17, 5. — missa vis aquae J 75, 7.
- Q. Caeparius** C 46, 49, 55.
- Caepio** *vid.* Servilius.
- Caesar** *vid.* Iulius.
- calamitas.** magna clades atque e. rem p. obpressisset C 39, 4. in quanta c. sis C 44, 5. ex aliorum c. metus ceperit J 85, 47.
- calamitosus.** sibi maxime —um C 48, 2.
- Calce** H I 37.
- calliditas.** nihil dolo factum ac magis call. Ing. J 107, 3. prava H IV 61, 12.
- callidus.** per e. homines J 38, 3. fauendus e. et amicitia facilis J 95, 3.
- callidi** et repertores perfidiae H IV 61, 7. e—us id modo festinabat J 81, 4.
- c. faucundia** H II 41, 4. vitia callide occultans J 15, 4.
- calo** H I 48, 7. 74. C 59, 3 *Comm. p.* 114.
- calor.** ob calores J 17, 2.
- Calpurnius.** L. Bestia J 27, 29, 85, 16. — Gn. Piso C 18, 19, 21. — G. C 49.
- calumnia** C 30, 4.
- calvo** H III 78.
- camera** C 55, 4.
- Camisos** H IV 50.
- campus.** in campo situm J 57, 1. H III 67, 20. (Martio) C 26, 5. collis — campi J 50, 6. in e—us patentibus J 101, 11. 105, 3. Themiscyrii H III 49. Othii H III 59.
- candidatus praetorius** H II 40.
- canis** C 14, 6. H II 5 *inc. : conr.* H II 53.
- cano.** sigua canere J 94, 5. 99, 1. — — iubet C 59, 1. J 99, 1.
- capesso.** rem p. C 52, 5. J 85, 1. quae multi potius quam laborem e—nt H I 48, 9. divorsa H III 68. e—ndam libertatem H III 61, 2.
- capio.** multos mortalis cum alia praeda J 29, 3. et urbis J 28, 7. 62, 1. *pass.* C 52, 2. 61, 6. J 5, 4. 14, 15. 51, 10. 65, 3. 87, 2. 101, 11. H I 41, 1. elephanti J 53, 4. ne ante capiuntur quam captum ire licet H I 41, 20. quibus Hiempsal per dolum caperetur J II, 8. *cont.* 14, 11. legatos adgressus plerosque capit J 10, 4. animi dolis haut difficulter capiebantur C 14, 5. ut neque vos capiuntur et illi frustra sint J 85, 6. omnia ibi capta J 87, 1. arma *vid.* arma. bellum H IV 61, 15. castra H II 96, 6. cibum J 91, 2. consulatum J 63, 2. 84, 1 (spolia). consilium C 16, 4. 41, 1. 51, 41. 52, 23. J 54, 9. 76, 1. ne quid detrimenti res p. e. C 29, 2. H I 48, 22. honorem J 85, 18. locum editiorum J 58, 3. H I 98. magistratus H I 41, 21. pecuniam J 32, 1. 37, 3. pecunias J 68, 3. Quid ob bene facta cepisset H I 48, 4. rem p. C 5, 6. quietem H III 61, 17 (*al. cupiatis*). egressi summa J 69, 6. turris J 69, 2. urbes, oppida, castella C 7, 7. 52, 4. J 5, 4 (et agros manu). 37, 4. 54, 6. 61, 1. 77, 1. 81, 3. 89, 6. 92, 3. 6. H I 37. 38. aegritudo — somnus cepit J 71, 2. *cont.* J 99, 1. ignis aedis H III 32. insolentia plebem J 40, 5. metus quemquam J 85, 47. quemque periculum J 51, 1. captus amore C 15, 2. pravis cupidiniibus J 1, 4. captus pedibus H II 30.

- capitalis.** rerum capitalium condemnati C 39, 2. — manifesti C 52, 36. — vindicēs C 55, 5 (?).
- Capitolium incensum** C 17, 2.
- Cappadocia** H IV 51.
- Capra** J 89 sq.
- captivi** J 81, 2. H III 67, 14. e—us ager H IV 61, 8.
- capto incerta pro certis** C 20, 3.
- Capra** C 30, 2, 5, 7.
- caput** J 12, 16, 71, 1, 91, 1. H H 23, 3. **caput aperire** H V 13. **capita adligebantur** H II 61. **dux hostium supra e. est** C 52, 25. **capitis arcessere** J 73, 5. **capite pecunias solvit** J 69, 4. **capite censi** J 86, 2.
- Capps** H II 6.
- Carbo** *vid.* Papirius.
- carcer** C 55, 2, 3. J 31, 7. **carceris alimenta** H III 61, 19.
- careo.** **lubidinibus haut facile** C 13, 5. **luxu atque licentia carendum** H I 48, 11.
- Cares vel Carac** H i 8.
- caria** J 18, 8.
- carmina vatum** H I 48, 3. **Homeri** H I 62.
- caro ferina** J 18, l. 89, 7.
- carptim res scribere** C 4, 2.
- Carulanus ager** *cf.* C 43, 1.
- Carthago et Carthaginienses** C 10, 51. J 5, 19, 41, 79. **bellum Carthaginiense** H I 8.
- carus** J 6, 1, 7, 4, 9, 2, 10, 1, 14, 22, 88, l. 90, 4, 111, 2. H III 73 (**carissimum domi**). **acceptusque** J 12, 3, 70, 2 (*Comm. p.* 125). 108, 1. **suaves carique** H II 49. **caros habere** J 10, 3. **cariora semper omnia** C 25, 3. *Comm. p.* 128. **perfugae minime cari** J 100, 3. **quod carna aestuant** J 85, 41. **sibi neque maius neque carius quidquam auctoritate senatus** J 22, 1. **amicitia tua nihil apud animum carius est** J 110, 3. = **percarus** modico imperio H i 79.
- Cassius.** L. Longinus C 17, 50. L. praetor J 32, 33.
- castellanus** J 92, 7.
- castellum** J 92, 5, 7, 93, 2, 4, 94, 3, 4. **temptare** J 93, 6. **oppida castellaque** J 87, 1, 89, 1. **vicos castellaque** H I 86. **castella, custodias thensanrorum, in deditionem accipere** H III 35.
- castra** illis non esse J 51, 4. **capta** H II 96, 6. **nautica** H i 77. **magnis operibus communita** H III 67, 3. **castrorum munimentum** J 58, 6. **opus** J 53, 5. **praeda** J 38, 4. **castris locum ante capere** J 50, 1. **parum amplius collis** J 98, 3. **castra multitudinē circumvenire** J 38, 4. **conferre** H III 18. **dilatate** H II 57. **facere** J 55, 6. **introitum** H IV 45. **invadere** J 21, 2, 58, 1. **locare** J 106, 2. **metari** J 103, 5. **moovere** C 56, 4, 57, 3. J 45, 2. **munire** J 82, 1, 100, 4. **petere** H III 67, 3. **ponere** J 75, 7, 91, 2 (**levi munimento**). **succedere** H II 50. **suggredi** H IV 67. **transire** J 107, 5. **ad castra contendit** C 30, 1 (**Maulliana**). — **procedit** J 52, 6. **mittit** J 58, 5. **ducere** H III 67, 10. **in castra (Maulliana) proficisci** C 32, 1. **venire** C 56, 2, 57, 1. J 29, 5, 58, 7, 95, 1, 96, 1, 112, 1. **mittere (epistolam)** H III 36. **sua digressi** J 109, 3. **coniectus lapidum** H III 67, 7. **castris hiemem agere** H II 96, 5. **stativis milites habere** J 44, 4. **egredi** J 91, 3, 93, 2. **in castris esse** J 106, 4. **militem discere** C 7, 4. **eisdem morari** J 51, 1. **relinquere** J 36, 4, 37, 3, 45, 2. H III 67, 5. **deserere** H IV 4. **de castris procedere** C 61, 8. **ex castris abire** J 107, 2. **discedere** C 36, 5. **subveaire** J 54, 10. **pro castris agitare** J 50, 1. **consistere** J 53, 1. **mittere** J 100, 4. **loentae stationes** H i 43.
- casus in servitium ex regno** J 62, 9. **ut quoniam casus armaverat** C 56, 3. — **aut locus coniunxerat** J 87, 5. **casum utrumque difficiliorem fore** J 97, 3. **secunda in casum declinando conrumpere** H II 30. **casum eius debens** C 40, 2. **tuum laetandum magis quam dolendum** J 14, 22. **rei publicae miserari** C 51, 9. **suum** J 23, 2. **victoriae invenire** J 25, 9. **praefari facinoris dare** J

56, 4. casu J 12, 3. 67, 3. 79, 5. de casu Bonilearis cognovit J 73, 1. pro meo casu C 35, 4. casu super H i 62. casus regerent magis quam regerentur J 1, 5. casibus aliorum percussus H III 67, 10.

Catabathmos J 17, 4. 19, 4 (*acc.* —on).

catafracti H IV 57.

catena. in catenis habere J 64, 5. —ac modo nexuit H I 21.

catervatim J 97, 4.

caterva. flagitiorum atque facinorum — stipatorum catervas C 14, 1.

Catilina *vid.* Sorgius.

Cato *vid.* Porcius.

Catulus *vid.* Luctatius.

causa bellandi H IV 61, 5. naturandi sceleris C 15, 13. peccandi subpetobat C 16, 3. terrarum invadendarum H II 6. aovandis rebus H i 90. nihil causae ad inpetrandum habere J 14, 7. ceteri eiusdem causae H I 15. **causam** belli lubidinem habere C 2, 2. J 81, 1. *cont.* J 20, 4. consili aperire C 58, 3. quo minus — capiamus magnam C 51, 41. publicam miserorum suscepi C 35, 3. civium cum servis communicavisse C 56, 5. dicere J 69, 4. ob eam e. J 65, 1. quam ob e. H III 49. **causis** freti J 15, 1. insolentiae cogita C 23, 4. cogita C 42, 3. incognita J 14, 20. qua de e. C 47, 1. *cont.* C 37, 4. H V 13. sine causa J 83, 1. ea causa C 52, 7. eustodinae J 65, 2. divitiarum — iniuriae e. bellum ineptum C 51, 5. fidei J 29, 4. 85, 29. honoris J 113, 5. praesidi C 49, 4. quarum rerum C 33, 4. tumulti C 59, 5. dissimulandi — expurgandi sui C 31, 5. hortandi — exagrandi J 81, 5. itiacris properrandi J 105, 2. vescendi C 13, 3. alias — alias e — as morae facere J 36, 2.

causor. militum volantatem —atus H V 12.

cavata H IV 74.

caveo. caveri anceps malum J 67, 1. caveandus dolus H III 61, 20. quis in praesens satis cautus J 67, 1. ad cavendum dolus — decrat C 26, 2. ab aliquo C 52, 3. J 108, 2. H III 1. caveret petere J 64, 2. cavete inulti amittatis, ave C 58, 51. caveat ne J 62, 1. cavere necubi — J 55, 3. = **cautus.** cantissimus H I 86 *ej.*

cavus. cava terrae H II 43.

cedo. veluti cedentem J 38, 2. 51, 4. ce — utibus adversariis J 50, 3. cedere insequi J 51, 1. 59, 2. — obtinere J 97, 5. iastanti J 36, 2. fortunae C 34, 2. loco C 9, 4. *susp.* H i 56. meta C 58, 10. prospere C 26, 5. 52, 29. secus J 20, 5.

celeber. templi celeberrimi H II 23, 2.

celebritas. —tem nonius timere H V 11.

celebro. forum maxumae e —atum J 47, 1. dies festus e —atusque J 66, 3. res cunctas e —at obscuratque C 8, 1. ia maius J 73, 5. pro maximis C 8, 3. Curetes altores Iovis H III 60. e —ta forma H IV 21. seque remque p. J 85, 36. ab eo genere e —atus auctusque erat J 86, 3.

celer. celerius spe Mithridatis H III 12.

celeritas. maximum bonum in e —te putabat C 43, 4. celeritate vitare J 76, 1. H I 65. praevertere H III 67, 18.

Celtiber H III 1. —ri H I 73.

Celtiberia H II 28.

censuo. Quid igitur censens J 31, 18. H III 61, 14. quae scuatus censuerat H I 91. sicut ille e. C 53, 1. J 28, 2. *sq. gerund.* C 50, 4. 51, 8. 52, 11. J 15, 3. 25, 1. *praegresso* ita C 51, 43. 52, 30. H I 48, 22. misericordiam censuo C 52, 26. H I 48, 18. ne praebentis ceusebo H III 61, 17. velle et censere eos discedere J 21, 4. censetis me — posse H II 96, 3. *Vid.* caput.

censores C 23, 1.

centum C 30, 6.

centuria J 91, 1. *male* J 91, 1.

centurio C 59, 3. J 38, 3. 60, 3. 93, 8. primi pili J 38, 6.

cera J 4, 6.

cerneo. audiri a suis aut cerni J 60, 4. neque cerneceres — ferri — misceri C 2, 3. tum vero cerneceres C 61, 1.

certamen. bella atque certamina omnia inter — C 33, 4. in omni certamine J 10, 7. cum eis c. fore J 49, 2. res ad certamen venit J 13, 4. Inicum sibi cum hostibus J 54, 5. post multa et varia e—na acceptum in fidem H IV 61, 7. vetus c. animos eorum indroxit C 30, 3. discordiarum et cert — uis utriusque finis H I 9. magnum c. fuit vino — procederet C 1, 5. gloriae maximum C 7, 6. — dominationis J 11, 2. in e—ue libertatis — — agit H 17. e—nis adversa pro libertate H III 61, 4. certamine consilii H III 67, 11.

certatim saxa — mittere J 67, 1.

certo. omnino non certavisse H III 61, 4. eo modo inter se duo imperatores e—bant J 52, 1. maxima vi certatur C 60, 3. J 60, 1. sic apud Zama J 58, 1. ibi aliquamdiu J 74, 3. armis J 48, 1. manu H II 41, 6. proelio J 81, 3. 88, 4. cursu cum J 6, 1. *conf.* H II 11. divitiis cum divite C 51, 5. de virtute C 9, 2. de dominatione utriusque certatum H III 61, 11. pro potentia C 38, 3. *conf.* C 58, 11. 59, 5. J 94, 5. 114, 2. certantes praedas agere J 44, 5. — murum petere J 91, 6.

certus. certos nupud latera conloc. H i 53. incerta pro certis C 17, 6. 20, 2. J 83, 1. certo die J 79, 4. nullo certo exilio H i 27. quibus prius iniuria quam vita certa esset H i 41, 6. certa pestis indesset J 106, 3. certa praemia C 41, 2. certior factus J 46, 1. 82, 2. 101, 1. certum ratus J 20, 1. pro certo creditur C 15, 2. — habetote C 52, 17. = **certo** quibus maxima — J 4, 3. certe ego — experiar J 31, 5. quam certe perperisse melius est J 85, 25. eum pro vobis agere aut non agere certe possitis H III 61, 15. = **certo** scio C 51, 16. J 9, 2.

cervix. in cervices suas sublatum H III 61, 21. in cervicibus Italiae H II 96, 4.

ceterus. una ingui aqua, cetera pluvia utebantur J 89, 6. ceteri cultus C 13, 3. cet. exercitum C 59, 5. J 61, 2. e. multitudo C 36, 2. 43, 1. inter e—am plantitiam mos J 92, 5. praestare ceteris animalibus C 1, 1. c. loca C 19, 4. per e. gentis H i 41, 1. adfinitis amicis propinquos ceteros J 14, 15. ceteri C 3, 5. 6, 4. 14, 4. 28, 1. 39, 2. 41, 5. 43, 1. 11, 1. 45, 4. 48, 4. 51, 30. 55, 2. 56, 3. 60, 5. J 40, 1. 69, 7. 74, 1. 76, 1. 92, 9. 91, 2. 100, 5. 101, 4. 110, 3. 113, 3 (*Conn. p.* 98). H i 9. 16. 47. II 52. III 45. 56. 61, 7. V 8. Cethegus — ceteri C 44, 2. *conf.* 46, 4. 52, 1 (ceteri — at). 4. J 14, 5. 113, 7. H III 61, 12. cum cetera, tum J 104, 3. ceteri omnes C 20, 7. J 74, 3. cetera C 20, 10. 45, 1. J 17, 2. 26, 1. 45, 2. 70, 3. 78, 2. 109, 1. H III 60. nd cetera quae levia sicut parem animum gerant J 54, 1. praeter nomen cetera ignarus J 10, 7. *conf.* H V 6. *conf.* H i 18. Capnam et in cetera municipia C 30, 7. *conf.* 51, 7. H i 48, 22. nd consulem ceterosque C 43, 2. 52, 17. *itaque* J 34, 2. Lentulus itemque ceteri C 47, 3. fidem probitatem ceterasque bonas artis C 10, 4. 13, 3. Cethego atque Lentulo ceterisque C 32, 2. 57, 1. arma tela equos et cetera instrumenta J 43, 3. discordia et avaritia atque ambitio et cetera mala H i 9. = **ceterum.** multa, ceterum levia J 87, 1. ex gente Masinissae, ceterum inpar J 108, 1. non eadem asperitate, ceterum hant seens difficilium J 92, 1. ipsi pares, ceterum opibus disparibus J 52, 1. verbis pax nuntiabatur, ceterum re bellum erat J 48, 1. multum laboris suscipere, ceterum — tutos esse J 14, 12. 15, 4. 75, 3. iuperatori — at illi alteri — ceterum in utroque J 73, 4. illis merito accidet — ceterum vos — C 51, 20. *conf.* J 2, 4. 12, 3. 46, 4. 55, 7. 70, 5. 76, 1. 78, 1. 82, 1. 83, 1 (sumi — ceterum — desinere). 84, 3. 102, 14. 107, 4. 112, 3. 113, 1. H i 48, 6. *In transitu ad novum vel quod scriptor non neglegendum putet* C 17, 6. 20, 6. J 4, 1. 10, 7. 13, 1. 17, 7. 18, 8. 20, 8. 22, 3. 29, 2. 4. 41, 1. 6. 43, 4. 51, 1. 58, 3. 75, 9. 79, 6. 85, 38. 91, 1. 94, 1. 95, 1. 98, 4. 104, 3. 5. 106, 4. 110, 6. 111, 4. H IV 61, 16.

Cethegus *vid.* Cornelius.

Chalcedon H IV 61, 13.

Charybdis H IV 22.

- cibus** illis erat caro J 18, 1. — eis erat adversus famem atque sitim J 89, 8. cibi inopia J 89, 5. cibum capere J 91, 2. portare J 15, 2. ne — panem neve alium coctum cibum venderet J 45, 2. cibo vinoque se invitare II IV 4. **cicatrix.** adverso corpore J 85, 29. adversae e—ces II I 55.
- Cicero** *vid.* Tullius.
- Cilicia** II II 41, 7. II V 11.
- Cimbrius.** —um bellum C 59, 3. —a praeda II I 41, 17.
- Cinna** *vid.* Cornelius.
- circensis.** ludis Apollini circensibus II II 49.
- circiter** Kaleudas C 17, 1. 18, 5. J 68, 2. circiter dies XI. morantur J 107, 3. annos natus e. XX J 61, 4. e. XII pedes depressus C 55, 3. e. dum milium intervallo J 106, 1. e. quarta pars C 56, 3.
- circum praep.** C 14, 1. 26, 4 (circum se). 49, 4. J 37, 4. e. ea loca missi C 30, 3. *adv.* II II 85. III 67, 7 *cf.* IV 61, 14. 15.
- circumdo.** collem multo opere II I 72. moenia vallo atq. fossa J 23, 1. utroque collo multitudine e—to J 98, 5. exercitu—to J 25, 9.
- circumeo.** vigiliis J 45, 2. 109, 4. turmas et manipulos J 49, 2. equo circumiens C 59, 2. e—ire hortari J 51, 5. e—cundo atq. ementiundo C 49, 4.
- circumforo.** sanguinem in pateris C 22, 1.
- circumfundo.** undique e—si J 97, 5.
- circumgredior.** exercitum II IV 61, 21.
- circumlavo.** fluctibus —vitur II II 83.
- circumsido.** oppidum —sedit J 21, 3.
- circumspecto** omnia J 72, 2.
- circumspectio.** temptans omnia et —ens J 93, 5. diem bello II I 48, 8. cui mandetis —ite II II 41, 10.
- circumvenio.** urbis singulas J 88, 4. multitudo ne —ire queat C 58, 20. *conl.* ab tergo J 50, 6. 56, 4. 97, 5. a dextera II II 61. J 101, 9. 103, 4. II III 56. J 53, 3. undique —ti sumus C 52, 35. planities locis superioribus —ta J 66, 2. castra multitudine J 38, 3. moenia exercitu J 57, 2. vallo fossaque J 76, 3. insontis sicuti sontis —ire iugulare C 16, 3. ne param credendo —amini II I 41, 1. ad po. Ro. —mercede circumveniundam II I 41, 25. Sicinius —tus erat II III 61, 8. —tus falsibus criminibus C 34, 2. his difficultatibus J 7, 1. ab inimicis C 31, 9. insidiis J 106, 6. omnibus necessitudinibus C 21, 3.
- Circa** J 21. 26. 101. 102. 101.
- cis.** Gallia cis Rhenum II I 8. e. paucos dies II I 23.
- citerior** Hispania C 19, 1. 21, 3. II I 69. II 96, 9. i 7. Gallia C 42, 2.
- citus.** percitus lingua II II 35. — cito cognito consilio C 45, 3. subveniunt J 59, 2.
- citra** Padum II I 15.
- civilla.** arma II I 5. 48, 10. III 61, 11. i 76. bellum C 16, 3. 47, 2. II I 10. discordia C 5, 2. J 78, 1. dissensio J 41, 10. imperium J 85, 35. praeda II I 41, 24. sanguis C 11, 3. II I 41, 14. studia J 5, 2. victoria J 95, 4.
- civis** C 9, 2. 11, 4. 33, 5. 36, 4. 5. 39, 6. 51, 22. 39. 40. 52, 36. 53, 4. 56, 5. J 31, 8. 21. 41, 2. 43, 5. 41, 3. 91, 5. II I 41, 13. 17. 18. 48, 15. 18. III 61, 24. res civibus aucta C 6, 3. socii atque e. C 29, 3. 52, 20. e. hostesque J 72, 2. 51, 1. nostri C 52, 7. vestri J 31, 27. sui J 68, 3. ad civis perferre C 44, 1. cum civibus vivere II II 41, 5. te civem non patiuntur II I 48, 16. civis inquilinus urbis Romae male C 31, 7 (*Conn. p.* 60). eives eius oppidi J 89, 4. ingenuus C 61, 5. ex Latio J 69, 1 *Conn. p.* 81. tanti C 46, 2. nobilissimi C 52, 21. boni et mali II I 10.
- civitas** omnis adnuebatur J 43, 4. corrupta luxu atque desidia C 53, 5. crevit C 7, 3. immutata C 10, 6. laeta agere J 55, 2. moveri coepit J 41, 10. servitute obpressa poenas dedit C 51, 31. magna et opulens poenae aut praedae fuit J 69, 3. cuius patrocinio utebatur C 41, 4. permota C 31, 1. Rhodiorum C 51, 5. Campaniae II i 37. Hispaniae II II 26. gravis Lusitaniae II i 68. **civitatis** eius lingua convorsa J 78, 4. mores C 5, 8. 9.

- J 4, 9, 42, 5, principes J 66, 2. spes atque opes J 114, 4. status C 40, 2. nostrae praeclaros viros J 4, 5. civitati (populo) in ore agens II I-00(?). civitatem periculo ereptam C 46, 2. aere alieno liberare C 10, 2. metus in artibus retinebat J 11, 2. maior atque metus invasero J 30, 1. in civitatem malum revertent C 37, 11. quietam a bellis II 112. In tanta tamque corrupta civitate C 11, 1. in civitate C 37, 3. in magna e. C 51, 35. trepida etiam tunc e. J 10, 1. maritumae — ea II 11 96, 9. civitatum principibus C 40, 2. civitates unguas pessum dedit J 12, 4. adfectare J 66, 1. — civitatem confirmari quibus adeptam negat II I-48, 14. civitate data II I 11, 12. — cuncta multitudo II I 16.
- clades magna atq. calamitas rem p. oppressisset C 39, 4. alium alia J 11, 5. cladis magna initium C 51, 33. — utriusque finem fecit J 31, 7. cladi rei p. esse J 85, 13. cladem adferre C 54, 4. — magnam facere J 50, 3. clade fratris exercitusque percussus J 44, 4. — tot exercitum non satiatus II I 41, 5.
- clam dimittit J 35, 9. convertit J 101, 6. profugit J 106, 2. sosp. J 61, 4.
- clamor. utrinque exortus C 45, 3. ingens oritur J 57, 3. ex proello augetur J 52, 6. permixtus gemitu — ad caelum fertur J 60, 2. clamorem tollere J 99, 1. maximo — re concurrunt C 60, 2. J 53, 2. — terreat cum J 31, 1. — strepitu formido coepit J 99, 3. susp. hostilem accepit J 58, 4.
- claritudo summa paratur J 2, 1. in — em tantam pervenerat J 7, 4.
- clarus atq. magnus Cato habebatur C 53, 1. conl. J 92, 1. cl. magis quam honesti J 8, 1. clarissima gens Cornellorum C 55, 6. homo cl. et potens J 16, 2, 25, 6. C 38, 1. novos nemo tam cl. neque tam egregiis factis J 63, 7. cl-issimum memoriando se c-iores putant J 85, 21. clementia et probitas, quibus maximi et clari estis II I 11, 1. clarum fieri C 3, 1. 38, 1. 51, 2. animus abunde pollensque et cl. J 1, 3. facundia cl. pollensque J 30, 4. studium in rem p. clarus C 49, 4. virtus cl. aeternaque C 1, 4. castra capta — satis clara II 11 96, 6.
- classis. classe minore navigamus II 11 41, 7. J 79, 4. II IV 61, 13, 14. II 19. — milites scribere non ex classibus J 86, 2.
- Claudius. M. Claudius Marcellus c. Serv. Sulp. cons. II I 8. Tl. Claudius Nero C 56. Appius II IV-48 sq.
- claudo portas J 69, 1. 67, 1. oppido modique — so J 57, 3. — sa effringere J 12, 5. — si lateribus II IV 64. montibus et copiis se — sum C 57, 5. — obsidet J 21, 7. — fame et ferro tenet J 38, 9. — si in tenebris J 14, 15. — sum in pectore C 10, 5.
- claudo. neque ignorantiā res claudit II III 61, 25. i 107. susp. III 80.
- clavis J 12, 3.
- clemens rumor J 22, 1.
- clementia pi Ri J 33, 4. II I 11, 1.
- clivus C 19, 5, 26, 4. 59, 1. al. J 71, 5.
- clientela. — ac multae J 85, 4.
- cloaca II 11 26.
- Clodianus (vid. Cornelli) II IV 35.
- Clodius, P. vid. ad II V 7.
- Clurda II 11 31.
- coasque. — andis montibus C 29, 11.
- coalesco. quam facile coaluerint C 6, 2. novi veteresque J 87, 3. grandis flex inter saxa J 100, 4.
- coarguo. C 47, 2.
- coctus J 93, 2.
- coeus J 85, 39.
- codicarius. naves II IV 51.
- coena. ad e — am invitaverant II 11 23, 2.
- coenatus J 106, 4.
- coeo. mos — in urbem coierit II IV 26.
- coepi. ubi deditio coepit J 62, 7. dies J 91, 4. quibus nobilitas ex vir-

- tate J 85, 17. obsidium per L. C. H I 84. a Tl. Graccho graves seditioes H I 11. silentium J 33, 4. uti e—erat proficiscitur J 100, 1. uti e—isti perge J 102, 9. *Male* bellum coepi H IV 61, 13. coeptum atque patratum bellum foret J 21, 2. coepi *sq. inf. act.* C 2, 2. 7, 1. 10, 1. 12, 1. 23, 3. 38, 1. 40, 2. 51, 29. J 20, 7. 20, 1. 35, 1. 42, 1. 50, 5. 62, 8. 78, 3. 85, 12. H IV 12. *inf. pass.* C 12, 1. 51, 40. J 11, 10. 92, 1. H III 67, 9, 70. res agitari coepta J 27, 2.
- coepto.** perge qua coeptas H I 48, 16.
- coerceo.** omnibus modis socios atq. civis C 20, 3. exercitum pudore magis quam malo J 100, 5. genus neque beneficio neque metu co—itum J 91, 7.
- cogito.** fac cogites C 41, 5.
- cognatio.** adfinitatem, e—onem, foedus J III, 2.
- cognatus** C 61, 8. amici et c. J 9, 4. e. adfinium J 14, 1. 85, 4 (et).
- cognomen** cui Africano ex virtute fuit J 5, 4. Cretico inditum H II 10.
- cognomentum** cui Clodiano fuit H IV 35.
- cognosco.** inimicos suos C 61, 8. iter eius C 57, 3. quibuscumq. mandata Bocchi cognoscit J 104, 1. naturam Scip. et morem hostium J 7, 4. Perponnam H III 4. promissa eius cognitum misit J 93, 7. Quae — 91, 5. 91, 3. rem omnem uti acta erat J 71, 5. signa sua C 47, 3. rem uti cognoverat C 41, 4. domos atque villas — exaedificatas C 12, 3. eum inimicum Pompeio C 10, 1. vos fortis fidosque C 20, 3. quorum promptam audaciam C 32, 2. quam veram —scas C 35, 2. eos mores eamque modestiam viri C 51, 16. legatos oportunos sibi J 46, 4. quos firmos J 51, 5. quos socios insidiarum J 72, 1. quae gloriosa neque belli patrandi J 88, 4. de J 73, 1. 82, 1. 87, 4. 97, 4. ex C 11, 5. 57, 3. J 73, 1. 94, 3. 97, 4. 112, 1. per C 41, 5. J 112, 1. H II 69. *sq. acc. e. inf.* C 50, 3. J 9, 3. 75, 2. *om. esse* C 53, 3. J 56, 3. *sq. membro interrog.* C 44, 5. J 79, 5 (param). 88, 2. ad cognoscendum omnia industria J 5, 3. alium ac Numauntiae cognitum esset J 15, 1. Quod postquam Romae J 27, 1. deditioem per nuntios H II 69. ante cognitum J 110, 2. privata amicitia parum cognita J 11, 20. quorum fides cognita J 103, 2. — re cognita C 45, 1. plerosque militiae paucos fama —tos J 84, 2. ager hostibus cognitus J 48, 1. *cont.* J 19, 7. 60, 5. 107, 3. *sq. acc. e. inf.* J 46, 3 (experimentis). 82, 3 (satis). 106, 2. 112, 1. cognito adventu J 101, 6. causa C 42, 3. *at.* 23, 4. indicio C 46, 4. insidiis J 49, 5. *at.* 71, 3. legatione Sullae J 102, 15. litteris J 73, 3. Mauris J 82, 1. militibus J 39, 5. re J 52, 6. 53, 1. ea re C 18, 6. quibus robus J 105, 1. Metelli rebus J 55, 1. vanitate atq. imperitia legati J 38, 1. Bomilicaris verbis J 71, 2. voluntate H II 23, 2.
- cogo.** amicos armis J 10, 4. armis H I 48, 14. equitatum ex Latio et a sociis J 95, 1. exercitum J 51, 3. 66, 1. — Durrachium H I 85. — subplicio J 85, 35. id res e. H II 41, 6. pecunias dietas H II 31. sub imperium armis aut metu J 18, 12. in unum J 80, 2. *at.* J 31, 14. ad militiam J 85, 3. qua nox coegerat sedes habebant J 18, 2. *Sq. inf.* J 41, 3. 55, 1. 84, 2 (arabundo). *pass.* J 14, 4. 58, 8. H III 52. H II 96, 8. uti J 91, 5. penes eosdem cogendi potestas J 26, 2. atq. en cogentis, non coactos H 195. coactis (volentibus) imperitare J 102, 6. e—tus rerum necessitudinis J 48, 1. — loci difficultate J 98, 5. —ti omnes in bellum H I 24. Italia coacta in angustias H IV 18.
- cohors.** praetoria C 60, 5. 61, 3. Ligurum J 38, 9. 77, 3. 100, 2. Paelligra J 105, 2. H III 56. *Plur.* C 56, 1. 59, 2. J 55, 1. 56, 3. 4. H II 28. H III 70. IV 41. i 43. veteranae C 59, 5. expeditae J 46, 7. 50, 1. 90, 2. 103, 1. festinae H I 44. praefecti cohortium J 46, 7. — tubicines J 99, 1. legionariae J 51, 3. ex legionibus J 102, 4. sociorum J 58, 5. auxiliariae J 87, 1. 93, 2.
- cohortor** C 20, 1. ceteros C 15, 4. milites J 94, 3. suos J 101, 4. ut C 21, 5.
- collis** J 38, 7. 48, 3. 49, 1. 50, 1. 6. 52, 3. 98, 4. 5. H I 72. *pl.* J 54, 10. 55, 8. 98, 3.
- colo.** agrum C 4, 1. amicitiam Aeniui J 8, 2. 14, 12. artis J 85, 43. milites arte J 85, 34. multitudinem pluvium H IV 32. talem hunc virum J 10, 8 (e. observate). ne quem nisi po. Romaum J 14, 18. ius bonam que apud eos celebratur C 9, 1. equis, armis — cultus H III 11.

- colonia** Theraeon J 19, 3. municipia atque —ae C 58, 9. —ae veterum militum H I 48, 21. —is deducendis trimvirum J 42, 1. nantii ex e—*is* et municipiis C 17, 4. ex Sullanis e—*is* C 28, 4.
- colonus**. —i Avellani H III 66, ipsos —os H I 19.
- colos** C 15, 5.
- comes** J 35, 7.
- comitatus** *pl.* Allobrogum deprehendere C 45, 1.
- comitia**. —orum dies C 26, 5. J 36, 1. mora J 44, 3. — a totius anni dissensio impediēbat J 37, 2. ante e. J 36, 1. —is habitis cosa. declarantur C 24, 1.
- communis** acriter instare C 60, 3.
- commodum** regis anteferre J 16, 3. de e—o *pl.* Ri J 102, 2. mains e. rei p. venturum J 4, 4. ex e—o aestumare C 10, 5. — pagnam facere J 82, 1.
- conburno**. —antur proxumae aedes H III 32.
- concedo** aetati J 11, 4. H 152. fecundiae non aetati a Manlio concessum J 102, 4. iniuriae J 14, 24. naturae J 14, 15. in loca J 12, 2. in Armeniam H IV 61, 15. res p. in paucorum ius ac ditionem —ssit C 20, 7. victi omnes in gentem nomenque imperantiam J 18, 12. quorum in gratiam plerique H I 10. in paucorum dominationem H III 61, 6. illuc —, ad vos H III 61, 7. id mihi non e—unt J 85, 25. id tempus quieti, luxuriae J 61, 3. illi impunitatem et sua omnia J 61, 4. singulis animam H II 41, 5.
- concessio** Asiae H IV 61, 6.
- concido** C 61, 3. J 101, 11.
- concilium** Gallorum H i 11.
- concito**. servitia C 46, 3. nunc mihi turbae —antur H III 61, 11. —tas iniuriis contameliosisque C 35, 3.
- conclamo**. —ant indieem falsum esse C 48, 5.
- concordia** maxima, minima avaritia C 9, 1. pax et e. H I 41, 24. 25. 48, 13 (disturbantur). 10, 5 (deerevere). fidei aut e—ae quae spes J 31, 23. —am bello quaeris H I 48, 15. —a parvae res crescunt J 10, 6. — maximam egit p. R. H I 8.
- concupina** J 5, 7. 108, 1.
- concupisco**. pecuniam nemo sapiens —ivit C 11, 3. ut quisque villam —e —erat C 51, 33.
- concurro**. ad aliquem C 56, 5. H I 48, 7. e—tium undique H II 23, 1. oppidani e—unt J 60, 6. eum infestis signis C 60, 2. adversis equis J 59, 3. in nostros —unt J 97, 4. magno clamore utrimque e—itur J 53, 2.
- concutio**. Quod — popularis coniurationis e—sserat C 24, 2.
- condemno**. —ati rerum capitalium C 30, 2. —is civibus C 51, 22. de —tis subplicium sumere C 51, 30. con—tus verberatusque J 60, 4.
- conditio** vitae futura C 20, 6. quae belli C 21, 1. moe et hostium exercitui par est H II 96, 6. frui non est e. H III 61, 13. —nem aequam petere J 79, 8. —ne eadem 79, 8. — probata J 79, 9. per —os tradi J 61, 5. — quibus bellum poni posse J 112, 1. quibus — posset bellum desineret H i 4.
- conditor** J 89, 4.
- condo**. urbem C 6, 1. J 19, 1. 78, 1. post e—itam urbem C 18, 8. Romanosque — cum peste — conditos H IV 61, 7. potestatem tribuniciam per arma e—itam a maioribus H I 41, 23. nomen? H I 76.
- condono**. seque vitamque suam rei p. J 79, 9. Ingurthae scelus J 27, 2. alterius lubidini male facta C 52, 8.
- conduco**. milites in unum J 51, 3. multitudo conducta C 52, 11.
- confero**. in loca munita J 90, 1. castris conlatis H III 18.
- confertim**. J 50, 5 se recipiebant.
- confertus**. —is equis J 101, 4. con—issum obstiterant J 98, 1. in —issum hostis C 60, 7.
- confestim** H i 98.
- conficio**. *Fid.* bellum. mandata J 12, 4. multa precio J 35, 4. quibus resbus confectis C 46, 1. negotio J 104, 1. proelia C 61, 1. quem fame

- cofecistis H II 96, 1. siti —tur exercitus J 50, 1. —tus annis J 11, 5. morbo atque aetate J 9, 5. morbis J 65, 1. vulneribus J 60, 7.
- confido.** ubi legenti satis e—unt J 13, 9. Mario parum confidere J 112, 2. eis amicis sociisque confisus C 16, 4. deis — si C 52, 28. opibus suis —eret J 83, 1. confisus se — fore C 17, 7 *cont.* J 26, 1.
- confinis.** ut quisque potentiori e. erit J 41, 3.
- confirmo.** civitatem alicui H I 48, 14. exercitum J 45, 3. labores et victorias J 49, 3. opes factionis C 32, 2. societatem C 44, 3. terrores J 38, 5. e—ato animo C 46, 3. —atus ab omnibus J 33, 2. — inperitia hostium J 90, 1. *sq. acc. e. inf.* J 33, 3. eos confirmat — uti J 23, 2.
- confiteor.** quae lubet e—teri J 85, 39. convicti confessique sint C 52, 36. de confessis sicuti de — mauefestis supplicium sumundum C 52, 36.
- confingo** cum Antonio C 57, 5.
- confio** aes alienum C 14, 2. 24, 3. magnam illi inuidiam C 49, 4.
- confuso.** ei Romam sicut in sentinam —xerant C 37, 5.
- confodio.** Ciceronem C 28, 1. pugnans —tur C 60, 7.
- confugi** ad vos J 14, 4.
- conглоbo.** ut quosque fors e—averat J 97, 4.
- congregior.** (*Bocchus et Sulla*) J 109, 2.
- congressus.** primo —u pulsus J 14, 3. in congressu cladem facere J 59, 3.
- coniectus** lapidum in castra H III 67, 7.
- conioto.** in vincula C 42, 3. quantum e—io H III 52.
- Coniostorgis** H i 70.
- coniungo.** quos locus aut casus coniunxerit J 97, 5. sibi multos amicitiam J 7, 7. societatis amicitiaeque coniungendae J 83, 1. Italiae Siciliae coniunctam fuisse H IV 20. amborum exercitu coniuncto J 97, 3. coniuncti eunt J 106, 1. sanguine —ti J 10, 3. coniunctum nobis fore J 14, 4. coniunctior J 10, 5 *Comm. p.* 114 n.
- coniuratio** Catilinae C 4, 3. 23, 4. superior C 19, 6. si valuisset C 17, 7.
- coniurationis** consilii C 37, 1. cetera multitudo C 43, 1. populares C 24, 2. 52, 14. principes C 27, 3. 43, 1. opes C 56, 5. praemia C 17, 1. studium C 41, 5. coniurationi infestos facere C 51, 10. e—onem aperit C 40, 6. patefacere C 36, 5. 46, 2. 48, 1. 57, 1. extra e—nem fuere C 39, 5. in ea e. fuit C 23, 1. 47, 1. de e—ione dissimulare C 47, 1. — indicare C 30, 6. 48, 4. alii ex e—one C 48, 4. *Susp.* H III 80.
- coniuro** C 18, 1. Etruria H I 48, 6. principes inter se J 66, 2. urbem incendere C 52, 24. = coniurati C 52, 17.
- coniunx.** coniuges et liberos H I 48, 19. vi partum habent, domum coniuges H IV 61, 17.
- conlega** H I 78. II 36 (eius). H IV 33. conlegae obtrectans H IV 34. e—am sibi fore C 21, 3. suum perpulit C 26, 4. minorem — expectans H IV 33. alia sibi omnin cum e. J 43, 2. resistentibus e—is J 37, 2.
- conligo.** sarcinas J 97, 4. vasa ex tuguriis J 75, 4. quae socordiam nostram conlecta sunt H I 48, 21.
- conloco.** suos J 49, 1. cohortis adversus hostis J 51, 3. certos apud laetara H i 53. relicuarum signa in subsidio artius C 59, 2. praesidiis e—atis C 45, 2. exercitum in provinciam J 61, 2.
- conloquium.** in e—o J 38, 9. —o diem dolegeret J 108, 2. dies decretus J 113, 2. in e—um venit J 112, 3. 113, 2. —o militibus permissio H i 57.
- conloquor.** ad se e—endi gratia veniret J 61, 4.
- conlubec.** quo victoribus conlubuisse C 51, 9.
- conmaculo.** me J 102, 5. —ati satellites H i 41, 21.
- conmeatus** abunde C 58, 9. spe amplior J 75, 8. —um, stipendium alia portare J 36, 1 (in Africam), *at.* 46, 5. adfatim parare J 43, 3. ubi stipendium et e. locaverat J 90, 2. propter e. in oppidis maritumis agere 100, 1. —u, stipendio, armis navis onerat J 86, 1. —us multi interiorant H II 51. —um frequentiam J 47, 2 *Comm. p.* 121. —us classis tuebatur H II 41, 7. —ibus paratis J 28, 7.

- conmemoro.** ea (facta illorum) commemorando C 59, 6.
commendatio. —oni meae fiduciaui tribuit C 35, 1.
comendo Orestillam C 35, 6.
commercium. —o prohibebat J 18, 6 *Comm.* p. 117.
comsreor arma tela alia J 60, 1.
cominuo. —utae scalae J 60, 7. — regni opes J 62, 1.
committo. facinora C 25, 1. proelium C 60, 2.
commonefacio benefici J 49, 4.
commorior. hostibus II 189.
commoror. in agro R. apud Flaminium C 36, 1. paululum C 59, 1.
commoveo. commotus ira C 31, 6. primo J 25, 6. 61, 2.
communico. causam civium cum servis C 56, 5. consilio cum hoc —ato C 18, 5.
communio. suos locos J 66, 1. castra magnis operibus e—ita H 111 67, 3.
communis. alteram cum deis, alteram cum beluis C 1, 2. e—ne nobilitatis malum J 61, 1. e. utriusque populi finis J 79, 4. e. omnium hostis J 81, 1. naturam unam et e. omnium J 85, 15. de e—ibus negotiis J 105, 1. res e. J 111, 1. de rebus e. J 111, 1. e. fortuna H H 11, 8. e—em habitum transgressus II i 80.
conmutatio tanta incessit J 13, 7.
conmuto. e—tatis ordinibus J 49, 6. nullo ordine —ato J 101, 2.
conor. deditionem facere J 46, 1. indicem persequi J 71, 5. prohibere ne conari quidem II 1 48, 12. enare conati fuerant H III 24. pugionem expedire H III 37. regredi II IV 61, 14. neque valebant in univorsos neque conabantur II III 61, 20.
comparo exercitum C 30, 5 *cont.* J 29, 7. delenimenta H III 61, 21. his rebus e—atis C 26, 1. quae legibus —ata sunt C 51, 8. comparate cum illorum superbia me hominem novom J 85, 13.
conperio. quod ubi conperisset J 22, 4. postq. de rebns Vagae actis conperit J 68, 1. parum conperimus (*sq. membro interr.*) J 67, 3. 113, 1. res pro magnitudine parum conperta est C 22, 4. haec Romae conperta sunt C 36, 2. J 39, 2. Quae postq. Metello conperta sunt J 75, 2. quam quod eniquam conpertum id foret C 14, 7. periculo atq. negotiis conpertum est (*acc. e. inf.*) C 2, 2. de eis haut facile e—um narraverim J 17, 2. conpertum ego habeo (*acc. e. inf.*) C 38, 1. satis e. habebat (*interr.*) C 29, 1. conperto *sq. acc. e. inf.* H V 10. = conperior *sq. acc. e. inf.* J 45, 1. 108, 3.
conpeters animo — auribus — lingua H 188.
conpleo. compleverat cohortis C 56, 1. *pass.* luctu atq. criore C 51, 9. — atque caede J 9, 2.
complexus. divelli a parentum e—u C 51, 9.
conplures boni C 19, 2. fuere — conplures nobiles C 17, 5. J 8, 1. — extra coniurationem C 39, 5. conpluribus narravit C 23, 4. ex eo numero conplaris C 42, 3. alium — alium — conpluris C 21, 4. a privatis e —ibus subvorsos montis C 13, 1.
conpono facta eum dietis J 48, 1. = genus compositum ex corpore et anima J 2, 1. exercitus ex variis gentibus J 18, 3. = exercitum in hibernaculis J 103, 1. cohortis in secunda H i 44. = *Fid.* hellum. = fugam in noctem H 126. quo rectius tua e—as H IV 61, 4. societatem praedarum cum latronibus H IV 11. subplicita in post futuros H 141, 6. = vinarii pretio e —siti H i 43. — omnibus rebus paratis compositisque J 43, 5. 94, 1. inter se J 66, 2 *cont.* J 50, 3. composito dolo J 111, 3. ex composito H II 12. = multa in deterius H i 78. in mains H III 60. e—ta oratio J 85, 26. verba mea J 85, 3. bene et composito disseruit C 52, 13. composito atq. magnifice miseratisunt C 51, 9.
conporto. frumentum et alia J 47, 2. aurum — domum regiam J 76, 6.
conprobo. e—ato eorum indicio C 50, 1.
conquiro ex agris pecus J 75, 4.
conrigo. delicta J 3, 2. vos ipsa re conrigi C 52, 35. forte e—cta Mæri temeritas J 91, 7.

- conripio.** fascibus c—ptis C 18, 5.
- conrumpo.** consilium publicum H I 48, 16. illa — domum — semet igni J 76, 6 (*cont.* 92, 3 et 8 *adl.* lapidibus). milites licentia et lascivia c—perat J 39, 5. nobilitatem acceptam —plisse J 85, 25. nomen J 18, 10. oportunitates C 43, 3. pabulum et aquarum fontis J 55, 8 (*efr.* aërea aquam pabulum — tum H III 28). res familiaris J 64, 6. se suasque spes J 33, 4. ob rem c—ptam J 79, 7. advorsa in pravitatem — declinando —ebant H II 30. partium decus in mercedem —ptua H I 13. luxu atq. desidia —pta est C 53, 5. luxu atq. avaritia H I 12. luxui — inertiae se c—peadum dare J 6, 1. animus vobis ab socordia atque ignavia conruptus J 31, 2. ambitione —pta C 3, 4 *Comm. p.* 101. civitas C 14, 1. homines J 85, 19. (— *issum*) H I 48, 7. mores C 5, 8. 11, 8. omnibus pariter —is H I 10. — centuriones — uti transfugeront J 38, 3 *cont.* C 29, 2. auro J 32, 3. donis J 97, 2. 102, 15. pecunia J 34, 1.
- conruptio** facta paucorum H I 57.
- conruptor** *vid.* *ad* H III 55.
- conscientia** mentem — vastabat C 15, 4. alium — impediabat J 35, 4. modestiam in e—am ducere J 85, 26. —ā scelorum agitator C 5, 7. H I 48, 7. — delicti populum timent J 27, 3. ex c—ā diffidenti rebus suis J 32, 5. ex mala c. digna timere J 62, 8. ex nulla c. de culpa C 35, 2.
- conscius** animus exagitabat C 14, 3. consciū sibi J 49, 2. caedis C 25, 4. conformationis C 37, 1. alius alii tanti facinoris C 22, 2. sibi tanti sceleris C 34, 2.
- conseribo.** cohortis tumulti causa C 59, 5. — patres conseripti C 51, 1. 4. 7. 12. 15. 26. 37. 41. 52. 2. 7. 35. J 14, 1. 3. 4. 6. 8. 12. 13. 16. 18. 25. 24. 2. H I 48, 1. 9. 17. H 96, 1. *Male legebatur* C 31, 7.
- consecro.** Philaenis aras —avere J 79, 10.
- conspnesco.** illis annis atq. divitiis omnia —uerunt C 20, 10.
- consero.** manum J 49, 2. 50, 4 (conserundi). manus inter se H I 11, 19.
- consero.** consitus arbutis J 48, 4. 53, 1.
- conservo.** conservandae libertatis C 6, 7. — relieuae dignitatis C 35, 4.
- considero** ros atque pericula nostra C 52, 2. vos C 58, 18. *sq. membro interr.* C 20, 6. 44, 5. 51, 26. H I 48, 13. IV 61, 1. 19.
- consido.** consedit itinere facto J 91, 3 *cont.* 98, 5. 52, 6. 106, 5. sub radicibus C 57, 3. haut longe — prope Cirtam J 21, 2. in colle J 49, 1. in valle H I 42. — ederant inter virgulta J 49, 5. superioribus locis J 54, 3.
- consilium** est conficere H IV 61, 16. non est *sq. inf.* C 4, 1. 53, 6. H I 41, 18. 26. 48, 2. *sq. ut* J 85, 28. pravum vielt in ingenio J 25, 8. neque illi res neque c. satis placebat J 74, 1. hoc vanum est C 52, 16. Spartaci irritum *cf.* H III 67, 13. cuius neque c. neque inceptum frustra erat J 7, 6. neque mihi satis **consili** est (*membr. interr.*) H I 48, 12. **consili** causam aperire C 58, 3. quid aut qua de causa habuisset C 47, 1. paenitentem H I 49. certamine inter se H III 67, 11. aeger H IV 73. dubius H III 81. expertus H I 48, 11. non aliena C 40, 5. non ignarus C 17, 7. J 36, 3. particeps C 17, 5. 21, 3. J 71, 3 (omnium —orum). egere C 51, 37. **consilium** novum (*cont.* C 51, 41) adprobo C 51, 8. J 106, 4. suum aperuisse C 22, 2. *vid.* capio. publicum conrumpere H I 48, 6. ea res diremit C 18, 8. acta e. que ignorantibus J 66, 4. eius mirari J 64, 2. ex copia trahit J 98, 3. caedis in Nonas F. transtulerant C 18, 6. ad tale c. adduci C 40, 1. **consilio** communicato C 18, 5. cito cognito C 45, 3. vetere omisso J 70, 5. quo consilio exercitus foret C 29, 1. — — repudiet C 44, 6. in novo c. C 35, 2. eo consilio ut C 57, 1. — quorum neglegisset C 18, 5. — cuius mentitus esset C 48, 6. — utriusque dies statutur J 70, 3. nefario acceleratorum res p. in pericula venit C 52, 36. meo usi sunt H I 41, 4. nihil c. neque imperio agi J 51, 1. privato urbem tueri C 29, 1 *cont.* H I 48, 22. bonus J 7, 5. satis providere non poterat J 90, 1. res forte quam c. melius gesta J 92, 6. neque c. neque manu priore alium pati J 96, 3. c. et aetate omnis auteibat H I 47. maiore studio quam c. ad bellum profectus H II 96, 4. **consilia** vostra ac-

- cusantur J 85, 28. consiliorum omnium socius et administer J 29, 2. consiliis suis cum multum obficere C 27, 4. **consilia** ante venire J 88, 2. Catilinae execrari C 48, 1. de re p. habere C 52, 34. Catilinae prodere C 26, 3. Catuli secutus sum H I 48, 6. Bocchi speculatum J 108, 1. **consiliis** patris J 13, 5. = ex consiliis decreto J 62, 5. eorum e—um habet J 62, 4. —o praesenti J 29, 5. pro e—o J 29, 6. nocturnis —is C 42, 2.
- consiato** pro castris J 53, 1. pro opere J 92, 9. constitit in agro H III 60.
- conspectus**. —um Mari fugere J 86, 5. ex e. abire J 68, 1. in e. hostium J 100, 1.
- conspicio**. ubi primum legatos —xit C 40, 2. conspici, dum tale facinus faceret C 7, 6.
- conspicior** J 49, 4.
- constans**. constantius atq. aequabilis res se haberent C 2, 3.
- constantia** buius laudabatur (*obp.* facilitas) C 54, 3.
- constat** *sq. acc. e. inf.* H III 60 *susp.* IV 20. constabat H I 61. mihi C 53, 4. parum *sq. interr. dupt.* J 30, 1.
- consterno**. humus constrata telis — 101, 11. *male* C 13, 1.
- consterno**. equi e—antur H I 96.
- constituo**. octo cohortis in fronte C 59, 2. paulisper agmen J 49, 5. tro-paea in Pyrennae ingis H IV 29. buis imperi singulis J 12, 1. maiestatis e—nendae gratia J 31, 17. ad simulandam pacem quae utilis J 111, 4. iter ad opp. J 81, 2. ei negotio diem J 93, 8. in diem tertium J 66, 2. tempore et loco e—to J 113, 2. C 45, 1. J 13, 9. uti e—erat J 29, 5. *Sq. inf.* C 26, 5. 28, 1. *ut* C 43, 1.
- construo**. constructa maria *male* C 13, 1.
- consuefacio** paulatim ordines habere J 80, 2.
- consuesco**. ubi incolere e—verant J 47, 1. uti e—verat J 81, 5. 82, 1. sicut fieri e—vit C 22, 2. = **consuetus**. a e—ta lubrico J 15, 5. consueti equi J 50, 6. consueti habere J 85, 7. 100, 5.
- consuetudo** vetus stupri cum C 23, 3. —ine pro nihilo habeatur J 31, 5. pro mea e—ine C 35, 3. ex e—ine J 71, 4. 85, 9.
- consul** C 20, 7. 21, 3 (26, 5 *et* 27, 2 *susp. Comm. p.* 56). 28, 2. 29, 3. 31, 6. 32, 1. 2. 43, 1. 2. 46, 1. 5. 48, 4. 49, 4. 50, 3. 4. 51, 19. 36, 55, 1. J 16, 2. 28, 3. 29, 4. 30, 1. 35, 3. 6. 36, 2. 39, 2. 4. 46, 2. 47, 2. 4. 65, 3. 77, 2. 86, 3. 87, 1. 89, 1. 90, 1. 91, 7. 92, 3. 93, 7. 96, 3. 97, 4. 100, 3. 101, 2. 102, 1. 103, 4. 104, 2. 109, 2. 114, 3. 114, 27. 114, 10. 116, 8. V 10. consulem (es) facere *vel* fieri J 82, 2. 84, 1. 85, 12. 114, 3. H I 41, 6. = *Pler.* C 18, 5. 7. 29, 2. 36, 3. H I 41, 5. H 30. 116, 16. designati C 18, 2. 26, 1. 50, 4 (*sing.*). 51, 18 (*sing.*). J 43, 1. declarantur C 24, 1. J 27, 3. futuri J 27, 3. consulis — — — C 17, 1. 18, 2. 38, 1. H I 1. 8. III 61, 10. alio consule C 51, 36. pro consule J 44, 1. H I 48, 7. 15. V 11, *at* proconsulem H I 69.
- consularis** J 25, 4. —es C 34, 1. 53, 1. —e imperium C 55, 6.
- consulatus**. praetura et e. J 4, 8. e. aut praetura J 85, 2. sacerdotia et consulatus J 31, 10. triumphes aut consulatus maiorum J 85, 29. a principio consulatus sui C 26, 3. e—us ingens cupido J 63, 2. consulatum adipisci H I 24. 48, 4. adpetere J 63, 6. capere J 63, 2. 81, 1 (ex victis illis spolia). gerere J 35, 2. mandare alieni C 23, 5. J 73, 6. petere C 16, 5. 18, 3. 21, 3. 26, 1. J 64, 4. 65, 5 (sic illi honestissima suffragatione e. petebatur). H I 48, 15 (alterum). pollui C 23, 6. — inter se per manus tradebat J 63, 6.
- consulo**. consulo opus est C 1, 6. 43, 3. ubi consulueris C 1, 6. bene consulendo C 52, 29. bene consulta J 92, 2. animus in e—endo liber C 52, 21. quae male consuluerint C 51, 4. neque consuli quidquam occulte potest C 52, 35. gravior in cum J 13, 8. de — C 51, 5. J 25, 1. 95, 3 (de uxore honestus). 105, 1 (cuius arbitrato de — negotiis e—eretur). H I 9 (de vita et tergo regio morte). senatum J 15, 2. 28, 2. 39, 2. 62, 10 *cons.* C 48, 6. senatus consultum C 43, 2. quinqueni e—ta et decreta rescindi J 11, 5. —ta omnia se integra habere J 108, 2. ambobus consultum velle

- J 112, 3. civibus miseris C 33, 5. dignitati J 33, 3. famae C 51, 7. irae C 51, 7. J 33, 3. militibus manu J 98, 1. rei publicae C 37, 8. reguo J 14, 23, 24, 10. 35, 9. 83, 1. sibi C 37, 8. J 58, 2. 62, 1. 83, 1. vadibus J 35, 9. = consulto J 60, 5. 64, 5 trahi. veluti consulto atq. opere praeceps J 92, 5.
- consultatio.** prolatandis —onibus J 27, 2.
- consulto** rei publicae C 6, 6. de rebus dubiis C 51, 1. quid statuamus C 52, 3. in medium H IV 12.
- consultor** et socius periculis adoro J 85, 47. fautor e—que sibi J 103, 7. lovem — e—orem expectatis H III 61, 15. prava incepta —ibus noxae esse H I 48, 1. talia in —rem vortissent H i 89. cupidine atq. ira, pessumis —ribus J 64, 5.
- consumo.** rapere consumere C 12, 2. quos fortuna belli e—perat H I 41, 5. parte (cadaverum) consumpta H III 6. —tis alimentis H III 67, 4. opes et spes H II 96, 2. rem familiarem — fidem H II 96, 9. dies consumptus erat J 98, 2. 62, 9 (per dationem). 93, 1 (et laboribus). multa oratione —pta J 25, 11.
- contactus.** tabes ad integros —tu procedit H I 48, 9.
- contagio** quasi pestilentia invasit C 10, 6.
- contemptio.** bonores J 85, 19. inperium nostrum (*abl. abs.*) J 14, 2. inssa J 31, 19. novitatem meam J 85, 14. nos J 85, 37. verba C 52, 35. dicta Adherbalis (*obp.* extollere) J 15, 2. quam formidatus est tam e—etur H I 41, 24. se ex e—pto metuendum effecit H I 48, 3. iure contemptus violeretur J 14, 24.
- contemptor** animus J 64, 1.
- contendo** in castra ad Maul. C 36, 1. J 13, 4. H IV 51. armis J 13, 3. dolis atq. fallaciis C 11, 2. cum legionibus C 53, 3. cum maioribus divitiis — sumptibus — probitate — industria J 4, 7. de H I 40. ire ad oppidum H IV 3. *sq. acc. c. inf.* H I 63, 67.
- contentio** J 5, 2 (*inter nobilitatem et populum*). —nis modus C 38, 4. ne ex sua e—one seditio oriretur C 31, 2.
- contoro** bonum otium C 4, 1.
- continens.** longe a e—ti H III 57.
- continentia** (*obp.* libido) C 2, 5.
- contineo.** animum a lubricitate J 15, 5. inperio continenda H II 39. —etur gravis H II 88.
- continuo** binas aut amplius domos C 20, 12. magistratum J 37, 2.
- contio.** ultra contionis locum H III 61, 14. e—onem populi advocavit J 81, 5 *cont.* C 57, 6. J 33, 3. —one habita quereretur C 43, 1. pro e—one J 8, 2. in e—one J 30, 4. 51, 1. 34, 4 (*aderat*). ex e. discedit J 34, 2. —nibus populum hortari J 30, 3. — omnibus capitibus areessere J 73, 5.
- contra.** adenderat e. Metellum J 61, 4. arma cepisse e. patriam C 33, 1. certo e. Inrones C 59, 5. coniurare e. rem p. C 18, 1 *cont.* 30, 6. facero e. rem p. C 50, 3. 51, 43 (et salutem omnium). armati eatis e. iniurias J 31, 6. niti e. eos C 38, 2. e. verum J 35, 8. e. postulat nuntios mittit J 83, 3. orae praefuit e. piratas H III 55. providere e. tantas difficultates J 90, 1. pugnare e. adversos J 97, 5. sentire e. rem p. C 26, 4. e. inceptum suam venisse J 25, 6. cuiusvis opes e. illius potentiam crescere voluisse C 17, 7. bonus e. pericula et ambitionem H I 33. firmus e. Metellum J 80, 1. e. pericula et insidias J 28, 5. nuntius e. ius et iniurias J 33, 2. = e. actatem H II 96, 1. huius ordinis auctoritatem H I 48, 22. decus regum J 33, 1. 72, 2. belli faciem J 46, 5. imperium C 9, 4. ius fasque C 15, 1. ius belli J 91, 7 (facinus). lubricitatem animi C 51, 4. morem H III 67, 9. — maiorum C 11, 5. naturam C 2, 8. opinionem J 75, 9. praeeptum ducis H III 67, 15. spectatam rem H III 67, 10. spem J 28, 1. 88, 1 (suam). timorem animi J 20, 1. e. haec oppidum festinare J 76, 4. contra ea J 57, 5. (mihi videtur) J 85, 1. = *Adv.* Quod contra est J 85, 22. quid boni utrisque aut e. esset J 88, 2. e. feriendi C 50, 4. contra C 20, 10. J 97, 3. H III 67, 12. 78. nam e. J 1, 2. At contra C 12, 5. J 4, 7. 15, 3. 36, 2. H II 41, 2. set e. H I 48, 1. contra ac C 60, 5.

- contraho.** milites in anuum J 91, 4. maria e—cta C 13, 1 *Conn. p.* 104.
rabie e—cta H 1 41, 19. dolo ant socordia H 11 41, 8.
- contremisco.** quo metu Italia —uerat J 114, 1.
- controversia.** vis controversiarum H 111 62. *Susp. J* 21, 4.
- contubernium.** — o patris militabat J 64, 4.
- contumelia.** ne quam e— am remanere in exercitu sinat J 58, 5 (*Donat. ad Ter. Eun.* IV 7, 1). tantam illam e— am sibi inpositam C 48, 9. — am atq. invidiam suam H 1 41, 23. — a adensum J 82, 3. — arum poenas J 65, 3. — et scelerum finis H 1 41, 19. iniuriis e— isq. conceitatus C 35, 3. sumptibus et e— is H IV 61, 8.
- contumeliosa.** — a dicta J 20, 5. — um in eos J 65, 2.
- contundo.** opes e— sae J 43, 5.
- conturbo.** ordines J 50, 4. — atis omnibus J 98, 1 *cont.* 5. rem J 79, 7. rem p. C 48, 8. 37, 10.
- conubium.** lingua convorsa e— o Numidarum J 78, 4. per — a Gaetulos secum miscuere J 18, 7.
- convena.** (Romanos) — as olim H IV 61, 17.
- convenio.** in e. *acc.* C 6, 2. J 11, 2. J 81, 1 *cont.* C 17, 3. — C 18, 8. 20, 1. H 1 46. = ceteros C 44, 1. legatos J 25, 10. = omnia — tura J 83, 2. ati — erat J 39, 5. nihil inter plebem et patres H IV 30. pax J 38, 10. pacem — conventam J 112, 2. = munditias mulieribus e— ire J 85, 10. qui convenit timere C 51, 24.
- conventio.** pacta in — one H 1 58.
- conventus.** — um dimisit C 51, 5. vitantes H IV 15. — u primo, quem — factum memoravi, placuerat J 12, 1. — us fieri C 30, 2. per omnis — us et locos J 30, 1.
- convicium.** — a solita a fugitivis H IV 67, 7.
- convinco.** — eti iudicis C 14, 3. tanti facinoris C 51. 23. — confessisque C 52, 36.
- convivium.** — o mercantur H 88. — um exorno J 85, 39. in e— is J 85, 41 *susp. Conn. p.* 86. — — lubidinem habere C 7, 5. e— is gratiam quaerere J 4, 3.
- convoco** in unum C 7, 2. penes Laecam C 27, 3. — to senatu C 50, 3.
- convorto.** convorso equo J 58, 4. arma huc H IV 61, 17. ora in me J 85, 5. cum multitudine in regnum suum J 20, 4. ad pedes J 101, 6. inperia in vos H 111 61, 5. — sus animus J 29, 1. lingua J 78, 4. natura H 1 48, 13. praemia in perniciem J 70, 5. inperium se e. in dominationem C 6, 7.
- coorior.** ventus — tus J 79, 6.
- coperio.** e— tus facinoribus C 23, 1. miseris J 14, 11.
- copla.** armorum — nobis maior C 52, 20. J 44, 2. 93, 8 (ex omni, *ut*) 103, 2. latronum in ea regione magna e. C 28, 4. populo R. nunquam ea (*scriptorum*) copia fuit C 8, 5. *Seq. gen. gerund.* C 51, 4. J 18, 5. 22, 5. 50, 4. 52, 3. 56, 1. 61, 4. 82, 1. 83, 1. *Sq. inf.* C 17, 6. e— am facere J 82, 1. 83, 2 (eadem fieret). 102, 5. 52, 3. 56, 1. habere J 83, 1. 111, 1 (Ingurthac). avaritia neque e— a neque inopia minuitur C 11, 3. ex omni copia, quam — adduxerat C 56, 1. 3. 61, 5. in magna e. rerum C 2, 9. in tanta e. doctissimorum hominum H 1. ex copia rerum J 39, 5. 98, 3. locis ex e. idoneis J 76, 3. pro rei copia J 90, 1. tam levi copia H 1 35. cui omnes e— ae in usu cotidiano erant C 48, 2. suis filiacque copiis persolvere C 35, 3. e— is integra H 11 95. rex fama atq. e— is potens J 14, 7. copias, fidem, magnitudinem regis sui J 103, 7. serviti magnae e— ae ad eum concurrebant C 56, 5. — arum pars J 49, 1. 52, 5. copias adducere J 97, 1. armare J 13, 2. augere H 1 36. distribuere in partes J 101, 1. findere C 7, 7. 60, 7. magnas se habiturum C 56, 3. parare J 21, 1. 39, 4. 48, 2 (omnium generum). C 43, 2. quod genus ex e— is regis J 56, 2. hostium e— is clausum C 57, 5. e. parvis bella gesta C 53, 3. cum omnibus e. consedit J 91, 3. exercitum pro loco atq. e— is instruit C 50, 1.
- coquo.** e— ctus cibus (panis) J 45, 2.
- coram e. abl.** J 9, 4. 109, 1. coram se daturum operam H IV 30.

- Cordueni** H IV 60.
corium. ex e—is utres fierent J 91, I. scuta ex e—is J 94, I. c—a re-
 cens detracta H IV 2.
Cornelius. —orum gens clarissima C 55, 6. tres C—II C 47, 2. P. Cethe-
 gus H I 48, 20. G. Cethegus C 17. 32. 43, 3. 46. 47. 48, 4. 49. 55. L. Cinna
 C 47, 2. H I 20. 42. 48. 19. L. Niscuna J 95, 2. L. Sulla C 11. 16. 37.
 51, 32. J 95, 96. 98, 4. 101. 102—113. H I 27—37. 41, 5. H 12. i 82. V 13.
 P. Sulla C 17, 3. Serv. Sulla C 17. 3. 47, 1. Cornelius scriba H I 41, 17.
 G. Corn. eques Romanus C 17, 4. 28, 1. Gn. Cornelius Lentulus Clodianus
 H III 70. IV 35. — P. Corn. Lentus Marcellinus H II 39. — P. Cornel.
 Lentulus Sura C 17. 43. 44. 46. 47. 55. 58, 3. — P. Cornelius Lentulus
 Spintber C 47, 4. — P. Cornelius Scipio Africanus J 8 et 9. 22, 2.
cornicen H I 71. J 93, 8.
Cornificius, Q. C 47, 4.
cornu. iù e—ibus locat equites J 49, 6. *Vid. ad* H I 71.
corona H II 23, 3.
corpus. *Vid. animus et anima.* *Obp.* ingenium C 2, 1. 8, 5 (nemo sine
 corpore exerebat). a vobis non aberit C 20, 17. patiens invidiae algoris
 vigiliae C 5, 3. armis infirmum C 6, 6. armis tegitur C 58, 16. **corporis**
 artes bonae (et animi) J 28, 5. bona J 2, 3. eraciatus J 24, 10. cultus C
 48, 2. H IV 46. debonestamentum H I 55. gaudia J 2, 4. ingenio H II
 41, 9 *ausp.* turpissima pars J 85, 41. humani sanguis C 22, 1. stupro C 24, 3.
 voluptates J 1, 4. vis C I, 5. 5, 1. J 2, 2. **e—us** liberum habere C 33, 2.
 virile effeminat C 11, 3. exercere C 2, 1. *al.* J 71, 1. nudum et caecum
 ad hostis vortere J 107, 1. lacerum semianimum omittentes H III 67, 16.
 cetera intactum reuonibus tegunt H i 18. cum corpore Laeli H II 16. cor-
 pore locum tegere C 61, 2. ndorso J 85, 29. ingenti H II 47. imutilato
 H IV 40. mulcato H III 24. omni — quietus H III 19. peritum H II 35.
 salubri J 17, 6. senecto H IV 63. varius J 113, 3 *Comm. p.* 98. ut corpora
 nostra ab iniuria tuta forent C 33, 2. tegere ab J 101, 4. sustinere H III 72.
 agitare huc illuc J 60, 4 *cont.* H I 60. sauciata in ratis inposuisse H II 65.
 super occisorum corpora vadere J 94, 6. per calonum corpora evasit
 H I 74. per nostra e—ra bellum conficere H IV 61, 16. in nuda intacta
 corpora H i 59. niti corporibus J 60, 4. e—ibus hominum vesci H I 67.
Corsa H II 8.
Corycum H I 80.
Cosa H I 51.
Cossinius H III 65.
cotidianus. nsus C 48, 2. *al.* C 14, 4.
cotidis castra movere J 45, 2. distribuere J 91, 1.
Crassus *vid.* Licinius.
creber. cr. ignis facere J 98, 6. 106, 4. H III 67, 5. vigilias ponere J
 45, 2. e—ro impetu J 50, 1.
crebritas fluctuum H III 42.
credibilis C 5, 3. 13, 1.
credo. no ea crederet J 107, 3. ne quid de se temere C 31, 7. ea parum
 credendo de aliis H I 41, 1. *Sq. acc. et inf.* C 17, 7. 23, 6. 24, 4 (posse).
 J 30, 3. 46, 6. 92, 2. 103, 7. *inf. fut. fore* C 20, 1. 27, 1. 46, 2. J 4, 3. H III 7.
 J 85, 16. 107, 4. se munitos J 75, 10. 106, 6. quoseumque idoneos C 39, 6.
 52, 13. J 76, 1. H III 67, 8. optimum factu C 32, 1. finem mali H III 61, 9.
 pro certo creditur *cum anacol.* C 15, 2. falsum pro vero C 51, 36. credo,
 deis fretus J 90, 1. neque loco neque homini satis C 31, 2. J 72, 2. H i 47.
 virtuti — fidei J 74, 1 (minus). 106, 3. creditum abiurare C 25, 4.
creo. ut ipse in eo numero —aretur J 41, 4. —ati pro iure vostro H
 III 61, 5.
creseo. civitas quantum brevi e—verit C 7, 3. e. Rhodiorum opibus pi ri
 creverat J 51, 5. cupido —vit C 10, 3. enim flammam in pectore —ere J
 4, 6. quo fuga atque formido latius —erent J 55, 7. Huc (avaritia, am-

bitio) primo paulatim —ere C 10, 6. hominem adulescentem magis magisque —ere J 6, 2 *conl.* C 51, 32 qui malo rei p. creverant. licentia paulatim —vit C 51, 30. opes cuiusvis contra —ere C 17, 7. potentia paucorum —vit C 39, 1. regnum per scelus —ere J 14, 7. res p. e—vit C 10, 1. parvae res concordia —unt J 10, 6.

Creta H III 57—60.

Cretenses H III 60, IV 61, 10, 12.

crimen. falsis —ibus circumventum C 34, 2.

criminoz. ut illi —antur H III 61, 17. scntatum —audio C 38, 1. *Sq. acc. e. inf.* J 79, 7.

criminoze de bello loqui J 64, 5.

Criemetopon *ad* H III 18.

Crixus H III 67, 11, 68.

crocum H I 80. e—o sparsum H II 23, 2.

cruciatu. quis mihi vivo satis H II 41, 3. mortem requiem non —um esse C 51, 20. praemin an e—um mallet J 70, 5. —us virorum industrium H I 41, 17. corporis deprecor J 24, 10. omnis minores quem facinora illorum C 51, 15.

crudelis. gratuito malus atq. er. erat C 16, 3. tum crudelior, cum — H I 41, 5. quid in talis —le fieri potest C 51, 17. animus C 31, 4. facinora (foeda —) C 11, 4. 52, 6. (superba) J 30, 3. incendium C 48, 2. iuperium (intolerandumque) C 10, 6. inperia iniusta, superba e—ia C 19, 4. paricidae —issuui C 52, 31. sententia C 51, 17. *Inc.* H III 67, 19. = crudeliter victoriam exercero C 38, 4.

crudelitas. superbia atq. er. C 51, 14 *conl.* —tem edocuit C 10, 4. violentia atq. —te feueratorum C 35, 1.

cruento. gladium J 101, 6.

cruentu. —is manibus J 31, 12. annus bello civili C 47, 2. —am atq. luctuosam victoriam C 58, 21.

crur. —e atq. luctu omnia conpleri C 51, 9.

crus. fracta —ra H I 30.

crux. in —cem acti J 14, 15.

culpa. suam —am aetores ad negotia transferunt J 1, 4. gloriam ex e. invenit J 9, 4. 7. e—ã vacuus C 14, 4. non meã e. J 24, 2. ex nulla conscientia de e. C 35, 2.

cultor. sui —orem H IV 33. exercitum agri, pecoris, — belli cultorem J 54, 3. cultores eius terrae J 17, 7. pecora cultoresq. in agris J 46, 5 *conl.* 18, 4. fuga —orum H I 86. —oribus ignaris H III 67, 14. — inanis H III 30. — nrva repleta H i 26.

cultu. filiorum multus pueritiae e. J 75, 1. ipse c. rei H i 81. stupri ganeae ceteriq. cultu C 13, 3. legum e—usq. pleraque J 78, 4. collis vastus ab natura et humano cultu J 48, 3. de natura cultuq. eius J 95, 2. regio victu atq. e—u notatam agere C 37, 6. — eodem habere J 5, 7. — Persarum agere H I 63. — quam maxime miserabili J 33, 1. copiae in cultu corporis C 18, 2. egregio ornata H IV 46. suctum agri —ibus H II 80.

cum praep. c. armatis C 28, 1. velitaribus armis J 105, 2. illorum armis sequi J 94, 2. auro et argento J 13, 6. latro cum caloniibus et paucis sicariis H I 28, 7. e. Cnssio J 33, 1. cum civibus (agere = vivere) H II 41, 5. cohortibus J 46, 7. 50, 1. 56, 3. 58, 5. 90, 2. 103, 1. H II 28. omnibus copiis J 91, 3. H I 54. 69. custodibus C 46, 5. H II 25. e. Duedalo transitum fecit H II 5. delectis J 51, 5. 54, 9. 56, 4. cum eo C 44, 3. et cum eo C 28, 1. J 28, 1. H II 96, 10. — eis J 91, 4. 93, 8. equitatu J 20, 3. 49, 1. 55, 4. 95, 1. 96, 1. 100, 2. equitibus J 21, 2. 25, 10. 46, 7. 50, 2. 98, 4. 105, 3. exercitu C 18, 5. 21, 3. 32, 3. 36, 3. 43, 1. 52, 24. 35. 56, 4. J 49, 4. 56, 2. 58, 7. 74, 1. H I 48, 2. 11 33. 96, 6. IV 61, 14. *at.* J 38, 9. H II 96, 1. expeditis C 60, 4. fascibus C 36, 1. Flacco J 43, 1. funditoribus et sagittariis J 100, 2. c. his J 86, 1. imaginibus suis H III 61, 18. Ingurtha J 61, 4. e. legatis C 46, 6. *at.* J 45, 2. legionibus C 57, 2. H I 68. V II *conl.* J 68, 2. liberis et magna parte pecuniae J 76, 1. libertis et ca-

lonibus adsiſtit C 59, 3. Ligure J 93, 7. litteris J 9, 1. manipulis J 100, 2 (expeditis). manu C 43, 2 (magna). J 12, 3. 20, 3. 7 (praedatoria). Mario eundi J 84, 3. multitudinae magna C 30, 1. 97, 1. H III 2. omni J 20, 3. maiore numero J 86, 6. paucis C 32, 1. 60, 7. J 54, 2. 80, 1. 101, 6. 113, 5 (amicis et quaestore nostro). H III 11 (ſidiis). pecore atq. alia praeda J 20, 3. peditibus J 101, 5. perſugis et parte cquitatus J 75, 1. peanumis et hostibus rei p. exercitum addacit H I 48, 22. plerisque necessariis suis J 113, 6. plurimis J 101, 6. praesidio equitum J 105, 2. quibuscum ire H III 8. Gn. Rufone J 104, 3. secum J 30, 4. 81, 2. 106, 2. H III 67, 12. ſiguis incedere J 45, 2. Sulla J 107, 5. ſubplacitis J 46, 2. telo C 27, 2. 49, 4. 50, 2. turmis J 38, 6. 98, 1. volentibus H III 67, 3. Voltareio C 45, 3. — cum eo — parabant C 18, 5. cumque eis — condidere C 6, 2. c. Q. Minicio conſulatum gerebat J 35, 2. c. paucis diripiebant J 41, 3. c. filio suo petiturum J 64, 4. mecum adaitimini J 85, 17. vobiscum periculis adero J 85, 47. quibuscum cognoscit J 104, 1. c. ceteris C 43, 1. — — eludem cauſae dacei nauſi H I 16. Etruria c. Lepido ſuſpecta ia tumultum H I 45. c. paucis conſilia Catuli ſecutus sum H I 48, 6. Appius c. Catulo — praesidio ſit H I 48, 22. ſigna cum Laeli corpore recepta H I 16. elepbanti cum parvo argenti poedere traduntur J 29, 6. dux — cum nrbe Valentia et exercitu ~~deleti~~ H II 96, 6. nrbem c. muris et turribus H I 16. epistulam e. ſervo nauſi H III 36. milites e. classibus amiſi H IV 61, 14. avaritia atque ambitio cum ſuperbia inuadere C 12, 2. c. potentia avaritia inuadit J 41, 9. cuncta eam fortuna deſeruere H II 41, 2. deos penatis cum dignitate deditis H II 41, 4. inuidia eam meta urget J 35, 2. otium cum libertate H I 41, 9. — c. ſervitio *ibid.* 25. laborem cum honoribus H I 41, 9. prouiciam c. exercitu H I 48, 4. pro conſule c. imperio H I 48, 4. — — c. legatis H I 48, 7. ſcrinium cum litteris C 46, 6. quantum c. beneficio negotii ſuſtineam J 85, 3. omnia c. precio honeſta J 86, 3. ſimul c. C 2, 5 (moribus inmutatur), *conſ.* J 78, 3. C 33, 5 (ſuavia amittere). J 14, 23. H II 41, 4. una (nobiscum) C 52, 10. 20, 17. J 11, 8. iuxta mecum omnes C 54, 5. parem cum liberis J 11, 9. pariter cum filiis J 9, 3. pariter e. ortu ſolis J 98, 2 *conſ.* J 105, 5. — c. eupta Thala J 77, 1. c. luce H III 67, 19. c. occaſu ſolis J 91, 2. agere cum — C 20, 1. (populo) C 51, 43. J 29, 3. 96, 2 (c. hamillunis loca atque ſeria). 108, 1. amicitiam inſtituere c. — J 14, 5. bellum c. Etruscis H I 9. — fuit cum J 17, 1. belli cauſam habere eam — J 81, 1. bellum gerere cum C 51, 5. 59, 3. J 5, 1. 73, 7. 85, 10. 110, 7. ſumere H IV 61, 5. bellare H IV 61, 5. certare C 9, 2. 54, 5. J 6, 1. 114, 2. H III 11. certamen eſt J 49, 2. 54, 5. concurrere c. inſeſtis ſignis C 60, 2. confirmare societatem J 44, 3. communicare C 56, 5 (commune cum C 1, 2). comparare J 85, 13. componere J 48, 1. conſulta c. illo J 108, 2. contedere C 53, 3. J 4, 7. eum imperatoribus pacem conuentam J 112, 2. diſſerere J 102, 1. exaequatus e. imperatoribus labos J 100, 1. eſſe eum (alia ſibi omnia c. conlega ratus) J 43, 2. exercere ſimilitates C 9, 2. iniuſitias C 49, 2. foedus facere J 38, 9. manum conserere J 40, 2. miſcere J 18, 7. 83, 2. 102, 5. H IV 61, 2. permiſcere J 44, 5. 46, 7. 59, 3. mutare eum J 41, 5. pactiones facere J 40, 2. pax ſit eum J 61, 3. societatem componere H IV 11. tranſigere J 29, 5. verba habere cum J 9, 4. facere J 38, 9. ſupra facere C 15, 1. ſtupri conſuetudo cum C 23, 3. agitatuiſſe ſecum J 113, 3. reputare ſecum C 52, 2. J 62, 9. 13, 5. 70, 5. 85, 10. volvere C 32, 1. J 6, 2. 108, 3. 113, 1. habere cum animo J 11, 3. trahere c. animo J 93, 1. cum ſummo ſtudio C 51, 38. ſumma turpitudiae C 58, 13. magna gloria C 59, 6. maerore atq. luctu vitam exigunt J 14, 15. cura J 54, 1. 66, 1. 68, 1. ſuo auxilio J 65, 3. magno gaudio J 69, 1. ingeati periculo J 92, 8. machinato ſtrepitu H II 23, 3. magno tumultu H II 40.

cum (*vid. ad* H IV 61, 13) *particula c. ind. praes.* animus mihi adceaditur, cum conſidero C 20, 6. 52, 2. 58, 18. J 85, 21. c. emunt — diruunt. tamen vincere nequeunt C 20, 12. ceperant, cum conſerunt J 60, 6. 106, 5. tum — cum vor-

tunt H I 41, 5. eum interim J 12, 5. 49, 4. H I 48, 17. II 41, 7. 96, 2. III 61, 6. IV 15. *c. ind. impf.* illa tempora, eum erant J 31, 20. processerat, eum etiam tunc erat J 51, 2. eum videbam parari H I 48, 6. IV 8. *c. ind. pf.* Sulla eum — insit, quis non laudabat C 51, 32. eum primum J 62, 7. 91, 1. *dub. an praes. aberrant*, eum Sulla — incurrit J 101, 8. *c. ind. plusqf.* J 44, 4. 92, 8. H I 60. *c. ind. fut.* C 52, 17. 58, 8. J 31, 22. II I 48, 7. *c. fut. ex.* C 12, 3. 51, 24. 58, 16. J 101, 5. H II 1. *c. cont. praes.* eum praesertim C 51, 19. J 2, 4. 3, 2. H I 41, 1. III 61, 11. eum tute — agas, exercitum cogere J 85, 35. eum lucent J 85, 26. H II 41, 11. 14. *concess.* H I 48, 14. 18. III 61, 15. *or. obl.* J 83, 1. *c. coni. impf. temp. et caus.* C 22, 1. 23, 3. 29, 1. 31, 8. 35, 5. 48, 4. J 7, 2. 9, 4. 11, 5. 14, 2. 40, 4. 58, 4. 6. 62, 8. 9. 74, 1. 79, 8. 93, 2 *bis.* H I 9. 22, 67. II 41, 4. 90. III 1. 67. 2. 18. (*concess.?*). IV 4. 61, 13. *concess.* C 31, 7. 35, 3. *or. obl.* J 4, 5. 107, 4. *concess.* C 3, 5. 36, 4. J 6, 1. H IV 61, 9. *c. coni. perf.* C 44, 6. 52, 36. H I 41, 23. *c. cont. plusqf.* C 22, 2. 47, 3. 51, 6 (*concess.?*). H I 48, 6. 102. II 23, 2. *or. obl. pr. fut. ex.* C 43, 1. J 112, 3. *couplevit*, eum initio — habuisset C 50, 2. nisi eum — desenuisset H I 93. eum tamen *c. inf. hist.* J 98, 2. eum hae litterae adlatæ, forte J 71, 1. *Verb. deorat* II i 35. = eum — tum. eum virtute tum gratia viri permotus J 9, 3. eum propter artis — tum maxime quod J 43, 5. *cont.* 89, 6. eum natura loci, tum dolo obscurati J 49, 5. *c. ingenio infido*, t. metuenti J 61, 5. *c. pro honore*, t. contra Metellum adenderat J 61, 4. *c. cetera*, t. maxime J 101, 3.

cunctor. expectantes cunctamini C 52, 28. cunctari et dubium rationes trahere J 97, 2. dolo an vere *c* — tatus J 113, 1. illo *c* — tante sibi ipsi consulant J 62, 1. *c* — ando rem p. intutum patiemini H I 48, 17. — quid stantis C 52, 25. 31. adcedere C 44, 6. J 13, 6.

cunctus. civitas — cuncta praedae fuit J 60, 3. *c* — a gignentum natura J 93, 4. — a plebes C 37, 1. vim — am H III 61, 5. loca atque tempora *c* — a J 35, 5. — a mortalium mala C 51, 10. — a maria terraeque C 10, 1. — a moenia J 57, 2. — a mortales C 51, 12. *de* — is negotiis J 11, 12. Numidae — i J 38, 6. 93, 4. res cunctas C 8, 1. J 2, 1. eum nationibus, populis, regibus cunctis H IV 61, 5. cuncta ea quae J 33, 2. ea cuncta J 41, 5. 98, 7. quae cuncta H I 41, 5. cuncti C 61, 6. J 55, 6 (cuncti aderant — divorsi agebant). 56, 5 (aut magna pars). 62, 4 (scuatori ordinis). 94, 9 (primo — deinde — postremo cuncti). 98, 4 (contrahit, dein cunctos). 99, 3. H II 58 (illi — ruere cuncti). III 61, 24 (singuli — cuncti). 67, 4. 73. IV 44 (eos et cunctos). cuncta imperata J 77, 3. cuncta C 43, 2. *cont.* J 66, 1. C 45, 1. *cont.* J 112, 2. C 53, 4. J 2, 3. 5, 2. 23, 1. *cont.* 73, 1. 63, 1. 65, 5. 92, 2. H I 68. II 41, 2. III 61, 26. II i 118.

cupiditas. vita sine — tate agebatur C 2, 1. admonet alium — tis suae C 21, 4. ardens in — ibus C 5, 2.

cupido. consulatus ingens exagitabat J 63, 2. tanta gloriae iucesserat C 7, 3. honoris vexabat C 3, 5. inperi crevit C 10, 3. *cont.* J 19, 1. H IV 61, 5 (profunda — et divitiarum). pecuniae C 13, 3. somni prins quam esset C 13, 3. victoriae — ine animus haut satis moderatus J 42, 2. *cont.* J 19, 1. — do eius potiundi Marium invasserat J 89, 6. (*cont.* J 37, 4). difficilia faciendi animum vortit J 93, 3. ignara visundi H i 94. neque eo magis — o Iugurthae minuebatur J 20, 6. quo — o animi hortabatur J 61, 1. ad explendam animi — incem J 6, 3. animus — ine caecus J 25, 7. *cont.* 37, 4. eupidine atq. ira grassari J 61, 5. animi eupidine et noxarum metu agitur ac laeceratur H I 48, 11. captus pravus — inibus J 1, 4. flagrantes inopia et — inibus H I 48, 7.

cupidus. novarum rerum C 28, 1. 48, 1. J 66, 2. pacis J 102, 3. incepta patrandi J 70, 5. cupidus voluptatum, set gloriae cupidior J 95, 3. = quo cupidius se ostentantes H i 63. quod non cupidissime facturi essent C 40, 4. = percupidus H V 6.

cupio aliena C 12, 2. agros — donum C 11, 4. eadem J 31, 14. inmoderata, incredibilia, nimis alta C 5, 5. novas res J 70, 1. pacem J 83, 2.

- ut requiem enpiatis hortor H III 61. 17. *Sg. inf.* C 27, 4. J 57, 4. 101, 9. 112, 2. H I 48, 20. III 67, 11. ut mox cupitis ministrari haberet H IV 32. inperia — minime cupiunda J 3, 1. non omnia omnibus J 64, 2. animo cupienti nihil satis festinatur J 61, 6. ego bellum cupiens H I 41, 16. cupientissimus legis H I 32. cupientissima plebe eos. factus J 84, 1.
- cura** animum cepit J 71, 2. ingens illum occupavit C 46, 2. multa summo imperio inest H II 41, 14. segnior — minus gravis — multiplex patres exercebat H I 54. si bonorum rerum tanta e. hominibus esset J 1, 5. omnis e. rerum publicarum J 3, 1. humanarum rerum e. apud vos oriatur J II, 21. curae similitudine patres adpellabantur C 6, 6. tantum antiquitatis — aequae maioribus pro Italia fuit H I 14. ultra neque e — ac neque gaudio locum esse C 51, 20. curae caso J 14, 16, 26, 1. 75, 9. H I 48, 15. — habere C 21, 5. si tam vos — am libertatis haberetis J 31, 16. — libertatis eximat H I 41, 1. duplicat H II 41, 2. odio — quam — a rei p. J 40, 3. regis — a machinata fames H III 31. maiore cura H III 61, 28. J 85, 2. multa curā (multo labore) J 7, 4. cum cura J 54, 1. 66, 1 (magna). J 68, 1 (maxima). sine cura C 37, 3. H IV 43. non absolvit — a familiari H IV 60, 10. vacuum enris nisi instantibus H III 51.
- curator** negotiorum J 71, 3. rei p. J 110, 6.
- Curens** J 19, 3. Curenas H II 39. Curenenses J 79.
- Curetes** H III 60.
- curia**. pro e. C 18, 8. ex e. C 32, 1. in e. inpetum C 43, 3. e. egrediuntur J 15, 2. amissa curia H I 48, 3 *cj.*
- Curio** *vid.* Scribonius.
- Curio**, **Q.** C 17, 23, 25.
- curio** rem p. H I 48, 19. seque remq. p. C 9, 3. sociorum iniurias J 14, 19. alienam rem suo periculo J 83, 1. domi forisq. omnia J 85, 3. multa tam ducta eius curata H I 55. cum eum invitassent, curabant H II 23, 2. in dextra *sím.* C 59, 3. J 46, 7. 57, 2. 60, 1. 5. 109, 2 (cohortis). utres uti fierent curabat J 91, 1.
- currus** falcati H I 1.
- curvus**. — u certare J 6, 1. H II 11. — u tendere ad J 91, 4.
- Curvius** H I 6.
- curvus**. spatium tam e — um H IV 20.
- custodia**. — ae causa J 65, 2. — ae habitum H IV 61, 8. in — am tradere C 50, 3. — as thesaurorum H III 35. — regias H IV 47. in — is habere C 47, 3 (liberis). 52, 14. — — teneri C 50, 4.
- custos**. eum — dibus C 46, 5. H II 25.
- Cyrene** nympha H II 5.
- Cyrus** C 2, 2.
- Cyzicum** H III 16 — 27. IV 61, 14.
- Dabar** J 108, 109.
- Daedalus** H II 3.
- Dalmatae** H I 73.
- Damasippus**. L. C 51, 32 — 34.
- damno**. exilium damnatis permissum C 51, 40.
- damnum**. egestas habetur sine d — no C 37, 3. ex qua ad rem p. *damna* atq. dedecora pervenerint J 31, 19.
- Danubius** H III 8, 9.
- Dardania** H II 33. III 39.
- Dardani** H III 39.
- Dasianus** *vid.* Hostilius.
- de**. vestes de pellibus H I 19. de victis Hispanis tropaea constituere H IV 29. proximum de promunturiis C III 48 (?). de multis causis C 37, 4 *cont.* H V 13. absolvere de C 4, 3. accipere J 21, 4. 110, 6. admonere C 5, 9. agere de C 51, 54. J 29, 3 *cont.* C 52, 6. agitare J 30, 1. audire J 22, 1. certare C 9, 2. H III 61, 11. certiore fieri J 46, 1. 101, 1. cognoscere J 87, 4. 97, 4. in colloquium venire J 112, 3. 113, 2. componere H I 78.

- conscientia de culpa C 35, 2. consilia habere de C 52, 3. consultare C 51, 1. *vid.* consul. contendere H I 40. credere C 31, 7. H I 41, 1. decernere C 52, 17. dicere C 18, 1. 19, 6. 51, 20. J 4, 2. 19, 8. 30, 3. 95, 2. 111, 1. disceptaro J 11, 2 (21, 4). disserere C 51, 15. 19. 52, 3. 13. J 11, 5. 42, 5. 102, 2. docere C 48, 4. J 13, 3. existumare H I 41, 20. explanare C 4, 5. fama erat J 32, 5. 55, 2. fieri de eis C 50, 3. indicare C 30, 6. 48, 6. interrogare C 47, 1. iudicium J 61, 4. legatos mittere J 22, 4. legem ferre H II 12. — promulgare H IV 35. loqui C 52, 34. J 6, 1. 29, 5. II III 61, 8. memorare C 3, 2. 26, 3. 52, 13. narrare C 23, 4. J 17, 2. 25, 4. 28, 4. obstetari C 45, 4. pango H I 20. pactiones facere J 40, 1. percentari C 40, 2. queri C 27, 4. 40, 3. 43, 1. 3. 52, 7. J 1, 1. 20, 5. referre C 48, 5. 51, 43. scribere J 24, 4. silere C 2, 8. J 19, 2. sollicitus J 55, 2. statuere C 52, 17. 31. J 14, 20. supplicium sumere C 50, 4. 51, 39. 52, 36. 55, 6. 57, 1. J 33, 3. 35, 9. de ceteris, senatus enrae fore J 26, 1. de improviso C 28, 1. J 38, 4. 90, 1. 107, 6.
- debo.** graudem pecuniam C 49, 3. uti illi quam plurimi deberent J 96, 2. privato homini gratiam J 110, 1. vostrarum rerum iniuriam gratiam ultro debere H III 61, 20. deberi mihi beneficia — uti debitis uter J 14, 3. honores quasi debitos a vobis repetit J 85, 37. Omnes considerare debent H IV 61, 1. debere illi suas res satis placere J 64, 2. non d—ere incerta pro certis mutare J 83, 1. — administrari — peti debere J 85, 2.
- decedo.** Africa (legati) J 20, 1. 23, 1. Italia J 28, 2. 35, 10. Numidia J 38, 9. Romam J 36, 4. postq. invidia decesserat J 88, 1. illa formido mentibus J 41, 3 (*at. disc—*).
- decem** J 16, 2. 28, 2. 38, 9. 75, 3. d. millia H I 61. IV 61, 6.
- December.** Nonas —ris C 18, 5.
- decerno.** Silane — te subegit genus poenae novom d—ere C 51, 18. inter haec parata atq. decreta C 43, 3. nihil etiamtum decrevisse J 109, 3. quae pessimi atque stultissimi decrevere H I 48, 1. d—ite digna nomine H I 48, 20. pauci ferocius decernunt J 104, 2. subplementum J 84, 3. qui legatos, pacem, concordiam — decrevere H I 48, 5. exercitiis decretis H I 41: omnibus quae postulaverat decretis J 84, 5. cum maiore numero quam decretum erat J 86, 4. stipendium — alia decernuntur J 27, 5. senatus Metello Numidiam decreverat J 62, 10 (*inc. J 73, 7*) *cont.* J 27, 3. 114, 3. legatis praemia C 50, 1. supplicia deis immortalibus J 55, 2. praemium — servo — libero C 30, 6. quod in paricidas decretum erit C 51, 25. vos de exercitu Cat. — decernere C 52, 17. tempus ad utramq. rem J 12, 2. diem colloquio decretum J 113, 3. *ut* C 30, 6. 36, 3. 47, 3. J 28, 2. *cont.* darent operam C 29, 2. suo — iussu nullum potuisse foedus fieri J 39, 3. *cont.* C 48, 6. eumque — retinendum C 48, 6. *cont.* C 4, 1. 50, 4. decrevi — aetatem agere J 4, 3. C 35, 2. 58, 14. J 8, 2. 20, 5. 44, 4. 100, 1. H IV 32. *Susp.* iusserit decreverit volnerit J 40, 3. *Comm. p.* 79. = decretum fit C 53, 1 (senati). J 16, 2. 25, 2 (tale). senati decreto C 30, 3. H i 93. *cont.* C 36, 5. per s. d. J 28, 3. ex s. d. J 28, 3. — —ta J 40, 1. patrum de—ta H III 61, 16. — vostra J 24, 3. —tis suis C 33, 2. mollitia —orum H I 48, 3. legatos et d—a paratis H I 48, 17. quid opus decretis H I 48, 19. d—um consulis subvertere J 30, 1. quinquenni decreta et consulta omnia rescindi J 11, 5. ex consili —o J 62, 5. neque animus negotio defuit neque decretis labos H II 41, 1.
- deceo.** omnis homines — niti deest C 1, 1. 51, 1. J 10, 7. 68, 3. 107, 1. decebat J 85, 48. H I 48, 1. *sive acc.* C 51, 13. J 14, 16. 30, 4. 31, 3. fratri, quem minime deenit, propincus — eripuit J 14, 15. unde minime deenit vita erepta est J 14, 22. quae ab imperatore deenerunt, suis provisa J 49, 2. locum editorem, quam victoribus decebat, espit H I 98.
- decipio.** cuius torpedinis erat decipi H III 61, 20.
- declaro.** *Vid.* consul. (tribunus) per omnis tribus —atur J 63, 4. omnia per nuntios consuli C 40, 1. quanti fecerit pericula mea —ant J 24, 7.
- declino.** adversa in pravitatem — declinando eorumpebant H II 30.

- declivis** J 17, 4.
decoro. delubra pietate, domos gloria C 12, 4.
decoris. equis et armis —ibus H III 14.
decorus. arma C 7, 4. facies J 6, 1. = decore res p. gesta J 100, 5.
decumus J 97, 3. 100, 3.
decus. d. gloria C 20, 14. 58, 8. atq. pudicitia C 35, 3. atque libertatem gratificari J 3, 4. fides d. pietas J 31, 12. studium modestiae d—oris C 57, 5. decori esse J 19, 1. 73, 1. 85, 40. Omne partium decus in mercedem corruptum H I 13. buius ordinis interiit H I 48, 19. contra d. regnum J 33, 1. 72, 2. sine —ore J 103, 4.
dedecoria. d—es inultique caeduntur H III 74.
dedecoro. se flagitiis —avere J 85, 42.
dedecus maius est — amittere J 31, 17. dedecore salutem quaesierat J 30, 1. sine —ore J 14, 24. H II 41, 5. per —us C 20, 9. per dedecora C 37, 5. ad rem p. damna atq. —ora pervenire J 31, 19.
dediticius J 31, 19.
deditio. qualis illa pax aut d. sit J 31, 19. d. coepit J 62, 7. deditiois mora J 29, 4. signa J 46, 6. deditioem adprobare H II 69. deserere J 70, 1. facere J 46, 1. 91, 5. *cont.* 26, 1. omittere J 66, 1. polliceri J 36, 2. in—onem accipere J 29, 5. H III 35 (castella). ad d—onem impellere J 62, 2. d—one bellum conficere J 30, 1. in nova d—one J 75, 8.
dedo. sese praetoribus C 45, 4. sese po. ro. J 32, 5. alia omnia (praeter —) po. ro. J 46, 2. — Metello J 47, 3. regnum deditum venire J 28, 2. dedita Circa J 35, 1. multi mortales dediti obsides J 54, 6. voce dedoque me pro ro p. H II 41, 10. non modo repugnantibus, set ne deditis quidem H I 60. quaestui atq. sumptui deditus orat C 13, 5. ventri atq. somno C 2, 8. J 85, 41. corporis gaudiis J 2, 4.
deduco. in acum locum C 50, 1. J 52, 5. in planum J 49, 6. vigiliae —ebantur J 41, 5. in carcerem C 55, 2. ad Marium J 113, 7. exercitus Numidia —ctus J 39, 4. praesidia deducta H I 48, 17. coloniis deducendis J 42, 1. consules candidatum sacra via deducendis H II 40.
deerro. cobbis a ceteris —averat H III 56.
defectio. post —onem sociorum H I 17. II 41, 6.
defendo. sua loca J 54, 8. locum multo sanguine —sum H III 70. moenia J 56, 2. munitionem J 38, 6. ius H III 61, 2. populi iram C 38, 3. praesentia H I 10. rem p. H I 48, 1. pacem H I 48, 3 et 13. (aedes) proxima hant faciles sunt defensus H III 32. opes ad —undum minores C 52, 15. animus ad ea —unda H III 61, 7. gladio se a multitudine C 45, 2. quid a Pyrrho — defensus est H I 41, 4. ab iniuria C 35, 5. ab Romanorum avaritia J 49, 2.
defensio *obp.* satisfactio C 35, 2.
defensio moenia J 26, 1. (*pass.*) 60, 3. alios ab hostibus J 97, 5.
defensor. moenium —es J 23, 1. perierint vestri —res J 31, 2.
defere. Daedalus delatus est Cumas H II 3.
defessus malis J 14, 24. bello J III 4. —is hostibus J 99, 1. defessos alius adgrederetur J 79, 4. d—is et exanguibus C 39, 4.
deficio. familiares opes defecerant C 13, 4. milites ne —erent J 51, 4. ab rege J 56, 3. 66, 1. ad se J 61, 1.
defluo. flumen monte defluens H II 31.
deformatus aerumnis J 14, 7.
degradior. monte J 49, 4. colle J 50, 1.
degnato. inde —avissent C 22, 2.
dehinc. primum — d. C 3, 2. J 5, 2. primum — dehinc J 85, 1. supra Numidiam — post — dehinc J 19, 6.
dehonestamentum corporis H I 55. — omnium honorum (Fufidius) H I 41, 21.
dehortor. plura scribere —atur me fortuna J 24, 4. multa me —antur a vobis J 31, 1.

dein. primum — dein J 102, 7. primo — dein J 42, 1. 49, 5. eum unam atq. alteram, dein pluris peteret J 93, 2. ad proximum mare, dein Romani J 23, 2. 75, 1. 94, 2. H III 49. olim — post — deiu H I 48, 7. quid dein proelia enumerem H II 96, 6. considerare debent — dein H IV 61, 1. sequi, dein eedere J 59, 3. exagitare, dein incedere C 38, 1. dein Micipsa regnum obtinuit (*const.* C 59, 1) J 5, 6. 20, 4. 25, 5. 29, 5. 49, 2. 50, 3. 58, 4. 66, 2. 71, 4. 74, 2. 87, 1. 91, 3. 94, 6. 98, 4. 6. 100, 1. 101, 6. 102, 15. 103, 7. 106, 4. H I 9. H 41, 1. H 61, 10. IV 6. dein tamen J 11, 4.

deinceps duas Syrtes J 19, 3. d. monet H III 67, 14.

deinde. nisi deinde faciundi licentia eripitur J 31, 22. quam deinde cui mandatis H II 41, 10. Picentinis deinde Eburinis ingis H III 67, 14. ac deinde J 13, 4. 36, 2. 39, 2. 41, 1. 103, 3. H I 1. alia deinde alia loca J 18, 7. 30, 2. in primis Adherbalem necat, deinde omnis — J 26, 3. primum — deinde C 37, 6. J 13, 6. 19, 3. *om.* primum J 85, 40. initio — deinde J 24, 6. primo — deinde C 10, 3. J 60, 7. 61, 4. 71, 1. 91, 5. H I 55. paulum modo prona, deinde flexa J 93, 4. Deinde se ex curia proripuit C 32, 1. 40, 6. 50, 2. 59, 1. 60, 5. J 18, 12. 27, 5. 34, 1. 35, 5. 38, 9. 46, 5. 50, 2. 53, 2. 57, 3. 63, 5. 68, 1. 69, 1. 75, 7. 9. 76, 3. 77, 3. 84, 5. 91, 4. 94, 2. 99, 1. 103, 4. 106, 1. 107, 2. 7. 109, 3. 112, 2. 113, 5. H 67, 4. IV 61, 7. 15 (*postpos.*).

delego. ex eis duos J 23, 2. ex copia quinque J 91, 8. (omni) 103, 2. virgines ipsae belli promptissimos delegebant H II 13. conloquio diem tempus locum ipse delegeret J 108, 2. delecti C 6, 6. eum delectis J 51, 5. — peditibus J 49, 1. — equitibus J 54, 9. 56, 4. eum delecta manu J 46, 7. — ac cohortes H III 70.

delementum. —ta parant H III 61, 21.

deleo. Numantia d—ta J 8, 2. ante Carthag. deletam J 41, 2. dnx — eum urbe et exercitu deleti H II 96, 6.

delibero. peior an ignavior sit, —ari non potest H I 48, 3.

deliciae. superbia atq. —is omissis C 31, 7.

delinquo. delinquere adulescentuli per ambitionem C 52, 26. alii si delinquere J 85, 4. mercede delinquere H III 61, 5. si quid iracundia delinquere C 51, 12. quae deliquissent J 28, 4. — **delictum.** delicti conscientia J 27, 3. gratiam facere C 52, 8. J 104, 5. animus delicto non obnoxius C 52, 21. ex —to fratris J 39, 2. pro d—to suo verba facere J 102, 12. delicta patefieret J 32, 1. —ta corrigere J 3, 2. quae — reprehenderis C 3, 2. a delictis prohibere J 45, 3. *Susp.* J 38, 2.

delinbrum. —a deorum C 12, 4. —a spoliare C 11, 6.

dementia. in fuga salutem sperare ea dementia est C 58, 16. metum an ignaviam an dementiam eam adpellent H I 48, 12. frustra niti extremae dementiae est J 3, 3. per dementiam C 42, 2.

demitto. in eum locum demissus est Lentulus C 55, 4. transenna demissum simulaerum H II 23, 3. e muris arenas sportis *cj.* H II 53. demissis antennis H IV 41. in pectus tum demitte J 102, 11. demisso vultu C 31, 7. — animo J 98, 1. qui demissi in obscuro vitam habent C 52, 12.

demo. nobis —eres necessitudinem J 102, 5. (morte mea) si quid incommodi vobis demitur H II 41, 9. Graeciae dempsi grave servitium H IV 61, 11. dempto metu H III 61, 1. gloriae aliquantam partem dempserat H II 23, 5 (*at.* demiserant).

demolior. munitiones H IV 56.

demum. is d. C 2, 9. id d. C 12, 5. ea d. C 20, 4. tum d. C 2, 2. J 46, 1.

denego. nihil quod dono dignum esset C 51, 4.

deni J 80, 6.

denique. quarto d. die J 101, 1. 105, 3. denique — possessa est J 18, 12. 38, 2. 51, 3. 52, 2. 60, 8. 62, 9. 70, 2. 73, 6. 76, 5. 91, 1. 92, 4. 97, 5. 99, 3. 101, 11. 111, 1. 3. quantae denique nunc mihi conceitatur turbae H III 61, 11. denique quid relicui habemus C 20, 3. gratia voce, denique omnibus modis J 15, 2. 39, 2. 43, 3. 79, 7. arma tela, lo-

- eos tempora, denique naturam ipsam J 76, 1. *sim.* 97, 4. 110, 4. H I 41, 13. 48, 1.
- denseo.** —ere frontem H II 59.
- denuntio** *Link.* J II 2, 2 *pro* nuntiat.
- depello.** inde —lli J 58, 3.
- dependeo.** malo —ens H IV 40.
- depono.** deponi bellum J 83, 2.
- depravo.** pars gratia —ata J 15, 2.
- deprecor.** mortem — aerumnas — inperim inimici — cruciatus J 24, 10. H II 41, 9. regem suum errasse J 104, 4.
- deprehendo.** comitatus Allobrogum —aut C 45, 1. in maxime scelere civibus —sis C 46, 2. Lentulus — alii —si C 48, 1. 50, 4. J 35, 6.
- deprimo.** duodecim pedes humi depressus C 55, 3. (naves) —ebantur H I 60.
- derelinquo.** quem M. — privatum dereliquerat J 5, 5.
- descendo.** paululum ad laevam C 55, 3. monte J 50, 2. qua —erat J 50, 3. eadem ascendens —ensq. J 94, 2. (uni sibi) equo H V 13. verbum in pectus altius J 11, 7.
- descensus.** qua illi d. erat C 57, 3.
- desenesco.** enim ira belli —uisset H I 93.
- desero.** tempus quam res maturius me —et J 42, 5. me cuncta cum fortuna —ure H II 41, 2. locum J 38, 3. Italiam atq. exercitum H I 28. quae —nerant in castris H IV 4. rem p. libertatem J 30, 3. deditionem J 70, 1. quae faciebam, ea —deseram J 85, 8. a legatis —tus est C 45, 4. oppida —ta propter — J 92, 3. castellum —tum ab ea parte J 94, 3. planities —ta J 48, 4. deserta fugā cultorum H I 86.
- desidero.** —ans solita convicia H III 67, 7. beneficia si —auda erant J 14, 3.
- desidia** (*obp.* labor) C 2, 5. socordia atq. d. C 4, 1. luxu atq. d. C 53, 5.
- designo.** *Vid.* consul. tribunus pl. —atus J 27, 2.
- desino.** bellum sumi — aegerrime desinere J 83, 1. bellum conditionibus —eret H I 4.
- desisto** ab obpugnatione J 25, 11.
- despecto.** agros —antem H II 32.
- despecto.** ignobilitatem Iugurthae J 11, 3. si iure me —unt J 85, 17. vos in mea iniuria despecti estis J 14, 8. despecti et indigni re p. habiti H I 48, 5. H I 41, 11.
- destino.** vobis per suffragia praesides — dominos H III 61, 6.
- desum.** buic quia bonae artes desunt C 11, 2. naturae magis industriam quam vim aut tempus deesse J 1, 2. neque animus negotio defuit, neque decretis labos H II 41, 1. in obsidio moranti frumentum defuit H IV 61, 14. rem familiarem etiam ad necessaria deesse C 20, 11. neque illi ad cavendum dolus aut astutiae deerant C 26, 2.
- deterior.** in deterius composuit H I 78.
- deterreo** ab persequendo J 50, 6. proelio J 98, 5. neque deterretur H I 100.
- detineo.** a quo iucepto me ambitio d—nerat C 4, 2.
- detracta.** adversae res bonos —ant J 53, 8. militiam H III 67, 12.
- detrabo.** vobis dignitatem, illi metum —i H I 48, 3. coria recens —cta H IV 5.
- detrimentum.** nequid res p. —i caperet C 29, 2. H I 48, 22. —to fore C 48, 2. minore —to vinci J 54, 5.
- detrudo.** aliquotiens de—sus H I 99.
- deturbo.** moenibus H II 75.
- deus.** *Libri dit.* *diis.* di 3 H I 48, 3. J 14, 19. debis P J 14, 19. venienti quasi deo supplicabatur H II 23, 3. Iovem aut quem alium deum consultorem expectatis H III 61, 15. ut tanta mutatio non sine deo videretur H I 97. te dei monere J 102, 5. penates H I 48, 16. 20, 11 41, 3. 4. 96, 1. deorum auxilia C 52, 29. H II 41, 1. delinbra C 12, 4. supplicia C 9, 2. templa C 12, 3. nutu J 92, 2. neque hominum neque deorum te pudet H I 48,

15. pro domo atq. hominum fidem C 20, 10. animus deis hominibusque infestus C 15, 4. — atq. hominibus pepercit C 52, 3. — immortalibus per hostias supplicare J 63, 1. — — supplicia decernere J 55, 2. — — sese curae esse J 75, 9. deis sacra H I 22, i 88. deos negligere C 10, 4. implorare C 52, 29. in animo habere J 24, 2. — hominesque testantur C 38, 2. J 70, 5. per d. immortalis C 51, 10, 21. 52, 5. H II 96, 3. apud deos cura rerum hum. oriatur J 14, 21. apud Samothracas deos in fidem acceptum H IV 61, 7. deis imm. confusus C 52, 28. fretus J 63, 1. 90, 1. — volentibus J 14, 19. — invantibus J 85, 48. alterum cum deis, alterum cum belnis commune C I, 3. pro dei boni H I 48, 3.

deviatio. devictis Atheniensibus C 51, 28. bonum publicum privata gratia devictum J 25, 3.

devoveo. se regibus H I 75.

dexter. in dextro latere J 49, 6. H II 68. in dextra parte C 59, 3. inter laeva — et dextrum flumen H II 18. ab dextra C 59, 2. H II 61. a sinistra ac dextra J 50, 4. dextra adsedit J II, 3. dextra sinistra omnibus occisis J 101, 9. per hanc dexteram J 10, 3. in dextris vestris portare C 58, 8.

dextimus. J 100, 2.

dicio. res p. in paucorum ius atq. d—onom concessit C 20, 7.

dico. facere quam dicere malebat C 8, 5. neque dicere neque facere quidquam pensi habebat C 23, 2. dicit aliquis J 31, 8. fide publica dicere iubere C 47, 1. ut dixi C 55, 1. ut supra diximus C 16, 1. J 84, 1. ut supra dictum est J 96, 1. uti dictum erat J 113, 6. causam dicere J 60, 4. ea malo — quae C 51, 4. J 30, 4. meam facta J 85, 24. tanta flagitia H I 29. haec C 10, 4. 49, 1. haec atque alia talia J 64, 3 *cont.* 81, 2 *et* 32, 1. illa J 31, 2. plura dicerem J 85, 50. quae supra diximus C 57, 2. J 33, 2. quas dixerit, studio rei p. dixisse C 52, 16. qui cas res dixere J 95, 2. sententiam dicere C 51, 9. parum J 19, 2. satis dictum est C 19, 6. J 19, 8. verbum satis dictum est H IV 61, 25. strenuis abunde dictum J 85, 50. ita C 19, 4. J 4, 5. *Vid.* bene. male. *Vid.* de. *sq.* acc. c. inf. C 19, 3 (ita). 22, 1. 48, 4. 49, 4 (quae se audisse dicerent). 50, 4. 51, 14. 29. J 4, 5 (ita). 62, 3. 71, 6. 75, 6. 90, 2. 112, 1 *Conn. p.* 63. quas adlatas sibi dicebat C 30, 1. 34, 3. 50, 5. J 31, 1. 37, 3. 38, 6. 52, 5. *dico* *sq.* nom. c. inf. C 24, 3. 59, 3. J 9, 4. 113, 3. ea divisa dicebantur C 43, 2. J 17, 7 (qui regis). 75, 6. ut merito dicatur genitos esse H I 12. *dico* *sq.* membro interr. J 17, 7. 31, 2. fertur dixisse, ut festinaret J 61, 4. fertur dixisse: o urbem *cet.* J 35, 10 *cont.* J 31, 8. quae dici aut fingi queunt probra J 44, 5. quae reprehenderis malivolentia et invidia dicta putant C 3, 2. dicendi finem facere C 52, 1. J 34, 1. haec atque — talia saepe dicendo J 32, 1. quae iracundia — dicitur C 51, 1. H IV 52 (?). dictum a gubernatore H IV 24 (?). dicta alia, set certatum utrinque H III 61, 11. pecunias Appio dietas H II 33. = **dictum.** dicta Adherbalis J 15, 2. aruspiciis J 64, 1. contumeliosa dicta rettulerant J 20, 5. mea dicta sero probat H IV 61, 13. nequus facto ullo neque dicto abstinere J 61, 5. facta an dicta pluris sint J 85, 14. Metelli dicta cum factis composuit J 48, 1. facta dictis exaequanda sunt C 3, 2.

dictito. dietitare sese — cepisse J 84, 1. *fals.* C 22, 2.

dictator. Sulla H V 13.

Didius, T. H I 55.

diduco. diducta manu hostium J 26, 9.

dies advenit J 113, 5. coepit J J 91, 4. consumptus erat J 98, 9 (*cont.* 62, 9. 93, 1). comitiorum venit C 26, 5. J 36, 4. insidii statuitur J 70, 3. is — festus celebratusque — ostentabat J 66, 2. neque dies aut nox illa quieta fuit J 72, 2. tempus, dies, fortuna C 51, 25. **disi** multum processerat J 51, 2. medio H II 77. vesper erat J 106, 2. (**die**) J 52, 3. **die** extremum erat J 21, 2. vix decuma parte **die** relicua J 97, 3. onu et proximum **diem** coniuncti eunt J 106, 1. illum diem — confirmaturum — initium fore J 49, 3. H III 67, 19 (?). diem locumque praedicit J 75, 5. conloquio diei locum tempus delegeret J 108, 2. nocte proxima ante diem

- couloquio decretum J 113, 3. ci negotio proximum d. constituit J 93, 8. d. bello circumspicit H I 48, 8. diem statuit, autē **quam** — C 36, 2. in d. tertium constituunt J 60, 2. autē d. VI Kal. C 30, 1. post eum d. C 48, 3. — — quintum J 102, 2. 109, 3. 112, 2. eo die C 18, 8. illo J 109, 3. certo J 79, 4. sexto J 91, 1. 101, 1. 105, 3. constituto J 13, 9. uno J 21, 2. postero J 29, 5. 38, 9. 59, 1. 68, 2. 75, 9. 112, 1. H IV 4. 6. superiore J 59, 1. amplius uno d. J 76, 1. in tali d. J 96, 3. toto d. intentos babuerat J 94, 3. Volcaniorum d. ibidem moratus H IV 68. dierum X frumento J 75, 3. dies prolataudo C 43, 3. dies noctisque C 27, 2. J 93, 2. 94, 4. H I 75 (multos d.). paucos d. comoratus C 36, 1. circiter XL d. obperiantur J 103, 7. in d. C 5, 7. 20, 6. 24, 2. J 7, 6. 74, 1. H I 43. III 61, 12. intra legitimos d. C 18, 3 *susp.* post — dies C 30, 1. J 90, 2. H III 67, 9. J 76, 5. eis paucos d. H i 23. sicuti aliis diebus J 94, 3. superioribus J 90, 2. diebus XL exere. paravi H II 96, 4. d. X decederet J 38, 9. paucis d. J 13, 6. 24, 1. 35, 10. 49, 3. 46, 5. 64, 5. 86, 4. 107, 7. in d. proximis decem J 28, 2. paucis ante d. C 17, 1. paucis post d. J 11, 2.
- differo.** dilata proelia H IV 61, 13. — runt vos in adventum H III 61, 21.
- difficilis.** nihil tam asperum neque tam — e fore C 40, 4. quod hanc — e est H IV 61, 21. illis — o est temperare J 85, 9. — ia facere J 93, 3. rem difficilem J 92, 4. 93, 7. locis aditu — is J 91, 7. loci — ca J 87, 4. atrumque casum difficilem fore J 97, 3. quod — illum in primis est J 7, 5. — — inter mortalis J 10, 2. = hanc difficulter C 14, 5.
- difficultas.** loci — te coacti J 98, 5. in ea — te J 45, 1. ex — te rerum C 57, 2. contra tantas — tes providere J 90, 1. his — tibus circumvenire J 7, 1.
- diffidentia.** non — a futura, quae inperavisset 100, 4. — am rei simulare J 60, 5.
- diffido.** nrms J 50, 1. sibi patriaeque C 31, 2. suis rebus J 46, 1. 75, 1. veteri exercitui J 43, 3. virtuti militum J 52, 6. vitae C 45, 4. timido et ex conscientia — euti J 32, 5. ne sui — erent J 36, 2.
- diffuso.** vires ingenium tempus — xere J I, 4.
- dignitas.** plus valeat apud vos — vestra dignitas C 51, 7. statum dignitatis non obtinere C 35, 3. spes reliquae d. conservandae C 35, 1. pristinae suae d. memor C 60, 7. dignitati Leutuli pareite C 52, 3. — consulens J 33, 3. — satis quaesitum erat H I 41, 26. huius severitas — tem addiderat C 54, 2. vobis d. detrahi H I 48, 3. in lubricum vertere J 41, 5. patriam cum ingenti — te dedistis H II 41, 4.
- dignus.** quid se — am foret C 51, 6. virum dignum te atque avo suo 9, 2. ita seque illisque dignum fore J 21, 4. si quid me vobisque dignum petiveris J 110, 8. quod dono dignum esset C 54, 4. memoriā digna C 4, 2. d. moribus factisque exitum C 55, 6. digna nomine decernite H I 48, 20. ampliore (potestate) dignus haberetur J 63, 5. si digna poeua pro factis reperitur C 51, 8. non dignos homines C 35, 3. exemplum ab dignis ad indignos transfertur C 51, 27. digna timere J 62, 8.
- digredior.** ita — iuntur J 22, 5. 111, 4. ambo in sua castra J 109, 3. dein statim digredietur J 94, 2. domo digressos J 79, 7. a parentibus J 18, 11. a Tanai H III 49. Alps digressus H IV 28.
- dilabor.** perique — untur C 57, 1. exercitus J 18, 3. hostes H i 52. dilapso tempore J 36, 4. omnis invidia — psa foret J 27, 2. faecies, divitiae, vis corporis brevi — untur J 2, 2. discordiā maximae res J 10, 6. illa quae socordia collecta sunt dilabentur H I 48, 21.
- dilacero.** res p. — ata J 41, 5.
- dilargior.** bonis dilargitis *pass.* H I 31.
- dilato.** castra H II 57. angustiae se — ant II III 43.
- dilectus** habeant C 36, 3. adversum vos babiti H I 48, 17.
- diligens.** diligenti imperio *cf.* H i 79. = diligenter amicitiam colere J 14, 2. — tissime eas res persecutus J 95, 2.
- diligentia** consulis C 51, 10.
- dimidius.** — a pars exercitus J 64, 5.

dimitto. Septimium in agrum Picenum, Iulium in Apuliam dimisit, alium alio C 27, 1. quos C. ante dimiserat C 42, 2. = dimittere auxilia J 8, 2. exercitum dimisit II IV 28. conventum C 21, 5. eos domum C 40, 6. J 47, 4. J 73, 2. eum ab armis H III 38. eum litoris eum J 9, 1. Placet eos dimitti C 51, 43. miserantini atque etiam armatos dimittatis C 52, 28. impunitos eos dimiserat C 51, 5. purgatores dimittuntur II II 89. eum per scelus occupata periculosius dimissurum II I 41, 7.

dimoveo. Quos spes societatis a plebe dimoverat J 42, 1.

Dipone II I 75.

dirimo. ea res consilium —remit C 18, 8. utriusque proelium nox J 60, 8. diriplo. praedas imperatores eum paneis —ebant J 41, 7. Bithyniam —uere II IV 61, 9.

diruo. nova diruunt C 20, 12.

discedo. Numidae in proximos collis —unt J 54, 10. in loca —it J 56, 3. quo animus fert, eo d. J 54, 4. ab Zama J 61, 1. *cont.* II I 38. populus ex contione J 31, 2. ex castris C 36, 5. ab armis C 34, 1. 36, 2. J 21, 4. illa formido mentibus —serrat J 41, 3. *ut. dec.* infectis rebus domum J 28, 3. legati frustra J 25, 11. superior aut aequa manu C 39, 4. vietus (*de petitione*) C 49, 2. graviter vulneratus C 61, 7. profugi —unt J 56, 6. senatus in sententiam Catois —sit C 55, 1. in duas partis —unt Numidae J 13, 1. omnis Italia animis H I 2.

discepto. inter se de cunctis negotiis —urent J II, 2. de controversiis iure potius quam armis *susp.* J 21, 4.

discerno. pecuniae an fame minus parceret, hant facile —eres C 25, 3. mors qui finis eorum —eret J 79, 3.

discessio plebis a patribus II I 9.

disciplina maiorum milites laborare cogere J 44, 3.

disco. in castris per laborem usu militiam C 7, 4. quae illi litteris, ea ego militando didici J 85, 13. litteras Graecas J 85, 32. latine loqui J 101, 6.

discordia aucta est II I 9. civilis C 5, 4. —ā maxumae res dilabuntur J 10, 6. ex qua omnes —ae addeusae II I 48, 14. —arum finis II I 9. iurgia —as similitates exercebant C 9, 2. —as volens II III 61, 17. ob —as civilis J 78, 1.

discordiosus. vulgus seditiosum atq. —osum J 66, 2.

discrimen nullum inter bonos et malos C 52, 22. nullo generis aut imperi —ine II I 74.

discumbo. discumbere (*de contione*) II III 3.

disertus. Cato generis Romani —issimus II I 2.

disilio. quos cohors disiecerat C 61, 3. disiectos circumvenire J 50, 6. 53, 3.

disiungo. flumen Ingurthae Boecheique regnum —ebat J 92, 5. Cappadocia ab Armenia —itur II IV 51. disiunctum undique regnis ab imperio eorum II IV 61, 10.

dispar. dispari genere C 6, 2. opibus —ibus J 52, 1.

dispergo. dispersi a suis J 51, 1. —os milites conducit J 98, 4. plebis vis soluta atq. —a in multitudine J 41, 6.

dispartio inter manipulos funditores et sagittarios J 49, 6. in latius equites tribunis —iverat J 46, 7. portas tribunis J 59, 1.

dispono. dispositis praesidiis C 50, 3. 55, 1.

dissensio. quae d. comitia impeditabat J 37, 2. civilis oriri coepit *susp.* J 41, 10. *Conn. p.* 80. propter —oem J 12, 1. in —one regnum J 35, 1. Nobis primae —ones vitio evenere II I 7. iniuriarum, discessio, dissensiones domi fuere II I 9.

dissentio ab relictorum malis moribus C 3, 5.

dissero. quae in contione huiusce modi verbis —nit J 30, 4. multa ludis circensibus II II 90. multa de administrando imperio J II, 5. de poena —unt C 51, 15. 52, 3. de timore C 51, 19. bene et compositae de vita et morte —uit C 52, 13. de studiis —siugulatim aut pro magnitudine rei

—ere J 42, 5. de se et p. r. commodo cum eis disserere J 102, 2. pro se breviter et modice, de pace — multis —uit J 111, 1. multis mihi disse-
rendum fuit docendumque *ect.* H 111 61, 1. deinde hoc modo —uit J 84, 5.
in hunc modum H 11 41, 1. paucis instituta maiorum, quo modo — facta
sit disserere C 5, 9. pestem quae facerit, —ere J 95, 4.

dissideo. —ere inter se coeperere H 1V 12.

dissimilia. dissimili lingua C 6, 2. ipsa d —is moribus J 85, 37. = hant
dissimiliter situm munitumque J 89, 6.

dissimulato. cuius rei lubet simulntor ac d. C 5, 4.

dissimulo. —are de coniratione C 47, 1. Lentulum —antem coarguunt
C 47, 2. —andi caussa vel expurgandi C 31, 5. paratus ad —anda omnia
C 31, 7. ad simulanda ac *dissimulanda* negotia altitudo ingeni iner. J 95, 3 *ej.*

dissolvo. mortem euuctu mortalium ania —ere C 51, 20. pleresq. se-
nectus —it J 17, 6.

distrabo. animus multitudine —itur J 80, 7.

distribuo. copias in quattuor partis —erat J 101, 3. pecus excreitni per
turnas — aequaliter —ert J 91, 1. ut quisq. venerat, aequaliter — erat
C 56, 2. tempus ad pecuniam —endum J 12, 2. gladiatoriae familiae Cn-
puam et in cetera municipin distribuere C 30, 7.

distringi male legebatur H i 95.

distorbo. pax et concordia —antur H i 48, 13 *conl.* 15.

diu noctuque J 38, 3. 41, 5. 70, 1. noctu diuq. H 11 51. = diu inter mor-
talis certamen fuit C 1, 5. d. in incerto habuere C 41, 1. d'. multumq. fru-
tigit J 94, 3. secum ipse d. volvens J 113, 1. = diutius ea uti fecisset C
39, 4. — in his locis esse C 58, 6. — resistere quivissent J 59, 3.

diurnus. —a mereos H i 48, 7.

distorbitas belli J 64, 6. ad —tem usus H 111 6.

distorbus. —n quies C 31, 1. in magno —eq. bello J 79, 3.

divello. —i a parentum complexu C 51, 9.

dives C 37, 6. 45, 5. H 1V 61, 10. ditium dominorum H 111 61, 26.

divido. —di thesmures J 12, 1. divise regne J 20, 1. legati regnum in-
ter J. et A. —erent J 16, 2. praeda militibus —sa J 91, 6. Ea (negotia)
divisa hoc modo C 43, 2. qui lecus Aegyptum ab Africa —it J 19, 3. freta
—si nb Hispania J 18, 9. Euphrates et Tigris dividuntur medio spntie re-
licte H 1V 51.

divinus. illi aut mentem divinni esse aut deorum meta cuncta portendi
J 92, 2. intellegendi divinni H 111 60. divina atque humana C 12, 2. d. et
humana cuncta J 5, 2. — — — omnin J 31, 9. 20. H i 48, 10. quae hu-
mann sperant aut divina impolluta sunt H i 41, 11. quibus non humana
ulla neque divina obstant H 1V 61, 17.

divisio. in —one [Numidiae] J 16, 5. — — orbis terrarum J 17, 3.

divitiae. otium atq. divitiae adfluere C 36, 4. otium d., optandn alias,
oneri miseriaeque fuere C 10, 2. honori esse C 12, 1. Indubie fuisse C
13, 2. grntia potentin, henos divitiae nprd illos sunt C 20, 8. (penes eos-
dem) J 31, 9. libertas divitiae, deens gloriin C 20, 14 *conl.* 58, 8. facies,
magnae divitiae, vis corporis dilabuntur J 2, 2. quorum sanguine d. pes-
simis partae sunt H i 41, 21. gloriam atq. —as quaeri J 87, 2. ex qua ad
paucos —ae pervenerunt J 31, 19. quibus —ne bone honesteq. potiores
erant J 8, 1. **divitiarum** et formae gloria C 1, 4. avidus J 15, 4. eupido
H 1V 61, 5. animus libidinis et —arum victor J 63, 2. omnibus bonis plus
gloriae quam divitiarum esse J 85, 40. divitiarum magis quam iniuriae
caussa bellum ineceptum C 51, 5. illis **divitias** sperare quas profundant
C 33, 4. eas — vincere nequeunt C 20, 12. ut paupertas superaret C 53, 4. re-
liquere divitias imagines J 85, 38. exercitum —as annimenta regni me
habitatum J 14, 1. ludamus C 52, 22. non imperium neque —as petimus
C 33, 4. eas — putabant C 7, 6. honestas volebant C 7, 6. adversum —as
invictum nimum gerere J 43, 5. proseriptionem lecupletium ob divitias
H i 41, 17. homo maxumis **divitiis** C 48, 5. regnum iuelntis q. H 1V 61, 19.

omnis suos — is explevit C 51, 34. — is eum divite certabat C 54, 5. — et sumptibus eum maioribus contendit J 4, 7. armis atq. divitiis omnia consenserunt C 20, 10. quib. bonum et aequum — is carius erat J 15, 3. ex divitiis luxuria — invasere C 12, 2.

divolgo. res — fama d—avit J 30, 1. fama per omnem Africanam d—atur J 13, 1.

divorsus. divorsis itineribus C 50, 1 *cont.* 52, 13. d— is ex regionibus H II 82. per d— a cuntes (fluvii) H IV 52. divorsi audistis C 20, 5. regem quaerere J 12, 5. agebant J 55, 7. abeunt J 87, 4. alium ab alio divorsos J 46, 4. alius alio quam maxime d— i J 50, 5. d— i redeuntes alius ab alia parte J 101, 2. metu atq. lubricine d— us agebatur J 25, 6. d— i pars ingenium alii corpus exercebat C 2, 1. in tam di— is mentibus J 31, 24. d— is moribus C 53, 6. d— a pars in civilibus armis H I 5. divorsa capessivit H III 68. d— a inter se mala, luxuria atq. avaritia C 5, 8. divorsissimas res, voluptatem — praemia J 85, 20. d— orum ordinum H II 39. ab ea fama d— um est J 17, 7. ab his longe d— as litteras C 34, 3. = divorsius considerant C 61, 3.

divus. bene invantibus divis H I 41, 27.

do. fortuna prohibetam — neque dare neque eripere cuiquam potest J 1, 3 *cont.* H II 61, 24. beneficis dare J 90, 2. dandis — accipiendis beneficiis C 6, 5. quos (finis) maioribus p. r. dedit J 14, 8. frumentum dare J 46, 5. frum. publice datum J 41, 5. insinrandum (perscriptum) C 41, 2. litteras Volturcio ad Cat. C 41, 4. locum hostibus introeundi J 38, 6. mandata verbis C 41, 6. negotium Umbreuo C 40, 1. nomen insulae H II 2. occasione pugnandi hostibus C 56, 4. *Id.* operam. rursus mihi patriam, deos penatis cum ingenti dignitate dedistis H II 41, 4. Lucullus pecuniam Quintio H V 9. *Id.* poenas. provinciam senatus dederat C 19, 2 *cont.* J 82, 2. H V 10. se Metello dederat J 75, 5. *Id.* signum. vades J 35, 9. 61, 4. fortuna usum dedit bene suadendi H IV 61, 1. pacto (ei) vitam dederat H IV 61, 7. civitate — data H I 41, 12. exercitus Sullae datus est H I 57 (*rect.* traditus). si fides publ. data esset C 48, 4. fide data J 61, 4. (atq. accepta. C 41, 3. J 81, 1. foedus et amicitia dabantur J 101, 5. virtuti honos (non) datur J 3, 1. cum imperio non empto, set dato a vobis H I 48, 7. pacem datam H IV 61, 13. senatus utrisque datur J 13, 9. stipendium neutri datur H II 96, 6. a vobis vix annuus sumptus datus est H II 96, 2. (terra) testamento nobis data H II 39. venenum tibi datur H i 30. quos ingenium socios dabat H III 67, 17. dominationis servitium suum mercedem H I 41, 2. dono dare *vid.* donum. non se luxui contempndum dedit J 6, 1. hostis pacem victos dare J 59, 3. ambitione praceps datus est J 63, 6. dando et pollicendo multa J 16, 3. dando sublevando ignoscendo C 54, 3.

doceo. opes suas, inparatam rem p., magna praemia coniurationis docere C 17, 1. eadem — de partibus iucundiis — senatum docet C 48, 4. senatum docerent de caede fratris J 13, 3. *Sq. acc. c. inf.* C 27, 4. J 40, 4. 49, 1 (*om. esse*). 68, 3. C 17, 1 (*Comm. p.* 63). [H I 87 docuit vinum aqua misceri.] uti doctus erat J 12, 4 *cont.* J 50, 5. illa optuma doctus sum J 85, 33. doctus militiam H I 105. litteris graecis — docta C 25, 2. docti quo modo facerent J 103, 7. docendum fuit, quas ob iniurias — H III 61, 1. = doctissimorum hominum H i 1. litteris — iuxta atq. doctissime eruditus J 95, 3.

doctor. (litterae) quae — doctoribus — nihil profuerant J 85, 32.

documentum. quarum rerum maxima d— ta haec habeo, quod C 9, 4.

doleo. quasi dolens eius casum C 40, 2. quod ceteri dolere solent J 110, 3. laetandum magis quam dolendum casum tuum J 14, 22. dolere pro gloria inperi J 39, 1. illis dolentia J 84, 1.

dolor. dolore iniuriae — cupidam C 28, 4. dolore permotus iniurias viudicaturum J 20, 4. eo dolore inpeditus J 83, 1.

dolium H IV 8.

dolus. neque illi ad cavendum dolus aut astutiae decrant C 26, 2. in J.

tautus d. erat J 46, 8. d. Numidarum nihil languidi patiebatur J 53, 6. eavendus est H III 61, 20. quid nisi dolua in praeseus expectas ab illis H IV 61, 19. dolua quā parabatur eunntiat C 28, 2. ad pernitium eius d. quaerere J 70, 1. per dolua J 11, 8. H IV 61, 6. composito dolo J 111, 4. bellum tractum socordia magis quaua dolo J 36, 3. *cont.* H II 41, 8. nihil d — o factum J 107, 3. d. obscurati J 49, 5. d. an vere eunntatus J 113, 1. dolis atque fallaciis contendit C 11, 2. **dolis** capere C 14, 5. J 14, 11. interficere J 6, 3. vitae insidiari J 22, 4. temptare J 23, 1. fatigari J 56, 1. casum victoriae inveaire J 25, 9.

dominatio. spes magna, d: in manibus fuissent C 20, 2. d — onis certamen J 41, 2. H I 7. finem facere H III 61, 11. in vos (H III 61, 11) mercedem H I 11, 2. omnia retinendae d. honesta H I 41, 8. satietas d. eorum J 31, 20. socium H III 61, 23. spes C 17, 5. **dominationem** retinere H III 61, 28. Sullae non queri H I 82. ad d — onem adceasus J 31, 16. — modestus H II 86. concessere ia pancorum d — onem H III 61, 6. imperium in superbiam d — onemque se convortit C 6, 7. post Sullae d. C 5, 6. Sullae d — one agros amiserat C 28, 4. pellere d — one H III 61, 3. certare d. in vos H III 61, 11. d — ones adfectabant H I 10.

dominor. —ari illi volunt, vos liberi esse J 31, 23. ad exitium usque tribuni —atus est H III 61, 10. lubido —atur C 51, 3. fortuna ia omai re C 8, 1. domiaudi lubido C 2, 2. studium C 33, 3.

dominus. id est dominum non imperatorem esse J 85, 35. inter T. et dominum Perpeanum H III 3. imperia domiaorum (servi) J 31, 11. munera ditium d — orum H III 61, 26. illa dominis restituo *susp.* H I 41, 18. iustos dominos volunt H IV 61, 18. vobis uti praesides oliu ita nunc d — os destitatis H III 61, 6. servi abdita a dominis trahebat H III 67, 17.

Domitius H I 69.

domo. domiti pecoria J 75, 4. reges bello domiti C 10, 1. recens domiti Isaari H III 53. omnia d — ita armis C 30, 4. virtus omnia d — urat C 7, 5.

domus. domum cupere C 11, 4. 51, 33. Catilinae frequentare C 14, 7. vaeam naptiis facere C 15, 2. et semet igni conrumpunt J 76, 6. hospitii violare H III 50. d. coniuges agros laperia (rupta habere) H IV 61, 17. ad Octavi d. H II 40. domo eius uti J 12, 3. domus intactae H II 21. domos atq. villas — exaedificatas C 12, 3. 52, 5. suas gloria decorabant C 12, 4. binas — continuare C 20, 11. fauna atq. d. spoliari C 51, 9. = **domi** militiaeque C 5, 9. 6, 5. 9, 1. 29, 3. 53, 2. J 11, 1. 31, 25. H II 41, 1. militiae et domi H I 1. *Vid.* belli. domi forisque J 85, 3. *cont.* C 20, 13. 51, 21. apud socios — domi C 51, 38. J 8, 1. domi — hic (in seatu) C 52, 23. domi — adfluere C 36, 4. dissensiones facere H I 9. habere aliquem J 5, 5. honores instituti J 79, 10. metuere pecnas J 79, 7. multitudinem minuere J 19, 1. cui nihil est H I 48, 15. nobiles C 17, 4. pari C 9, 2. domui suae C 28, 1. = **domum.** *Vid.* dimitto. disceduat J 28, 3. ire J 12, 3. pergere C 14, 3. se proripere C 32, 1. redire H i 99. revorti J 8, 2. domum regiam couportant J 46, 6. domos suas invitant J 66, 3. in domum D. Bruti perducit C 40, 5. = **domo** expulerat C 37, 5. egressus C 46, 4. extorris d. patria J 14, 11. exul J 11, 17. proficisci J 79, 4. digredi J 79, 7. procul ab domo H IV 61, 16.

domo. omnia militibus donat J 87, 1. acritos more militiae donat J 54, 1. donatum atq. laudatua magnifice J 8, 2.

domum. dono dare J 5, 3. 85, 38 (virtus ueque — neque accipitur). H I 11, 17. H 41, 5 (ut vivatur — atq. accipitur). 41, 12 (animam). III 61, 27 (rustici magistratibus in provinciis d. datur). quod dono digam esset C 51, 4. dona omnia in benignitate habebantur J 103, 6. militaria dona J 85, 29. quaerere H V 15. doais conrumpere J 97, 2. 102, 15.

dormio C 13, 3. J 12, 5. 71, 4.

dubitatio. iater moras et d — onem senatus J 30, 3. diebus per d — onem consumptis J 62, 9.

dubito. dubitavit acie pars H I 103. perterritis ne dubitantibus ceteris

C 28, 1. dubitando et dies prolatando C 43, 3. nubere — abat C 15, 2. —ans quid facto opus esset C 46, 2. dubitare — an minus fideret J 74, 1. —avere fortior an felicior esset J 95, 4.

dubius. d—nm rationes trahere J 97, 2. d—o atq. haesitante l. J 107, 6. hostibus d—is instare J 51, 5. dubius consili II III 81. d. quidam ostenderet J 49, 5. dubiae res C 10, 2 (atq. asperae). 39, 3. 51, 1. J 14, 5. quae si d—a aut procul essent J 85, 48. d—a visu J 94, 2. dubium an insula sit II II 83. dubium habetis num II III 61, 8. anima nostru in dubio est C 52, 6. — hant dubie victor J 102, 1. — — Nysa genitus II IV 61, 9.

ducenti C 30, 6. J 62, 5.

duco. exercitum ad urbem II I 48, 22. ducit ad castra II III 67, 10. exercitus partem ipse ducebat J 55, 1. quos ducebat J 106, 3. eum Romam J 32, 1. in vincula J 33, 3. per triumphum II IV 61, 8. sibi ducere trahere rapere J 41, 5. sorte ductos II IV 5. murum II II 68. modestiam in consuetudinem J 85, 26. sua necessaria post illius honorem J 73, 6. vos cognatorum loco J 14, 1. quae prima mortales ducunt J 41, 1. 76, 6 (*pass.*). 51, 4 (*pass.*). 62, 4. 9. 74, 1. 80, 6 (*pass.*). II IV 61, 17. pro C 3, 2. *pass.* C 12, 1. II I 10. quod honori ducitur J 11, 3. quam non minoris ducebat J 32, 5. quae mox usu fore ducebat J 93, 5.

ducto. *Vid. Conn. p. 105. J 95 2*

ducta eius curata II I 55. II 96, 1 meo.

dulcis. mare Ponticum dulcius quam cetera II III 45. fontes d—issumi II IV 13.

dum. inbecilla est virtus dum pendet II I 103. ue, dum — parent, perditum eant C 52, 12. commoratus dum exornat C 36, 1. 50, 1. 56, 1. 58, 4. J 4, 9. 22, 1. 32, 2. 52, 5. 58, 1. 95, 1. 101, 5. 9. II I 41, 6. III 67, 2. i 24. tantum modo remorati dum — putant J 53, 3. Quae res plerumque — pesum dedit, dum alteri alteros vincere volunt J 42, 4. bella orta sunt, dum pauci adfectabant II I 10. dum premebantur avortere II IV 61, 6. dum Carthag. incolomos fuere, — patiebamur J 14, 10. non amplius dum bellum positum est, aequo iuro agitur II I 9. an expectatus, dum invadat II I 48, 10. conspici, dum — faceret, properabat C 7, 6. decere pati, dum — eaperent J 68, 3. nihil pensi habebat, dum sibi regnum pararet C 5, 6. 14, 6. 40, 4. *Obscur. II I 96.*

duo C 9, 3. 18, 5. 36, 5. 53, 6. 56, 1. 2. 58, 6. J 13, 1. 14, 14. 19, 3. 23, 2. 28, 1. 38, 6. 41, 5. 52, 1. 55, 6. 78, 1. 2. 79, 5. 98, 3. 102, 2. 103, 2. 104, 3. II I 61. III 19. 56. IV 15. 18. duum milium J 50, 3. 91, 3. 106, 5. nullum passum duorum II II 85. duorum Carthaginensium J 79, 1. inter duos reges bellum patrum foret J 21, 2. *conl.* 52, 1.

duodecim C 43, 3. 55, 3.

duplex. duplici acie II III 70.

dupleo. —averat bellum II I 26. —at curam II II 11, 2. —ato numero II III 67, 19.

duritia. —am consuetam habuisset (Marius) J 100, 5.

Durrachium II I 85.

dux. hostium C 52, 21. II II 96, 6. Carthaginensium J 5, 4. dux atq. imperator vitae animus est J 1, 3. contra proceputum ducis II III 67, 15. in ore ducis II I 63. probare d—i II I 110. duces romanum II IV 61, 13. nantes II I 16. idoneum ex captivis nactus II III 67, 14. praeter idoneum d. nihil abest II I 48, 8. duces et auctorem sequimini II I 41, 27. d—em illis mutatum J 19, 2. pollicetur sese itineris periculique duces J 93, 6. Aeneas duce C 6, 1. nmissio duce J 18, 3. ab duce praedocti J 94, 1. ipsi duces feroces esse J 98, 6. occurrere duces II II 17. d. optumii II I 48, 21. duem J 85, 46. grati ducibus suis II I 23. duces turmarum J 38, 3. multitudinum C 50, 1. maxumis ducibus II I 102. avidis promptisque d—ibus II II 19. ab ducibus nostris pugnatum J 114, 1.

• e [*non legitur nisi e castris* C 61, 8. e contempto II I 48, 2. e locis II I 25. e muris II II 53. e periculo C 48, 4], ex. = **ex** eo tempore J 11, 8. =

Vid. abeo, accerso. agere praedas ex — J 32, 4. 88, 3 (praedator ex sociis J 44, 1). cepisse ex illis spolia J 84, 1. casus ex regno in servitium J 62, 9. cogere ex Latio J 95, 1. collecta ex iuguriis J 75, 4. conquerere ex agris J 75, 4. demittere e muris II II 53. discedere ex C 36, 5. J 31, 2. egradi ex C 49, 4. elicio J 14, 10. *Vid.* eripio. erumpit ex Ponto H III 41. evocare ex hibernis J 37, 3. iuvare e locis II i 25. mittere ex Mauretania H II 25. obperior ex urbe C 58, 4. adcurrere ex Bithydia H II 48. onerare ex flumine J 75, 6. ex sarcinis paludamenta ostentari H III 70. pendere ex (*transl.*) J 14, 23. 107, 4. praecipitatus ex regno J 14, 23. procedere C 61, 8. J 46, 5. proficisci C 44, 2. H II 3. profugere C 10, 4. J 76, 1. 13, 4 (ex proelio). propius est ex pace — ad arma H I 48, 10. ex curia se domum proripuit C 32, 1. tumultum ex tumulto, bellum ex bello serere H I 48, 7. IV 61, 21. subvenire ex castris J 54, 10. trahere ex occulto H III 67, 17. transvectae ex Sicilia in Africam J 28, 6. legati ex oppido Lepti venerant J 77, 1. ex tenebris et locis editioribus facilia visu J 98, 7. procul et divorsis ex regionibus II II 82. = ex altera parte Antonius C 59, 4. ex lateribus adgredi C 60, 5. = *Vid.* accipio. audio ex C 47, 1. 49, 4. cognosco ex C 44, 5. 57, 3. J 9, 3. 73, 1. 94, 3. 97, 4. 106, 2. 112, 1. nosci ex H III 67, 2. ex Iugurthae proelio clamorem augeri J 52, 6. interpretatum ex libris Punicis J 17, 7. respondere ex prodigiis C 47, 2. ex libris Sibyllinis portendi C 47, 2. quaerere ex J 85, 10. velle magis manifesta ex illo habere J 33, 4. = efficere ex H IV 61, 8. facere ex C 51, 42. 52, 19. J 10, 2. H I 48, 2. *pass.* C 5, 9. 10, 6. 58, 1. J 14, 16. 91, 1 (utres ex coriis). *cont.* ex gregariis alios centuros — videbant C 37, 6. instituit ex omni copia duas legiones C 56, 1. turmam parare ex fortissimis J 98, 1. compositum ex J 2, 1. 18, 3. neetere ex vinibus vasa II IV 1. scuta ex coria J 94, 1. ex latere nova munimenta H III 26. arcem habent ex spoliis H III 61, 6. = delegere ex copia J 93, 8. 103, 2. ex eis J 23, 2. scribere milites ex classibus J 86, 2. sumere aliquem ex populo monitorem J 85, 10. ex parte cohortium stationes locatae H i 43. alii ex conurbatione depressi C 48, 4. ex omnibus seque aliquos J 101, 3. ex eo numero conplures C 42, 3. *cont.* C 33, 1. J 18, 4. 38, 6. genus ex copis regis firmissimum J 56, 2. ex aliis in primis magno usui est memoria J 4, 1. ex omnibus maxime tutos J 14, 12. 15, 4. medius ex tribus J II 3. ex eis minime cupienda J 3, 1. minimus ex illis J 11, 3. multos ex Romanis J 7, 7. ex militibus optatum quemque C 59, 3. ex omni copia pars quarta C 56, 3. pauci ex C 6, 4. 50, 1. plerique ex J 19, 7. 29, 2. quadraginta ex amicis J 35, 9. *cont.* 58, 3. quisquam ex C 36, 5. 61, 5. singulos ex senatu J 13, 8. unus ex J 30, 4. 35, 6. 67, 3. 69, 4. mittere ex praesentibus J 93, 7. nactus ex captivis ducem H III 67, 14. ex illis testis commodare C 16, 2. *Sindl.* persolvere ex possessionibus C 35, 3 (liberales ex sociorum fortanis C 52, 12). ex magnis rapinis nihil relicui C 28, 4. = gignere ex J 5, 5. oriri ex C 6, 3. 34, 2. 51, 27. J 5, 5. 72, 1. 108, 1. 48, 3. coepit ex virtute nobilitas J 85, 17. = ex cohortibus miles J 93, 2. ex coloniis C 17, 24. 28, 4. ex equestri ordine C 17, 4. ex factione media consul H III 61, 8. ex gente Masinissae J 108, 1. *cont.* J 35, 2. C 55, 6. quem ex illo globo nobilitatis J 85, 10. taurum ex grege H II 8. cohortes ex legionibus J 100, 4. multi ex loco servi H III 67, 17. opulao ex Mauretania H II 23, 4. ex nobilitate C 43, 2. J 41, 10. senator ex proscriptis H III 3. voluntarius aut ex sociis C 56, 2. = venire ex invidia in gratiam J 13, 7. redire ex postrema fuga H III 67, 2. retractos ex fuga (itinere) C 47, 4. 39, 5. 48, 3. = requiescere ex miseris C 4, 1. ex tanta properantia tractum bellum J 36, 3. ex summa laetitia tristitia iuvavit C 31, 1. frumenti ex inopia satias facta H II 29. inermes ex proelio viros H II 64. = ex commodo J 82, 1. ex fuga sequitur J 54, 4. ex inproviso J 14, 11. 16, 20, 3. 53, 1. 58, 1. ex insidiis J 61, 1. 113, 6. ex itinere C 31, 2. J 56, 3. ex occulto J 59, 2. ex propinquo H III 67, 4. = addebat ex malis moribus plus sollicitudinis J 44, 2. ex qua (trib. potestate) omnes discordiae adensusae H I 48, 14.

- in spem adductus ex oportunitate** J 48, 2. **adferre solet ex providentia timorem** J 7, 5. **ex rapinis consulatum adeptus** II I 48, 4. **adrogare sibi ex aliena virtute** J 85, 25. **ardere ex licentia aut odio** II III 61, 13. **avidus ex insolentia** H i 77. **ne quemquam ex calamitate aliorum metus ceperit** J 85, 17 *cont.* J 40, 5. **concedere ex virtute** J 85, 25. **ex suo terrore contenderent** II I 67. **ex difficultate existimans** C 57, 2. **studium ex aetate flagrabat** C 14, 6. **terror ex fiducia sui ineesit** II II 60. **ex divitiis luxuria invasit** C 12, 2. **ex quo illi opes inventae** J 70, 2. **gloriam ex culpa invenit** J 91, 7. **laetati ex perfidia** J 69, 3. **magnificus ex A. socordia** J 55, 1. **metuere ex illis** J 52, 16 *cont.* J 40, 2. *cfr.* **timere** J 39, 2, 62, 8. **diffidere** J 32, 4. **vereri** J 50, 1. **auxium esse** J 6, 3. **nomen indere ex** II II 2. J 78, 1 *cont.* J 5, 1. **ex petitione odio incensus** C 49, 2. **ex negotiis obnoxii** C 48, 5. **honores non ex merito, sed debitos repetit** J 85, 37. **sperare ex victoria talia** C 37, 6. **spes bona ex vobis** II III 61, 4. **maius commodum ex otio venturum** J 4, 4 *cont.* J 31, 19. **ex aliis rebus haec fama valebat** C 14, 7. **= ex aequo et bono — ex iure gentium** J 35, 7. **ex ambitione egi** II II 96, 5. **ex commodo aestumare** C 10, 4. **ex composito** II II 12. **ex nulla conscientia** C 35, 2. **ex consuetudine** J 71, 4. *al.* J 85, 9. **ex copia** J 39, 5. 54, 9. 76, 3. 98, 3. **ex lubricitate** C 8, 1. J 40, 5 (ex rumore). 42, 4. 51, 5. II I 48, 17. **ex aliorum more** J 61, 3. **ex oportunitate** J 76, 1. **ex praecepto** C 41, 1. J 13, 7. 94, 1. **ex re aestumare** C 10, 5. **ex rogatione** J 10, 4. **ex senatus consulto simil.** C 42, 3. J 28, 3. 62, 5. **ex sententia** J 38, 4. 43, 5. 85, 27. 113, 4 (eius). 109, 4 (ex s. ambobus). **ex tempore** J 70, 3. **ex vero** C 8, 1. **ex voluntate** C 26, 1. J 111, 3. 83, 3. 46, 4 (quae — forent).
- ea — intrupere** J 38, 6. **ea — evadere** J 50, 6.
- eadem regreditur** J 93, 5. **eadem esceudens descendensque** J 94, 2.
- Eburina iuga** II III 67, 14.
- ecce** J 14, 11.
- ecfero.** **uti quemque honore extulerat** J 49, 4. **escere ecferens** J 14, 11.
- edico.** **inssus quae sciret edicere** C 48, 4. **= edictum** J 45, 2. II III 67, 2.
- edo.** **orationem scriptam edidit** C 31, 6. **= editus.** **locus** II III 70. **mons in immensum** J 92, 5. **collis magna parte ed.** J 98, 3. **edita nndique** H i 16. **editior** J 58, 3. 98, 7. II I 98. **editissimus collis** II I 72.
- edoseo.** **acta edocent** J 53, 8 (atq. audiunt). 93, 6. **avaritia superbiam crudelitatem, deos negligere, omnia votalia habere edocuit** C 10, 4. **inventum mala facinora — ebat** C 16, 1. **populum — uisset id agi** J 27, 2. **eum edocet quae ageret** J 49, 1 *cont.* 109, 1. **edocti a nobilitate** J 66, 4. **quae parabantur a perfugis edoctus** J 56, 2. **per legatos cuncta edoctus** C 45, 1. J 112, 2.
- educeo.** **expeditos** J 68, 1. **gladium** C 51, 36.
- effemino.** **avaritia corpus animumque virilem effeminat** C 11, 3.
- effetus.** **effeta aetate parentum** *cj.* C 53, 5.
- efficio.** **se aliquid Romae precio aut gratia effecturum** J 29, 3. **iussa** J 24, 1. **mandata** J 58, 5. **plus timoris quam periculi** C 42, 2. **quod intenderat** J 25, 10. **speciem captivae urbis** II I 38. **speciem efficit Seythici arvus** H III 41. **maxima vis utrius effecta** J 91, 1. **efficio ut** C 26, 3. J 40, 4. 61, 4. **memoriam quam maximo longam — ere** C 1, 3. **se e contempto metuendum** H I 48, 3. **ex rege miserum servorum** II IV 61, 8. **decreta exequendo rata** II III 61, 16. **me extorrem — effecit ut ubivis — essem** J 14, 11. **nsu par similisque efficebatur** C 14, 4.
- effodio.** **effossi oculi** II I 30, 55.
- effrenatus.** **homines — atae lubricitatis** H IV 53.
- effringo clausa** J 12, 5.
- effugio.** **manus inopias vix effugi** J 14, 14. **tanta mala** C 40, 3.
- effundo.** **volgus effusum oppido** J 69, 2. **effuso exercitu** J 55, 4. **effusus hostis invadi** J 87, 4. **effusas urbis** *cj.* II I 25. **effusi consedere** J 98, 5. **temere et effuse euntes** J 105, 3.

- egeo.** alterum alterius auxilio eget C 1, 7. neque fortuna eget J 1, 3. quibus non egerem J 14, 3. eguisso amicitiae tuae J 111, 3. egentia aquae J 89, 5. auxili J 14, 23, 31, 29. neque consili neque audaciae eguere C 51, 37. alienae opis H II 41, 4. omnium honestarum rerum J 14, 17. bello variarum rerum egenti J 13, 3. nullius idoneae rei J 57, 1. — **egens** C 18, 4. 33, 2. 37, 8. egentissimus quisque J 89, 3.
- egestas** facile habetur sine damno C 37, 3. quos flagitium eg. conscius animus exagitabat C 14, 3. res tempus, pericula eg. hortantur C 20, 15. e. civium curae est H I 48, 15. frumenti atq. aliarum rerum C 58, 6. psallens J 44, 4. egestatis admonere C 21, 4. nobis relinquere — egestatem C 20, 8. fugam exilium e—tem amisisti J 24, 23. pro quis famem et e. reddidisti H II 96, 6. habemus publice e. privatim opulentiam.
- ego** C 2, 8. 3, 3. 4, 4. 6, 1. 8, 2. 9, 4. 20, 2. 5. 40, 3. 48, 9. 51, 15. 35. 41. 52, 5. 24. 34. 36. 58, 1. 3. J 4, 3. 4. 5. 9. 10, 1. 6. 8. 14, 3. 8. 12. 14. 20. 23. 24, 5. 9. 31, 5. 6. 21. 27. 85, 1. 12. 13. 14. 15. 24. 26. 30. 34. 108, 3. 110, 1. 3. 5. 6. 8. H I 41, 16. 48, 9. II 41, 4. 9. 96, 8. III 61, 13. 17. IV 61, 4. 10. 11. 15. egomet J 85, 13. 47. 110, 2. mihi C 1, 3. 2, 9. 3, 2. 3. 4, 1. 2. 13, 2. 15, 3. 20, 2. 3. 6. 35, 5. 36, 4. 51, 4. 17. 52, 2. 3. 8. 11. 16. 53, 2. 4. J 3, 1. 10, 3. 14, 1. 3. 4. 8. 17. 25. 24, 3. 31, 5. 85, 1. 4. 6. 9. 14. 17. 24. 25. 26. 28. 39. 95, 2. 110, 3. H I 41, 1. 18. 22. 26. 48. 12. II 41, 1. 3. III 61, 1. 11. 23. IV 61, 4. 13. me acc. C 3, 5. 4, 2. 20, 17. 35, 3. 51, 9. 52, 16. 58, 18. 10. J 4, 2. 4. 9. 10. 1. 2. 14, 1. 2. 3. 6. 9. 11. 20. 23. 24, 2. 6. 7. 10. 31, 1. 42, 5. 85, 3. 5. 10. 13. 16. 17. 26. 27. 34. 39. 47. 110, 4. 8. H I 5. 41, 18. II 41, 2. 10. 12. 96, 1. 3. 4. III 61, 3. IV 61, 10. 15. memet J 4, 2. me *abl.* C 20, 16. 52, 2. 58, 5. J 85, 47. 110, 4. 8. II II 96, 10. memet J 85, 4.
- egredior.** egredienti ex senatu C 49, 4. castris J 91, 3. 93, 2 (aquadum). curia J 15, 2. domo C 46, 4. oppido J 91, 4. provincia J 44, 4. Roma J 35, 10. flumen Mulucham J 110, 8. finis suos H I 87. angustias II III 33. egredientibus Romanis J 56, 4. ad obpugnandum J 59, 1. cum occasione solis J 91, 2. silentio J 106, 4. H III 67, 4. egressus Sertorius H II 27. scalis egressi milites J 60, 6. ad summum montis J 92, 3. extra vineas J 94, 3. in laxiores agros II III 67, 14.
- egregius** adolescens C 52, 31. homo novus C 23, 6. vir J 4, 6. 82, 2 (in aliis artibus). iustus et egregios agere H I 63. — **us** militiae H I 106. cetera e—us H V 6. egregius factis J 63, 7 (*ut* egregius). cultus corporis H IV 46. faciuora J 2, 79, 1. facta H I 41, 12. fama II IV 61, 2. liberalitas C 49, 3. merces H I 41, 23. virtus C 53, 4. alia magna et egregia tua J 10, 2.
- egressus.** itinera e—usque eius explorat J 35, 5.
- ehen** me miserum J 14, 9.
- ecio.** finibus J 14, 8. ex Africa J 14, 10. civitate H I 46.
- elegans** imperium H I 79 *susp.* psallere saltare elegantius C 25, 2.
- elephantus** J 29, 6. 32, 3. 40, 1. 49, 1. 52, 5. 53, 3. 4. 62, 5.
- eloquentia.** satis — **ae**, sapientiae parum C 5, 4. eloquentia — **par** C 54, 1.
- ementior.** — **undo** quae se audisse dicent C 49, 1.
- emereo.** emeritis stipendiis J 84, 2.
- emerge.** navigia fundo — **unt** H IV 22.
- emineo.** axibus eminebant veruta II III 22. — **ntia** saxa J 93, 4. radices J 94, 2. patibulo eminenti adhibebatur H IV 41.
- eminus** tela missa J 58, 3. 101, 4. pugnare J 57, 4. 57, 4. terrere J 94, 3. sauciari J 50, 4.
- emitto.** emissao eo cohortes J 77, 3. iacula manu aut tormentis J 57, 6. (eminus) J 101, 4.
- emo.** tabulas signa torcumata C 20, 12. emundi aut mutandi copia J 18, 5. periculose a paucis emi quod multorum esset J 8, 2. exercitu non empto, set dato H I 48, 7.
- emortior.** per virtutem C 20, 9. emori meis fortunis honestus exitus J 14, 24.
- emptor.** urbem — **si** emptorem invenerit J 35, 10. — **es** bonorum H IV 35.

- en C 20, 14. J 9, 2. II II 41, 10.
Enceladus *vld.* II III 59.
enim C 51, 17. J 14, 23. 95, 2. H I 48, 11. III 61, 7. IV 61, 4. i 14 (?). at enim C 51, 25. neque enim II III 61, 25. = **eunivero** C 2, 9. 20, 10.
enitescere. uti virtus enitescere posset C 51, 4.
enitor. ita se enisum, ut — probaretur J 22, 2. eniterer usui esse J II 1, 1. enitimi, ne — videar J 10, 8. ab fautoribus summa ope enisum, ne — fieret J 25, 2.
eno. enare conati fuerant II III 24.
enumero. quae belli saevitia esset, quae — acciderent enumeravere C 51, 9. quid proelia, expeditiones, oppida excisa enumerem II II 96, 6.
enuntio Cicero dolum C 28, 2.
eo *verb.* tardius ire J 79, 5. equites lato, pedites quam artissime ire J 68, 4. equites timore et effuse eunt J 105, 3. neque late ire set — H I 86. socordius ire milites H III 71. coniuucti eunt J 106, 1. **solum** cum Sulla iturum J 107, 5. quibuseum optavisset ire H III 8. cum Mario eundi [*in bellum*] J 84, 3. praecipites eant J 31, 6. *var. ser.* C 37, 4. ad oppidum Laris 90, 2. *al.* H IV 3. quos adversum ierat J 101, 8. contra iniurias armati eatis J 31, 6. domum sua visens eat J 12, 3. huc ire atq. illuc H III 61, 26. in bella euntibus II II 14. quantis animis ierit in Quintium II III 61, 11. ire pedibus in sententiam C 50, 4. obviam C 6, 5. J 5, 1. 7, 4 (*eundo*). 14, 25 (*ite*). 22, 4 (*iasse*). 31, 4. 42, 1 (*ierat*). 97, 5. H I 58 (*iretur*). 89. III 67, 11. Euphratem et Tigrim per divorsa eunt H IV 52. quo ire intenderant J 107, 7. quocumque ire placet C 51, 7. Romam eundi potestas J 104, 2. legatos ire J 103, 3. *cfr. sine legati vocabulo* J 102, 3. vanum J 28, 1. ire via qua capessendum arbitror libertatem II III 61, 2. creptum ire J 85, 42. perditum C 36, 4. 52, 12. J 31, 27. ultum J 68, 1.
eo *adv.* eo advocat C 46, 6. convenere C 17, 3. quo animus fert, eo discedunt J 54, 4. eo mittere J 77, 1, 4. ubi — curabat eo acerrime niti J 60, 1. eo pergit J 56, 4. venire C 41, 2 (*liberius relat.*). 60, 2. J 39, 5. 76, 5. 102, 2. eoque (*in pecus*) iuponit J 75, 4. eo respiciens J 35, 10. eo natus sum J 24, 10. eo ille processit ut II I 41, 8 *cont.* J 21, 1. eo magitudinis proced. J I 5. vecordiae J 5, 2. eo miseriarum venturus eram J 14, 3. = eo fit ut C 52, 23. 53, 4. eo magis quod C 4, 2. J 22, 1. 64, 6. eo — quia C 20, 3. 52, 11. J 89, 7. eo ita fecisse, quo — forent C 22, 2. 48, 4. eo magis honesti sunt J 3, 1. neque eo magis cupido J. minuebatur J 20, 6. eo magis refert C 52, 16. — eo profusius deditus erat C 13, 5 *cont.* J 55, 3. 80; 6. 94, 6. quo minus — eo magis C 51, 5 *cont.* J 22, 3. 31, 17. 55, 4. 85, 2.
eodem adcedit J 113, 6. adferre C 46, 6. profectus J 35, 9. venire J 90, 2. dicta eodem intendere J 64, 1. a quo inepto — eodem regressus C 4, 2.
epistula J 71, 4. 5. II III 36.
epulae quaesitissimae II II 23, 4. vino et e — is onerati J 76, 6. inter e — as J 66, 3. illa e — is iocundiora J 85, 41.
equos. equites — pedites J 7, 2. 59, 3. 68, 4. 69, 2. 97, 5. equites C 19, 3. J 21, 2. 25, 10. 46, 7. 50, 1, 2 (*sinistrae alae*). 5. 53, 7. 54, 9. 56, 4. 98, 4. 101, 5. 9. 10. 105, 2 (*praesidium equitum*). 3. 5. H II 62 (*snos*). III 67, 7. catafraeti H IV 58. auxiliarii J 46, 7. 90, 2. 100, 4. Hispani C 19, 3. Mauri atq. Gaetuli J 97, 4. 106, 5. Numidae J 68, 2. 69, 1. regii J 54, 4. e. Romanus *vel* e. Romanus C 28, 1. 49, 4. J 42, 1. 65, 2, 4.
equester. ex equestri ordine C 17, 4. proellum e — re J 59, 3. 60, 3. H i 55. parma e — ris II IV 1.
equidem. Equidem ego sic existimo C 51, 15 *cont.* J 10, 6. 85, 26. Iam pridem equidem nos — amisimus C 52, 11. Equidem a principio — maturandam putabam II I 48, 6 *cont.* II 96, 4. IV 61, 13. De poena possum equidem dicere C 51, 20. scio equidem H IV 61, 16. Scitis equidem milites C 58, 4. Qua re vanum equidem hoc consilium est C 52, 16.
equitatus. cum parte equitatus J 75, 1. 103, 1. equitatum omnem loeat

J 40, 6. mitti J 58, 5. agitare iubet J 59, 1. tendere iubet J 91, 4. cum equitatu J 20, 3. 96, 1. 100, 2. c. omni e. J 49, 1. 55, 4. c. magno e. J 95, 1. quocumque adcederent equitatus hostium J 46, 7.

equito. equitare J 6, 1.

equus. equos mercari C 14, 6. equi J 29, 6. 50, 6. H IV 59. equi Numidaeque J 49, 5. equi viri J 51, 1. atq. viri J 101, 11. militares C 7, 4. armorum atq. equorum C 52, 20. J 62, 5. H III 14. i 22. 85. arma telum equos — parare J 43, 3. equi sine rectoribus H I 96. remotis omnium equis C 59, 1. equo circumire C 59, 5. convorso equo J 58, 4. advorsis equis J 59, 3. quam maxime confertis J 101, 4. equos escendero J 97, 5. equum insilire H V 3. descendere equo H V 13.

ergo. Ergo ubi tribunatum petit, declaratur J 63, 4. invident honori, ergo invideant labori J 85, 18. Ergo senati decreto H i 93. Numquam ergo familia nostra quieta erit J 11, 9. Quin ergo quod iuvat faciant J 85, 41. **ericus** militaris H III 22.

erigo. erexerant cadavera palis fixa H III 67, 5.

eripio. ad eum eripiendum C 50, 1 *cont.* 52, 14. legis praesidium iniquitas praetoris eripit C 33, 5. nisi facinudi licentia eripitur J 31, 22. bonorum praemia ereptum J 85, 42. una res quaesita et orepta in posterum H III 61, 12. multis rebus ereptis H IV 61, 4. probitatem — neque dare neque eripere cuiquam potest J 1, 3 *cont.* H III 61, 24. neque victis quietam praeter iniuriae licentiam — ebant C 12, 4. vostra beneficia mihi erepta sunt J 14, 8. condemnatis civibus non animam eripi C 51, 22. fronti vitam eripit J 14, 15 *cont.* 22. per vim sociis ereptae pecuniae J 31, 25. periculis eripere C 46, 2. ex periculo C 48, 4. ex manibus J 82, 3. ex servitute C 48, 1. me manibus inpiis eripite J 24, 10.

erro. procul errant, qui expectant J 85, 38. pariter te errantem atque illum sceleratissimum persequi J 102, 5. errasse regem et lae scelero lapsus esse J 104, 4. = **erratum.** errata officii superiores J 102, 10.

erudio. litteris iuxta atq. doctissime eruditus J 95, 3.

erumpo. ex Ponto vis piscium erumpit H III 41. ad Cutilinam C 43, 2. portis J 99, 1 *cont.* H i 35. Inter tela hostium vitabundus J 101, 9.

eruptio. pars globis — onem temptavore H III 68.

escendo. equos J 97, 5. qui escensuri erant J 91, 1. J 93, 5. 6. *var. scr.* C 55, 3. J 94, 2.

et. Vid. Comm. p. 50 sq. Lacedaemonii et Athenienses C 2, 2 *cont.* 18, 2. 5. 24, 1. 28, 1. 36, 2. 43, 2. 45, 1. 49, 1. 50, 1. 52, 36. 53, 6. 60, 6. J 5, 5. 10, 8. 15, 8. 16, 2. 31, 7. 17, 3. 18, 1. 9. 19, 7. 37, 2. 42, 1 (Ti. et G. Gracchus). 43, 1. 102, 3. 15. 114, 1. H I 41, 17. 44. 63. H 5 (Apollinis et Cyrenes filius). IV 18. 52. 61, 10. V 10. aetate et sapientia prior J 10, 7. — et consilio H I 47. agro omni et decem milibus tal. H IV 61, 6. animus et corpus J 28, 5. animus contemptor et superbia J 64, 1. armorum et equorum J 62, 5. asperitas et altitudo Siciliae H IV 20. — et insolentia loci J 50, 6. auctor et socius J 30, 2. beneficii et iniuriae memor J 104, 4. benignitatem et studium Sullae J 104, 3. bonum et accuum J 15, 3. H I 48, 17. castella et oppida J 54, 6. 87, 1. clementia et probitas vestra H I 41, 1. cibum et arma portare J 45, 2. clientricibus advorsis et effosso oculo H I 55. cognatorum et adfinium J 85, 4. cohortes IV et G. Annias praefectus (missi) J 77, 3. concordia et pax H I 41, 24. 25. 48, 10. 13. consilia et insidias eorum J 88, 2. consularis et tum senatus princeps J 25, 4. consulta et decreta J 11, 5. convicia et in castrum coniectus lapidum H III 67, 7. corporis et fortunae bona J 2, 3. corpore et lingua H II 35. cupidine animi et noxarum metu H I 48, 11. deorum auxiliis et fortuna moa H II 41, 1. multis diebus et laboribus consumptis J 93, 1. discordiarum et certaminis H I 9. divina et humana J 5, 2. H I 48, 10. divitiarum et fornae C 1, 4. divitibus et sumptibus J 4, 7. duceum et auctorem H I 41, 27. egestas civium et luctus H I 48, 15. egestatem et famem H II 96, 6. elephantis et parti copiarum J 49, 1. 52, 5. equis et armis H III 14. omnem equitatum

et cum eis — pedites J 91, 5 *conf.* 93, 8. abunde facundians et compositam orationem J 85, 26. fama mala et timor J 35, 4. fama et fortuna H II 41, 5. fame et ferro J 38, 9. festinatio et terror II III 26. foedus et amicitia J 80, 4. 101, 4, 5. raptis forum et castra nautica II I 77. fuga et caedibus II I 41, 17. funditores et sagittarii J 46, 7. 49, 6. 100, 2. gladii et scuta J 91, 1. summum honorem et maximum negotium J 85, 28. inertia et mollitia nimis C 52, 28. iniuria validiorum et ob eas discessio II I 9. inopin et cupidinibus II I 48, 7. — rei familiaris et conscientia scelerum C 5, 7. inperi et divitiarum II IV 61, 5. inimici imperium et cruciatus corporis J 24, 10. imperii consulum et patrum decretum H III 61, 17. lupetu crebro et transvorsis proeliis J 50, 1. impunitatem et sestertium CC. C 30, 6. — et sua omnia J 61, 4. ira et acritudo J 68, 1. — et metu J 11, 8. — in Tigranem et res meae II IV 61, 3. irae barbarorum et servili ingenio H III 67, 17. Italiae et provinciarum H II 41, 7. irra et iudicia H I 41, 23. ius et imperium eius J 14, 1. ius et iniuriae J 14, 16, 33, 2. labore et aestu J 51, 3. labores et victorias J 49, 3. — et pericula J 85, 7, 30. Ince et ferri enee J 89, 7. Insatundinem et sitim J 50, 1. legatos et decreta patris II I 48, 17. legionem — et — Numidas equites J 68, 2. libertas et anima nostra C 52, 6. — et suae cuique sedes H I 41, 4. — tatem et sestertium C. C 30, 6. liberti et pueri ex clientibus C 50, 1. loca et nationes J 17, 2. locorum et militum peritum J 46, 8. lubricis et divitiarum J 63, 2. Indum et Insciviam J 66, 2. luxuria et ignavia J 85, 43. multivolentia et invidia C 3, 2. mansuetudo et misericordia C 52, 11, 27, 54, 2. muris nostri et Oceani fretum J 17, 4. mare magnum et ignara lingua prohibebant J 18, 6. metus a Tarquinio et bellum cum Etruscis H I 9. milites et negotiatores (equites Rom.) J 65, 4. militum et armorum II I 55. optimis moribus et maximo concordia H I 8. multos mortalis et urbis liquot cepit J 28, 7. mulieres et pueri J 94, 5. magnis muneribus et maioribus promissis J 80, 3. munificentiam animi et ingeni solertia J 7, 7. nationes ferae et populi ingentes C 10, 1. naturam et mores utriusque C 53, 6. — P. Scipionis et morem hostium J 7, 4. natura et viris munita J 87, 1. necessitudo maximum et plurimum audaciae C 17, 2. necis et vitae H I 41, 13. negotiatorum et contentium J 47, 2. me nepotem Mas. et iam a stirpe socium J 14, 2. officio et fide J 10, 4. opes et spes H II 96, 2. opus et administratio J 76, 3. pabulum et quantum fontis J 55, 8. pater et nros meus J 14, 8. pecoris et mancipiorum praedam J 44, 5. periculum et labor II III 61, 18. peritia et verum ingenium II I 111. populus et senatus Ro. J 41, 2 *conf.* 104, 4. III. 1. portas et proxima loca J 59, 1. praedantur ex sociis et ipso praeda hostium J 44, 1. quaestionibus et iudicio ipsius Ing. J 31, 18. quies et otium J 66, 2. H I 41, 9. rapinarum et victorie veteris C 16, 1. — us et incendia II I 48, 10. quibus rebus et artibus J 96, 4. reges et populos liberos J 39, 1. regnis et tetrarchiis H IV 61, 10. sagittarii et cohors Paelignum J 105, 2. saxa et radices J 94, 2. — et orbes axe iuncti H III 22. scelus et flagitium J 12, 2. — eri et patricio suo H I 41, 24. — rum et contumeliarum H I 41, 19. signa et arma J 74, 3. 99, 3. — et scuta J 67, 1. socius et administrator J 24, 3. — et amicus J 24, 3. — i et Latium H I 11, 12. I 17. somno et metu insolito J 99, 3. stationes et vigiliae II II 54. stipendium et comitatus J 90, 2. strepitu et tumultu J 12, 5. sulphure et tuedn J 57, 5. sumptibus et eorumnelliis H IV 61, 8. tempore et loco J 113, 2. tribunis legionum et praefectis cohortium J 48, 7. tablicines et cornicines J 93, 8. tumultus et res novae J 66, 4. turbas et caedem civium H I 48, 18. turmas et manipulos J 49, 2. tyrannum et Cinnam ndpellantes H I 42. urbis et agros J 5, 4. verbis et vatium carminibus H I 48, 3. velocitas et regio hostibus ignara J 52, 4. viuo et cplis J 76, 6. pristinae virtutis et victorie J 49, 2. virtute et innocentia J 85, 4. vim ennetam et imperis sua H III 61, 5. vita et mors H II 41, 5. volucrum et ferarum H II 23, 4. n Gubnio et Cnepario C 47, 1 *conf.* J 30, 2. 47, 3. ad J 1, 3, 4, 7. contra C 51, 43. J 28, 5. H i 33. cum C 59, 3. J 13, 6, 14, 15.

20, 5, 38, 1. 49, 1. 50, 1. 75, 1. 76. 1. 103, 1. 113, 5. H I 48, 7. 22. II 96, 6 (dux cum urbe et exercitu deleti). i 15. de C 52, 13. J 13, 3. 19, 7. 22, 1. 28, 4. 30, 3. 42, 5. 73, 2. ex C 17, 4. J 3, 1. 40, 5. 46, 5. 50, 1. ia C 1, 2. 7, 4. 20, 11. 48, 2. J 13, 5. 29, 7. 33, 4. J 13, 7. II 140, 23. inter C 52, 22, 59, 2. J 16, 2. 30, 3. 40, 4. 78, 5. 110, 8. II III 1. 61, 1. IV 30. per J 14, 25. 30, 1. 38, 1. 40, 2. 85, 3. H I 9. 41, 2. II 23, 2. 41, 13. pro C 2, 5. H II 96, 2. sine J 44, 1. H II 96, 3. secum et eum omnibus gentibus J 81, 1. de exercitu Catilinae et de omnibus coniuratis C 52, 17. de se et de p. r. commodo J 102, 2. de pace et de communibus rebus J 111, 1. ex parente meo et ex aliis sanctis viris J 85, 40. et alii, alia C 51, 32. J 40, 2. 44, 5. 54, 2. 6. 67, 1. 75, 3. 100, 5. H I 22. 41, 5. 48, 19, 22. II 23, 2. III 21. IV 60. 188. et ceteri C 30, 7. 51, 7. H I 48, 22. Scauri et relictorum J 32, 1. Sullae et plerisque J 104, 2. eos et enactos II IV 44. et praeterea C 50, 3. et maxime J 66, 2. II 110. II 49. IV 61, 17. par — et C 3, 2. H II 96. 6. pariter et J 88, 2. 85, 26. iuxta C 51, 31. aequae C 11, 2. idem — et C 58, 11. J 83, 2. 85, 1. 33. 47. ajius — et C 52, 2. simul et C 16, 4. 51, 2. 60, 4. J 20, 1. 24. 5. 25, 5. 47, 2. 51, 7. 64, 5. 70, 5. 73, 2. 84, 5. 91, 1. 92, 2. 94, 1. 3. 97, 1. 4. 5. 106, 1. 108, 3. II I 9. 41, 14. 60. III 67, 15. acer et infestus potentiae nob. J 27, 2. neri et quamquam adverso, tamen famam aequabili J 43, 1. adolescentior et n. populi suffragiis integer II 152. nequabili et iavolata fama J 43, 1. aequalia et nuda giganteum loca J 79, 6. aequo et modesto iure II I 9. aridus et frugum vacuus ager J 90, 1. avida imperi et praecipuus ad explendum cup. J 6, 3. boni et mali cives II I 10. boni et sapientis H I 48, 1. —um et strenuum H I 63. callidi et repertoires perfidiae II IV 61, 7. minime eari et regionum scientissimi J 100, 3. clara et magnifica J 1. 8. clarus et tam in sen. potens J 16, 2. morbis confectum et ob eam canescam mente imminuta J 65, 1. defessus et exanguibus C 39, 4. ab dignis et idoneis ad indignos et non idoneos C 51, 27. editus et princeps J 98, 2. ferox armis et serviti insolitum II II 81. fertilis et praedia onustum agrum J 87, 1. fessos et iam abnuentis omnium J 68, 3. fluxus et mobiles J 104, 2. futiles et corruptae II I 41, 20. graecis et latinis C 25, 2. gravis et flagiti plena J 38, 1. gravis et nulla arte inferior H II 87. ignoto et horribili soao J 99, 2. indignus illo honore et quasi pollutus J 63, 7. inhonesta et perniciosa libido J 3, 4. inpotens et nimis animi II IV 71. eua et proximum diem J 106, 1. iustus et egregius H I 63. lectos et exercitatos C 50, 2. — et evocatos C 59, 3. magnus et clarus (maior atq. clarior) J 92, 1. *cont.* II I 41, 1. magnum et sapientem J 45, 1. magna et egregia tua J 10, 2. magni et opulenti J 14, 19. 69, 3. urbem magnam et in ea parto — areem J 56, 1. magifica pro se et illis dolentia J 84, 1. maiora et magis aspera J 89, 3. minorem et sui cultorem H IV 33. aucta et captum pedibus II II 36. modica et eultoribus inanis insula H III 39. modico et diligenti imperio II I 79. multis et magnis tempestatibus C 20, 3. 51, 35. J 5, 4. II I 41, 12. IV 61, 7. *cont.* J 32, 2. manitos et sibi utilis locos J 97, 1. nocturnis et aviis itineribus J 54, 9. novis et multo paucioribus militibus II II 96, 5. nudum et caecum corpus J 107, 1. oportuni et scelestissimi (hostes) H IV 61, 2. parva et bellis incoarta vectigalia H II 41, 7. pavidus et ignarus loci J 12, 5. percutum et inquietem H II 35. perculsis et animi incertis H III 75. pergnari locorum et soliti necere *cef.* H IV 1. pessimum quemque, et omnibus invidiam C 51, 29. —i et stultissimi H I 48, 1. plures et nadique circumfusi J 97, 5. portuosior et magis exornata J 16, 5. prius et extremos J 100, 2. promptus manu et adpetens glorie J 7, 1. propinquas inter se et —a Gadibus sitas H I 61. prudentiore et minus avidi lupero H II 39. quinque et triginta H IV 19. rudis et ignarus belli J 96, 1. saltuosa et natura mnita loca J 54, 3. sanctus alius et ingenio validus H I 92. sanctus et ex sententia ambobus J 109, 4. scelestos et factiosos C 51, 32. senenda et obediencia J 14, 19. seditiosus et belli capiens H I 41, 10. sordidum et incultum moribus J 85, 39. superba et crudelia J 30, 3. tanta et

tam atrox C 51, 10. timido et ex conscientia diffidenti J 32, 5. trepida et sollicita de eventu J 55, 2. unam et communem naturam J 85, 15. una et ea vetus causa H IV 61, 5. nocentissimi et eidem superbissimi J 31, 12. vngum et rapinis suctum genus H II 80. vario et multarum rerum egent bello J 43, 3. urbem venalem et mature perituram J 35, 10 (*efr.* acmuli et vindices adfuturi H IV 61, 18). verna et honesta H III 61, 13. veteres et sanctos viros H II 23, 5. virile et muliebre seculum H II 23, 1. breviter et modice J 111, 1. multum et familiariter J 108, 1. optime et diligentissime J 95, 2. placide et benigne J 102, 12. privatim et publice C 11, 6. H I 48, 17. temere et effase cunctes J 105, 3. furtim et per latrocinia J 4, 7. inuatum et unde minime decuit J 11, 22. tantum modo in urbo et non per totam Italiam C 52, 13. per otium et ex oportunitate J 76, 1. ad Bestium et postea Romam J 77, 2. ex Latio et a sociis J 95, 1. privatus et in magistratibus H II 41, 4. pro hostibus et adversum se J 88, 4. victoribus et adversum eos quos vicerant J 105, 4. orator et subdole speculatum J 108, 1. turmatim et quam maxime confertis equis J 101, 4. res maximas in hac terra et omnium quosnovi J 110, 1. procul et divorsis ex regionibus H II 82. dolum in praesens et postea bellum H IV 61, 19. adpellare et cohortari C 20, 1. dabitando et dies prolato J 10, 3. velle et censere J 21, 1. orare et hortari J 51, 4. fide data et accepta J 81, 1. quaesita et erepta in posteram H III 61, 12. temptans omnin et circumspiciens J 93, 5. mussantem et retractantes H I 48, 3. despecti et indigni habitus H I 18, 5. patens et pacie modo effusus urbis H I 25. suspectus regi et ipse eum despicens J 70, 1. eo dolore impeditus et quia stultitiae videbatur J 83, 1. nihil gloriosum nisi tutum et omnia — honesta H I 41, 8. ubi animus requievit et — decrevi C 4, 1. divitiae honori esse coeperae et eas — sequebatur C 12, 1. quia — putabant et iam tum — fornidiosa erat C 19, 2. dies venit et Catilinae — eessere C 26, 5. praesidia parabantur et ipse interrogatus erat C 31, 4 *cont.* J 11, 1. 35, 10, 91, 3. percontatus de statu civitatis et quasi dolens eius easum C 40, 5. Fac — cogites et memineras C 44, 5. postquam — venire et clamor exortus est C 45, 3. dum — aguntur et dum — decernuntur C 50, 1. res publica adolevit et fructiones valuerat C 51, 40. viciis Carthaginensibus et capto Suface J 5, 4. exacta sua aetate et parvis liberis J 6, 2 *cont.* 19, 1 (et aliis). 58, 1. 67, 3. 99, 1 (et paulo ante). H I 73 (*mel. nt.*). H 96, 10. flexit animum eum et — adgressus est J 9, 3 *cont.* 111, 3. 62, 8. eum adoptavit et testamento heredem instituit C 9, 3 *Comm. p.* 75. natura ferox et iam antea despicens J 11, 3 *cont.* 21, 4. legati Romam venire et — misere J 13, 7 *cont.* 18, 7. 21, 1. 2 (et — non). 27, 1. 31, 1. 35, 1. 42, 1. 45, 2. 56, 4. 60, 6. 61, 4. 63, 3. 64, 2. 66, 1. 68, 2. 73, 7 (et postea). 75, 7. 91, 1. 4. 97, 4. 106, 2. 113, 4. 6. 114, 3. H I 56, 11. 2. 5. 17. 50. 96, 9 (et nunc). III 61, 6. 13 *cont.* 7. 28 (est et — crit). 67, 11. IV 61, 4. 10. 15. mandata exequitur et explorat. deinde J 35, 5. cohors — transiere et eenturio — locum dedit J 38, 6. quod — invictum nunquam gerebat et avaritia — contusae erant J 43, 5. gloriam quaerere et memoriam — longam efficere C 1, 3. iuperium beneficiis agitabant et — ignoscere — malebant C 9, 5. nisi me animus fallit et vos parati estis C 20, 7. nobilitas invidin aestuabat et — credebant C 23, 6. bellum facere et extrema omnia experiri C 26, 5. postrema meminere et — disserunt C 51, 5. laetari et merito dicere fieri C 51, 20. eos dimitti et angeri exercitum Catilinae C 51, 43. expergiscimini et capessite rem p. C 52, 5 *cont.* J 85, 47. H I 41, 27. H 41, 13. ne — largiantur et — perditum eant C 52, 12. forti animo sitis et meminertis C 58, 8. eum considero et eum aestumo C 58, 18. orta occidunt et neta senescent J 2, 4. salutare plebem et convivi gratiam quaerere J 4, 3. cum obiectare periculis et eo modo fortunam temptare J 7, 1. vtinam — videam et aliquando — oriatur J 14, 21. subveniendum Adh. et H. mortem vindicandam J 15, 3 *cont.* 25, 1. Africae situm exponere et eas gentis adtingere J 17, 1. bellum gerere et aperte — regnum petere J 20, 7. parandi iuris et mniostatis constituendae gratia

J 31, 17. nisi — uondum tenet et — placent J 31, 20. regi infesta plebes erat et — iubebat J 33, 3. sedare motus et animos eorum mollire J 33, 3. persequi Ing. et mederi fraternae invidine J 39, 5. moveri civitas et — oriri coepit J 41, 10 *susp.* vindicare plebem in libertatem et paucorum scelera patefacere J 42, 1. alteros quovis modo vincere et victos necerbis ulcisci J 42, 4. deditiois signum ostentui credere et insidiis locum temptari J 46, 6. commonefacere benefici et eum ipsum aliis ostentare J 49, 4. iter suum remoratos et — sitim et lassitudinem temptatos J 50, 1. consedissem et animo vacuam J 52, 6. nequabilem manere et — adpropinquare J 53, 1. cui — erat, sequi cogebatur et, qui — aequiverat, — bellum gerere J 54, 8. niti corporibus atq. ea huc atq. illuc agitare J 60, 4. insidias per amicos tendere et eorum perfidia — niti J 61, 3. quod conruperant et animo cupiebat nihil satis festinatur J 64, 6. late — ire et signum occultare J 68, 4. exercitum ductare et omnis res — exequi J 70, 2. circumspicere omnia et omni strepitu pvescere J 72, 2. frequentarent Marium et sua necessaria post illius honorem ducerent J 73, 6. corrumpunt et pecunias — ipsi pendere J 76, 6. boni fidelesque mansere et cuncta inperata fecerant J 77, 3. mare magnam esse et snevire vatis J 78, 3 *cont.* H III 31. postquam utrimque — fugitae et alteri alteros — adtriverant J 79, 4. vident et — metuant J 79, 7. ita tempus procedere et bellum intactum trahi J 83, 3. animis trahabant et eos non paulum — ndixerat J 84, 4. quia iungines non habeo et [quia] mihi novum nobilitas est J 85, 25. nos — contemnit et omnis honores non ex merito set debitos repetit J 85, 37. quod ab eo genere — celebratus erat et — potentiam quaerenti ogentissimum quisq. oportunissimum J 86, 3. veteres novique conluere et virtus omnium aequalis facta J 87, 3. procul abesse et aliis negotiis intentum J 89, 3. quia res aspera videbatur et Metellus Thalam magna gloria ceperat J 89, 6. quod Numidae pabulo magis student et quode. natum fuerat contulerant J 90, 1. cunctari et dubium — rationes trahere J 97, 2. corpus tegere et — obruticare J 101, 4. animos tollere et in Romam incoeere J 101, 7. sustentare suos et victoriam retinere J 101, 9. omnia coastrata — et inter ea humis infecta J 101, 11. agendarum rerum et quocumque modo belli componendi J 103, 2. errasse regem et Iugurthine scelere lapsam J 104, 4. proditos a Voluce et insidiis circumventos J 106, 6. si ambobus consultum et ratam pacem vellet J 112, 3. fracta crura brachia et oculi effossi H I 30. qui — dant et ntrumque malunt H I 41, 2. taedini iam esse et eum — diuissurum H I 41, 7. per unam prohibentur et — occupavere H I 41, 12. manus consecratis Romanis et arma in vos versa H I 41, 19. pacem praestare et bellum pati H I 48, 2. exercitum habet et se metacendum effecit H I 48, 3 *cont.* 7. maturandum putabam et — secutus sum H I 48, 6. benefacta extollebant et po. Ro. — auxisse H I 48, 6. qui placere reddi ait et aliena tenet H I 48, 14. maueas in sententia et retinens armu H I 48, 16. quousque patiendi et — temptabitis H I 48, 17. bellum instaurare cupiunt et rursus manus armare H I 48, 20. decernite digna et auge H I 48, 20. castella incendere et deserta vastaro H I 86. obviam ire et connori H I 89 *cont.* III 67, 11. regibus se devovet et post eos occisos vitam roensant H I 73 *susp.* quas ob iniurias et quotiens H III 61, 1. si paricida sum et — villa habeo H II 41, 3. frumentum poscunt et id res cogit H II 41, 6. quos nequiquam abnuitis et pacis opulentiam quaeritis H II 41, 14. principes augere et densere frontem H II 59. scelestissimi hostes sual et vobis salus quaesita est H II 96, 1. tertia luna erat et nebula caelum obscurabat H III 15. ex sarcinis paludamenta ostentari et cohortes intellegi H III 70. hortari et ire primam via H III 61, 1. eum vis in vobis sit et possitis H III 61, 15. decipi et gratiam — elebere H III 61, 20. comparant delentemta et differunt vos H III 61, 21. tergis abstinetur et huc atq. illuc ire licet H III 61, 26. pugnatur et vincitur pancis H III 61, 28. frequentiam iuvaturam exercitum et iam paratis rebus munimento fore J 47, 2. ntere et nunquam putaveris J 114, 4. instruebantur et eo boni —

antebant H I 48, 13. odisse ait et ob id retinet H I 48, 18. Scio tibi — esse et ea re — pteris II IV 61, 16. omnia curare et ea agere J 85, 3. turbata omnia sunt et ab eis H I 48, 1. senatum consulebat et tamen interim J 39, 2. H III 67, 3. et iam diei vesper erat J 52, 3. Et sane Graecis — J 42, 2. 100, 5. Et primo J 53, 1. Et Romae J 62, 10. Et illud — J 85, 5. Et profecto J 85, 23. 18. Et quaeso II I 48, 13. Et forte J 93, 4. Et alii II III 67, 15. Et tum H III 67, 10. *cfr.* II I 26. 33. 56. 68. 70. 75. 83. II 84. 88. III 5. 23. 56. 70. IV 51. i 3. 11. castra capta et proelium et dux cum urbe deleti II II 96, 6 *cont.* J 18. *i cj.* 76, 6. II III 1. IV 61. 20. i 72. Lentulus et Cethegus aliique C 48, 1 *cont.* J 5, 1. 9. 4. 84, 2. H I 43. II 96, 1. magistratus et imperia, postremo omnis cura J 3, 1. sacerdotia et consulatus, pars triumphos suos ostentantes J 31, 10. praetura et consulatus atque alia lulisee modi omnia J 4, 8 *cont.* 41, 1. 89, 4. vineis turribusque et machinis omnium generum J 21, 3 *cont.* 34, 2. 1, 4. 62, 1. 8. 66, 3. 71, 3. 78, 3. 80, 1. 81, 2. 94, 3. II II 41, 3. 8. 96, 1. III 67, 1 (et alia). 10. itinere atque opere castrorum et proelio J 52, 5. 76, 6 (et alia). 85, 10. II I 41, 3. 48, 19. III 67, 10. 11. extorrem patria domo, inopem et eoperum miseris J 14, 11. 41, 9. 59, 3. 76, 2. 85, 41 (et alia talia). 89, 4 (et ob ea). 92, 7. 95, 3. II I 10 (et ad postremum). III 61, 18. IV 38, 61. 11. 16. colite et observate talem hunc virum, imitamini virtutem et enitimini J 10, 8. leges, maiestas vestra, divina et humana omnia J 31, 9 *cont.* 20. multo labore multaue cura, praeterea — parendo et saepe — eundo J 7, 4. socii nomenque latinum et reges — postremo omnis civitas J 43, 4. discordia et avaritia atq. ambitio et aeterna mala II I 9. virtutem ostendere et eos cadere, fundere atque fugare J 58, 3. boni malique, strenni et inbelles J 67, 2. libertatem patriam parentisque et alia omnia J 87, 2 *cont.* J 103, 7. H I 48, 5. J 43, 3. Pyrrho Hannibale Philippoque et Antiocho H I 41, 4. circumire, hortari, renovare proelium et ipse omnia temptare J 41, 5. iaculnri equitare, certare et — tamen omnibus carus esse J 6, 1. plerique eadunt, multi capiuntur, nemo profugit et Numidae — discedunt J 54, 10. exercere — consulere — pellere et — soli in imperio agere H I 9. barbari laetari, exultare, strepere et ipsi duces feroces esse J 98, 6. probate — accipite — adnite — et tradite exemplum II I 11, 23. trahere omnia et — facere, polliceri ac deinde —, eedere instanti et paulo post instare J 36, 2. = et acta maiorum et Graecorum militaria praecepta legere J 85, 12. et animi et corporis (vis) C 5, 1. et Gaetulos et Iugurtham saepe fuderat J 88, 3. et gloriam et regnum ultro venturum J 8, 2. et haec et illa, quae antea — J 24, 9. et haec et multa praeterea J 22, 3. et illum et equites Romanos J 65, 4. fortuna et maris et belli H II 41, 11. et numerum ampliorem vero et metum hostilem efficebant J 103, 3. et operibus et loco munitus J 76, 2. et saevitia temporis et oportunitate loci J 37, 4. et vim et gratiam nostram experiri J 102, 9. et virtutem militum et fortunam temptatam J 62, 1. penes eodem et gloriam et divitias esse J 31, 9. et familiarem et omnibus necessitudinibus circumventum C 21, 3. et proelio strenuus et bonus consilio J 7, 5. et invisum et obfensum sibi J 73, 2. [et] in pace et per inducias C 51, 7. ubi et incolere et mercari consueverant J 47, 1. et qui fecere et qui scripsere C 3, 1. et priusquam incipias consulto, et ubi consuleris mature facto opus est C 1, 6. quo et ceterorum animos reflexerit et illi eriperentur C 48, 4. quam et ipse adduxerat et Manlius habnerat C 56, 1. quamquam et possis et delicta corrigas J 3, 2. et quales viri idem adsequi nequiverint et quae genera in senatum venerint J 4, 4. et illis — parum est et vobis remanebit J 31, 22. quamquam — mora tempus imminerent et intentos animos putabat J 44, 3. et victis munimenta fore et si vicissent nullo impedimento J 97, 3. quorum et fides cognita et ingenia validissima erant J 103, 2. et Romanorum famam avaritiae falsam et Sullam in se amicum J 103, 5. quis et Iugurtha carnis et Romani invisi erant J III, 2. ut et facta in gloria numeret et — avidius fecerit H I 41, 19. et — crexerant et — ignis fecerant H III 67, 5. = que

— et. seque et oppidum J 26, 1. — et exercitum J 55, 1. — et iumenta J 91, 2. illosque et Sallian J 104, 1. ibique et in omni Africa J 89, 7. = neque — et J 1, 5. 20, 5. 31, 16. 49, 5. 69, 1. 71, 5. 74, 1. 84, 3. 85, 6. 86, 3. 95, 2. 107, 4. H III 61, 19. 67, 2. IV 61, 2.

etenim C 20, 11. J 85, 49.

etiam. paululum etiam spirans C 61, 5. nondum etiam satietas tenet J 31, 20. si quis etiam a culpa vacuus inciderat C 14, 4. Etiam antea — nupserat (ad. et iam) J 80, 6. Pulerum est bene facere, etiam bene dicere haut absurdum C 3, 1. labori innocentiæ, etiam periculis meis J 85, 18. nomini dignitati atque etiam praesidio H I 11, 26. Atque etiam cum — faciunt, extollunt J 85, 21. ac naturam etiam vincere J 75, 2. ultra Romanorum ac mortalium etiam morem H II 23, 2. miserescimini atque etiam armatos dimittatis C 52, 26. quippe etiam frumenti inopia temptabatur J 90, 1. plurimos homines sibi adscivisse dicitur, etiam mulieres aliquot C 24, 3. ab omnibus, etiam ab infimis C 41, 5. nihil profutura multaue etiam periculosa J 1, 5. quis est qui — contendant: etiam homines novi J 4, 7. cuius gloriari licet, res adversæ etiam bonos detractant J 53, 8. rem familiarem etiam ad necessaria dedesse C 20, 11. quæ etiam timidus fortis facit C 58, 19. quæ etiam mediocri viros transvorsos agit J 6, 3. etiam qui firmioribus animis — fuerant J 50, 4. incipere cuius, etiam ignavo licere J 83, 1. = etiam atque etiam reputate J 83, 28. = non modo — verum etiam J 89, 4. H II 96, 9. = vos cunctantini etiam nunc C 52, 25. atque etiam nunc timetis J 31, 3. nihil etiamnum decrevisse J 109, 3. = etiamtum vita hominum sine cupiditate agitabatur C 2, 1. trepida etiamtum civitate J 40, 1. cum etiamtum eventus in incerto erat J 51, 2. regis etiamtum animum ferocem esse J 54, 5. E. alios magistratus — tradebat J 63, 6. E. largitio multis ignota erat J 103, 6. nusquam e. Lepidum progressum H I 48, 6. apud quos e. — ostendebant H II 21. Iunius e. incerto H IV 15. = qui epulentiore est etiam si accipit iniuriam, tamen facere videatur J 10, 7. etiam si certa pestis adesset, mansurum potius J 106, 3.

Etruria C 28. H I 9. 45. 48, 6.

Etrusci H I 16.

Eumenis H IV 61, 8.

Eurus. Euri atq. Africi fluctibus H II 83.

evado. eâ equi facile evadere J 50, 6. adverso colle J 52, 3. oppido J 56, 5. Hincino beneficia tua evasere, ut J 14, 9.

evenio. ubi pax evenit C 9, 3. nobis dissensiones vitio ingeni humani evenere H I 7. quicquid evenerit merito accidit C 51, 26. hoc ubi evenit C 52, 4. id ea gratia eveniebat, quod J 54, 5. id misericordiam evenerit J 67, 3. id mature posse evenire J 65, 3. si in Pompeio quid humani — isset H V 16. ita plerumq. evenit ut J 85, 11. ipsi provinciæ Numidia evenerat J 35, 3. 43, 1. quæ temptaverat, aspera foedatq. evenerat C 26, 5. omnia prospere eventura J 63, 1. ea res bene evenit J 92, 3. ea res longe aliter evenit J 7, 3. ne aliter quid eveniat J 85, 11.

eventus. etiamtum eventus (pugnae) in incerto erat J 51, 2. belli eventum expectabant J 37, 9. expectatione eventus J 44, 3. sollicita de belli eventu J 55, 2. Sulla bonis initiis malos eventus habuit C 11, 4.

evoco milites ex hibernis in expeditionem J 37, 3. = evocati C 50, 3.

evorto. tribuniciam potestatem evorsum profecti H I 41, 23.

exaedifico. domos et villas in urbium modam — atas C 12, 3.

exaequo. exaequatus cum imperatore labos J 100, 1. exaequato periculo C 59, 1. facta dictis exaequanda sunt C 3, 2.

exagito. plebem C 38, 1. vulgus J 73, 5. rem p. seditionibus C 51, 32. nobilitatem J 84, 5. quos flagitium egestas conscius anians exagitabat C 14, 3. quos illa questio — abat J 34, 2. illum ingens cupido J 63, 2. senatum rumoribus — atum C 29, 1. vis hominis leniuuda magis quam exagitanda C 48, 5. forandine quasi vecordia — ari J 72, 2. scelorum conscientia — atum H I 48, 7.

- exanguis** colos C 15, 5. defessus et exanguibus C 39, 4.
- exardescere**. nimis exarsere II H 79.
- exaudire**. exaudiri somus II III 79.
- excodo** proelio C 9, 4. radicem montis II i 40.
- excelsus**. in excelso netentem ngunt C 51, 12.
- excidium**. post Carthaginis ex. II I 9. Cretenses — neque finem nisi e—o habituri II IV 61, 12.
- excido**. oppidum excisa II H 96, 6.
- excileo**. somno excitus J 99, 2 (J 72, 2 *var. scr.*). iuventus largitionibus excita C 37, 7. mentem excitam C 15, 4.
- excindere**. amicos — socios — excindunt II IV 61, 17.
- excipere**. qui ventis exciperent II H 15.
- excite**. ventus harenam humo — nvit J 79, 6. quem neque gloria neque pericula — nnt C 58, 2. nlium nlio modo — nre J 49, 4. id bellum — abat motus II I 39.
- exclamo**. ibi lutine exclamant J 101, 6.
- exercucio**. omnibus malis exercuciat J 14, 21. Adherbentem exercuciatum necat J 26, 3. honore Muri nngis quam iniuria sua exercuciatum J 82, 3.
- excubo**. excubitus in portas — locure J 100, 4.
- exeratio**. iude cum post excretionem degustavissent C 22, 2.
- exeror**. Cutilinse consilia — ari C 48, 1.
- exemplum** eorum infra scriptum est C 34, 3. 41, 4. tradite exemplum posteris nd populum — circumvenicendum II I 41, 25. ego — pncebo e. quo — componis II IV 61, 4. hoc exemplo — glandium eduxerit C 51, 36. mala exempli ex rebus bonis orta sunt C 51, 27. homines — optumis maiorum exemplis II I 41, 2.
- exequor**. mandata J 35, 5. munis II III 67, 4. negotium C 43, 1. II V 8 *ej.* officia C 60, 4. omnis res J 70, 2. quod ubique idoneum videbatur, domi — ebatur C 51, 38. imperin — decreto exequendo rnta effectis II III 61, 16.
- exerceo**. nuditio hominum animos exercebat C 11, 1. servili imperio plebem II I 9. cura patres exercebat II 154. reges — ingenium — corpus exercebant C 2, 1. ingenium nemo sine corpore C 8, 5. ingenium ad male faciendum II H 41, 4. exercito corpore J 71, 1. ibi inventutem suam — nit C 5, 2. stipendiis faciendis, non faciendis neque manditiis sese J 63, 3. eamndā faciendā — ebatur II H 37. negotia — ingenio exercentur J 4, 1. gratiam nnt iniuicitiis C 54, 16. inimicitias cum illo C 49, 2. iurgia discordius similitates cum hostibus C 9, 2 *cont.* II I 10. victoriam crudeliter C 38, 4. — acerrime in plebem J 16, 3. quaestio exercita aspere violenterque J 40, 5.
- exercite**. lectos et exercitatos [in audneim] C 50, 2.
- exercitus** populi Romani C 11, 6. 61, 7. adest novus II I 48, 4. conficitur siti J 50, 1. congligit sarcinns J 97, 4. eius compositus ex variis gentibus dilnbitur J 18, 3. ntriusque consedit J 21, 2. deductus hiemabat J 39, 4. hostium idem facit C 60, 1. fortis ex timido fit C 58, 1. operitar J 51, 9. pergit ad — vrsus J 69, 1. scribitur qui in A. portaretur J 27, 5. nullus in Italia C 16, 5. Manli quantus nnt quo consilio foret C 29, 1. cui in manu sit C 51, 36. ibi est locoram sciens, — strenuus — felix J 85, 45. ei traditur J 41, 1. 86, 5. II I 57. in It. transgreditur II H 96, 10. victor J 58, 5. II I 41, 22. **exercitus** nostri fuga J 43, 1. — eludes J 41, 4. II I 41, 5 (—um). — pars J 55, 4. 64, 5. terrore J 37, 3. **exercitui** veteri diffidere J 44, 3. — per turmas — distribuere J 91, 1. — meo et hostium par conditio II H 96, 6. processu J 32, 2. ea satis superque foret J 75, 7. supplementum scribere J 39, 2. **exercitum** admoveere ad urbem II I 48, 20. ntere II H 96, 9. 41, 7 (*plur. et pass.*). Metelli antevenit J 48, 2. augere C 32, 1. 51, 43 (*pass.*). circumgredi II IV 61, 21. coercere J 100, 5. cogere J 54, 3 (numero nupliorem, hebetem, infirmum, cultorem —). 66, 1. II I 85. *at.* J 85, 35. confirmare J 45, 3. conlocare in provinciam hiemandi gratia J 61, 2. comparare C 30, 5. J 20, 7 (magnum).

componere in hibernaculis J 103, 1. decernerō H 144 (*pher.*). H 96, 1. descerē H 128. dimittere H IV 28. duere ad urbem H I 48, 22. ductarē C 17, 7. J 38, 1. 70, 2. exoptare sibi C 54, 4. faecere argento H i 67. seque gerere J 55, 1. habere J 54, 2. H II 90, 3. I 48, 3 (obprimendus libertatis). liberaliter — luxuriose C 11, 5. instruere C 59, 1. J 97, 4. iuvare conmeatu J 47, 2. locare eeterum in subsidiis C 59, 5. mittere in A. J 25, 1. parare C 20, 3. J 28, 4. permittere legato C 59, 4. J 61, 5. prodere H IV 61, 12. reficere H III 67, 14. restituere H IV 61, 15. sequi J 45, 2. temptare J 38, 3. vortere maiorum more H i 51. ad o. proficisci C 27, 4. J 70, 4. per omnem e. agitabatur C 61, 9. **exercitu** circumvenire J 57, 2. amborum coniuncto J 97, 3. effuso praedari J 55, 4. incremento J 92, 4. H III 16. intento atq. infesto J 46, 5. magno sequi C 57, 5. *Vid.* cum. de **exercitu** Cat. decernere C 52, 17. in e. nostro pax agitabatur J 29, 7. habere C 59, 3. esse C 59, 6. J 8, 1. 41, 5. 65, 1. *at.* C 61, 1. contumelium remanere J 58, 5. sine e. dnetare *cf.* C 19, 3. **exercitus** conveniunt J 81, 1. duo obstant C 58, 6. praesidia regni J 10, 4. in vostra amicitia me exercitus habiturum J 14, 1. manus iuter se conserentis H I 41, 10. occupavere H III 61, 6.

exigo. regibus exactis H I 9. de pecunia exigenda H IV 35. vitam exigere J 14, 15. 85, 49. exacta sna aetate J 6, 2. iam aetatem — etiam esse J 61, 1. **exiguitas** H IV 61, 10.

exilium. fugam e. egestatem J 14, 23. in e. proficisci C 34, 2. e. condemnatis permittere C 51, 22. 40. nullo certo e—o vagabantur H i 27. in e—o aetatem agere C 58, 13.

eximo. captis miseria eura libertatis eximat H I 41, 1.

existo. super omni corpore quasi gubernator e—eret H III 18 *ansp.*

existimato gravis boni aut mali publici H IV 31 *cf.*

existimo. quamquam eadem —abat J 107, 1. si vera existimare voles H IV 61, 3. quid de illo —etis H I 41, 21. ut ego e—o J 110, 5 (*at.* aestumo). *e. acc. dupl.* C 4, 4. 48, 5. 52, 13. 56, 5. J 20, 5. 24, 5. 31, 21. 85, 15. H I 41, 1. 8. H 23, 5. *pass.* H i 5 *inc. e. acc. et inf.* C 14, 17 (*ita*). 31, 7. 48, 7. 51, 15. 52, 19. J 4, 2. 4. 6, 2. 10, 1. 14, 12. 20, 4. 29, 3. 30, 4. 50, 1. *om. inf. copulata* C 22, 3. J 36, 3. 89, 2. scutum existimare eum — facturum C 51, 13. *acc. et acc. e. inf.* J 14, 1. *e. interr. ind.* J 31, 19. 85, 14. H III 61, 1.

exitium. dignum vitae e. invenit C 55, 6. Ingurthae e. adesse J 70, 5. ad e. usque tribuni — dominatus est H III 61, 10. turbamenta rei p. atq. exitia probate H I 41, 25.

exitus. utinam emori — honestus e. esset J 14, 24. quem e—um tantis malis sperarent C 40, 2.

exordior. magnam e—rsus orationem H IV 70.

exorior. utrimque clamor exortus est C 45, 3. pro metu repente gaudium exortum J 53, 8.

exorno. pars N. aedificiis magis e—ata J 16, 4. e—atis aedibus per nulae H II 23, 2. vicinitatem armis e. C 36, 1. aciem J 52, 5. *abs.* pro rei copia satis providenter J 90, 1. convivium scite J 85, 39.

exopto. civile bellum —abant C 16, 4. vetera odere, nova —ant C 37, 3. sibi gloriam honorem imperium C 11, 2. imperium exercitum novum bellum C 54, 5.

expectatio. —one eventus animos intentos J 44, 3. sine gravi cuiusquam —one H I 53.

expecto. hant alio animo belli eventum —abant C 37, 3. plura mala H II 41, 4. necessitatem extremam H I 41, 15. nihil minus quam vim aut bellum J 11, 11. omnia magis quam proclium J 58, 1. alienas opes C 58, 3. J 14, 7. promissa legatorum J 17, 4. quid H I 48, 14. divorsissimas res — voluptatem — praemia J 85, 20. alius alium expectantes C 52, 28. *cont.* H I 41, 20. miseriis snis remedium mortem e—are C 40, 3. conlegam minorem ot sui cultorem H IV 33. quid ab illis — dolum — bellum H IV 61, 10. expectare dum H I 48, 10.

- expedio.** veste pugionem H III 37. sese quisque J 105, 4. cetera res e—iet C 20, 10. huiusce modi rei initium e—am J 5, 3. = **expeditus** C 57, 4. 60, 4. J 46, 7. 50, 1. 59, 3. 68, 2. 90, 2. 100, 2. 103, 1.
- expeditio.** evocare milites in e—onem J 37, 3. in —onem proficisci J 103, 4. e—ones hibernae H I 96, 6.
- expello.** Nicomedem Bithynia expuli H IV 61, 11 *cont.* J 97, 2. unde J 14, 8. 102, 13. plebos agris expulsa H I 41, 24. regno J 14, 2 (fortunisq. omnibus). 24, 6. quos flagitium domo expuloratur C 37, 5.
- expurgiscor.** somno experrecti J 71, 5 *cont.* 72, 2. Quin expurgiscimini C 20, 14. expurgiscimini et capessite rem p. C 52, 5.
- experimentum.** iam antea e—tis cognitum erat J 46, 3.
- exporior.** extrema omnia C 26, 4. amicorum fidem J 74, 1. fortunam J 63, 1. id J 110, 4. libertatem J 31, 5. vim — misericordiam J 32, 5. vim — gratiam J 102, 9. *c. acc. et inf.* J 24, 4. 108, 2.
- expers.** patria — fama — fortunis expertes C 33, 2. consili expers H I 48, 11. ceteris expertibus soli in imperio agere H I 9.
- expilo.** acrarium — ari J 31, 9.
- expiro.** ut per singulos artus spiraret H I 30.
- explano.** de — moribus pauca explananda sunt C 4, 5.
- explio.** legiones numero hominum C 56, 2. expletis legionibus J 87, 1. omnis suos divitiis — verat C 51, 31. amicos numeribus J 13, 6. 20, 1. ad explendam cupidinem J 6, 3.
- explico.** unde pons — explicatur H III 20.
- exploro.** ut explorarent fugitivos H III 67, 7. itinera egressusque eius, — loca atq. tempora enucta — at J 35, 5. itinera regum J 88, 2 *cont.* 48, 2. 100, 3. proeli rationem *cj.* H II 50. rem J 53, 7. lato omnia J 46, 6 *cont.* J 90, 1. 93, 5. C 60, 1 (omnibus rebus exploratis). quid ubique hostis ageret — are J 52, 5. exploratum praemissi J 103, 5. exploratum misit *c. interr. indir.* J 54, 2. ubi explorata sunt quae voluit C 17, 2. partum exploratum est *c. interr. ind.* J 88, 6.
- expono.** Africae situm paucis J 17, 1.
- expugno.** Cirtam armis J 23, 1. vineis — J 21, 3. villas J 44, 5.
- expurgo.** sese parum J 69, 4 *cont.* C 31, 5.
- exquiro.** vescendi causa terra uniusque omnia C 13, 3. e—ebant duces multitudinum C 50, 1. regis sui sententiam J 112, 1. sententiis — sitis J 29, 5.
- exta.** quaerit extis H III 78.
- extenuo.** e—ata acie J 49, 1.
- externus.** ab externis rapta H I 41, 5. arma ab e—is in nosmet vorsa H I 41, 19.
- exterreo.** equi sine rectoribus exterriti H I 96.
- extinctor.** generis nostri J 14, 9.
- extinguo.** multos mortalis ferro aut fuga J 42, 4. omnia H IV 61, 21. extinguendi me J 24, 2. generis praesidia extincta sunt J 14, 15. familia prope iam extincta J 95, 3.
- extollo.** novos extollebat J 65, 5. honiunem secunda oratione J 65, 3. malos C 37, 3. se quisque C 7, 1. oratione maiores suos J 85, 21. benefacta H I 48, 6. oratione copias fidem magnitudinem regis J 103, 7. studium meum laudando J 4, 2. virtutem I. laudibus J 15, 2. — verbis C 8, 4.
- extorqueo.** qui defessis — qui plus posset imperium atq. libertatem ex—eret C 39, 4. iudicia et iura sibiinet H I 41, 23. pecuniae publice et privatim extortae H I 48, 17.
- extorris.** patria domo J 14, 11. orbe terrarum H II 94.
- extremus.** extremae terrae C 16, 5. in e—a Africa J 78, 2. e—um agmen J 50, 3. prius et e—os tribunos locaverat J 100, 2. extrema actate C 49, 2. extremae dementiae est J 3, 3. extrema omnia experiri C 26, 5. extremum aetatis erat J 90, 1. diei J 21, 2. in — montis extremo J 37, 4. in extremo — situm esse C 52, 11. J 23, 2.

- extruo.** tarris J 23, 1. mari extruendo *susp.* C 20, 11.
exul J 14, 7. reliquias exulum H III 61, 18.
exulto. lactari exultare J 98, 6.
exuo. nrmis J 88, 3. II i 22 (equisque). mri classe H IV 61, 13. exutus imperio iure gloria H I 41, 11. — omnibus quae maiores reliquere H III 61, 6.
exupero. magnitudo sceleris omnium ingenia e—at C 51, 8.
exurgo. ne nunc quidem obnoxii inimicis exurgitis J 31, 3.
exuro. loca exusta solis ardoribus J 19, 6.
Fabius. Q. Fabius Mximus J 4, 5. Q. Fabius Sanga C 41, 4. L. Fabius Hispaniensis H III 3.
fabrileo. scaenis ad ostentationem histrionum fabricatis H II 23, 2. ad id nave codicinarie per hiemem fabricatae H IV 51.
facotiae. multae f. multusq. lepos ierat C 25, 5.
facies. faciem eius ignorare J 63, 4. in f. voltuque vcorlin C 15, 5. f. sua ostentabat H 155. decora J 6, 1. praecelra J 2, 2. Sardinia facie humani vestigi H II 2. contra belli faciem J 46, 5. loci f. C 55, 4. J 78, 3. totius negotii J 51, 1. urbis C 31, 1. quidam insolita f. ostenderet J 49, 5.
facilis. rem difficilem nat. facilem J 93, 7. micitia facilis J 95, 3. haut facilem pugnantis vadum H I 68. faciles defensa H III 32. factu C 3, 2. 14, 1 (*supert.*). visu J 98, 7. 113, 5 (*supert.*). facillior aditus C 43, 2. ietus H i 56. prospectus nisusque facillius foret J 91, 1. id facillius pronisque fuit J 80, 4. = **facile** adduci posse C 40, 3. adepti J 77, 4. boni malos anteibant H I 48, 13. conluerint C 6, 2. nimis convorsus est J 29, 1. par effiebatu C 14, 4. cyndere J 50, 6. se principem fore C 17, 7. egestas habetur sine damno C 37, 3. animos molliverant C 11, 5. eum occasurum J 7, 2. pnterit C 52, 35. persundet J 61, 4. sumi bellum J 83, 1. tolerare C 10, 2. tam f. bellum tructum J 36, 3. f. se usurum C 26, 1.
haut facile adduci posse C 44, 1. lubidinibus carebat C 13, 5. condonabam C 52, 8. discerneres C 25, 3. comperta narraverim J 17, 2. animus verum providet C 51, 2. quisquam bonus est H I 48, 9. **facillius** curare licet J 14, 19. periculo eriperentur C 48, 4. escenderent J 91, 2. patefierent J 32, 1. retinebant J 78, 4. errata superes J 102, 10. tegeret C 48, 7. tolerabantur J 89, 7. facillime vera noscerentur H III 67, 2.
facilitas huius, illius constantia C 51, 3.
facinus pessimum patrum foret C 18, 8. admissum miserabile J 53, 7 *cont.* 91, 7. flagitium aut facinus domo expulerat C 37, 5 (*cf.* flagitium aut facinus redimerent C 14, 2. flagitiorum atq. f. catervas C 14, 1. flagitiis atq. f. copertus C 23, 1). **facinoris** tanti conscii C 22, 2. convicti C 51, 23. fama J 13, 1 *cf.* praeclari facinoris aut artis bonae famam quaerit C 2, 9. praelari f. casum dare J 56, 4. magnitudine f. percussas J 70, 5. causam f. maturandi C 15, 3. tale **facinus** faceret C 7, 6. 19, 5 *cont.* foeda crudelisque f. in civis C 11, 4. 51, 6. 53, 2. J 5, 4 (rei militaris). 32, 2. id facinus memorabile existimo C 4, 4. maximum atq. pulcherrimum incipere C 20, 3. tantum f. frustra susceperant C 28, 3 *cont.* J 31, 9. f. suum reputans J 13, 5. egregium atq. mirabile duorum C 40, 1. memorare J 97, 1. ad tantum f. impellere C 49, 4. ob militare f. eferre J 49, 1. cuius iupio facinore proiectus sum J 14, 21. ingeni egregia facinora immortalia sunt J 2, 2. omnis cruciatu minores quam facinora illorum esse C 51, 15. mala f. inventutem edocebat C 16, 1. f. virilis nudneiae commiserat C 25, 1. incendia nliq. belli f. parent C 32, 2 *cont.* 48, 2 *et* 52, 36. multa et superba f. nobilitatis ostendere J 30, 3. Romae Numidiaequae eius f. memorat J 33, 4.
facio. qui fecere C 3, 1. 8, 4 *Conn. p.* 102. optimus quisq. facere quam dicere malebat C 8, 5. neque dicere neque facere quidquam pensi habebat C 23, 2 *cont.* J 6, 1: plurimum facere, minimum de se loqui. si ea fecissem J 14, 1. 31, 10. 26. ea cum facere possitis patiamini H I 48, 18. haec atq. talia faciundo J 85, 36. id more suo facere videbatur C 37, 2.

si id fecerint J 56, 4. id frustra an ob rem faciam J 31, 5. id semper faciunt J 85, 41. idem facit exercitus C 60, 1. J 69, 4. 75, 10. 91, 3. II 1 53. ex Sallae voluntate omnia se facturum J 111, 3. quae maiores recte atque ordine fecere C 51, 4. quae ipse paravisset facere J 71, 5. quae gratuito faciebam J 85, 8. postea quae fecerit J 95, 1. inpuno quae lubet facere J 31, 26. facturum sese quae peteret J 61, 3 *cont.* 108, 2. II I 48, 1. quid potissimum facerent J 67, 1. facere aut providere quicquam J 99, 2. quod non cupidissime facturi essent C 40, 4. quod saepe maiores vestri fecere J 31, 6. II II 11, 10. quod vobis fecisse indignum est J 31, 18. quod nti facias II IV 61, 21. quo plura bene atq. strenue fecisset J 22, 3. qui aliter fecerit C 51, 43. avidius fecerit II I 11, 19. *Vid.* bene et male, contra rem p. C 50, 3. 51, 43. ita fecisse *cf.* C 22, 2. inpuno male fecisse J 31, 22. perperam quam recte fecisse J 31, 27. quam quisq. pessime fecit J 31, 14. recte facere: II I 11, 18. III 61, 5. neque recte neque pro bono J 22, 4. fecit, ut nuntis — lugubribus II I 98 *inc.* *Vid.* bellum, caedem in vos J 31, 13. castra J 55, 6. causas morae J 36, 2. magnam eladem J 59, 3. copiam J 82, 1. *pass.* J 52, 3. 56, 1. 83, 2. 102, 15. deditioem J 26, 2. 46, 1. 91, 5. *pass.* 26, 1. difficilia faciendi J 63, 3. exercitum argento II I 67. fidem J 24, 9. finem C 52, 1. J 5, 2. 10, 3. 15, 1. 31, 7. 34, 1. II I 41, 9. III 61, 11. IV 61, 17. foedus J 38, 9. *pass.* J 39, 3. 412, 3. formidinem J 53, 7. fugam J 53, 3. *pass.* J 58, 4. gratiam delicti C 52, 8. delicta gratiae J 101, 5. gregem *pass.* C 59, 2. J 58, 3. hostilia J 107, 2. initium C 4, 5. 21, 3. 27, 4. iniuriam C 12, 5. J 10, 7. 15, 1. 31, 23. annua imperia binosque imperatores sibi C 6, 7. imperata J 62, 3. 77, 3 *cont.* 40, 5. 112, 2. impetum C 43, 3. *pass.* C 52, 23. insidias C 26, 5. iter C 19, 3. 56, 4. J 91, 3. 100, 4. iusta J 11, 2. metum II I 41, 10 *pass.* militaria J 80, 2. modum C 24, 3. opes privatas II I 41, 26. optionem Carthaginensium J 79, 8. orbis J 97, 5. pactiones J 40, 1. planities hiephantibus aquis paludem fecerat J 37, 4. periculum alius C 33, 4. pestem rei p. II I 89. potestatem *pass.* C 48, 6. J 101, 2. proelium J 55, 8. 57, 4. 87, 1. *pass.* J 21, 3. 22, 1. 97, 1. pugnam J 56, 4. 61, 1. 82, 1. nil reliqui victis C 11, 7 *cont.* 28, 4. 52, 4. nil relicum ab nrisque fieri J 76, 4. sponsonem J 79, 4. stipendia J 63, 3 *pass.* supra C 15, 1. templa C 12, 3. plurimum timoris mihi II I 11, 1. transitum II II 5. tumultum J 53, 7. 72, 2. verba C 52, 7. J 33, 4. 38, 9. 83, 2. 85, 21. 102, 3. 12. 103, 7. versus C 25, 5. volentia plobi II IV 31. quid depressis hostibus faciatis C 52, 25. faciunt idem maioribus suis J 85, 17. regnum eius sceleris praedam fecit J 14, 11. quo exercitum sibi fidem faceret C 11, 5 *cont.* 14, 6. vaenam domum C 15, 2. vos infestos C 51, 10. illos magnos C 52, 21. timidus fortis C 58, 10. quem parem cum liberis J 14, 19. gloriam meam, laborem illorum J 85, 35 *cont.* 79, 8. rem p. ex parva magnam C 52, 19 *cont.* J 10, 2. ex parvis epibus tantum imperium C 51, 12. pluria — facere C 52, 5. quanti legatorum verba fecerit J 24, 7. parvi id facio J 85, 31. fac cogites C 41, 5. facilia facta C 3, 2. 14, 1. optimum factu C 23, 1. 55, 1. 57, 5. J 107, 5. = *Pass.* sienti in sollemnibus sacris fieri consuevit C 22, 2. ea merito fieri C 51, 29. alia huiusce modi fieri C 51, 40. quae ira fieri amat J 34, 1. II I 111. facillior aditus fit C 43, 2. eandem incendia C 51, 9. equinatio contra rem p. C 30, 6. conventus C 30, 2. J 12, 1. decretum C 53, 1. J 25, 2. malifera C 52, 4. pax J 61, 5. peculatus aerari J 31, 25. pecunia ad bellum Motello II II 73. igals quam creberrimos fieri J 106, 4. corruptio facta paucorum II I 57. reus fit J 35, 7. quae sine mora facta sunt J 62, 6. nihil dolo factum J 107, 3. id factum inopia bonorum J 86, 3. eandem illa adversa fient C 58, 10. virtus omnium aequalis facta J 81, 3. certiores fieri J 46, 1. 82, 2. 104, 1. clarum fieri C 3, 1. 51, 2. 38, 1 (potentesque). Mario militibusque carissimus factus J 96, 4. falsos fieri C 10, 5. hostis po. Ro. J 83, 1. magni facti II IV 61, 20. nemo ignavia immortalis factus J 85, 40. necendi hostibus oportemus fieret J 55, 3. qui principes facti orant J 50, 2. bonus signior fit — malus improbius J 31, 28. sollertissimus omnium factus

J 90, 1. iure belli suam factam J 102, 13. victorem fieri H IV 61, 23. ex necessariis adversa facta J 14, 16. ex pulcherrima — pessima facta C 5, 9. ex iustissimo crudele factum C 10, 6. fortem ex timido fieri C 58, 1. pro mortalibus aeterni fiant J 1, 5. ex eorlis utres fierent J 91, 1. ex inopia satias facta H II 29. quid de cis fieri placeat C 50, 3. quid in illos iure fieri posset C 51, 6 *cont.* 17. idem sit ceteris C 55, 2. iure factum sit J 31, 8. faciendum aliquid J 111, 1. *Fid.* consul. gerero quam fieri tempore posterius est J 85, 12. eo fit ut C 52, 23. 53, 4. = **factum.** quod factum — percusserat C 24, 1. atrocitatem facti J 27, 1. invidia facti J 29, 5. 35, 8. neque facto neque dicto ullo abstinere J 61, 5. de f. consulis J 31, 1. maturo facto opus est C 1, 6 *cont.* 43, 3. 45, 1. 46, 2. facta dietis exaouanda sunt C 3, 2. facta au dicta pluris sint J 85, 14. Atheniensium C 8, 3. maiorum fortia J 85, 4. 21. parentum H II 11. facta aliorum scribere C 3, 1. eorum cuncti novere C 51, 12. eorum fortia noverat C 59, 6. vostra aestumo C 58, 18. verba inimici ante facta sua ponere J 15, 1. sua quisque fortia — fert J 53, 8. meamet dicere J 85, 24. tarpia oratione tegere J 85, 31. in gloria numeret H I 41, 19. accumulator erat H III 7. factis notus *cj.* J 63, 4. homo factis egregiis J 63, 7. facta cum dietis composuit J 48, 1. moribus factisq. dignum exitium C 55, 6. pro factis poenam timentes C 14, 3. — eorum digua poena C 51, 8. pro multis et egregiis factis H I 41, 12.

factio. haec inter bonos amicitia, inter malos factio est J 31, 15. f. noxiorum tutius agit H III 61, 3. factionis opes C 32, 2. J 31, 1. potentia J 31, 4. factioni inimicorum resistere C 34, 2. ex factione eius plerisque J 29, 2. facti f. media consul H III 61, 6. nobilitas factione magis pollebat J 41, 6. factione cum factioso certare C 51, 5. factiones valere C 51, 40. uors partium et factionum J 41, 1 *Comm. p.* 79.

factiosus C 18, 4. 51, 32. 51, 5. J 8, 1. 15, 4. 27, 2. 28, 4. 77, 1. 85, 3.

facundia Memmi elara polleusque J 30, 4. cuius facundine a M. concessum J 102, 4. abunde illis facundiam fore J 85, 26 *Comm. p.* 127. callidam f. exereui H II 41, 4. facundia Graeca se exereuit J 63, 3. caninā exerebat H II 37. facundiā Graecae ante Romanos fuisse C 53, 3.

facundus J 95, 3. loquax magis quam facundus H IV 25.

Faesulae C 30, 33. 43.

Faesulanus ager susp. C 43, 1. Faesulanus quidam C 59, 2. 60, 6.

falcatus. currus f—i H I 14.

fallacia. dolis atq. fallaciis contendit C 11, 2.

fallo. quia fallere acqubant J 56, 2. maxima copia fallendi J 61, 4. audendo et fallendo magni facti H IV 61, 20. nisi me auitus fallit C 20, 17. neque me fallit J 85, 3. = **falsus.** veluti ficta pro falsis ducit C 3, 2. falsis criminibus C 34, 2. f—a suspitione C 35, 3. indicium f. C 48, 6. f—um aliquid pro vero eredi C 51, 36. falsa existmans ea, quae memorantur C 52, 13. falsa vita moresque superant J 85, 27. famam falsum J 103, 6. indicem falsum esse C 48, 5. falsum blum arguitari H II 48. testes signatioresque falsos C 16, 2. multos mortulis falsos fieri C 10, 5. no illi falsi sunt J 85, 27. neque res me falsum habuit J 10, 1. multa falsa in deterius composuit H I 78. = **falso** queritur J 1, 1. f. nominari C 39, 1.

fama. res gestas fama divulgavit J 30, 1. f. tanti facinoris divulgator J 13, 1. fama orat divitem me esse H IV 61, 10. egrigia f. futura est H IV 61, 2. talis fama de Cassio erat J 32, 5. f. de Metello praecelara esso J 55, 2. alium mala f. et timor impediabat J 35, 4. f. atq. fortuna eorum pares sunt C 51, 12. te illa f. sequetur (*acc. e. inf.*) H IV 61, 22. haec fama ex aliis rebus valebat C 16, 2. eadem f. atq. invidia me vexabat C 3, 5. famae fidei auteferre J 16, 3. famae consulere C 51, 7. — parvere C 25, 3. 52, 32. famam avaritiae Romanorum falsam J 103, 5. boni f. laedere J 96, 3. nil metuere nisi turpem f. J 85, 33. eam bonam f. putabant C 7, 6. facinoris — artis f. querit C 2, 9. f. atq. gloriam eorum adaequare J 4, 6. genere fama atq. copiis potes J 14, 7. f. atq. fortunis expertes C 33, 1.

f. et fortunis integer H II 41, 5. **integrâ famâ vita potior** J 67, 3. **f. ae-**
quabili et inviolata J 43, 1. **pari periculo, f. lupari erant** J 57, 6. **ab ea f.**
quae plerosq. obtinet divorsum J 17, 7. **fama feruntur** J 8, 2. **accipero** J
9, 3. **cognitos** J 81, 2. **maguae atrocisq. famae** *cj.* H I 67. **aequi boni-**
que famas petit H i 70.

fames. Lucullum regis curamaclinata fames fatigabat H III 34. **famem**
operiri C 13, 3. **eibus adversus f. orat** J 89, 8. **famo, miserrima morte, me**
conferatis H II 96, 1. **f. an ferro acrius urgear** J 24, 3. **f. et ferro clau-**
sum teneret J 38, 9. **ferro quam f. aequius perituros** H i 21.

familia. **familium atq. libertos suos** C 50, 2. **f.—ne gladiatoriae** C 30, 7. **Sulla**
gentis patriciae nobilis, familia prope iam extincta J 95, 3. **familia**
nostra J 14, 5, 9. 13. 17. 25. **nomen f.—ae reuovntum** J 10, 2. **vetustas**
f.—ae J 63, 2. **filii familiarum** C 43, 2. **matres familiarum** C 51, 9.

familiaris res C 5, 7. 20, 11. H II 96, 9. *plur.* J 64, 6. H i 12. **copiae** H
I 23. **opes** C 13, 4. **Inr** C 20, 12. **negotia** H V 8. **hominem familiarem** C
24, 3. **filium et duos familiaris mittit** J 28, 1. **Catilinae proximi f.—esque**
erat C 14, 3. **amicitia** f. J 7, 7. **ex fortissimum magis quam ex f.—issimum**
J 98, 1. = **cum B. multum et familinriter agebat** J 108, 1.

familiaritas. **adulescentium f.—tes ulpetebat** C 14, 5.

famosus. **Cares piratica f.—si** H i 8 *inc.* **largitionem f.—am impudentem-**
que J 15, 5.

fanum. **fana atq. domos spoliari** C 51, 9.

fas. **contra ius fasque** C 15, 1.

fasces. **f.—ibus correptis** C 18, 5. **cum fuscibus** C 36, 1.

fateor. **Eadem Galli fntentur** C 47, 2. **Cuius rei ego Inopium fateor** J
85, 24. **fateor me — profectum** H II 96, 4. **aporto resistere non poterant,**
quin illa sibi placere faterentur J 40, 2.

fatigo. **neque Insomniis neque labore fatigari** C 27, 2. **multo labore proe-**
liisq. f.—ati J 76, 5. **diu multumq. f.—ati perveniunt** J 94, 3. **Lucullum**
fames — abut H III 34. **se — ando** J 3, 3. **se dolis — ari** J 56, 1. **Qua re**
— atn plebes H II 40. **secundae res sapientium animos — ant** C II, 8. **diu**
noctumq. — are animum J 70, 1. **fatigati regis subpliciis** J 66, 2. **saepius**
— atus leuitur J III, 3. **— atus a fratre, ut — concederet** J 11, 4. **ambire**
fatigare vos singulos J 14, 20.

fatum. **cui fatum foret potiri** C 47, 2.

fautor. **fautor consultorq. sibi adsit** J 103, 7. **fautores legatorum** J 15, 2.
regis J 25, 2. **sermone fautorum** H III 7.

faux. **Catilina faucebus urget** C 52, 35. **faucebus ipsis — patet** H IV 19.

faveo. **aequos bouosq. favere** J 85, 5. **Catiline inceptis** C 17, 6. **bello**
nimis C 48, 1.

favor. **in grntiam et f.—orem nobilitatis venire** J 13, 7. **illi — humilitas**
f.—orem addiderat J 74, 4.

fax. **facibus sibi praelueentes** H IV 43.

Februarius C 18, 6.

felix. **Sullae felicissimo omnium** J 95, 4. **fortior an felicior esset** J 95, 4.
exercitus magis strenuus quam felix J 85, 46. **quam nucleas tam videri fe-**
licem H I 41. 20. **ob en feliciter actu** J 55, 2.

fenerator C 33, 2 *bis*.

fenna. **fenoris onere obpressa plebes** H I 9. **fenoribus copertus** H i 114.

fera. **leonem atq. alias feras** J 6, 1 *conf.* 89, 5. H II 23, 4.

fero. **Eisdem f. temporibus** C 42, 1. **eadem fere — docet** C 48, 4. **Nam**
fere, quem quisq. — locum eperat, tegebat C 61, 2. **omnis fere res aspe-**
rens J 7, 6.

ferinae. **earo ferina** J 18, 1. 89, 7.

ferio. **leonem — feras primus** J 6, 1. **hostem** C 7, 6. 00, 4. J 85, 33.
contra feriendi potestas J 50, 4. **murum arictibus feriri** J 76, 6.

ferme. **mous aberat f. milia** XX J 48, 3. **Nam ferme Numidis in omnibus**
proeliis — tuta sunt J 74, 3.

fero. neque tam anxie laturum fuisse J 82, 3. rem aegerrime tulit J 85, 10. aliud alio ferri C 2, 3. clamor ad caelum ferri J 60, 2. virtutem ad caelum ferunt C 53, 1. J 53, 8, 92, 2. multis opem tuli J 110, 2. legem ferre H II 12. quo cuncta natura — fert J 93, 4. uti fors tulit J 78, 2. quo cuiusque animus fert J 54, 4. si maxime animus ferat C 58, 6. quae bellum atq. libido victorum fert C 21, 2. studio ad rem p. latus sum C 3, 3. vindices uti se ferunt libertatis H III 61, 22. ferunt taurum — H II 8 inc. H 84. fama feruntur C 8, 2. is auctor — ferobatur J 30, 2. fertur dixisse J 35, 10. 64, 4.

ferocia. f—am animi quam — habnerat — in volta retineus C 61, 4. f. regis bellaturi H I 18.

ferox. animus f. C 5, 7, 38, 1. J 11, 9 (lenitur). 54, 4. 106, 3. ferocis militum animos molliverant C 11, 5. genus animi ferox H II 81. feroces Dalmatae H i 73. naturâ f. vehementis manu promptus C 43, 1 *cont.* J 11, 3. sceleribus suis f. atq. praeclearus est J 11, 21. secundis rebus f. esse J 94, 4. ipsi duces feroces pro victoribus agere J 98, 6. omnes feroces adierunt C 52, 18. multus atq. ferox instare J 84, 1. omnium ferocissimi Tauri H III 52. = **ferociosus** agitare C 23, 3. — decernant J 104, 2.

ferrea. equites catafracti — ferrea specie H IV 57. ferreis laminis H IV 59. manus ferreae H III 21.

ferrum. a dextra unde ferrum erat H II 61 *susp.* ferro septis H I 41, 15. ferro iter aperendum est C 58, 7. fame et f. clausum tenere J 38, 9. f. aut fuga extinxit J 42, 4. f. aut bestiis interiere J 17, 6. f. atq. flamma urbem invadere H I 48, 10. minari C 23, 3. nocere J 42, 1. noceri posse H III 67, 1. f. quam fame aequius perituros H i 21. f. an fame acrius urgeatur J 24, 3. in sanguine ferro vorsari J 14, 9.

fertilis ager J 87, 1. 17, 5 (frugum).

ferus. genus hominum ferum inultumq. J 80, 1. nationes f—ae C 10, 1.

fessus. pars fessa conderat J 51, 3. itinere opere proclio J 53, 5 *cont.* 68, 3. 106, 5. exercito corpore f. J 71, 1. fessa bellis H II 41, 14. f. scribundo mittundoque legatos H II 96, 2. quae I—ac fesso — superaverant J 70, 2. fessus in P. se receperat H i 10.

festinatio par in oppido H III 26.

festino. Romani festinare parare C 6, 5. J 76, 4 *cont.* J 66, 1. 73, 1. dies noctisque festinare vigilare C 27, 2. f—are trepidare C 31, 2. J 85, 10. festinando agitando C 42, 2. omnibus modis J 39, 2. 55, 3. festina atque — perge J 102, 9. festinans pergit J 52, 5. ad portas f. J 69, 2. festinantibus in summa inopia patribus H i 28. ut id f—aret J 77, 1. id modo f—abat — inminuere J 81, 4. profectioem H I 109. soleas H i 105. animo cupienti nihil satis f—atur J 64, 6. festinans — antecapere J 21, 3. abire J 64, 4. nltum ire J 68, 1. augere H II 50.

festinus. f—as cohortis H i 44.

fidelis. in amicos fideles C 9, 2. per homines f. J 70, 5. Leptitani boui f. que mansere J 77, 3. ob ea fidelissimi habebantur J 89, 4. sua antea fideliter acta J 71, 5.

fides. virtus fidesq. vostra spectata C 20, 2. egregia tua f. re cognita C 35, 1 *cont.* J 103, 2. magis f. eius quam fortuna pctunda erat J 14, 5. paucis carior f. quam pecunia J 16, 4. quibus f. decus pietas quaestui sunt J 31, 2. quorum res fidesq. in manibus sitae erant J 73, 6. fides eius rei penes auctores erit J 17, 7. si f. publica data esset C 48, 4 (fide p. C 47, 1. J 35, 7. interposita J 32, 1 *cont.* suam f. interponit J 32, 5. fidem p. per se invidiatam fore J 33, 3). parum fidei miseris J 24, 4. fidei aut concordiae quae spes J 31, 23. fidei causa J 29, 4. 85, 29. famae fide — regis commodum anteferre J 16, 3. avaritia fidem probitatem, artis bonas subvertit C 10, 4. f. prodere C 25, 4. mutare J 56, 5. amicorum experiri J 74, 1. fidem fortunae pericula villa habere C 16, 2. copias f. magnitudinem regis sui J 103, 7. rem familiarem — fidem consumpsi H II 96, 9. miseria f. verbis faceret J 24, 9. deos per f. aut periurio violavisti H I

48, 15. per regni f. J 10, 3. per amicitiae f. J 24, 10. pro deum atq. hominum f. C 20, 10. in f. illius tradere J 62, 3. — accipere H IV 61, 7. amici officio et fide pariuntur J 10, 4. omnia potiora fide iug. J 26, 2. in fide et clementia pi ri J 33, 4. fide nunti terrentur J 101, 7. fluxa f. usus J 111, 2. Punica f. J 108, 3. Saguntini f. atq. aerumnis incluti H II 21. fide data atque accepta C 44, 3. J 81, 1. pecuniam sna aut amicorum fide sumptam mutuam C 24, 2.

fid. firmo fideus auxilio H III 67, 12. Mario parum (*al. conf.*) J 112, 2. **fiducia** angeri nostris coepit H III 67, 9. fides tua fiduciam commendationi mene tribuit C 35, 1. maxumam mihi parit H I 41, 22. fiducia gnaritatis locorum H III 68. terror ex fiducia sui incessit H II 60. f. purgatiore H II 89. f. nimis H II 93.

fidus. quo exercitum sibi fidum faceret C II, 5 *cont.* obnoxios fidosque C 14, 5. fidus acceptusq. J 71, 3. Pomp. veteres fidosq. elictos C 19, 5. fortis fidosque mihi C 20, 3. quem alienum fidum invenias J 10, 5. fidum esse Romanis J 108, 2. fidi interpretes J 109, 4. cum paucis fidis H III 11. quo inter se magis fidi forent C 22, 2. proximo ac maxime fido sibi J 35, 4. duos quam fidissimos J 102, 2.

Figulus *vid.* Nigidius.

figura. non ceram illam neque figuram J 4, 6.

filia J 80, 6. filiae *gen.* C 35, 3.

filius C 15, 2. 17, 3. 39, 5. 52, 30. J 5, 6. 7. 9, 3. 4. 28, 1. 35, 1. 64, 4. 65, 1. 75, 1. 101, 5. 105, 3. 107, 4. 108, 1. H II 5. IV 61, 7. 8. 9. falsus f. H II 48. filii familiarum C 43, 2.

Fimbriana seditio H II 49.

findo. Italia finditur in duo promunturia H IV 18 (*al. scinditur*).

finco. quae natura prona finxit C 1, 1. quaecumque dici aut fugi possunt J 44, 5. fingere me verba J 14, 20. primo f. alia C 47, 1. ficta haec — ab eis C 22, 3. regem ficta loquentum J 11, 1. veluti ficta pro falsis dicit C 3, 2.

finis. bonorum ut initium sic finis est J 2, 3 (non in eiusd. potestate initium et finem belli esse J 83, 1). inperi vitaeq. eius f. idem fuit J 5, 5. f. ingulandi fuit C 51, 34. discordiarum f. fuit bellum Punic. sec. H I 9. finis sit scelerum et contumeliarum H I 41, 19. is communis utriusq. populi f. haberetur J 79, 4. sibi vitae finem adesse J 9, 4. neq. aliter belli finem ait H I 41, 24. 8. mortuo f. mali credebatis H III 61, 9. finem fecit dicendi C 52, 1. J 15, 3. 34, 1. natura mihi vitae J 10, 3 *cont.* suam vitae fecerim H II 41, 9. utriusque cladis lubido J 31, 7. serviundi — dominationis facturi H III 61, 11. studiis civilibus J 5, 2. pergentibus Oceanus H IV 61, 17. f. belli futurum putas H IV 61, 16. quem locum Carth. finem inperi habere J 19, 3. f. nisi excidio non habituri H IV 61, 12. quis illi f. statuet C 51, 36. unum omnibus f. natura statuit H I 41, 15. discordiarum f. volens H III 61, 17. sine iuguium ingrediatur mare H III 77. Ea finis habet — J 17, 4. finis inperi singulis constitui J 12, 1. finis eorum discerneret J 79, 3 *cont.* J 19, 7 (regebat). 20, 3 (invadit). 79, 8 (petere). 110, 6 (tutari). H I 87 (suos egredi). eis finibus cinctus sum quos — dedit J 11, 8. integris suis finibus J 97, 2.

finitimus. reges populique f—i bello temptare C 6, 4. f—os sub inperium suum coegere J 18, 12. f—is inperat J 75, 5. f—orum fuga H III 67, 20.

firmo. tarris praesidiis J 23, 1. littora propinqua H IV 10. territis animi firmat H IV 49. firmatus animi H III 17.

firmus. f. amicitia C 20, 4. auxilium H III 67, 12. res p. C 52, 6. regnum J 10, 6. nihil satis firmum contra M. J 80, 1. firmissimus contra pericula et insidias J 56, 2. dubiis instare, quos firmos cognoverat retinere J 51, 5. firmiter animis J 50, 4. firmiter te ad resistendum putas H IV 61, 16. quae illis eo firmiter videbantur J 64, 6. quod genus, quia fallere nequebat. firmissimum erat J 56, 2.

flagitiosus. omnium f—orum postremus H I 48, 3. regem armis vincimur f—um J 110, 5. viro f—issimum existimo J 31, 21. quanto vita

illorum praeclearior, tanto horum socordia f—ior J 85, 22. res p. ex pulcerima — f—issima facta C 5, 6. f—issima facinora J 32, 2.

flagitium. *Vid.* facinus. neque id flagitium militiae ducitur J 54, 4. fl. honesta et vera superavit H III 61, 13. flagiti pleua J 38, 1. probarentur tantum flagitium J 30, 1. non gloria mouemini neque flagitio H III 61, 26. pro alieno acelere et fl. J 15, 2. quantum illorum flagitia posebant J 85, 44. tanta flagitia in tali viro pudet dicere H I 29. per summa fl. detraçantibus militiam H III 67, 3. se flagitiis dedecorauere J 85, 42.

flagre. uti eniusq. studium ex aetate flagrabat C 14, 6. flagrantes inopia et cupidinibus H I 48, 7.

Flaminius. G. — Flamma C 38, 1.

flamma. ferro et flamma urbem invadere H I 48, 10. egregiis viris eam flammam in pectore crescere J 4, 6.

Flamma *vid.* Flaminius.

flecto. flex — flexa J 93, 4. *Vid. Conn. p.* 131.

floreo. florentis res suas J 83, 1. ipsi innoxil florentes C 39, 2. quod florentibus optabile est H IV 61, 4.

fluctus. triplici fluctu H IV 23. fluctus saxa trahunt J 78, 3. crebritate fluctuum H III 42. curi atq. austru superioris fluctibus circumlavitur H III 83.

flumen. J 19, 7. 48, 3, 4. 50, 1. 52, 5. 75, 2. 6. 79, 3. 90, 3. 91, 1. 110, 8. H II 18. 31. 57. 63. 96, 6. III 49. i 17. flumen Muluchaë J 92, 5.

fluo. rebus supra vota fluctibus H I 101.

fluvius. Euphrates H IV 51.

fluxus. gloria fluxa et fragilis C 1, 4. animi molles aetate et fluxi C 14, 5. ros humanae fluxae et mobiles J 101, 2. fluxa fide usus J 111, 2.

foena. aris atq. focis suis bellum paravere C 52, 3. pro a. atq. f. pugnare C 59, 5.

foedo. arae et alia sacra sanguine f—antur H I 22. nubes f—avere lumen H i 104.

foedus, a, um. loca tætra inculta, f. atque formidulosa C 52, 13. loci facies f. atq. terribilis C 55, 4. negoti facies f. atq. miserabilis J 51, 1. f—i oculi C 15, 5. foeda atq. aspera evenerant C 26, 5. foeda ntq. intoleranda viris C 58, 14. f. homo C 19, 2. f. erudeliaque facinora C 11, 4. 52, 36. foeda fuga J 38, 7. 43, 1. muleato foede corpore H III 24. quam foede — perierint J 31, 2.

foedus, eris. si secum foedus faceret J 38, 9. suo atque populi iniussu nullum potuisse foedus fieri J 39, 3 *cont.* inssu J 112, 3. foedus et amicitium petere J 80, 4. 104, 4. dare J 104, 5. — adventurum J 111, 1. foedus intervenisse J 111, 2. post A. Albini foedus J 43, 1. senatum de foedere consulebat J 39, 2. ne societates neu foedera nova acciperemus J 14, 18.

fons. aquae J 98, 3. aquarum fontis corrumpere J 55, 8. aliquot fontes erant J 89, 6. fontis dulcissimos H IV 13. Euphratem atq. Tigrim uno fonte manare *susp.* H IV 52. fonte lavabatur in villa H III 65 *susp.*

fore C 17, 7. 20, 1. 21, 3. 27, 1. 46, 2. 47, 2. 48, 2. J 6, 2. 10, 1. 14, 14. 18. 20, 4. 26, 1. 33, 3. 4. 47, 2. 49, 2. 54, 1. 56, 1. 77, 1. 81, 1. 3. 84, 4. 85, 26. 93, 5. 97, 3. 107, 1. H III 7. 61, 23. 64. conimetur fore J 14, 18. 20, 1. munium fore J 28, 4. fore qui J 4, 3. fore uti — potiretur J 8, 1. 61, 4. 110, 1. 111, 1. 112, 3. = **forem.** ni — maturasset, eo die pessimum facinus patratum foret C 18, 3. ni — fulisset, nno die coeptum atq. patratum bellum foret J 21, 2. ni edocuisset, invidia dilapsa foret J 27, 2. si curam haberetis, beneficia vestra penes optimos forent J 31, 16. hostes obpressi aut dilapsi forent H i 52. ante capere quae bello suo forent C 32, 1. J 27, 5. 47, 2 *cont.* C 39, 6. J 36, 1. 37, 4. 54, 6. 91, 1. se tertium esse, cui factum foret urbis potiri C 47, 2. palam quae ex voluntate regi forent nuntiari iubet J 46, 4. uti proponeret quae conditio belli foret C 21, 1. exercitus quantus foret coeptum habebat C 29, 1. quid se dignum foret quae-rebant C 51, 6. neque mihi in manu fuit l. qualis foret J 14, 4. fama divulgavit quo modo res actae forent J 30, 1. eum reputaret quam gravis

casus foret J 62, 9. fugere an manere tutius foret in incerto erat J 38, 5. quaesitum ab eo pacem an bellum **agitatur** foret J 109, 3. ni — spectata mihi forent, frustra — fuisset C 20, 2. minari — ni sibi obnoxia foret C 23, 3. credebant pollui consulatum, si eum — adeptus foret C 23, 6. sperabat, si designatus foret, se usurum C 26, 1. sibi quisque, si in armis foret, talia sperabat C 37, 6. neque illis si victoriam adepti forent, lieuisset C 39, 4. si deprehensi forent subplicium sumendum decreverat C 50, 4. veritus ne — invaderet, si — sumptum foret J 35, 9. si I. occisus foret, illum habiturum J 65, 3. id posse evenire, si ipse missus foret J 65, 3. spe patrandi belli, si eius oppidi potius foret J 75, 2. pollicetur partem — si bellum compositum foret J 97, 2. expurgandi, ubi iurgio laecessitus foret C 31, 5. neque facto neque dicto abstinere, quod modo ambitiosum foret J 64, 5. ex aliis rebus potius quam quod cuiquam id conpertum foret, fama valebat C 14, 7. honorem negaverat, quod eorum modo foret J 65, 2. cedere in exilium, non quo tanti sceleris sibi conscius foret C 31, 5. vellem illa vana forent potius J 24, 9. tanta vis aquae missa, ut ea — satis superque foret J 76, 7. neque quisquam liberis optavit uti aeterni forent, magis ut exigerent J 85, 49. mutaverant, ut prospectus nisusque **facilior foret** J 94, 1. arma nos cepisse, ut corpora nostra tuta forent C 33, 1. fecisse, quo inter se fidi iuragis forent C 22, 2. pars quo senatus auctoritas maxuma foret, certabant C 38, 3. adsedit, ne medius ex tribus I. foret J 11, 3. montem occupat, ne — munimento foret J 50, 3. veritus, ne legatus auxilio foret J 52, 6. Bachium parat, cuius impudentia munitus foret J 33, 2. delegit — praesidio qui forent J 93, 8.

foris. *Id.* domi.

forma. divitiarum et formae gloria C 1, 4. cuius praeter formam nihil — bonus laudavit C 15, 2. genere atq. forma satis fortunata C 25, 2. inmanes formae *ej.* H I 67. saxum simile celebratae formae H IV 21. se in formam parvae equestris *chapea* armabant H IV 1.

formido illa mentibus decessit J 41, 3. quo fuga atq. f. latius cresceret J 55, 7. quibus formidini essemus C 20, 7. *fac.* H III 67, 6. regi formidinem addere J 37, 4. apud alteros f. et tumultum facere J 53, 7. formidinem ostentare J 23, 1. 66, 1. 2. formidine quasi vecordia exagitari J 72, 2. tumultu formidine quasi vecordia ceperat J 99, 3. formidine adtonitus H I 88. Ea formidine multi dediti obsides J 54, 6. ceteri formidine profugerant J 74, 1. Carbo f. turpi Italiam deseruit H I 28. quae tua formidine mercatus sum H I 41, 18.

formido verb. quam formidatus est, tam contemnetur H I 41, 24.

formidulosus. regibus aliena virtus C — sa est C 7, 2. armatus hostis f. C 7, 5. iam tum P. potentia f — a C 19, 2. loca tactra inenita, foeda atq. formidulosa C 52, 13.

fornix. camera lapideis fornicibus vineta C 55, 4.

fors. natura forte potius quam virtute regitur J 1, 1. fors omnia regere J 51, 1. uti fors tulit J 78, 2. *res* forte quam consilio melius gesta J 92, 6. forte courecta Mari temeritas J 91, 7. uti quosque fors conglobaverat J 97, 4. **forsitan.** incertae ac forsitan post paullo morbo interiturae vitae parere J 106, 3.

forte. mihi multa legenti forte lubuit adtendere C 53, 2. per idem tempus forte Mario — supplicanti aruspex dixerat J 63, 1. plebes forte ambo consules — deducendis invadit H II 40. epistulam forte cum servo nancit — misere H III 36. forte inlata naufragia sorbens H IV 22. cum litterae adlatae, forte N. quiescebat J 71, 1. H III 65 *ej.* cum agitaret, forte L. quidam — animum advortit J 93, 2. At H. in oppido Th. forte eius domo utebatur J 12, 3. et forte in eo loco illex coaluerat J 93, 4. incidit forte piscantis H II 66 *susp.* Et Perpennum forte cognoscit mulio H III 4. et forte iu navigando una cohors — decravit H III 56. montem occupat, ne forte — receptui — foret J 50, 3. nisi forte C 20, 17. J 3, 4. 14, 10. 31, 20. H I 41, 7. 22, 24. 48, 2. 14, 111 61, 8. 19.

fortis. neque ex ignavo strenuum neque fortem ex timido exercitum fieri

C 58, 1. necessitudo timidos fortis facit C 58, 19. Ignavissimi homines — fortissimi viri C 12, 5. fortissimi viri C 20, 9. J 68, 3. Silanum virum fortem atq. strennum C 51, 16 *cont.* fortibus strenuisque ministris H I 102. certaminis adversa potiora esse forti viro H III 61, 4. augete animam viris fortibus H I 48, 20. neque a fortissimis infirmis generi resisti J 67, 2. turmam ex fortissimis paravorat J 98, 1. fortissimum quemque adire J 81, 2. — — generosissimum J 85, 5. — — tutissimum J 87, 2. multis et magnis tempestatibus vos cognovi fortis fidosq. mihi C 20, 2. fortior an felicior esset J 95, 4. fortem animum gererent J 107, 1. forti atq. parato animo sitis C 58, 8. facta fortia C 59, 6. J 53, 8. 85, 4, 21.

fortitudo. malarum rerum audacia fortitudo vocatur C 52, 11. immoderatae fortitudinis morte poenas dedit C 52, 31. lubeilla est f. dum pendet H I 103.

fortuitus cibus H II 66 *ej.*

fortuna. tempus dies fortuna, cuius lubido gentibus moderatur C 51, 25. f. communis asperior est H II 41, 8. quos f. belli consumpsit H I 41, 5. f. praeclari facinoris casum dat J 56, 4. mihi usum dedit suadendi H IV 61, 4. mea me dehortatur plura scribere J 24, 4. in omni re dominatur — celebrat obscuratque C 8, 1. simul cum moribus inmutatur C 2, 5 *cont.* si hinc imperio mutaretur J 14, 18. si virtuti vestrae inviderit C 58, 21. mihi f., illis probra obiciantur J 85, 14. fama atque f. eorum pares sunt C 51, 12. magis fides quam f. eius petunda erat J 14, 5. f. omnia ea victoribus praemia posuit C 20, 14. humanarum rerum pleraque f. regit, cui se placuit J 102, 9. saevire ac miscere omnia coepit C 10, 1. meliores sequitur H I 48, 21. Sullae numquam super industrium fuit J 95, 4. f. rei p. vicit C 41, 3. **fortunae** bona J 2, 3. violentiam tolerare C 53, 3. f. et maris et belli ratio reddunda H II 41, 11. **fortunae** cedere C 34, 2. **fortunam** in tenueritatem declinando corrumpebant H II 30. experiri J 63, 1. operiri J 93, 1. temptare C 57, 5 (belli). J 7, 1. *pass.* J 62, 1. nihil praeter miserandam f. J 14, 7. super f. animum gerere J 64, 2. moribus aut **fortunam** rebus novis idoneos C 39, 6. f. aut nostris vitilis adhuc incolumen H IV 61, 21. neque f. eget J 1, 3. cuncta me cum f. deserere H II 41, 2. in maxima f. minima licentia est C 51, 3. Iugurthae fortunarum misereri J 83, 2. miserantem fortunas suas J 62, 1. omnis f. suas in extremo sitas J 23, 2. fidem f. pericula vilia habere C 16, 2. senatum docerent de fortunis suis J 13, 3. utinam emori meis f.—is honestus exitus esset J 14, 24. regno fortunisque omnibus me expulsi J 14, 2. liberales ex sociorum f.—is C 52, 12. fama atq. f.—is expertes C 33, 1. fama et f.—is integer H II 41, 5.

fortunatus. mulier genere — forma — viro — liberis satis fortunata C 25, 2. insulae fortunatae H I 62.

forum. in foro conspexit C 40, 2. domus propinqua foro C 40, 5. forum rerum vaenaliun J 47, 1. *Formae* forum *exemplum fertur* H I 77.

fossa. vallo atq. fossa moenia circumdat J 23, 1. circumvenit J 76, 2. munit J 45, 2.

fragilis. gloria fluxa et fr. C 1, 4.

fragmentum. fragmentis navium H III 24.

frango laqueo gulam C 55, 5. fracta erura brachia H I 30. fracto Philippo H IV 61, 6.

frater J 5, 6, 7, 10, 3, 4, 11, 4, 13, 4, 14, 11, 14, 15, 22, 23, 24, 6, 33, 4, 36, 4, 39, 2, 44, 4, 79, 5, 10. H V 7: uxori eius frater.

fraternus. mederi fraternae invidiae J 39, 5.

fratra *conr.* H I 15.

fraus. lieeret ab armis discedere sine fraude C 36, 2. per fraudem fuit nti J 3, 1.

frequens. inter illos et frequentem Numidiam J 78, 5. nondum frequentes armati convenerant C 18, 8. cum signis f.—tes incederent J 45, 2. frequens senatus decreverat C 48, 6, 50, 3. populus — frequens Marium iussit J 73, 7.

frequentia. negotiatorum et commentum J 47, 2. magna fr. eius ordinis C 46, 6.

frequento. domum Catilinae C 14, 7. Marium (*consulatum petentem*) J 73, 6. loca inlms frequentata J 17, 2. pecoro et cultoribus f—abantur J 48, 4.
fretum nostri maris et Oceani J 17, 4. freto divisi ab Hispania J 18, 9.
fretus. utriusque alteris J 18, 12. anieitia magis quam Numidis J 20, 5. deis J 63, 1. 90, 1. largitione magis quam caussa J 15, 1. multitudine militum J 13, 4. opibus cōnurationis C 56, 5. quibus *mase.* J 50, 3. *neutr.* J 85, 37.

frigeo susp. II i 50.

frigus aut lassitudinem non operiri C 13, 3.

frons. densere frontem H II 50. in fronte constituit C 59, 2. locat C 50, 5. fronte venientis *susp.* II II 15.

fructus. quibus nulla pars fructus est H III 61, 18. fructu laboris privatus C 35, 3. grave precium fructibus est H III 1. Gallia — malis fructibus agitat H II 96, 9.

fruges. frugum fertilis J 17, 5. vacuus J 90, 1. pabulique lactus II II 91.

frumentarius. lex f—a H III 61, 19.

frumentor. frumentatum missus J 56, 3.

frumentum. defuit H IV 61, 14. praebitum est J 54, 6. frumenti magna vis J 92, 7. acceptio J 29, 4. egestas C 58, 6. inopia J 90, 1. 91, 1. — satias H II 20. frumentum dare J 46, 5. publice datum vendere J 11, 5. imperare J 29, 4 *cont.* 47, 2. poscere II II 41, 6. exercitum frumento aluit II II 96, 9. — opus erat J 55, 4. sarcinis levare nisi fr. dierum decem J 75, 3. exercitus sine frumento H IV 61, 21. exercitum sine frumento habere posse H II 96, 3. frumenta autumnii matura in agris II III 67, 20.

fruer. anima C 2, 9. otio H III 61, 13. paece H IV 61, 2. vita C 1, 3. vos singulis habendos fruendosque praebetis H III 61, 6.

frustra vineae agebantur J 92, 8. rem p. curant H I 48, 19. legati discessere J 25, 11. esse J 7, 6. 61, 1 (*esse om.*). 71, 5. 73, 7. 85, 6 (*illi*). 93, 1. 112, 2. II III 61, 9. an ob rem faciam J 31, 5. in manibus fuissent C 20, 2. iudicia iuplores C 52, 4. niti J 3, 3. auxilium petere C 34, 1. J 14, 6. pugnare J 101, 6. sperare J 84, 3. H IV 61, 2. facinus susceptant C 28, 3. temptatum H III 71. ibi triennio trito II i 20. nihil ne sciente voles J 110, 4.

frustror. res — ignaviam spe frustrator H III 61, 19. Ingurtham spes frustrata J 101, 3. pauci in pluribus minus frustrati J 58, 3.

Fufidius, praetor Hispaniae, H I 68. ancilla turpis H I 41, 21.

fuga. quo f. atq. formido latins crederet J 55, 7. somno et metu impedita J 99, 3. fugae spes C 57, 5. fugae oportuni collis J 50, 6. **fugam** in longinqua agitavisse H I 61. in noctem componere H I 27. facere J 53, 3 *pass.* J 58, 4. maturant H I 107. occultant temptare II III 68. eadem fugam alia hostilia portendere J 3, 2. f. exilium egestatem amisisti cum vita J 11, 23. fugam me simulare, cui licerit manere J 14, 20. post exercitus nostri foedam fugam J 43, 1. p. regis f. J 75, 5. praeter fugam milites licentia conruperat J 30, 5. inter laetitiam plebis et suorum fugam J 40, 4. nostri foedā fugā — occupavere J 38, 7. turpi f. vitae parere J 106, 3. Sertori per montis fuga manu certare non possunt H II 41, 6. fuga prohibere (*al. fugam*) J 67, 1. fuga cultorum deserta H 186. ea fuga impensus modo rebus suis diffidens J 75, 1. Italia vasta rapinis fuga canibus II I 36 *cont.* I 41, 17. ferro aut fuga multos extinxit J 42, 4. ab f. paululum aberant J 101, 8. ex f. retractus C 47, 4. ex f. postrema — redeuntibus II III 67, 2. ex f. nemo regem sequitur J 54, 4. in fuga C 57, 4. 61, 4. in sanguine ferro f. vorsari J 14, 9. — spes sita J 54, 8. salutem sperare C 58, 16. spem salutis habere J 55, 1. 74, 1.

fugio J 58, 2. 94, 5. 99, 2. 101, 11. quia non fugerant J 98, 6. fugere an mauere tutius foret J 38, 5. hostis fugientis vincere J 51, 4. fugientis capi J 87, 2. fugientis secuta est H II 40. conspectum Mari J 80, 5. Minois iram II II 3. inde — iudicium fugerat J 61, 4.

fugitivus. servi fugitivi C 56, 5. fugitivi II III 67, 2. 3. 7. 10. 15. 20.

- fago. fagatis equitibus J 101, 10. fundere et fagaro J 21, 2. 52, 4. 58, 3. 79, 4. 99, 3. pulsifugatio J 74, 3.
- faleo. fulta palis cadavera II III 67, 5.
- falsum ne se adtingat II I 48, 12.
- Fulvia C 23, 26, 28.
- Fulvius. M. — Flaccus J 16, 2. 31, 7. A. — senator C 39. M. — Nobilior C 17, 4.
- funditor J 46, 7. 49, 6. 94, 3. 100, 2. 105, 2.
- fundo. sanguine ob rem p. fuso II II 96, 2. *Id.* fago. Gaetulos fuderat J 88, 3. maximas copias purva manu C 7, 7. M. Cottam terra fudi II IV 61, 13. instare fundere ne plerosque — sanciare J 94, 6 *cont.* C 60, 7. J 101, 10. 106, 3. II II 96, 1. nobilitate fuso per legem Mamiliam J 65, 5.
- fundus. fundo emergant II IV 22.
- fur. fures aerari C 52, 12.
- furibundus C 31, 9.
- furor Catillinae non minuebatur C 24, 2.
- Furius, P. C 50, 4.
- furtim et per latrocinia ad honores nituntur J 4, 7. furtim — vitare II I 65.
- furtum. ad f — a belli peridoneae II I 86.
- fustis. fuste necat II IV 5.
- futilis. opes futilis et corruptae II I 41, 20.
- Gabinus. P. Capito C 17. 43. 46. 47. 55. A. Gabinus. lex Gabinia II V 10.
- Gadmir II II 26.
- Gaetuli J 18. 19. 80. 88. 97. 99. 103.
- Gallia, Galli C 33. 40. 42. 45. 52, 21. 53. 56. 57. J 114. II I 8 II 96, 9. III 67, 11. i II. Gallae mulieres II IV 15 (*Krit.*: Galliae).
- ganea C 13, 3.
- ganeo C 14, 2.
- Gauda J 53.
- gandeo. iuperio nimis g. J 64, 5.
- gaudium. pro meta exortum J 53, 8. ingens ortum J 55, 1. ultra neque curae neque gaudio locum esse C 51, 20. gaudium atq. iucitium agitare C 48, 1 *cont.* laetitia maeror, iuctus atque gaudia agitabantur C 61, 9. eum magno gaudio obviam procedunt J 69, 1. maximo g — o iuritare bellum II I 16. corporis gaudiis dediti J 2, 4.
- gemitus. clamor permixtus — laetitia gemita J 60, 2.
- generosus. fortissimum quemque generosissimum existimo J 85, 15.
- gens Gallia C 40, 1 (Gallorum C 52, 24). gens raro egressa finis suos II I 87. gentis patriae J 96, 3 (familia). II IV 35. gentis Aemiliae bene facta II I 48, 6. mos gentis illius J 6, 1. metu gentis ad furta peridoneae II I 86. cum gentis eiusdem Gallis II III 67, 11. genti Numidarum provideat J 61, 1. victi in gentem nomenq. iuperantium concessero J 18, 12. pro Italia genti II I 14. ex gento Masinissae J 108, 1. — — clarissimum Corneliorum C 55, 6. ius gentium J 22, 4. 35, 7. II III 61, 17. iuperatores omnium gentium J 31, 20. gentium moderatum II I 11, 11. iatrones gentium II IV 61, 22. ubi gentium J 54, 2. fortunae iubido gentibus moderatur C 51, 25. in ore gentibus agens II I 90. *nas* gentis quibuscum — bellum fuit adtingero J 17, 1. per ceteras gentis elari estis II I 41, 1. illas per gentis II II 30. exercitus compositus ex variis gentibus J 18, 3. secum et eum alii gentibus eaussum bolli habere J 81, 1.
- genus. genera patrum advolvuntur II i 92.
- genus humanum J 1, 1. 2, 3. h. g. II I 19. 41, 6. hominum J 2, 1. *al.* C 6, 1. J 17, 6. 80, 1. 91, 7. II I 63. II 80. 81. *plur.* quae genera h. J 4, 4. gens Numidarum iudum J 46, 3. militum II II 67. per fagus, quod genus ex copiis firmissimum erat J 56, 2. genus actas — aequalia C 54, 1. cuiusque generis homines C 24, 3. — — iatrones C 28, 4. multos C 40, 6. Italici

generis multi mortales J 47, 1. Romani generis disertissimus H I 2. mali-
fici generis animalia J 17, 6. generis praesidia extineta sunt J 14, 15.
generis humilitas J 73, 4. generis memor C 60, 7. nullo generis aut inperi
discrimine H I 74. infirmissimo generi ab fortissimis rosiati non posse J
67, 2. eiusque modi genus hominum sollicitabat C 39, 6. genus poenae
novum decernere C 51, 18. genere atq. forma — fortunata C 25, 2. genere
fama atq. copiis potens J 11, 7. genere propinqui J 10, 3. materno genere
inpar C 5, 1. nobili genere natus C 5, 1. dispari genere (Troiani et Ab-
origines) C 6, 2. ab eo genere auctus erat J 86, 3. genera vulnerum et
ferarum H II 23, 4. copias omnium generum J 48, 2. machinis J 21, 3.
aliis generibus arborum J 48, 3.

Germani H III 67, 11. 18.

gero. *vid.* bellum. rem acerrime J 58, 4. res geritur gladiis C 60, 2. ea
res forte quam consilio melius gesta J 92, 6. dum ea res geritur J 95, 1.
Res magis quam verba gererentur H I 39. res publ. bene ac decore gesta
J 100, 5. res communis licentius gereretur J 108, 2. res in Africa gestas
J 30, 1. res gestae C 3, 2. 4, 2. 8, 2 (Atbeuensis). H I 1 (populi R. —
coss. — militiae — domi). memoria rerum gestarum J 4, 1. *at.* 4, 6. par-
tem vidi, alia egomet gessi J 85, 13. medioeria gerebat J 89, 2. quorum
potentia aut scelere euncta ea gesserat J 33, 2. Dum ea Romae geruntur
C 56, 1. J 32, 2. omnia uti gesta erant C 47, 1. consulatum J 35, 2. po-
testatem J 63, 5. imperium J 85, 1. H III 61, 18 *cont.* J 85, 12 gerere
quam fieri — posterius —. animum invictum adversum divitias J 43, 5.
parem ad cetera J 54, 1. super fortunam J 64, 2. aliter atq. animo gere-
bat J 72, 1. ut sese victus gereret J 54, 2. seque et exercitum more ma-
jorum J 55, 1. meque vosque iuxta geram J 85, 47.

Geryon. Geryonis H I 122.

Getae H IV 38.

gigno. liberos si genuissem J 10, 1 *cont.* 8. ex sese J 5, 7. 85, 16. filius
Nyan haut dubie geuitus H IV 61, 9. his genitus H II 41, 3. genitos esse,
qui — habere non possent H I 12. ad ea subvertunda geuiti H I 41, 3.
perundae pecuniae genitus H III 54. genera arborum quae humi arido
gignantur J 48, 3. sнопте ingenio alimenta gignant H I 61. croceum g — itur
H I 80. amomni H IV 60. loca nuda gignentium J 79, 6. quo cuncta
gignentium natura fert J 93, 4.

gladiatorius. —ae familiae C 30, 7.

gladius. —um educere C 51, 36. — sanguine oblitum ostendere, quem —
eruentaverat J 101, 6. gladio se defendere C 45, 4. minitari C 49, 4. su-
per terga gladii J 94, 1. gladiis res geritur C 60, 2.

glans. glande — pugnare J 57, 4.

gliaco. vento gliacente H III 31.

globus. pars globis eruptionem temptare H III 68. nobilitatis J 85, 10.

gloria divitiarum et formae fluxa et fragilis C 1, 4. par utriusque C 54, 1.
par sequitur C 3, 2 *cont.* 54, 5 et 12, 1 (divitias). libertas divitiae decus
gloria in oculis sita C 20, 14 *cont.* 58, 8 (— in manibus portare). quem gl.
non exultat C 58, 2. ultro illi et gl. et regnum venturum J 8, 2. penes eos-
dem et summa gl. et maxumae divitiae J 31, 9. cui — virtus gl. atq. alia
optanda bonis superabant J 64, 1. gl. maiorum posteris lumen est J 85,
23. bonis oportere plus gloriae esse J 85, 4. tantae gl. adolescentem H
III 61, 23. gloriae cupidus C 7, 3. certamen C 7, 6. H I 7. militaris adpetens J
7, 1. avidus J 63, 2. 94, 6. H II 39. gloriae regno suo fore J 6, 2. ali-
quantam partem demperat H II 23, 4. virtus eorum famam atq. gloriam
adaequat J 4, 6. nomen gloriamq. sibi addere J 18, 12. adipisci C 54, 3.
veram iniustae potentiae auteponeere J 41, 10. sibi exoptare C II, 2.
meam faciam J 85, 34. ex culpa invenit J 94, 7. *at.* ex quo illi gloria opes-
que inventae J 70, 2. petere C 54, 5. maxumam in maximo imperio pu-
tare C 2, 2. quacere C 1, 1. J 87, 2. ingentem velle C 7, 6. ad gloriam
— grassari J 1, 3. per gloriam maiorum! H II 41, 13. post gloriam in-

- vidiam sequi J 55, 3. **gloriâ** aeternum fieri J 1, 5. belli Gallos aut Romanos fuisse C 53, 3. **omnis** auteiro J 6, 1. domos decorabatur C 12, 4. inperio gl. iure exutus H I 41, 11. gl. regnum meum honoravisti J 10, 2. gl. non moveri H III 61, 26. invidiam vincere J 10, 2. magna gloria in exercitu fuerat C 59, 6 *conf.* J 89, 6. 114, 3. H I 55. II 23, 1. de magna virtute et gl. bonorum memorare C 3, 2. pro sua gloria — niti J 15, 2. certare J 94, 5. 114, 2. pro gl. inperi dolere J 39, 1. in gl. numerare H I 41, 19. penes eosdem **gloriae** triumphique erant C 41, 7.
- glorior.** in victoria — gloriari licet J 53, 8. glorians — polliceri C 23, 3. **gloriosus.** quae — gloriosa modo cogavit J 88, 4. nihil gloriosum nisi tutum — existimat H I 41, 8. quod quaesitum gloriosum an indecorum sit H IV 61, 1. cuius amicitiam gloriose ostentant H IV 61, 8. quo relicta gloriosius retinebat H I 55.
- glutinum** H IV 2.
- gnaritas** locorum H III 68.
- gnarus.** numerorum per litteras gnarus H I 70. gnari ex fuga — finitumorum *sq. acc. c. inf.* H III 67, 20. gnarus loci H III 69. pergnari locorum H IV 1.
- gradus.** pleuo gradu subducit J 98, 4. presso gr. H III 67, 10.
- Graecia, Graeci.** C 51, 39. 53, 3. J 79, 8. H IV 61, 11.
- grandis** phaselus H III 56. illex J 93, 4. pecunia C 49, 3. aes alicium C 14, 2. 24, 3.
- grassor.** ad gloriam virtutis via J 1, 3. inferior omni via H I 96. cupidine atq. ira — ari J 64, 5.
- gratia.** omnis gr. potentia, honos divitiae apud illos sunt C 20, 8. in quo offensae minimum, gratia par ac si J 102, 7. tanta vis gratiae atq. pecuniae regis erat J 27, 2. privatae gr. avidissimus H II 41, 4. *Mate leg.* H V 15. pecuniae aut gratiae servitium C 52, 23. gratiam vero precium aut gr. autponere J 16, 1. debere J 110, 1. H III 61, 20 (vostrarum rerum) gr. aut inimicitias exercere C 51, 16. et vim et gr. nostram experiri J 102, 9. gr. delicti facere C 52, 8. J 104, 1. H III 63. ab eo peperisse H I 48, 5. conviviis quaerere J 4, 3. gr. tibi redditam J 110, 4. super gr. atq. pecuniam suam invidiam esse J 35, 8. in gr. et favorem nobilitatis venit J 13, 7. quorum in gr. concesserant H I 10. quod polliceatur, — non in gr. habiturum J III, 1. neque gratia neque precio — impellere potuere C 49, 1 *conf.* J 29, 3. magna pars gratia depravata J 15, 2 *conf.* H III 61, 5. gr. viri permotus J 9, 3. bonum publicum privata gr. devictum J 25, 3. volutus sine gr. sine auctoritate C 20, 7. gratia voce omnibus modis nitebantur J 15, 2. interpellando — gratia — tempus trahendo leniebant J 27, 1. gratias agit J 54, 1. = id ea gratia eveniebat quod J 54, 4 *conf.* 80, 4. probri gr. C 23, 1. rem cuius gr. mittebantur C 45, 1. negoti gr. J 76, 1. ponderis gr. J 94, 1. concordiae gr. H I 48, 14. visundi aut spoliandi gr. C 61, 8 *conf.* J 19, 1. 31, 17. 37, 4. 47, 2. 61, 2. 4. 64, 1. 71, 5.
- gratificor** potentiae paucorum decus atq. libertatem J 3, 4.
- gratis** recte facere H III 61, 5.
- gratuito** malus atq. crudelis erat C 16, 3. utro bonus est H I 48, 9. quae gr. faciebam J 85, 8.
- gratuler** tibi pro amicitia nostra J 9, 2. ei voce magna vehementer H I 56.
- gratus.** cui cum minus gratus esset C 23, 3. quam grati ducibus suis H I 23. o grati patres H II 96, 6. pro quibus vix satis gratus videar H II 41, 5. fides tua grata mihi C 35, 1. huic ab adolescentia bella intestina — grata fuisse C 5, 2.
- gravis** auctor H IV 34. bellum C 43, 1. H I 9. i 50. casus in servitium J 62, 9. civitas H I 68. cura H I 54. expectatio H I 53. illa superba gr. indigna imperio R. H II 23, 5. inimicitiae C 49, 2. inopia H II 29. invidia J 30, 1. minae J 25, 11. morbi H III 27. precium fructibus H III 1. poenae C 51, 31. J 14, 21. quae (peculatus — sociis creptae pecuniae) quamquam graviora sunt — pro nihilo habentur J 31, 25. quae quamquam

gravin atq. flagiti plena erant J 38, 9. quid nimis grave in — convictos C 51, 23. seditiones H I 11. senectus per se H II 41, 2. servitium H I 41, 6. IV 61, 11. utrum (regnum meum an amicitiam vestram) gravius existimet J 24, 5. gravior est verberari quam necari C 51, 28. vir H II 87. vita morte gravior J 14, 15. quo gravior adcederet J 88, 6. regi — graves curae erant *susp.* H II 49. = graviter vulneratus C 61, 7. iniurias gravior aequo habere C 51, 11. gravior in eum consulere J 13, 8. continetur gravior H II 88.

gravitas auctumni H III 67, 2. iniuria gravitate tutior H III 61, 13.

gregarius C 37, 6. 59, 3. J 38, 6. 45, 2.

grex. turmum ex grege H II 8. grege facto C 50, 2. J 58, 3.

gubernator Hannibalis H IV 21. quasi gubernator regebat iter H III 10.

gula. laqueo g—am frangere C 55, 5. irritamenta gulae J 89, 7.

Gulussa J 5, 5. 35, 1.

gurgues. Charybdis — gurgitibus occultis — trahit H IV 22.

habeo. qui mortales Africam habuerint J 17, 7 *cont.* 18, 1. initio non amplius duobus milibus C 56, 2. de Numidia bonum animum J 85, 45. aequum in exercitu C 59, 3. arcem ex spoliis vestris H III 61, 6. arma in oanis H IV 61, 20. campos Themiscyrios habuere Amazones H III 49. nihil causae ad impetrandum J 14, 7. eandem causam belli cum Boecheo J 81, 1. civitates nunc Tyrii habent H II 26. comitia C 24, 1 (—is habitis). quid consilii habuissent C 47, 1. en consilia C 52, 31. eorum consilium habet J 62, 4. contionem C 43, 1 (—one habita). copiam quam Manlius habuerat C 56, 1 *cont.* 56, 4. copiam societatis coniungendae J 83, 1. — Iugurthae J 11, 1. animus habet cuncta neque ipse habetur J 2, 3. curam libertatis J 31, 16. dilectum C 36, 3. *pass.* H I 48, 17. documenta haec C 9, 4. bonis initiis multos eventus C 11, 4. exercitum J 54, 2. — opprimendae libertatis H I 48, 3. — sine stipendio H II 96, 3. exitum vitae C 55, 6. ferociam quam vivos habuerat C 61, 4. finis quos novissime C. habuerant J 19, 7. finem — excidio habituri H IV 61, 12. histrionem — cocum — villicum J 85, 39. id quod res habet C 51, 20. imagines J 85, 25. imperium atque iudicium summum C 29, 3. gerant habeantque imperium H III 61, 18. imperium Numidiae sine mora J 65, 3. quantum inopportunitatis habent J 31, 22. multos — loca tertia habere C 52, 13. metus habendus est aut faciendus H I 41, 10. modum — modestiam C 11, 4. multa atq. oportuna habes. quo — superes J 102, 10. multitudinem ingentem J 107, 4. nomen imperii regum C 6, 6. nomen Danubium H III 9. quid ubique opis habent C 21, 1. mature oppida habuere J 18, 9. orationem C 20, 1. 22, 1. 31, 6. 57, 6. J 86, 1. ordines J 80, 2. pacem C 31, 2 *cont.* habitam amittere H I 48, 5. parentis abinde J 102, 7. quaestiones *pass.* J 31, 7. Romanos — neque quidquam nisi ruptum habere H IV 61, 17. genitos, qui neque ipsi res fam. habere possent neque alios pati H I 12. sedes quas nox coegerat habebant J 18, 2. sermones C 47, 2. silentium *pass.* J 99, 1. spem in aliqua re J 13, 5. 55, 1. 60, 1. 74, 1 *cont.* C 21, 1. avaritia pecuniae studium habet C 11, 3. verba cum Ing. J 9, 4. vigilias *pass.* C 30, 7. cernunt tantam vim in sese habere J 4, 6. habes virum dignum te J 9, 2. vos habendos fructuososq. praebetis H III 61, 6. voltum magis quam ingenium bonum C 10, 5. urbem condidere atq. habuere C 6, 1. quorum vulgus in diem usum habet H I 43. uxores plures J 80, 6. = circum se catervis C 14, 1. praesidia C 26, 4. en modo cum animo habere J 11, 8. libidinem in decoris armis habere C 7, 4. praesidia in uno H III 61, 24. in vestra amicitia me divitias habiturum J 14, 1. neque vos neque deos in animo habet J 24, 2. in animis H II 41, 12. omnia bona in spe C 31, 7. in amicis J 7, 6. in inimicis J 16, 3. aequum in exercitu C 59, 3. servum aut inmentum in castris J 45, 2. in catervis J 61, 5. in liberis ostenditis C 47, 3. 52, 14. in vinculis 51, 43. tantum virum in potestate J 112, 3. eos in magno bello inter se habuit J 79, 3. in obscuro vitam C 51, 12. ubi adolescentiam habere J 85, 41. in incerto C 41, 1. *pass.* J 46, 8. ingenium

in promptu C 7, 1. pudicitiam in propatulo C 13, 3. dona omnia in benignitate habebantur J 103, 6. in gratiam habere J 111, 2. exercitum inter hiberna Romanorum J 70, 4. Marium post principia J 50, 2. pro certo C 52, 17. consuetudine pro nihilo habentur J 31, 25. pro his nos habemus luxuriam — C 52, 22. alveos pro tuguriis J 18, 5. eos non pro hostibus J 103, 5. eadem fecisse — pro munimento habent J 31, 13. audacia pro muro habetur C 58, 17. exercitus sine imperio et modestia habitus J 44, 1. egestas facile habetur sine damno C 37, 3. = vos artius habebunt H III 61, 13. eos non pro vanis hostibus set adcurate ac liberaliter habuit J 103, 5. Incurtham eodem cultu quo liberos domi J 5, 7. iniurias suas gravius aequo C 51, 11. divitias honeste C 13, 2. pudicitiam parum honeste C 14, 7. eives levi imperio J 89, 4. milites modesto imperio J 92, 2. laxiore imperio J 64, 5. exercitum luxuriose et liberaliter C 11, 5. parum J 31, 9. consulatus — perinde habentur ac virtus est J 4, 8. procul a re p. aetatem C 4, 1. quo modo rem p. habuerint C 5, 9. satis J 31, 20. sic habuere J 114, 2. sicuti pleraque mortalium habentur C 6, 3. milites stativis castris J 44, 4. = multos mortalis adversos habeo C 52, 7. hos caros habens J 10, 3. qua apud animum nihil curius habeo J 110, 3 (al. est). virtus clara aeternaque habetur C 1, 4. coemptum C 29, 1. 58, 1. Cato elarus atq. magnus habebatur C 53, 1. aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum C 10, 5. labores pericula consueti J 85, 7. ampliore potestate dignus habetur J 63, 5. dubium H III 61, 8. volentia plebi facturus habebatur H IV 31. neq. res me falsum habuit J 10, 1. Ex finis habet — fretum — Catabathmon J 17, 4 *cont.* J 19, 3. 79, 4. incertum J 95, 4. indignus ac pollutus haberetur J 63, 7. H I 48, 5. eives inunnes levi imperio et ob ea fidelissimi habebantur J 89, 4. consulta se integra habere J 108, 2. intentos Numidas J 91, 3. amisso patrimonio liberum corpus C 33, 1. lubrica dominandi causam belli C 2, 2. Caesar beneficiis magnus habebatur C 54, 2. magnus et elarus antea, maior atq. clarior haberi coepit J 92, 1. manifestos illos habere C 41, 5 *cont.* J 33, 4. melius habent delinquere H III 61, 5. multitudinem euptis ministrum H IV 32. periculum haut oecultum C 23, 4. percupidus — prolatandi habebatur H V 6. quae bello opus essent, prima J 84, 2. multo pulcherrimam eam nos habereamus C 52, 20. ne alimenta quidem relicta habent H I 41, 11 *cont.* quid relicti habemus C 20, 3. ne suspectum sese haberet J 71, 5. virtus tanta habetur C 8, 4. fidem — pericula vilia C 10, 2 *cont.* H II 41, 3. omnia venalia C 10, 4. = petitionem curae C 21, 5. habitum custodiae agri H IV 61, 8. quasi ea honori, non praedas habeant J 31, 10. populus ludibrio habitus J 34, 2. paupertas probro haberi C 12, 1. duritium voluptati J 100, 6. = ita se res habent J 85, 23. res humanae ita se habent J 53, 8. constantius atq. aequabilius C 2, 3. ita se mores habent C 52, 12. J 54, 4. nti rem sese habere J 17, 7. = *Vld.* pensum.

habitus. cuius de natura et habitu J 28, 4. communem h. unum transgressus H i 80.

Hadrumentum J 19, 1.

haereo. In animo haeserat omnia — vaenum ire J 28, 1.

haesito. dubio atq. haesitante Ing. J 107, 6.

Hamilear J 77, 1.

Hannibal J 5, 4. H I 41, 4. IV 24.

harena. limum harenamq. trahunt J 78, 3. harenam humo excitavit J 79, 6.

harenosus. lumi harenoso J 48, 3. ager — harenosus J 79, 3.

hasta. Possum hastas vexillum phaleras ostentare J 85, 29.

hant (*etia scripturae multa passim in optimis libris vestigia*). hant absurdum (*obsp.* pulcrum) C 3, 1 *cont.* 25, 5. hant aliam spem captivum H III 67, 12. h. difficile est H IV 61, 21. h. difficulter C 14, 5. h. dissimiliter situm J 89, 6. h. dubie J 102, 1. H IV 61, 9. h. facilem pugnantibus vadum H I 68. h. faciles sunt defensus. quin — H III 32. h. facile C 13, 5. 25, 3. 44, 1. 51, 2. 52, 8. J 17, 2. H I 48, 9. h. ignarus J 28, 5. 36, 3.

H IV 61, 10. h. impigre H i 29. h. longe J 21, 2. 36, 1 (*temp.*). 47, 1. 55, 6. 92, 5. 101, 1. h. obscuro loco C 23, 1. h. occultum habuit C 23, 4. h. procul J 18, 9. 53, 7. 82, 1. 88, 5. 93, 2. 106, 2. 113, 5. H II 68. quem h. pudent H i 41, 20. h. repulsus abibis J 110, 8. h. saepe J 17, 6. 31, 29. h. sane C 37, 9. 53, 5. h. satis moderatus animus J 42, 2. haut secus J 79, 6. 92, 4. H III 67, 1 (mnlto). hi timidi resistunt C 60, 3.

hantquaquam par gloria sequitur scriptorem et actorem C 3, 2.

haveo. haveo C 35, 6.

hebes. exercitum bebetem infirmumq. J 54, 3.

hebesce. —ere virtus C 12, 1.

Helenu H II 6.

Heraclis H IV 61, 14. —

Hercules J 18, 3. Libus J 89, 4.

hereditas. nobilitas non hereditate relicta J 85, 30.

Herennius. G. H II 12.

heres: heredem — instituit pariter cum filiis J 9, 3. secundum — edem scripserat J 65, 1.

hibernaculum. exercitu in — is composito J 103, 1.

hibernus. expeditiones biberuae H II 96, 6. = **hiberna**. ad hiberna Romanorum proficiscuntur J 103, 4. in hiberna proficisci J 97, 3. peregre ite. 100, 1. inter h. Romanorum J 70, 5. quibus in hibernis praerat J 64, 5. ex hibernis accessi J 62, 4. — in expeditionem evocare J 37, 3.

hic adv. hic mihi quisquam — nominat C 52, 11. domi — hic C 52, 23. bis genitus hic — villa habeo H II 41, 3.

hic pron. hic — ille C 11, 2. 12, 4 et 5. 54, 2. 58, 14 et 15. J 85, 2. 18. 22. 94, 5 *cont.* J 24, 9. 31, 20. haec atq. illa H I 48, 11. *ad id relatum, de quo agitur aut modo dictum est*, C 5, 2. 6. 6, 2. 10, 4. 6. 13, 4. 14, 7. 18, 5. 20, 17 (haec ipsa). 22, 3 (et haec et multa). 23, 2. 26, 1. 31, 8. 34, 1. 3. 35, 4 (hoc nomine). 36, 2. 40, 4. 41, 3. 43, 3. 45, 1. 50, 1. 51, 7. 35. 36. 41. 52, 4 (cetera — hoc). 10. 16. 22. 24. 59, 1. J 14, 21 (eadem *cont.* H III 61, 27). 25, 1. 31, 4. 9. 15. 32, 1. 2. 35, 2. 40, 2. 47, 3. 62, 2. 64, 3. 65, 3. 71, 1. 76, 4. 81, 1. 85, 4 (omnin haec). 10. 19. 30. 35. 36. 86, 1. 102, 8. 105, 2 (his — aliis). 113, 1. H I 48, 19. H II 29, 41, 4. 70. 96, 2 (haec in spe). III 1. 67, 2. IV 1. 61, 21. i 88. hi — Gaetuli J 18, 9. ad hoc *vid.* ad hoc est J 31, 20. = *ad sequentia spectans*: duabus his artibus — audacia — aequitate C 9, 3. documenta haec habeo, quod — C 9, 4. hoc in pectus tuum demitte — numquam victum esse J 102, 11. earum sententia haec fuit J 9, 1. 34, 1. hoc modo locutum J 13, 9. 84, 5. 104, 4. = his annis XV J 31, 2. haec tempestate J 3, 1. H I 41, 10. ad hoc actatis J 85, 7. ad hoc tempus J 85, 45. 102, 8. H III 52. in his miscris H II 41, 2. omnis has quae me premunt acrumnas J 11, 23. morem hunc quem agitis H III 61, 14. his moribus J 4, 7. his civilibus armis H III 61, 11. ius a maioribus relictum et hoc a Sulla paratum servitium H III 61; 1. cetera vita — hinc secleri obstat C 52, 31. ad hoc bellum H II 96, 4. per hoc summum imperium H I 41, 26. in hac terra et omnium J 110, 1. in his locis C 58, 6. in hoc ordine C 52, 7. 13 *cont.* H I 48, 19. 22. hanc rem p. C 52, 28. hanc urbem H I 48, 3. si hinc imperio fortuna mutaretur J 14, 18. per hanc dexteram J 10, 3. uti hos, qui — propinqui — sunt, caros habes J 10, 3. 7. 8.

hice. *Vid. Conm.* p. 126. huiusce modi C 15, 1. 20, 1. 32, 3. 50, 5. 51, 40. 52, 1. 57, 6. J 2, 2. 4, 8. 5, 3. 9, 4. 30, 4. 32, 1. 84, 4. 86, 1. 102, 4. H I 48, 5.

hiemo. omnis exercitus in provincia hiemabat J 39, 4. legionem, eam qua hiemabat J 68, 2. exercitum hiemandi gratia — conlocat J 61, 2. hiemantibus aquis J 37, 4 (*at. hiemalibus*).

Hiempsal J 5. 11. 12. — J 17, 7. H I 39.

hiems mari prohibebat H IV 61, 14. hiemem agere H II 28. 96, 5. h. atq. aestatem iuxta pati J 85, 33. per hiemem fabricatae H IV 51. hieme aspera J 37, 3. hieme augere copias H i 36.

- hinc.** hellaum hinc in Italiam transgredietur H II 96, 10.
hio. haviit humus multa, vasta et profunda H IV 37.
Hippo J 19, 1.
Hirtuleius H II 17.
Hispania — Hispani. C 19, 21. J 18, 19. H I 55, 59. II 14, 23, 1, 26, 41, 6, 90, IV 29, i 7. Hispaniensis H III 4. — bellum H II 73.
Hister H III 10.
histrio J 85, 39. H II 23, 2, 35.
Homerus H I 62.
homo. clarus J 16, 2, 25, 6. inanis et regiae superbiae J 64, 4. militaris C 59, 6, 45, 2. nobilis J 15, 4. C 48, 5. J 28, 4, 70, 2, 77, 1, 112, 3. *Vid.* novos. omnium quos terra sustinet secleratissimus J 14, 2 *cont.* 31, 12, 21. de culus **hominis** moribus C 4, 5 *cont.* C 23, 2. tanta vis hominis leniunda C 48, 5. neque loco neque **homini** cuiquam credere C 31, 2 (*cfv.* neque illi res neque consilium neque quisquam hominum satis placebat J 74, 1). patrio homini C 31, 7. privato J 110, 1. potentiam quaerenti opportunissimus J 86, 3. **hominem** tam acceptum popularibus J 7, 1. adulescentem J 6, 2 *cont.* C 38, 1, 52, 26. animo parum valido J 65, 3. et familiarem et — circumventum C 21, 3. foedum C 19, 2. veteris prosapiae — multarum imaginum — nullius stipendi J 85, 10. quos **homines** arant — C 2, 7. postq. accipere ea homines C 21, 1. homines omnium ordinum corruptissimum H I 48, 7. corrupti superbia J 85, 19. ignavissimum C 12, 5. effrenatae lubricitatis H IV 53. maximi nominis H I 41, 1. praeposteri J 85, 12. superbissimum J 85, 38. **hominum** vita C 2, 1. *Vid.* genus. naturae — industriam hominum deesse J 1, 2. ambitio animos hominum exercebat C 11, 1. studia h. adcedit C 23, 5. in tanta doctissimorum hominum copia H i 1. tagna plena hominum J 46, 5. numero h. legiones expleverat C 56, 2 *cont.* J 54, 3. magna vis h. H I 46 *cont.* i 25. corporibus h. vesi H I 67. produm atq. hominum fidem C 20, 10 *cont.* deos hominesq. testamur C 33, 1. deis hominibusq. infestus C 15, 4 *cont.* 52, 32. si hominibus bonarum rerum tanta cura esset J 1, 5. Omnis **homines**, qui — C 1, 1, 51, 1. plurimos cuiusq. generis homines C 24, 3. non dignos C 35, 3. egentis C 37, 8. emeritis stipendiis J 84, 2. scelestos et factiosos C 51, 32. talis C 51, 17. tanti facinoris convictos C 51, 23. per h. talis negoti artifices J 35, 5. callidos J 38, 3. fidelis J 70, 5. nominis latini J 40, 2. loca armatis hominibus obsidere C 27, 2 *cont.* 28, 1. in hominibus impiis C 51, 15. vacuam urbem h. militari aetate H I 101 *cont.* II 5.
honesto. non dignos homines honore honestatos C 35, 3.
honestus. ut boni honestique vitam exigerent J 85, 49. clari magis quam bonesti J 8, 1. illi, quibus per fraudem fuit —, non eo magis honesti sunt J 3, 1. amicitia bona atq. honesta J 5, 5. divitias h—as C 7, 6. exitus h—us J 14, 24. mors h. H II 41, 2. h—is nominibus C 38, 3. sub h—to nomine H I 10. rerum h—tarum egens J 14, 17. spes satia h—tas C 35, 4. h—issima suffragatione J 65, 5. omnia honesta atq. inhonesta vendere C 30, 4. J 80, 5 *cont.* J 31, 12. omnia cum precio h. J 86, 3. omnia retinendae dominationis h—ta H I 41, 8. vera et honesta H III 61, 13. bonum honestumque J 8, 1, 29, 2. supra bonum aut honestum J 82, 2. = **honeste** habere divitias C 13, 2. parum h. habere pudicitiam C 14, 7. h. vivere J 85, 19. de uxore potuit honestius consuli J 95, 3. honestius — vitae finem fecerim H II 41, 9.
honore. meque regnumque meum gloria honoravisti J 10, 2.
honor. gratia potentia, honos divitiae C 20, 8. virtuti honos non datur J 3, 1. innocentiae plus periculi quam honoris est J 31, 1. honoris cupido C 3, 1. avidus potentiae honoris divitiarum J 15, 3. quasi obvis honoris caussa J 113, 5. honori esse C 12, 1. — ducere J 11, 3. — habere J 31, 10. invident honori meo J 85, 18. gloriam honorem imperium sibi exoptare C 11, 2. honorem (*ut sellam iuxta poneret*) negaverat J 65, 2. mihi summum honorem et maximum negotium inposuistis J 85, 28. talem honorem

(consulatum) nemo bonus volet II II 41, 11. sua necessaria post illius honorem ducere J 73, 6. honore honestari C 35, 3. — eferre J 49, 4. honore Marii exerceatium J 82, 3. iudignus illo honore (consulatu) J 63, 7. quo res Marium pro honore quem adfectabat adcedit J 64, 4. honores Philaenis domi instituti J 79, 10. Fufidius omnium honorum dehonesta-mentum H I 41, 21. ad imperia et honores niti J 4, 7. vestros honores contemnant — petunt J 85, 19. omnis honores non ex merito set quasi debitos repetit J 85, 37. maximis honoribus usus C 49, 2. amplis h. usi J 25, 4. laborem eum honoribus II I 41, 9.

hora. postero die eireiter horam tertiam J 68, 2.

horribilis sonitus J 99, 2. spectaculum — le J 101, 11.

hortamentum. magno hortamento erant J 98, 7.

hortatio. elamor permixtus hortatione laetitia gomitu J 60, 2.

hortor. hortari modo relicum est II III 61, 2. mouere alii, alii hortari J 60, 4. circumire hortari J 51, 5. hortari alios alios temptare C 17, 1. participes huius consilii, quos magis dominationis spes hortabatur C 17, 5. animus actus virtus vostra me hortantur C 58, 19. ea quae te morari posse videntur, maxime hortantur II IV 61, 3. res tempus — magis quam oratio mea vos hortantur C 20, 17. alius alium hortari C 6, 5. quem pericula — non exeitent, nequiquam hortere C 58, 2. circumiens unumquemq. adpellat hortatur rogat C 59, 5. suos equites hortatus II II 62. pauca milites hortatus J 49, 6. his praeceptis milites hortabor J 85, 31. hortari ut C 27, 2. J 31, 6. 27. 56, 4. 65, 3. 106, 2 (rogat atque h.). 107, 1. II IV 61, 23 (moneo hortorque). neque vos ultum iniurias hortor, magis ut — capiat II III 61, 17. — ne J 31, 25 (moneo hortorq.). 51, 4 (orare et h.). 93, 6. II I 48, 16. hortatur, ad cetera — gerant J 54, 1. 56, 2. res ipsa hortari videtur supra repetere C 5, 9. populum ad vindicandum hortari J 30, 3. quo cupido animi hortabatur J 64, 1. multis hortantibus J 35, 6. suos hortando ad virtum adrigere J 23, 1. hortandi causa — dissoruit J 84, 5.

hospes. alii amicum pars hospitem — reperiebant C 61, 8. hospitibus (regis) J 13, 7. misericordia hospitis J 67, 3. hospitis domum violare II III 50.

hostia. per hostias deis supplicare J 63, 1. humanas hostias vidistis H I 41, 14.

hostilis animus J 102, 12. cadavera hostilia C 61, 8. metus h. J 41, 2. 105, 3. monumenta maiorum h. J 14, 17. res J 45, 1. tumultus (al. clamor) J 58, 4. ne quid ab se hostile timeret J 88, 5. nihil hostile metuen-tes J 91, 4. regna maxime hostilia ducunt II IV 61, 17. fugam caedem alia hostilia portendere J 3, 2. hostilia facere J 107, 2. loca cum equitatu hostiliter adcedit J 20, 3.

Hostilius. l. — Dasianus II IV 27.

hostis. non armatus hostis formidulosus C 7, 5. quid ubiq. hostis ageret J 52, 5. is novos h. adcesserat J 82, 1. si tuis h. fueris J 10, 5 *cont.* J 14, 10, 17. 81, 1. 83, 1 (feri). h. omnium honorum II I 48, 15. **hosti** oportu-num fieri J 55, 3. cuncta hosti quam suis oportuniora II I 68. h. prodidero rem p. J 31, 18. **hostem** ferire C 7, 6. 60, 4. J 85, 33. ab incepto retinere J 55, 8. tormentis — terrere J 94, 3. iu hostem pugnare C 9, 4. 52, 30. qua hostem ventrum audierat J 55, 8. hostem infestum intellegebat J 23, 2. hostem iudicare C 36, 2. 44, 6. hostem atq. paricidam vocare C 31, 8. ab **hoste** copiam pugnandi non fieri J 52, 3. 56, 1. de hoste sub-plecium sumi J 33, 3. **hostes** atque cives permixti J 51, 1 (*cont.* J 72, 2. simul-tates — cum hostibus exercere, — cum civibus C 9, 2). socii atque hostes J 92, 2 *cont.* C 12, 5. 51, 38. J 31, 23. hostes ab latere J 14, 10. adsunt J 45, 2. 46, 6. 97, 4. 101, 1. quem primum h. adtigerant J 101, 4. velut h. adventarent J 53, 7. alii intra moenia — sunt h. C 52, 35. fusi J 101, 11. II II 96, 1. h. oportuni et scelestissimi II IV 61, 2 *cont.* II 96, 1. h. obpressi aut dilapsi II I 52. h. numero plures et undique circumfusi J 97, 5. pau-

lam pugnam remiserant J 60, 3. maiore vi arguent J 56, 6. nostra an nobiscum una hostium sint C 52, 10. hostium paucorum potiti J 74, 3. Macedonia plena hostium H II 41, 7. ignarus hostium J 49, 4. hostium adventus J 97, 4. ager J 55, 1. cadavera C 61, 4. castra J 21, 2, 58, 1. H II 96, 6. classis H III 19. in conspectu J 100, 1. copiae C 7, 7, 57, 4. dux C 52, 21. H II 96, 6. equitatus J 16, 7. exercitus C 58, 6, 60, 1. H II 96, 6. inperitia J 99, 1. iter C 48, 4. J 48, 2, 52, 6, 100, 3. legiones C 53, 3. loca H IV 66. manus J 25, 9. quinquaginta milia H I 67. mos J 7, 4. H IV 61, 8. multitudo C 58, 20. munitiones J 23, 2. murus H I 102. opes J 43, 5. pedites J 51, 3. in potestate J 91, 5. 112, 3. ipse praeda h. J 44, 1. praesidium J 67, 1. res J 88, 2. sacvicia J 7, 2. tela J 101, 9, 105, 2. vis J 38, 5. *al.* 97, 5. H IV 61, 14. vita C 61, 6. ager hostibus cognitus J 48, 1. commori hostibus H I 89. veluti hostibus praetoribus sese dedit C 45, 4. hostibus locum introcundi dedit J 38, 6. dubiis instare J 51, 5. regio ignara J 52, 4. terror incessit H II 60 *conf.* J 20, 8. obviam ire C 6, 5. obvium esse J 50, 4. occasione pugnandi non dare C 56, 4. victoriam luctuosam relinquere C 58, 21. tradere J 31, 9 *conf.* 31, 25. ab tergo venire J 101, 3. hostis iuultus abire sinere J 58, 5. adversum h. J 74, 1. 89, 4. 94, 3. hostis ab perseguendo deterrere J 50, 6. Romanos communis omnium hostis esse J 81, 1. in confortissimos h. incurrit C 60, 7. in medios hostis inducit C 60, 5. inter sacvissimos h. hiemem agere H II 96, 5. invadere J 50, 3. 98, 1. 87, 4. proximum h. J 49, 6. nox hostis remorata J 38, 8. h. iter suum remoratos J 50, 1. h. in Hispaniam submovi H II 90, 4. paene victos dare J 59, 3. fugientis vincere pati J 51, 4. nudum corpus ad h. vortere J 107, 1. ab hostibus J 31, 20. 76, 6. 89, 1. 97, 5. H III 74. cum h. J 40, 1. cum pessumis et rei p. hostibus H I 48, 22. pro hostibus oportuna J 88, 4. pro vanis h. habere J 103, 5. intra moenia depressis h. C 52, 25. iuultus h. ager vastatur J 70, 4. conturbatis J 98, 4. defensus et sonno captis J 99, 1.

huc et illuc agitare corpora J 60, 4. huc ire atq. illuc H III 61, 26. huc missus-es J 110, 6. arma convertere H IV 61, 17. praesidium inposuit J 47, 2. huc addebat C 11, 5. J 7, 7.

hucine beneficia tua evasere J 14, 9.

humanus animus insolescit C 6, 7. corporis h. sanguinem C 22, 1. vastus ab h. cultu J 48, 3. moris h. cupidinis H I 91. *Fid.* genus. hostias h. H I 41, 14. ingenium h. J 93, 3. H I 7. res humanae constantius se habent C 2, 3. — — ita se habent J 53, 8. rerum h. pleraque regit fort. J 102, 9. — — cura J 14, 21. ignari J 104, 2. memor J 38, 9. spectaculum praebere J 14, 23. vestigi humani faciem H II 2. *Fid.* divinus. si in Pompeio quid humani evcnisset H V 16.

humilis. humili loco Picens H IV 25. ioca — agere cum humillimis J 96, 2.

humilitas arborum J 49, 5. spatium per h—tem obrutum H IV 20. h. generis J 73, 4.

humus arida vento agitur J 53, 1. infecta sanguine J 101, 11. croco sparsa H II 23, 2. hiavit H IV 37. humi arido atq. harenoso J 48, 3. humi pabulum J 18, 1. humi requiescere J 85, 33. humi depressus C 55, 3. ventus harenam humo excitavit J 79, 6.

iacio tela J 60, 4. in tecta ignis H III 67, 17. aggerem J 57, 4. 76, 3. cum disserent, inter alias res iacit oportere J 11, 5 (*al.* ait).

iaculor J 6, 1.

iaculum. i—la emissa J 101, 4 (eminus). 57, 6 (tormentis aut manu).

iam. si viderint, iam omnes feroces aderunt C 52, 15. iam repente visus saevire Tagus H I 71. iam illa — dilabentur H I 48, 21. Quo iam ipso frui non est conditio H III 61, 13. si iam ex patribus Albini — quaeri posset J 85, 16. si iam mihi respondere velint J 85, 26. omnes concessere iam in paucorum dominationem H III 61, 6. qui totum eius regnum animo iam invaserat J 20, 6. consuetudine iam pro nihilo habentur J 31, 25. bene facere iam ex consuetudine in naturam vortit J 85, 9. Rutilium con-

sedisse iam et animo vacnom J 52, 6. quos pelli iam acceperat J 101, 10. nisi sperantiaedium iam tyrannidis Sullae esse H I 41, 7. et iam calis egressi milites, cum — J 60, 6. iamque dies consumptus erat, cum — J 98, 2. 101, 8. 106, 5. et iam diei vesper erat J 52, 3 *cont.* J 61, 1. nox quae iam aderat J 53, 3. 97, 3. pro victoria satis iam pugnatum J 54, 1 (iam *susp.*) *cont.* 62, 1. et iam paratis rebus J 47, 2. saepe iam victo lug. J 82, 1. iam parata victoria J 82, 3. familia prope iam extincta J 95, 3 *cont.* J 101, 9. acta iam aetate H II 41, 2 *cont.* H I 115. consumptis iam alimentis H III 67, 4. male iam adsueta H III 62. lenita iam ira H IV 6. eunetos iam inclinatos H IV 44. impugnantem semel iam H IV 61, 12. et iam egredientibus Romanis J 56, 4. fessos et iam abnuentis omnia J 68, 3. Marimum iam in hiberna proficiscentem J 97, 3. in cervicibus iam Italiae agentis H II 96, 4. silentis iam H III 67, 10. propinquantes iam amnem H IV 62. haut dubie iam victor J 102, 1. multa iam luce H III 67, 7. quintum iam mensem J 24, 3. iam a principio J 102, 6. iam inde a principio J 77, 2. H I 9. iam ab stirpe socium J 14, 2. iam antea C 20, 5. 29, 1. J 11, 3. 46, 3. 50, 5. 63, 2. antea iam J 84, 1. iam pridem C 52, 11. iam primum C 7, 4. 15, 1. iam tum C 18, 7. 19, 2. non iam — deprecor J 24, 10. nihil iam infectum Metello credens J 76, 1. neque iam sustineri poterat H III 31 *cont.* H I 41, 20.

iamiam J 14, 22.

ianua. — am Ciceronis obsidere C 43, 2. ianua prohibiti C 28, 3.

Ianuarina. Klis Ianuarii C 18, 5. mense Ianuario J 37, 3.

Iapndia H I 11.

Iason H III 50.

ibi — ubi C 52, 15. J 51, 1. ubi adolescentiam habuere, ibi senectutem agant J 85, 3. qua in parte — adfuit, ibi — pugnatum J 74, 3. quos finis peterent, ibi obruerentur J 79, 8. donum se proripuit. Ibi multa — volvens C 32, 1. J 68, 3. 76, 6. 81, 1. 91, 2. 108, 1. quoniam ibi (*apud Atheniensis*) provenere C 8, 3. Ibi primum insuevit exercitus C 11, 6 *cont.* J 11, 5 (*in eo conventu*). agmen constituit. Ibi J 49, 6. apud primos, quod ibi Ingurtha erat J 101, 6. ad pedes convortit. Ibi — J 101, 6. exercitus ibi (*in Numidia*) est J 85, 46. omnia ibi capta J 87, 3. 92, 6. H IV 6. in abditam partem secedit atque ibi C 20, 1. J 8, 2. 54, 3. 91, 3 *cont.* C 27, 4. in hostis incurrit ibique — C 60, 7. ibique = *ea occasione* J 56, 1. ad rem p. latus sum ibique C 3, 3. ibiq. — exercuit C 5, 2. in conloquium veniretur ibiq. — traderet J II 2, 3. ibique et in omni Africa J 89, 7 *cont.* 81, 2. sin Numidae — addecerent, ibi vero — J 58, 3.

ibidem. Is — ibidem militabat J 61, 4. ibidem operitur J 101, 2. 103, 7. ibidem relictis J 107, 5. ibidem moratus H IV 68.

ico. ieti fragmentis navium H III 21.

ictus. ictu tragulae H II 19. ictu eorum — necabantur H II 63. ad facilliores ictus H I 56.

idoireo. neque Metellus idoireo minus J 46, 6.

idem. [*Nom. plur. eidem invenitur in libris* J 31, 12. idem J 27, 1. 31, 2. eisdem C 42, 1. J 14, 11. 25, 2. 54, 1. 9. 85, 1. idem C 42, 1. J 14, 11. 54, 1. 9. 85, 1.] idem velle atque idem nolle — amicitia C 20, 4 *cont.* J 31, 11. idem fit ceteris C 55, 2. idem facit hostium exercitus C 60, 1. J 66, 4. 91, 3. H I 53. si me despiciunt, faciunt idem maioribus suis J 85, 17. quales viri idem adsequi nequiverunt J 4, 4. idem sibi placere J 11, 6. atque omnes idem significabant J 101, 2. eadem Galli fatentur C 47, 2. de Statilio eodem modo subplicium sumptum C 55, 6. eadem ingredientem Galium J 42, 1. relicuos eadem via adgressus J 16, 4. me eisdem dolis non quit capere J 14, 11. ob eandem artis ab Micipsa adoptatum J 22, 2. idem ambobus polliceri J 113, 2. saepius eadem postulanti J 64, 4. eadem conditione sese J 79, 8. si eadem illi copia fieret J 83, 2. quamquam eadem existumabat J 107, 3. praeter satellites quis eadem volt H I 41, 21. eodem auctore missus est H II 39. ab eodem monitus J 106, 4. Etrusei cum

ceteris eiusdem causae — H I 16 *cont.* III 67, 1. in eisdem castris quadriduo moratus J 54, I *cont.* 54, 9. eodem tempore C 18, 4. J 60, 1. 74, 1. H III 70 (et eod.). C 39, 6. 42, 1. 49, 1. H II 33. per idem tempus J 63, 1. 70, 1. 75, 10. 114, 1. idem ille C 31, 4. 57, 2. 58, 10. 51, 39. J 25, 2. 27, 1. idem hic J 14, 21. haec eadem H III 61, 27. idem — qui C 3, 5. 20, 3. 48, 4. J 5, 7. 81, 1. 92, 4. idem — et C 58, 11. J 83, 1. 85, 1. 33. — et — et J 31, 9. inperi vitaeque eius finis idem fuit J 5, 5. *asynd.* J 41, 7. nobis — carus est: ut idem senatui — sit J 9, 2. fratre meo atq. eodem propinquo suo J 14, 11 *cont.* J 31, 12. consultor idem et socius adero J 85, 47. quia penes eosdem — cogendi potestas erat, ita uti censuerant Italici, deditonem facit J 26, 2.

idoneus. quos novis rebus idoneos ducebat C 39, 6. eorum quos idoneos ducebat, consilium habet J 62, 4. invisum — parum idoneum ratus J 73, 2. praeter idoneum ducem nihil abest II I 48, 8. nanctus idoneum ducem H III 67, 14. exemplum ab dignis et idoneis ad ind. et non idoneos trans- fertur C 51, 27. utris et alia aquae idonea J 75, 3. adnexu idonea H III 21. locis ex copia idoneis J 76, 3. per idoneos saltus insidiae positae H II 15. nullius idoneae rogi egens J 57, 1. quod ubique idoneum videbatur, domi exquebatur C 51, 38. idoneum visum est de natura eius dicere J 95, 2. = **peridoneus**. gentis ad furta peridoneae II I 86.

igitur. Igitur initio reges C 2, 1. 4, 1. 3. 6. 4. 7. 5. 9, 1. 10. 3. 11, 7. 12, 2. 15, 5. 17, 1. 24, 1. 28, 1. 30, 3. 40, 1. 47, 3. 57, 3. J 5, 5. 7, 2. 6. 9, 3. 13, 2. 9. 20, 3. 21, 3a 25, 9. 28, 7. 33, 1. 35, 6. 9. 40, 4. 43, 3. 46, 2. 48, 2. 49, 1. 53, 8. 54, 5. 55, 3. 57, 2. 58, 5. 59, 1. 61, 4. 66, 2. 70, 2. 75, 3. 79, 5. 83, 1. 94, 2. 3. 97, 4. 105, 4. H 131. III 4. IV 16. **interca** — mittitur — igitur rex in castra venit J 29, 5. C 46, 3. J 42, 4. 62, 8. 64, 1. 73, 1. 81, 1. 86, 4. 90, 1. 96, 1. 101, 1. 103, 7. 109, 1. Hunc igitur redarguit Tarq. H III 3. quin — aperirem. Igitur — C 51, 1. J 19, 3. 7. 95, 3. H III 46. alia — secantur. Igitur praeclara facies — J 2, 2. quin igitur experiscimini C 20, 4. Placet igitur eos dimitti C 51, 4. quid igitur censes J 31, 18. quid censes igitur H III 61, 14.

ignarus belli J 96, 1. 28, 5 (haut i.). non i. consili C 17, 7. 36, 3. ignarus hostium monte degreditur J 49, 4. humanarum rerum ignari J 104, 2. loci J 12, 5. i. omnium trepidat J 85, 10. i. populi Romani J 19, 7. 80, 1. sceleris eorum haut i. H IV 61, 10. incerti ignarique quid facerent J 67, 1. incerti ad ignaros pervenit C 51, 27. ignaris omnibus parere J 91, 1 *cont.* H III 67, 14. ignara lingua J 18, 6. regio hostibus ignara J 52, 4. cupido ignara visundi H I 94.

ignavia. luxuria et i. pessumae artes J 85, 43. socordia atq. i. Lentuli quantam cladem adtulcrit C 58, 4. quos i. aut prava calliditas armis abstulit H IV 61, 12. ignaviae adiumenta J 45, 2. — voluptas J 85, 23. i. luxuriaeque probra J 44, 5. contemno illorum ignaviam J 85, 14. metum an ignaviam an dementiae eam adpellem H I 48, 12. ignaviam cuiusq. spe frustratur H III 61, 19. metum ab scelere suo ad ignaviam vestram transulere J 31, 14. nomina rerum ad ignaviam mutantes H III 61, 13. per ignaviam aetatem agunt J 2, 4. 85, 1 (et superbiam). neque per ignaviam aut vana ingenia incerta pro certis captarem C 20, 2. de ignavia eorum questus C 27, 4. 43, 3. me magis merito quam ignavia iudicium — mutavisse J 4, 4. nemo i. immortalis factus J 85, 49. familia — extincta i. maiorem J 95, 3. non sua i. set ob rem p. in hostium potestate J 112, 3. ut vobis animus ab i. atq. socordia corruptus sit J 31, 2. cuncta praesenti ignavia mutavistis H III 61, 26.

ignavos animus H III 61, 4. bonus et ign. aequae sibi exoptat C 11, 2. hi contra, ignavissimi homines C 12, 5.

igni aedes cepit H III 32. lapides ignem — ingerunt J 60, 6. igni conrumpero J 76, 6. 92, 3. 8. — vastare J 55, 5. H I 86. ignis crebros facere 98, 6. 106, 4. H III 67, 5. in tecta iacere H III 67, 17.

ignobilis. nobiles atq. ignobiles C 20, 7.

ignobilitas. —tem lugurthae despiciens J 11, 3. multa per —tem obscurata H 1 55.

ignominia. admonere — i — ae C 21, 4.

ignorantia res non claudit H III 61, 25.

ignoro. an ignoras Romanos — habere H IV 61, 17. non ignoro illis — fore J 85, 26. acta consiliumque J 66, 4. faciem eius J 63, 4. nocturnis itineribus ignoratus Romanos invadit J 54, 9. largitio multis ignorata J 103, 6 (*at. ignota*).

ignosco. ignoscite Cethegi adolescentiae C 52, 33. vos hominibus sceleratissimis i — ere J 31, 21. ignoscendo malis J 31, 27. accepta iniuria ignoscere quam persequi malebant C 9, 5. Caesar dando sublevando ignoscendo gloriam adeptus C 54, 3. ignoscendo populi magnitudinem auxisse H 1 48, 6.

ignotus et horribilis sonitus J 99, 2. largitio multis ignota J 103, 6 (*var. scr.*).

Ilerda H I 72.

illex J 93, 4.

ilico. Quem — ilico ad Sullam mittit J 108, 2.

ille. *Fid. hic et idem.* neque — parere, dum illos obnoxios sibi faceret C 14, 6. 15, 2. 17, 7. 20, 7. 8. 21, 1. 26, 2. 31, 7. 38, 4. 40, 3. 5. 41, 3. 45, 2. 46, 2. 47, 2. 48, 7 (quo adpellato Crasso relicuos illius potentia tegeret). 49, 2. 4. 51, 2. 10 (illa oratio *liberius rel.*). 16. 36. 37. 52, 2. 31 (filium necari iussit: atque ille egregius adulescens). 53, 1. 57, 3. 59, 4. J 18, 8. 25, 6. 28, 3. 35, 6. 9. 49, 2. 54, 5. 58, 5. 59, 3. 60, 6. 63, 7. 64, 6. 65, 4. 5. 70, 2. 73, 6. 74, 1 — 76, 6. 79, 10. 81, 1. 83, 2. 3. 84, 1. 3. 85, 26. 38. 89, 3. 8. 94, 2. 102, 3. 9. 103, 4. 5. 104, 1. 106, 3. 6. 107, 3. 4. 108, 3. 109, 3. 111, 1. 112, 2. 113, 2. 114, 4. H I 41, 1. 18. 48, 4. 10. 55. 77. H 41, 4. 50. III 12. V 1. 12. 1 70. C 11, 8. 17, 7. 19, 4. 28, 3. 48, 7. J 24, 5. 32, 5. 67, 3. 71, 4. 78, 5. 79, 6. 82, 3. 85, 37. 41. 92, 2. H I 48, 13. C 55, 6. nobis — illis C 20, 10. 11. 52, 20. se — illos C 51, 6. J 88, 2. illi — vos C 51, 20. 52, 18. 17. J 31, 17. 18. 22. 23. H I 48, 3. 18. me — illi J 85, 14. 16. 30. 34. 44. te — illum J 102, 5. ut vel illi — procederent, vel eadem conditione sese J 79, 3. et eeterorum — et illi C 48, 4. illi — res C 52, 2. *de eo contra quem dicitur* C 51, 5. 52, 16. 58, 11. J 31, 16. 85, 6. 31. H I 41, 7. 18. 20. 48, 10. III 61, 8. 11. 15. 16. 17. 19. 23. 28. IV 61, 4. 12. 15. 16. 19. 22. veterani — illi C 60, 3. ne illi — largiantur C 52, 12. at ille C 46, 2. J 20, 5. 26, 2. 54, 3. 56, 2. 63, 2. 73, 4 (illi alteri). H II 58. *alter* H I 41, 8. atq. ille J 95, 4. C 52, 32. H I 41, 18. III 67, 11. contra ille H III 78. Tum ille C 31, 9. tantam illam contumeliam C 48, 9. at illa multo optima — doctus sum, hostem ferire J 85, 33. ex illo globo nobilitatis J 85, 10. superba illa gravia — existumantes H II 23, 5. *Licentus vel liberius relat.* neque illis, si — (*praec. solum Catilinae nomen*) C 39, 4. omnia mala exempla — orta sunt — novom illud exemplum C 51, 27. maiorum imagines — scilicet non eeram illam neque figuram J 4, 6. quos illa quaestio exagitabat J 34, 2. quin illa et alia talia sibi placere faterentur J 40, 2 *cont.* 3. Ingurtha — uti mos gentius illius est J 6, 1. ubi illa formido (*Carthagini*) — decessit J 41, 3. in illo exercitu J 44, 5 *cont.* 46, 6. illoque aliisque temporibus J 100, 5 *cont.* H III 67, 17. i 61. illa quidem piget dicere, bis annis — quam ludibrio fueritis J 31, 2. et illud intellego, omnium ora in me convorsa esse J 85, 5. en illa, quam saepe optastis, libertas C 20, 14. neque solum illis aliena mens erat, qui conscii fuerant C 37, 1. illi quos ante C. dimiserat C 42, 2. 51, 34. 42. J 28, 1. neque virtuti bonos datur neque illi, quibus per fraudem fuit uti, eo magis tuti sunt J 3, 1. illorum pollicitationibus — quos paulo ante expleverat J 20, 1. qualis illa pax sit, ex qua — pervenerint J 31, 19. ut illis, qui ea fecere, oboedientes vivatis J 31, 26. ne illos quidem qui procul mauserant J 57, 6. 60, 3. 85, 9 (illis — mihi). ne illi falsi sunt, qui — expectant J 85, 20. 43. 94, 1. H I 41, 9. 48, 6. 21. quaerebatur de ignavia sociorum: illos — corumpere C 43, 3.

ab incenso Capitolio illum esse vigesimum annum C 47, 2 *cont.* J 49, 3. monuit — si permanere vellet —, nitro illi — venturum J 8, 2. Hiempsal idem sibi placere respondit: nam ipsum illum J 11, 6. 21, 4. 33, 4. 51, 4. 56, 4. 61, 4. 62, 1. 3. 64, 2. 4. 65, 3. 68, 3. 77, 1 (illorum *liberius relat.*). 106, 1 (illis *liberius relat.*). 108, 2. 111, 1. *Susp.* magis id laborare ut illi quam plurimi deberent J 96, 2. *Male in Sallustianis habitum* II V 9.

illie. se angustiae — illic dilatant II III 43. gubernatore — illic se-pulto II IV 24.

illum *cf.* J 114, 2.

illo profectus H I 86.

illuc. huc et illuc corpora agitare J 60, 4. huc ire atq. illuc II III 61, 26. huc concessere omnes H III 61, 7.

imagines maiorum J 4, 5. 85, 20. 38. hominem multarum imaginum J 85, 10. imagines non habeo J 85, 25. haec sunt meae imagines J 85, 30. Sertorinum — persequantur cum suis imaginibus II III 61, 18.

imitor. aliena instituta C 51, 7. Graeciae morem *susp.* C 51, 39. virtu-tem J 10, 8. imitari quam invidere bonis malebant C 51, 38.

immo. vos non timetis eam? Immo vero maxime C 52, 28. ab eo — gra-tiam peperisse. immo despecti H I 48, 5.

imus. discubere — Maeceus in imo II III 4.

in *e. accus.* abire in Mnrotaniam J 62, 7. 87, 4. abducere in agrum C 57, 1. J 8, 2. abstrahi in pravum J 29, 2. in duas partis J 41, 5. accipere in regnum J 10, 1. in deditionem J 29, 5. II III 35. in fidem H IV 61, 7. adensa in Iugurtham studia J 6, 3. addere in sententiam (*rect. — a*) C 51, 21. adducere copias in Numidiam J 97, 1. — in spem C 40, 2. J 29, 3. 37, 3. 48, 2. adoptari in regnum J 22, 2. ad tollere in murum H I 74. agi in cruceum J 14, 15. animadvortere in civis C 51, 39. casura est misericordia in miseriam J 31, 21. caedem in vos fecisse J 31, 13. celebrare in maius J 73, 5. coire in urbem H IV 26. *Vid. cogo et concedo.* concurrere in no-stros J 97, 4. conducere in unum J 51, 3. conferre in loca munita J 90, 1. confuere Romam sicuti in sentinam C 37, 5. coniecere in vincula C 42, 3. conlocare in provinciam hiemandi gratia J 61, 2. componere fugam in noctem H I 27. — subplicin in post futuros H I 41, 6. — in maius H III 60. — in deterius H I 78. corruptum in mercedem H I 13 *cont.* H II 30. consulo in aliquem J 13, 8. consultare in medium H IV 12. contendit in castra C 36, 1. contraho in unum J 98, 1. convenire in unum J 81, 1. 11, 2 *cont.* C 6, 2. convocare in unum C 17, 2. *Vid. convorto.* dantur dono magistrati-bus in provincias H III 61, 27. discernere in paricidas C 51, 25. *Vid. deduco et demitto.* descendit in pectus J 11, 7. differunt vos in adventum Pompei H III 61, 21. digressi in sua castra J 109, 3. dimisit in Etruriam C 27, 1. *at.* J 35, 9. *Vid. discedo.* dispertire in utrumque latus J 46, 7. distribuere in quattuor partis J 101, 3. ducere in vincula J 33, 3. — modestiam in conscientiam J 85, 26. editus in iumentum J 92, 5. egredi in agros H III 67, 14. eo in bella H II 14. quantis animis ierit in Quintinum H III 61, 11. — pedibus in sententiam C 50, 4. esse in rem C 20, 1. evocare in expedi-tionem J 37, 3. exercere victoriam in plebem J 16, 2. facinora facere in civis C 11, 4 (*at. clivibus*). quid crudele in talis homines fieri potest C 51, 17 *cont.* 51, 6. flexa atq. aucta in altitudinem J 93, 4. *Vid. habeo.* ia-cere ignis in tecta H III 67, 17. incedere in Romanos J 101, 7. incidere in amicitiam C 14, 4. incurrit in hostis confertissimos C 60, 7. in-ducere in hostis C 60, 7. — in animum C 51, 4. iniecere (?) in corpora II i 59. impetum facere in curiam C 43, 5 *cont.* 52, 23. imponero in ratis H II 65. inrumpere in aedis J 12, 5. intendere animum in regnum J 20, 1. introire in tabernaculum J 71, 4. legantur in Africam J 21, 4. 25, 4. mittere in Hispaniam C 19, 1 *cont.* 30, 3. 5. J 7, 2. 25, 1. 29, 4. in oppidum Vaccam). H II 39. III 36. mutari in adversa J 104, 2. in melius H i 91. parare fa-cinora in civis C 52, 36. perducere in domum Bruti C 40, 6. 46, 5. per-fugere in Galliam C 57, 1. pergere in Num. loca J 54, 6. 74, 1. 100, 1.

H II 10. pons pertinens in oppidum H III 20. pertingere in inmensum J 48, 3. pervenio in castra C 57, 1 *cont.* J 68, 2. 75, 1. 91, 3. 94, 3. 102, 1. H III 12. — Tbalam — in oppidum J 75, 1. in senatum J 4, 4. in tantam claritudinem J 7, 4. in regnum J II, 6. poenas petere in Imperatorem J 65, 3. portare in Africam J 27, 5. 36, 1. 104, 3. praecipitatus in tanta mala J 14, 23. praemittere in alia loca C 27, 4. procedere in Numidiam J 46, 5. 79, 8. 113, 5. proficisci in castra C 32, 1. 34, 2 (in exilium). 46, 3. 58, 4. J 39, 4. 43, 5. 86, 4. 87, 1. 97, 3. II II 33. in expeditionem J 103, 4. profugit in provinciam J 13, 4. proicetus in has miseras J 14, 21. prominet in orientem latius II II 2. properare in Galliam C 57, 3. pugnare in hostem C 9, 4. 52, 30. quaerere in eos J 40, 1. quaestiones habentur in plebem J 31, 7. recipere in amicitiam J 5, 4. 14, 5. sese in unum J 50, 5 *cont.* 54, 3. 58, 6. II I 10. regredi in eollis J 55, 8 *cont.* H II 23, 1. IV 61, 14. relegati in paludes H I 41, 23. in quam fluctus relliditur H IV 20. restituere in regnum H I 39. reverti in castra J 58, 7 *cont.* C 37, 11. finditur in promunturia duo II IV 18. secedit in abdita partem C 20, 1. sequi in abditas regiones J 38, 3. statuere in absentem H II 96, 1. C 51, 26. 52, 3. subducere in eodem J 98, 2. — in primam aciem C 59, 3. submovere hostis in Hispaniam II H 96, 4. tendere in Cilicium H V 13. tollere in cervicibus II III 61, 21. tradere in custodiam C 50, 3. — in fidem J 62, 3. trahebantur in virtutem J 92, 2. transductus in alteram partem J 11, 4. transferre in Nonas C 18, 6. transgredi in Italiam II II 96, 10. transvehere in Africam J 18, 1. 28, 6. nihil valent in univorsos H III 61, 20. venire in castra *sim.* C 43, 1. 46, 5. 56, 2. J 22, 1. 25, 10. 29, 4. 78, 1. 95, 1. 96, 1. 112, 2. 101, 4. H II 96, 7. veniunt tela in sagum H II 17. in manus J 89, 2. in senatum C 31, 5. in pericula C 52, 36. in conloquium J 112, 3. 113, 2. in gratiam et favorem J 13, 7. in eas regiones per Lept. negotia venimus J 79, 1. vim habere in sese J 4, 6. vindicare in eos J 31, 18. 26. — in libertatem C 20, 6. J 42, 1. volvere saxa in proximos J 57, 5. arma versa in nosmet H I 41, 19. libertatem in lubricum vortere J 41, 5. Quod — in superbiam vortebant J 82, 3. in naturam ex consuetudine v. J 85, 9. in miserationem ex ira II I 41, 5. — in Galliam versus C 56, 4 *cont.* H I 69. — exaedificatas in urbium modum C 12, 3. eminebant in modum erici H III 22 *cont.* II 23, 2. IV 58. nefandum in modum H III 67, 15. in formam parmae clipeo se armabant H IV 1. in magis audire H II 70. suspecta in tumultum II I 45. — quid acerbum aut nimis grave est in homines — convictos C 51, 23. amicum in se rati J 103, 5. aspere in Metellum de bello scribere J 65, 4. contumeliosum in eos J 65, 2. fideles in amicos C 9, 2. — beneficia in populum Romanum C 31, 7. easus in sorvitiu ex regno J 62, 9. in castra coniectus lapidum H III 67, 7. dominatio in vos H I 41, 2. III 61, 11 (*at. vobis*). fugam in longinqua Oceani agitare H I 61. impietatis in parentem nostrum J 14, 21. ira in Tigranem recentis belli H IV 61, 3. licentiam in vos auctum II III 61, 16. merita in rem p. H I 10. enis in urbem reditu H I 48, 19. scelera in patrem J 33, 4. studium in rem p. C 49, 4. — in dies C 5, 6. 21, 6. 24, 2. J 7, 6. 44, 5. 74, 1. II I 43. III 61, 28. IV 61, 12. petebat consulatum in proximum annum C 26, 1. in tempus arare H III 61, 12. in praesens C 16, 3. H IV 61, 19. 69. in relicum J 42, 4. in posterum H III 61, 12. — *Cum abl.* in terris C 2, 1. in Asia — Graecia C 2, 2. 7, 4. 11, 5. 16, 5. 18, 5. 19, 3. 21, 3. 26, 5. 28, 4. 30, 1. 2. 34, 3. 36, 1. 37, 7. 40, 2. 42, 1. 3. 44, 6. 45, 1. 50, 1. 52, 15. 55, 3. 57, 2. 5. 59, 2 (in fronte constituit). 5. J 5, 4. 10, 2. 12, 3 (in oppido Tbirdida). 18, 3. 5. 19, 1. 5 (in turguris agitare). 29, 7. 39, 1. 31, 7. 32, 2. 36, 4. 37, 3. 4. 39, 4. 43, 5. 45, 2. 46, 5. 7. 48, 3. 49, 1. 6 (in dextro latere, in cornibus). 54, 1. 8. 9. 56, 1. 4 (in porta pugnam facit). 57, 1. 58, 6 (in angustiis sibi obficiunt). 59, 1. 6 (in proximo locati). 60, 5. 64, 5. 68, 4 (in primo). 71, 4. 74, 3. 78, 2. 79, 6 (in mari). 89, 7. 98, 3. 100, 1. 4 (locare in). 101, 11. 106, 4. 110, 1. 114, 3. H I 48, 18 (in latere vectigalium). 55. 65. II 2. 24. 28. 33. 41, 7. 63 *susp.* 66. III 4. 26. 59. 65. 67, 20. 69. IV 4. 7.

29, 13, 52, i 30 (locare). 42, 86. in loco — in locis C 7, 7, 58, 5 (dub.). 6. J 55, 1, 76, 1, 79, 4, 6, 10, 93, 4, 101, 4. in altera parte — C 42, 2 cont. 50, 3. H IV 51. inter Thalam et flumen — in spatio quinquaginta millium loca arida esse J 75, 2. ager in medio harenosus J 79, 3. adesse in catione J 34, 1, 45, 2, 85, 47 (in agmine vobiscum). 96, 3, 101, 5. adtinere aliquem in sollicitudine H I 48, 16. agere in certamine H I 8. in imperio H I 9. in ore gentibus H I 90, II 41, 4 (cont. in ore duces se ostentantes H I 63). in cervicibus Italiae H I 96, 4. aetatem in excoelso C 51, 12 cont. C 58, 13, J 56, 4, 85, 9, 41. circumferre in pateris C 22, 1. clausum in pectore C 10, 5. — i in tenebris J 14, 15. componere in hibernaculis J 103, 1 cont. H I 41. creari in eo numero J 40, 4. crescere in pectore J 4, 6. deprehendi in maximo scelere C 46, 2. vis — dispersa in multitudie J 41, 6. dominatur in omni re fortuna C 8, 1. in altero — perfugium, in altero — pernicius erat C 54, 3. praesidia nobis in amicitia vostra fore J 14, 18. in amicus non satis praesidi est J 35, 4. in aperto esse J 5, 3. in incerto J J 38, 5, 51, 12. in armis esse C 37, 6, 51, 19. H I 48, 13, i 23. at. J 14, 10. in quanta calamitate sis C 44, 5. in ea coniuratione fuit C 23, 1, 47, 1. in consule nostro multae bonae artes erant J 28, 5 cont. 33, 2, 40, 8, C 61, 1, J 44, 5, C 51, 42, J 8, 1. H III 61, 15. quod in familia nostra fuit J 14, 13. quantum est in vobis H I 96, 1. omnes copiae in cultu cotidiano erant C 48, 2. libertas — in dubio est C 52, 6. in eo auxilii nihil est C 40, 3. Africam in Europa esse J 17, 3. in exercitu esse C 59, 6 cont. J 8, 1, 65, 1. in imperio esse J 44, 4. res in invidia erat J 25, 5. in manu (ibus) C 20, 2, 10, 51, 36, J 14, 4, 13. nihil melius est in natura mortalium J 2, 4. ut is in proscriptorum numero esset C 51, 33. tanta lubido in partibus erat J 40, 3. in summo periculo fore J 77, 1. illi apes omnis in perfidia est H I 41, 1 cont. J 14, 10. in potestate J 83, 1 cont. 91, 5, 112, 3. in praesidio J 58, 1, 66, 1. in promptu esse J 111, 1. in quibus Catilina fuit C 18, 1 cont. C 25, 1, 39, 5, J 25, 4 (in quis notissimus quisq. H IV 40). tutius in meo regno essem J 14, 11. quibus quies in seditione, in pace turbatae sunt H I 48, 7. alii in sinu sunt hostes C 52, 35. *Vid. habeo.* haeserat in animo J 28, 1. inerat in facie recordia C 15, 5. inponit in eis urbis — praesidia J 61, 1. manere in regno J 14, 20. in sententia H I 48, 16. in loco J 101, 4. morari in obsidio H IV 61, 14. in itinere J 101, 5. numerare in gloria H I 41, 19. in occulto pati J 85, 23. permanere in suis artibus J 8, 2. ponere in parte tertia J 17, 3. portare in dextris C 58, 8. promptum in lingua C 10, 4. putare — gloriam in maximo imperio C 2, 2 cont. 19, 2, 43, 4, J 53, 3. relinquere in medio C 19, 6. ne contumeliam in exercitu remanere sineret J 58, 5. retinere in vinclis C 48, 6. in bonis artibus J 41, 2. in voltu ferociam C 61, 4. in quibus scriptum erat C 30, 1 cont. J 70, 5. H 78. situm esse in C 1, 2, 20, 4, 52, 11 (in extremo). J 23, 2, 31, 5, 33, 4, 51, 4, 54, 8, 73, 6, 85, 4, 114, 4. sperare in fuga salutem C 58, 16. teneri in custodiis C 50, 4. in hoc ordine verba feci C 52, 7 cont. 52, 13. vorsari in prima acie C 60, 4 cont. J 14, 19. = in priore actione vades dederat J 35, 9. in agmine principes facti J 50, 2 cont. 55, 8. in angustiis serum bellum futurum H I 15. in aliis artibus egregius J 82, 2. in ea tanta asperitate nms profugit J 67, 3. in bello (is) — in pace C 2, 2, 3, 9, 3, 4, 5, 56, 6, 58, 2, J 14, 13, 43, 3. in maximo vostro beneficio non plaeuit reticere J 85, 26. in omni certamine qui opulentior est — iniuriam — facere videtur J 10, 7. semper in civitate quibus opes nullae sunt — invidet C 37, 3 cont. 51, 35. in tanta tamq. corrupta civitate C 14, 1. in congressu magnam eladem facere J 59, 3. in conloquio verba facere J 38, 9. in novo consilio defensionem parare non statui C 35, 2. in conspectu hostium J 100, 2. in conventionem praeta H I 58. in catione dicere J 30, 4, 51, 1. in magna copia rerum C 2, 9. — tanta doctissimorum hominum H I 1. in cupiditibus ardens C 5, 4. sienti pleriq. in nova deditioe J 75, 8. in ea difficultate magnum fuisse virum J 45, 1. in dissensione regni lugurthae adversus fuerat J 35, 1. in divisione traditur J 16, 5. — possederat J 48, 3.

— orbis terrarum plerique — posuere J 17, 3. in maxima fortuna minimum licentia est C 51, 13. in furibus aernri sint misericordes C 52, 12. in fuga C 57, 4. 61, 5. in hominibus impiis — de peena disserunt C 51, 15. in ingenio avido vicit pravum consilium J 25, 8. in summo inopia festinare H I 28. ea in imperio (*obp.* apud alios) crudelitas adpellatur C 51, 14. nihil minus expectantem in imperio vostro J 14, 11. tnti in imperio eritis H I 41, 17. in itinere fuderat J 88, 3 *cont.* 91, 1. 103, 4. in indicie repetundarum obpugnatus C 49, 2. in legationibus aut imperiis pecunias accepere J 40, 1. in luctu atq. miseris mortem — requiem esse C 51, 20. in magistratu C 39, 2. in tante malo illi vita — potior J 67, 3. preelium in manibus facere J 57, 4. ut in M. Mario H I 30 *susp.*: *cont.* II V 16: in Pompeio nliquid humani evenit. haec nen in M. Tullio vercor C 51, 35. potestne in tam diversis mentibus pax esse J 31, 24. in tanto omnium metu solus non timet C 52, 16 *cont.* J 107, 1. in his miseris me cuncta deseruere H II 41, 2. in negotio atroci C 29, 1 *cont.* J 25, 3. C 51, 24. J 98, 1. in otie C 1, 5. 17, 6. J 13, 5. in tanta perfidia veterum novorum fidem experiri J 74, 1. in periculis (*is*) C 35, 1. 43, 3. 52, 28. H I 48, 1. II 41, 1. pauci in pluribus minus frustrati J 58, 3. in potestatis eo medo agitabat J 63, 5 *cont.* 85, 9. in primis pugnantes cadunt C 60, 6. leonem primus aut in primis ferire J 6, 1. in primis Adherbalem necat J 26, 3. multis hortantibus et in primis consule J 35, 6. auctorem in primis fere H III 61, 23. quae res in primis causata videtur fuisse C 15, 3. — in pr. studia adeendit C 23, 5. in pr. arduum C 3, 2 *cont.* 4, 4. 51, 41. J 4, 1. difficillimum in pr. J 7, 5. in proelio (*is*) C 58, 17. 61, 5. 7. J 54, 1. 74, 3. 107, 1. II i 3f. in pugna J 101, 6. proelium absumms, in quo obfensae minimum J 102, 7. in re tali C 30, 2. 57, 5. J 15, 5. in tanta re gratiam exercere C 51, 16. J 85, 10. in re p. J 31, 28. in secunda re H IV 44. in suis dubiis rebns societatem impetivere J 14, 5. in adversis rebns J 41, 6. — extremis H III 73. — bellicis J 45, 1. in rebns omnibus J 85, 47. in senatu C 50, 1. J 16, 1. 24, 1. 9, 27, 1. 85, 21. J 13, 7. 16, 2. in sacris sellenuibus fieri solet C 22, 2. magna merces in spe victoriae C 41, 2. hac in spe misit H II 96, 2. in subplieis deorum magnifici C 9, 2. utrumque casum in tenebris difficiliorem fere J 97, 3. ut in terrere solet H I 74. proelium in transgressu vitare H I 65. in utroque magis studii partim moderata J 73, 1. in victoria glerari J 53, 8. Metellus in volnere H II 20. — diversa pars in civilibus armis H I 5. tanta flagitia in tali viro pudet dicere H I 29. — in navigando deerraverat H II III 56. animus in consulende liber C 52, 21. tempera in venando agere J 6, 1. quas profundant in extrahende mari C 20, 11. teneri in vitandis periculis — in ulciscende H I 41, 1. pnelatus in mngistratibus capiundis H I 41, 21. — in diebus proxumis decem J 28, 2. in tali die J 66, 3. in principie H III 71. alin in tempestate J 78, 2. in pncis tempestatibus sellertissimus factus est J 96, 1. in tempore J 56, 2. H I 18. IV 61, 18. in tali tempore C 48, 5.

inanis culteribus insula H III 30. inani specie magistratus H III 61, 3. home i. et regiae superbiae J 64, 5.

inbecillus. i. aetns C 3, 4. — fortitudo dum pendet H i 103. — natura J 1, 1. —nm regnum (*obp.* firmum) J 10, 6.

inbellis J 20, 2. 41, 1. strenni et inbelles J 67, 2.

inbno. animns —tus unlis nrtibus C 13, 5. avaritin venenis malis —ta C 11, 3.

in cassum. quae i. e. ngebantur H III 61, 11.

incautus. incautos agros invasit H i 46. incaute motus H III 67, 10.

incedo. cohortis pmlatim i—ere inbet C 60, 1. cum signis J 45, 2. mnito agmine J 46, 6. quadnto — J 100, 1. i—dunt per ora vostra magnifici J 31, 10. qnn re tanto agmine atq. nuimis incedit H I 41, 24. in — Romanos acius i—dere J 101, 7. inopia ambos inceserat H IV 61, 15. quibus timer belli insolitus iucesserat C 31, 1. torrer hostibus ex fiducia

H II 60. tanta conmutatio incessit J 13, 7. lascivia atq. superbia incessere J 41, 3. tanta cupido gloriae incesserat C 7, 3. lubido non minor C 13, 3.

incelebratus. multa — per invidiam — incelebata sunt H I 55.

incendium — crudele immoderatum — calamitosum C 48, 2. incendium meum ruina restinguam C 31, 9. caede et i—io perennis omnibus C 43, 2. ab i—io urbeis munitam C 32, 1. incendia fieri C 51, 9. instaurare H I 48, 20. parare C 27, 2. 32, 2. 48, 1. 52, 36.

incendo. aedificia J 20, 3. castella et oppida — caput incenditq. J 54, 6. pass. J 91, 6. loca oportuna urbis C 43, 2. patriam C 52, 14. urbem C 24, 4. vicus castellaq. H I 86. vineis incensis J 94, 4. ab incenso Capitolio C 47, 2. inventatem ad facinora C 13, 14. plebem largiundo — magis J 38, 1. morando Scaurum J 25, 10. ex petitione pontificatus odio incensus C 49, 2.

incertus. facies negoti incerta varia J 51, 1. lumine etiamtum i—o H IV 11. navibus onere incertis H III 23. onus i. H I 60. i—o proelio iudificati J 50, 4. sedibus i—iis vagari C 6, 1. spes i—a C 41, 2. vectigalia bellis incerta H II 41, 7. vitae incertae parere J 106, 3. voltu i—o J 106, 2. incertus sum *vid. Conn. p.* 118. incertus animi H III 75. IV 72. incerti quidam esset J 49, 5. incerta generis humani H I 19. incerta pro certis captare C 20, 2. malle C 17, 6. pro certis mutare J 83, 1. incertum habeo J 95, 4. in incerto habeo C 41, 1. 46, 8. — est J 24, 3. 38, 5. 51, 2. incertum quam ob causam H III 49. perincertum stolidior an vanior H IV 35.

incessus citus modo tardus C 15, 5.

incido. in colonos Avellanos H III 66. *susp.* H II 66. in amicitiam eius C 14, 4.

incipio. deditioem J 70, 1. facinus C 20, 3. proelium *pass.* J 21, 2. 57, 3. 74, 2. ad inceptum scelus J 25, 7. tam prava incipere J 64, 2. indigna H II 41, 8. opes pellere dominatione H III 61, 3. rex sic incipit J 109, 4. priusquam incipias consulto opus est C 1, 6. = cuius neque consilium neque inceptum ullum frustra erat J 7, 6. quae incepto usui forent J 37, 4. inceptum omittit J 93, 1. perficere J 11, 9. videt frustra J 61, 1. ad i. redeo J 4, 9. 42, 5. contra inc. sum venisse J 25, 6. incepto suo occulato J 90, 3. hostem ab i—o retinere J 55, 8. ni ea res nos — ab i. traheret C 7, 7. a. quo i. studioquo me — detinuerat C 4, 2. talia i—a H I 89. prava i. consultoribus noxae sunt H I 48, 1. Catilinae inceptis favere C 17, 6. Cat. incepta probare C 37, 1. incepta patrare C 56, 4. J 70, 5. mea impedit H IV 61, 12.

incito. saxa et orbis per pronum incitabantur H III 22. incitabant conrupti mores civitatis C 5, 8. studio talium rerum incitati J 60, 4.

inclino. inclinatos laxitate locorum invadunt H IV 44.

inclutus. insulas inclutas Hom. carminibus H I 62. urbem inclutam specem H I 80. Saguntini fide atq. acuminis i—i H II 21. regnum inclutis divitiis H IV 61, 19.

incognitus. incognita causa J 14, 20. quibus res i—a erat H II 58 *susp.* i—a genera ferarum H II 23, 4. novos i—osq. milites H III 67, 10.

incola J 17, 4. 19, 8. H III 67, 20.

incolo. ubi et incolere et morari consueverant J 47, 1.

incolumis. exercitum adhuc i—em H IV 61, 21. dum Carth. incolumes fuero J 14, 10. —es transcunt J 107, 6. si omnia —ia manerent J 14, 16. i—is omnis sub iugum missurum J 38, 9.

incommodum. sine ullo storum incommodum J 92, 1. si quid incommodi vobis demitur H II 41, 9.

ineonditus. — a vita H I 33. ineonditi tendere H II 58.

inconsulte ac veluti per dementia omnia agitare C 42, 2. paulo incon-sultus Massivam adgreditur J 35, 6.

inconruptus animus J 2, 3. quos inconruptos I. reliquerat J 103, 2.

- incredibilis** altitudo ingeni J 95, 3. rem incredibilem rati C 48, 5. immoderata incredibilia cupiebat C 5, 5. incredibile memoratu est C 6, 2. 7, 3. J 40, 3.
- inrepro.** laudare et increpare merentis J 100, 3. maledictis — abat omnis bonos C 21, 4. alii alios increpantes timidos vocant C 53, 1.
- incruentus.** exercitu incruento J 92, 4. H III 16 *inc.* i—ta victoria C 61, 7.
- incultu** fooda loci facies C 55, 4. ingenium incultu atq. socordia torpescere sinunt J 2, 4.
- incultus.** loca i—a C 52, 13 *cont.* J 98, 5. genus hominum ferum incultumq. J 80, 1. Libues asperi incultiq. J 18, 1. incultum moribus J 85, 39. indocti incultique vitam transiere C 2, 8. incultius agitare J 19, 5. 98, 7.
- incumbo.** arma sua incumbere H III 72.
- incuriosus.** stationem — incuriosam H IV 65.
- incurro** in confertissimos hostis C 60, 6. Mauris J 101, 8. eos a tergo H I 64.
- incurvus.** lateres — vi J 18, 8.
- inde** degustare C 22, 1. depelli J 58, 3. fugere J 61, 4. pervenire ad H III 67, 14. transvehi in J 28, 6. inde ortus sermo H I 23. iam inde a principio J 77, 2. H I 9. primo — inde H III 28.
- indecorus.** gloriosum an indecorum sit H IV 61, 1.
- indemnatu.** indemnatum necare C 51, 29.
- index.** per Allobroges aut alium indicem C 49, 1. indicem falsum esse C 48, 5. indicem persequi conatus J 71, 5.
- indictum** Tarquini falsum videri C 48, 6. illud a P. A. machinatum C 48, 7. profitetur J 35, 6. indicio Volt. et Allobrogum convicti C 52, 36. vindicandum — quaestionibus et indicio ipsius Iugurthae J 31, 18. quo — regis indicio delicta patefierent J 32, 1. de indicio patefacto cognovit J 73, 1. comprobato eorum iudicio C 50, 1. cognito indicio C 46, 4.
- indico** (—are) de coniuratione C 30, 6. 48, 4. de eo, cuius impulsu — C 48, 6. quae res indicabat popularis esse J 58, 4.
- indigeo.** nullius indigui J 110, 2. utrumque perse indigens C I, 7. *abs.* H V 15.
- indigentia** dona quaesitum properat H V 15 *susp.*
- Indignos** H II 96, 5.
- indignor.** taciti — abamini aerarium expilari J 31, 9.
- indignus.** indigna romano imperio H II 23, 5. indigna vobis — et re p. incipitis H II 41, 8. indigni re p. habitus H I 48, 5. indignus illo honore habetur J 63, 7. quod magis vobis fecisse quam illis accidisse indignum est J 31, 18. exemplum ab dignis ad indignos transfertur C 51, 27. non indignum videtur memorare J 79, 1.
- indo.** Syrtibus nomen ex re iudicatum J 78, 1. quae nomina secleri — indidit H I 41, 24.
- indoctus.** — i incultique vitam transiere C 2, 8.
- indomitus.** humanum ingenium iniquis atq. indomitum H I 7.
- induciae** agitabantur J 29, 4. postulabantur J 104, 2. per inducias C 51, 6. J 79, 4.
- induco** cohortem in medios hostis C 60, 5. in animum induxerat laborans C 54, 4. praemio inductus C 36, 5. J 13, 8.
- industria** C 52, 21 (domi). naturae hominum magis quam tempus deest J 1, 2. quibus maxima industria videtur salutare plebem J 4, 3. fructus laboris industriaeque meae C 35, 3. probitas industriae aliaeque bonae artes J 1, 3. 4, 7. 63, 2. naturam industriae vicerat J 76, 1. eum maximam industriae perquirebat H III 11. super industriam fortuna fuit J 95, 4.
- industris** J 85, 1.
- inedia.** inediae patiens C 5, 3. ob inediam insolita vesci H III 27.
- inco.** proclium inibitis C 58, 8.
- inermis** adcedit J 113, 6. inermes cadunt J 54, 10. armati inermesque J 94, 5. contra latrones inermis C 59, 5 (os *Pm.*) = **inermus.** inermos

- invadunt J 66, 3. inermos prae se mittere J 94, 2. vos inermos retinet H I 48, 18. inermos ex proelio viros H II 64 (*Hertz ad Prisc. p. 511*). ab inermis pedibus auxilium petere J 107, 1.
- iners.** exercitus iners inbellis J 44, 1.
- inertia.** labori meo nomen inertiae imponunt J 4, 3. non se luxuriæ neque inertiae contempnendum dedit J 6, 1. inertiae sequimur C 52, 22. ad inertiam pessimum datus est J 1, 4. inertia et mollitia nobiles C 52, 28.
- infectus.** nihil iam infectum Metello credens J 76, 1. infectis rebus J 28, 3. infecto negotio J 58, 7. 104, 1 (*vid. Conn. p. 93*).
- infecunditas** bienni proximi H III 1.
- infecundus** arbore ager J 17, 5.
- infelix** ego J 14, 23, 15.
- infensus.** infensi adesse J 50, 4. infensi intentiq. sine tumultu manent J 57, 3.
- inferus.** quae de inferis memorantur C 52, 13. memorata apud inferos supplicia H II 41, 3. = Africae pars inferior J 18, 52. discernere, Serretorius inferior in medio H III 4. nulla arte cuiquam inferior H II 87. inferior omni via grassatur H I 96. *Fid. inus.*
- infero** bellum J 15, 1. signa J 56, 5. Charybdis inlata naufragia sorbens H IV 22.
- infestus.** animus deis hominibusq. i. C 15, 4. ut vos i—os coniurationi faceret C 51, 10. familiae nostrae infesti sunt J 14, 17. infestus nobilitati J 84, 1. potentiae nobilitatis J 27, 2. regi infesta plebes erat J 33, 3. Anlo omnes infesti J 39, 1. infestum inimicum Gn. Pompeio C 19, 1. dei irati infestique sunt C 52, 29. hostem infestum J 23, 2. cum signis infestis concurrunt C 60, 2. intento atq. infesto exercitu in Numidiam procedit J 46, 5. alia omnia infesta serpentibus J 89, 5. gentem infestissimam R. nomini C 52, 24.
- inficio.** infecta sanguine humns J 101, 11. sepulera H I 41, 14.
- infidus.** Rhodiorum civitas infida atq. adversa nobis fuit C 51, 5. istis H I 48, 15. genus — infidum mobili ingenio J 46, 3 *cont.* 91, 7. Numida ingenio infido J 61, 5.
- infinitus.** avritia infinita insatiabilis est C 11, 3.
- infirmitas** naturae accusatur J 1, 4.
- infirmus.** munimenta madore infirmantur H III 26.
- infirmus.** corpus annis — um (*obp. validus*) C 6, 6. tanto illis animus infirmior erit C 52, 18. exercitum hebetem infirmumq. J 54, 3. a fortissimis infirmissimo generi resisti non posse J 67, 2. virtute et innocentia tutari — alia infirma sunt J 85, 4.
- infra.** discernere — infra scriba H III 4. exemplum infra scriptum est C 34, 3. 44, 4.
- infrequens** statio H IV 65.
- ingenium** haut absurdum C 25, 4. bonum contumelia alicensum J 82, 3. sapientia validum C 6, 6. quibus peritia et verum i. est H I 111. ing. virile C 20, 11. integrum brevi adolevit J 63, 3. per socordiam tempus ing. diffluxere J 1, 4. in bello plurimum potest C 2, 2. valet C 51, 3. quos ing. socios dabat H III 67, 17. uti cuiusque ing. erat J 93, 7 *cont.* pro cuiusq. ingenio J 49, 4. pro ingenio quisq. J 57, 4. **ingeni** altitudo J 95, 3. bona J 108, 1. egregia facinora J 2, 2. libertas J 30, 3. mobilitas J 88, 6. opibus gloriam quaerere C 1, 3. animi munificentia et ingeni solertia J 7, 7. humani ingeni more J 93, 3. — — vitio H I 7. nihil sanctum fuit barbarorum servili ingenio H III 67, 17. **ingenium** augere viris fortibus H I 48, 20. magis voltam quam ing. bonum habere C 10, 5. ing. exercere C 2, 1. 8, 5. H II 41, 4. avorsum flectere aut epidum vehementius ascendere J 102, 3. in promptu habere C 7, 1. intendere C 51, 3. res — opes, non ingenium mihi mutabant H II 41, 1. inenitu atq. socordia torpescere sinere J 2, 4. **ingenio** validus J 6, 1. H I 92. quantum ingenio possem C 53, 6. negotia quae ingenio exerceantur J 4, 1. opera aut

- o suo opus esse J 71, 4. in avido ingenio vicit pravum consilium J 25, 8. vir acri ingenio J 28, 5. 7, 4 (atq. impigro). infido J 61, 5. malo pravoq. C 5, 1. mobili J 46, 3. 66, 2. muliebri H I 41, 15. placido J 20, 2. insulas nocte ingenio — alimenta gignere H I 61. pagna —o loci prohibetur H III 18. ingenio corporis honestius vitae finem fecerim H II 41, 9 *susp.* provenire ibi scriptorum magna ingenia C 8, 3. quantum potuere extollere praeclara ingenia C 8, 4. in — civitate multa et varia —a sunt C 51, 35. quorum ingenia validissima J 103, 2. magnitudo sceleris omnium ingenia exuperat C 51, 8. per vana ingenia — non captarem C 20, 2.
- ingens** aces alienum C 16, 4. animus belli ingens (*obp.* modicus) J 63, 2. animo ingenti J 95, 3. clamor i. J 57, 3. ingenti corpore H II 47. i. cupido J 63, 2. cura atq. lactitia C 46, 2. eum ingenti dignitate H II 41, 4. ingens gaudium J 55, 1. gloria C 7, 6. labores H II 41, 14. metus J 91, 5. 106, 6. multitudo J 107, 4. eum ingenti periculo J 92, 8. —tes populi C 10, 1. saxa —tia J 78, 3. H III 22. solitudines J 89, 4. sumptus C 24, 3. terror H III 26. vir (rex) J 65, 3. virtute ingenti C 53, 6. ingens ipse virium H III 13.
- ingenuus** quisquam civis C 61, 5.
- ingero** saxa sudis alia tela J 60, 6.
- ingigno.** illis ingenita est sanctitas regii nominis H V 1.
- ingratus** labor C 37, 7.
- ingredior** arriter Numidium J 28, 7. primam Iapudiam H I 12. mare H III 77. magistratum J 43, 2. regnum H II 45. eadem ingredientem J 42, 1.
- ingula.** siue inguinum ingrediuntur mare H III 77.
- inhonestus.** vita misera atq. inhonesta C 20, 9. inhonesta et perniosa lubido J 3, 4. *vid.* honestus.
- inicio.** manus ferreas — H III 21. in unda iniecta corpora *susp.* H I 59.
- iniceus.** inieum certamen eum hostibus J 54, 5. quam iniqui sint J 85, 25.
- inimicitia.** amicitias —asque non ex re, set ex commodo aestumare C 10, 4. —as exereere C 49, 2 (gravis eum eo). 51, 16. maximas pro re p. suscepi H II 41, 4. eaeduntur inter potentium —as H III 61, 27.
- inimicus.** verba inimici J 15, 1. — inperium J 24, 10. infestum inimicum Gn. Pompicio C 19, 1. factioni inimicorum resistere non posse C 34, 2. inimicos suos cognoscere J 61, 8. obnoxiiis inimicis J 31, 2. in inimicis Romae habnerat J 16, 3. circumventus ab inimicis C 31, 9.
- iniquitas** loci J 92, 9. praetoris C 33, 5.
- initium.** — bonorum ut initium sic finis est J 2, 3. non in eiusd. potestate belli initium et finis est J 83, 1. magnae initium cladis C 51, 33. maximarum acrumnarum J 49, 3. initium facio agundi C 21, 3. belli C 27, 4. narrandi C 4, 5. initium huiusce modi rei expedit J 5, 3. bonis inititis malos eventus habnit C 11, 4. initio huiusce belli J 80, 4. iuitio C 2, 1. 4. 3. 6, 1. 7. 39, 5. 56, 2. 5. J 6, 2. 12, 5. 17, 7. 18, 1. 24, 6. 28, 7. 66, 2. 102, 1. H IV 61, 8.
- inuria.** aut metus aut iniuria te subegit C 51, 18. quis prius iniuria quam vita certa est H I 41, 6. omnis iniuria gravitate tutior H III 61, 13.
- iniuriae** dolor C 28, 4. licentia C 12, 4. divitiarum magis quam iniuriae causa bellum inceptum C 51, 5. benefici et iniuriae memor J 104, 5. iniuriae vos pertaesum est H III 61, 8. iniuriae concedo J 14, 25. obviam ire J 14, 25. gratiam vostrarum rerum debere H III 61, 20. iniuriae opportunus J 20, 2. iniuriam accipio J 10, 7. 31, 21. C 9, 5. facio C 12, 5. J 10, 7. 15, 1. 31, 23. prohibeo J 14, 17. 31, 23 (*vid. abl.*). remitto H III 61, 22. solvo H I 41, 15. tolero minus J 22, 3. vineo J 42, 3. per iniuriam H I 41, 2. 18, 15. iniuriā validior H I 10. ini. sua excruciatum J 82, 3. vos in mea ini. despecti estis J 14, 8. ab ini. eam defendas C 35, 6. — Maurum prohibet J 107, 1. — tutum esse C 33, 1. pro sua aut quorum simulat iniuria arma habet H I 48, 10. nemini iniurias suas parvas videntur C 51, 11. quae sane fuerint nostrae ini. J 24, 6. si ini. non sint J 31, 29. ini. validiorum fuere iam inde a principio H I 9. iniurias sociorum curare

- J 14, 19. **tuasne** persequar J 14, 23. **ulcisci** J 68, 1. H III 61, 17. IV 61, 11. **suas** manu vindicare J 20, 4. quibus ins et iniurias omnis curae esse decet J 14, 16. contra ins et iniurias omnis munus J 33, 2. contra iniurias armati eatis J 31, 6. quas ob iniurias secessisset H III 61, 1. **iniuriis** contumeliasq. concitatus C 35, 3. de —iis queri J 20, 5. agitur de **sociorum** —iis C 52, 6.
- iniussu** suo atq. populi nullum potuisse foedus fieri J 39, 3.
- iniustus**. Romanos iniustos J 81, 1. iniusta imperia C 19, 4. J 31, 11. potentia J 41, 10. quaestiones J 31, 13. subplacium C 49, 2. = iniustissime luxuriae et ignavia — nihil obficiunt, rei p. cladi sunt J 85, 43.
- inlecebrae**. inlecebris capi C 14, 4.
- inleccio**. iuventutem quam C. inleixerat C 16, 1. quos ad bellum spes — inleixerat C 57, 1. praemio inlectus J 97, 2. inlectos ad proditionem J 47, 4.
- inludo**. ei inludabant H III 67, 15.
- inlustris**. virorum inlustrum H I 41, 17. quo ad cognoscendum omnia industria magis magisque in aperto sint J 5, 3.
- inmania**. novas inmanis formas H I 67. inmanis hominum vis H i 25. inmani avaritia J 31, 12. — inmane quantum H II 79.
- inmanitas** sceleris H I 41, 6.
- inmaturus**. tibi inmaturus vita erepta est J 14, 22.
- inmemor** benefici — malifici J 31, 28. suae patriae H III 67, 12.
- inmensans**. in inmensum pertingens J 48, 3. — — editus J 92, 5. inmensum aucto mari H III 31.
- inminuo**. Bocchi pacem inminere J 81, 4. aestivorum tempus comitiorum mora —erat J 44, 3. ius libertatis —utum C 37, 9. plebis opes —tae C 39, 1. mente paululum —ta J 65, 1. id —tum laetor J 110, 3.
- inmitto**. Tarquinium a Clacrone inmissum C 48, 8.
- inmoderatus**. —a fortitudo C 52, 31. incendium crudele —um C 48, 2. —ta eupere C 5, 5.
- inmodicus** animi H I 114.
- immortalis**. dei —os C 51, 10. 21. 52, 5. 28. J 14, 21. 24, 2. 75, 9. H II 96, 3. ignavia nemo immortalis factus est J 85, 49. ingeni facinora —ia sunt J 2, 2.
- inmunis**. cives eius oppidi —es habebantur J 89, 4.
- inmutilatus**. —o corpore H IV 40.
- inmuto**. fortuna simul eum moribus —atur C 2, 5. res p. paulatim —ata C 5, 9. civitas C 10, 6. urbis facies C 31, 1. —ato more C 6, 7. —ata voluntate J 113, 3.
- innocens**. cum innocente abstinentia certabat C 54, 5. innocentes C 51, 40. H III 61, 3.
- innocentia** pro malivolentia duei C 12, 1. —ae plus periculi quam honoris est J 31, 1. invadeant labori —ae periculis meis J 85, 18. virtute et —a spes tutari J 85, 4. de —ia eius certior factus J 46, 1.
- innoxius**. innoxiae rei p. cladi sunt J 85, 43. —a plebes H I 41, 12. proscriptiones innoxiorum H I 41, 17. nominat multos innoxios C 40, 6. innoxii florentes aetatem agere C 39, 2.
- inopia** aut alia necessitudo C 17, 5 *conf.* 18. 4. 20, 13. ambos inessit H IV 61, 15. scutorum fuerat H IV 1. inopiae plebis opitulati sunt C 33, 2. **inopiam** tolerare C 37, 7. J 85, 33. huiusce rei patior J 85, 24. frumenti lenire J 91, 1. avaritia neque copia neq. **inopiã** minuitur C 11, 3. — minus largiri poterat C 23, 3. luxuria atq. i. praeceps abierat C 25, 4. populus militia atque i. urgebatur J 41, 7. agitabatur i. rei familiaris C 5, 7. id factum i. bouorum J 86, 3. vis serpentum i. eibi acrior J 89, 5. i. frumenti temptabatur J 90, 1. veritus ex i. aquae J 50, 1. festinare in summa i. H i 28.
- inops** alienas opes expecto J 14, 7. me —pem effecit J 14, 11. —pes potentisq. H IV 61, 17. agitandi inops H I 41, 11.

inpar. —res magnitudinis J 78, 2. fama i. J 57, 6. materno genere i. J 11, 3. 108, 1.

inparatus. —tam rem p. C 17, 1. —tum confodere C 28, 1.

inpedimentum. sibi noctem nullo impedimento J 97, 3. rogationi —ta parare J 40, 2. ibi —ta locaverat J 81, 2.

inpsidio. alium conscientia, alium mala fama et timor inpediebat J 35, 4. quae dissensio totius anni comitia inpediebat J 37, 2. metus rem —ebat J 70, 5 *cont.* 80, 5. elephantos —tos ramis arborum J 50, 3. —tus munimento castrorum J 58, 6. eo dolore —itus J 83, 1. somno et metu —ta fuga J 99, 3. prospectu —to J 79, 6. potentia Scauri eos a vero bonoq. —ebat J 30, 2. —ti ne triumpharent C 30, 4 *cont.* J 39, 4. expeditus inpeditis sequebatur *cf.* C 57, 4. = **inpeditissima** domi bellique re p. H II 41, 6.

inpello eos ad societatem belli C 40, 1 *cont.* 49, 4. J 62, 2 (animum). *pass.* C 44, 1. neque gratia neque precio Cic. impellere potuere, uti — nominaretur C 49, 1 *cont.* J 12, 3. 80, 2. periculi magnitudinis — animi mobilitate impulsus C 49, 4 *cont.* 51, 4. J 65, 4.

inpendo. quantum periculi consuli —eat C 28, 2. non eadem nobis et illis necessitudo —et C 58, 11.

inpensus. inpensus modo mittere J 47, 3. — — diffidens rebus suis J 75, 1.

inperator C 33, 1 (*voc.*) 60, 4 (honis —oris et strenui militis). J 7, 6. 9, 3. 22, 3. 44, 2 (novus). 56, 1 (Romans). 62, 3. 64, 5. 65, 3. 73, 4. 77, 3. 82, 1. 83, 3. 100, 4. H III 2. qui tum Romanis inperator erat J 7, 4. animus dux atq. inperator vitae mortalium J 1, 3. oratione —oris C 58, 1. id est dominum non —orem esse J 85, 35. quem vos —orem iussistis J 85, 11 (*al.* inperare), quem —orem Numidus posuistis J 24, 7. Marius —orem poseant J 65, 4. vel inperatore vel milite me utemini C 20, 16. quae ab —ore decerint, provisae J 49, 2. vos —ores gentium J 31, 20. praedas —ores cum paucis diripiebant J 41, 7. —ores Hispaniae H II 41, 6. inperatores ad urbem C 30, 4. eo modo inter se duo inperatores (*Iug. et Metellus*) certabant J 52, 1. —orum superbia J 85, 47. regum atq. —orum virtus C 2, 3. —orum atq. magistratum vitia C 53, 5. annus inperia binosque —ores sibi fecere C 6, 7. cum —oribus Romanis pacem conventam J 112, 2.

inperitia legati cognita J 38, 1. hostium J 90, 1. —am —removistis J 85, 45.

inperito. Mauris Boechus —abat J 19, 7. volentibus quam coactis —are J 102, 6. Carth. pleraque Africa —abunt J 79, 2. libido —andi J 81, 1. —andum aut servandum est H I 41, 10. naturam ceteris —antem J 76, 1.

inperitus. prudentes eum —is manum consererent J 49, 2.

inperium semper ad optimum transfertur C 2, 6. ad ignaros pervenit C 51, 27. eis artibus retinetur quibus partum est C 2, 4. ex instissimo atq. optimo crudele intolerandumq. factum C 10, 6. divitias sequebatur C 12, 1. foris iustum C 52, 21. hoc est utile hoc civile i. J 85, 34. ceteri quibus i. est H I 48, 22. regium se convertit in dominationem C 6, 7. populi Ro. C 36, 4. 52, 10. qua Ro. esset i. H III 55. hosti proditum i. vstrum J 31, 25. Sufcis i. in Africa magnum atq. late valuit J 5, 4. ius et i. Numidiae penes vos est J 14, 1. **inperi** Romani aemula C 10, 1. inperi cupido C 10, 3. J 19, 1. H IV 61, 5 (*cont.* avidus J 6, 3. prolatandi pereupidus H V 6). nullo generis aut inperi discrimine H I 74. — vitaeque eius finis idem fuit J 5, 5. — finis singulis constituit J 12, 1. quem locum finem i. habuere J 19, 3. dolore pro gloria i. J 39, 1. i. insignia C 36, 1. pro magnitudinis i. J 14, 10. per maiestatem i. J 24, 10. nomen inperi id primum fuit C 2, 1. regium C 6, 5. nomine modo i. accepto H II 96, 4. **inperio** suo adiungit J 13, 2. si huic i. fortuna mutaretur J 14, 18. multa enra summo i. inest H II 41, 14. ante quam signum atq. **inparium** nullum accipere quivit J 97, 4. i. adipisci J 85, 1. beneficium — metu agitare C 9, 5. inimici deprecari J 24, 10. sibi exoptare C 11, 2.

- 54, 4 (magnum). alicui extorquere C 39, 4. ex parvis opibus tantum i. fecere C 51, 42. legitimum habere C 6, 6. domi militiaeque **summum** i. habere C 29, 3. consulare Romae habuerat C 55, 6. Numidiae habiturum J 65, 3. i. — raptum habere H IV 61, 17. i. observare J 80, 2. petere C 33, 4. J 18, 3 (sibi). 20, 7 (Numidiae). 85, 1 (a vobis). nihil abest ad subvortundum imperium H I 48, 8. si **summum** i. — vile habeo II II 41, 3. contra i. in hostem pugnaverunt C 9, 4. 52, 30. per hoc **summum** satis mihi quaesitum H I 41, 26. sub i. suum coegere J 18, 12. **inperio** exutus II I 41, 11. nimis gaudere J 64, 5. Numidiae potiri J 8, 1. magno praediti C 51, 12. neque moribus neque legibus neque i. cuiusquam regebantur J 18, 2. animi i. utimur C I, 2. iniuriam facere id esset inperio uti C 12, 5. res Romana plurimum inperio valuit H I 8. nihil consilio neque inperio agi J 51, 1. laxiore i. milites habere J 64, 5. levi habebantur J 89, 4. modesto J 92, 2. modico et diligenti (at. eleganti) i. percarns fuit II i 79. prudentiore et minus avidi i. continenda H II 39. res p. pariter ac saevissimum i. bene gesta J 100, 5. servili imp. plebem exerecere H I 9. soluto i. J 39, 4. contempto i. vostro J 14, 2. indigna i. Romano H II 23, 5. diiunctum ab i. eorum H IV 61, 1. procul ab i. regis aetatem agebant J 78, 4. pro consule cum inperio H I 48, 7. de administrando inperio J 11, 5. in maximo i. maximam gloriam putare C 2, 2. ea in imp. crudelitas adpellatur C 51, 14. in imp. vostro nihil minus expectantem J 14, 11. in i. nati J 31, 11. quantum temporis in i. fuit J 44, 4. soli in i. agere H I 9. tuti in i. eritis H I 41, 17. pro i. certare J 94, 5. genus sine lege, sine inperio C 6, 1. at. J 66, 3. — habitus J 44, 1. sub i. Micipsae fuerant J 13, 1. magistratus et **inperia** J 3, 1 *cont.* ad inperia et honores nituntur J 4, 7. adversum quem neque inperia magistratum neque leges valerent J 77, 1. annua **inperia** sibi fecere C 6, 7. gerant habeantq. suo modo —ia H III 61, 18. magna consulum —ia rata efficitis H III 61, 16. vim cunctam atq. —ia sua — in vos convertere (*tribuni plebei*) H III 61, 5. — eius iniusta crudelis — pati C 19, 4. perferre dominorum J 31, 11. multa saeva —ia permissos C 19, 5. in legationibus aut **inperiis** J 40, 1.
- inpero** maiora alia C 16, 2. frumentum J 29, 4 *cont.* 20, 6. 62, 5. leges ex lubricine inperantur H I 48, 17. inperat ut C 45, 1. inperat, insidiatores paret J 35, 4. 75, 5. legatis ubi quisq. enraret J 57, 2. inperavit frumentum et alia — comportare J 47, 2. omni Numidine —are parat J 13, 2. inperata facere J 62, 3. 77, 3 *cont.* J 46, 5. 100, 4. ad —andum Tisidium vocatur J 62, 8. sicuti inperabatur consistunt J 53, 1. Marius —are omnibus contrubatis non poterat J 98, 1. Didio inperante H I 55. servire magis quam —are parati estis C 20, 17. in gentem nomenque —antium concessere J 18, 12.
- inpetro**. ubi ea inpetrata J 77, 3. —atis omnibus J 104, 3. si ad —andum nihil caussae habere J 4, 7.
- inpetus** sit in rem p. C 52, 23. —um facereq. in enriam C 43, 3. — primum Sertori antinui H II 96, 5. inpetu crebro iter suum remoraturus J 50, 1. multitudine terrebat enim saepe inpetu J 34, 1. *
- inpietas**. —tis in parentem nostrum poenas J 14, 21.
- inpiger**. homo i. factiosus J 15, 4. duos maxime i — os delegit J 23, 2. —ro atq. acri ingenio J 7, 4. morem inpigrae linguae, animi ignavi H III 61, 14. = inpigre occiso pedite nostro J 101, 6. laut i. *puagnans* occiditur H I 29. i. prudenterque. — res — adtendere J 88, 2.
- inpius**. in hominibus inpiis sceleris obliti de poena disserunt C 51, 25. inpium facinus J 14, 21. manus —ae J 14, 14. 24, 10. simulato inpio testamento H IV 61, 8.
- inpleo**. harena ora ocnosq. inplet J 79, 6.
- inplico**. —are atq. perturbare aciem J 50, 3. —atae rates H IV 9.
- inploro**. nequiquam deos C 52, 29. vos, patres c. J 14, 16. frustra indicia C 52, 4.
- inpollutus**. quae divina inpolluta sunt? H I 41, 11.

inpono. contumeliam illam sibi a Cicerone inpositam J 48, 9. coronam capiti H II 23, 3. corpora in rates H II 65. mihi summum honorem et maximum negotium —suistis J 85, 28. belli iuridicum consuli C 43, 1. legibus —sitis H I 41, 25. neve eam necessitudinem nobis —atis, ut C 33, 5. labori meo nomen inertiae J 4, 3. **praesidium** hinc J 47, 2. quo J 66, 2. 103, 1. ubiqueque res postulabat J 54, 6. in eis urbibus J 61, 1. praesidium deducta atq. inposita H I 48, 17. scelestum servitium H III 61, 9. super aggerem turribus —sitis J 76, 3. eo (*in pecus*) inponit vasa J 75, 4. devictis Atheniensibus triginta viros inponere qui — tractarent C 51, 28. quasi nullo inposito J 100, 3.

inportunitas. illis quantum —tis habent, parum est inparte male fecisse J 31, 22.

inportunus locus aggeribus J 92, 7. vi regere patriam —um est J 3, 2.

inportunus. mare saevom i. J 17, 5.

inpotens. quantas opes — inpotens — pellere incipiam H III 61, 3. et nimis animi H IV 71.

inprobis. malus inprobior fit J 31, 28. i. intestabilisq. videtur J 67, 3. inprobo patibulo adfigebatur H IV 41 *susp.* oris inprobi *perverse* H I 75.

inprovius. —um malum J 91, 5. —o metu J 67, 1. 97, 5. quo —us gravior accideret J 88, 6. de improvizo C 28, 1. J 38, 4. 99, 1. 107, 6. ex —o J 14, 11. 16, 20, 3. 53, 1. 58, 1.

inprudencia. imprudentiam paene admissum facinus J 53, 7. —am Tigranis pro victoria ostentant H IV 61, 15.

inprudens. largitio famosa —ensq. J 15, 5. inprudensissime omnium H I 48, 15.

inprudencia vicit J 34, 1. cuius imprudentiam — munitus foret J 33, 2.

inprudens C 14, 2.

inprugno. acerrime regem inprugnaverat J 29, 2. Cretenses —ati semel iam H IV 61, 12.

inprugus. cuius inprugum — inceperat J 70, 1.

inprugus facinora suscepisse J 31, 9 *cont.* 22. 26. i. iniuriam accepisse J 31, 21.

inprugus. praemium inprugitatem eius rei C 30, 6. scelus —us ad Iug. pervenit J 31, 19. —tem concedere J 61, 4. illorum (*hominum*) —tatem C 46, 3.

inprugus. —os eos dimiserunt C 51, 5. scelus —um amittatis J 31, 25.

inprugus animus C 15, 4.

inprugus. —it *interpos.* C 31, 9. 40, 3.

inprugus. expers consili. inprugus H I 48, 11. 16. IV 27 (*namini*). corpore percitum et inquietum H II 35. ingenium hum. inprugus. atq. indomitam H I 7.

inprugus urbis Romae C 31, 7.

inprugamentum. —a gulae J 89, 7.

inprugus bellum H I 16.

inprugus *susp.* H IV 74.

inprugus. ad sese inprugarent C 50, 2. Cirtam J 25, 9. portam J 58, 1. in aedis J 12, 5. eaque Numidae inprugere J 38, 6.

inprugus. insanam aliter H I 37.

inprugus avaritia C 11, 3.

inprugus. ut sese in regiones abditas inprugaretur J 38, 2. ubi turma —i coeperat J 50, 1. pars cedere, alii —i J 51, 1. —entis moenibus prohibuit J 21, 2.

inprugus. saltum insidentis H I 108. Aventinum insedit H I 9.

inprugus triplices per saltus positae, prima — H II 15. non prospere cessere C 26, 5. — consuli procedebant *susp.* C 32, 1. —arum socii J 72, 1. **inprugus** locum temptari J 16, 6. dies statuitur J 70, 3. **inprugus** antevenire J 88, 2. facere consuli C 26, 5. maturent consuli C 32, 2. parabat Ciceroni C 26, 2. *pass.* 43, 2. tendere consuli C 27, 2. J 35, 5. 61, 3. 113, 4. firmis-

- summs contra pericula et i. J 28, 5. per insidias deprehendant C 45, 1.
insidiis circumventos J 100, 6. **Iatronum interiorum conneatus** H II 51.
 neque per vim neque —is obprimi posse J 7, 1. cognitis —is J 49, 5.
 al. J 71, 4. ab i. caveri J 108, 2. tueri urbem C 29, 1. ex i. pugnam fa-
 cere J 61, 1. — invaditur J 113, 6.
insidiator. —res Massivae paret J 35, 4.
insidiator dolls vitae alicuius J 22, 3. facillimum visu autibus J 113, 5.
insignia. equo et armis —ibus H i 54. — insignia inperi C 36, 1. ma-
 gistratuum C 51, 38.
insillio equum H V 3.
insimulo. proditiōis —atum H II 25.
insisto. locum, quo armati institissent H III 64.
insolens malarum artium C 3, 4. vera accipiendi H IV 48. victoriā i.
 factus J 100, 1.
insolentia loci nostros retinebat J 50, 6. itineris J 94, 2. i. plebem ex
 rebus secundis ceperat J 40, 5. —ne Curi causa cognita C 23, 4. per
 —am studium meum laudando extollere J 4, 2. ex i. avidus male faciendi
 H i 77.
insolesco. minime per licentiam —ere posse animam humanam C 6, 7.
insolitus. —a facies J 49, 5. talibus non labor i C 7, 5. —o metu J 99, 3.
 —a re J 64, 2. 75, 10. quibus belli timor i. incesserat C 31, 3. tumultu i.
 J 38, 5. insolita vesci H III 27. pars i.—a rerum bellicarum J 39, 1. ge-
 nus —um servi H II 81.
insomnium. —is non fatigari C 27, 2. — occidere H IV 61, 7.
insons. —tis sienti santis circumvenire C 16, 3. —tis tribuni H III 61, 10.
instans rapinas et incendia H I 48, 20.
instinctus. matris —n H II 5 *sup.*
institu eum aliquo amicitiam J II, 5. aliquem testamento heredem J
 9, 3. illis domi honores —nti J 79, 10. ex omni numero duas legiones C
 56, 1. Masinissa nos ita J 14, 18. vitam ita C 31, 7. mutare inter se res
 —erant J 18, 9. = **instituta** uniorum domi militiaeque C 5, 9. aliena —ta
 imitari C 51, 37.
insto. nox instabat C 55, 1. hostibus dubiis J 51, 5. praedantibus H III
 67, 4. cominus acriter C 60, 3 *cont.* J 94, 6. 98, 2. cedere instanti et paulo
 post instare J 36, 2. infensi adesse atq. i. J 50, 4. Numidas minus —are
 J 51, 3. nostris instantibus J 99, 3. infestus nobilitati tum vero multus
 atq. ferox instare J 84, 1. vacuos curis nisi instantibus H III 54.
instrumentum. —a militiae J 43, 3. luxuriae C 25, 2. deis sacrata H I 88.
instruo. aciem J 40, 6 (triplicibus subsidiis). 101, 2. exercitum C 59, 1.
 J 97, 4. enos pugnac H II 27. se proelio H I 95. Numidae pro tempore
 parati instructive J 74, 2. instructos ordines deducit C 59, 1. instructi
 intentique procedunt J 53, 5. simul tecti et —eti J 97, 5. quarta pars mi-
 litaribus armis instructa C 56, 3. pars cohortium praecipue —ta H i 43.
 eo modo —ctus proficiscitur J 75, 6. quae postquam ex sententia instruit
 J 38, 4. malum publicum occulte, auxilia palam —ebantur H I 48, 13.
insuesco. —vit exercitus amare potare C II, 6. ne largiri insuesceret J 8, 2.
insuetus libertatis H i 115.
insula H I 61. 62. H I. 2. 5. 82. III 19. 30.
insulans. —i populi H i 8.
insulto. —avit multos bonos H i 83.
insum. in facie voltaq. vecordia inerat C 15, 5. quibus maxima neces-
 situdo et plurimum audaciae inerat C 17, 2. quanta cuiusq. animo audacia
 inest C 58, 2. huic homini vanitas C 23, 2 *cont.* C 25, 5. J 64, 1. multa
 cura summo inperio inest H II 41, 14. quo maior auctoritas sermōni in-
 esset C 40, 6.
insuper. eum muniunt parietes atq. insuper camera C 55, 4.
intactus profugit J 54, 10. 67, 3. regnum bello intactum H IV 61, 15.
 bellum intactum trahi J 83, 3.

intectus. cetera intectum corpus H I 18. nuda intecta corpora H i 59. intectae domus H II 21 (*conr. sine tectis*).

integer. licentiam quasi tabem ad integros contactu proceders H I 48, 9 (*cont. integrum ingenium adolevit J 63, 3*). pauci integri abeunt J 53, 3. 60, 7. integros pro faucibus arecessere C 60, 4. Tigrauis regno integro H IV 61, 16. —ris finibus suis H IV 61, 16. copiis integra H II 95. fama et fortunis integer H II 41, 5. fama integra J 67, 3. a populi suffragiis integer H I 52. gratia — semper apud me —ra erit J 110, 4. consulta —ra habere J 108, 2. tamquam ad —rum bellum enucta parat J 73, 1. de integro J 62, 9.

integritas vitae C 54, 2.

intellego [*ita, non intelligo, plerisque locis optimi libri. intellexerint ex cod. Vat. scriptura eruendum* H I 41, 23. *pro pfo. haberi poterit intellegit J 6, 2. at intellexi legitur* C 20, 3. J 93, 3. H III 61, 9]. *Seq. acc. e. inf. C 20, 3. 32, 1 (intellegebat). 46, 2. J 6, 2. 9, 4 (cum intellegeret). 23, 1. 52, 3. 85, 5 (illud). 93, 3. H I 48, 3. III 61, 9. om. esse J 11, 1 (intellegebat). 21, 1. H I 41, 23 (praemia penes paucos). IV 61, 13 (cum intellegere).* qua re hostis adesse intellegitur J 101, 1. *seq. interr. ind. C 28, 2. 58, 5. J 33, 4. celebritatem nominis intellego tinentem* H V 14. principes intellegendi divina H III 60. quae si vobis pax — intelleguntur H I 41, 25. delectae cohortes intellegi coepere H III 70.

intempestus. —a nocte C 27, 3. 32, 1. J 38, 4.

intendo animum in regnum Adh. J 20, 1. ad bellum J 43, 2. ingenium C 51, 3. arma tela temptare intendere J 105, 4. officia J 75, 8. summa vi capere intendit J 92, 6. quo ire intenderant J 107, 7. neque quod —erat efficere potest J 25, 10. negotio quod intenderat J 104, 1. quocumque intendorat J 74, 1 *cont. 102, 1. dicta eodem intendere J 104, 1. Partic. intenta mala* H I 48, 12 *snsp. negotiis — intenteus* C 54, 4. J 80, 3. proelio J 70, 2. 94, 3. 5. quam intenta fuerit plebes J 40, 3. expectatione animos —tos J 44, 3. senatus nihil sane —tus C 16, 5. intenti proelium prosperebant J 60, 3. proeliantibus aderant J 93, 4. intentus gloriam quaerit C 2, 9 (*vid. Comm. p. 100*). 4, 1. 6, 5. J 23, 1. 30, 3. 91, 4. eo intentioni ad victoriam niti J 55, 3. intenti paratique essent C 27, 2. parati intentione invadere J 49, 3. instructi intentiq. J 53, 5. armatus intentusq. J 100, 4. infensi intentione J 57, 3. intento atque infesto exercitu J 46, 5. quo intentius ea ageris C 52, 18 (*sol. S. rel. adtentius*).

inters. inter montis — et — aspera C 59, 2. J 75, 2. 78, 5. 110, 8 (mo et Micipsam). H I 8. II 18. III 4. 19. inter secundum et postremum bellum Carthaginiense H I 8. inter ambitionem saevitiamque moderatum J 45, 1. discrimen inter bonos et malum nullum C 52, 22. quid interesset inter ius et servitium H III 61, 1. proelia inter me et Lucullum H IV 61, 15. convenit inter plebem et patres H IV 30. dividere inter Adh. et Iug. J 16, 2. inter cadavera repertus est C 61, 4. inter Syrtis Leptis J 19, 3. 78, 1. inter hiberna exercitum habere J 70, 4. erat inter solitudines J 89, 4. inter ceteram planitiem J 92, 5 *cont. J 49, 5. 92, 9. 93, 2. 4. 101, 11. H II 96, 5. inter virgulta evadere J 50, 6. inter tola J 101, 9. ea agere inter invidos J 85, 3. inter recessus domitos Pisidas H III 53. tenebatur inter tanta vitia C 3, 4. inter bonas artis adolevit J 63, 3. inter arma civilia — petit H i 76. inter haec parata atq. decreta C 43, 3. inter dubitationem et moras senatus J 30, 3. inter eas moras J 47, 4. 74, 2. inter laetitiam plebei et suorum fugam J 40, 4. inter haec negotia J 47, 3. inter epulas obtruncant J 66, 3. inter potentium inimicitias H III 61, 27. inter alias res iacit J 11, 5. quos inter maxime H I 113. haut procul inter se erant J 53, 7. haut longe inter se J 55, 6. collis propinquos inter se J 98, 3. H I 61. obvii inter se J 79, 4. quod difficilem i. mortalis est J 10, 2. inter bonos amicitia. inter malos factio est J 31, 12. bella atq. certamina inter mortalis sunt C 33, 4 *cont. J 21, 2. 79, 3. (certamen) C 1, 5. 7, 6. J 41, 2. H III 67, 11. certare inter se C. 52, 1. couirant inter se J 66, 2.**

- compositis iuter se rebus J 66, 2. conserere manus iuter se H I 41, 19. disceptare iuter se J 11, 2. dispertit inter mancipulos J 49, 6. dissidere inter se H IV 12. divorsa iuter se mala C 5, 8. fidi inter se C 22, 2. mutare inter se res J 18, 9. partire iuter se J 43, 1. permixti iuter se J 17, 7. placide modesteque iuter se rem p. tractabant J 41, 2. iuter se per manus tradebat J 63, 6.
- intercedo.** tumultus intercessit Bruto et Mamereo coss. H III 61, 10.
- Interdum** C 10, 6. 23, 1. J 72, 2. 94, 2. H III 67, 16. saepe — interdum J 27, 1. modo — interdum J 42, 1. 55, 8. 62, 9. 74, 1.
- interesa** C 27, 2. 28, 4. 48, 1. 56, 5. 60, 4. J 12, 2. 29, 4. 38, 3. 41, 8. 46, 1. 51, 5. 52, 5. 86, 2. 103, 1. 104, 2. neque interca C 26, 2.
- intereso.** Hercules in Hispania — iit J 18, 3. pauci — iere J 52, 4 *cont.* H III 24. qui ferro aut bestiis interiere J 17, 6. paulo post — interiturae vitae J 106, 3. Carthago ab stirpe — iit C 10, 1. decus huius ordinis — iit H I 48, 19. conneatus — ierant H II 51.
- interficio** C 18, 5. 24, 4. 43, 3. 51, 30. 60, 5. J 12, 5. 14, 11. 15, 1. 16, 2. 26, 3. 28, 1. 35, 1. 53, 4. 54, 6. 72, 1. 91, 6. 101, 6. dolis J 6, 3. quovis modo J 35, 4. veneno H II 45.
- interim.** = *dum ea fiunt* J 21, 2. 25, 1. 28, 4. 29, 3. 40, 1. 54, 2. 55, 1. 58, 4. 59, 2. 66, 1. 82, 2. 84, 2. 87, 2. 94, 5. atq. iuterim J 101, 10. H I 41, 11. et tamen interim J 39, 2. H III 67, 3. = *'dabei'* J 36, 1. 96, 31 (neque interim). 101, 4. 105, 5. cum interim J 12, 5. 49, 4. H I 41, 17. II 41, 7. 96, 2. III 61, 6. IV 15.
- interimo.** plures co proelio — empti J 99, 3. Pyrrhus — emptus fuit in aede H i 86.
- internecio.** Hispaniam ad — onem vastavimus H II 96, 9.
- internuntius.** adhibetur (conloquio) Dabar internuntius J 109, 4.
- internus.** interna mala H IV 61, 13.
- interpello.** — ando J 27, 1.
- interpono.** fidem suam — iit J 32, 5. — sita fide publica J 32, 1.
- interpres.** adhibentur — interpretes J 109, 4.
- interpretor.** uti mihi ex libris Punicis interpretatum est J 17, 7.
- interrex** H I 48, 22.
- interrogo.** — atus de itinere C 48, 1. legibus ambitus C 18, 2. lego Plantia C 31, 4.
- intersum.** quid iuter ius — et servitium interesset H III 61, 1.
- intervallum.** ab Capsa duum milium — o J 91, 3. duum milium — o ante conedissee J 106, 5. Valentiam parvo — o praeterfuit H II 18.
- intervenio.** cognitionem, adfuitatem, foedus intervenire J 111, 2.
- intestabilis.** inprobis intestabilisq. videtur J 67, 3. peior atq. intestabilior metu vostro H I 41, 1.
- intestinalis.** bella — a C 5, 2.
- intolerandus.** inperium — crudele intolerandumq. factum C 10, 6. illa foeda atq. intoleranda viris C 58, 14. — a audacia J 13, 11.
- intra** moenia C 52, 25. 35. oppidum J 89, 6. locos occupavere — Persae iutra Oceanum magis J 18, 5. intra legitimos dies *susp.* C 18, 3.
- intro.** neque id (flumen) Iugurtham intrare sinam J 110, 6.
- introduco.** senatum advocat — Volturcium cum legatis introducit C 46, 6. milites Iugurthae noctu J 12, 4.
- introeo.** ad Ciceronem C 28, 1. in tabernaculum — iit J 71, 4. per multionem locum hostibus introeundi dedit J 33, 6. castra introitum H IV 45 (in *addendum esse veri similitum*).
- introrsus** prima Asiae Bithynia est H III 46.
- intusor** imagines J 4, 5. metum *cf.* J 38, 10.
- intutus.** rem p. intutam patiemini H I 48, 17.
- inultus.** quam inulti perierunt J 31, 2. hostis inultos abire sinere J 58, 5. ager inultis hostibus vastatur J 70, 4. neque — seclus inultum reliquendum J 106, 6. ne inulti animam amittatis C 58, 21. — i obruncari J 67, 2. caedebantur H III 74 *cont.* H i 29.

- invado.** Romanos J 49, 3. 50, 3 *cont.* 59, 2. 97, 3. 98, 1. 101, 4. 5. H II 40. IV 44. *pass.* J 87, 4. 103, 6. agros H II 29. i 40. enstra J 21, 2. 58, 1. finis J 20, 3. urbem H I 48, 10. i 25. *pass.* invadendarum terrarum H II 6. regnum eius animo J 20, 6. cupido Marium J 89, 6 *cont.* Iubido C 5, 6. J 24, 2. 84, 4. inventum luxuria ntq. nvrntia C 12, 2. metus Adberbalem J 13, 1. 35, 9. 106, 6 *cont.* J 39, 1. omnis tristitia C 31, 1. animos vis morbi C 36, 5 *cont.* J 32, 4. *abs.* nbi pro — desidia Iubido superbia Invasere C 2, 5. contagio quasi pestilentia C 10, 6. avaritia sine modo Invndere J 41, 9. locum invadendi quaerere J 85, 5.
- invenio** easum victoriae J 25, 9. emptorem J 35, 10. exitum vitae C 55, 6. glorium ex culpa J 94, 7. merita H I 48, 16. primos religionem invenisse H III 60. ex quo illi gloria opesq. invente J 70, 2. quem alienum fidum —ies J 10, 5. *sq. acc. c. inf.* J 1, 2 (—ias).
- invocandus** animus H I 75.
- invictus.** —i nb hostibus J 31, 20. —um animum advorsus divitias J 43, 5. **invideo** bonis C 37, 3. *at.* C 51, 38. bonori — labori J 85, 18.
- invidia** ex opulentia orta est C 6, 3. *at.* 22, 3. post gloriam sequitur J 55, 3. — atq. superbia post fuere C 23, 6. nquid plebem gravis i. J 30, 1. deesset J 88, 1. dilapsa foret J 27, 2. facti super gratiam et pecuniam est J 35, 8. ob scelera cum metu urguet J 35, 2. eadem me vexabit C 3, 5. imperntori nobilitas —ne esse J 73, 4. —ae fraternae mederi J 39, 5. polluta licentia —am adccndit J 15, 5. tantum illi conflaverat C 49, 4. belli consuli inponere C 43, 1. Ciceronis leniri C 22, 3. metuere H III 61, 8. timere J 39, 2. gloriam vicisti J 10, 2. contumeliam ntq. —am intellegunt summa H I 41, 23. per —am scriptorum incelebrata sunt H I 55. **invidiā** aesture C 25, 6. —ā dictum C 3, 2. de invidia facti sui loentus J 29, 5. ex partium i. periculum metnentes J 40, 2. ex maxuma i. in favorem venire J 13, 8. res in invidia ernt J 25, 5.
- invidus.** en agere inter invidos J 85, 3.
- inviolatus.** sese —os fore J 26, 1. fidem publicam per sese —am fore J 33, 3. fama aequabili et —ta J 43, 1.
- invisus.** Pompeius invisus ipsi C 17, 7. omnibus C 51, 29. quis Romanis invisus J 111, 2. simul et —sum (*at.* invitum) et obfensum sibi J 73, 2. bellum atq. arma vobis —sa H I 48, 2.
- invito.** domos suas —ant J 66, 3. ad coenam H II 23, 2. se ibi cibo vinoque H IV 4.
- invitas.** neque senatus —us provinciam dederat C 19, 2. beneficia —ns accipere J 96, 2. 73, 2 *vid.* invisus. invita matre H I 24. invito et praedecente me H II 96, 10.
- invinus.** Gallia n pludibus invin H I 8. III 67, 6.
- invorto.** alveos navium invorsos pro tuguriis habere J 18, 5.
- locundus.** quibus illa epulis iocundiora sunt J 85, 41.
- locus.** iocum movere C 25, 5. iocna atq. serin enim humillimis agere J 96, 2.
- ipse.** quoniam vita ipsa brevis est, memorum nostri quam maxime longam efficere C 1, 3. maiores vostrum — saepe ipsa plebes C 33, 3. ipsi innocii — agere, ceteros terrere C 39, 2. Lentulum ipse perducit: idem fit coteris per praetores C 46, 2 *cont.* 55, 2. alii — alii — ipsum Crassum — andivi C 48, 9. Carthaginienses — ipsi C 51, 6. publicandas eorum pecunias, ipsos in vineulis habendos C 51, 43. 52, 14. plerosque ipsos factaq. eorum fortia C 59, 6. regnum ipsunq. deditum J 28, 2. abdita a dominis aut ipsos H III 67, 17. ipsi atq. signa J 49, 5. quam et ipse adduxerat et Manlius babuerat C 56, 1. quantam ipsi nobisque cladem addulerit C 58, 4. alter — ipse ego J 14, 4. ipse — Marius J 46, 7. 55, 4. ipse — at is J 20, 2. ipsi — Minucio J 35, 3. ipsi liberisq. J 46, 2. ipse aliiq. J 101, 4. ipse — spes pncis J 65, 4. Gaetulos — ipsunq. regem J 88, 3. proximos — corrumpit ipsiq. Mauro pollicetur J 97, 2. eius ipsius atq. maiorum — essent C 31, 7. qui neque ipsi habere possent neque

alios pati H I 12. ipse eum telo esse, item alios iubere C 27, 2. praesidia parabantur et ipse — interrogatus erat C 23, 4. rem publicam conturbari quam minus valere ipsi malebat C 37, 10. — parata esse, ne ennetetur ipse — accedere C 44, 6. Set ipse — conteadit C 36, 1. 44, 4. J 9, 4. C 49, 4. ipso pedes exercitum instruit C 59, 1 *cont.* 3. 4. J 100, 4. multum ipse pugnare C 60, 4. J 51, 5. 8, 2. 35, 6 (set ipse). 35, 10. 36, 1. 38, 1. 45, 2. 46, 5. 49, 1. 50, 2. 54, 9. 50, 1. 75, 6. 80, 2. 91, 4. 94, 2. 3. 96, 2. 98, 4. 100, 4. C 59, 4. quae ipsi nefanda existimatis, ea parum credendo de aliis H I 41, 1. ait — rescindi, cum ipse cogat H I 48, 14 *cont.* 16. 197. II 92. III 13. sua — laudari quam ipse aliorum narrare malebat C 8, 5. Ita ipsi clari potentisque fieri C 38, 1. si ipse pudicitiae suae peperit C 52, 32. ipse delegeret J 108, 2 *cont.* H II 13. paulo post ipsi traherentur C 51, 34. Iugurthi regem ficta locum intellegebat et ipse longe aliter animo agitabat J 11, 1. — parat — se ipsum venturum J 12, 3. ipsi — consulatum petenti magus spes C 16, 5. tuasne iniurias persequitur, ipse auxili egens J 14, 23. de hostium ndvatu cognovit et ipsi hostes aderaat J 97, 5. effecerat, ut ipse — crearetur J 40, 4. tametsi in ipso magna vis erat — Baebium parat J 33, 2. habet emetn neque ipse habetur J 2, 3. praedator ex sociis et ipse praeda hostium J 41, 1. suspectus regi et ipse eum suspiciens J 70, 1. centuriones, tribunos et ipsum praefectum oppidi J 66, 3. barbari lactari et ipsi duces feroces esse J 98, 6. locos, tempora, denique uatum ipsam ceteris imperitantem J 76, 1. ipsi pares, — opibus disparibus J 52, 1. poenas quas — metnerant, eas ipsi volentes pendere J 76, 6. quae ipse paravisset facere, perfidia — praeveata J 74, 1. nobilitas, ipsa dissimilis, nos illorum aemulos contemnit J 85, 37. ipsi modo eminns sauciabantur neque contra ferundi copia erat J 50, 4. licentium ipsis permittit J 103, 3. metuentem ne — ipse dederetur J 61, 5. eum ipse — vocaretur J 62, 8. plerosque ipse necaverat, ceteri — profugerunt J 74, 1. Gallia — nunc ipsa vix ngitat H II 96, 9. Set ipsi ferunt H II 8. ipsum Ponticum mare H III 45. Asia ab ipsis obsessa est H IV 61, 8. ipsorum interna mala H IV 61, 13. certamen iater ipsos C 7, 6. iudicio ipsius Iugurthae J 31, 18. haec ipsa C 20, 17. ipsum illum J 11, 6. eum ipsum J 49, 4 *cont.* 66, 1. quem ipsum H III 61, 21 *cont.* 13. Crassum — quoniam Gn. Pompeius, inuisus ipsi, exercitum ductabat, eulsvis opes voluisset crescere C 17, 7. parabant consules interficere, ipsi fascibus coactis Pisonem — mittere C 18, 5. quae tacente ipso patefecisset J 113, 3. tametsi ipsum teneret J 38, 9. in ipso maxmam virtutem, Romae omnin vaenalin esse J 8, 1. ab en parte, quae ipse escenderat, castellum temptet J 93, 6. nullum locum ipsi tantum fore H III 64. cum ipse filius testis adesset J 107, 4. evenire posse si ipso — missus esset J 63, 3. res ipsa hortari videtur C 5, 9 *cont.* C 52, 28 et 35. quis acta — ignorantibus tumultus ipse et res novae satis placebant J 66, 4. sub ipsis radicibus montium C 57, 3. ipsis fascibus non amplius patet H IV 18. per se ipsa clara J 4, 8. parum tuta per se ipsa probitas J 14, 4. aliis per se ipse dare J 96, 2. ipsa se virtus satis ostendit J 85, 31. ipsae sibi ndvorsae J 113, 1. ipsi sibi obficerent J 58, 6. minimum de se ipse loqui J 6, 1. secum ipse multa agitavit J 113, 3. volvit J 113, 3. ipse secua C 32, 1. secum ipse reputat J 62, 9. ipse mecum C 52, 2. semet ipsi praecipitavit J 41, 9. semet ipsi appellavere J 18, 7. nosmet ipsi vindicamus in libertatem C 20, 6. vobismet ipsi destinaatis H III 61, 6. suamet ipse scelera occultare C 23, 2. suomet ipsi more praecipites cant J 31, 6. suamet ipsum pecunia casurum J 8, 2. *Incerta* H I 19. 181.

ira. ira in Tigranem recentis belli H IV 61, 3. ira belli desenuit H I 93. quae ira fieri maat J 34, 1. i. et aegritudo permixta sunt J 68, 1. i. amplius quam lassitudo posse J 69, 2. ut monet ira H II 41, 8. lenita ira H IV 6. irae magis quam famae consulere C 51, 7. dignitati quam irae magis J 33, 3. nihil sanetum neque nefandum fuit irae barbarorum H III 67, 17. Minois iram fugere H II 3. senatus timere J 25, 3. oppresserat J 72, 1. ndvorsus i. po. Romani spem habere J 13, 5. irā conmotus C 31, 6.

i. aut misericordia impulsus C 51, 4. ira et metu anxius J 11, 8. cupidine atq. ira grassari J 64, 5. ab ira atq. misericordia vacuos C 51, 1. ex ira miserationem vortere H I 41, 5.

iracundiā delinquere C 51, 12. quae apud alios i. dicitur C 51, 14.

irascor. neque studere neque odisse, sed minime irasci decet C 51, 13. dei irati infensique sunt C 52, 29.

is [saepissime contra libros restituendum. Dat. vel abl. is legitur in libris C 6, 1. 51, 43. 58, 17. J 17, 2. 23, 2. 28, 1. 49, 2. 61, 1. 93, 8. 102, 2. 105, 2. eis C 50, 3. 51, 43. J 29, 3. 102, 2]. ad praegressum relatum C 2, 8. 3, 2. 4, 4. 5, 6. 6, 1. 3. 6. 7, 2. 7. 8, 1. 4. 9, 1. 11, 3. 6. 12, 1. 14, 5. 15, 5. 16, 2. 4. 18, 6. 19, 1. 2. 4. 5. 21, 1. 3. 23, 3. 6. 24, 4. 25, 1. 5. 27, 4. 28, 1. 29, 1. 36, 3. 5. 31, 6. 7. 33, 3. 34, 1. 3. 35, 6. 37, 8. 38, 2. 39, 2. 4. 5. 40, 1. 2. 3. 5. 6. 41, 5. 44, 1. 3. 45, 4. 47, 4. 48, 4. 50, 1. 3. 5. 51, 6. 8. 11. 12. 15. 17. 20. 29. 32. 43. 52. 19. 31. 53, 1. 54, 1. 55, 4. 5. 56, 1. 5. 57, 3. 59, 3. 6. J 3, 1. 4. 8. 5. 5. 7. 6. 3. 7. 1. 2. 9. 1. 3. 12, 5. 13, 5. 8. 14, 14. 18, 3. 10. 19, 3. 8. 20, 3. 6. 22, 4. 23, 2. 26, 1. 29, 2. 30, 2. 31, 5. 10. 13. 19. 32, 1. 3. 33, 4. 35, 4. 5. 39, 1. 2. 40, 1. 43, 4. 44, 1. 46, 6. 48, 3. 4. 53, 3. 54, 4. 56, 4. 61, 4. 63, 4. 5. 68, 4. 70, 1. 5. 71, 1. 3. 5. 74, 3. 75, 1. 2. 79, 5. 83, 2. 85, 10. 21. 23. 28. 32. 38. 40. 86, 5. 88, 2. 90, 7. 94, 3. 95, 2. 97, 2. 103, 7. 104, 3. 4. 107, 1. 5. 108, 1. 2. 113, 4. 5. 7. 114, 3. H I 41, 2. 20. 48. 5. 7. 55. 73. 94. 111. II 5. 23, 4. 36. 41, 9. 12. 96, 4. III 7. 38. 61, 17. 22. 67, 15. IV 35. 61. 8. 10. V 7. In principio enuntiat J 15, 3. 16, 3. 17, 4. 18, 2. 6. 25, 5. 26, 1. 43, 2. 51, 3. 54, 10. 57, 1. 60, 4. 62, 1. 4. 7. 64, 4. 67, 3. 70, 5. 76, 6. 78, 1. 79, 3. 80, 2. 4. 84, 1. 85, 38. 86, 3. 88, 6. 89, 4. 7. 91, 7. 97, 2. 102, 13. 103, 3. 5. 104, 2. 105, 2. 110, 3. 7. H I 39. 48, 7. 60. 72. II 23, 2. III 11. 19. IV 44. 61, 1. i 99. isque C 30, 7. 46, 1. 43, 2. 48, 6. 50, 4. 52, 36. 60, 5. J 18, 5. 9. 19, 1. 23, 1. 28, 1. 32, 1. 5. 49, 1. 52, 6. 58, 5. 114, 3. H III 38. et is J 45, 2. 49, 4. 58, 3. 60, 4. 84, 4. 61, 3. 66, 1. H I 41, 7. 48, 3 (et eo). 56. et cum eis J 93, 8. H II 96, 16. et inter ea J 101, 4. et ob ea simil. J 80, 4. 97, 5. 65, 1. H I 9. 48, 18. IV 61, 16. poscunt et id res cogit H II 41, 6. et ea agere J 85, 3. una et ea vetus causa II IV 61, 5. una modo atque ea intra moenia aqua J 89, 6. atque is H III 8. i 64. 95. Atque id inre H I 48, 1. neque is J 57, 3. 54, 4. Set is C 25, 3 et 4. J 63, 3. C 50, 4. Set is Piso C 19, 3 cont. 16, 5. 43, 2. 52, 9. J 84, 3. 92, 4. 98, 7. eo modo C 6, 7. J 52, 1. 75, 6. 84, 1. 101, 5. ad ea J 11, 1. 72, 1. 102, 12. 111, 1. ea omnia C 13, 3. omnia ea C 20, 14. ea tempestate vel eo tempore C 7, 1. 17, 7. 22, 1. 24, 3. 30, 4. 18, 7. 50, 4. 51, 3. J 11, 8. 13, 7. 30, 4. 32, 5. 35, 1. 37, 1. 10, 5. 55, 8. 64, 4. 65, 5. 80, 1. 90, 1. 114, 4. II i 33. ante id tempus J 43, 5. ad id tempus H III 67, 12. eo die C 18, 7. post eum diem C 48, 3. eum et proximum diem J 106, 1. ea nocte C 28, 1. ea res simil. C 19, 6. 22, 2. 23, 5. 29, 3. 48, 6. 30, 6. 40, 4. 50, 4. J 7, 3. 10, 1 (susp.). 17, 7. 20, 4. 75, 9. 79, 1. 84, 3. 92, 2. 4. 95, 1. 107, 6. 57, 3. H IV 61, 16. Libertus relat. in ea coniuratione C 23, 1. 47, 1. in ea regione C 28, 4. ea potestas C 29, 3. ex eo numero C 42, 3. J 18, 4 cont. 40, 4. ei provinciae C 42, 3. eo signo C 43, 1 cont. C 17, 7. 51, 21. 29. 43. ea canssa C 52, 7 cont. 52, 14. 18. 34. J 54, 5. 67, 3. 80, 4. eam flammam J 4, 6. eo negotio J 6, 2 cont. 7, 1. 45, 1. 14, 1. 21, 4. 22, 1 (is rumor). 23, 1. 29, 3. 31, 20. 26. ea mora J 37, 3. 47, 4. 74, 2. ea victoria J 42, 4. ea formidine J 54, 6. ob ea feliciter acta J 55, 2. in ea parte J 60, 5 cont. J 64, 2. ad id bellum J 65, 3. ex eo negotio J 72, 1. ei negotio J 93, 8 cont. 98, 1. ea fuga J 75, 1. 78, 1. 4. 79; 1. 16. 83, 1 (eo dolore). 86, 3. 88, 4. 85, 6. 93, 4. eo proelio J 99, 3. 107, 3. ea arte H IV 1. captus amore Orestillae, quod ea nubere illi dubitabat C 15, 2. victoriae, quibus ea praedae fuerat C 27, 4. quod is — C 49, 3. 52, 30. J 30, 3. 66, 2. H II 39. si libido possidet, ea dominatur C 51, 3. de poena disserunt si ea paulo severior fuit C 51, 15. in minus negotio legem timere, cum eam in maiore neglexeris C 51, 24. ut quisque — alienis — concupiverat, dabat operam, ut is in proscriptorum numero

esset C 51, 34. res ipsa aspera est, set vos non timetis eam C 52, 28. Iugurtham in amleis habere, magis magisque eum in dios amplecti J 7, 6. lietur Iugurthae, carus acceptusquo ei semper fuerat J 12, 3. — addnetus inperitia legati, subdolus eius augere dementiam J 38, 1. stativa castris milites habebat, set neque muniebatur ea neque vigiliae deducebantur J 45, 5. Bomilear, ubi eum Rut. praetergressus est J 52, 5. Mario — co-gnitum est — nam is — J 60, 5. eo modo agitabat — Tamen is — talis vir non audebat J 63, 6. novos nemo tam elarus erat, quin is — J 63, 7. inspectus regi et ipse eum suspiciens J 70, 1. principibus notus erat atq. eos noverat C 40, 2. nbi ventus harenam excitavit, ea J 79, 5. artes illis, qui coluere eas, nihil obficiunt J 85, 43. vineae agebantur: nam enim eae — J 92, 8. de rebus Sullae — qui eas res — J 95, 2. beneficia accipere, set ea — reddere J 96, 2. flumen Mulucham non egrediar, neque id — intrare sinam J 110, 7. Quin is et alli H I 48, 10. scuta — verum ea J 91, 1. reges — nam id nomen inperi primum fuit C 2, 1. praelara ingenia extollere potuere — ea copia C 8, 5. fuisse qui — existimarent — set ex aliis rebus magis quam quod cuiquam conpertum id foret, haec fama valebat C 14, 7. Faesulas atq. in eam partem Etruriae C 27, 1. senatum advocat magnaue frequentia eius ordinis C 46, 6. noctem aute capere, ne quid eo spatio novaretur C 55, 1. quinquenni — por ea tempora J 13, 5. exercitum hiemandi gratia conlocat, neque id tempus J 61, 3. nupserat. Verum ea necessitudo J 80, 6. non sunt composita verba mea: parvi id facio J 85, 31. primo pecuniae deinde inperi eupido crevit: ea — materies frere C 10, 3. tantum inperium fecere — — qui ea bene parta vix retinemus C 51, 42. peoris et inancipiorum praedas agere eaq. mutare J 45, 5. amicitiam societatemque rogatum, — nbi ea inperata J 77, 3. senatus — eiqne decrevere J 28, 2. plebes — animos eorum J 45, 5. omnem equitatum et eum eis J 91, 4. iniuriam faere id demum esset — uti C 12, 5. = *Ad sequens aptat.* contumoliosum in eos foret, si equites Romani — traderentur J 65, 2. eas divitias, eam bouam famam putabant C 7, 6. ea demum firma amicitia est C 20, 2. quae — ea crudelitas — adpellatur C 51, 14. eos mores eamque modestiam viri cognovi C 51, 16. ea vero dementia est C 58, 16. Mauris, quoniam is novos hostis adcesserat J 82, 1. metum an ignaviam an dementiam eam adpellein H I 48, 12. = *In or. obl.* qui Catilinae nuntiant, ne eum — terrenter C 48, 4. ambo reges adeant — nuntiant: velle et censere eos — discedere J 21, 4. seque ad eum ab senatu missos J 25, 5. dicit se missum quaesitum nb eo J 109, 2. regis verbis petiere, duos — ad eum mitteret J 102, 2. nuntiant Iugurtham ante eos consedisae J 106, 5. = id adeo C 37, 2. 11. J 65, 3. 110, 4. 111, 1. nrhana plebes, ea vero C 37, 4. secundum ea J 14, 3. contra ea J 57, 5. 85, 2. ad id loci C 45, 3. — — locorum J 63, 6. post id locorum J 72, 2. Post ea loci J 102, 1. = ea familia ortum, ut — C 31, 6 *cont.* 33, 6. 34, 1. 57, 1. J 63, 5. id laboraro, ut illi deberent J 96, 2. id agi ut — J 27, 2. ut — agas id dono datur atq. accipitur H II 41, 5. id modo festinabat, Bocchi pacem imminere J 81, 4. non id agitur, bonisne an malis moribus vivamus C 52, 10. snane an Metelli virtute periret, id modo agitari J 70, 5. = is — qui O 2, 4. 9. 5. 7. 8. 4. 9. 4. 12. 5. 13. 1. 20. 1. 7. 22. 3. 27. 4. 44. 5. 48. 6. 50. 3. 4. 51. 4. 8. 9. 52. 3. 13. 58. 17. J 2, 4. 4. 8. 9. 3. 11. 8. 12. 3. 14. 8. 17. 1. 2. 7. 18. 11. 12. 20, 2. 23. 2. 30. 4. 31. 3. 10. 12. 18. 33. 2. 35. 7. 40. 1. 41, 1 (earum rerum, quae prima mortales duent). 42. 3 (ea quae secundae res amant, laselvia atq. superbia inessere *cont.* H IV 61, 3). 47. 1. 48. 3. 49. 1. 2. 56, 1 (in ea parte qua sita erat *cont.* 59. 1. 93, 6). 61. 1. 64. 2. 65. 2. 66. 1. 69. 1. 85. 3. 86. 5. 101. 8. 102. 15. 105. 4. 108. 3. 113. 3. H I 41, 3. 48. 1. 5. 10. H 63. III 61, 7. 63. IV 61, 10. 20. qui — is C 10, 2. 14, 2 *et* 3. 37, 5. 51, 10. 12. 14. 43. 61, 2. J 14, 9. 12. 76, 6. 70. 4. 85, 11. 13. 25. 42. H I 41, 1. 48. 1. 18. efus modi qui C 51, 32. ex eo numero qui J 35, 6 *cont.* 38, 6. ea gratia, quod J 54, 5. 80, 4. id quod C 14, 1. 30, 2. 51, 20. J 47, 2. 56, 1. 102, 15.

Iste. scævus iste Romulus II I 41, 5. nostri proditor, istis infidus H I 48, 15. rationem, qua tanta ista mala effugiat C 49, 3. ista — quae amplexamini C 52, 5. ista vobis mansuetudo iu miseriam convertet C 52, 27. ista frumentaria lege munia vestra pensantur II III 61, 19. *Dub.* H I 101.

ita. in pace ita ut in bello valeret C 2, 3. uti facto opus sit, ita agant C 45, 1. uti genus humanum — compositum est, ita studia — sequuntur J 2, 1. ita, uti censuerant Italici, deditionem facit J 26, 2. ita, uti par fuerat, decernit J 39, 3. uti quisque opulentissimum videatur, ita Romauis hostem fore J 81, 1. uti eiusque ingenium erat, ita rem difficilem aut facilem nuntiavere J 93, 7. ita — quasi J 85, 19. ita vitam instituisse, ut — haberet C 31, 7. J 22, 2. 85, 7 (ita — fui). ita divites, uti — C 37, 6. avidis ita ducibus, ut — II II 19. inpeditis ramis atque ita disiectos J 53, 3 *cont.* 97, 5. His rebus ita actis C 45, 1. ita compositis rebus J 50, 3 *cont.* III, 4. ita illis studio suorum adstrictis J 60, 6. id — ita evenerit J 67, 3. ita prospectu inpedito J 79, 6. ita seque illisque dignum esse J 21, 4. ita Iugurthae placuerat J 87, 4 *cont.* J 110, 7. ita Iugurtha ratus, aut — aut — J 81, 3 *cont.* 88, 4. Ita illi ianua prohibiti facinus frustra susceperat C 28, 3. 38, 1. 51, 31. 31. 54, 5. 55, 6. 61, 9. J 22, 5. 25, 3. 28, 3. 34, 2. 36, 2. 41, 4. 5. 9. 44, 2. 45, 3. 50, 6. 55, 4. 59, 3. 62, 5. 63, 3. 64, 5. 65, 5. 67, 2. 69, 3. 73, 6. 74, 1. 78, 3. 79, 9. 80, 7. 85, 11. 43. 97, 3. 98, 5. 101, 3. H I 48, 18. II 89. III 61, 28. IV 45. 61, 14. C I, 7. 2, 6. 8. 4. 51, 13. J 31, 14. ita sperat illam pugnam pro omni belli futura H I 61. sedari non poterat: ita conscientiam mentem vastabat C 15, 4 *cont.* 61, 6. J 54, 4. 72, 2. 99, 3. II II 41, 7. Verum non est ita J 85, 42. non ita est C 51, 11. si ita res esset C 52, 20. ea quae acceperat, ita esse J 9, 3. quoniam ita se mores habuit C 52, 12 *cont.* J 54, 4. res humanae ita sese habent: in victoria — J 53, 8 *cont.* 85, 23. qui ita existumant inventum — habuisse C 14, 7. dico C 19, 4. J 4, 5. ceusco C 51, 43. 52, 36. H I 48, 22. accipi J 85, 41. nos ita instituit: ne quem — coleremus J 14, 18.

Italia C 16, 5. 52, 15. J 5. 27. 28. 35. H I 54. IV 17—20. II 96, 2. 41, 14. Italianum gens H I 14. socii J 40, 2. Italici J 26, 2.

itaque multum diei processerat J 51, 2 *cont.* 65, 4. itaque verborum satis dictum est H III 61, 25. itaque omnis gratia — apud illos sunt C 20, 8. II I 41, 9. 22. II 96, 6. falsa existumans — itaque censuit C 52, 14. itaque senatus decernit C 29, 2 (*cont.* J 55, 2). 40, 2. 41, 4. 47, 4. 48, 6. 57, 6. J 11, 8. 12, 2. 13, 6. 20, 7. 24, 3. 31, 9. 43, 5. 46, 4. 7. 54, 6. 64, 2. 77, 3. 88, 3. 93, 6. 8. 102, 4. II I 65. 78. III 61, 6. 7. 12. 21.

item (*vid. Conn. p. 111*). Fuere item ea tempestate qui dicerent C 17, 7. 61, 8. set antea item coniuravere pauci C 18, 1. quos item uti priores J 47, 4. Item bellis Puniceis C 51, 6. at aliae leges item — iubent C 51, 22. cui item exercitus in manu sit C 51, 36 *cont.* 31, 7. item in agmine — adesse J 45, 2. ipse cum telo esse, item alios iubere C 27, 2. ipse armatus intentusque item milites coquebat J 100, 4. se Manlius praemisisse, item alios in alia loca — C 27, 4 *cont.* 42, 3. primum omnium qui — item alii C 27, 5. in Gallia, item in agro Piceno C 42, 1. ab Lentulo, Cethego Statilio, item Cassio C 44, 1 *cont.* 46, 3. 54, 1. J 17, 2. 40, 1. 46, 7. 60, 2. 65, 2. 79, 4. 80, 2 (item alia). 81, 1. 91, 1. 94, 4 (subvorsis, item incensis). 99, 1. 103, 7 (apud Marium, item apud senatum). 104, 1. Ignarus po. Romani itemque nobis neque — neque — cognitus J 19, 7. itemque decrevere C 30, 7. Lentulus itemque ceteri C 47, 3 *cont.* 53, 1. J 9, 4.

iter ferro aperiendum est C 58, 7. castellanorum angustum J 92, 7. itineris periculique dux J 93, 6. — ineris insolentia J 94, 2. — magnitudo J 98, 3. itineri hostium obficere J 52, 6. iter eius cognovit C 57, 3. *pass.* J 107, 3. — ad Cirtani constitutum J 81, 2. — hostium explorat J 48, 2 (*pass.*) *cont.* J 88, 2. 100, 3. 35, 5 (itineria egressusque eius). — facere C 19, 3 (faciens). 56, 4. *pass.* J 91, 3. — morari J 79, 6. itinera in dies mutare J 74, 1. Iter aliud alii natura ostendit C 2, 10. — per Alpis patefecit II II 96, 4. — maturavere pergere J 79, 5 (*set compara* J 47, 1).

— *properare pass.* 105, 2. 112, 2. — *remoraturus* J 50, 1. — *vortit ad* — H I 80. *itinere fessus* J 53, 5. 106, 5 (nocturno). *divorso itinere malos ab improbis loca* — *babere* C 52, 13. *divorsis itineribus opifices* — *sollicitabant* C 50, 1. *magnis itineribus antevenit* J 56, 2. — *quam maxamis conteadit ad* — H IV 51. *magnis* — *ducebat* C 57, 1. — — *pervenit* J 37, 3. *nocturnis et avisis itineribus ignoratus invadit* J 54, 9. *novo itiaere maris domum hospitis violasse* H III 50. *transvorsis itineribus castra movere* J 45, 2. *collem transverso itinere porrectum* J 49, 1. *haut longo ab eo itinere, quo Metellus pergebat* J 47, 1. *interrogatus de itinere* C 47, 1 *conf.* 48, 4. *ex itiaero mittere* C 34, 2. *pass.* 56, 3. — *retractus* C 39, 5. 48, 3. *in itinere* J 91, 1. 105, 3. — — *adgressus fuderat* J 88, 3. — — *circumventi* J 103, 4. — — *morari* J 101, 5.

Iturum patriae bellum fecit C 52, 33. — *male pugnaverant* J 102, 2.

Inbeo. *plebes rogationem iussit* J 40, 3. *populus ei proviciam Numidiam iussit* J 84, 1. *quae vos imperatore iussistis* J 85, 1 *conf.* *hostis nullus erat nisi quem vos iussissetis* J 14, 10 et 73, 7. *parata esse quae insserit* C 44, 6. *cum telo esse, item alios iubere* C 27, 2. *reliquos venire iubet* C 46, 5. 6. 55, 1. 59, 3. 60, 1. J 34, 1. 54, 6 (alia omnia praedam esse). 9. 59, 1. 68, 4. 85, 10. 86, 1. 90, 2. 91, 2. 4. 93, 8. 98, 4. 102, 2. 103, 3. 104, 1. 107, 2. 109, 3 (*acc. om.*). H II 28. III 8. *sigaa canore iubet* C 50, 1. J 90, 1. *quem pater necari iussit* C 39, 5 *conf.* 52, 30. 46, 3. 51, 22 (*leges* — *inbet*). J 28, 3. 33, 3. 46, 4. 62, 4. 6. 75, 3. 99, 1. 113, 4. *inf. act. et pass.* J 106, 4. *dicere iussus est* C 47, 1. 48, 4. J 34, 1. 35, 10. 69, 4. *quae iussi nunc pro aliis toleratis* H III 61, 15. *cum severo edicto iuberentur* H III 67, 2. *exercitum inter hiberna R. iassus habebat* J 70, 4. *nti Iussu erat* J 12, 6. 54, 10. *uti iussum erat* J 62, 7. = *iussum*. — *a efficiunt* J 24, 1. *iussis vestris oboedicus* J 31, 19. *iupedicbant* — *a nautarum* H I 57.

Indicium. *ius iudiciumque omnium rerum penes se* H I 41, 24. *iudicium summum* — *babere* C 29, 3. — *de Massivae nece fugerat* J 61, 4. — *pro factis timeutes* C 14, 3. *obpugnatus in iudicio repetendarius* C 49, 1. *leges iura indicia penes paucos* J 31, 20. *leges iudicia* H I 41, 13. *iura et iudicia sibi met extorquere* H I 41, 23. *nobis relliquere* — *iudicia egestatem* C 20, 8. *iudicis convieti* C 14, 3. — *ceteros terrere* C 39, 2. *iudicium animi mei mutavisse* J 4, 4.

Indico *Catulinam et Manlium hostis* C 36, 2. *pass.* C 41, 6. *eos senatus indicaverat contra rem p. fecisse* C 50, 3.

Iugis aqua J 89, 6.

Iugulo. *insontis circumveaire iugulare* C 16, 3. *Damasippum iugulari* *iussit* C 51, 32. *neque prius finis iugulandi fuit* C 51, 34.

Iugum. *sub i. mittere* J 38, 9. 49, 2. *Eburina iuga* H III 67, 14. *Pyrenaei* H IV 29.

Iugurthinus. — *1 milites* J 56, 6. — *um bellum* J 19, 7. 77, 2. *susp.* 100, 5.

Iulii. *L. Iulius Caesar* C 17, 1. *G. Iulius Caesar* C 47. 49. 51. 53. 54. *G. Iulius* C 27, 1.

Iumentum. *ne i. ia castris milos haberet* J 45, 2. *iumenta sarcinis levari* J 75, 3. — *onerare* J 75, 6. 91, 2. — *nauti* H IV 3.

Iunga. *camera fornicibus iuncta* C 55, 3. *orbis axe iuncti* H III 22 *conf.* H I 23.

Iunii. *Dec. Iunius Silanus* C 50, 4. 51, 16. *Dec. Iunius Brutus* C 40. *Dec. Iunius Brutus eos.* H III 61, 10. *Brutorum proles* H I 41, 3.

Iurgium. *iurgio laecessitus* C 31, 5. *iurgia simulatas discordias exercere* C 9, 2. *iurgis trahere tempus* J 27, 1.

Iuro. *Deos per quos iuravisset* J 70, 5.

Ius. *ius bonnmq.* — *valebant* C 49, 2. *ius nullum* J 31, 1. *mos ut omne ius in viribus esset* H I 33. *nullius eorum rorum siae populi iussu consuli ius est* C 29, 3. *ius et imperium Numidiae penes vos esse* (*obp. procuratio*) J 14, 1. *ius iudiciumque omnium rerum penes se* H I 41, 24 *conf.* J 31, 20.

H I 41, 23. quibus ius et iniurias omnis curae esse decet J 14, 16 (*conf.* contra ius et iniurias omnis munitus J 32, 2). ius libertatis iulianum C 37, 9. parandi iuris gratia Aventinum occupavere J 31, 17 *conf.* ius a maioribus relictum H III 61, 1. tribunos — et alia iura sibi paravit H I 9. creati pro iure vostro H III 61, 5. vindices iuris omnis tribunos pl. H III 61, 1. ius non posse defendere H III 61, 22. populi iura defendere C 38, 3. contra ius fasq. C 15, 1. facinus *conf.* ius belli admissum J 91, 7 (*conf.* iure belli suam factam J 102, 13. belli iura rescindi H I 48, 14). res p. in paucorum ius et ditionem concessit C 20, 7. quid in illos iure fieri posset C 51, 6. iure omnia saeva patiebamur J 14, 10. iure factum sit J 31, 8. quod illi iure negaretur J 64, 2. si iure me despiciunt J 85, 17. iure dominus *cf.* H I 41, 18. Atque id iure H I 48, 4. legatis iure parentibus H I 48, 7. iure disceptare *susp.* J 21, 4. aequo et modesto iure agitatum H I 9. optimo iure liberi agere H I 41, 2. exutus imperio gloria iure H I 41, 11. iure gentium res repeto H III 61, 17. si ab iure gentium se prohibuerit J 22, 4. fit reus magis ex aequo bonoq. quam ex iure gentium J 35, 7. iura pacis repeto H I 41, 16. iura quaedam tribunis pl. restituit H III 61, 8. vita et mors iura naturae sunt H II 41, 5.

ius iurandum postulant — scriptum C 44, 1. ad. i. adigere C 22, 1.

iussu populi J 112, 3. sine populi i. C 29, 3. iussu regis J 90, 1. H I 71.

iustitia. labore atq. i. res p. crevit C 10, 1.

iustus. foris iustum imperium C 52, 21. imperium ex iustissimo atq. optimo crudeli intolerandumq. factum C 10, 6. iustos et egregios agers H I 63. iustos dominos volunt H IV 61, 18. illi iusta magnifice fecerant J 11, 2.

iuvenis. in bella euntibus iuvenibus H II 14.

iuventus. ibi — iuventutem suam exerevit C 5, 2. iuventus simul ac — patiens erat — discebat C 7, 4. — pleraque, et maxime nobilium, Cat. inceptis favebat C 17, 6. — quae in agris — toleraverat, — urbanum otium — lahori praetulerat C 37, 7. — luxuria atq. avaritia corrupta est H I 12. iuventutem luxuria atq. avaritia invasere C 12, 2. — haec ad facinora incedebant C 13, 4. — quae Catillinae domum frequentabat, parum honeste pudicitiam habuiss. C 14, 7. — quam inlexerat, mala facinora edocebat C 16, 1.

iuvo. frequentiam — iuvaturam exerevitum J 47, 2. quibus iuvantibus ea egerit J 32, 4. deis iuvantibus J 85, 48. hene i. H I 41, 27. quod iuvat, id faciant J 85, 41.

iuxta. i. seditionem erant H III 67, 11. iuxta solis aestivali pulsum H I 100, *sapor* iuxta fontis dulcissimos H IV 13. sellam nti iuxta poneret J 65, 2. iuxta procul sitos H IV 61, 17. eorum vitam mortemque iuxta aestivo C 2, 8. suae hostiumq. vitae iuxta peperecrant C 61, 6. J 67, 2. 72, 2. 85, 47. 88, 1. ac (— atq.) C 37, 8. 85, 33. 95, 2. iuxta ac si J 45, 2. — et C 51, 30. iuxta mecum intellegitis C 58, 5.

Kalendae C 17, 1. 18, 5. 30, 1. J 114, 3.

labefacio. secundis rebus labefactis H I 41, 24.

labor. Incurthae secleris lapsum J 104, 4.

labore. Caesar in animum induxerat laborare vigilare C 54, 4. id laborare, ut — deberent J 96, 2. laborare milites cogere J 44, 3. laborantibus auxilio esse J 52, 6. — venire J 56, 1. — succurrere C 60, 4. J 98, 1.

labos (*vid. var. scr. ad* C 7, 5. J 100, 4). talibus viris non labos insolitus C 7, 5. ut militibus exaequatus cum imperatore labos volentibus esset J 100, 4. numquam decretis labos defuit H II 41, 1. absit periculum et labos H III 61, 18. multum laboris suscipere J 14, 12 *conf.* tot labores et pericula H II 96, 1. fructu laboris industriaeque meae privatus C 35, 3. urbanum otium ingrato labori praetulerat C 37, 7. tanto tamq. utili labori meo nomen inertiae inponant J 4, 3. invideant labori meo J 85, 18. relicum laborem aequo animo pati debere J 68, 3. inopiam et l. tolerare

- J 85, 33. gloriam meam, laborem illorum faciam J 85, 34. laborem viris convenire J 85, 40. laborem cum honoribus capessere H I 41, 9. per laborem militiam discibat C 7, 4. **labors** atq. institia res p. crevit C 10, 1. — fatigari C 27, 2. J 76, 5. — et aestu languidi J 51, 3. multo labore multa-que cura — in tantam claritudinem pervenerat J 7, 4. parvo labore H IV 61, 10. pro labore desidia invasit C 2, 5. imperio insunt ingentes labores, quos nequiquam abnuitis H II 41, 14. patiens laboram J 17, 6, 28, 5 *conf.* neque laboris neque periculi J 41, 1. labores pericula toleraverant C 10, 2. — — consueta habeo J 85, 30. illum diem omnis labores confuturum J 40, 3. reliquos labores pro praeda fore J 51, 1. quibus per tot voluera et labores nihil quaesitam H I 41, 22. quae plurimis laboribus et periculis quaesivi J 85, 30. uti meis laboribus tuti essent H IV 61, 12. multis diebus et laboribus consumptis J 93, 1.
- lae.** lacte vesci J 89, 7.
- Lacedaemonii** C 2, 2. 51, 28.
- laeer.** —um corpus H III 67, 16.
- laeero.** bona patria C 14, 2. meq. vosque male dictis laecerant J 85, 26. Pompeium H III 61, 21. agitur ac laeceratur cupidine H I 48, 11. rom p. largitionibus laecerari H I 48, 6.
- laesso.** iurgio laecessus C 31, 5. me per Nicom. bello laecesserunt H IV 61, 10. legiones — laecessivit H IV 16 (*conf.* accessivit).
- Laestania** H II 96, 5.
- laeruma.** —as non tenere J 82, 2.
- laerumo.** —ans J 58, 5. 71, 5. 107, 3.
- Laeca** *sfd.* Porcius.
- laedo.** singulos — nuivorsos J 84, 1. me nulla oratio laedere potest J 85, 27. famam alienius laedero J 96, 3.
- Laelius** H II 16.
- laetitia.** illum ingens cura atq. l. simul occupavere C 46, 2. magna nobis l. est, quod J 102, 1. stultae —ae gravis pocus dedit C 51, 31. quibus mors D. —ae fuerat C 51, 34. gaudium atq. —am agitabat C 48, 1 *conf.* 61, 9. clamor permixtus hortatione, laetitia gemitu J 60, 2. inter —am plebis et suorum fugam J 40, 4. ex summa —a atq. lascivia tristitia invasit C 31, 1.
- laetor.** laetabatur — anxius erat C 46, 2. Vaccenses biduum modo ex perfidia lactati J 60, 3. plerumq. noctis barbari suo more lactari J 98, 6. quo ille deonestamento corporis laetabatur H I 55. ea populus lactari C 51, 29. Id inmiuntum, quod ceteri dolere solent, ego lactor J 110, 3. laetandum magis quam dolendum casum tuum J 14, 22.
- laetus.** eos laetos modo modo pavidos animadvorteres J 60, 4. Illi pariter laeti, spci bonae pleni esse J 113, 3. laetus in castra venit J 112, 2. supplementum etiam laetus deeraverat J 84, 3. laeti pacem agitabamus J 14, 10. — alius alium adpellant J 53, 8. — se vino ciboq. invitant H IV 4. laetissimis animis accipitur J 88, 1. laeta agere J 55, 2. quibus rebus initio laetus fuerat J 6, 2. frugum pabuliq. laetus ager H II 91.
- laevus.** ad laevam C 55, 3. laeva moenia H II 18.
- lamina.** ferreis —is adnexnerant H IV 58.
- lancea** C 56, 3.
- languoo.** si paululum modo vos —ero viderint C 52, 18. se languentibus aliis inpetum facturum C 43, 3.
- languidus** labore et aestu J 51, 3. quos languidos socordesque pertinueris H III 61, 8. dolus nihil languidi neque remissi patiebatur J 53, 6.
- lanio.** —atus a canibus Actaeon H II 5. —ata navigia H IV 22.
- lanius** H I 43.
- lapidens.** —is fornicibus iuncta camera C 55, 4.
- lapis.** —dibus pugnare J 57, 4. —des ignem alia tela ingerunt J 60, 6. vineae igni aut lapidibus conrumpebuntur J 92, 6. —dum coniectus H III 67, 7.
- laquos.** —o gulam fregere C 55, 5. —eis vincebat saxa J 94, 2.
- lar.** nobis larem familiarem nusquam ullum esse C 20, 11.

- largior.** bona aliena largiri C 52, 11. ne illis sanguinem nostrum largiantur C 52, 13. neu quibus largiri insuesceret J 8, 2. inopiã minus largiri poterat C 23, 3. largiundo plebem incendere C 38, 1. — quacumque possint parare J 13, 6. Cato nihil largiundo gloriam adeptus C 54, 3.
- largitio.** auidacia auidaria largitio uigebant C 3, 3. etiantum multis l. ignota erat J 103, 6. uidit — onem famosam impudentemque J 15, 5. — one freti J 15, 1. — onibus exita C 37, 7. — rem p. lacerari II 148, 6.
- largitor** multarum rerum J 95, 3.
- largus.** largius suo usi C 16, 4.
- Laris** J 90, 2.
- lasciua** atq. superbia inuaserunt J 41, 3. quos licentia atq. l. corruperat J 39, 5. dies ludum et — am ostendebat J 66, 2. ex summa licentia atq. — a C 31, 1.
- lassitudo.** — inem non operiri — autecapere C 13, 3. — dinem militum temptaturos J 50, 1. spes praedae amplius quam — do posse J 69, 2.
- lassus** *cj. fuit* J 53, 5.
- later.** incuruis lateribus tecta J 18, 8. clausi lateribus altis pedem II IV 61. munimenta noua ex latere H III 26.
- latitudo** decliuis J 17, 4.
- Latium.** ciuis ex Latio *susp.* J 69, 4. per homines nominis Latini et socios Italicos J 40, 2. socii nomenq. Latinum J 43, 4. ex Latio fortissimum quemq. adire J 84, 2 *cont.* 95, 1. post defectionem sociorum et Lati II 118. sociorum et Lati magna pars ciuitate — prohibentur H 141, 12. — litterae graecae et latinae C 25, 3. J 95, 3.
- latro** C 28, 1. 59, 5. J 103, 4. II 18, 7. II 51. IV 11. gentium II IV 61, 22.
- latrocinium.** furtim et per latrocinia ad honores nituntur J 4, 7. pugna latrocinio similis J 97, 5. genus — aetum latrocinium H II 67.
- latus.** ab latere castelli quod avorsum procliantibus erat J 93, 2. ab angulo dextri lateris II 11 68. in utrumque latus equites dispertierat J 46, 7. in dextro latere aciem instruxit J 49, 6. ab tergo aut lateribus circumueniebant J 59, 6. ab latere Mauris incurrit J 101, 8. utrumq. ex lateribus adgreditur C 60, 5. apud latera certos conlocauerat II 153. hostes ab latere J 14, 10. Mithridates in latere uectigalium nostrorum diem circumspicit H 148, 8.
- latus.** Sardinia in orientem latius prominet II 12. — imperium late ualuit J 5, 4. — ire J 68, 4. II 186. — explorare omnia J 46, 6. aciem latus porrigit J 52, 6. quo fuga atq. formido latus crescerent J 55, 7.
- laudo.** suorum unumquemq. nominans laudare C 21, 4. laudare et increpare merentis J 100, 3. donatum atq. laudatum magnifice pro contione J 8, 2 *cont.* 51, 1. II III 8. qui fecere — scripsere, multi laudantur C 3, 1. illius fauilitas, huius constantia laudabatur C 54, 3. sua ab aliis bene facta laudari C 8, 5. quis non factum eius laudabat C 51, 32. cuius praeter formam nihil unquam bonus laudauit C 15, 2. sententiam eius laudant C 53, 1. laudant quod auaserat II III 67, 12. laudamus diuitias C 52, 22. laudando extollere J 4, 2.
- laus.** matura sunt uictoria praeda laus J 85, 48. laudis auidi C 7, 6. laudibus extollere J 15, 2.
- lavo.** in uilla forte uabatur II III 65.
- laxitas** loci II IV 41.
- laxus.** laxiore imperio habere J 64, 5. laxiore agmine II III 71. Romanos laxius licentiusque futuros J 87, 1. laxiores agros II III 67, 14.
- lectus** J 71, 1.
- legatio.** Caius legationis princeps J 16, 2. cognita legatione Sullae J 102, 15. in imperiis aut legationibus J 40, 1.
- legio** C 32, 1. 53, 3. 56, 1. 2. 57, 2. J 28, 6. 38, 6. 46, 7. 68, 2. 79, 4 (*not.*), 84, 2. 88, 1. 99, 1. 100, 4. H 168. II 57. IV 16. V 11. i 70.
- legionarius** J 51, 3 (*cohortes*).
- legitimus.** imperium — na habebant C 6, 6. intra legitimos dies *susp.* C 18, 3.

lego. in Africam legantur J 21, 4. 25, 4. legat sibi J 28, 4. = **legatus** C 42, 3. 59, 4. 6. J 38, 1. 40, 4. 45, 2. 50, 1. 52, 5. 57, 2. 60, 1. 86, 1. 5. 90, 2. H I 48, 7. 84. II 28. V 8. i 84. — C 33, 1. 40, 1. 2. 6. 41, 5. 41, 2. 45, 1. 3. 4. 46, 6. 47, 1. 50, 1. 52, 36. J 13, 3. 6. 7. 9. 15, 1. 2. 16, 2. 20, 1. 5. 21, 3. 22, 1. 4. 24, 7. 25, 1. 7. 10. 11. 28, 1. 2. 29, 1. 4. 38, 1. 46, 2. 4. 7. 47, 3. 4. 62, 3. 5. 77, 1. 79, 4. 80, 4. 83, 1. 102, 2. 13. 14. 103, 3. 101, 1. 2. 4. 108, 2. 111, 1. 113, 2. II 148, 5. 17 (legatos et decreta paratis). II 96, 2.

lego. mihi multa legenti, multa audienti C 53, 2. et acta maiorum et Graecorum militaria praecepta J 85, 12 *cont.* 13. = studio legendi (coctans) J 93, 2. = augetur numerus lectis viris II III 67, 14. liberos suos lectos et exercitatos (in audaciam) C 50, 2. centurionis omnis lectos C 59, 3.

lenio. inopiam fruuenti lenire J 91, 1. neque lenitur animus ferox J 11, 9. lenita ira II IV 6. saepius fatigatus lenitur J 111, 3. tanta vis hominis leniunda magis quam exagitanda C 48, 5. atrocitatem facti leniebant J 27, 1. Ciceronis invidiam — leniri atrocitate sceleris eorum — C 22, 3.

lenis. lenius agere J 60, 5.

leno II I 43.

Lentulus *vid.* Cornelius.

lenunculus II II 66.

leo. J 6, 1 leonem atq. alias feras — ferire.

Lepidus *vid.* Aemilius.

lepos. multae facetiae multusq. lepos inerat C 25, 5.

Leptasta II II 25.

Leptis J 19, 5. 77, 1. Leptitani J 77 *et* 79.

Lete H I 81 *et* 82.

Lothe *vid.* ad II I 76.

levis. levius est (verberari quam necari) C 51, 24. ad cetera quae levia sint parem animam gerant J 51, 1. tam levi copia H I 35. imperium I. J 89, 4. munimentum J 91, 2. necessitudo J 80, 6. odores II IV 60. praesidium H I 65. proelia J 87, 1. tabula II III 19. tela J 105, 1. = levius strepere J 94, 1.

levo. timidus — levare manu J 91, 2. inmenta sarcinis J 75, 3.

lex Porcia vetat C 51, 22. I. P. aliaeque leges puratae sunt C 51, 40. cladis utriusq. non lex, verum libido fuem fecit J 31, 7. I. Licinia II I 15. legis praesidium — eripuit — restituitis C 33, 5. legis cupientissimus H I 32. legem timere — neglegere C 51, 21. — de eius redditu ferro II II 12. — de pecunia — exigenda promulgavit II IV 36. nobilitate fusa per I. Mamiliam J 65, 5. lege uti C 33, 1. neque moribus neque lege neque imperio regerantur J 18, 2 (*cont.* sine legibus, sine imperio C 6, 1). lege Scnpronia provinciae decreto J 27, 3. — Gabiua se missos esse II V 10. ista frumentaria lege munia vestra censantur II III 61, 19. aliae leges — iubent C 51, 22. te leges civem non patiuntur II I 48, 16. ex libidine leges ineperantur II I 48, 17. adversus quem neque leges neque imperia magistratum valerent J 77, 1. leges maiestas vestra — hostibus tradita sunt J 31, 9. leges iura iudicia pence panceos J 31, 20 *cont.* II I 41, 13. legum cultusque pleraque Sidonica J 78, 4. arma legum atq. libertatis subvortundae II I 48, 10. ne cui nisi legibus paremus II I 41, 4. adnite legibus inpositis II I 41, 24. eis utendum quae legibus comparata sunt C 51, 8. quibus legibus exilium permissum est C 51, 40. legibus ambitus interrogatus C 48, 2 *cont.* 31, 4 (lege Plautia). ius — apud eos non legibus magis quam natura valebat C 9, 1.

liber. ex libris Sibyllinis portendi C 47, 2. ex I. Punicis interpretatum est J 17, 7.

liber. servo — libero C 30, 1. dominari — vos liberi esse J 31, 23. optumo iure liberi agere II I 41, 2. liberum corpus habere C 33, 1. Cre-

tensis solos omnium liberos II IV 61, 10. reges atq. populos liberos J 31, 9. genus sine legibus sine imperio liberum atq. solutum C 6, 1. in liberis custodiis habere C 47, 3. libera a patribus auctoribus suffragia II III 61, 15. animus a spe metu partibus rei p. liber C 4, 2. — in consulendo liber C 51, 21. parum libero ore locutus J 95, 2. = liberius altius, processu J 4, 9.

liberalis pecuniae C 7, 6. ex sociorum fortunis C 52, 12. liberalibus verbis permulcti sunt II IV 6. exercitum nimis liberaliter habuerat C 11, 5. eos adnate et liberaliter habuit J 103, 5.

liberalitas Orestillae — persolvit C 35, 3. Caesar privatim egregia liberalitate — magnam pecuniam debebat C 49, 3. bona aliena largiri liberalitas — vocatur C 52, 11.

liberi, viro liberis fortunata C 25, 2. miserari parvos liberos C 31, 3 *cont.* J 6, 2. 41, 8. per liberos tuos rogatus C 35, 6 *cont.* J 14, 25. divelli liberos a parentum complexu C 51, 9. pro patria pro liberis certare C 50, 5. eodem cultu quo liberos habuit J 6, 3. parem cum liberis J 14, 9. liberos si genuissem J 10, 1. suae liberorumque aetatis J 6, 3 *cont.* 46, 2. 47, 3. 62, 1. liberorum paucuria J 22, 2. cum liberis J 76, 1. liberos quam optumos voluisse J 85, 16. parens liberis optavit uti — exigenter J 85, 49. coniuges et liberos Lepido permittetis II I 48, 19. liberis eius avunculus erat II I 91. liberos suos populus ad bellum misit II II 96, 2. liberos parentisq. in muris locaverant II I 39.

libero, dum ea res civitatem aere alieno liberaret C 40, 4.

libertas, illa, quam saepe optastis, libertae — in oculis sita C 20, 14. lib. et anima nostra in dubio est C 52, 6. quid aliud defensum nisi l. et suae enique sedes, non cui nisi legibus parceremus II I 41, 4. periculosa l. potior quieto servitio II I 41, 27. sin li. et vera magis placent II I 48, 20. certamen **libertatis** II I 7. libertatis euram habere J 31, 16. — — eximere II I 41, 1. quorum ius —tis inminutum C 37, 9. — vindicee II III 61, 22. regnum imperium initio conservandae —tis fuerat C 6, 7. exercitum l. obprimundae habet II I 48, 3. 6 (arma). arma legum atq. lib. subvertundae II I 48, 10. —tis insueti II I 115. — memores II III 61, 14. **libertati** timere J 39, 1. rom p. praedae, non —ti repetitam II I 36. tribunicia potestas telum — libertati paratum II III 61, 12. abunde **libertatem** rati II III 61, 26. qua eapessundam arbitror libertatem II III 61, 2. servo praenium deerevere l. C 30, 6. ne l. suam desererent J 30, 3. l., quae mihi a parente meo tradita est, experiar J 31, 5. quin qui plus posset defessis — imperium atq. l. extorqueret C 39, 4. deus atq. l. suam potentiae paucorum gratificari J 3, 4. petimus l., quam nemo bonus nisi enim anima amisit C 33, 4. vos l. — in dextris vestris portare C 58, 8. l. repetere II III 61, 28. *pass.* II I 41, 6. l. per manus retinendam J 31, 22. l. patriam parentisq. armis tegere C 6, 5 *cont.* J 87, 2. pauci l. pars magna iustos dominos volunt II IV 61, 18. l. in lubidinem vortere J 41, 5. vindicare plebem in libertatem J 42, 1 *cont.* C 20, 6. adepta **libertate** quantum civitas creverit C 7, 3. quies et otium eum l. II I 41, 9. eius de libertate ingeni diximus J 30, 3. de l. po. Romani nihil pactum II I 20. in l. aetatem acturos J 50, 4. pro l. certare C 58, 11 *cont.* II III 61, 4. — — niti J 31, 17.

libertus C 50, 1. 2. 59, 3.

Libus J 18. Hercules Libus J 89, 4.

licentia alia aliis est C 51, 12. in maxima fortuna minima licentia C 51, 13. paulatim crevit C 51, 30. ne polluta l. invidiam adenderet J 15, 5. quos l. atq. lascivia conruperat J 39, 5. necis civium et vitae l. II I 41, 13. licentiam in vos auctum atq. adiutum properatis II III 61, 16. nihil praeter iniuriae licentiam eripiebant C 12, 4. J 31, 22 (faciendi). agundarum rerum — — au ipsi permittit J 103, 3. — am scelerrum quasi — contactu ad integros procedere II I 48, 9. per — am insolecere animum C 6, 7. luxa atq. licentia cavendum II I 48, 11. cetera ex l. — in tempus arere II III 61, 12.

licet, quam veram licet cognoscas C 35, 2. vel bello vel pace clarum

feri licet C 3, 1. an quoquam mihi adire licet J 14, 17. quo facilius sociorum iniurias curare licet J 14, 19. neque vivere lubet neque mori licet sino dedecore J 14, 24. in victoria vel ignavis gloriari licet J 53, 8. incipere (bellum) cuius licere J 83, 1. meamet facta mihi dicere licet J 85, 24. id adeo experiri licet J 110, 4. quam captum ire licet II 141, 20. tibi perpetua pace frui licet II IV 61, 2. cui ne mortem quidem honestam sperare licet II II 41, 2. quia huc ire licet atq. illuc II III 61, 26. quando per illam licet festina J 102, 9 *cont.* 14 (— si per Marium liceret). ut si liceat avidus fecerit II 141, 19. liceatne tum pacem agere II IV 61, 1. quas honeste habere licebat C 13, 2. omnia quae licebat relinquere J 85, 38. diem, autem quam sine fraude liceret ab armis discedere C 30, 2. si — liceret J 102, 14. neque cuiquam nostrum licuit lege uti C 33, 1. licuit vobis in exilio aetatem agere C 58, 13. cui licerit in regno manere J 14, 20. neque illis diutius victoria uti licuisset, quin — C 39, 4. = *licentius*. quo res communis licentius gereretur J 108, 2. Romanos laxius licentiusq. futuros J 87, 4.

Licinia. lex Licinia II 145. = M. Licinius Crassus C 17, 19, 47, 48. II IV 15, 33, 34. = P. Licinius Lucullus J 37, 1. L. Licinius Lucullus II III 17—35. IV 43 *sq.* = G. Licinius Murena C 42. = G. Licinius Murena H III 61.

licior proximus Iugurthae J 12, 3.

ligneus. vasa — lignea J 75, 4.

Ligus mulier II II 8. Ligurum cohors J 38, 100. Ligus quidam ex cohortibus auxiliariis miles gregarius J 93, 2 *sqq. cont.* II i 54.

Limetanus *vid.* Mamilius.

limosa. planities limosa J 37, 4.

limus. saxa limum trahunt J 78, 2.

lingua. quos (manus —) lingua perinuro — alebat C 14, 3. fiducia augeri nostris coepit et promi lingua II III 67, 11. Eius civitatis lingua modo convorsa J 78, 4. iguara lingua commercio prohibebat J 18, 6. onittandum morem impigrae linguae II III 61, 13. neque moderari linguam J 82, 2. aliud in lingua promptum habere C 10, 5. I. quam mann promptior J 44, 1. neque animo neque I. competere II I 88. I. et corpore porcitum H II 35. barbara lingua Manros pro Medis adpellantes J 18, 10. lingua (*mea*) — usi sunt II II 41, 4. hi — dissimili lingua C 6, 2.

linteus. operimenta linteae H IV 59.

litterae — Faesulis adlatae C 30, 1. J 71, 1. 4. litteris — cognitio J 73, 3. — as Voltoreio ad Catilinam dat C 41, 4. optimo cuique mittit C 34, 2. ad Iug. J 25, 5. 70, 5. quae de Metello et Mario missae erant J 73, 3. perfectis litteris C 47, 3. — as in senatu recitavit C 30, 1 *cont.* 34, 3. J 24, 1. 25, 1. litteras nomine Catilinae sibi redditas C 34, 3. quas Micipsae redderet J 9, 1. Earum exemplum infra scriptum C 34, 3. 44, 4. quarum sententia haec fuit J 24, 1. cum litteris — eum dimisit J 9, 1. scribium eum litteris C 46, 6. interrogatus de litteris C 47, 1. ex litteris imperatoris cognovit J 9, 3. per litteras Roma certior fit J 82, 2. — — a Mario petivit J 105, 1. — — numeri eorum gnarus II I 70. coargnuat praeter litteras sermonibus C 47, 2. = neque litteras Graecae didici J 85, 32. quae illi litteris, ea ego militando didici J 85, 13. litteris Graecis et Latinis docta C 25, 2. — — iuxta atq. doctissime eruditus J 95, 3.

littus. gregem prope littora regebat H II 8. littora Italiae propinqua firmavit H IV 10. ad Tauromentana littora H IV 22.

lixa J 44, 5. 45, 2.

loco. dolia sub trabes locata H IV 8. castra locata J 100, 3. ibi praedam captivosq. et impedimenta locaverat J 81, 2. ubi stipendium et conmeatum locaverat J 90, 2. cohortis in fronte, ceterum exercitum in subsidiis locat C 59, 5. equitatum omnem in cornibus J 49, 6. primos et extremos cum manipulis — tribunos locaverat J 100, 2. qui in proximo locati fuerant J 59, 1. alios super vallum [in munimentis] locare J 100, 4.

liberos parentisq. in maris locaverant H i 39. stationes locatae pro castris H i 43. apud Praeneste locatus H i 25.

locuples. sese praedia locupletem fore J 84, 4. milites modesto imperio habiti simul et locupletes J 92, 2. proscriptiones locupletium C 21, 2. nti quisq. locupletissimus H i 10.

locus. est in carcere locus C 55, 3. Catabathmon qui locus Aegyptum — dividit J 19, 3. talibus non locus ullus asper aut arduus C 7, 5. Ingurthae oportunus J 91, 7. aggeribus inportunus J 92, 7. neque locus neque amicus quisquam teget C 58, 10. quae locus praebat J 67, 1. si quos locus aut casus coniunxerat J 97, 5. cum rem locus admonuit J 79, 1. uti suis receptui locus esset J 98, 3. ultra neque gaudio neque curae locus est C 51, 20. si peccato locus esset C 52, 35 (vid. *infra acc.*). **loci** angustiae C 58, 20. difficultas J 98, 5. facies C 55, 4. J 78, 3 (—orum). ingenium H III 18. iniquitas J 92, 9. insolentia J 50, 6. laxitas H IV 41. natura J 23, 1. 49, 5. oportunitas J 37, 4. 47, 2. 48, 2. guarus H III 99. ignarus J 12, 3. ad id loci venire C 45, 3. J 75, 7. is ad id locorum talis vir J 63, 6. post id locorum J 77, 2. post ea loci J 102, 7. neque **loco** neque homini cuiq. satis credere C 31, 2 *cont.* J 72, 2. quem **locum** Catabathmon adpellant J 17, 4. arae, quem locum — finem habere J 19, 3. locum castris antecapere J 59, 1. quem quisque locum vivos pugnando ceperat C 61, 2. locum cepero editiorem J 58, 3. H I 98. quem locum Marius capere intendit J 92, 6. colloquio diem 1. delegeret J 108, 2. locum uti desereret J 38, 3. — mutare J 44, 4. — ubi praesto fuerint praedicti J 75, 5. suis omnia provisae — locum superiorem J 49, 2. tempus aut locum pugnae quaerere J 55, 8. — insidiis temptari J 46, 6. locum editum H III 70. locum introeundi hostibus dedit J 38, 6. — invadendi quaerere J 85, 5. ad locum pergit J 94, 1. in eum locum Lentulus demissus est C 55, 5. in locum accum deducit C 59, 1. J 52, 5. — — tumultum pervenit J 91, 3. — — ambobus placitum conveniunt J 81, 1. quem in locum vellent processuros J 79, 8. non ultra contentis locum memores libertatis H III 61, 14. **loco** cedebant H i 56. — pulsus C 9, 4. loco munitae urbes J 61, 1 *cont.* 76, 2. viris aut loco opportunissimae J 88, 4. loco summo potitur H IV 56 *cont.* locis multis J 92, 4. loco amisso J 52, 4. tempore et loco constituto J 113, 2. loco suo pugnam facere J 61, 1. — alio atque alio noctu requiescere J 72, 2. neque alio loco de Sulla dietari sumus J 95, 2. natus haut obscuro loco C 23, 1. loco humili Picens H IV 25. vos mihi cognatorum loco ducerem J 14, 1. praediae loco habitati H I 48, 5. multi ex loco servi H III 67, 17. in loco manentes J 101, 4. in eo loco — ilex — coaluerat J 93, 4. — — aras consecraverat J 79, 10. quo in loco inter se obvii fuissent J 79, 4. in ullo loco amplius uoratus J 76, 1. in adverso loco victor tamen virtute fuisset J 55, 1. quo (in) loco res nostrae sicut C 58, 5. pro loco exercitum instruit C 59, 1. pro tempore atq. loco paratis omnibus J 57, 2. pro re atque loco paulatim procederet J 50, 2. **loca** amoena voluptaria C 11, 5. exusta solis ardoribus J 19, 6. arida atq. vasta J 75, 2. Inter illos et frequentem Numidiam multi vastique **loci** erant J 78, 5. **locorum** asperitas J 75, 10. 89, 4. egestas H III 52. gnaritas H III 68. peritiam J 46, 8. pergnari H IV 1. sciens J 85, 46. 97, 3. Capsam aliosque **locos** munitos amiserat J 97, 1. locos suos communire J 66, 1. proximus nostro mari locos occupavere J 18, 4. omnia — locos tempora — industria viceerat J 76, 1. in eos locos venisse J 78, 1. in locos difficilis abeunt J 87, 4. Romano per omnis locos et conventus de facto consulis agitari J 30, 1. **loca** plerumque hostiliter adcedit J 20, 3. — una defendere nequiverat J 54, 8. — proxima tribunis dispersit J 59, 1. — atq. tempora cuncta explorat J 35, 5. — tacta inculta, foeda atque formidulosa habere C 52, 13. — oportuna duodecim urbis incenderent C 43, 2. — — armatis obsidero C 27, 2. — alia deinde alia petiverant J 18, 7. — ea possedere quae — Numidia adpellatur J 18, 11. — abdita scrutari J 12, 5. — cetera usq. ad Mauretaniam Numidae tenent J 19, 4. proximi

loca hostium H IV 66. in Apuliam circunq. ea loca missi C 30, 3. in loca propinqua thesauris concessere J 12, 2. — — inuicta contulerant J 90, 1. — — occulta discedit J 36, 3. — — Numidine opulentissima pergit J 51, 6. se praemisisse — item alios in alia loca oportuna C 27, 1. in loca sola proficiscitur J 103, 1. — saltuosa et natura inuicta se receperat J 51, 3 *cont.* 58, 6. per saltuosa loca — ductare J 38, 1. per loca aequalia et nuda gigantum ventus harenam excitavit J 79, 0. vastis omnibus circum locis H IV 61, 15. multitudinem artis locis pugna prohibere H IV 61, 15. locis superioribus circunventam planitiem J 68, 2. locis inferioribus — sequebatur C 57, 1. alia aliis locis proelia facere J 87, 1. locis duobus haut longe inter se castra faciebant J 55, 6. — ex copia maxime idoneis vineas agere J 76, 3. — omnibus trepidare J 38, 5. obpugnare aut parare J 60, 1. pugnae copiam facere J 82, 1. Romanorum ordines conturbare J 30, 1. neque usque male dictis lacerant J 85, 26. — oportunis arma parare C 24, 2. — superioribus conserat J 51, 3. ex editioribus locis J 98, 7. quibus in locis — hostium copias — fuderit C 7, 5. diutius in his locis esse C 58, 6. in alienis (locis) bellum gerere J 51, 8. exercitum in eisd. locis operiri iubet J 51, 9. solet in illis locis tempestas haut secus atque in mari trahere J 79, 6.

Lollius. M. Lollius Paliennus H IV 25.

longineus. fugam in Oceani longinqua H I 61.

Longinus *vid.* Cassius.

longus. memoriam nostri quam maxime longam efficere C 1, 3. — a spes auxilliorum H I 3. longissimo nevo H I 78. — **longe** a continenti H III 57. 1. a suis repositus est C 61, 1. non l. a moenibus aliquot fontes erant J 89, 2. Erat haut longe ab J 17, 1. 92, 5. haut l. a mari conserat J 21, 2. duobus locis haut l. inter se castra faciebant J 55, 6. haut l. ab oppido Circa — sese ostendunt J 101, 1. quod tempus haut l. aberat J 30, 1. longe alia C 52, 2. — aliter J 7, 3. 11, 1. 1. diuersas C 31, 3. 1. aevior H III 61, 10. 1. maxima J 9, 2. — ea res longius nos ab incepto traheret C 7, 7. neque suos — ius abire sinunt J 98, 5. — ius euntes H IV 52. neque urbem longius tueri poterat C 20, 1.

loquax magis quam fecundus H IV 25.

loquor. facta locutum J 11, 1. pauca praesenti consilio locutus de invidia — atque ut — J 20, 5. — de re p. loquar J 85, 11. — eorum Aspare locutum J 109, 1. quid de Statilio — loquar C 52, 1. lulisee modi verba locutus est C 59, 5 *cont.* J 102, 1. Sic locutus J 9, 2. hoc modo locutum J 13, 9. apud negotiatores erimiose simul et magnifice de bello loqui J 64, 5. parum libero ore locutus J 95, 2. latius — apud Numantiam loqui didicerat J 101, 6. de tribunicia potestate loqui ausus H III 61, 8. finem loquendi fecit J 15, 1.

lubet. quidquid animo lubet. sume utere J 110, 4. mihi — forte lubuit adtendere C 53, 2. quae mihi lubet confiteri J 85, 39. nunc neque vivere lubet neque mori licet sine dedecore J 11, 21. regno uti lubet consulite J 24, 10. sienti regi lubuerat pax convenit J 38, 10. uti cuiq. lubebat ab signis aberat J 44, 5. cuius rei lubet simulator C 5, 4. inpaue quae lubet facere J 31, 26. — ex eis Boechus lubens accepit J 104, 3.

lubidinosus. bonus et inobis lubidinoso occidere C 51, 30.

lubido. quibus lubido atq. luxuria ex rapinis nihil relicui fecerant C 28, 1. ntriusq. cladis non lex, verum l. eorum finem fecit J 31, 7. quae bellum atq. l. victorum fert C 21, 2. l. stupri ganeae ceteriq. cultus non minor inuenerat C 13, 3. pro continentia l. inuasit C 2, 5. hunc maxum l. inuaserat rei p. capiundae C 5, 6. quem tanta l. extinguendi me inuasit J 24, 2. tanta l. cum Mario eundi plerosq. inuaserat J 81, 3. fortunae lubido gentibus moderat C 51, 25. si l. possidet ea dominatur. animus nihil valet C 51, 3. l. advorsum nos suavit J 108, 3. uti cuiusq. lubido erat J 86, 2. tanta l. in partibus erat J 40, 3. quem inhonesta, et pernitiosa lubido tenet gratificari J 3, 1. lubidinis et divitiarum victor J 63, 2. homines effrena

tae —inis in utroq. sexu H IV 53. nemo **lubidini** et usui simul paruit C 51, 2. alterius —ini male facta condonare C 52, 8. animus neque delieto neque l. obnoxius C 52, 21. cibus — non **lubidini** neque luxuriae erat J 80, 8. **lubidinem** domiuandi causam belli habere C 2, 2 *cont.* J 81, 1. —iuem in armis habebat C 7, 4. quae contra —iuem animi recte fecere C 51, 4. libertatem in —iuem vortere J 41, 5. **lubidine** sic adensa C 25, 3. metu atq. **lubidine** diuorsus agitabatur J 25, 2. pernitiōsa —ine paulisper usus J 1, 4. summa iue divitias vincere nequeunt C 20, 12. a cōsuetā l. animum continuit J 15, 5. ex **lubidine** magis quam ex vero celebrat obscuratq. C 8, 1. quaestio exercita ex rumore et l. plebei J 40, 5. victoria ex l. sua usa J 42, 4. bellum nisi ex illius l. geri non posse J 54, 5. ex l. leges imperantur H 18, 17. animus hant facile **lubidinibus** carebat C 13, 5.

Lucania H IV 1, 2. **Lucanus**. ad Naris Lucanas H III 67, 4. ager Lucanus H III 69.

luctuosus. —a victoria C 58, 21.

luctus. varie laetitia maeror, luctus atq. gaudium agitabantur C 61, 9. urnis cadaveribus, cruore atq. luctu omnia compleri C 51, 9. luctu atq. enede omnia complentur J 92, 3. cum mucrore atq. luctu — vitum exigunt J 14, 15. iu luctu atq. miseris C 51, 20.

luculentus. orationem —um C 31, 6.

Lucullus *sct.* Licinius.

ludibrium. quibus — videntur —o fuisse divitiac C 13, 2. ubi alienae superbiae —o fueris C 20, 9. quam —o fueritis superbiae paucorum J 31, 2. populus —o habitus J 34, 2.

ludificor. mora consulcm ludificari J 30, 2 (*libri* —are). ludificati incerto proelio J 50, 4.

ludus. dies ludum atq. lasciviam ostentabat J 60, 2. ludi Apollinis Circenses H II 90.

luguber. nuntiis lugubribus H i 98.

lumen. maiorum gloria posteris quasi lumen est J 85, 23. nubes foedare lumen H i 104. obscuro etiamtum lumine J 21, 2. incerto — H IV 15.

luna. tertia luna erat *rest. pro* tunc H III 15.

Lusitania H i 67.

Lutatus. Lutatorum gens H 1 41, 3. Q. Lutatus Catalus C 35, 49 *in*. H V 15. H 1 61, 10. 1 14, 48, 6. 19, 22.

lux ubi adventabat J 99, 1. ante lucis adventum J 91, 3. multa iam luce H III 67, 7. prima 14. prima cum luce H III 67, 20. lucēs H i 116.

luxuria atq. avaritia C 5, 8. 12, 2. 52, 7. 22. **lubido** atq. l. C 28, 4. l. et ignavia J 85, 43. instrumenta luxuriae C 25, 2. luxuriae modum fecerat C 24, 3. tempus concedere J 61, 3. cibus non **lubidini** neque luxuriae erat J 89, 6. luxuria atq. inopia praecps abierat C 25, 4.

luxuriosus. otio —o esse J 95, 3. — exercitum **luxuriose** babuerat C 11, 5.

luxus. non se luxu (*sic nonnulli libri*) neque inertiae conrumperendū dedit J 6, 1. per luxum atq. ignaviam aetatem agunt J 2, 4. ea omnia luxu antecapere C 13, 3. luxu atq. licutia cārendum H 1 48, 11. luxu atq. desidia civitas corrupta C 53, 5. l. atq. avaritia iuventus corrupta H 1 12.

luxus. luxu pede H V 2.

Lycæonia H V 10.

Lycia H II 32.

Macedonia J 35, 3. H II 41, 7. rex Macedonum Philippus H IV 61, 5 *sqq.* bellum Persi Macedonicum H 1 6 *cont.* C 51, 5.

machina. —is omnium generum Circam adgreditur J 21, 3.

machinatio *susp.* J 92, 7.

machinor. consulibus — pernitiem machinabantur C 18, 7. cum machinato strepitu toutrum H II 23, 3. indicium illud a P. Antronio machinatum C 48, 7. regis cura machinata fames H III 34.

mador. ne munimenta madore infirmarentur H III 20.

Maccenas H III 1.

maeror. lactitia maeror — agitabantur C 61, 9. cum maerore atq. luctu vitam exiguat J 14, 15. metus atq. maeror civitatem invasero J 39, 1.

maestus paulisper ex conspectu abit J 68, 1.

magis. primo magis ambitio quam avaritia animos hominum exercebat C 11, 1. res tempus — magis quam oratio mea hortantur C 20, 15. prohibendo magis quam vindicando exercitum confirmavit J 45, 3. igni magis quam praeda ager vastabatur J 55, 5. magis opere quam natura munim J 57, 1. siti magis quam alia re deccnditur J 89, 5 *cont.* 90, 1. 92, 2. illa quam haec tempora magis placent J 31, 20 (*cont.* si libertas et vera magis placent H I 48, 20). quae negotia multo magis, quam — proelium terrebant J 54, 7. omnia magis quam — J 58, 1. enectas res ex lubricine magis quam ex vero celebrat obscuratq. C 8, 1 *cont.* 9, 5. 11, 7 (quam quod — foret). 20, 17. 48, 2. 51, 5. 52, 3. J 1, 5 (neque regerentur magis quam regerent easus). 8, 1. 14, 22. 15, 1. 20, 2. 5. 31, 18. 35, 7. 9. 40, 3. 66, 2. 73, 4. 54, 3 *cont.* II II 80. J 82, 3. 97, 5. 100, 5. 111, 1. II I 41, 1. 48, 3. 17. IV 25, 61, 13. i 39. 95. quam ex fortissumis magis quam familiarissimis paraverat J 98, 1. magis dandis quam accipiendis beneficiis amicitias parabant C 6, 5 *cont.* 10, 5. 17, 5. 48, 5. 51, 6. 7. J 1, 2. 4, 4. 14, 5. 74, 3. 85, 45 (magis strenuus quam felix). 101, 7. 108, 3. dignitati quam irae magis consulens J 33, 3. ius non legibus magis quam natura valebat C 9, 1 *cont.* J 61, 1. 36, 3. 98, 1. specie magis quam usu potiorum J 16, 5. quo minus petebat gloriam, eo magis illa sequebatur C 51, 5. quo clarior eo magis anxius erat J 55, 4. statui perscribere eo magis quod — C 4, 2 *cont.* J 22, 1. si — non timet, eo magis refert me mihi timere C 52, 16. eoque magis properaret C 48, 4. neque — eo magis honesti sunt J 3, 1. neque eo magis cupido Iugurthae minuebatur J 20, 6. quo magis properandum est C 52, 35. quo magis admiranda est J 2, 4. vine corporis an virtute animi res militaris magis procederet C 1, 5. pigeat an pudeat magis J 95, 3. dein largiundo magis incendere C 38, 1. nobilitas factione magis pollebat J 41, 6. milites religione pluvia magis usi J 75, 9. animi imperio, corporis servitio magis utimur C 1, 2. in dies magis C 20, 6. II III 61, 28. magis magisque in dies C 5, 7. J 7, 6. magis magisque J 6, 2. 53, 1. se extollere magis magisque in promptu habere C 7, 1. quo omnia industria magis magisque in aperto sint J 5, 3. in laxiores agros magisque pecuarios H III 67, 14. maiora et magis aspera J 89, 3. quo inter se magis fidi forent C 22, 2. quae — velle manifesta magis ex illo habere J 33, 4. Persae intra Oceanum magis J 18, 5 *cont.* 9. — nomen sibi addidere, magis ei qui — processerant J 18, 12. neque ultum hortor, magis ut requiem capiat H III 61, 17 *cont.* J 85, 49. 96, 2. nihil dolo factum ac magis calliditate Iugurthae J 107, 3. quos prohibere magis decebat H I 18, 1.

magistratus. iuani specie magistratus H III 61, 3. ea potestas — magistratui maxima permittitur C 29, 3. magistratum continuaro J 37, 2. ingredi J 43, 3. alium post alium ab eo sibi peperit J 63, 5. maiores — patricium magistratum — paravere H III 61, 15. abdicato magistratu C 47, 3. quo plebem in magistratu placidius tractarent C 39, 2. magistratus et imperis J 3, 1. minores magistratus processent C 30, 7. seditiosos J 73, 5. magistratum insignia C 51, 38. imperia J 77, 1. avaritia C 40, 3. J 43, 5. superbia C 33, 3. imperatorum atq. m. vitia C 53, 5. dono dantur in provinciis magistratibus H III 61, 27. magistratus adeptus sum J 4, 4. polliceri —us sacerdotia rapinas C 21, 2. —us provincias tenere C 39, 2 *cont.* J 41, 7. alios magistratus plebes, consulatum nobilitas per manus tradebat J 63, 6. Romam ad —us rogandos proficiscitur J 29, 6. per —us administrabat J 19, 7. in magistratibus egi H II 41, 4. quibus praelatus in —ibus capiendis H I 41, 21. *Susp.* vitiosis magistratibus H III 1.

magnificus. in subpliciis deorum magnifici, domi parci erant C 9, 2. incedunt per ora vestra magnifici J 31, 10. Iugurtham magnificum ex Auli socordia J 55, 1. Rhodiorum civitas magna atq. magnifica C 51, 5. quantum aut quam magnificum imperium populi Romani sit C 52, 10. quasi

practura — alia omnia huiusce modi per se ipsa clara et magnifica sint J 4, 8. res gestae amplae magnificaeque C 8, 2. belli spolia magnifica C 20, 75. dictitare — alia — magnifica pro se et illis dolentia J 84, 1. = vel **magnifice** vel molliter vivere C 17, 6. compositae atq. magnifice casna rei p. miserati sunt C 51, 9. eriminose simul et magnifice de bello loqui J 64, 5. donatum atq. laudatum — e J 8, 2. iusta illi — e fecerant J 11, 2. silentis neque tam — e sumentis proclium H III 67, 10.

magnitudo animi par C 51, 1. n. sceleris eorum omnium ingenia exuperat C 51, 8. eo magnitudinis procederent, ubi — aeterni fierent J 1, 5. magnitudinem regis sui — extollunt J 103, 7. ignoscendo populi Ro. — dinem auxisse H I 18, 6 *cont.* J 26, 1. propter magnitudinem aeris alieni C 33, 2. — — populi Ro. J 26, 1. post — inem nominis Romani J 5, 4. sinus inopes magnitudine J 78, 2. res p. magnitudinis sua vitia tolerabat C 53, 5. quibus rei p. — ino belli timor insolitus C 31, 3. nobilitas nitebatur pro sua magnitudine C 38, 2. magnitudine facinoris percussus J 70, 5. — itineris fessi J 68, 2. — pecuniae in pravo abstractus J 29, 2. — periculi impulsus C 49, 2. pro magnitudine inperi — deceat J 14, 16. ea res pro magnitudine parum coepta est C 22, 4. de moribus — singulatim aut pro — ino dissetere J 12, 5.

magnus. — bellum J 5, 1. 79, 3. causa C 51, 41. certamen C 1, 5. civitas C 51, 5, 35. J 12, 4. 69, 3 (magna et opulens *cont.* J 14, 18. 79, 2. 75, 1). clades atq. calamitas C 39, 4 *cont.* 51, 33. J 59, 3. clamor J 53, 2. copia C 2, 10. 28, 1. 51, 4. J 83, 1. copiae C 43, 1. 56, 4, 5. eura J 106, 1. divitiae J 2, 2. equitatus J 95, 1. exercitus C 17, 7. 32, 2. 57, 4. J 20, 7. H IV 61, 11. faunae H I 67. fons J 98, 3. frequentia ordinis C 46, 6. gaudium J 69, 1. gloria C 3, 2. 59, 6. J 89, 6. 114, 3. H I 55. H 23, 1. hortamentum J 98, 7. industria H III 11. ingenia scriptorum C 8, 3. imperium C 51, 12. 54, 4. imperia consulum H III 61, 16. invidia C 49, 4. itinera C 57, 1. J 37, 3. 56, 2. laetitia J 102, 5. legiones C 53, 3. manus C 43, 2. J 12, 3. 20, 3. 58, 1. mare J 18, 6. 78, 3 (magnam esse coepit). merces C 21, 1. 41, 2. J 33, 1. multitudo C 30, 1. J 64, 5. 97, 3. H II 2. munera J 13, 7. 80, 3. nobilitas C 7, 6. opes J 70, 2. H IV 61, 16. opportunitates C 43, 3. oppidum J 75, 1. 89, 4 (atq. valens). opus H III 67, 3. oratio H IV 70. pars C 53, 1. J 15, 2. 19, 7. 51, 3. 56, 5. 58, 2. 60, 7. 62, 7. 76, 1. 85, 46. H II 52. IV 61, 18. pecunia J 97, 1. pericula C 25, 1. praesidia J 14, 18. 62, 9. rapinae C 28, 4. reges C 10, 1. H IV 61, 22. res J 75, 10 (atq. insolita). res p. (magnam ex parva fecere) C 52, 19. scientia J 63, 2. solitudines J 80, 1. spes C 16, 5. 20, 2. 58, 18. J 33, 4. 43, 5. tempestates C 20, 3. tumultus H II 40. turres H I 15. urbs J 56, 1. usus J 4, 1. H I 55. vir J 45, 1. virtus C 3, 2. vis C 5, 1. 33, 1. 60, 5. J 60, 1. 6. 79, 6. 91, 5. J 38, 5. 53, 1. 92, 7. H I 41, 2. 46. vox J 56, 4. H I 56. quae illos magnos fecere C 52, 21. audendo — magui facti H IV 61, 20. haut sane quisquam Romae virtute magnus fuit C 53, 5. Cato clarus atq. magnus habetur C 53, 1. J 92, 1 *cont.* C 54, 2. imperium magnum atq. late valuit J 5, 4. ut alia magna et egregia tua omittam J 10, 2. magna atque mirabilia portendi J 63, 1. = maior auctoritas C 10, 6. commodum J 4, 4. copia C 52, 20. eura J 85, 2. H III 67, 27. dedecus J 31, 17. negotium C 51, 21. numerus J 86, 4. opes C 41, 2. H II 21. promissa J 80, 3. sapientia C 51, 42. studium H II 21. 96, 4. virtus C 51, 12. vis J 56, 6. maior atq. clarior haberi roepit J 92, 1. maiora alia inperabat C 16, 2. maioribus adstricto J 70, 2. maiora et magis aspera adgredi J 89, 3. neque minus aliud neque praestabilius invenias J 1, 2. sibi neque minus neque varius quidquam esse auctoritate senatus J 22, 2. in minus celebrare J 73, 5. — — componere H III 60. — — audivit H II 70. maiores nati J 25, 4. maiores C 5, 9. 11, 5. 12, 3. 31, 7. 33, 1. 2. 51, 4, 5, 37. 52, 19. 30. 36. J 4, 5. 7. 11, 3. 8. 17. 31, 6. 17. 33, 3. 42, 1. 44, 3. 55, 1. 62, 5. 85, 4. 12. 17. 21. 23. 29. 36. 38. 86, 2. 95, 3. H I 12. 14. 41, 2. 3. 23. 26. H II 11, 10, 13. H III 61, 1. 6. 12. 15. i 51. = **maximus**. quibus maxum

et elari estis H I 41, 1. **Iupiter maximus** J 107, 2. **maximae aerumne** J 40, 3. **amicitia** J 61, 4. **auctoritas senatus** C 33, 3 (quo — foret). **beneficium** J 85, 3, 26. **bonum** C 43, 4. **certamen** C 7, 6. **clamor** C 60, 2. **concordia** C 9, 1. H I 8. **copia** J 61, 4. **copiae** C 7, 7, J 13, 2, 48, 2 (quam maximas potest). **cupido** J 80, 6. **cura** J 68, 1. **divitiae** J 31, 9, 19. **documentum** C 9, 4. **dux** H i 102. **facinus** (atq. pulcherrimum) C 20, 3. **facta pro maxumis celebrantur** C 8, 3. **fiducia** H I 11, 22. **fortuna** C 51, 13. **gaudium** H I 16. **gloria** C 2, 2. **honores** C 49, 3. **industria** J 4, 3. **imperium** C 2, 2. **invidia** J 13, 7. **itineria** H IV 51 (quam). **lubido** C 5, 6. **metus** J 107, 1. **munera** C 49, 3. **necessitudo** C 17, 2. **negotium** J 85, 28. **nomen** H I 41, 2. **ope** J 14, 20. **pars** C 43, 2. **periculum** C 52, 28, 36, 58, 17. **potestas** C 29, 3. **res** (*plur.*) J 10, 6. **seelus** C 46, 2. H I 41, 18 (vel m.). **silentium** J 60, 1. **spes** C 37, 8, 40, 4. J 29, 3. **spolia** H IV 61, 20. **terror** J 7, 4. **turbamentum** H I 41, 25. **urbs** J 48, 1. H IV 61, 19. **usus** J 11, 1. **utros** H III 19 (quam m.). **virtus** J 8, 1, 9, 2. **vis** C 60, 3. J 58, 3, 91, 1. **vox** H I 42, = **maxime**. m. **negotiosus** C 8, 5. **miserabile** C 36, 4. **tutos** J 14, 2. **impigros** J 23, 2. **idoneus** J 76, 3. **cultu** quam m. **miserabili** J 33, 1. q. m. **manifestos habeant** C 41, 5. **divorsi** J 50, 5 *cont.* 50, 3, 101, 4. **memoriam nostri quam maxime longam efficere** C 1, 3. **maxime praestabant** C 37, 5. **valent** C 51, 43. **timetis** C 52, 28 *cont.* 58, 17. **adriverat** J 5, 4. **celebratum** J 47, 1. **maximae vellem** H I 48, 1. **laetabatur** H I 55. **hortabuntur** H IV 61, 3. **quoniam modo maxime ulgi** C 33, 5. **quae res maxime tanta negotia sustinisset** C 53, 2. **si maxime animus ferat** C 58, 6. **post Carthaginiis exedim maxime aetatae sunt** H I 9. **quos inter maxime** H I 113. **dempserat, maxime apud veteres** — **viros** H II 23, 5. **maxime festinans** — **antecepere** J 21, 3. **maxime sperans** J 25, 9. **ut Iugurtham maxime vivom, sin id parum procederet, necatum sibi traderent** J 46, 4. **incendium crudelis** — **ac sibi maxime calamitosum** C 48, 2. **proximo ac maxime fido sibi** J 35, 4. **omnes ac maxime qui** J 39, 1 *cont.* 40, 2, 93, 3. **ac maxime quod** J 31, 1. **ac maxime occulte** J 35, 4. **vellem possem** — **ac maxime deberi mihi** J 14, 3. **ac maxime eos potentia Scenri impediabat** J 30, 2. **ac tum maximo** H III 73. **vulgus et maximo Numidarum** J 66, 2. **quibus saevitissimae ingitata et maxime fevoris onere oppressa** H I 9. **per obsequiam et maxime odium Sullae** H II 49. **omnia non serva et maxime regna hostilia ducunt** H IV 61, 17. **quibus rebus** — **maximeque ferocin regis** H I 48. **set maxime adulescentium familiaritates adpetebat** C 14, 5. **condebant, set ex omnibus maxime Senurus** J 15, 4. **inventus plerumque, set maxime nobilium** C 17, 6. **studium modestiae decoris, set maxime severitatis** C 54, 5. **pollens** — **set multo maxime ingenio validus** J 6, 1. **cum** — **tum maxime** J 43, 5, 104, 3.

maiestas. **erat maiestatis vestrae** J 14, 7. **per maiestatem imperi** J 21, 10. **leges maiestas vestra, divina et humana cuncta hostibus tradita** J 31, 9. **maiestatis constituendae gratia** J 31, 17.

malificium. **cetera** — **a tum persequere** C 52, 4. **si** — **a nou sint** J 31, 28.

malificus. — **i generis animalia** J 17, 6.

malitia. **virtute non malitia Scipioni placuisse** J 22, 2.

malivolentia atq. **invidia** **dieta** C 3, 2. **innocentia** **pro** — **a duci** C 12, 1.

malis. **ignoscere quam persequi** C 9, 5 *cont.* 51, 38, 54, 5 (esse quam videri bonis). J 10, 3, 32, 5. H III 61, 23. IV 61, 23 (quam victor fieri). **mene an illos ex sese gigni maluorint** J 85, 16. **sua** — **laudari quam ipse** — **narrare malebat** C 8, 5 *cont.* 37, 10. J 35, 3. **ut malitis civis vestros perperam quam recte fecisse** J 31, 27. **set ea nullo dicere** C 51, 4. **omnia malle quam victi abire** J 70, 7 *cont.* H I 41, 2. **sanguinem nemini quam omnia malit** J 24, 2. **inerta pro certis, bellum quam pacem malebant** C 17, 6. **pacem quam bellum** J 102, 5 *cont.* 70, 5, 81, 4.

malus. **gratuito malus atq. crudelis erat** C 16, 3 *cont.* J 10, 6. **bonus** — **malus** J 31, 28. **regibus boni quam mali suspiciones sunt** C 7, 2, 37, 3, 51, 30, 52, 13, 22. J 31, 15, 27. H I 48, 13. **boni malique, strenui et inbelles**

J 67, 2. boni et mali cives adpellati II I 10. mali atq. scelesti C 52, 15. suscepto malorum patrociniu C 48, 4 *cont.* 54, 3 (miseris — malis). H I 48, 9. mala ambitio C 4, 2. artes C 3, 4. 13, 5. J 41, 1. conscientia J 62, 8. eventus C 11, 4 (bonis initiis malos e.). exempla C 51, 27. facinora C 16, 1. fama J 35, 4. fructus H II 96, 9. ingenium (malum pravonique) C 5, 1. malo more viacere J 42, 3. mali mores C 3, 5. 18, 4. 37, 8. 52, 10. J 41, 2. m. pugna J 56, 3. mala res, spes multo asperior C 20, 13. malarum rerum audacia C 52, 11. malae secundaeque res H II 41, 1. mala venena C 11, 3. = **malum** publicum eos alebat C 37, 7. H I 48, 13. boni aut mali publici gravis existimator II IV 34 *cont.* C 51, 32. id malum in civitatem revorterat C 37, 11. malum improvisum J 91, 5. neque caveri anceps malum potuit J 67, 2 (incipiti malo peractus C 20, 1). superbia connume nobilitatis malum J 64, 1. si quid ex improviso mali accidisset J 14, 16. finem mali credebatis II III 61, 9. qui malo rei p. creverant C 51, 32. in tanto malo J 67, 3. pdore magis quam malo exercitum coercerat J 100, 5. vobis eadem quae mihi bona malique sunt C 20, 3. quibus mala abunde omnia erant C 21, 1. cui mala illa parabantur J 40, 3. intenta mala *cont.* II I 18, 12. pessuma ac diversa inter se mala, luxuria atq. avaritia C 5, 8 *cont.* II I 10 (sucta oriri — sucta). in utroque magis studia partium quam bona aut mala sua moderata J 73, 4 *cont.* J 85, 23. materies omnium malorum C 10, 3. tanta ista mala effugiatis C 40, 3. mortem cuncta mortalium mala dissolvere C 51, 20. in tanta m. praecipitatus J 14, 23. ex populo R. multo plura bona accepisses quam mala perpassus es J 102, 8. cum plura m. expectarem II II 41, 4. m. mea cum tuis bonis misceri H IV 61, 2. ob ipsorum interna mala H IV 61, 13. maiorum gloria — neque bona neque mala eorum in occulto patitur J 85, 23. quem exitum tantis malis sperarent C 40, 2. omnibus malis exercitatus J 14, 21. defessus malis J 11, 24. = **male** adusuetum ad vis II III 62. quae m. consuluerant C 51, 4. male dicere Romanis J 94, 4. ad hoc alia male dicta cum adderet C 31, 8. male dictis increpabat bonos C 21, 4. me vosque — — is laerant J 85, 26. impune male fecisse J 31, 22. ingenium ad male faciendum exerceri II II 41, 4. avidus male faciendi II i 77. alterius lubricum male facta condonabam C 52, 8. male pugnare J 51, 7. 102, 2. 114, 1. = **peior** atque instabilior metu vostro (si — fuerit) H I 41, 1. qui peior an ignavio sit, deliberari non potest II I 48, 3. = **pessumus**. pessimum quemq. C 51, 29. — us omnium J 102, 5 *cont.* II I 48, 15. pessumi servorum H I 41, 2. cum — is et hostibus rei p. II I 48, 22. quae — i et stultissimi decrevere II I 48, 1. p. artes J 85, 43. consultores J 64, 5. facinus C 18, 8. p. ac diversa inter se mala C 5, 8. res p. — a atq. flagitiosissima facta C 5, 9. quam quisque **possumo** fecit J 31, 4.

malus. malo dependens II IV 40.

Mamilius. G. Mamilius Limetanus J 40, 1. Mamilia rogatio J 40, 4. lex J 65, 5.

Mancinus *vbl.* Manlius.

mancipium. — orum praedas ngere J 44, 5.

mando. Ciceroni consulatum C 23, 5 *cont.* J 73, 7. cui mandetis rem p. H II 41, 10. mandat, quibus rebus possint opes confirmari C 32, 2. *Cont.* ad Iovis mandata nostra II i 106. = Lepidi **mandata** animos movere H I 41, 14. mandata brevi conficit J 12, 4. — efficit J 58, 5. — regis exequitur J 35, 5. — verbis dat C 44, 6. — Boechi quaestori patefaciunt J 103, 7. quibuscum — ta Boechi cognoscit J 104, 1. legatos mittit cum mandatis huiusce modi C 32, 3.

maneo. fingere an manere tutius foret J 38, 5. mansurum potius quam — fugi — vitae parceret J 106, 3. infensi intentiq. sine tumultu — ent J 57, 3. qui procul manserant J 57, 6. in loca maentes J 101, 4. in regno — ere J 14, 20. maneat in sententia II I 48, 16. si omnia in eolomia manerent J 14, 16. aequabilem manere J 53, 1. boni fidelesq. mansere J 77, 3. maneat expulsa ngris plebes II I 41, 21.

manipulus. turmas singulas et manipulos circumicias J 49, 2. inter —os disperit J 49, 6. cum expeditis —is J 100, 2.

Manlius. T. Manlius Torquatus C 52, 30. = Gn. Manlius J 114, 1. = A. Manlius J 86, 100, 102. = L. Manlius Torquatus C 18, 5. = G. Manlius C 27, 28, 29, 30, 32, 36, 56, 59, 60. Manliana castra C 32. = T. Manlius Mancinus J 73, 7.

mano. Tigrim et Euphraten uno fonte manare II IV 52.

mansuetudo et misericordia C 34, 1. 52, 11, 27. 54, 2.

manifestus tanti sceleris J 35, 8. rerum capitalium C 52, 36. ut eos quam maxime manifestos habeant C 41, 5. velle magis manifesta ex illo habere J 33, 4.

manus. quos manus atq. lingua periurio aut sanguine civili alebat C 14, 3. manum conserere J 49, 2. 50, 4 (manus). II I 41, 19. manu capere J 5, 4. certare II II 41, 6. consulere militibus J 98, 1. emissia incula J 57, 6. m. sua interfectum J 101, 6. levare timidos J 91, 2. salutem quaerere J 39, 1. significare J 60, 4. tenens Lepidum C 46, 5. vindicare iniurias J 20, 4. 31, 18 (non manu neque vi). manu promptus C 43, 4. J 7, 1. 44, 1. neque consilio neque manu priorem alium pati J 96, 3. aequa manu discedere C 39, 4. manu pene ventre bona patria laceraverat C 14, 2. victoria in manu nobis est C 20, 10. cui exercitus in manu sit C 51, 36. neque mihi in manu fuit, Ingurtha qualis foret J 14, 4. ut tuti simus in vostra manu est J 14, 13. id frustra an ob rem faciam in manu vostra situm est J 31, 5 (*cont.* spes in manibus frustra fulset C 20, 2. quorum res fidesq. in manibus sitae erant J 73, 6). ne per otium torpescerent manus C 16, 3. manuum mercede C 37, 7. qui manus armaverit J 107, 1 *cont.* II I 48, 20. alterius manus impias vix effugi J 14, 14. — subplices ad caelum tendere C 31, 3. Ingurtham ob suos tutandos in manus venturum J 89, 2. si qui in manus venerat obruncare J 101, 4. consulatum nobilitas per manus tradebat J 63, 6. per manus libertatem retinendam J 31, 22. ambusti parietes manus Punicas ostentabant II II 21. manus ferreus — inicere II III 21. superstantium manibus tollitur II 174. homines eruentis manibus J 31, 12. me ex manibus impis eripite J 21, 10. quod victoria ex manibus eriperetur J 82, 3. proclium in manibus facere J 57, 4. = parva manu C 7, 7. 53, 3. cum magna manu C 43, 2. J 12, 3. 20, 3. 58, 1. cum funditorum — delecta manu J 16, 7. cum praedatoria manu J 20, 7. ducta manu hostium J 25, 9.

mapalia J 18, 8. 46, 5.

Q. Marcus Rex H V 11. C 30, 3. 33, 1. 34, 1.

mare Ponticum dulcius quam cetera H III 45. mare saevum inportuosum J 17, 5. — magnum — commercio prohibebat J 18, 6. — magnum esse et saevire ventis coepit J 78, 3. — classibus patefactum esse II I 15. Charibdis mare vorticosum II IV 22. fretum nostri maris atq. Oceani J 17, 4 *cont.* II I 8. J 18, 4. 12. fortuna et maris et belli II II 41, 11. adverso aestu maris H III 26. novo itinere maris H III 50. sine inguinum ingrediuntur mare II III 77. propius mare Africum J 18, 9. ad proximum mare pergerent J 23, 2. immensum sueto mari H III 31. mari placido — circumventa H III 55. hiems mari prohibebat H IV 61, 11. secundo mari prima Cyrene est J 19, 3. mari — ad oppidum pervenit H III 19. — terra fudi, mari exni classe II IV 61, 13. terra marique omnia exquirere C 13, 2. quae populus Ro. terrae atque mari gessit C 53, 2. solet tempestas in illis regionibus haut secus atq. in mari retinere J 79, 6. Sardinia in Africo mari — prominet II II 2. haut longe a mari J 21, 2. qua procul a mari incultius agitabatur J 89, 7. cuncta maria terraeque patebant C 10, 1. omnes provinciae regna, maria terraeque II II 41, 13. maria contracta (*at.* constructa *vel* constrata) C 13, 1 *cont.* in extruendo mari (*at.* extruendo) C 20, 11. maria montisq. polliceri C 23, 3. trans maria *susp.* II II 23, 4.

maritimus. ora —a J 19, 1. II III 55. oppida —a J 100, 1. civitates II II 96, 9. Italiae maritima H II 41, 7. ad bellum —um missus C 39, 1.

- Marius.** G. Mrius C 59. J 56. 58. 63—65. 73. 84 *sgg.* H I 20. 22. 23.
 = G. Mrius II I 25. 26. = M. Marius Gratinus H I 31.
- Maronea** II i 72.
- Marsicum bellum** II I 55.
- Masinissa** J 5. 7. 9. 24. 65. 109.
- Massiva** J 35.
- Massugrada** J 108, 1.
- Mastanabal** J 5.
- mater** H I 24. II 5. 45. a matribus H II 11. —res familiarum C 54, 9.
- materia.** neque m. in ngris. J 18, 5. ea quasi **materies** omnium malorum
 fuere C 10, 3.
- maternus.** untero genere inpr J II, 3. 108, 1.
- matrona** II III 67, 15.
- matur.** insidias consuli C 32, 2. fugam H I 107. causam facinoris ma-
 turnudi C 15, 3. — signum dnre C 18, 8. — Cntilinum persequi C 36, 3.
 — in Africam portare J 36, 1. — iter pergere J 79, 5. — exercitum Durri-
 chum cogere H I 85. in Africam maturantes veniant J 22, 1. maturandum
 putabam II I 48, 6.
- maturus.** matura in ngris frumenta II III 67, 20. omnia matura sunt:
 victorin, pnedaa, laus J 85, 48. tempus — decernitur, maturus nd pecu-
 niam distribuendam J 12, 2. = **mature** mandata exequitur J 35, 5 *cont.* J
 103, 4. id m. posse evenire J 65, 3. urbem m. peritarum J 35, 10. satis
 m. illum cum filio suo petiturum J 64, 4. mature facto opus est C 2, 6.
 m. oppida habuere J 18, 9. tempus quum res maturus me descrt J 42, 5.
 = **maturume** proficisceretur H I 44. quam maturume merita invenias H
 I 48, 16.
- Maurstania** C 21, 3. II II 25. I 65.
- Mauri** H I 64. J 18. 80. 92. 101. 106. 97. 113. 106.
- medeor** fraternae iuvidiae J 39, 5.
- medicinis.** medicis castello patens J 92, 5. primo medioeris gerebat
 J 80, 2. medioeris viros J 6, 3. non medioerem animum ndcendebant J 8, 1.
- medius** inter T. et P. II III 4. medius ex tribus J II, 3. medium spntium
 II IV 20. 53. media planities J 48, 4. per media castra transiro J 107, 5.
 ex eo medio collis oriebatur J 48, 3. in medios hostis inducit C 60, 5.
 quos medios cohors — distecerat C 61, 3. ex factione media consul H III
 61, 8. omniu in dans partis nstracta, res p. quae mediu fuerat, dilacerata
 J 41, 5. ad medium (murum) quasi tollitur H I 74. Sertorius in medio H
 III 4. nger in medio nrenosus J 79, 3. in medio ndesse J 45, 2. diei medio
 H II 77. eam rem in medio relinquantis C 19, 6. in medium consultare H IV 12.
- me dius** Fidius C 35, 2.
- Medus.** Medi J 18.
- mehsreules** C 52, 35. J 85, 46. 110, 2. II I 48, 17 (3 —ule).
- memini.** plerique mortales postrema meminere C 51, 15. meminere te
 virum esse C 44, 5. meminere vos divitias — in dextris vostris portare
 C 58, 8. ut meminere se contra latrones certare C 59, 5. meminisse post
 gloriam invidiam sequi J 55, 3.
- Memmius, G.** J 27. 30. 31. 33.
- memor.** benefici et iniuriae memor esse solet J 104, 5. rapinarum et vi-
 ctoriae veteris C 16, 4. 37, 6. virtutis J 97, 5. pristino virtutis C 58, 12
 60, 3. J 49, 2. generis atq. pristinae suae dignitatis C 60, 7. nominis ro-
 mani J 58, 3. humnarum rerum J 38, 9. non ultra contentis locum me-
 mores libertatis H III 61, 14.
- memorabilis.** —e facinus C 4, 4. J 79, 1.
- memoria** rerum gestarum J 4, 1 *et* 6. si ulla apud vos remanet memoria
 avi mei J 24, 10. memoriam nostri quum maxime longam efficere C 1, 3.
 reliquere memoriam sui praeclarum C 85. 38. uti quaeque memoria digna
 C 4, 2. post memoriam humani generis H I 41, 6. illimque nd nostram
 memoriam J 114, 2. memoria nostra C 33, 2. 51, 32. mea C 53, 6.

memoro. quas supra memoravi C 5, 7, 20, 1, 57, 1, J 33, 4, 79, 1, 85, 21 (eorum fortia facta memorando). quem ab regulis factum memoravi J 12, 1, 86, 3. de magna virtute et gloria C 3, 2 *cont.* 26, 3, J 25, 4, 28, 4. ut iuvenibus parentum facta memorarentur H II 14. cuius conditor Hercules Libus memorabatur J 89, 4. quae de inferis memorantur C 52, 13. omnia memorata apud inferos subplicia H II 41, 3. — are possem quibus in locis — fuderit C 7, 7 *cont.* 51, 1. incredibile memoratu est C 6, 2, 7, 3, J 40, 3.

mens. neque solum illis aliena mens erat C 37, 1. Longe alia mihi mens est, cum — atque cum C 52, 2. illi aut mentem divinam esse aut deorum nutu cuncta portendi J 92, 2. conscientia mentem excitat vastabat C 15, 1. quae mente agitavi C 20, 5. mutata mente C 48, 1. morbis confectas et ob eam causam mente paululum imminuta J 65, 1. illa formido mentibus decessit J 41, 3. in tam diversis mentibus J 31, 24.

mensia. quintum iam mensem — obsessus J 24, 3. mense Ianuario J 37, 3. tertio mense H III 12.

menstrua solvenda susp. H IV 15.

mentior. tantam rem esset mentitus C 48, 6.

mercator J 44, 5 (ea mutare cum mercatoribus vino).

merces magna in spe victoriae C 11, 2. illis quieta movoro magna merces videbatur C 21, 1. dominationis in vos servitium sumum mercedem dant H I 41, 2. sedes occupavero pauci, mercedem scelerrum H I 41, 12. Eumenem prodidere Antiocho, pacis mercedem H IV 61, 8. partium deus in mercedem corruptum H I 13. nihil ob tantam mercedem sibi abnuituros H I 32. G. Baebium magna mercede parat J 33, 2. manuum mercede inopiam toleraverat C 37, 7. egregia scilicet mercede H I 41, 23. melius habent mercede delinquere quam gratis recte facere H III 61, 5. ad populum Romanum sulmet sanguinis mercede circumveniendum H I 41, 25. quorum nemo non diurna mercede vitam mutaverit H I 48, 7. accepta mercede J 85, 8.

mercior restituend. H I 88.

mereo. foedus et amicitia dabantur, cum mererit J 101, 5. genti Numidarum optime merenti J 62, 1. laudare et inerepare merentis J 100, 3. — non uti meriti erant J 103, 5. mercantur *corrupt.* H I 88. meritis in proclis donat J 51, 1. cum exercitu optime merito H II 96, 1. — ut merita invenias H I 48, 16. nobis ob merita sua carus J 9, 2. ob merita in rem p. H I 10. honores non ex merito, sed debitos repetit J 85, 37. Illis merito accidit C 51, 26. merito fieri C 51, 29. homines scelestos merito necatos C 51, 32. me merito — iudicium animi mutavisse J 4, 4. ut merito dicatur H I 12.

meridies. flumen oriens a meridie J 48, 3.

Mesopotameni H IV 53.

Mesopotamia H IV 51.

metior. suo quisq. metu pericula metiri C 31, 2.

metor. castra metabatur J 106, 5.

Metrophanes H III 12.

metuo. nihil metuere nisi turpem famam J 85, 3. nihil hostile metuentes J 91, 4. metuens id quod parabatur J 102, 15. metuit otium, odit bellum H I 48, 11. prius illi invidiam metuere H III 62, 8. (eadem metuere *susp.* J 31, 14). domi poenas metunt J 79, 7. quas ab hostibus poenas metuerant J 76, 7. periculum ex illis metuit C 52, 16. — ex partium invidia — J 40, 2. Seaurum plurimum metuebat J 25, 10. civis hostiq. iuxta J 72, 2. metuonti, ne si pax fieret, ipse traderetur J 61, 5 *cont.* J 111, 2. metuens magis quam metuendus J 26, 2. se e contempto metuendum effecit H I 48, 3.

metus ceteris augeri J 92, 9. neque quemquam ex — superbia metus ceperit J 85, 47. m. illi detrakitur H I 48, 3. — Pompei id bellum excitabat H I 39. m. habendus est aut faciendus H I 41, 10. m. rem impedit

hat J 70, 5. m. omnis invadit J 13, 1. 39, 1 (atq. maeror). 106, 6. 35, 9 (metus parendi sibi). metus a Tarquinio et bellum positum est II I 9. metus hostilis: *cf.* J 105, 3; in bonis artibus retinebat J 41, 2. m. pro nobis suscit. J 108, 3. metus aut iniuria te subegit C 51, 18 *conf.* J 91, 5 (m. ingens). metu cedere C 58, 10. metum an ignaviam eam adpellem II I 48, 12. Sullae — metum hostilem efficiebant J 105, 3. metum mortis intuebantur *cf.* J 38, 10. —um simulare J 36, 2. — a scelere suo ad ignaviam vostram transulere J 31, 11. spes metum vincit II III 61, 4. metu atq. lubricine divorsus agitabatur J 25, 6. metu imperium agitare C 9, 5. agitur et laceratur cupidine avaritiae et noxarum metu II I 48, 11. vi — metu — avortere ab hostibus J 89, 1. metu coërcitum J 91, 7. — sub imperium suum cogere J 18, 12. quo — u Italia omnis contremnerat J 114, 1. — dedicatione deseruit J 70, 1. — insolito impedita fuga J 90, 3. neque late ire — u gentis — II I 86. — suo pericula metiri C 31, 2. — pereelli C 6, 4. J 40, 4. 58, 2 (repentino). — paucis repetentes II I 48, 5. nisi Cotta aliter quam metu — iura restituit II III 61, 8. se — u magis quam aequo et bono sustentatum II I 48, 17. — terrere C 51, 30. — gravioris serviti terreri II I 41, 6. ira et metu anxius J 11, 8. metu inprovviso incerti J 67, 1. — — trepidi J 97, 5. dempto m. II III 61, 21. — remoto J 87, 4. II I 10 (Punico). peior atq. intestabilior vostro metu II I 41, 4. a spe metu partibus rei p. animus liber C 4, 2. Iugurtham invidia eum metu urget J 35, 2. in metu esse II I 48, 13. in maximo m. J 107, 1. in tanto omnium m. C 52, 10. pro metu gaudium exortum J 53, 8. sine metu aetatem agere C 39, 2. J 56, 4. — — adesse pugnae J 87, 2. — — coniugeti eunt J 106, 1.

metus C 20, 15. 31, 9. 35, 1. 3. 4. 52, 8. 53, 6. 58, 3. J 4, 2. 3. 4. 10, 1. 2. 3. 11, 1. 2. 3. 8. 11. 12. 15. 17. 21. 22. 24. 24, 2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 31, 5. 85, 5. 18. 25. 27. 30. 31. 40. 41. 110, 3. 6. II I 41, 1. 3. 4. 96, 1. 2. 5. 6. IV 61, 2. 3. 12. 13. 16. in mea iniuria J 14, 8. gloriam meam faciam J 85, 34. meamet facta J 85, 24.

Micipsa J 5—11.

Midas II III 39.

miles C 11, 5. 7. 56, 1. 58, 1. 4. 11. 18. 59, 1. 6. J 12, 4. 13, 3. 36, 1. 37, 3. 38, 6. 39, 5. 41, 2. 3. 4. 5. 49, 6. 50, 1. 51, 3. 4. 52, 2. 6. 53, 8. 54, 6. 60, 6. 62, 1. 64, 5. 68, 3. 74, 3. 75, 9. 85, 34. 87, 1. 2. 91, 2. 4. 6. 92, 2. 9. 94, 2. 96, 2. 4. 98, 1. 4. 99, 1. 100, 4. 101, 7. 106, 4. II I 41, 21. 54. 55. II I 41, 6. 67. 96, 5. III 67, 2. 72. IV 61, 14. 16. V 12, 1. 41. ut miles cibum et arma portaret J 45, 2. strenui militis et boni imperatoris officia exequi C 60, 4. vel milite vel imperatore me utemini C 20, 16 *conf.* 59, 1. J 66, 3. Sullani C 16, 4. Iugurthini J 21, 2. 56, 6. Romani J 38, 5. 67, 1. nostri J 91, 4. gregarii C 37, 6. 59, 3. J 38, 6. 45, 2. 93, 2. novi J 87, 2. 60, 6. II I 96, 5. III 67, 10. veteres J 60, 6. coloniae veterum militum II I 48, 12. equites Romanos milites et negotiatores J 65, 4 *conf.* J 41, 8: liberi militum sedibus pellebantur. milites scribere J 43, 3. 81, 5. 86, 2. ne quis miles neve pro milite II I 49.

militaris aetas J 85, 47. II I 101. animus II IV 63. arma (tela) C 51, 38. 56, 3. J 99, 3. dona J 85, 29. equi C 7, 4. facinus J 49, 4. gloria J 7, 1. homo C 45, 2. 59, 6. mos J 44, 5. per m. nomen occupavere II III 61, 6. praecepta J 85, 12. res — is C 1, 5. J 5, 4. signa J 49, 5. 99, 3. II I 16. tribunatus J 63, 4. tribuni — J 66, 3. via II I 72. militaria facere J 80, 2.

militia. neque plebei militia volenti putabatur J 81, 3. **militiae** flagitium J 51, 4. **mos** J 51, 1. II III 67, 4. instrumenta J 43, 3. peritia J 46, 8. magna scientia J 63, 2. — ae patiens J 63, 3. peritus II I 104. privos II I 100. egregius militiae II I 106. plerosq. militiae cognitos J 84, 2. *Vid.* domi. militiae detractare II III 67, 2. doctus II I 105. discebat C 7, 1. tolerare II I 9. cogere ad militiae J 85, 3. populus militia atq. inopia urgebatur J 41, 7.

milito. Is ibidem militabat contubernio patris J 64, 4. ea militando didici J 85, 13.

mille nou amplius equites J 105, 3. non amplius mille passuum abesse J 68, 3. *Pfar.* C 56, 2. J 82, 5. H I 61, 67. II 85. IV 52. 61, 6. aberat mons fere milia viginti J 48, 3 *cont.* 75, 2. 91, 3. 100, 5. H IV 19. 22. montem praesidio quasi duum milium occupat J 50, 3.

mina. senatus verbis graves minae nuntiabantur J 25, 11.

minister. quem casu — rum oblatum J 12, 3. (Romae) eidem illi ministri regis J 27, 1. quibus iuvantibus quibusq. ministris ea egerit J 33, 4. maxime ducibus, fortibus strenuisq. ministris H i 102. multitudinem ut mox capitis ministram haberet H IV 32.

minitor. Caesari gladio C 49, 4. rursus alii, post alii J 55, 8. pollicendo minitudo obtestando — excitare J 49, 4.

minor. mitari ferro, ni — foret C 23, 3. nostris Iugurthae servitium —ari J 94, 4.

Minos H i 8. II 3 (Minouis).

Minucius. Q. Minucius Rufus J 35, 2 et 3.

minuo. avaritia neque copiam neque inopiam minuitur C 11, 3. neque Callinae furor minuebatur C 24, 2. cupido J 20, 6. multitudinis domi minuendae gratia J 19, 1.

mirabilis. magna atque — lia portendi J 63, 1. *Far. ser.* J 79, 1.

miror. mirari — eius consilium J 64, 3. satellites eius — nequeo satis mirari, qui H I 41, 2. Quod nequeo satis mirari H III 61, 8. quo minus mirandum est homines egentis — consuluisse C 37, 8. signa tabulas pictas vasa caelata mirari C II, 6.

mirus. Neque mirum C 52, 23. secundae res mirasunt — obtentui H I 41, 24.

miscuo. piecem sulphure et taeda mixtam J 57, 5. per conubia Gaetulorum secum miscerere J 18, 7. neu florentis suas res cum Iugurthae perditis misceret J 83, 1. mala mea cum bonis tuis misceri H IV 61, 2. te optimum cum pessimo Iugurtha miscendo J 102, 5. fortuna miscere omnia coepit C 10, 1. mutari ac misceri omnia C 2, 3. strepitu et tumultu omnia miscere J 12, 5.

miser. Eheu me miserum J 14, 9. subvenite misero mihi J 14, 25. cui misero H II 41, 2. miseri egentis C 33, 1. — is perfugium C 54, 3. — parum fidei J 24, 5. secelestos magis quam —os H i 95. cives —i C 33, 5. H I 41, 17. anima —a C 20, 13. vita m. atq. inhonesta C 20, 9. = ex roge miserum servorum H IV 61, 8. viris fortissimis atq. miserrimis J 68, 3. fame, miserrima omnium morte H II 96, 1. quod mihi miserrimum est J 14, 4.

miserabilis. Imperium po. Ro. multo maxime miserabile visum C 36, 4. facinus —e J 53, 7. facies — foeda atq. m. J 51, 1. culta quam maxime —i J 33, 1.

miseratio. iu —onem ex ira vortunt H I 41, 5.

miserereor. misereamini censeo C 52, 26. ut sui misereretur C 40, 4. an quisquam nostri misereri potest J 14, 17. Iugurthae fortunatum misereri J 83, 2. miseriti plebis C 33, 2.

miseria fidem verbis facit J 24, 9. captis libertatis curam eximit H I 41, 1. eis divitiae oneri miseriaeque fuere C 10, 2. misericordia — in miseriam convortet C 52, 27. eo miseriarum venturus eram J 14, 3. mearum miseriarum poenas J 14, 21. miseriis suis remedium mortem expectare C 40, 3. quae ceteri miserias vocant J 100, 5. in has miserias proiectus J 14, 21. per miserias et incerta generis humani orare H I 19. deserta propter Capsensium miserias J 92, 3. inopem et copertum miseriis J 14, 4. ex —is atq. periculis requievit C 4, 1. in bis —is H II 41, 2. in lectu atq. —is C 51, 20.

miseriordia. *Vid.* mansuetudo. ab odio amicitia ira atq. misericordia vacuus C 51, 1. ira aut —ia impulsus C 51, 4. m. in perniciem casura J 31, 21. vim quam —iam eius experiri malle J 32, 5. id misericordiane hospitis acciderit J 67, 3.

misericoera. —des in furibus aerari C 52, 12.

miseror. —ari parvos liberos C 31, 3. casum rei p. —ati sunt C 51, 9.

- antem fortunas suas J 62, 1. eos —audo casum summa confirmat J 23, 2.
 —andam fortunam J 14, 7.
- missio.** petendi gratia missionem rogat J 64, 1.
missio supplicantis legatos J 38, 1.
Mithridates H I 18. II 41, 7. 44 *sqq.* III 11—53. IV 40 *sq. inprimis* 61.
 V 1—11. bellum Mithridaticum C 39, 1.
mita. conlegam eius mitem *susp.* H II 36.
mitto legatos C 33, 1 (eum mandatis). J 13, 3, 6 (eum auro). 20, 5. 21, 3.
 22, 5. 28, 1. 46, 2 (eum supplicis). 47, 3 (supplicis). 62, 3. 80, 4. 83, 1.
 102, 13. 12. H II 96, 2 (mittendo legatos). misit cum eis Voltureium C 44, 3.
 ex eo quem ad te misi C 41, 5, ut L. Cassius ad Ing. mitteretur enimque
 — J 32, 1 *cont.* 25, 5. rem cuius gratia mittebantur C 45, 2. duos quam fide-
 lissimos ad eum mittere J 102, 2. is missus eum praesidio — J 105, 2.
 de re p. cuius curator huc missus es J 110, 6. nuntios mittere J 83, 3 (con-
 tra postulata — missis remissisq.). 88, 5. 97, 1. H III 67, 19. se missum,
 qui nuntiaret C 48, 4. J 62, 3. 105, 1. H III 67, 2. questum C 20, 5. J 24, 2.
 83, 1. 77, 2. 108, 2. 109, 2. perfugas exploratum J 54, 2. frumentatum J
 56, 3. excubium in portas J 100, 4. promissa eius cognitum ex praesentibus
 J 93, 7. virgines nuptum a parentibus mittebantur H II 13. nuntios ad
 eum miserat: velle — J 88, 5. — copias adduceret J 97, 1. se obviam illis et
 praesidio missum J 106, 1. missi Carthagine dno fratres J 79, 5. Quem —
 proditionis insinulatum cum custodibus misorat H II 25. Pisonem cum
 exercitu ad obtinendas Hispanias C 18, 5. quaestor pro praetore in Hispan-
 niam missus C 19, 1 *cont.* II II 39. mittitur Sextius quaestor fidei causa
 in oppidum Vaccam J 29, 4. Marcus — Faesulas cet. C 30, 3. Pompeius
 ad bellum M. — missus C 39, 1. si ipse consul ad id bellum missus esset
 J 65, 3. hac in spe populus liberos suos ad bellum misit H II 96, 2. si
 quem ad hoc aut aliud tale negotium mittatis J 85, 10. auxilia J 7, 2. 43, 4.
 J 25, 1. 58, 5. H III 67, 7. J 77, 1 (praesidium praefectumq. eo mitteret).
 legiones couporto — sese missos esse II V 10. sub iugum m. J 38, 9. 49, 2.
 singulos praes se iernis J 94, 2. litteras consularibus C 31, 2. ad — J
 25, 5. 70, 5. de Metello et Mario J 73, 3. hospitibus magna munera J
 13, 7. in proximos pila sudis pieem J 57, 5. pro tectis saxa et alia cer-
 tatim J 67, 1. tela eminus missa J 58, 3. epistulam scorpione in castra
 misere II III 36. tanta caelo missa vis aquae J 75, 7.
- mobilis.** genus — mobile intidum J 91, 7. ingenio mobili J 46, 3. 66, 2.
 regiae voluntates ut vehementes, sic mobiles J 113, 1. res humanae fluxae
 et mobiles J 104, 3.
- mobilitas.** mobilitate animi impulsus C 49, 4. tanta — te sese Numidae
 agunt J 56, 5. — te ingeni — mutare solitus J 88, 6.
- moderator** gentium po. Romanus II I 41, 11.
- moderor.** fortunae libido gentibus moderatur C 51, 25. quis illi finem
 statuet aut quis moderabitur C 51, 36. neque moderari linguam J 82, 2.
 in utroque magis studia partium quam bona aut mala sua moderata J 73, 4.
 tantam temperantiam inter ambitionem saevitiamq. moderatum J 45, 1. Grae-
 chis cupidinae victoriae haut satis moderatus animus J 42, 2. nihil pensi
 neque moderati habere C 12, 2.
- modestia.** Catoni studium modestiae, decoris — C 54, 5. neque sumptui
 neque modestiae suae parere C 14, 6. eos mores eamq. modestiam viri
 cognovi C 51, 16. ne quis modestiam in conscientiam duceret J 85, 26.
 siue imperio et modestia habitus J 44, 1. neque illis modestia neque modus
 contentionis erat C 38, 4. neque modum neque modestiam victores habere
 C 11, 4. avaritia sine modo modestiaq. invadere J 41, 9.
- modestus.** cum modesto pudore certabat C 54, 5. modestus ad alia omnia
 nisi ad dominationem II II 86. modesto imperio habiti J 92, 2. aequo et
 modesto iure agitatum H I 9. sermone uti modesto C 25, 5. = placide et
 modesteque inter se rem p. tractabant J 41, 2. modestissime parendo J 7, 4.
- medicus** domi J 63, 2. primo industrios supplicis medicos J 85, 1. modico

imperio II i 79. insula modica II III 30. — Sulla pro se breviter et modice — disseruit J 111, 1.

modius. lege framentaria quinis modis libertatem aestumvere II III 61, 10.

modo. citus modo, modo tardus incessus C 15, 5 *cont.* J 23, 1. 36, 2. 45, 2. 60, 4. 84, 1. 93, 4. 113, 2. modo ad urbem modo in Galliam versus C 56, 4. J 57, 4. 98, 1. modo — interdum J 42, 1. 55, 8. 62, 9. 71, 1. modo — tum *cf.* H III 61, 15. en modo cum nimo habere J II, 8. 65, 2. 75, 5. id modo agitari J 70, 5 *cont.* 81, 4. tantum modo remornti dum J 53, 3 *cont.* J 69, 3 biduum modo. in praesens modo H IV 69. utris modo — portari J 75, 4 *cont.* 91, 2. oppido modo potiti J 76, 5 *cont.* 78, 4. nomine modo inperi accepto II II 96, 4. Primam modo Iapudium ingressus H i 11. una modo J 89, 6 *cont.* H III 61, 12. niti modo *acc* statim concidere J 101, 11. hortari modo relicum est H III 61, 2. ad nutandum modo in melius H i 91. gloriosa modo neque belli patrandi J 88, 4. impensus modo J 47, 3. 75, 1. avidior modo fructus II IV 14. ipsi modo eminus snneinbntur J 50, 4. paulum modo C 52, 18. J 60, 3. 93, 4. *Fid.* tantum. quod modo — usu foret C 39, 6. J 61, 5. si modo viri esse voltis C 40, 3. 51, 37. non moenibus modo, verum etiam multo magis locorum asperitate J 89, 4. non rem fam. modo verum etiam fidem consumpsi II II 96, 9. non consulibus modo set plerisque C 18, 7. neque per omnem provinciam modo, set — ex Mauretania II II 23, 4. non repugnantibus modo set ne deditis quidem — II i 60.

modus. *Fid.* modestia, hiee. is. cuiusq. modi genus C 39, 6. J 75, 4. quaestui neque libidini modum fecerat C 24, 3. ceteris arte modum statuisse J 45, 2. in urbium modum exaedificatas C 12, 3. H II 23, 2. III 22. IV 59. nefandum in modum H III 67, 5. nlium alio modo excitare J 49, 4. alio modo neque valent — H III 61, 20. eo modo C 6, 7. J 7, 1. 52, 1. 6. 63, 5. 75, 6. 83, 3. 101, 5. eodem modo C 55, 6. hoc modo C 43, 2. J 13, 9. 81, 5. 104, 1. omni modo J 30, 3. quo modo J 103, 7. quoque (*relativ.*) m. C 23, 4. 58, 4. J 30, 1. quoenique modo belli componendi J 103, 3. quonum modo C 33, 5. J 101, 2. quoquo modo potuere J 60, 7. quovis modo J II, 9. 35, 4. 36, 1. 42, 4. gerant suo modo inperin H III 61, 18. torrentis modo principitanti II I 12. nexuit eatenne modo H i 21. pacis modo effusus urhis II i 25. id quibus modis adsequeretur C 5, 6. quibus potuit modis H II 33. multis modis C 16, 1. omnibus modis C 13, 5. 20, 2. 26, 1. 29, 3. J 15, 2. 39, 2. 55, 3.

moenia semirnta H II 21. moenium defensores J 23, 1. pnes moenium ntitudine II IV 55. laeva moenium *susp.* H II 18. moenia defendere J 26, 1. 56, 2. 60, 3. — circumdnre J 23, 1. — circumvenire J 57, 2. 76, 2. extrn moenia J 91, 5. intra m. C 52, 25. 35. in una moenia convenere C 6, 2. munitus moenibus J 61, 1. 89, 4. non moenibus sese tutabantur J 91, 4. recipi moenibus J 28, 2. insequentis moenibus prohibuit J 21, 2. moenibus deturbat H II 75. non longe a moenibus J 89, 6.

molea. inter molem, quae insulam *** II III 19.

molior. multa simul moliri C 27, 2. moliri parne J 11, 8.

mollic. loca moenia ferocis animos — iverant C 11, 3. *al.* J 33, 3.

mollic. animi molles netnte C 14, 5. sermo m. C 25, 5. mollioris Itline (*obsp.* asperitas) H IV 20. Italiae plana et mollia H IV 17. vel magnifice vel molliter vivere C 17, 6. nimis molliter acgritudinem pati J 82, 2.

mollitia et inertin animi C 52, 28. — nm socordiamq. viri necusare J 70, 5. — a decretorum H i 48, 3. per mollitiam agere J 85, 35.

moneo. vos quo pauca monerem advoenvi C 58, 3. monere ut C 58, 8. J 102, 5 (dei monere). 100, 5 (*pass.*) II III 67, 14. —, ne J 30, 3. 64, 2. 70, 5. — uti — nen J 8, 2. moneo obtestorque ut J 10, 3. 49, 2. 62, 1. moneo hortando ut H IV 61, 23. ne J 31, 25. Quod vos moneo quaesoque ut nonadvortatis II II 96, 8. III 61, 13. res monet cavere — consultare C 52, 3. nlio properare tempus monet J 19, 2. id quod res monebant J 47, 2. ut res ntq. tempus monebat C 50, 3. ut monet ira II II 41, 8.

- monitor** officii J 85, 10.
- mons** tractu pari — vastus ab — culta J 48, 3. saxeus, mediocri castello pateus, in immensum editus, — omnis — praeceps J 92, 5. neque flumen neque mons erat J 79, 3. recipit mons B. praeceptus a Lusitanis H I 66. radicem montis excessit H i 40. ad summum montis egressus J 92, 2. in praerupti montis extremo J 37, 4. propior montem J 49, 1. montem ascendunt H IV 15. legiones in monte positas H IV 16. monte deflens H II 31. degrediens J 49, 4. descendit J 59, 2. rupti aliquot montes H II 43. sub ipsis radicibus montium C 57, 3. montis subvertere C I 3, 1. — coaequare C 20, 11. per montis C 56, 4. 57, 1 (asperos). H II 41, 6. inter sinistros montis et ab dextera C 59, 2. montibus — sese clausum C 57, 5. maria montisq. polliceri C 23, 3.
- monumentum**. — a maiorum hostilia J 14, 17.
- mora** conuictorum aetivorum tempus inmiuerat J 41, 3. morae causas facere J 36, 2. belli moram redimere J 29, 3. nulla munitionis aut requie mora H I 97. belli — pacis mora consulem iudicari J 36, 2. deditiois mora indutiae agitabantur J 29, 4. Ea mora in spem adductus J 37, 3. sine mora C 40, 2. 45, 3. 46, 4. J 62, 6. 65, 3. moras agitando J 81, 4. inter dationem et moras senatus J 30, 3. inter eas moras J 47, 4. 74, 2.
- morbus** haur saepe quicquam superat J 17, 6. tanta vis morbi — civium animos invaserat C 36, 5. morbo absumi J 5, 6. — confici J 9, 4. 65, 1 (morbis). — interiturae vitae J 100, 3. morbi graves H III 27. ob morbos animo parum valido J 65, 3.
- morior**. Mic. paucis post diebus moritur J II, 2. ne simplici quidem morte moriebantur H III 25. neque vivere lubet neque mori licet sine dedecore J 14, 24. mori per virtutem H I 41, 15. cum — turpiter moriundum sit H II 41, 11. pater moriens praecepit J 14, 1. Sulla mortuo H III 61, 9 *conf.* IV 61, 9. mortui regis Apionis testamento H II 39. quis vivo cruciatus satis est, aut quae poena mortuo H II 41, 3.
- moror**. morari iter J 79, 6. neque quemquam praeda morari J 94, 6. quae te morari posse videntur H IV 61, 3. portis turbam morantibus H I 74 (*rotp.* turba). amplius morando Scaurum incendere J 25, 10. Metellus amplius opinione morabatur J 53, 5. neque in ullo loco amplius uno die — morari J 76, 1. in eisd. castris quadriduo moratus J 54, 1. diem ibidem moratus H IV 68. in itinere morati J 101, 5. in obsidio moranti H IV 61, 14.
- mors**. vita et m. iura naturae sunt H II 41, 5. in luctu atque miseriis m. aerumnarum requies, non cruciatus est: ultra — C 51, 20. quibus Damasippi mors laetitiae fuerat C 51, 34. Illempsalis mors severe vindicanda J 15, 3. cuius aetatis mors propior est H II 41, 9. alimentis — mors prohibetur H III 61, 19. mortis metus J 38, 10. eorum vitam mortemque iuxta aetuum C 2, 8. mortem non deprecor J 24, 10. miseriis remedium mortem expectare C 40, 3. ne mortem quidem honestam sperare licet H II 41, 2. de vita et morte disserat C 52, 13. morte poenas dedit C 52, 31. morte graviozem vitam J 14, 15. fame, miserrima omnium morte, confecistis H II 96, 1. ne simplici quidem morte moriebantur H III 25.
- mortalia**. neque loco neque mortali cuiquam credere J 72, 2. Numidae (Marinum) magis quam mortalem timere J 92, 2. ubi pro mortalibus gloriae aeterni fierent J I, 5. mortales C I, 5 *conf.* 33, 4. J 10, 2. C 2, 8. 6, 3. 10, 5. 12, 3. 20, 11. 36, 4. 51, 11. 12. 15 (plerique m). 20. 52. 7 (multos mortalis ea causa advorsos habeo *conf.* J 20, 3. 28, 7. 31, 7 (Italicis generis). 47, 1. 54, 6). 62, 1. 65, 1. J I, 3. 2, 4 (natura — ium *conf.* 6, 3). 17, 7 (qui mortales initio Africanos habuerint). 28, 1 (omnis mortalium pecunia adgre-diantur). 41, 1. H I 61. II 21. III 61, 24. ultra Romanorum ac mortalium etiam morem H II 23, 2.
- mos**. quibus omnia vendere mos erat C 30, 4. J 80, 5. uti mos gentis illius est J 6, 1. m. Hispanorum fuit, ut — H II 14 *susp.* m. partium et factionum ortus est J 41, 1. relatus olim inconditae vitae mos, ut — H I 33. omittendus mos, quem agitis, impigrae linguae, animi ignavi H III 61, 14.

qui mos uti tabes in urbem coit H IV 26. **morem** hostium cognovit J 7, 4. — Iuperatoris secuti J 32, 2. — sum omnia regna subvertendi H IV 61, 15. — Graeciae imitati *susp.* C 51, 39. Per hunc m. extinguunt omnia aut occidunt H IV 61, 21. ultra Romanorum ac mortalium etiam **morem** H II 23, 2. contra **morem** II III 61, 9. contra m. maiorum C 11, 5. **mors** maiorum lege uti C 33, 1. — — supplicium sumere C 52, 36. J 33, 1. — — seq. et exercitum gerere J 55, 1 *cont.* II i 51. — — ex consili decreto imperat J 62, 5. milites scribere non more maiorum ex classibus J 86, 2. alii alio more viventes C 6, 2. alio m. bellum gerendum J 54, 5. more hostium per triumphum ducere II IV 61, 8. — ingeni hmani J 93, 3 *cont.* II 194. — immutato binos Iuperatores sibi fecere C 6, 7. — malo iuluriam vlucere J 42, 3. — militari vigiliae deducebantur J 44, 5. — militiae donat J 54, 1. more pecorum vos habendos praebetis II III 61, 6. non acie neque ullo more procli J 97, 4 *cont.* H i 55 (equestris). m. regio J 11, 2. H I 9. — regum ut sellam iuxta poneret J 65, 2. — Romano — potestas permittitur C 29, 3. in maius more rumerum audivit H II 70. — suo C 37, 2. 48, 8. J 98, 6. suomet more praecipites eant J 31, 6. more viorum pugnantes C 58, 21. ex aliorum more J 61, 3. **mors** civitatis (*cont.* de omnis civitatis moribus J 42, 5. **morum** civitatis me piget taedetq. J 4, 9) corrupti (*cont.* C 11, 8), quos — vexabant C 5, 8. **mores** boni colebantur C 9, 1. (bonis an malis moribus vivamus C 52, 10. — mali ad perturbandam rem p. stimulabant C 18, 4 *cont.* homines malis moribus C 37, 8. plus ex malis moribus militum sollicitudinis adeedebat J 44, 2. ab reliquorum malis —ibus dissecire C 3, 5). **mores** maiorum torrens modo praecipitati H I 12. **mores** ita se habent C 52, 12. J 54, 4. falsa vita moresque mei superant J 85, 27. quantum mores mei posebant J 85, 44. eos **mores** viri novi C 51, 16 *cont.* quin ntriusq. naturam et mores aperirem C 53, 6. C 4, 6. quosecumque **moribus** — idoneos credebat C 39, 6. quanta naturā aut moribus audacia inest C 58, 2. dignum moribus factisque suis exitum C 55, 6. diversa moribus C 53, 6. his moribus J 4, 7. — dissimilis J 85, 37. — incultus J 85, 30. — optimis egit res p. H I 8. neque moribus neque lege aut imperio regebantur J 18, 2. res eorum civibus moribus agris aucta C 6, 3. fortuna simul cum moribus inmutatur C 2, 5. sibi quisque pro moribus consulunt J 58, 2.

motus in Apulia erat C 42, 1. sedare motus J 33, 3. turbinum motus H IV 22 *male pro Sallustiano habitum.*

moveo. aulmos Lepidi mandata movere H I 48, 14. — castra C 56, 4. 57, 3. J 45, 2. animus eadem illa movebat C 31, 4. — iocum C 25, 5. movere quam senescere omnia malebat J 35, 3. — quieta C 21, 1. neque me diversa pars — movit a vero H I 5. sciatn movere C 23, 1. sicuti acies movebatur J 53, 1. quo moveri possit J 24, 8. gloria non movemini H III 61, 26. qua incaute motus II III 67, 10. moveri civitas coepit J 41, 10. servile bellum moveri C 30, 2.

mox. veriti, ut mox — defessos alius adgrederetur J 79, 4. speranti mox — hostis invadi posse J 87, 4. quae mox usu forent J 91, 1 *cont.* 93, 5. ut mox cupitis ministram haberet H IV 32. neque mox — honestius finem vitae fecerim H II 41, 9. concessere illuc omnes et mox — ad vos plerique H III 61, 7. quem ipsum — mox dempto metu lacerabant H III 61, 21. Mox tanta flagitia — pudet dicere II I 29. Et mox Fufidius adveniens — H I 68. avortere ac mox — spoliatus est H IV 61, 6.

mulo. mulcato foede corpore H III 24.

muliebris. virile et muliebre socus H II 23, 1. viri pati muliebric C 13, 3. votis — supplicii muliebribus C 52, 9. muliebri ingenio H I 41, 15.

mulier C 25, 2. H 180. nobilis C 23, 3. Ligus mulier H II 8. mulieris aucillae J 12, 5. mulieres C 13, 3. 24, 3. 31, 3. J 67, 1. 85, 40. 94, 5. Gallae II IV 15. adulterae *cf.* H I 37.

mulio II III 5.

multiplex cura II I 54.

multitudo quae in contione aderat J 31, 1. vos multitudo singulis habendos praebetis II III 61, 6. quorum magna m. Uticae erat J 61, 5. ni multitudo togatorum fuisset, quao prohibuit J 21, 2. multitudo hostium ne circumvenire queat C 58, 20. cetera multitudo conurbationis C 43, 1 *cont.* ceterae multitudini — statuit C 30, 2. multitudinis domi minuendae gratis J 19, 1. multitudinini ostendens quam colere — decreverat H IV 32. ut multitudinem paucitas superaret C 53, 5. Eorum — nem cogit J 80, 2. neque ingentem m. haberet J 107, 4. — inem artis locis pagna prohibere H IV 61, 15. ad eam multitudinem, quam — paraverat C 27, 4. paucis adversus — inem bene pugnatum J 107, 1. propter — luem a parentibus digressi J 18, 11. multitudinē civium factiones valere C 51, 40. fretus — ino militum J 13, 3. animus — inē [uxorum] distrabitur J 80, 7. pressi undique — inē H i 60. utroque colle — inē circumdato J 98, 5. — inē Numidarum castra circumvenit J 38, 4. sc a — inē defendit C 45, 4. ne — n multitudine condicta — eripiantur C 52, 14. cum magna m. C 30, 1. J 97, 3. H II 2. cum omni p. J 20, 4. ex tanta m. nemo C 36, 5. ex omni m. non amplius quadraginta J 58, 3. plebis vis — dispersa in multitudine J 41, 6. duces multitudinum C 50, 1.

multas. cum auro et argento multo J 13, 6. filiorum multus pueritiae cultus J 75, 1. multa cura summo imperio inest H II 41, 14. multo ante labore fatigati J 76, 5. multo labore multoquo cura J 7, 4. multus lepos C 24, 5. multa iam luce H III 67, 7. cum multo opere circumdnt H I 72. multa oratione consumpta J 25, 11. multo sanguine suorum defensionem H III 70. — eos multum laboris suscipere J 14, 12. multum diei processerat J 51, 2. — bellis multum rei p. addiderant J 42, 1 *cont.* 75, 9. — tum vero multus atq. ferox instare J 81, 1. ad vigiliis multus adosse J 96, 3. haviit hnum multa vasta et profunda H IV 37. — multi *cum subst.* C 2, 8. 4, 1. 10, 5. 16, 1. 25, 5. 37, 4. 11 (multos post annos). 52, 7. 53, 5. J 20, 3. 28, 7. 29, 6. 31, 7. 42, 4. 43, 3. 47, 1. 54, 6. 61, 4 (multis pollicitationibus). 62, 1. 6. 65, 5. 73, 6 (post multas tempestates). 85, 4. 10. 87, 1. 91, 4 (Numidae — multi oppido egressi). 92, 4. 93, 1. 2. 95, 3. 108, 1. 2. H I 41, 9 (multiprobi). 75. H 41, 1. 51. III 46. 67, 17 (multi ex loco servi). 18. IV 31 (multa nefanda *cont.* multa advorsa C 3, 3. H II 41, 1). 61, 4. i 25. 62. 83 (multos bonos). miltorum milium H IV 52. unam ex tam multis orationem J 30, 4. multa nefanda supra C 15, 1. imperia saeva multa C 19, 5 *cont.* 25, 1. multa nefaria facinora C 51, 6. multa sperbu et crudelia facinora nobilitatis J 30, 3. multi ingentes labores H II 41, 14. multas et magnis tempestatibus C 20, 3. in magna civitate multa et varia ingenia sunt C 51, 35. multa et praecelara rei militaris facinora fecerat J 5, 4. pro multis et egregiis factis H I 41, 12. post multa et varia certamina H IV 61, 7. Multa atq. oportuna habes J 102, 10. cum tam multae variaeque sint artes animi J 2, 4. in consule multae bonaeque artes et animi et corporis erant J 28, 5. multis magnisq. praesidiis perditis J 62, 9. Inter — — multi vastique loci erant J 78, 5. — multi C 3, 1. 17, 4. 37, 6. 40, 6 (multos cuiusq. generis innoxios). 51, 11. 61, 8. J 4, 1. 7, 7 (multos ex Romanis). 8, 2 (a paucis emi, quod multorum esset). 18, 3 (passim multis). 35, 6. 58, 6. 72, 1 (Bomileare aliisque multis). 95, 4. 97, 4. 101, 11. 103, 6. H II 48. IV 4. plerique — multi — nemo J 54, 10. multos praeterea C 47, 1. alium — alium — conpluris — multos C 21, 4. alii — nlii — multi J 82, 3. 97, 5. multis — aliis J 96, 2. 110, 2. multi — pars J 100, 5. et haec et multa praeterea C 22, 3. multa alia, quae — C 25, 2. multa legenti — multa audienti C 53, 2. Multa me dehortantur J 31, 1. sicuti multa confecerat J 35, 4. multa tum ductu eius curata H I 55. multa cum singulis saepe egerat C 20, 1. multa agitare C 27, 3. 53, 4. J 113, 3. multa disserere de J II, 5. H II 90 *cont.* de pace multis disserunt J 111, 1. multis mihi disserendum fuit H III 61, 1. multa simul moliri C 27, 2. multa Pomptinum obtestatus C 45, 4. multa polliceri C 26, 3. J 16, 3. 23, 1. 46, 4. multa questus C 27, 4. multa secum volvens C 32, 1. J 6, 2. — multo

praestat J 31, 28. multo aute lucis adventum pervenit J 91, 3. multo asperior C 20, 13 *cont.* J 54, 7. 85, 24. 89, 4. 102, 8. 11 I 48, 10. 11 96, 5. 111 12, 67, 1. multo maximo C 36, 4. 52, 20. J 6, 1. 85, 33. = **multum**. cum snis consillis multum officere C 27, 4. nultum ipse pugnare C 60, 4. cum Boecio multum et familiariter agebat J 108, 1. aliena — multumq. etiam periculosa petunt J 1, 5. eae brevi multum auctae J 19, 1. diu multumq. fatigati J 94, 3. = **plus**. innocentiae plus periculi quam honoris est J 31, 1. bonis oportere plus gloriae quam divitiarum esse. J 85, 40. imperatori — plus sollicitudinis — quam — auxili aut spei bonae adcedebat J 44, 2. plus timoris quam periculi effecerant C 42, 2. plus sibi timoris quam potentiae addidit J 42, 4. qui plus posset C 39, 4. J 10, 7. quasi non ibi plus possit audacia C 52, 15. ne plus apud vos valeat scelus — quam — C 51, 7. res plus valet quam verba H II 96, 3. neque plus precii cœcum habeo J 85, 39. plus facere C 52, 5. plus case J 85, 2. 14. plures Adherbalem sequuntur J 13, 1. ne pauciores cum pluribus manum consererent J 49, 2. pauci in pluribus minus frustrati J 58, 3. deus alii, alii plures habent J 80, 6. nam atque alteram, dein plures legit J 93, 2. hostes numero plures et undique circumfusi erant J 97, 5. plures eo proelio, quam omnibus superioribus interempti J 99, 3. in pluribus, non in uno praesidia habebatis H III 61, 24. in dies plura agitare C 24, 2. Plura cum scribere vellem C 35, 5. J 24, 4 *cont.* 85, 50. quo plura — fecisset, eo minus J 22, 3. pauca — cepit, plura — igni conrumpit J 92, 3. multo plura bona accepisses, quam mala perpesus es J 102, 8. cum plura mala expectarem H II 41, 4. plura de bonis falsa in deterius composuit H I 78. ferarum plura genera H II 23, 4 *susp.* plures cohortes H IV 44. = **plurimum**. plurimum facere, minimum de se ipse loqui J 6, 1. fore ut illi plurimum deberetur J 111, 1. in bello plurimum ingenium posse C 2, 2. plurimum imperio valuit H I 8. quibus plurimum audaciae iuerat C 17, 2. plurimum timoris mihi faciunt H I 41, 1. quam plurimum potest domiti pecoris J 75, 4. quam plurimum quisq. aquae portaret J 75, 5. ut illi quam plurimum deberent J 96, 2. ibi lug. cum plurimum erat J 101, 6 *cont.* H III 67, 12. plurimos cuiusq. generis homines C 24, 3. quam plurimos potest, Numidas equites J 68, 2. singuli plurimas uxores habent J 80, 6. cuius plurima beneficia essent C 31, 7. hostilia monumenta plurima J 14, 17. maligni generis plurima animalia J 17, 6. quae plurimum laboribus atque periculis quaesivi J 85, 30. plurimae turbae — orta sunt H I 10. plurima et flagitiosissima facinora fecere J 32, 2. = **plurimum**. cuius patrocinio civitas plurimum tribuatur C 41, 4. quem pl. metuebat J 25, 10. pl. inperitia hostium confirmatus J 99, 1. quam colere pl. decreverat H IV 32.

Mulcha J 19, 92.

Mulvius pons C 45.

munditiae mulieribus conveniant J 85, 40. non munditiis urbanis sese exercent J 63, 3.

munia alia exequi H III 67, 4. extrema m. sequi H III 73. munia vestra frumentaria lege pensantur H III 61, 19.

municipium C 17, 4. 39, 7. 51, 43. 52, 14. 58, 9.

munificentia. Caesar beneficiis atque m. magnus habebatur C 51, 2. m. animi J 7, 7. Sullam ob munificentiam in sese amicum rati J 103, 5. rsgem munificentiam vincit J 110, 5.

munificus nemo habebatur nisi pariter volens J 103, 6.

munimentum. neque illis castra esse neque munimentum ullum, quo cedentes tenderent J 51, 4. frequentiam paratis rebus munimento fore J 17, 2. ne cedentibus receptui ac post munimento foret J 56, 3 *cont.* 97, 3. munimento castrorum impeditus J 58, 6. castris levi munimento positus J 91, 2. Pars occidisse tribunos — pro munimento habent J 31, 3. ex latere nova munimenta H III 26. collis pauca munimenta quaerebat J 98, 3. super vallum in munimentis locare *susp.* J 100, 4. munimenta regni J 14, 1.

munio. castra munire J 41, 5. 100, 4. vallo atq. fossa J 45, 2. castra

posita munitaq. sunt J 75, 7. castris munitis reges operitur J 82, 1. loca munita J 58, 6. 90, 1. 97, 1. oppida castellaque munita J 89, 1. urbis natura munitas C 7, 7. J 54, 3 (loca). oppidum magis opere quam natura munitum J 57, 1. et operibus et loco J 76, 2. loco aut moenibus satis J 61, 1. natura et viris parum J 87, 1. castella temere munita J 54, 6. oppidum haut dissimilitur situm munitumque J 89, 3. oppidani se locorum asperitate munitos crediderant J 75, 10 *cont.* 89, 4. Tullianum muniunt undiq. parietes et insuper camera C 55, 4. neque his secus atq. siliis armis adversum tela hostium muniti J 105, 2. ne illos quidem qui procul manserant, timor animi satis muniuerat J 57, 6. munito agmine incidere J 46, 4. urbem vigiliis ab incendio munitam C 32, 1. cuius impudentia contra ius et iniurias omnis munitus foret J 33, 2. quorum auctoritate quae deliquisset munita fore sperabat J 28, 4.

munitio. nulla munitionis — mora H I 97. munitiones demolitur H IV 56. per hostium munitiones J 23, 2. per munitionem quam uti defenderet acceperat, locum introeundi dedit J 38, 6.

munus. hospitibus — magna munera misere J 13, 7. muneribus amicos explere J 13, 6. 20, 1. B. proximos magnis muneribus ad studium sui perducit J 89, 3. publice maximis muneribus grandem pecuniam debebat C 49, 3. tergis abstinetur et huc ire licet atque illuc, munera ditium dominorum H III 61, 26.

Murena *vid.* Licinius.

murtetum J 48, 3.

murus arietibus feritur J 76, 6. muro proximus J 94, 5. murum adgredi J 57, 4 (scalas). 59, 1. 60, 6. ascendere C 7, 6. dnoere H II 68. petere J 94, 5. subfodere J 57, 4. succedere H I 102 *cont.* III 76. circum murum situm in praerupti montis extremo J 37, 4. in murum adtollitur H I 74. pro muro agitare J 94, 4. tribus cum muris et turribus H I 16. e muris demittebant H II 53. liberos in muris locaverant H I 39. audacia pro muro habetur C 58, 17.

musso. vos mussantes et retractantes — H I 48, 3. mussantibus vobis circumventus est H III 61, 8.

mutatio. tanta repente m. non sine deo videtur H I 97. omnes rerum — ones J 3, 2.

Muthul J 48.

Mutina H I 50.

mutio. arma ornatumq. J 94, 1. fidem J 56, 5. num id mutare melius sit J 85, 10. itinera praefectosq. in dies J 74, 1. iudicium animi J 4, 4 *cont.* mutata mente C 48, 1. locum J 44, 4. nomina rerum ad ignaviam H III 61, 13 *cont.* mutato nomine H II 26. res — opes non ingenium mihi mutabant H II 41, 1 *cont.* duce[m] illis non animum mutatum J 49, 2. si huic imperio fortuna mutaretur J 14, 18. ad mutandum in melius servitium H I 91. res humanae — in adversa semper mutantur J 88, 6. facies locorum cum ventis simul mutatur J 78, 3. omnia mutari student C 37, 3. quis non omnia mutata cupit H I 41, 21. mutari ac misceri omnia C 2, 3. bellum atque pacem mutare solitus J 88, 6. res mutare inter se instituerant J 18, 9. neque ab Hispanis emundi aut mutandi copia erat J 18, 5. eaque mutare cum mercatoribus vino J 44, 5. nemo non diurna mercede vitam mutaverit H I 48, 7. bellum pace C 58, 15. cuncta praesenti ignavia H III 61, 26. togam paludamentum H I 65. incerta pro certis J 83, 1. *Cont.* J 38, 10. H I 76.

mutuus. pecuniam sumptam mutuam C 42, 2. aes mutuum J 96, 2. argentum mutuum accessivit H II 72.

myoparo H III 56.

Nabdalsa J 70, 71.

nam C 1, 4. 6. 2, 1. 4. 3, 3. 4, 4. 6, 4. 7, 2. 11, 2. 13, 1. 14, 2. 6. 20, 4. 7. 37, 3. 38, 1. 40, 5. 46, 2. 47, 3. 49, 2. 51, 8. 18. 33. 52, 4. 58, 16. 20. 59, 2. 61, 2. 7. J 1, 2. 2, 1. 3, 2. 4, 5. 7, 4. 10, 2. 6. 7. 11, 5. 6. 12, 3. 17, 6. 18, 9 *bis*. 24, 6. 9. 31, 20. 22. 23. 26. 37, 4. 39, 4. 41, 2. 10. 42, 1. 44, 4.

- 46, 8. 49, 5. 52, 1. 53, 1. 7. 56, 6. 60, 6. 66, 2. 69, 4. 74, 3. 75, 9. 76, 1. 77, 2. 78, 2. 3. 79, 6. 81, 4. 84, 5. 85, 2. 4. 12. 22. 27. 40. 42. 45. 46. 50. 80, 5. 80, 5. 90, 1 *bis*. 92, 5. 7. 8. 95, 4. 99, 3. 101, 6. 102, 13. 103, 6. 108, 1. 2. 110, 5. H I 6. 9. 41, 4. II 21. 48, 1. 9. 18. II 12. 41, 3. 5. 11. 82. III 15. 24. 26. 44. 61, 9. IV 61, 10. V 16. 182. 80. *ad omissam sententiam relat.* C 52, 34. J 19, 2. 28, 5. 31, 2. 63, 6. 82, 2. 88, 5. 102, 11.
- namque** C 10, 4. 15, 4. 23, 6. 26, 3. 36, 5. 38, 3. 42, 2. 48, 2. J 41, 5. 45, 2. 85, 35. 92, 5. H II 41, 6. 96, 7. III 1. 49. 51. 61, 19. 20. 68. IV 61, 5. 18.
- naneisor.** summam potestatem nacti C 38, 1. duces nauctos H I 15. III 61, 14. obscuram noctem nactus H I 65. epistolam cum servo nacti H III 36. multa nacti H IV 4. iumenta nacti H IV 3.
- Narbo** H i 11.
- Narus** Lucanae H III 67, 14.
- narrō.** aliorum facta narrare C 8, 5. quae quoque modo audierat, conpluribus narravit C 23, 4. de eis haut facile conpertum narraverim J 17, 2. prius quam narraudi initium faciam C 4, 5.
- naseor.** quodeumque natum fuerat, contulerant J 90, 1. eo natus sum nt — J 24, 10. natus Arpini J 63, 3. nobili genere C 5, 1. haut obscuro loco C 23, 1. in imperio nati J 31, 11. annos natus viginti J 64, 4.
- natio.** urbis nationes subigere C 2, 2. nationes ferae et populi ingentes C 10, 1. tetrarchae populi nationes stipendia pendere C 20, 7. cum nationibus populis regibus H-IV 61, 5. nationesne aut reges J 14, 17. quae loca aut nationes — minus frequentata sunt J 17, 2.
- natu.** maiores natu J 25, 4.
- natura.** pecora prona finxit C 1, 1. mihi vitae finem facit J 10, 3. omnibus unum finem statuit II I 41, 15. aliud alii iter ostendit C 20, 10. natura una et communis omnium J 85, 15. terrebat eum natura mortalium avida imperi et praecipis ad explendam animi cupidinem J 6, 3. natura serpentium *susp.* J 89, 5. quo cuncta gignentium natura fert J 93, 4. n. mollior Italiae H IV 20. quam convorsa rerum natura sit H I 48, 13. naturae infirmitas accusatur J 1, 4. ad requisita naturae H i 54. vita et morsura naturae sunt H II 41, 5. naturae industria bomium — vis — tempus deest J 1, 2. pater naturae concessit J 14, 15. naturam vincere J 75, 2. 76, 1. alia animi alia corporis naturam secuntur J 2, 1. nbi naturam P. Scipionis cognovit J 7, 4. utriusque naturam et mores aperire C 53, 6. contra naturam C 2, 8. bene facere ex consuetudine mihi in naturam vortit J 85, 9. propter loci naturam J 23, 1. loci naturā obscenrati J 49, 5. natura munitus C 7, 7. J 54, 3. 57, 1. 87, 1. sinns in pares magnitudine, natura pari J 78, 2. ius non legibus magis quam natura valebat C 9, 1. natura gens Gallicae bellicosa C 40, 1. natura ferox C 43, 4. J 11, 3. quanta — audacia natura aut moribus inest C 58, 2. vastus ab natura et humano cultu J 48, 3. mons omnis a natura praecipis J 92, 5. de natura sua queritur genus humanum J i, 1. de natura cultuque eius paucis dicere J 95, 2. ingenio neque melius neque promptius in natura mortalium est J 2, 4.
- nanfragium.** — iis militum optimos cum classibus amisi H IV 61, 14. Charybdis inlata nanfragia sorbens H IV 22.
- nanta.** impediebant inssa nantarum H i 57.
- nauticus.** castra nautica H i 77.
- nave** imperata fecerant J 77, 3.
- navigatio** caussa fuit invadendarum terrarum H II 6 *susp.*
- navigium.** piraticum actuarium H II 56. laulata — a emergunt H IV 22.
- navigo.** classe minore — navigamus H II 41, 7. in navigando H III 56. quae homines arant navigant C 2, 7.
- navis.** navim ascendere J 25, 5. naves codicariae fabricatae H IV 51.
- navium** alvei J 18, 5. carinae J 18, 8. fragmenta H III 21. **navis** armis — onerat J 86, 1. **navibus** erumpere H i 35. transvecti J 18, 4. venisse J 78, 1. onere turrium incertis navibus H III 23.
- ne finale.** praeterendum puto, simul ne quis existimet J 4, 2. H I 41, 7.

ne vos ad virilia illa vocem II III 61, 15. ne — torpescerent manus, gratuito — crudelis erat C 16, 3 *conf.* 48, 4. 51, 5. 55, 1. J 11, 3. 25, 10 (ut conuoniret, ne Scaurum incenderet). 36, 2. 50, 3. 70, 4. 72, 2. 81, 4. 85, 26. 86, 5. II III 67, 4. IV 74 *fac.* pecuniam dedit, ut sibi succederetur II V 9. mandata verbis dat — — ne cunctetur C 41, 6 *conf.* 31, 7. dixisse, ne festiuaret abire J 64, 4. nuntios miserat, velle —, ne quid timeret J 88, 5. nuntiaret, ne — cum terrerent, eoqne magis C 48, 4. census ne — H III 61, 17. edicto, ne — J 45, 2. bortor J 31, 25. 27. 51, 4. ita instituit, ne — J 14, 18. moneo J 30, 3. 31, 25. 64, 2. 70, 5. niti C 1, 1. J 13, 8. 14, 20 (niti ambire fatigare vos singulos) *conf.* eniti J 10, 8. 25, 2. obscuro J 58, 5. obtestor J 71, 5. operam darent, ne — C 20, 2. H I 48, 22. opto H I 48, 12. orare J 51, 4. 107, 3. perpello C 26, 4. persuadeo J 32, 5. peto J 15, 1. postulo C 31, 7. J 83, 1. praecipio J 13, 6. providere C 51, 7. 52, 4. J 10, 7. 49, 2. caveat ne J 62, 1. ineditus, ne C 30, 4. J 39, 4. prohibere C 58, 20. anxius erat, ne J 6, 3. 70, 5. metuo J 61, 5. III, 2. timeo C 52, 14. plurimum mihi timoris faciunt, ne — H I 41, 1. terror erat, ne — infirmaretur II III 26. vereor ne J 14, 20. 15, 5. 35, 9. 50, 1. 52, 6. 79, 4. II I 41, 20. = sint liberales —, ne sanguinem nostrum largiantur C 52, 12. secundae res sapientum animos fatigant, ne illi — temperari C 11, 8 *et sic videtur dict.* H II 9. = *ue quidem.* set ne Ing. quidem interea quietus erat J 51, 5. set ne illos quidem — — timor nuniverat J 57, 6. ne nunc quidem exurgitis J 31, 3. ne signa quidem canere J 99, 1. ne servilia quidem alimenta relicua habet H I 41, 11. set prohibere *ue conari* quidem H I 48, 12. ne mortem q. honestam sperare II II 41, 2. ne simplici q. morte moriebantur H III 25. non repugnantibus modo set ne deditis q. H I 60. = *ue interrog.* hucine tua beneficia evasere — ? numquam ergo familia nostra quieta erat, semperne — vorsabitur? J 14, 9. Potestne in tam divorsis mentibus pax esse J 31, 24. Estne viris relicum aliud H I 41, 15. tibine egestas civium et luctus curae sunt II I 48, 15. consultus est placeretne — J 28, 2. considerare, liceatne tum II IV 61, 1 *conf.* H I 93. ne — an *dir.* J 14, 17. *indir.* C 1, 5. 52, 10. J 14, 23. 30, 1. 54, 2. 67, 3. 70, 5. 79, 5. 85, 16. 88, 6. 93, 1. H IV 61, 1. = *ne adfirm.* ne ista vobis mansuetudo — in miseriam convertet C 52, 27. ne ille — gravis poenas reddat J 14, 21. ne illi falsi sunt J 85, 20.

nebula sublima caelum obscurabat H III 15.

necessarius. speciem bello necessarium H III 67, 1. paucuria rerum necessarium J 23, 2. nobis rem f. ad necessaria deesse C 20, 11. sua necessaria post illius bonorem ducere J 73, 6. quae ex necessariis adversa facta sunt J 11, 16. ad suos necessarios J 65, 4. 103, 2. 113, 6. = **necessario** copias parat J 21, 1.

necesso. elegantius quam necesse est probac C 25, 2. pater nti necesse erat, naturae concessit J 14, 15. n. est suo more praecipites eant J 31, 6 *conf.* J 85, 27. quas n. est innocencia tutari J 85, 4.

necessitas. extremam necessitatem expectat H I 41, 15. neu cogatis necessitatibus mihi consulere II II 96, 8.

necessitudo. quibus maxima n. inerat C 17, 2. non eadem nobis inpediet C 58, 11. etiam timidos fortis facit C 58, 19. inopia aut alia n. C 17, 5. ne nobis eam — inem inponatis, ut C 33, 5. nobis dempsere acerbam — inem te persequi J 102, 5. ad u. rei satis dictum J 49, 8. coactus rerum necessitudine J 48, 1. omnibus necessitudinibus circumventum C 21, 3. ea — o levis dicitur J 80, 6.

neco C 15, 2. 39, 5. 51, 23. 29. 32. 52. 30. J 14, 14. 26. 3. 31, 7. 42, 1. 71, 1. II II 63. IV 5 (fusti). vivom — necatum sibi traderent J 46, 4 *conf.* 61, 4.

necto. nexuit cateuae modo II I 21. n. ex viminibus vasa II IV 1.

neclui oportunnus fieret cavere J 55, 3.

nefandus. — a stupra C 15, 1. quae nefanda existumatis H I 41, 1. nefandum in modum H III 67, 14. neque sanctum neque — um quidquam fuit irae II III 67, 17. multa nefanda ausi atq. passi II I 62.

- nefarius.** — a facinora C 51, 6. — o consilio C 52, 36.
- negito** J 111, 2.
- neglegentia.** opulentia neglegentiam tolerabat C 52, 9. vere an per — iam H IV 11.
- neglego** [neglegisset J 40, 1]. dees C 10, 4. legem C 51, 24. senati decreta J 40, 1. sua C 54, 4. bonus segnior fit si neglegas J 31, 28.
- nego.** negat se pertimescere J 106, 3 *cont.* H I 48, 1-4. cui utrumque negaverat J 65, 3 *cont.* 64, 2 (*pass.*).
- negotiator** J 26, 3. 47, 2. 64, 5. 65, 4.
- negotior** C 40, 2 (in Gallia).
- negotiosus.** prudentissimus quisq. maxime n. erat C 8, 5.
- negotium.** ratus, id quod negotium posebat, Iugurtham auxilio suis venturum J 56, 1. quantum negoti sustineam J 85, 3. negoti participem Scaurum J 29, 3. talis negoti artifices J 33, 5. facies totius negoti J 51, 1. negoti gratia properare J 76, 1. ei negotio diem proximum constituit J 93, 8. negotio animus non deficit H II 41, 1. Umbreno negotium dat uti C 40, 1. negotium exequi C 43, 1 *cont.* H V 8. — maximum inposuistis J 85, 28. ad tantum n. impelli C 44, 1. ad tale n. mittere J 85, 10. postquam Ing. — crescere videt, vehementer eo negotio permotus J 6, 2. iuncto negotio J 58, 7. 104, 1. aliquo negotio C 2, 9, *vid.* *Conn.* p. 100. ab n. numquam voluptas remorata J 95, 3. neque senatus de illo n. abuere audebat J 84, 3. iram obpresserat, ne qua ex eo n. seditio oreretur J 72, 1. in minore n. legem timere, in maiore neglegere C 51, 24. in eo tam aspero n. J 98, 1. ut in tali n. J 107, 6. quod in atroci n. solet C 29, 2 *cont.* ut in plerisque n. solet J 25, 3. Quae negotia multe magis terrebant J 54, 3. negotiorum curator J 71, 3. negotiis intentus C 54, 4 (amicorum). J 89, 3. quae res tanta negotia sustinuisset C 53, 2. culpam actores ad — a transferunt J 14, 4. ad simulanda — n. altitudo ingenui incredibilis J 95, 3 *Conn.* p. 28. inter haec n. J 47, 3. ubi potuisset per n. publica J 64, 3. in eas regiones per Leptitanorum — a venimus J 79, 1. periculo atq. negotiis conpertum est in bello — C 2, 2. ex aliis n. quae ingenio exerecutur — memoria rerum gestarum J 4, 1. maius commodum ex otio meo quam ex aliorum — is venturum J 4, 4. Crasso ex privatis n. obnoxii C 48, 5. de cunctis n. disceptare J 11, 2. de communibus n. consuli J 105, 1.
- nemo ingenium sine corpore exerebat** C 8, 5. — ignavia immortalis factus est J 85, 49. ut n. frustra — petiverit C 34, 3. quorum nemo non — mutaverit H I 48, 7. nemo nisi victor pace bellum mutavit C 58, 15. munificus n. putabatur nisi pariter volens J 103, 6. praeter regios equites nemo omnium Numidarum — sequitur J 54, 4. n. omnium intactus profugit J 54, 10. libertatem nemo bonus nisi cum anima amisit C 33, 4 *cont.* H II 41, 11. novos nemo tam clarus erat, quin — J 63, 7. pecuniam nemo sapiens concupivit C 11, 3. nisi eis qui videre nemini credibilia sunt C 13, 1. nemini occultum est J 24, 5.
- nemorosus.** valle virgulta nemorosaque H I 42.
- nemus.** urbem inclutam — nemere H I 80.
- nepos** J 14, 2. 6. 35, 1. 65, 1. 3.
- neque.** hunc lubido — invaserat neque id quibus modis adsequeretur quicquam pensi habebat C 5, 6 *cont.* 12, 4. 20, 2. 39, 4. 40, 5. 48, 6 (neque amplius *cont.* H I 9). 51, 16. 34 (neque prius *cont.* J 4, 6). J 1, 3. 2, 3 (habet cuncta neque ipse habetur). 3, 3. 10, 1. 11, 9. 13, 5. 14, 7. 23, 1. 24, 5. 25, 10. 35, 4. 36, 3. 50, 1. 4. 52, 5. 54, 4. 55, 4. 56, 1. 57, 3 (neque ea res). 58, 3 (neque inde). 60, 1. 64, 3. 82, 3. 91, 4. 94, 6. 106, 6. 107, 1. 112, 3. H I 41, 1. 18. 48, 8. 54. 86. III 61, 10. IV 12. 61, 10. 12. 17. His ego praeceptis milites hortabor neque illos arte colam me opulenter, neque gloriam meam laborem illorum faciam J 85, 34. 39. H II 41, 4. C 2, 3. 23, 2. 27, 2: 33, 1. 38, 4 *cont.* 11, 3. 52. 21. 58, 10. J 24, 3. 41, 2. 51, 4. 74, 1 (Neque — neque — aut). 91, 7. 97, 5. H I 48, 16. quos Volux adduxerat neque — adfuerant J 101, 5. fatigati regis subpliciis neque antea

voluntate alienati J 66, 2 *cont.* J 98, 4. H I 55. III 67, 2. gloriosa modo neque belli patrandi J 88, 4 *cont.* C 24, 3. J 100, 4 (neque secus atque —). 105, 2 (neque his secus atque). neque solum — set C 37, 1. 39, 6 *cont.* neque modo — set II 23, 4. admittimi mecum neque quemquam — metus ceperit J 85, 47. Neque mirum C 52, 23. Neque ego vos hortor J 31, 6. 27 *cont.* 31, 10. 85, 3. Neque diutius Numidae resistere quivissent J 59, 3. 61, 3 (neque id tempus). 72, 2 (neque post id locorum). 76, 1 (neque postea). 84, 3 (neque illi). 98, 1. H I 5. 41, 20. 48, 12. 95. 99. III 31 (neque iam). 61, 2. 17 *bis.* 22. 67, 17. i 82. neque interea C 26, 2. neque interim J 96, 3. neque sane II 153. neque aliter — *explicatote* H I 41, 24. neque eo magis J 20, 6. nec minus H II 41, 7. — idcirco minus J 46, 6. **Neque enim** H III 61, 26. **neque tamen** senatus provinciam invitus dederat C 19, 2. J 100, 1. insidias parabat Cicero: neque illi tamen astutiae deerant C 26, 2. popularis concusserat, neque tamen Catilinae furor minuebatur C 24, 2. 57, 4. 61, 7. J 98, 5. = *Incerta exempla* H II 55. 64. i 35. = nihil pensi neque moderati habere C 12, 8 *cont.* J 41, 9. 53, 6. 66, 1. C 40, 4. J 51, 1. H I 20. nemo tam clarus neque tam egregiis factis erat J 63, 7. haut facile, neque quisquam — C 51, 2. non — neque C 33, 4. 51, 35. 52, 6 (non agitur de vestigalibus neque de sociorum iniuriis). 29. 54, 5. J 4, 6. 7. 6, 1 (non se luxu neque —). 10, 4. 24, 10. 31, 18. 50, 5. 54, 5. 63, 3. 82, 1. 85, 29 (non possum fidei causa imagines neque triumphos aut consulatus maiorum meorum ostendere). 86, 2. 88, 2. 89, 8. 91, 7. 97, 4. H I 41, 5 (non tot exercituum clade neque consulum et aliorum principum satians). 7. 18. II 96, 5. III 61, 17. 26. IV 61, 17. i 29. non ita est, neque cuiquam — videntur C 51, 11. 37. 52, 10. J 31, 25. 85, 32. 38 (virtutem non relinquere, neque poterant). 110, 8. II 141, 7. II 41, 9: non deprecor mortem — neque — honestius vitae finem fecerim. non — neque — neque C 58, 1. non famem aut sitim neque frigus neque lassitudinem operiri C 13, 3. **neque vero.** non fuit consilium bonum otium contere, neque vero agrum colendo — aetatem agere C 4, 1. = **neque** = **et** *vid.* et. = **neque** — **neque** C 11, 3. 14. 6. 15. 4. 20. 16. 21, 1. 23, 2. 26, 5. 29, 1. 32, 1. 33, 1. 36, 5. 49, 1. 51, 13. 20. 37. 52, 35. 57, 5. 58, 2. 61, 5. J 1, 2. 3. 2, 4. 3, 1. 7, 1. 6. 10, 4. 14. 24. 18, 5. 19, 7. 22, 2. 4. 24, 2. 37, 4. 44, 1. 5. 47, 4. 51, 1. 52, 3. 55, 8. 61, 1. 64, 5. 67, 2. 77, 1. 79, 3. 82, 2. 85, 23. 38. 92, 9. 96, 3. 101, 11. 102, 7. 110, 6. H I 12. 48, 15. II 41, 1. 6. III 61, 20. IV 61, 16. neque moribus neque lege aut imperio cuiquam regebantur J 18, 2 *cont.* 72, 2. neque — neque — neque — aut J 90, 2. H I 88.

nequeo H I 41, 2. III 61, 8. II 41, 5. nequeunt C 20, 12. 49, 4. nequibat C 59, 4. J 56, 2. nequiverim C 58, 4. —erit C 34, 2. —erint J 4, 4. nequiverat J 54, 8. 86, 5. *susp.* C 18, 3. nequisset J 15, 1. nequivisset C 19, 4. J 102, 13. 108, 2 (caveri). nequius H III 67, 18. nequeuntes II III 72. quidquid sine sanguine civium necisei nequitur J 31, 8.

nequiquam labores abultis H II 41, 14. praesidiis n. perditis J 62, 9. n. deos inplores C 52, 29 *cont.* 58, 2. n. oportuna res cecidisset C 20, 2.

Nero *vid.* Claudius.

nescio. occupavit nescio quae vos torpedo H III 61, 26.

neuter. stipendium neutri datur H II 96, 7.

neve = **neu.** quid quaesitum aliud quam libertas —, nen cui nisi legibus pareremus H I 41, 4. consulta sese integra habere: neu — pertimesceret J 108, 2. Utinam — esset, neu — videret J 14, 24. restitatis neve — inponatis C 33, 5. J 83, 2. H I 48, 16. nti — neve C 34, 2. J 8, 2. 10, 3. 102, 5. H I 48, 9. II 96, 8. III 61, 13. IV 61, 23. ne — neve C 51, 7. 43. 58, 21. J 15, 1. 51, 4. 58, 5. 64, 2. 45, 2. nen quis miles neve pro milite H i 49.

nex. fratris mei necis poenas J 14, 21. de Massivae nece indicium J 61, 4. vitae necisq. potestas J 14, 23. necis civium et vitae licentia H I 41, 13.

nl. Multa ne dehortantur, ni studium rei p. omnia superet J 31, 1. memorare possem, ni ea res longius — traheret C 7, 7. minari ferro, ni sibi

obnoxia foret C 23, 3. iuberet — pars in vincula duci, ni — — aperiret J 33, 3. ni id festinaret, in periculo suam salutem fore J 77, 1. ni virtus fidesque vostra spectata mihi forent, nequiquam oportuna res cecidisset C 20, 2. Neque N. resistere quivissent, ni pedites — magnam cladem — facerent J 59, 3. aequo animo paterer, ni misericordia in perniciem casura esset J 31, 21. timebat iram —, ni — paruisset J 25, 7. ni multitudo togatorum fuisset — patratum bellum foret J 21, 2 *cont.* 27, 2. 53, 7. 56, 5. talia incepta, ni in consultorem vortissent, rei p. pestem factura H i 89.

Nicomedes H IV 61, 9 *et* 10.

nihil nominat. C 27, 3. J 64, 6. 107, 3. 110, 3. H IV 30 (nihil convenit). I 41, 22 (nihil praeter — *cont.* 1 48, 8). i 107. C 40, 4 (nihil — quod non —). J 51, 1 (nihil — omnia). in eo nihil auxili est C 40, 3. nihil ad vos J 24, 6. **accus.** cuius praeter fortuna nihil numquam bonus laudavit C 15, 2. 44, 2. 47, 1. 54, 3. 4. J 39, 5. 76, 1 (nihil iam). 80, 1 (nihil hostile). 91, 4. 98, 2 (nihil remittere). 107, 4. 109, 3. 110, 4. H I 20. 32. 41, 15. H 96, 1. nihil minus quam J 14, 11. nihil — nisi J 85, 33. H I 41, 8. 48, 15. nihil valet C 51, 3. nihil obficere J 85, 43. n. prodesse J 1, 5. 85, 32. n. proficere H III 37. nihil vi opus est J 31, 6. senatus nihil sane intentus C 16, 5. nihil reliqui facere C 11, 7. 28, 4. 52, 1 (*pass. at.* reliquum J 76, 4). nihil causae habere J 14, 7. n. pensi *stu.* habere C 12, 2. J 41, 9. nihil languidi pati J 53, 6. nihil iutaetum pati J 66, 1 *cont.* 88, 2. pro nihilo habentur J 31, 25. nihilo segnus parere J 75, 10. nihilo minus C 3, 5. 16, 3. 26, 1. H I 48, 19.

Nilus H III 10.

nimis alta C 5, 5. — grave C 51, 23. — liberaliter C 11, 5. — molliter J 82, 2. — facere C 48, 1. — gaudere J 64, 5.

nimius fiducia H II 93. — animi H IV 71. — unum onus H I 60. — ac opes H II 41, 7.

nisi. quae conditio futura sit nisi — vindicamus C 20, 6 *cont.* H II 96, 10. ignoscite Cethego, nisi iterum iam bellum fecit C 52, 33. parum est inopem — fecisse, nisi deinde licentia eripitur J 31, 22. quae nisi quaesita erunt, quid erit — J 31, 2 *cont.* C 52, 4. H I 41, 17 (non aliter). 24. H 61, 13. neque potestatem faciendam, nisi indicaret C 48, 6. nisi deditum venissent, decederent J 28, 2. cui nisi pariter obviam iretur H I 58. *Cfr. praeterea* H IV 61, 2. nisi forte me animus fallit C 20, 17. J 3, 4. 31, 20. H I 41, 7. 23. 24. 48, 2. 14. H 61, 8. 19. J 14, 11. Nisi tamen intellego J 24, 5 *cont.* 100, 5. parum conperimus, nisi — instabilis videtur J 67, 3. nemo — nisi C 13, 1. 33, 4. 58, 15. J 103, 5. nullus nisi H III 61. nihil — nisi J 85, 33. H I 41, 8. 48, 15. IV 61, 17. nisi — non J 54, 4. neque — nisi J 3, 3 (aliud). 13, 5. 61, 1. H I 41, 15. IV 61, 12. ne — nisi J 14, 18. H I 41, 14. plerosque — dissolvit, nisi qui J 17, 6. nisi qua H II 31. omnium — nisi J 71, 3. 75, 3. H I 8. H 86 (omnia alia). quid — nisi J 24, 8. 31, 26. 85, 16. IV 61, 19. vacuos curis nisi instautibus H III 54. plerumque habebat nisi cum — J 44, 4 *cont.* H I 93. bant dissimiliter situm, nisi quod — J 89, 6. 95, 3. nisi quia H III 61, 6.

nisus per saxa J 94, 1. dubia nisu J 94, 2.

nitor *subst. dub.* H III 67, 1.

nitor. ramis — saxis nisus J 93, 4. niti corporibus J 60, 4. multi — niti modo ac statim concidere J 101, 11. verā viā C 11, 2. frustra J 3, 3. contra verum J 35, 8. furtim et per latrocinia — bonis artibus ad inperia et bonores nituntur J 4, 7 *cont.* eo intentior ad victoriam niti J 55, 3. eo accerrime niti J 60, 1. gratia, voce, omnibus modis pro alieno scelere sua quasi pro gloria — ebantur J 15, 2. ambiundo nitabantur, ne J 13, 8. summa ope niti contra eos — pro sua magnitudine C 38, 1. — — — pro libertate atq. eo vehementius J 31, 17. — — — ne C I, 1. — — — ut J 9, 2. maxima ope niti — no J 14, 20. summa vi Cirtam inrumpere nititur J 25, 9. continuare magistratum nitentur J 37, 2.

nobilis. *Fid.* homo. adolescens C 18, 4. virgo C 15, 1. mulier C 23, 3. nobiles J 25, 2. C 17, 4 (domi). 5. J 8, 1 (novi atq. nobiles). nobiles atq.

ignobiles C 20, 7. inventus — nobilium C 17, 6. paucis nobilibus J 31, 9. nobilissimi cives C 52, 24. nobili genere natus C 5, 1. gentis patriciae nobilis J 95, 3. animi nobile studium H III 67, 12.

nobilitas. eam magnum nobilitatem putabant C 7, 6. imperatoris nobilitas invidiae esse J 73, 4. nova mihi n. est J 85, 25. vetus n. J 85, 4. quibus n. ex virtute coepit J 85, 17. haec est mea nobilitas J 85, 30. pleraq. nobilitas C 23, 6 *cont.* 38, 2. 43, 2. J 4, 7, 5, 1. 13, 5, 7, 16, 2. 27, 2. 30, 3. 32, 5. 40, 3. 41, 5. 6, 10. 42, 1. 4. 63, 6. 61, 1. 65, 5. 73, 6. 84, 1. 5. 85, 4. 10 *bis*, 37. H I 48, 21. H I 61, 3. *Faccensis* J 66, 4.

noceo. quibus haut multo secus quam ferro noceri poterat H III 61, 1. prohibet nocere venenum H 30. — nocentissimi et eidem superbissimi J 31, 12. *noct.* *l'Id.* *din.* J 12, 4. 23, 2. 56, 4. 72, 1. 76, 1. 106, 2. 4.

nocturnus. — a consilia C 42, 2. — a et avia itinera J 54, 9 *cont.* 106, 5.

nolo. idem velle atq. idem nolle C 20, 4. quos nolis offendere J 85, 3. Nolite existimare C 52, 19 *cont.* J 11, 6, 25.

nomen inperi in terris id primum fuit C 2, 1 (*cf.* n. inperi regium habebant C 6, 6. nomine modo inperi a vobis accepto H II 96, 3). nomen familiae in Hispania renovatum est J 10, 2. quibus nomen ex re inditum J 78, 1 (*cont.* quae sceleri et pericidlo suo nomia indidit H I 41, 24). quibus nomen Philaenis erat J 79, 5. nomen latinum J 39, 2. 42, 1. 43, 4 (*cont.* homines nominis latini J 10, 2). sanctitas regii nominis H V 1. genus ignarum nominis Romani J 83, 1 (*cont.* memores nominis Romani J 88, 3. post magnitudinem nominis Romani J 5, 4. gentem infestissimam nomini Romano C 52, 21). homines maximi nominis H I 31, 2. celebritatem nominis timere H V 11. satis quaesitum erat nomini maiorum H I 41, 26. nomen gloriaeque sibi addidere J 18, 12. cui nomen oblivionis condiderant H I 76. nomen eorum Libus corrumpere J 18, 10. ex suo vocabulo insulae nomen dedit H II 2. nomen Danubium habet H III 9. labori meo nomen inertiae imponunt J 4, 3. victi in gentem nomenq. imperantium concessere J 18, 12. per nomen militare — occupavere H III 61, 6. praeter nomen cetera ignarus populi Romani J 19, 7. decernite digna nomine H I 48, 20. mutato nomine H II 26. nomine bistrionis Barbuleium adpellabat H II 35 (*cont.* multis nominibus adpellata H III 46). nomine J 18, 11. 35, 1. 47, 1. 48, 3. 56, 1. 65, 2. 89, 4. 108, 1. H II 8. III 69. nomine Catilinae sibi redditas C 31, 3. hoc nomine satis honestas spes sum secutus C 35, 4. nomina rerum ad ignaviam mutantes H III 61, 13. honestis nominibus — pro sua quisq. potentia certabant C 38, 3. aes alienum meis nominibus — alienis C 35, 3.

nomino. nominat socios C 40, 6. ubi T. Crassum nominavit C 48, 5. ut Caesar falso nominaretur C 49, 1. Illic mihi quisquam mansuetudinem et misericordiam nominat C 52, 11. unumquemque nominans laudare C 21, 4. 50, 5. Syrtis ab tractu nominatae J 78, 3.

non. defensionem — non statui parare C 35, 2. 3. 51, 10. 21. 52, 28. 56, 4. 58, 10. J 14, 3. 21, 2. 25, 1. 11, 31, 11. 17, 40, 2. 5-1, 5 (*nisi* — non). 70, 5. 83, 1. 85, 25 *bis*, 26 *bis* (*non* ignoro). 29 (*Non* possum — at). 90, 1. H I 41, 19 (*ideo* s. *non* paenitet). 48, 3. III 38. 61, 4 (*omnino* non certavisse). 22 *bis*, 158. 82. 108. agere aut non agere H III 61, 15. non est conditio H III 61, 13. non fuit (*est*) consilium C 4, 1. 53, 6. J 85, 8. H I 41, 26. Non sunt composita verba mea J 85, 31 *cont.* H III 61, 27. non ita est, neque C 51, 11. non est ita J 85, 42. si solus non timet C 52, 16. si iniuriae non sint J 31, 29. Non tu scia H III 32 *susp.* talibus viris non labor insolitus, non —, non — C 7, 5. non omnia omnibus cupienda esse J 64, 2. quis non factum eius laudabat C 51, 32. H I 41, 21. senatum et po. — non in gratiam habituros J 111, 1. quasi — sint aut non ibi plus possit, ubi C 52, 15. non ea consilia habuissent C 52, 34. non eadem — et C 58, 11. J 85, 1. ubi non — monumenta plurima sicut J 11, 17. qua non ab hostibus tenetur H II 96, 9. nihil — quod non cupidissime facturi essent C 40, 4. non uti autem J 20, 7 *cont.* 59, 3. non magis — quam C 9, 1. non minusquam J 10, 1. non

prius — quam J 35, 8. 44, 3. non amplius C 56, 2. J 58, 3. 68, 3. 105, 3. H III 61, 19 (non amplius possunt). IV 19. non longe a J 89, 6. lubido non minor inesserat C 13, 3. 23, 2. non minoris quam J 32, 5. non ultra conditionis locum memores H III 61, 14. non ignarum C 17, 7. non dignos C 35, 3. non idoneos C 51, 27. non medioerem J 8, 1. non indignum J 79, 1. ego non validissimus H IV 61, 4. omnia non serva H IV 61, 17. socordius ire non aptis armis H III 71. non aliter — nisi H I 41, 17. non sine deo H I 97. nemo non — H I 48, 7. et non C 51, 27. 52, 15. J 84, 4. ac non J 4, 8. facto, non consulto opus esse C 43, 3. 51, 20. J 4, 7. 22, 2 *bis*. 31, 10. 16. 49, 2. 63, 3. 85, 35. 40. 41. 89, 8. 102, 4. 114, 2. H I 35, H 41, 1. 96, 5. H I 61, 21. i 95. non — set C 10, 5. 51, 17. J 14, 23. 24, 2. 33, 4. C 51, 22. J 85, 30. 37. 93, 5. 112, 3. H I 10. 12. 41, 20. 48, 7. 10. IV 61, 15. H 41, 12 (non ne ob scelus carsum, set). non — verum J 31, 7. non modo — verum etiam H I 96, 9. non modo — set ne — quidem H i 60.

Nonas Decembres C 18, 5. Februariarum C 18, 6.

nondum frequentes armati convenerunt C 18, 8. nondum etiam vos satietas tenet J 31, 20.

nonne. nonne emori praestat C 20, 9. vos — nonne nitentur J 31, 17.

nonnulli existimabant C 22, 3. — equites Romani C 49, 4. potuistis nonnulli C 58, 13. fuisse nonnullos qui C 11, 7. nonnullos ex Sullanis colonis C 28, 4 (*Conn. p. 106*). sententias nonnullorum C 52, 2.

nos C 33, 4. 52, 11. 20. 22. 58, 11. J 14, 3. H II 96, 9. IV 61, 18. 21. nos eam rem in medio relinquemus C 10, 6 *cont.* H i 1. = memoriam nostri C 1, 3. proditor nostri H I 48, 15. nostri misereri J 14, 17. neque nostrum cuiquam C 33, 1. = nobis C 20, 8. 10. 11. 13. 33, 5. 52, 20. 21. 58, 4. 9. 11. J 14, 14. 18. H II 96, 9. nobis *id est Romanis* C 51, 5. J 5, 17. 1. 19. 7. 91, 7. 102, 5. 7. H I 7. H 39. 96, 4. — *i. e. hominibus* C 1, 2. — *i. e. mihi vel mei similibus* C 22, 4. J 9, 2. 10, 2. 82, 3. 85, 41. = nos C 7, 7 (*cont.* J 79, 1 *sup.*). 33, 1. J 14, 14. 18. 85, 37. 95, 2. 108, 3. H II 11, 8. = nobis C 51, 42. 52, 10 (nobis eum). J 108, 3. H II 41, 8. IV 61, 16. = nosmet nisi nosmet ipsi vindicamus in libertatem C 20, 6. in nosmet versa H I 41, 19.

nosco. ex quo praesentia noscerentur H III 67, 2. = novi. plerisque notus erat atq. eos noverat C 40, 2. eorum facta enneti noverat C 51, 12 *cont.* 59, 6. quos novi J 110, 1.

noster. haec nostra an nobis eum hostium futura sint C 52, 10. nostri J 7, 4. 38, 7. 50, 6. 58, 2. 59, 2. 60, 7. 75, 10. 99, 3. 101, 6. 106, 6. H III 67, 9. amicitia J 9, 2. 102, 7. cives C 52, 7. civitas J 4, 5. consul J 28, 5. corpora C 33, 1. H IV 61, 16. duces 114, 1. exercitus J 8, 1. 29, 7. 43, 1. 65, 1. familia J 14, 5. 9. 13. 17. 25. gratia J 102, 9. iniuriae J 24, 6. libertas et anima nostra C 52, 6. maiores C 12, 3. 51, 4. 5. 37. 52, 19. 30. mare J 17, 4. 18, 4. 12. H I 8. memoria C 33, 2. 51, 32. J 114, 2. milites J 91, 4. opes J 43, 5. parens J 14, 21. pedes noster J 101, 6. pericula C 52, 2. pernicities H IV 61, 23. quaestor J 113, 5. res nostrae C 52, 2. 58, 5. J 2, 1. res publica C 51, 17. sanguis C 33, 5. 52, 12. socii J 88, 3. socordia H I 48, 21. H 41, 8. statio H IV 65. studia J 2, 1. vectigales H I 48, 8. vis C 1, 2. 102, 9. vitia H IV 61, 21.

notus plerisque principibus erat atq. eos noverat C 40, 2. ei n. erat C 45, 4. factis notus J 63, 6. notissimus quisque H IV 40.

novitas periculi atq. sceleris C 4, 4. contemnat — tem meam J 85, 14.

novo. novandis rebus H i 90. ne quid — novaretur C 55, 1. apes novandi C 39, 3.

novos. nova dirunt C 20, 12. vetera odere, nova exoptant C 37, 3. aetas nova H I 112. amici J 13, 6. 74, 1. bellum C 54, 4. consilium C 35, 2. 51, 8. 41. J 70, 5. 71, 3 (novissimum). dedito J 75, 8. exemplum C 51, 27. exercitus H I 48, 21. foedera J 14, 18. fornacum H I 67. genus poenae C 51, 18. *Vid. homo*. novos J 63, 7. novi J 8, 1. 65, 5. hostis J 82, 1. inperator J 44, 2. iter H III 50. milites J 87, 2. 3. 97, 5. H II 96, 5. H I 67, 10. munimenta H III 26. nobilitas J 85, 25. provinciam H II 39.

res novae C 28, 4. 37, 1. 39, 6. 48, 1. 57, 1. J 19, 1. 40, 3. 66, 2. 4. 70, 1. 77, 1. societates J 14, 18. tabulae C 21, 2. = novissime C 33, 2. J 10, 2. 19, 7.

nox aderat J 58, 7. 97, 3. quae instabat C 55, 1. sedes quas nox coegerat, habebant J 18, 2. n. proelium diremit J 60, 8. neque dies ant nox ulla quieti fuit J 72, 2. nox atque praeda castrorum hostis remorata sunt J 38, 8. plerumque noctis processit J 21, 2. 100, 4 *cont.* 98, 6. noctis auxilio J 53, 3. noctem agitare J 98, 4. — antecapere C 55, 1. noctem pro se rati J 98, 2. — munimento — nullo impedimento J 97, 3. noctem totam itinere facto J 91, 3. nactus obscuram noctem H I 65 (*cont.* obscura nocte J 53, 7). diem noctem H III 67, 19. per noctem H II 66. fugam in noctem componere H I 27. ea nocte paulo post C 28, 4. nocte ea, quae proxima fuit ante — J 113, 3. proxima nocte C 43, 1. intempesta nocte C 27, 3. 32, 1. J 38, 4. constituta nocte qua proficiscerentur C 45, 1. caelum nocte atq. nubibus obscuratum J 38, 5. amplius uno die aut una nocte J 76, 1. dies noctisq. C 27, 2. J 23, 1. 93, 2. 94, 4.

nox. prava incepta consultoribus noxae esse H I 48, 1. nozarum metu H I 48, 11.

noxius. nobilitas noxia atq. eo percussa J 42, 1. vindicatum in noxios J 31, 26. factio noxiorum H III 61, 3.

nubes foedavere lumen H I 104. caelum nocte atq. nubibus obscuratum J 38, 5.

nubo C 15, 2. J 80, 6 (nupserat). nuptum — mitti H II 13.

Nucerius *sic.* Sittius.

nudo. praesidiis nudatum J 88, 4.

nudus. nuda corpora H I 59. capite atq. pedibus nuda J 91, 1. nudum et caecum corpus ad hostis vortere J 107, 1. loca nuda gigantium J 79, 6.

nullus. quae nobis nulla sunt C 52, 21 *cont.* J 86, 3. H I 41, 9. nulla pro socia obtinet J 80, 7. nullo subveniente J 99, 3. 100, 3. 100, 1. H IV 61, 14. ab nullo repetere J 96, 2. nullius indignus J 110, 2. aliter nullius earum rerum consuli ius est C 29, 3. nulla oportunior nostra amicitia J 102, 7. nulla arte — inferior H II 87. ex nulla conscientia de culpa C 35, 2. nullius umquam delicti C 52, 8. nullo discrimine H I 71 *cont.* C 52, 22. in Italia nullus exercitus C 16, 5. suo iniussa nullam potuisse foedus fieri J 39, 3. quis hostis nullus erat, nisi — J 14, 10. noctem — nullo impedimento fore J 97, 3. ius nullum J 31, 1. locum nullum, nisi — H III 64. nullam morā H I 97. quibus opes nullae sunt C 37, 3. me — oratio nulla laedere potest J 85, 27. nullo ordine commutato J 101, 2. quibus nulla pars fractus est H III 61, 19. auxilii spem nullam J 85, 2. hominem nullius stipendi J 85, 10.

num. reputate num id mutari melius sit J 85, 10. reputate num eorum paenitendum sit J 85, 28. An dubium habetis, num obficere quid vobis — possit H III 61, 8. quaerit, num ostenderetur thesaurus H III 78.

Numantia, Numantius J 7—10. 15, 1. 101, 6.

numero facta in gloria H I 41, 19.

numerus ut augetur lectis viris H III 67, 14. qui effuse euntes — et numerum ampliore vero et hostilem metum efficiobant J 105, 3. duplicato eorum n. H III 67, 19. signorum et armorum aliquanto numero potiti J 74, 3. hostes numero plures J 97, 5. — priores J 50, 6. — quadraginta J 53, 4. 93, 8. H III 67, 3 (?). exercitus — o hominum ampliore J 54, 3. — o hominum legiones expleverat C 56, 2. cum aliquanto maiore numero J 80, 4. ex suo — o legatos mittit C 33, 1. ex eo numero C 42, 3. J 18, 4. 35, 6 (qui parati erant, *ut* J 38, 6). in proscriptorum — o esse C 51, 33. iu eo — o creari J 40, 4. cohortis pro — o hominum complet C 56, 1.

Numida et Numidia multis locis. Numidae equites J 68, 2.

Numidicus. gladii et scuta, verum ea Numidica J 94, 1.

numquam populo R. ea copia fuit C 8, 5. n. — praet rea tale facinus fecisse C 19, 5. n. per occasionem talia fecere C 51, 6. ab negotiis n. voluptas remorata J 95, 3. n. super industriam fortuna fuit J 95, 4. n. po. R. — um beneficiis victum esse J 102, 11. n. ratus sum J 110, 1. numq. ergo familia

nostra quieta erit J 14, 9. nunquam tibi gratiam redditam putaveris J 110, 11.

nunc. paulo ante — nunc J 14, 17. antea — nunc II 1 48, 13. superiore anno — nunc II 96, 9. III 61, 11. olim — post — deum — nunc II 1 48, 7 *cont.* III 61, 6. initio — deinde — verum nunc J 21, 6. tunc — nunc II 1 48, 7. quam nunc peteret, tunc ultro adventuram J 111, 1. etiam nunc C 52, 25 *cont.* J 31, 3. ne nunc quidem J 31, 3. quam nunc Tyrii habent II 11 26. qui nunc secleribus ferax est, — reddat J 14, 21. quae iussa nunc toleratis, ea agere aut non agere possitis II 111 61, 15. non — sicuti nunc vastaretur J 31, 16. nunc, quando — licet, festinus J 102, 9. Nunc — tibi commendo C 35, 6. 52, 10. J 4, 9. 79, 10. 3. 11, 24. 85, 13. 11. 25. 44. II 111 61, 2. 13. IV 61, 16. Nunc vero C 58, 5. J 14, 17.

nuntio. Ea cum Ciceroni nuntiarentur C 29, 1. alii portenta — nuntiabant, alii arma portari C 30, 2. equites — nuntiant, Inguhartum — concessisse J 106, 5. redit et ei nuntiat J 112, 2. rem difficilem aut facilem nuntiavere J 93, 7. praemissi rem quietam nuntiant J 105, 5. qui Cutilinae nuntiaret, no — C 48, 4. nuntiatum est mihi vim parari C 35, 5 *cont.* J 113, 5. 114, 3. cui verbis pax nuntiabatur, re bellum — erat J 48, 1. senati verbis nuntiare J 21, 4. 25, 11. Numidis ex senati decreto nuntiari iubet J 28, 3. palam regi quae ex voluntate forent nuntiari iubet J 46, 4. quem — ad Sullam nuntiatum mittit J 108, 2.

nuntius in castra pervenit, eominutionem patefactam C 57, 1. magis atrocitate rei quam fide nunti terrentur J 101, 7. nuntio accepto J 28, 1. omnia per nuntios consuli declarantur C 46, 1 *cont.* 50, 2. II 69. nuntios — miserat J 88, 5 (velle). 97, 1 (adduceret). II 111 67, 19. missis remissisque nuntiis J 83, 3. fecit ut nuntiis confestum lugubribus II 1 98. ex nuntiis accepit J 46, 1. — cognovit J 91, 3.

nuptiae. domum vacuum secleris nuptiis fecisse C 15, 2.

nusquam. nobis lacum familiarem nusquam ullum esse C 20, 11. usquam etiam tunc Lepidum progressum aiebant II 1 48, 6.

nutu deorum illi cuncta portendi J 92, 2.

Nysa II IV 61, 9.

o grati patres II 96, 6. **o urbem** venalem J 35, 10.

ob amicitiam vestram familiae nostrae infesti sunt J 14, 17. **ob** eadem artis — adoptatum J 22, 2. **quid** ob bene facti cepisset II 1 48, 4. **ne** tibi ob beneficia eorum fore J 9, 1. — — mea possem petere J 14, 3. **Mauro** ob multa ingenii bona carus J 108, 1. **loca** ob calorem — minus frequentata J 17, 2. **et** ob eam causam mente lambuta J 65, 1. **incertum** quam ob causam II 111 49. **ob** discordias civilis profugos venisse J 78, 1. **proscriptiones** ob divitias II 1 41, 17. **ob** militare facinus (aliquem) extulerat J 49, 4 *cont.* 5, 4. **ob** inediai iusolita vesei II 111 27. **quas** ob iniurias secessisset II 111 61, 4. **ob** ea — timens J 39, 2. 108, 3. **et** ob ea J 89, 4. *susp.* J 97, 5. **ob** ea feliciter acta J 55, 2. **et** ob id II 1 48, 18. **iniuriae** et **ob** eas dissensiones II 1 9. **ob** ipsorum interna mala dilata proelia II IV 61, 13. **ob** tantam mercedem nihil abnuituros II 1 32. **ob** merita carus J 9, 2. **non** ob merita boni aut mali cives appellati II 1 10. **ob** morbos animo parum valido J 65, 3. **Sullam** ob munificentiam in se amicum rati J 103, 5. **ob** nimias M—is opes exercitus in Asia aluntur II 1 41, 7. **ob** opportunitates loci praesidium inposuit *cj.* J 47, 2. **quam** ob rem C 35, 2. 51, 21. J 42, 5. 85, 47. 112, 1. **ob** rem corruptam poenas metuant J 79, 7. **id frustra** an **ob** rem faciam J 31, 5. **ob** rem p. fusus sanguis II 96, 2. **non** sua ignavia, **set** ob rem p. in hostium potestate J 112, 3. **ob** scelera invidia urguet J 35, 2. **me** non **ob** scelus aut avaritiam caesum II 1 41, 12. **ob** seditionem provinciam adeptus est II 1 48, 4. **ob** thesauros oppidi potinndi J 37, 4. **ob** suos tutandos in manus venturum J 89, 2. 102, 12.

obfendo. obfensa quo levius streperent J 94, 1. **quos** nolis obfendere J 85, 3. **neque** est obfensus dominatione Sullae II 1 88. **Mariam** simul et **invisum** et **obfensum** J 73, 2.

- obfensa.** in quo obfensio mininum. gratia par — J 102, 7.
- obfero.** ultro obferre pugnam II III 67, 11. dubiis rebus spes novandi oblata est C 30, 3. quem casu ministrum oblutum J 12, 3. Quos quoniam res obtulerat, non fuit consilium silentio praeterire C 55, 6.
- obficio.** quo hostium itineri obficeret J 52, 6. cum in angustiis ipsi sibi properantes obficerent J 58, 6. num obficeret quid vobis — pergentibus possit II III 61, 8. timor auribus — it C 58, 2 *cont.* 51, 2 (ubi illa —ant). cum suis consiliis multum —ere C 27, 1. luxuria atque ignavia illis — nihil obficiant J 85, 13.
- obicio.** bestiis obiecti J 14, 15. mihi fortuna, illis probra obiciuntur J 85, 14.
- obieto** cum periculis J 7, 1. Mario vecordiam J 94, 1 *cont.* II I 41, 18.
- oblino.** gladium sanguine oblitum J 101, 6.
- oblivio.** eni nomen —onis condiderunt II I 76.
- obliviscor.** sceleris eorum obliti C 51, 15. II I 48, 19.
- oblongus.** aedificia oblonga J 18, 8.
- obnoxius.** dum illos —os fidosque sibi faceret C 14, 6. ni sibi obnoxia foret C 23, 3. eis obnoxii C 20, 7. Crasso ex negotiis — I C 48, 5. ille obnoxius — accipiet II IV 61, 4. obnoxiiis inimicis J 31, 3 *cont.* II IV 61, 13.
- oboediens** iussis vestris erit J 31, 19. illis —entes vivamus J 31, 26. ventri —ia C 1, 1₂. omnia secunda et —ia sunt J 14, 19.
- obprimo.** fetoris onere obpressa II I 9. aere alieno C 40, 1. si prius Ciceronem obpressisset C 27, 1. insidiis obprimi J 7, 1. si Romanos obpresseris II IV 61, 2 *cont.* 22 et 16. hostes obpressi aut dilapsi forent II i 52. ceteros alia elades obpressit J 11, 15. C 39, 4 (rem p.). obprimundae rei p. consilium C 16, 4. civitas servitute obpressa C 51, 31. obprimundae libertatis II I 48, 3. 6. tanta torpedo animos obpressit II I 48, 19. iram —sserat J 72, 1.
- obpugnatio.** de —ione Cirtae audiebatur J 22, 1. ab —ono non desisteret J 25, 11.
- obpugno** Zamam J 54, 1. obpugnare aut parare J 60, 1. ad obpugnandum egredi J 59, 1. Piso obpugnatus in iudicio — propter — C 49, 2.
- obruo.** vivi obruti J 79, 10. 8. spatium — obrutum II IV 20.
- obscurus.** sublima nebula caelum obscurabat II III 15. caelum nocte atq. nubibus obscuratum J 38, 5. cum natura loci tum dolo ipsi atq. signa obscurati J 19, 5. Fortuna res — celebrat obscuratq. C 8, 1.
- obscurus.** obscura nox J 53, 7. II I 65. obscuro etiamtum lumine J 21, 2. natus haut obscuro loco C 23, 1. in obscuro vitam habent C 51, 12.
- obsacro.** vos oro atq. obsacro II I 48, 9. cum — per amicitiam obsacrat J 58, 5. ab Numidis obsacrat J 25, 5.
- obsequa** orationis II II 49.
- observeo.** colite observate talem hunc virum J 10, 8. signa — ordines observare J 51, 1. 80, 2.
- obses.** multi — dediti obsides J 51, 6.
- obsideo.** me elausum obsidet J 24, 7. neque capi neque obsideri poterat J 37, 1. armis obsessus tencor J 21, 3. obsessum turrum regiam J 103, 1.
- obsido.** portas obsidunt C 45, 2. portas obsidere J 91, 1. Ciceronis ianuum obsideret C 43, 2. loca armatis hominibus obsidere C 27, 2. Asia ab ipsis obsesa est II IV 61, 8.
- obsidium.** Aquil Cyziennum — in obsidio moranti II IV 61, 14. ob. coepit II I 51.
- obstituto.** ubi confertissimi obstiterant J 98, 1. Sin vis obstat II i 21.
- obstinatus.** —is animis perditum ire C 36, 4.
- obsto.** exercitus duo hostium — obstant (ab urbe —a Gallia) C 58, 6. cetera vita hinc sceleri obstat C 52, 31. quibus non humana neque divina obstant, quin II IV 61, 17. neque illis superbia obstabat, quo minus — C 51, 37.

- obstrepo.** obstrepere omnes C 31, 8.
- obtentus.** secundae res vitiiis sunt obtentui II I 41, 24.
- obtestor.** Iovem maximum obtestatus J 107, 2. Te atq. senatum obtestamur, consulatis C 33, 5. lacrimans per amicitiam — obtestatur, ne J 71, 5 *cont.* 62, 1. per haec dextram — monco obtestorque, uti — neu J 10, 3 *cont.* 49, 2. 62, 1. multa de salute sua Pompinum obtestatus C 45, 4. pollicendo militando obtestando excitare J 49, 4.
- obtineo.** Micipsa regnum solus obtinuit J 5, 5 *cont.* 16, 2. ad obtinendus dnas Hispanias mittere C 18, 5. statum dignitatis non obtinebam C 25, 3. famae, quae plerosq. obtinet J 17, 7. nulla pro socia obtinet J 80, 7.
- obtrecto** — conlegae II IV 31.
- obtrunco** J 35, 6. 66, 3. 67, 2. 97, 5. 101, 4. 113, 7. II II 52.
- obvenio.** Calpurnio Numidia — obvenit J 27, 4.
- obviam** frere II II 74. obviam ire hostibus C 6, 5. J 97, 5. II I 89. III 67, 11. actionibus Gracchi o. ierat J 42, 1. ite o. iniuriae J 24, 25. p. cundo periculis J 7, 4. o. ire potentiae factionis J 31, 4 *cont.* J 5, 1. sceleris eius o. ivisse J 22, 4. cui nisi pariter obviam iretur II I 58. Agundum utq. o. eundem est II I 41, 7. obviam missum J 106, 1. — procedunt J 53, 5.
- obvius.** quo in loco inter se obvii fuissent J 79, 4. nti quisq. nrmatis obvius fuerat J 26, 3 *cont.* 50, 4. copias parat et Iugurthae obvius procedit J 21, 1. quasi honoris causa J 113, 5 *cont.* 46, 5. 69, 1.
- occano.** cornicines occanere H I 71.
- occasio.** —onem pugnandi nonduro C 56, 4. per occasionem C 51, 6.
- occasus.** ad occasum ab ortu solis C 36, 4. cum occasu solis J 68, 2. 91, 2.
- occido.** omnia orta occidunt J 2, 3. occiderat in proelio C 61, 7. si Micipsa rex occidisset J 8, 1. vel ostentando virtutem vel saevitia hostium facile eum occasurum J 7, 2. una *scum hoc imperio* nobis occidendum esse J 14, 18. extinguunt omnia aut occidunt II IV 61, 21. — **occidens.** ab occidente J 17, 4. ad occidentem pergentibus II IV 61, 17. in occidentem latius prominet II II 2.
- occido** J 24, 6. 31, 7. 3. II IV 61, 7 (insomnis). *Pass.* C 19, 3. J 58, 2. 62, 1. 65, 3. 87, 2. 94, 6. 101, 6. 9. 11. II I 29.
- occipio** *vid.* **occœpi.**
- occœpi.** socordius ire occœpere II III 71 (*libri occœpere*).
- occulto.** occultans sese [in] tugurio J 12, 5. neque plane occultati humilitate arborum J 49, 5. signa occultare J 68, 4. incepto suo occultato J 90, 3. summet ipse scelera occultare C 23, 2. vitia sua callide occultans J 15, 4.
- occultus.** fuga occulta II III 68. gurgites o. II IV 22. loca J 56, 2. trames J 48, 2. occulta pectoris *susp.* J 113, 3. occultus pervenit II III 67, 14. nemini occultum est J 24, 5. periculum hnt occultum habuit C 23, 4. trahebant ex occulto II III 67, 17. ex occulto invadit J 59, 2. neque bonn neque mala eorum in occulto patitur J 85, 23. ita delicta occultiora fuere *susp.* J 38, 2. = **occulte** C 26, 4. 5. 45, 2. 52, 35. 57, 1. J 35, 4. 40, 2 (aperte — occulte). 109, 1 (coram — occulte). 4. II I 48, 13 (palm — occulte). Erunt occultius consilii participes C 17, 5. quam occultissime potest operitur J 91, 3. = **occulte** fabricatae nves II IV 51.
- occupo.** transvecti — proximos nostro mari locos occupavere J 18, 4. Sardiniam II II 2. bis armati Aventinum J 31, 17. proximum collem J 38, 7. *pass.* II I 72. praesidio mentem J 50, 3. saltibus occupatis II II 29. plebei sedes pauci occupavere II I 41, 12. rem p. J 31, 12. per militare nomen acrium exercitus regna provincias II III 61, 6. per aelus occupata — dimissurum II I 41, 7. illum ingens eurn atq. laetitia simul occupavere C 46, 2. vos torpedo occupavit II III 61, 26. *Inc.* II III 67, 19.
- occurro** dace II II 17. multi ex Bithynia volentes occurrere II II 48 *susp.*
- occurso.** —ntis interficere J 12, 5. agere inter invidos —ntis J 85, 3.

- Oceanus** J 17, II 18, 61.
ociosume, quam o. ad provluciam adcedat J 25, 5.
Octavius, Gn. H II 36, 153. — L. H II 40. — *Gn. O. Ruso* J 104.
octavus J 112, 2.
octo C 50, 2.
oculus, foedi oculi C 15, 5. harena ora oculosque implere solet J 79, 6.
oculi effossi H I 30 *cont.* 55. in oculis sita sunt C 20, 14.
odi, neque studere neque odisse decet C 51, 13. vetera odere, nova exoptant C 37, 3. eadem cupere, eadem odisse J 31, 14. metuit otium, odit bellum H I 48, 11. turbas et eandem civium odisse H I 48, 18.
odium, ab odio amicitia, ira atq. misericordiam vacuos C 51, 1. cetera ex licentia aut odio aut nvaritia arsere H III 61, 12. neque aliud se fatigando nisi odium quaerere J 3, 3. odium Sullae H II 49. odio incensus C 49, 2. odio nobilitatis J 40, 3. cuius de — odio potentiae nobilitatis J 39, 3. odio suarum rerum C 37, 3.
odos, nisi eum odus locum mutare coegerat J 14, 4. odore — foeda facies loci C 55, 4. anomum atque alli leves odores H IV 60.
officium, sumat — monitorem officii sui J 85, 10. amici officio et fide pariuntur J 10, 4. militis et imperatoris officia exequebntur C 60, 4. Numidae officia intenderant J 75, 8. agrum colendo aut venando, servilibus officii C 4, 1. errata officii speres J 102, 10.
oleaster J 48, 3.
olim, inconditè olim vitae mos H I 33. olim — post — dein — nunc H I 48, 7. olim — nunc H III 61, 6. Romanos — convenas olim H IV 61, 17.
Olympus H I 79.
omen, pugnam pro omine belli futuram H I 61.
omitto, pila omittunt C 60, 3. corpus semianimum H III 67, 17. omittere inceptum J 93, 1. omisso veteri consilio J 70, 5. omissa deditioe J 66, 1. superbia atq. deliciis omissis C 31, 3. non prius omisit nisi J 35, 8. Id omitto J 110, 7. vetera omittere J 102, 14. ego haec omitto C 52, 24. ut alia — tua omittam J 10, 2.
omnino, set o. cuncta plebes C 37, 1. conditio — fuisset, si o. quiescisset H III 61, 13. neque o. facere — quidquam poterant J 99, 2. minus dedecus partu amittere quam o. non paravisso J 31, 17. certamina potiora esse quam omnino non certavisse H III 61, 4.
omnis, per omnem Africam J 13, 1. 66, 2. 89, 7. 13, 2. 5. 414, 1. H IV 18, i 2. 18. i 7. I 45. 67. H 23, 4. III 1. H IV 61, 6. omnem aetatem egi J 85, 9. omne bellum sumi facile J 83, 1. — in Italiam transgreditur H II 96, 10. in omni certamine J 10, 7. omnis civitas J 42, 5. 43, 4. ex omni copia C 56, 1. 3. 61, 5. J 103, 2. omni corpore H III 19. magistratus et imperia, postremo omnis cura rerum publicarum J 3, 1. omnis equitatus J 49, 1. 6. 55, 4. 58, 5. 59, 1. 91, 1. omnis exercitus C 61, 9. J 30, 4. H II 33. o. gratia potentia honos divitiae C 20, 8. o. iniuria gravitate tutior H III 61, 13. o. invidia dilapsa foret J 27, 2. o. ias in viribus H I 33. vindiccas o. iuris sui H III 61, 1. o. multitudo J 20, 4. 58, 3. o. modo J 39, 3. o. nobilitas J 32, 5. H I 48, 21. pecus o., quod J 90, 2. praeda o. — corrupta J 76, 5. omnem pueritiam altus J 63, 3. in omni re C 8, 1. rem omnem, uti — C 41, 4. 45, 1. J 71, 5. ferrea omni specie H IV 57. spes omnis J 14, 10. 54, 8. H I 41, 1. omni strepitu J 72, 2. omni vis H i 96. nostra omnis vis C I, 2 *cont.* H III 61, 5. (mons) omnis a natura praeceps J 92, 5. = omnis has quae moe premunt aequinas J 13, 23. omnibus arbitris — amotis C 20, 1. o. asperitates supervadere J 75, 2. bella ntquo certamina omnia C 33, 4. — Punica o. C 51, 6 *cont.* J 14, 13. omnia bona C 28, 4. *at.* 31, 7. o. boni C 21, 4. 33, 2. 52, 12. J 85, 40. 48. omnium consiliorum nisi novissumi particeps J 71, 3 *cont.* J 29, 2. consulares o. C 53, 1. quinquevni consula et decreta o. J 11, 5 *cont.* 108, 2. omnibus contionibus J 73, 5. quorum omnes copiae in cotidiano usu C 48, 2. eum o. copiis J 91, 3. H I 54, 69.

o. sanciatâ corpora H II 65. omnis cruciatus minores C 51, 15. ex quo omnes discordiâ addeasae H I 48, 14. dona o. in benignitate habeantur J 103, 6. elephantos o. J 62, 5. o. mala exempla C 51, 27. omnium flagitiorum atq. facinorum catervas C II, 1. omnium flagitiosorum postremus H I 48, 3. fortunae o. J 14, 2. 23, 2. o. generum J 21, 3. 48, 2. imperatores o. gentium J 31, 20. o. homines C I, 1. 51, 1. o. honores J 85, 37. H I 11, 21. ius et iniurias omnis J 14, 16. 33, 2. o. inuenta J 75, 3. o. labores et victorias J 49, 3. — — — pericula J 85, 7. per o. locos et conventus J 30, 1. o. locis J 38, 5. 50, 4. 60, 1. 82, 1. 85, 26. *ut* H IV 61, 15. o. mala C 10, 3. J 11, 21. mala abunde o. C 21, 1. Mauris o. imperitabat J 19, 7. o. modis C 13, 5. 20, 12. 26, 1. 29, 3. J 15, 2. 39, 2. 55, 3. o. mortales J 28, 1. o. rerum mutationes J 3, 2. o. necessitudinibus circumventus C 21, 3. o. ordinum H I 48, 7. III 73. o. opes et spes H II 96, 2. opifices agrestesq. o. J 73, 6. de o. pactionibus J 29, 3. o. undique pericula C II, 3. omnium partium deus H I 13. ab o. partibus J 97, 5. o. perugas J 62, 6. 103, 1. o. virtutis praemia ambitio possidet C 52, 22. praesidia o. extincta sunt J 11, 15. o. proclis J 62, 1. 99, 3 (superioribus). o. provinciarum regna H II 11, 11. o. puberes J 26, 3. o. reges J 81, 1. H IV 61, 15. o. res C 16, 5. 60, 1. J 43, 5. 70, 2. 85, 47. J 7, 6. 11, 17. 16, 3. 22, 1. sacra profanaque omnia pollere C II, 6. o. sarcinis abiectis J 91, 2. scelera et contumeliarum o. H I 41, 10. omnia non serva H IV 61, 17. spes o. J 85, 4. rex cunctas studij, omnia nostra J 2, 1. o. memorata apud inferos supplicia H II 11, 3. sua omnia concedere J 61, 4. o. suos explevit C 51, 31. o. terrae C 16, 4. per o. tribus J 63, 4. tubicines simul o. canere J 99, 1. ad omnis vis controversiarum H III 62. factionum ac deinde o. malorum artium J 41, 1. de exercitu Catilinae et de omnibus coniuratis C 52, 17. Etruria atque omnes belli reliquiae H I 48, 8. plures cohortes atq. omnes H IV 41. vis serpentum sicuti omnium ferarum J 89, 5. — — omnes qui C 17, 2. J 13, 1. 33, 2. 95, 2. H IV 61, 1. H 85. IV 63. omnia quae J 11, 16. 43, 3. 46, 5. 81, 3. 85, 38. 102, 2. 111, 3. H 191. III 61, 6. quae tuta — sunt omnia removistis J 85, 45. omnia, qua visus erat J 101, 11. qui omnes *sic*. J 11, 17. 97, 5. 28, 4. 31, 14. 49, 2. 61, 6. H II 11, 1. omnia ea quae C 12, 5 *cont.* C 13, 3. 20, 14. alii omnes C 37, 7. J 91, 7. 105, 3. H III 61, 5. IV 61, 13. alia omnia C 21, 2. 39, 2. J 2, 2. 4, 8. 31, 1. 37, 2. 43, 2. 46, 2. 54, 6. 114, 2. 52, 2. 63, 2. 89, 5. ad omnia alia nisi ad B H 86. ceteri omnes C 20, 7. J 71, 3. relicti omnes J 53, 4. nulla — omnes J 80, 7. pars — alii — omnes J 39, 1. plerique omnes C 33, 1. omnes C II, 4. 20, 5. 22, 2. 31, 8. 47, 3. 52, 18. 58, 5. 61, 3 (paulo diversius act omnes tamen). J 18, 12. 91, 3. H I 11, 7. III 61, 6. 7. i 33. diversi redeunt — atq. omnes idem significabant J 101, 2. omnium C 21, 5. 59, 1. J 85, 5. 87, 3. concurrentium undique — omnium H II 23, 1. omnium ingenia experat C 51, 8. contra salutem omnium C 51, 43 *cont.* J 81, 1. 85, 5. H III 61, 19. omnium sceleratissimus J 11, 2. 95, 2. 4. 96, 1. 102, 5. 110, 1. H I 48, 15. H 96, 1. III 51. oppidum primum omnium defecerat J 56, 3. Primum omnium C 37, 5. J 85, 15. H III 61, 11. quis est omnium J 4, 7. nemo omnium J 54, 4. 10. quisquam omnium C 36, 5. 51, 2. J 91, 6. 102, 7. H I 41, 18. solus omnium H I 41, 6. IV 61, 10. in tanto omnium metu solus non timet C 52, 16. omnibus invisum C 51, 29 *cont.* J 6, 1. 61, 2. unum omnibus finem statuit H I 41, 15. eltra Padum omnibus H I 15. omnes tristitia invasit C 31, 1 *cont.* J 6, 1. 13, 1. 93, 8. 100, 3. omnis undique senatorii ordinis accersi J 104, 1. arma in omnis habent H IV 61, 20. centuriones, omnis lectos et evocatos C 59, 3. incolumis omnis sub Inguin missurum J 38, 9 *cont.* H I 66. eos omnis J 66, 3. percussis omnibus C 43, 2. J 51, 3. 91, 1. 91, 5. 106, 5. 98, 1. 100, 9 (dextra sinistra o. occisis). H I 10 (o. pariter corruptis). ab omnibus etiam ab infimis C II, 5. una ab o. J 112, 3 *cont.* 33, 2. ex o. maxime tutos J 14, 12. 15, 4. unus ex o. J 67, 3. 69, 4. ex o. aliquos J 101, 3. omnia haec J 85, 4. omnia matura

- sunt: victoria praedn laus J 85, 48. omnia mutari ac misceri C 2, 3 *cont.* 10, 1, 37, 3, J 12, 5. Romae omnia vennisia sunt J 8, 1, 20, 1, 28, 1 *cont.* C 10, 4. omnia honesta nq. inhonesta C 30, 4 *cont.* J 31, 12, 80, 5. divini et humana omnia J 31, 9, 20. II J 48, 10. omnin eum precio honesta J 86, 3 *cont.* omnin retinendae dominionis honesta H 1 41, 8. illis omnia consenserunt C 20, 10. ei eniora semper omnin quam decus C 25, 3. ad occasum nb ortu solis omnia domita armis C 36, 4 *cont.* 14, 19. omnin consuli declarantur C 46, 1. luctu omnia complentur C 51, 9. J 92, 3. bene consulendo omnia prospere cedunt C 52, 29. si vincimus, omnia nobis tutn erunt C 58, 9. omnia orta occidunt J 2, 3, 5, 3. omnia in dnas partis nstrctn sunt, res p. — J 41, 5. in nrmis omnia sitn J 51, 4. non omnia omnibus cupiunda J 64, 2. omnia conventura J 84, 2. omnin non bene consuln in virtutem trahebantur J 92, 2. seditionibus omnin turbatn H 1 48, 1. omnia oppidi stagnabant H III 26. ignarus omnium J 85, 10. ius iudiciumq. omnium H 1 41, 24. omnia praeter J 47, 3. nihil — omnin J 51, 1. omnia, teln arma — vicerat J 76, 1. quis non omnia mutn volt II 1 41, 12. iam abnventis omnin J 68, 3. agitando omnia C 42, 2. o., uti gestn erant, aperit C 47, 1. circumspectare o. J 72, 2. o. curare J 85, 3. ad dissimulanda o. paratns C 31, 7. o. ibi capta donat J 87, 1. virtus o. domuerat C 7, 5. o. magis quam proclium expectantibus J 58, 1. extrema o. experiri C 26, 5. lato explorare o. J 46, 6. o. exquirere C 13, 3. extinguent o. nut occidunt H IV 61, 21. sanguinem meum quam o. mallet J 24, 2. movere quam senescere o. malebat J 35, 3. o. malle quam victi abire J 79, 7. parare o. J 66, 1. o. pavere C 31, 3. o. saeva pnti J 14, 10. o. prius pnti quam J 20, 5. o. pollicito J 103, 7. o. potiorn fide l. rebatur J 26, 2 *cont.* 62, 9. o. providere C 60, 4. J 100, 3. Multn me dehortantur, n studium rei p. omnia superet J 31, 1. temptare o. J 51, 5. 70, 2. 93, 5. trahere o. J 36, 2. 41, 9. omnibus exploratis J 90, 1. 93, 5. 94, 1. 104, 3. onero. ex flumine inuenta — nt J 75, 6 *cont.* 91, 2. commentu — navis o. J 86, 1. vivo et epulis onerati J 76, 6. quem — promissis onernt impellitque J 12, 3.
- onus. onere turrim incertis navibus H III 23. nimio simul et incerto onere H 1 60. fenoris onere obpressn plebes H 1 9. quibus anima oneri fuit C 2, 8. eis otium divitiae oneri miseriaeq. fuere C 10, 2. pocnum illorum sibi oneri fore C 46, 2. quibus egor oneri esse J 14, 1. quae ultro nobis sumptui oneriq. H II 96, 9.
- onustus. ager fertilis et praeda o. J 87.
- opera. operae precium est. visere — C 12, 3. captn urbe operae pr. fore J 81, 3. coram operam se daturum H IV 30. — ne C 29, 2. H 1 48, 22. — — nt C 41, 6. 51, 33. J 112, 3. — suam pollicitus C 28, 1. 40, 6. se eius opera non usurum H III 38. opera aut ingenio suo opus esse J 71, 4. collem multa opera circumdat *susp.* H 1 72.
- opperimentum — equis H IV 59.
- operior. non famem nut sitim o. C 13, 3. fortunam J 93, 1. ex urbe praesidia C 13, 3. reges castris munitis J 82, 1. in eisd. locis J 54, 9, 91, 3. 101, 2. 103, 7.
- opifex C 50, 2. J 73, 6.
- Opimius, L. J 16.
- opinio. amplius opinione morabatur J 53, 5. opinione asperius est J 85, 3. contra opinionem Iugurthae J 75, 9.
- opitular. decretis inopiae plebis opitulati sunt C 33, 2.
- oportet. cre rescindi decreta J 11, 5. bonis — cre plus gloriae esse J 85, 40.
- oportunitas sune liberorumq. aetntis J 6, 3. oportunitate loci capi non poternt J 37, 4 *cont.* 48, 2. talia consilia ex — tate capi J 76, 1. magnas — tes conrumpere C 43, 3. ob — tes loci J 47, 2.
- oportunus. quem ubique oportunum sibi fore credebant C 27, 1 *cont.* J 46, 4. transfugns et alios oportunos J 51, 2. necubi hostibus oportunus fieret J

55, 3. hostes oportuni II IV 61, 2. oportunus iniuriarum J 20, 3. Iugurthae alia omnia praeter milites oportuna J 52, 2. ea prorsus o. Catilinae C 10, 3. multa opportuna habes, quo — 102, 10. ubi primum opportunum fuit J 62, 1. collis o. usui J 98, 3. locus o. J 91, 7. C 24, 2. 27, 2. 4. 43, 2. res o. C 20, 2. 49, 2. oportunior fugae campus J 50, 6. iter nobis opportunius II II 96, 1. cuncta hosti quam suis opportuniora II I 68. tibi nulla opportunior nostrae avaritiae J 102, 7. homini potentiam quaerenti egentissimus quisq. opportunissimus J 86, 3. pro hostibus et adversum se opportunissimae J 88, 4. quam rem opportunissimam incepto bello J 80, 5.

oppidanus. — I J 56, 2. 57, 5. 60, 1. 6. 75, 10. 76, 2. 4. 91, 5.

oppidum magnum atque valens Capsa J 89, 4. 5. 6. 91, 6. 97, 1. Circa o. J 21, 2. 3. 81, 2. 88, 3. 101, 1. in opp. Cirtam 102, 1. oppidum Laris J 90, 2. ex oppido Lepti J 77, 1. 78, 1. Lete o. II I 81. 82: Sivea J 56, 3. Sathul J 37, 3. 4. Thalam in o. magnum atque opulentum J 75, 1. 2. 6. 7. 76, 2. 89, 6. in o. Thirulda J 12, 3. in opp. Iugurthae Vaceam J 29, 4. 47, 1 (Numidarum). 68, 3. Zama J 57, 1 (urbs magna 56, 1). 59, 1. 61, 1. arx oppidi J 67, 1. praefectus oppidi J 66, 2. 69, 4. omnia oppidi stagnabant II III 26. aequae et oppidum tradat J 26, 1. ad oppidum processit *stetit*. II I 97. III 19. IV 3. pons in oppidum pertinet II III 29. oppido modo potiti J 76, 5. oppido undiq. clauso J 67, 3. oppido effusum J 69, 2. egressi J 91, 4. evadere J 56, 5. profugit J 76, 1. in oppido II III 26. pleraque ex Punicis oppida J 19, 7. castella et oppida J 51, 6. 87, 1. 89, 1. mature oppida habuere J 18, 9. oppida excisa aut recepta II II 96, 6. ad alia oppida pergit J 92, 3. hiemem non per oppida egi II II 96, 5. ex oppidis et mapallibus J 46, 5. in oppidis avaritiam agere J 100, 1.

Oppius, P. II III 37. 38.

[**ops**]. quid ubique **opis** aut spei haberent C 21, 1. egens alienae opis II II 41, 4. **opem** tuli J 110, 2. maxima **ope** aiti J 11, 29. summa o. n. C 1, 1. 38, 2. J 9, 2. 25, 2. 31, 7. **opes**. ubi o. familiares defecerant C 13, 4. o. plebis luminatae C 39, 1. regni J 62, 1. quibus o. nullae sunt C 37, 3: in altera parte maiores o. C 41, 2. ubi ad defendendum o. minores sunt C 52, 15. **opes** factionis J 31, 1 (*cont.* confirmat C 32, 2). in nostrae **opes** confusae hostiumque auctae erant J 43, 5. ex quo illi gloria **opesq.** inventae J 70, 2. cognatorum et adfinium **opes** praesidio adsunt J 85, 4. **opes** **opesque** eius ex patre suo penderent J 107, 5. — — civitatis in illo sitae J 114, 4 *cont.* omnis **opes** et **opes** privatus meus consumpsi II II 96, 2. tibi magnae **opes** virorum armorum atq. auri sunt II IV 61, 16. quantus **opes** nobilitatis polere dominatione incipiam II III 61, 3. — res **opes** non ingenuum mutabant II II 41, 1. **opes** saas — docere C 17, 1. cuiusvis **opes** voluisse contra illius potentiam crescere C 17, 7. Italiae **opes** maxime adriverent J 5, 4. privatas o. facere II I 41, 6. **opes** aut patrocina quaerere II I 48, 6. o. alivnas expectare C 58, 13. J 14, 7. Mitrodis fugerent iram atq. **opes** II II 3. exercitus ob nimias Mithridatis **opes** aluntur II II 41, 7. quumquam **opibus** suis confideret J 83, 1. **opibus** conirrationis fretus C 56, 5. eapianini, non **opibus** eius quae futiles et corruptae sunt II I 41, 20. hominem magna **opibus** J 70, 2. Saguntini studio maiore quam **opibus** II II 21. certabant ipsi pares, ceterum **opibus** disparibus J 52, 1. municipia quae maxime **opibus** valent C 51, 43. rectus ingeni quam virium **opibus** gloriam quaerere C 1, 3. populi Romani **opibus** creverat C 51, 5. qui ex parvis **opibus** tantum imperium fecere C 51, 42. eius vitae necisq. potestas ex alienis **opibus** pendet J 14, 23. in municipia distribuerentur pro cuiusq. **opibus** C 30, 7. pro **opibus** quisq. J 80, 6. sine spe sine **opibus** J 10, 1.

optabilis. quod florentibus optabilis est II IV 61, 4.

optio. optionem Carthaginensium faciunt J 79, 8.

opto. quam saepe optastis libertas C 20, 14. quod optaverant otium J 41, 4. pacem optatis magis quam defunditis II I 48, 3. quibuscum optavisset II III 8. parens liberis uti aeterni forent optavit J 85, 49. fulmen

optare ne se adtingat H I 48, 12. = otium divitiarum optanda alias C 10, 2. gloria atq. alia optanda bonis J 64, 1.

opulens. civitas magna et opulens J 69, 3. = **opulenter** me, illos arte colam J 85, 31.

opulentia negligentiam tolerabat C 52, 9. habemus publice egestatem, privatim opulentiam C 52, 22. pacis opulentiam quaeritis H II 41, 14. invidia ex opulentia orta est C 6, 3.

opulentus. — i reges C 53, 3. magni estis et — ti J 11, 19. 79, 2 *cont.* 75, 1. oppidum armis virisque opulentum J 57, 1. pars Num. agro virisque opulentior J 16, 5. qui — tior est, — quia plus potest, iniuriam facere videtur J 10, 7. loca Num. opulentissima J 51, 6. uti quisque opulentissimus, ita Romanis hostem fore J 81, 1.

opus. turribus opus et administratos tutari J 76, 3. itinere atq. opere castrorum et proelio fessi J 53, 5. pro opere consistere J 92, 9. velut opere et consulto praecepta J 92, 5. magis opere quam natura munitum J 57, 2. et operibus et loco J 76, 2. magnis operibus communita H III 67, 3. magnis perfectis operibus H I 84. in operibus, in agmine multus adesse J 96, 3. = quae bello **opus orant** J 84, 2. audacia opus est C 58, 15. nihil vi, nihil secessione J 31, 6. vi J 55, 6. ubi frumento aut pabulo o. erat J 55, 4. opera aut ingenio suo opus esse J 71, 4. illis artificio o. e. J 85, 31. quid o. decretis, quid auxilio Catuli H I 48, 19. consulto — mature facto opus est C I, 6 *cont.* 43, 3. 45, 1. quid facto opus esset C 46, 2. incepto o. e. C 20, 10. sibi perlitata re p. o. esse C 31, 7.

ora maritima J 19, 1. H III 55.

oratio. tempus — magis quam oratio mea vos hortantur C 20, 15. quo illa o. pertinet C 51, 10. quem res — non permovet, eum o. adcedet C 51, 10 *cont.* Boechi animum oratione adcedit J 81, 1. me nulla o. laedere potest J 85, 27. per obsequetam orationis H II 49. orationem habuit luculentam atq. utilem rei p. — scriptam edidit C 31, 6. *Vid.* habeo. magnam exorsus orationem H IV 70. abunde illis compositam orationem fore J 85, 26. unam ex tam multis eius orationem perscribere J 30, 4. permotus oratione Caesaris C 50, 4. neque ex ignavo strenuum — exercitum oratione imperatoris fieri C 58, 1. quorum accepta oratione J 22, 2. multa oratione consumpta J 25, 11. hominum secunda oratione extollit J 65, 3. pleraque oratione maiores suos extollunt J 85, 21 *cont.* 103, 7. eos oratione sua adreperat J 84, 4.

orator. praecisus ab I. — orator et speculatum J 108, 1.

orbis terrarum C 8, 3. J 17, 3 (terrae). H II 91. IV 61, 17. orbis axe iuncti H III 22. milites orbis fecere J 97, 5.

ordo. senatum — magnaue frequentia eius ordinis C 46, 6 *cont.* 52, 7. H I 48, 19. 22. senatorii ordinis C 17, 3. J 62, 4. 104, 1. ex equestri ordine C 17, 4. vestri ordinis multi mortales J 31, 7. homines omnium ordinum H I 48, 7. H II 73. divorsorum ordinum H II 39. quae maiores recte atq. ordine fecere C 51, 4. ne quis ordine egrederetur J 45, 2. nullo ordine commutato J 101, 2 *cont.* commutatis ordinibus J 19, 6. instructos ordines deducit C 59, 1. Romanorum ordines conturbare J 50, 4. o restituit J 51, 3. observare J 51, 1. habere J 80, 2. sine siguis sine ordinibus J 97, 5.

Orestes *vid.* Anfidius.

Orestilla *vid.* Aurelia.

origo. eae urbes pars originibus suis praesidio, aliae decori fuere J 19, 1. **Orion** H I 100.

orior. omnia orta occidunt J 2, 3. Orion oritur H I 100. flumen oriens a meridie J 48, 3. ex eo collis oriebatur J 48, 3. ea familia ortum C 31, 7. ex concubina ortus J 5, 7. 108, 1. ortus est longe saevior Catulus H III 61, 10. clamor ingens oritur J 57, 3. utinam aliquando apud vos — cura oriatur J 14, 21. dissensio civilis oriri coepit J 41, 10. omnia mala exempla ex rebus bonis orta sunt C 51, 27. gaudium ingens ortum J 55, 1.

iuvia orta est C 6, 3, 22, 3. cetera secundis rebus oriri sucta mala H I 9. mos partium — ortus est J 41, 1. ne ex sua contentione sedito oriretur C 34, 2 *cont.* J 6, 3, 72, 1 (oreretur). turbae, seditiones, bella civilia orta H I 10. inde ortus sermo H I 23. = in orientem promuet H II 2. qua parte spectat orientem H III 58.

ornatus. arma ornatumq. mutaverant J 91, 1.

orno. cultu corporis ornata egregio H IV 46.

oro. saepe ad vos oratum mitto J 21, 2. Umbrenum orare uti — C 40, 4 *cont.* 50, 2. J 77, 1. orare hortari milites, ne — J 51, 4 *cont.* 107, 3. pacem orare J 47, 3. multis precibus cum oraret H III 67, 18. multis orantibus opem tuli J 110, 2. postquam orans nihil proficiebat H III 37. qui ad belli societatem orantur H IV 61, 1.

ortus. ab ortu solis C 36, 4. J 17, 4. cum ortu solis J 106, 5.

os. angustiae Pontici oris H III 13. Pompeius oris probi, animo inverecundo H i 75. parum libero ore locutus J 95, 2. in ore gentibus agens H I 90. — — vostro egi H II 41, 1. — — ducis sese ostentantes H i 63. omnium ora in me conversa J 85, 5. ora oculosq. implere J 79, 6. incedant per ora vostra J 31, 10.

ostendo. gladium sanguine oblitum J 101, 6. quidam insolita facies ostenderet J 49, 5. se — ostendere cum exercitu J 74, 2 *cont.* 55, 8. 105, 3. speculatores citi sese ostendunt J 101, 1. ipsa se virtus satis ostendit J 85, 31. belli asperitatem ostendere J 20, 1. facinora nobilitatis J 30, 3 *cont.* 33, 4. aliud alii iter uatna o. C 2, 10. vobis rationem — am C 40, 3. ibi virtutem ostendere J 58, 3. quem profugisse supra ostendimus J 60, 4. multitudini ostendens H IV 32.

ostentatio. scenae ad ostentationem histrionum fabricatis H II 23, 2.

ostento. quae facie sua ostentabat H I 55. ex sarcinis paludamenta ostentari coepere H III 70 *pass.* domus manus Punicas ostentabant H II 21. cum ipsum alii ostentare J 49, 4. sacerdotia consulatus triumphos ostentantes J 31, 10 *cont.* 85, 29. cuius amicitiam gloriose ostentant H IV 61, 8. inprudens Tigranis pro victoria H IV 61, 15. sese quisque bonum et strennum ostentantes H i 63. ostentando virtutem J 7, 2. praemia — formidinem ostentando J 23, 1 *cont.* 66, 1. 89, 1. quoniam serviti precium ostentaretur H III 61, 20. is dies ludum et lasciviam magis quam formidinem ostentabat J 61, 2.

ostentui. ut Iugurthae scelerum ostentui essem J 21, 10. illa deditiois signa ostentui credere J 46, 6.

ostium. scaphas ad ostia miserant H III 11.

Othus. Othii campi H III 59.

otium. otium divitiae C 10, 2. J 36, 4 *cont.* J 11, 1 (otio atq. abundantia). quod in adversis rebus optaverant otium, asperius acerbiusque fuit J 41, 4. quies et otium cum libertate H I 11, 9. quieti et otio adversum J 66, 2. accipite otium cum servitio H I 41, 25. o. pro servitio adpellantes H III 61, 13. o. bonam contorere C 1, 1. metuit otium, odit bellum H I 48, 11. neque proclium facere neque o. pati J 55, 8. voluptatibus o. praehere C 52, 5. urbanum o. ingrato labori praetulerat C 37, 7. ne per o. torpescerent manus C 16, 3. uti per o. tuti simus J 14, 13. talia consilia per o. capi J 76, 1. otio luxurioso esse J 95, 3. minus commodum ex otio meo, quam ex aliorum negotiis rei p. venturum J 4, 4. loca voluptaria in otio animos molliverant C 11, 5. in o. vivere C 17, 6. in o. fucinus suum reptans J 13, 5.

pabulum. eibus erat — hui pabulum J 18, 1. pabuli egestas J 41, 4. frugum pabuliq. lactus ager H II 91. pabulo pecoris magis quam arvo student J 90, 1. pabulum conrumpere J 55, 4. ubi pabulo opus erat J 55, 4. pabula esse corrupta H III 28.

pacifico. pacificante Iugurtha J 66, 2.

paciscor. tantum ab eo vitam paciscatur J 26, 1.

paco. ex pacentis praedas agebant J 32, 3.

paetio. spe pactionis A. perpulit J 38, 2. Antonium pactione provinciae perpulerat C 26, 4. misericordiane aut pactione an casu acciderit J 67, 3. ac sine ulla pactione se — tradere J 62, 3. *Susp.* H i 84. qui de pace cum hostibus pactiones fecissent J 40, 1. cum eis de omnibus pactionibus praescens agere J 29, 3.

Padus II i 15.

paene admissum facinus miserabile, ni — J 53, 7. hostis paene victos dare J 59, 3.

paenitet. neque eos qui ea fecere, — pudet aut paenitet J 31, 10. Boeche, quoniam paenitet delicti gratiam facit J 104, 4. Quorum adeo Sullam non paenitet II i 41, 19. = **paenitentem** consili II i 49. nou paeniturum H i 108 (*rect. oe.*) num eorum paenitendum sit J 85, 28. *libri poenitundum.*

paenuria aquae J 17, 5. 48, 4. fontium aquarum J 55, 8. liberorum J 22, 2. rerum necessariorum J 23, 2.

palam. quod Calpurnius palam legatis imperaverit J 29, 4. palam quae ex voluntate forent regi nuntiari iubet J 46, 4. nihil palam ausurum J 107, 4. per eius enstra palam transire J 107, 4. occulte — palam II i 48, 13 *bis.*

Palicanus *vid.* Lollius.

palor. vagi palantes — J 18, 2. palantes agros vastare J 41, 5. Romanos palantis invadit J 54, 9 *conf.* J 90, 3.

paludamentum. paludamenta ostentari coepere H III 70. togam — o mutavit II i 65.

palus. pluvities limosa hiemantibus aquis paludem fecerat J 37, 4. ad paludem II i 68. in paludes relegati II i 41, 23. quoniam a paludibus invia erant II i 8.

pango. sestertium tricies pepigit a Pisone H IV 36. nihil esse de re p. neque libertate po. pactum II i 20. quae pacta non praestitissent II i 58.

panis. panem in dies merenti J 44, 5. panem aut quem alium cibum eorum vendere J 45, 2.

Paplagonia H III 47. Paplagonum pronunturia *vid.* ad H III 48.

Papirius. Gn. Papirius Carbo H i 38.

par. haut quaquam par gloria sequitur scriptorem et actorem C 3, 2. meo et hostium exercitui par conditio H II 96, 6. fama atq. fortuna eorum pares sunt C 51, 12. gratia par ac si prope adlessemus J 102, 7. ne illi tauro paria sint II i 9. par similisq. ceteris efficiebatur C 14, 4. pariam cum liberis J 41, 9. scilicet pares moenium altitudine II IV 55. eis animi magnitudo par C 54, 1. certabant ipsi pares, opibus disparibus J 52, 1. ad cetera pariam animum gerant J 54, 1. pari periculo set fama in pari boni atq. ignavi erant J 57, 6. duo sinus pari natura J 78, 2. aberat mois tractu pari J 48, 3. quasi par in oppido festinatio II III 26. equis paria operimenta erant H IV 59. quod neque se pariam armis existimabat J 20, 5. senatus ita ut par fuerat decernit J 39, 3. = **pariter** corpore atq. animo variis J 113, 3. pariter te utque illum — persequi J 102, 5. suorum et hostium res pariter attendere J 88, 2. pariter ac si hostes adessent J 46, 6 *conf.* 100, 1. 5. testamento pariter cum filiis heredem instituit J 9, 3. pariterque oppidani agere J 60, 1. pariter omnes J 80, 7. H i 10. divorsas res pariter expectant J 85, 20. munificus nemo putabatur nisi pariter volens J 103, 6. illi pariter laeti esse J 113, 2. pariter aeres invadunt II IV 43. cui nisi pariter obviam iretur II i 58. pariter cum occasu solis J 68, 2. 106, 5. 77, 1.

paratio regni fuerit plebi sua restituere J 31, 8.

paratus. magno usu paratus militum et armorum fuit II i 55.

parco. aerario parcere J 85, 3. dum paucis sceleratis parcunt C 52, 12. quanto sibi in proelio minus peperissent J 107, 1. mansurum potius quam — vitae parceret J 106, 3. ita sine hostiumque vitae iuxta pepererant C 61, 6. Pareite dignitati Lentuli, si ipse pudicitiae, si fauae sune, si deis aut hominibus nunquam ullis pepercit C 52, 32. neque sumpti ne-

que modestiae suae parere, dum — C 14, 6. pecuniae an famae minus parceret C 25, 3.

parens. in subditiis deorum magnifici, domi parei C 9, 2.

parens. neque quisquam parens liberis optavit J 85, 49. quem — parens necuri inssit C 39, 5. praecepta parentis mei J 14, 2. impietatis in parentem nostrum J 14, 21. libertatem, quae mihi a parente meo tradita est J 31, 5. ex parente meo ita accepi J 85, 40. quorum parentes proscripti C 37, 9. parentes aut parvi liberi militum J 41, 8. divelli liberos a parentum complexu C 51, 9. effeta aetate parentum C 53, 5. parentum facta H II 11. filii familiarum parentis interficerent C 43, 2. per liberos atq. parentis vestros J 14, 25. liberos parentisque in maria locaverant H I 31. Numidae — a parentibus digressi J 18, 11. virgines nuptum mittebantur a parentibus H II 13.

pareo. omnis Liguri parere iubet J 93, 8. ne cui nisi legibus pareremus H I 41, 4. eum legatis iure parentibus H I 48, 7. quoniam legatis non paruisset J 25, 1. 7. nectus parendi sibi J 35, 9. modestissime parendo J 7, 4. omnia domita armis parent C 36, 4. nemo libidini simul et usui paruit C 51, 2. quae homines urant — virtuti omnia parent C 2, 6. = **parentis** abunde habemus, amicorum — J 102, 7. libertatem patriam parentisq. armis tegere C 6, 5. J 87, 2 [patriline parentibusq. armis atq. focis suis bellum paravere C 52, 3]. vi regere patriam aut parentis J 3, 2. convenas sine patria sine parentibus H IV 61, 17.

paricida. omnes nudiq. paricideae C 14, 3. hostem atq. paricidum vocare C 31, 8. paricidas rei p. C 51, 25 *cont.* 52, 31. si paricida vestri sum H II 41, 3.

paricidium. quae secleri et paricidio suo nomina indidit H I 41, 24.

paries. eum munitur parietes C 55, 4. parietes temporum ambusti H II 21.

partio. maxumam mihi fiduciam parit victor exercitus H I 41, 22. ab eo magistrato alium post alium sibi peperit J 63, 5. ad ea quae maiores peperere subvortunda H I 41, 3. laetitiam atq. lasciviam diuturna quies pepererat C 31, 1. nobilitatem peperisse — (acceptam) J 85, 25. gratiana ab eo peperisse H I 48, 5. amici officio et fide pariuntur J 10, 4. quibus artibus imperium initio partum est C 2, 4. quorum sanguine Tarulae — divitiarum partae sunt H I 41, 21. bello concordia parta disturbatur H I 48, 15. iam parta victorin J 82, 3. cui nihil est domi nisi armis partum H I 48, 15. parta amittere (= paravisse) J 31, 17. qui ea bene parta vix retineamus C 51, 42. aliena bene parta prodegerint H I 41, 17.

Parium H IV 61, 14.

parma. in formam parmae equestris H IV 1.

paro amicitias C 6, 5. amicos nuro J 10, 4. arma C 24, 2. J 43, 3. auxilia deorum C 52, 29 (*pass.*) *cont.* H I 41, 7. G. Barbium magna mercede — cuius — foret J 33, 2. bellum C 52, 3 (*patriae*). J 75, 10. 85, 3. eadem incendia alii belli facinora C 32, 2 *cont.* 52, 36. claritudinem J 2, 4 (*pass.*). elavis adulterinas J 12, 3. conneatum J 43, 3. 28, 7 (*pass.*). copias J 21, 1. 39, 4. 48, 2. H I 69. C 43, 1 (*pass.*). cuncta J 73, 1. 23, 1. defensionem C 35, 2. dolum C 28, 2 (*pass.*). exercitum C 29, 3. H II 96, 4. *pass.* J 28, 4. H I 48, 22. incendia C 27, 2. 48, 4 (*pass.*). impedimenta rogationi J 40, 2. insidias Cicroni C 26, 2. 43, 2 (*pass.*). insidiatores Musivae J 35, 4. ius H III 61, 1. J 31, 17 (*pass.*). legatos et decreta H I 48, 17. leges *pass.* C 51, 40. mala alieni *pass.* J 40, 3. multitudinem ad capiunda arma C 27, 4 (*cont.* qui ad eadem parati erant J 35, 6). Numidae parati instructique J 74, 2. omnia eum magna cura parare J 66, 1. patrocinia Cethegi — vobis H I 48, 20. praesidia *pass.* C 31, 4. regnum C 5, 6 (*sibi*). J 31, 7. omnibus rebus paratis compositisq. J 43, 5. 57, 2. 91, 1. iam paratis rebus J 47, 2. servi nere parati J 31, 11. tribunos plebei sibi et alia iura H I 9. III 61, 1. 15. via tribunicia, telum libertati paratum H III 61, 12. turmam ex fortissimis J 98, 1. utilia H II 41, 6. vim mihi parari C 35, 5. Inter haec parata atq. decreta C 43, 3. ubi ea parari co-

ignovit C 50, 3 *cont.* J 56, 2. 102, 15. neque parari neque consuli quicquam occulte potest C 52, 35. quae ad subplicium postulabat parare C 55, 1. quaecumque possint largiundo parare J 13, 6. melius parata amittere, quam omnino non paravisse J 31, 17. cetera ex tempore parari placuit J 70, 3. parare quae usu forent J 91, 1. in urbe parata esse quae inusserit C 44, 6. festinaro parare C 6, 5. J 76, 4. moliri parare J 11, 8. obpugnare aut parare omnibus locis J 60, 1. parabant interficere C 18, 5. proficisci parabat C 46, 3 *cont.* J 22, 1. omni Numidiae imperare parat J 13, 2. armis contendero J 13, 3. si parem disserere J 42, 5. eorum perfidia uti J 61, 3. quae paravisset facere J 71, 5. = ut erat **paratus** ad dissimulanda omnia C 31, 7. adversum omnia paratus J 101, 1. paratum sese facere J 108, 2. nisi forte servire magis quam imperare parati estis C 20, 17. parati frumentum dare J 46, 5. ut egrederentur paratos esse J 91, 2. forti atq. parato animo sitis C 58, 8. uti semper iuteuti paratiq. essent C 27, 2. J 49, 3.

pars — alii *vid.* *Conn. p.* 45 *add.* C 61, 5. J 19, 1. **pars** — **pars** J 14, 15. 33, 3. 39, 1. sacerdotia et consulatus, **pars** triumphos suos ostentantes J 31, 10. ceteri — **pars** II V 8. pauci — **pars** J 60, 7. II III 61, 18. omnes — **pars** J 97, 5. **partem** — reliquos J 55, 4. magna **pars** *vid.* **magnus**. in abditam partem aedii C 20, 1. Fuesulas atq. in eam partem Etruriae C 27, 1. **pars** Numidiae J 16, 5. 48, 3. 97, 2 (tertia). 102, 13. 111, 1. Africae **pars** inferior J 18, 12. **pars** quarta C 56, 3. demisit partem quasi tertiam antennis II IV 41. magna parte editus et praecipuus J 98, 3. copias in quattuor partis distribuerat J 101, 3. **pars** copiarum J 49, 1. 52, 5. 59, 1. 75, 1. 103, 1. 55, 4. 61, 5 (dimidia p.). II I 103. III 67, 2. i 43. **pars** civium J 91, 5. vix decima parte die relicua J 97, 3. magna **pars** pecuniae J 76, 1. quibus nulla **pars** fructus est II III 61, 18. turpissimae parti corporis J 85, 41. parte consumpta II III 5. vix partem sumptuum sustulit II II 41, 7. aliquantam partem gloriae demiserat II II 23, 5. in parte tertia Africam posere J 17, 3. is in ea parte curabat J 60, 5. in ea parte qua regis adventus erat J 59, 1. in ea parte qua sita erat arcem regni J 56, 1. qua in parte rex pugnae adfuit J 71, 3 *cont.* II IV 51. qua parte spectat II III 58. in dextera — sinistra parte C 59, 3. J 100, 2. in altera parte — in altera C 41, 2. in alteram partem transductus est J 11, 4. ex altera parte C 59, 4. ab ea parte, qua ipse escenderat J 33, 6. desertam ab ea parte J 94, 3. alius ab alia parte redeuntes J 97, 5. ab omnibus partibus tecti J 97, 5. omnia in duas partis abstracta sunt J 41, 5. in in duas partis discedunt Numidiae J 13, 1. vicit in senatu **pars** illa J 16, 1. diversa **pars** in civilibus armis II I 5. qui aliarum atq. senatus partium erant C 37, 10. adorso populi partium J 43, 1. mos partium et factionum J 41, 1 *vid.* *Conn. p.* 79 *sq.* studium partium J 73, 4. 42, 5. ex partium invidia J 40, 2. animus a partibus rei p. liber C 4, 2. tanta libido in partibus erat J 40, 3.

particeps regni J 14, 9. negoti J 29, 3. *Vid.* *consilium*.

partim — alii J 13, 2. 19, 5. 21, 2. 38, 3. 40, 2. 83, 3. 89, 1. alia — **partim** II II 41, 1. liberti — opifices — sollicitabant, **partim** exquirebant duces C 50, 1.

partio. provincias inter se partiverant J 43, 1.

parum. satis eloquentiae, sapientiae parum C 5, 4. parum fidel miseris esse J 24, 4. illis parum est impuno male faciese J 31, 22. haec impune suscepisse parum habuere J 31, 9. melius tacere quam parum dicere J 19, 1. parum coterimus J 67, 3. 113, 1 *cont.* C 22, 4. p. cognovi J 79, 5. 14, 25. p. exploratum est J 88, 6. p. constabat J 30, 1. p. confidere J 112, 2. credere II I 41, 1. existimare II III 61, 1. sin id parum procedat J 35, 4. 46, 4. bellum p. procedebat J 61, 3. parum sese expurgat J 69, 4. p. animo valuisse J 11, 4. *cont.* animo p. valido J 65, 3. p. placebat J 85, 32. colle p. amplo castris J 98, 3. p. haec pudicitiam habuisse C 14, 7. p. idoneum ratus J 73, 2. p. libero ore locutus J 95, 2. p. munita J 87, 1.

res meae p. prosperae H IV 61, 3. p. seite exorno J 85, 39. p. tnta per se ipsa prohibita J 14, 4.

parvoa. Parvum iug. te — accepi J 10, 1. — i liberi C 31, 3. J 6, 2. 41, 8. — a manus J 7, 53, 3. — is coplis C 53, 3. — a legio H II 57 *susp.* — um argenti pondus J 29, 6. — a veetigalia H II 41, 7. neque eniquam suae iniuriae parvae videntur C 51, 11. ex parvis opibus tantum imperium fecere C 51, 42. rem p. ex parva magnam fecisso C 52, 19. tam parva res H III 61, 19. — ae res J 10, 6. — o intervallo H II 18. — o labore H IV 61, 16. parvi pendere C 12, 2. 52, 9. facio J 85, 31. = **minor.** classe minore quam antea navigans H II 41, 7. conlegam minorem et sui cultorem H IV 33. omnis cruelatus minores quam illorum facinora esse C 51, 15. minore detrimento — J 54, 5. Inbido stupri — non minor incesserat C 13, 3. minores magistratus C 30, 7. in minori negotio C 51, 24. ubi opes minores sunt C 52, 15. res gestae — aliquanto minores quam fama feruntur C 8, 2. hinc non minor vanitas ierat quam audacia C 23, 2. quam ille non minoris quam publicam dicebat J 32, 5. minus largiri poterat C 23, 3. minus valere ipsi C 37, 10. plebis vis minus poterat J 41, 6. = virtuti an fidei minus crederet J 74, 1. pauci in pluribus minus frustrati J 58, 3. minus instare J 51, 3. quo minus mirandum est C 37, 8. quanto sibi — minus pereperissent J 107, 1. pecuniae an famae minus parceret C 25, 3. quo minus petebat gloriam, eo magis sequebatur C 54, 5. si causa — in praesens minus subpetebat C 16, 3. eo iniuriam — minus tolerare J 22, 3. nihil minus quam vim expectantem J 11, 11. minus gloriae avidi H II 39. minus bellicosi J 18, 12. minus bonus C 2, 6. 51, 27. non minus — carum J 18, 1. m. flagitiosum J 110, 5. loca m. frequentata J 17, 2. cui eum m. gratus esset C 23, 3. segnior neque minus gravis enra H I 54. non minus — magnum et sapientem virum fuisse J 45, 1. neque minus hostibus conturbatis J 98, 7. — plena est nec minus Italiae maritima H II 41, 7. neque ideo minus J 46, 1. nihilo minus C 3, 5. 16, 3. 26, 1. = **minimus.** qui minimus ex illis erat J 11, 3. concordia maxima, minima avaritia erat C 9, 1. in maxima fortuna minima haecunia est C 51, 13. plurimum facere, minimum de se ipse loqui J 6, 1. in quo obfensae minimum J 102, 7. = **minime** cari J 100, 3. minime cupiunda J 3, 1. eo modo minime posse insolescere animum C 6, 7. neque studere neque odisse, set minime irasci decet C 51, 13. quem minime deenit, propitius J 14, 5 *cont.* 11. placet igitur — ? Minime C 51, 43.

passim. passim — multis — imperium petentibus J 18, 3. vagari p. J 98, 1.

passus J 68, 3. H II 85. *susp.* J 48, 3.

patefacio. *Vid.* coniuratio. per Alpis iter aliud — patefeci H II 96, 4. mare classibus patefactum est H I 45. quo facilis — delicta patefierent J 32, 1. paucorum scelera patefacere J 42, 1. de indicio patefacto J 73, 2. quae — occulta pectoris patefecisse *susp.* J 113, 3. quaestori Boechi mandata — iunt J 103, 7. denique regi patefecit (*acc. e. inf.*) J 111, 1. quo patefactum est rem p. praedae — repetitam H I 35.

pateo. faucibus ipsis non amplius patet milibus XXXV H IV 19. mons mediocri castello satis patens J 92, 5. in campis patentibus J 101, 11. 105, 3. patentis tum urbis H I 25. municipia atq. coloniae patebant C 58, 9. cuncta maria terraeq. patebant C 10, 1. quanta animo audacia inest, tanta in bello patere solet C 58, 2.

pater J 10, 2 (amisso patre). 14, 1. 8. 9. 12. 14. 15. 33, 4. 64, 4. 85, 16 (ex patribus Albini aut Bestiae). 106, 1. 107, 4. 108, 1. = patres — adpellati C 6, 6. postulare a. patribus coepit C 31, 7. a patribus recessit C 33, 3. H III 61, 1. discessio H I 9. apud plebem gravis invidia, patres solliciti erant J 30, 1. plebei patribusque iuxta earus J 88, 1. patres plebem exercere H I 9. sub honesto patrum aut plebis nomine H I 10. si nihil inter plebem et patres convenisset H IV 30. cura patres exercebat H I 54. patrum decreta H III 61, 16. festinantibus in summa inopia

patribus H i 28. genera patrum advolvuntur H i 92. o grati patres H i 96, 6. patres conscripti C 51, 1, 4, 7, 12, 15, 26, 37, 41, 52, 2, 7, 35, J 14, 1, 3, 4, 6, 8, 12, 13, 16, 18, 25, 24, 2. H i 48, 1, 9, 17, H 96, 1.

patera. sanguinem — in pateris circumtulisse C 22, 1.

patibulum. —o adfligebatur H IV 40.

patientia vostra J 31, 1.

patior. nimis molliter agritudine pati J 82, 2. pacem praestare et bellam pati H i 48, 2. ea eam facere possitis, patiamini cesset H i 48, 18. si ea pateretur J 88, 4. hiemem atq. aestatem iuxta pati J 85, 33. inperia eius — pati nequissime C 19, 4. reliquum laborem aequo animo [cont. J 31, 21] pati J 68, 3. viri muliebria pati C 13, 3. matres fam. pati, quae victoribus conlubuisse C 51, 9. multa nefanda ausi atq. passi H i 62. prius omnia pati decrevit quam bellum sumere J 20, 5. neque proelium facere neque otium pati J 55, 8. quae quo usque tandem [cont. H i 48, 17] patiamini C 20, 9. neque fugero posse neque quietem pati J 101, 11. iare omnia saeva patiebamur J 14, 10. temptandi gratia si pateretur J 47, 2. neque bona neque mala coram in occulto patitur J 85, 23. dolus Num. nihil languidi neque remissi patiebatur J 53, 6. nihil intactum neque quietum pati J 66, 1. nihil apud se remissum neque apud illos tutum pati J 88, 2. neque manu neque consilio priorem alium pati J 96, 3. neque — te civem patiantur H i 48, 16. rem p. intutam patiamini H i 48, 17. facile paterer vos ipsa re corrigi C 52, 35. nolite pati mo — frustra petere J 14, 6. — — regnum tabescere J 14, 25 cont. 14, 7. vos — ignoscere aequo animo paterer J 31, 21. ven paterentur hostis fugientis vincere J 51, 4. pati Numidas — proelium visere J 60, 5. eam vastari pati nequissime J 102, 13. qui nequo ipsi — habere possent neque alios pati H i 12 cont. H i 41, 18, 48, 19. = corpus **patiens** inediae algoris vigilliae C 5, 3. belli C 7, 4. militiae J 63, 3. laborum J 17, 6, 28, 5. neque periculi neque laboris J 44, 1.

patria — parentes C 6, 5, 52, 3. J 3, 2, 87, 2. Hispaniam sibi antiquam patriam esse H i 50. suae patriae inuemes esse H III 67, 12. patriae bellum facere C 52, 33. sibi patriaeq. diffidere C 31, 3. patriam incendere C 52, 24. vos — libertatem atq. patriam in dextris portare C 58, 8. patriam et suum imperium vilia habeo H i 41, 3. rursus mihi patriam dedistis H i 41, 4. si adversus vos patriamq. et deos penatis tot — suscepissem H i 96, 1. nos nos contra patriam arma cepisse C 33, 1. caedem iacenda — facinora in civis patriamq. paravisse C 52, 36. patria expertes C 33, 1. extorrem patria domo J 14, 11. exul patria domo J 14, 17. pro patria certare C 58, 11, 59, 5. sine patria sine parentibus H IV 61, 17.

patricius. sibi patricio homini C 31, 7. ille patricius C 55, 6. gentis patriciae J 95, 3 (nobilis). H IV 35. patricium magistratum H III 61, 15. liberum ab auctoribus patriciis suffragium H III 61, 15.

patrimonium. amisso patrimonio C 33, 1. pber. C 37, 5.

patrius. —a bona C 14, 2. —um regnum J 14, 23, 24, 6. H IV 61, 8, 14. —ae sedes H i 41, 12.

patro bellum J 20, 2, 75, 2, 88, 4. patris consiliis J 13, 5. facinus patrum C 18, 8. incepta patrare C 56, 4. J 70, 5. paucorum virtutem cuncta patravisse C 53, 6. ad ea patrandi — nitobatur J 43, 4.

patrocinium. cuius —o civitas utebatur C 41, 4. suscepto malorum — o C 48, 8. —a quaerendo H i 48, 6. parate vobis — proditorum —a H 148, 20. **paucitas** ut multitudinem superaret C 53, 4.

pauci dies C 30, 1. J 90, 2, 11, 1. C 30, 1, 47, 1. J 13, 6, 24, 1, 35, 10, 39, 4, 46, 5, 64, 5, 86, 4, 107, 7. H i 23. pauci anni J 9, 4, 42, 1, 41, 1. in paucis tempestatibus J 96, 1. cum paucis amicis J 113, 5 (fidis). H III 11. paucorum civium egregiam virtutem cuncta patravisse C 53, 4. cum —is cohortibus J 56, 3. — — equitibus J 21, 2, 25, 10. armorum aliquanto numero, hostium paucorum potiti J 74, 3. cum —is gregariis militibus J 38, 6. pauci munimenta quaerebat J 98, 3. pauci actaria navigia H II

56. dum paucis secleratis parent, bonos omnis perditum eant C 52, 12. eum calomibus et paucis sicariis H I 43, 7. pauca verba locutus est J 102, 4. 12. pauci ex amicis C 6, 4 *cont.* 50, 1. periculose a paucis eni quod multorum esset J 8, 2. pauci in pluribus minus frustrati J 58, 3. paucis strenuis adversus multitudinem bene pugnatum J 107, 1. fere quisque — pauci autem C 61, 3. pars — pars — pauci J 14, 15. pauci — magna pars J 60, 7 *cont.* 62, 7. H IV 61, 18. plerique — pauci J 16, 4. 17, 3. 52, 4. 81, 2. 104, 2. pauca — plura J 92, 3. pauca — cetera J 109, 1. pauci, qui — C 30, 4. J 15, 3. 80, 5. H I 111. antea item conlurnvere pauci C 18, 1. se, si pauci adinvarent C 43, 3. si quid — deliquere, pauci sciunt C 51, 12. corruptio facta paucorum et exercitus — tradita est H I 57. paucos saltum insidentis H I 108. paucis amissis J 56, 6. tam paucis proscriptis H I 5. cum paucis C 32, 1. 60, 7. J 80, 1. 101, 6. H I 48, 6. cum paucisne esset an exercitum haberet J 51, 2. praedae imperatores eum paucis diripiebant J 41, 7. pauci potentes C 20, 7. J 31, 19. H I 10. — factiosi J 27, 2. — nobiles J 31, 9. — satellites H I 11; 12. paucorum arbitrio J 41, 7. — dominatio H III 61, 6. — potentia C 39, 4. 58, 11. J 3, 4. — seclera J 42, 1. — superbia J 31, 2. penes paucos J 31, 20. H I 41, 23. pugnatur et vincitur paucis H III 61, 28. pauca prius explananda sunt C 4, 6. percontatus pauca C 40, 2. — monere C 58, 3. — loqui J 29, 5. 85, 41. 109, 1. — supra repetam J 5, 3. — milites hortatus J 49, 6. paucis absolvam *sic.* C 4, 3. 5, 9. 38, 3. J 15, 1. 17, 1. 95, 2. 110, 6 (accipe). H 12. = multo paucioribus militibus H II 96, 5. no pauciores cum pluribus manum consereret J 43, 2. = quam paucissimus dicam J 17, 2, 7.
- paulatim** inmutata — pessima facta C 5, 9. — crescere C 10, 6. 51, 30. mores non paulatim, sed torrentis modo praecipitati H I 12. p. conripere J 18, 10. — secum miscere J 18, 7. — temptando — persuadere J 46, 4. — consuefacit J 80, 2. — incedere C 60, 1. — procedere J 50, 2. — ad summum egressus est J 93, 2. — suis subvenit H I 21. — milites conducti J 51, 3. — — contrahit J 98, 4. — — deducit J 52, 5.
- paulisper.** lubricine p. usus J 1, 4. p. agmen constituit J 49, 5. p. ab rege sustentati J 56, 6. paulisper territi perturbantur J 59, 2. p. ex conspectu abijt J 68, 1.
- paulo** asperior J 94, 2. — divorsius C 61, 3. — editior J 58, 3 *cont.* superior J 98, 2. p. inconsultius J 35, 6. p. occultius C 17, 5. p. severior C 51, 15. eum esse paulo processerant J 92, 8. post paulo C 18, 3. J 56, 3. 71, 5. 74, 1. 106, 3. paulo post C 28, 1. 51, 31. J 36, 2. paulo ante C 20, 1. 26, 3. 44, 2. 46, 4. 47, 4. 50, 3. 52, 13. J 14, 7. 20, 1. 38, 0. 73, 7. 81, 1. 90, 1. 101, 6. H I 41, 11.
- paululum** modo languere C 52, 18. p. descenderis C 55, 3. p. commoratus C 59, 1. p. etiam spirans C 61, 4. p. requietis H I 41. monte p. innimuta J 65, 1.
- paulum** progressae H I 60. — ab fuga aberant J 101, 8. p. modo prona J 93, 4. p. animus adrectus J 93, 7 *cont.* nou p. J 84, 4.
- Paulus** *est.* Aemilius.
- paupertas** probro haberi C 12, 1. ut divitias p. superaret C 53, 1.
- paveo.** omnia pavere J 31, 3. pavens J 106, 2. H III 67, 8.
- pavesco** omni strepitu J 72, 2.
- pavidus** perlugerat J 12, 5 *cont.* 103, 4. modo lactos, modo — dos animadverteres J 60, 4.
- pavor** corpora agitaverat H I 60.
- pax.** qualis illa pax aut deditio sit J 31, 19. quae si vobis pax et concordia intelleguntur H I 41, 25 [*cfr.* pax et e. palam disturbantur H I 48, 13. propius ex pace et concordia ad arma civilia H I 48, 10. specie concordiae et pacis H I 41, 21. legatos, pacem, concordiam decerevere H I 48, 5]. potestne in tam divorsis mentibus pax aut amicitia esse J 31, 24. pax convenit J 38, 10 [*cont.* pacem conventam frustra fuisse J 112, 2]. ubi

pax evenerat C 9, 3. si p. eum Romani fieret J 61, 5. cui verbis pax nuntiabatur J 48, 1. pacis cupidum J 102, 3. inra pacis repeto H I 41, 6. pacis mercedem H IV 61, 8. pacis modo effusus urbis H I 25. belli modo modo pacis morn J 36, 2. pacis opulentiam quaeritis H II 41, 14. belli atq. pacis rationes trahere J 97, 2. pacis spes J 65, 4. 66, 1. 108, 3. recuperandae J 29, 3. pacem, quam postulabat, neque abnuere neque polliceri J 47, 4. pacem agere H IV 61, 1. — agitare J 14, 10. 109, 2. *pass.* J 29, 7. pacem cupere J 83, 2. dilata proelia magis quam datam pacem H IV 61, 13. pacem an bellum gerens J 46, 8. neque bellum gerere neque pacem habere C 31, 2 *cont.* H I 48, 5. Boechi pacem imminuere J 81, 4. bellum quam pacem malebant C 17, 6. *saeva.* J 102, 5. pacem atq. bellum mutare solitus J 88, 6. pacem optatis magis quam defenditis H I 48, 3. — orare J 47, 3. — quantoavidius petieritis H I 48, 17. — praestare H I 48, 2. — ratam velle J 112, 3. metu pacem repetentes quo habitam amiserant H I 48, 5. ad simulandum pacem quae utilia visa J 111, 4. illi a vobis pacem, vobis ab illo bellum suadet H I 48, 18. perpetua pace frui H IV 61, 2. pax bellum mutavit C 58, 15. vel bello vel pace clarum fieri licet C 3, 1. neque bello neque pax cognitus J 19, 7. de pace multis disseruit J 111, 1. — — in colloquium venire J 112, 3. 113, 2. — — aut bello pactiones facere J 40, 1. quibus in pace turbae sunt H I 48, 7. in pace — in bello C 2, 3 *cont.* 51, 6. bella atque paces penes paucos erant J 31, 20. *pecco.* enussa peccandi C 16, 3. = si peccato locus esset C 52, 35. *pectus.* occulta pectoris *susp.* J 113, 3. verbum in pectus Ingnrthae altius descendit J 11, 7. hoc in pectus tuum demitte J 102, 11. cicatrices adverso pectore J 85, 29. viris — eam flammam in pectore crescere J 4, 6. aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere C 10, 5. *pecunarius.* loci magis — ii H III 67, 14. *peculatus.* non p. aceri, factus est J 31, 25. *pecunia.* quae Metello ad bellum H. fneta erat H II 73. paucis carior fides quam p. fuit J 16, 4. eum magna parte pecuniae J 76, 1. — ac captivae accersere J 32, 1. — ab rege capiundae spes J 37, 3. — magnitudinem pravum abstractus est J 29, 1. — regis vis tanta erat J 27, 2. — cupidus C 10, 3. — studium C 11, 3. — largitor J 95, 3. — liberalis C 7, 6. *pecuniae* an famae minus parceret C 25, 2. — aut gratiae servitis C 52, 23. — perdundae genitus H III 54. pecuniam magnam amiserat J 97, 1. — nemo sapiens concepivit C 11, 3. — grandem debebat C 49, 3. ad — iam distribuendam J 12, 2. — Quinctio dedit, ne H V 9. — Sulla emptoribus bonorum remiseraat H IV 35. — sumptum autum Faesulas ad Mun. portare C 21, 2. arma viros pecuniam — sume utere J 110, 4. — trahunt vexant C 20, 12. supra gratiam atq. pecuniam suam invidiam facti esse J 35, 8. suamet ipsam pecunia praecipitum casum J 8, 2. pecunia omnis mortalis adgrediantur J 28, 1. — corruptum J 34, 1. — temptare J 29, 1. 66, 1. in p. suam habere J 13, 5. uti quemq. pecunia aut honore extulerat J 49, 4. legem de pecuniam exigunda H IV 35. viris et p. spoliatus est J 62, 8. neque per vim sociis creptae pecuniae J 31, 25. pecuniae publice et privatim extortae H I 48, 17. pecuniarum repetundarum reus C 18, 3. — — iudicium C 49, 2. publicandas eorum pecunias C 51, 43. 52, 14. qui ab eo pecunias acceperant J 40, 1. *pecus* atq. equi multi traduntur J 29, 6. pabulo pecoris student J 90, 1. pecoris cultorem J 54, 3. — praedas agere J 44, 5. conquirat quam plurimum domiti pecoris J 75, 4. ager bonus pecori J 17, 5. pecus omne, quod praedae fuerat, agendum adtribuit J 90, 2. — exercitui distribuere J 91, 1. multos mortalis cum pecore capit J 20, 3. pecore atq. cultoribus frequentabantur J 48, 5. pecora cultoresq. in agris erant J 46, 5. pabulum uti pecoribus J 18, 1. more pecorum vos singulis habendos fruendosq. praebetis H IV 61, 6. ne vitam silentio transcant veluti pecora, quae natura prona atq. ventri oboedientia finxit C 1, 1. sicuti pecora trucidantur C 58, 21. vicem pecorum obruncabantur H II 52.

- pedes** exercitum instruit C 59, 1. satis impigre occiso pedite nostro J 101, 6. pedites J 7, 2. 49, 1. 51, 3. 59, 3. 68, 4. 69, 2. 91, 4. 97, 5. 101, 5. 6. *susp.* J 50, 3. 105, 2.
- pedester.** copiae pedestres J 49, 1. 52, 5.
- pellia.** vestes de pellibus H i 19.
- pello.** pulsi loco C 9, 1. milites pulsi fugatiq. J 74, 3. quos pelli iam acceperat J 101, 10. cum omnibus copiis Italia pulso H i 54. agro H i 9. agris H i 46. sedibus J 41, 8. opes nobilitatis dominatione pellere H III 61, 3.
- Pelorum** H IV 21.
- penates.** dei p. H i 48, 16. 20. H 41, 3. 4. 96, 1.
- pendeo.** cuius vitae necisq. potestas ex alienis opibus pendet J 14, 23. quoniam spes opesq. eius ex patre suo penderent J 107, 4. inbecilla est fortitudo, dum pendet H i 103.
- pendo** stipendia C 20, 7. vectigal J 31, 9. poenas volentes pendere J 70, 6. parvi pendere C 12, 2. 52, 9. = quibus si quicquam nunquam **pensi** fuisset C 52, 34. neque id quibus modis adsequeretur — quicquam **pensi** habebat C 5, 2. prorsus neque dicere neque facere quicquam **pensi** habebat C 23, 2. nihil **pensi** neque moderati habere C 12, 2. nihil **pensi** neque sancti habere J 11, 9.
- penes** M. Porc. Laecam convocat C 27, 3 (*antea per*). ius et imperium eius **penes** vos esse J 11, I *cont.* 26, 2. 31, 9. 16. 20. 41, 7. H i 41, 7. 13. 23. 24. fides eius rei **penes** auctores erit J 17, 7.
- penis** C 14, 2.
- penso.** frumentaria lege munia vestra pensantur H III 61, 19.
- per** omnem exercitum lactitia maeror — agitabantur C 61, 9. **per** omnis locos et conventus de facto consulis agitari J 30, 1. hiemem non **per** oppida egi H II 96, 5. **per** tramites — antevenit J 48, 2. **per** terrarum orbem celebrantur C 8, 3. dies **per** omnem Africam celebratus J 66, 2. **per** regnum Ariobarzani contendit ad — H IV 51. **per** omnem Africam fama divulgatur J 13, 1. **per** loca saltnosa exercitum ducere J 38, 1. **per** diversa euntes H IV 52. **per** loca aequalia harenam excitavit J 79, 6. **per** omnem provinciam atroces famae H i 67. **per** montis fuga H II 41, 6. **per** totam urbem vigiliae haberentur C 30, 7. **per** municipia in vinculis habendos C 51, 43. 52, 14. incedunt **per** ora vestra J 31, 10. **per** primum incitabatur H III 22. **per** munitionem loem introcundi dedit J 38, 6. **per** montis iter facere C 56, 4 *cont.* 57, 1. nisus prospectusque **per** saxa J 94, 1. arma **per** Italiam oportunitis locis parare C 24, 2. **per** Alpīs iter patefecit H II 96, 4. **per** tramites perferre C 57, 1. **per** hostium munitiones — pergerent J 23, 2. **per** magnas solitudines pervenit J 80, 1. **per** idoneos saltus insidiae positae H II 15. venti **per** eava terrae citati H II 43. quaesitissimae — **per** omnem provinciam H II 23, 4. **per** collis sequi J 55, 8. **per** omnis terras aes alienum ingens erat C 16, 4. quasi mali — non **per** totam Italiam sint C 52, 15. **per** ceteras gentis [*cont.* H II 39] clari estis H i 41, 1. **per** omnem provinciam grave praecium fructibus H III 1. **per** Iycaonium tendere H V 11. **per** media eius castra transire J 107, 5. legiones **per** Italiam Regium — transvectae J 28, 6. **per** vias ac tecta visebatur H II 23, 1. **per** centurias — turmas distribuerat J 91, 1. ut **per** singulos artus expiraret H i 30. = **per** ea tempora J 11, 5. **per** idem tempus J 63, 1. 70, 1. 114, 1. **per** hiemem fabricatae H IV 51. **per** noetempiscari H II 66. **per** triennium vix annus sumptus datus est H II 96, 2. uti **per** vigiliae solebat J 99, 1. = **per** magistratus administrabat J 19, 7. **per** Ingurtham omnis res asperas agere J 7, 6. obsidium coepit **per** L. Catilinam H i 84. **per** Sangam consilio cognito C 41, 5 *cont.* J 112, 1. H II 69. ut **per** paucos factiosos Ingurthae scelus condonaretur J 27, 2. **per** Gabinium ceteros conveniunt C 44, 1. **per** nuntios consuli cuncta declarantur C 46, 1. **per** legatos cuncta edocuit C 45, 1. **per** Fulviam effecerat C 25, 3. — — Ciceroi dolum ennitiat C 28, 2. **per** homines — explorat J 35, 5. idem fit ceteris **per**

praetores C 55, 2. per legatos iaperat J 62, 5. per Nicomedia bello lacessivere II IV 61, 10. per Fortunam licet J 102, 9 *cont.* 102, 14. litteras per homines fidelis mittit J 70, 5. uti per Allobroges — falso nominaretur C 49, 1. per socios — per equites — Graecorum actionibus obvium ivertat J 42, 1. per nuntios familiarum orabat C 50, 2. per amicos — impedimenta parabant J 40, 2. ea potestas per senatum magistratui permittitur C 29, 3. per unum prohibentur II I 11, 12. per eas — sollicitare C 24, 1. 39, 6. per legatos — temptare J 29, 1 *cont.* 38, 3. per amicos insidias tendere J 61, 3. = id per ambitionem consulis factum J 80, 3 *cont.* 100, 5. — — delinquere C 52, 26. — — sese probos simulavere J 85, 9. per maximum amicitium ei maximum copia fallendi erat J 61, 4. quasi per amicitium monere J 64, 2. libertatem per armum conditam II I 41, 23. Narbonne per coaciliam Gallorum II I 11, ut per condiciones traderetur J 61, 5. per conubia secura miscuere J 18, 7. per calorum corpora ad tollitur II I 74. per nostra corpora bellum conficere II IV 61, 16. per senati decretum gladium educit C 51, 36. per dedecus vitam amittere C 20, 9. per dedecora patrimoniis amissis C 37, 5. veluti per dementiae cuncta simul agebant C 42, 2. quibus II. per dolum caperetur J 11, 8. — — avortere II IV 61, 6. multis diebus per dubitationem consuaptis J 62, 9. quos p. fidem aut perinrio violasti II I 48, 15. p. summa flagitia detractantibus militiam II III 67, 2. quibus p. fraudem fuit uti J 3, 1. p. hostias deis supplicanti J 63, 1. medium spatium aut p. humilitatem obrutum aut p. angustiam seissum II IV 20. neque ego p. ignoviam aut vna ingenii incerta pro certis captorem C 20, 2. p. ignaviam et superbiam aetatem agere J 85, 1. p. ignobilitatem — p. invidium scriptorum incelebrata II I 55. per indutias sponsonem faciunt J 79, 6. C 51, 6. p. iniuriam partam II I 48, 15 *cont.* 41, 2. p. inmanitatem sceleris adhuc tutus fuit II I 41, 6. p. hoc summum imperium satis quiesciturum erat II I 41, 26. p. insidias deprehendant C 45, 1. p. insolentiam nemet extollere J 4, 2. p. laborem militiam discabant C 7, 4. furtim et per introcinia nituntur J 4, 7. nobilitate fusa per legem Mam. J 65, 5. per licentiam insolere C 6, 7. p. litteras cortior fit J 82, 2. — petivit J 82, 2 *cont.* II I 70. p. luxum atq. ignaviam aetatem agunt J 2, 4. per manus libertatem retinendam J 31, 22. — — consulatum tradebant J 63, 6. p. molitiam agere J 85, 35. per hanc morem extinguunt omnia aut occident II IV 61, 21. in eas regiones p. Leptisnorum negotium venimus J 79, 1. cuius p. negotia publica potuisset J 61, 3. p. nomen militare — occupare II III 61, 6. per obsequium linguae et odium Sullae regi suaves cariq. II II 49. p. occasione nunquam talia fecere C 51, 6. ao p. otium manus torpesceret C 16, 3. — — tuti simus J 14, 13. talia consilia p. otium et ex oportunitate capi J 76, 1. per pericula honorem cepi J 85, 18. p. sn. turam sententias exquisitis J 29, 5. *in cert.* p. tot scaphas II III 11. per summam scelus — adimere C 12, 5. p. scelus crescere J 14, 7. — — vitam eripuit J 14, 15. — — occupata II I 41, 7. per se indigens C 1, 7 *cont.* J 4, 8. 14, 4. II I 41, 2. fidem publicam per se inviolatam fore J 33, 3. multis rogantibus, aliis per se dare beneficia J 96, 2. per secessionem Aventinum occupare J 31, 17. p. societatem periculi reliquos tegetret C 48, 7. per socordiam vires diffluxere J 1, 4. per suffragia — praesides — dominos destinatis II III 61, 1. p. omnis tribus declaratur J 63, 4. p. triumphum duxere II IV 61, 8. p. turpitudinem abuti C 13, 2. per vim eripiantur C 52, 14. J 7, 1. 23, 1. 31, 25. p. virtutem emori C 20, 9. II I 41, 15. — — antevenire J 4, 7. p. tot vulnera et labores nihil quiesciturum II I 41, 22. per neglectum *fals.* II IV 11. per liberos tuos rogatus C 35, 6. per hanc dextram, per regni fidem moneo obtestorq. J 10, 3. per amicitiam perq. rem p. obtestatur J 58, 5. per amicitiam perque sua ntea fideliter acti J 71, 5. p. miserias et incerta generis humani orare II I 19. deos, per quos inravisset J 70, 5. per deos immortalis C 51, 10, 21. 52, 5. II II 96, 3. per vos et gloriam vestram, tolerante II II 41, 13. per vos, per liberos atq. parentis vestros per maiestatem populi Romani J 11, 25. per ma-

iestatem inperi, per amicitiae fidem J 24, 10. = *Vid.* angustus, carus, citus, cupidus, gnarus, idoaeus.

perago. peractis septuaginta annis H V 3.

percello. metu percussus C 6, 1. J 40, 4. 58, 2 (repetino). tumultu insolito percussus J 38, 5. unquam atq. insolita re percussus J 75, 10. aliorum casibus percussos milites H III 67, 10. caede et incendio percussis omnibus C 43, 2. Aeli clade percussus J 44, 4. magnitudine facioris percussus J 70, 5. qui rebus supra bonam aut honestam percussus J 82, 2. percussa omni aobilitate J 32, 5. 73, 6. noxia atq. eo percussa J 42, 1. ia percussos Romanos acriter incedere J 101, 7. Percussis et animi incertis succurritur H III 75.

percunctor. paucis percunctatus de statu civitatis C 10, 2. utrimque percunctantibus H I 23. percunctatum miserat H III 11.

perdo. qui seque remq. publicam perditum irat C 30, 4. bonos omnis C 52, 12. J 31, 27. inpaucitatem perdudne rei p. fore C 46, 2 (*cont.* sibi perditu re p. opus esse C 31, 7). pecunia perdudnae genitus H III 54. malis magnisq. praesidiis nequiquam perditis J 62, 9. rebus perditis H III 68. ne floreatis res suas cum Iugurthae perditis miseret J 83, 1.

perdomo. omni Gallia perdomita H 18.

perduco eos in domum Bruti C 40, 5. Cicero Lentulum ipse manu teceus perducit C 40, 5. Boechi proximos ad studium sui perducit J 80, 3.

peregriaor. vitam sicuti peregriaantes transiere C 2, 8.

perreo. quoniam modo — ulti perennis C 33, 5. quum foede quamque inulti perierat vestri defeasores J 31, 2. suae an Metelli virtute periret J 70, 5. O urbem — inatere perituram J 35, 10. ferro quam fame aequis perituros H I 21.

perfero. iniurandam quod sigatum ad civis perferant C 44, 1. iniusta inperia — aox perferat J 31, 11. perlata rogatione a Memmio J 32, 5.

perficio. magis operibus perfectis H I 84. quovis modo inceptum perficere J 11, 9. dando — perfecit, ut — anteferet J 10, 3.

perfidia. repertoies perfidiae H IV 61, 7. Iupiter — scelere atque perfidiae Boechi testis adesset J 107, 2 *cont.* illi spes in scelere et perfidia H I 41, 1. quae — paravisset, perfidia clientis sui praevorta J 71, 5. amicorum [*regis*] perfidia pro armis uti prae J 61, 3. bidua ex perfidia lactati J 69, 3. novorum fideia in tanta perfidia veterum experiri J 74, 1.

perfuga. caveret isaperat a perfuga Celtibero H III 2. perfugas, minime cari — hostium iter explorabant J 100, 3. perfugas vendere J 32, 3. — tradere J 40, 1. — omnia victos adduci iubet J 62, 6. quo I. p. omnia praesidium inposuerat J 103, 1. additis auxilio perfugis, quod genus — firmissimum erat J 56, 2. praeda a perfugis corrupta J 76, 5. quae parerentur a perfugis edoctus J 56, 2. ex perfugis cognovit C 57, 3. J 73, 1. eam perfugis — pervenit J 75, 1.

perfugio per tramites occulte ia Galliam C 57, 1.

perfugium. neque sibi perfugium esse aeque — J 52, 3. ia Caesare miseris perfugina erat C 54, 3.

pergo. maturavere iter pergere J 79, 5. itinere, quo Metellus pergebat J 47, 1. qua pergebat, agros vastare J 20, 8. prius quam domum pergerat C 41, 3. — ad mare — dein Romam pergerent J 23, 2. ad flammae festinaas pergit J 52, 5 *cont.* 90, 3. — ad locum J 94, 1. ad oppidum J 59, 1. — ad alia oppida J 92, 3. ad Cyzicium perrexit H III 17 *cont.* eo pergit J 56, 4. ad occidentem pergeantibus Oernus finem fecit H IV 61, 17. ad regem propere pergit J 71, 4. ad se vorsum excreituum pergere J 69, 1. perrexere ia Hispaniam aa Sardiniam H II 10. in Numidiae loca opulentissima pergit J 54, 6. ia solitudines J 74, 1. sia properantias pergeret J 8, 2. uti coepisti perge J 102, 9. num obficere quid vobis nao nullo pergentibus possit H III 61, 8.

periculosus. eum — experiri periculosum duceret J 71, 1. aliam — nihil profutura, multum etiam periculosa et pernitiiosa petnat J 1, 5. =

periculose — eam J 8, 2. eam occupata periculosius dimissuram H I 41, 7.

periculum maximum in proelio eis est C 58, 17 (*cf.* innocentiae plus periculi quam honoris est J 31, 1. multa mihi pericula fuere H I 41, 1). p. anceps J 38, 5. absit p. et labor H III 61, 18 (neque periculi neque laboris patiens J 44, 1. labores pericula toleraverant C 10, 2. tot labores et pericula suscepissem H I 96, 1. omnis labores et pericula consueti habeo J 85, 7. quae plurimum laboribus et periculis quaesivi J 85, 30). ubi p. advenit C 21, 6. ubi quocumq. p. ceperat J 51, 1. **periculi** magnitudine impulsus C 49, 4. sceleris atq. periculi novitate C 4. 4. per societatem — li C 48, 7. itineris periculique ducem J 93, 6. admonerat compuris periculi aut ignominiae C 21, 4. quantum periculi consuli impendat C 28, 2. plus timoris quam periculi [J 31, 1] effecerat C 42, 2. arma non cepisse quo **periculum** aliis faceremus C 33, 1. tale p. rei p. haut occultus habuit C 23, 4. periculum ex illis metuit C 52, 10. ex delicto fratris invidiam ac deinde periculum timeus J 39, 2. (ex partium invidia pericula metuentes J 40, 2). **periculo** atq. negotiis compertum est C 2, 2. quo illi facilius periculo eriprentur C 48, 4. *plur.* C 46, 2. exaequato periculo C 50, 1. pari periculo erant J 57, 6. alienam rem periculo suo curare J 83, 1. vineae cum ingenti periculo agebantur J 92, 8. facto non consulto in tali periculo opus esse C 43, 3. in summo periculo suam salutem fore J 77, 1. (grata mihi in magnis meis periculis C 35, 1. dei haec rem p. in maximis — is servavere C 52, 28. in vitandis — is teneamini H I 41, 1. rem p. in — is defendi H I 48, 1). pro tempore atq. periculo exercitum comparant C 30, 5. neque vincere neque vinci sine tuo periculo possumus H IV 61, 16. neque siue — o administraro J 92, 9. res tempus, **pericula** egestas hortantur C 20, 15 (*cont.* 6. 8). quem neque gloria neque — a excitant C 58, 2. pericula mea declarant J 24, 7 (*cont.* 85, 18). **periculis** vobiscum adero J 85, 47. eum periculis obiectare J 7, 1. obviam cundo periculis J 7, 4. invideant periculis meis, quoniam per haec illum (honorem) cepi J 85, 18. cum res atque **pericula** nostra considero C 52, 2. suo metu pericula metiri C 31, 2. pericula virtute propulerant C 6, 5. fidem fortunae pericula vilia habere C 10, 2. firmissimum contra pericula atq. insidias J 28, 5. bonus contra pericula et ambitionem H I 33. res p. in maxima pericula (nefario consilio vivium) venit C 52, 30. a **periculis** aberant C 6, 4. ex multis miseriis atq. periculis requievi C 4, 1. M I 86

peridone

perinde. non perinde habeantur ut eorum — virtus est J 4, 8. M. corpore ingenti perinde armatus H I 47.

peritia locorum et militiae in lug. tanta erat J 48, 6. quibus peritia et verum ingenium est H I 111.

peritus. militiae periti H I 104.

peritium. quos lingua — perituro alebat C 14, 3. quos per fidem aut perituro violasti H I 48, 15.

perlego. perlectis litteris C 47, 3. J 71, 4.

permaneo. permansit una res H III 61, 12. amicitia Mas. bona atq. honesta nobis permansit J 5, 5. permanere in suis artibus J 8, 2.

permisceo. quae contentio divina et humana cuncta permiscuit J 5, 2. ubi ira et aegritudo permixta sunt J 68, 1. quo modo inter se permixti sint (*evolae Afr.*) J 17, 7. sanguinem vino permixtum C 22, 1. clamor permixtus gemitu J 60, 2. lixae permixti cum militibus J 44, 5 *cont.* 46, 7. 59, 3. equites pedites permixti J 97, 5. arma tela, oqui viri, hostes atq. cives permixti J 5, 1.

permitto. vos atq. coniuges et liberos Lepido permisceri estis H I 48, 9. Petreio exercitum permittit C 59, 4 (*cont.* dimidia pars e. sibi permitteretur J 64, 5). ea potestas — magistratui permittitur C 29, 3. colloquio militibus permissio H I 57. agendarum rerum licentiam ipsis permittit J 103, 3. condemnatis exilium permissum est C 51, 40 *et* 22. eisque permisum, uti — C 30, 5. ita agant, permittit C 45, 1.

permixtio terrae J 41, 10.

permovere. quem res tanta et tam atrox non permovit C 51, 10. dolore permotum J 20, 4. ancipiti malo permotus C 29, 1. vehementer eo negotio permotus J 6, 2. permotus oratione Caesaris C 50, 4. quibus rebus permota civitas C 31, 1. plebes dominandi studio permota C 33, 3. cum virtute tua gratia viri permotus flexit nuinum J 9, 3.

permulceo. liberalibus verbis permulcti sunt II IV 6.

pernities. in Catone malis pernities C 54, 3. consulibus pernitiam machinabantur C 18, 7. ad pernitiam eius dolum querere J 70, 1. misericordia in pernitiam casura J 31, 21. neu malis pernitie nostra tuam proptare II IV 61, 23.

pernitiosa. natura serpentum pernitiosa *susp.* J 89, 5. inhonesta atque pernitiosa libido — gratificari J 3, 1. —osa lubricine pauper usus J 1, 3. periculosus ne pernitiosa petunt J 1, 5. absens au praesens pernitiosior esset J 46, 8.

perpello. collegam pactione pr. perpulerat, ne C 26, 4. Aulum sp. pactionis perpulit, uti — J 38, 2.

Perpenna, M. II I 36. III 4, 5. *male legitur nomen* II I 5.

perperam quam recte fecisse J 31, 27.

perpetior. imperia saeva perpeissus C 19, 5. malis perpeissus es J 102, 8.

perpetuus. perpetua pace frui II IV 61, 2.

perquiro. cum atq. Metrophanem perquirebat II III 11.

Persa. Persae J 18, II I 63.

perscribo res gestas p. R. carptim C 4, 2. unam eius orationem J 30, 4.

persecutor plantitium *cf.* J 93, 4.

persequor. Catiliam cum exercitu persequi C 36, 3. Sertorium et reliquias exulum II III 61, 18 *cont.* J 39, 5. ab persequendo hostis deterrere J 50, 6. indicem persequi conatus J 71, 5. pariter te errantem atque illum sceleratissimum persequi J 102, 5. tuasve iniurias persequar J 14, 23. accepta iniuria ignoscere quam persequi malebant C 9, 5. cetera malificia tum persequar C 52, 4. optime omnium qui eas res dixere persecutus J 95, 2.

Perses C 51, 5. J 81, 1. II I 6 (Persi). IV 61, 7.

Persis. Persidis regnum II IV 61, 19.

persolve. cum liberalitas Orestillae suis copiis — persolveret C 35, 3.

persuadeo populo, uti J 32, 1. (multa pollicendo) 46, 4. Ingarthae persuadet, ne J 32, 5. Huic persuadet — petat J 35, 2. facile Numidae persuadet J 61, 5.

pertaesum est vos iniuriae II III 61, 8.

perterreo. perterritis ac dubitantibus ceteris C 28, 1.

pertimesco. se totiens fuscum Numidam pertimescere J 106, 3. neu l. legatum pertimesceret J 108, 2. quos languidos socordisque pertimere II III 61, 8. quem ubi pertimere II III 61, 21.

pertinax. pertinaciter retinebant II III 61, 17.

pertineo. quo illa oratio pertinet C 51, 10. pons in oppidum pertinens II III 20.

pertingo. collis in immensum pertingens J 48, 3.

perturbo. implicare ac perturbare nciam J 59, 3. paulisper territi perturbantur J 59, 2. inducit eosq. perturbatos interficit C 60, 5. ad perturbandam rem p. C 18, 4.

pervenio ad oppidum II III 19. ad oppidum Suthul J 37, 3. ad Zamam J 57, 1. ad Thulam J 75, 9 (Thalam J 75, 1). ad Naris II III 67, 14. ad Gaetulos J 89, 1. in oppidum Cirtum J 102, 1. in Pontum II III 12. in quamdam plantitium J 68, 2. in locum tumultuosum J 91, 3. in castellum J 94, 3. in enstra nuntius pervenit C 57, 1. quo ire intenderant perventum est J 107, 7. quae genera in seantum pervenerint J 4, 4. in regnum pervenisse J 11, 6. in tantum claritudinem pervenerat J 7, 4. imperium ad ignaros pervenit C 51, 27. ex qua ad paucos divitiae, ad rem p. damna atq. dedecora pervenerint J 31, 19.

- pervorto.** nefandum in modum perverso voluere H III 67, 15.
- pes.** luxu pede H V 2. in vicem tracto pede H III 19. capite atq. pedibus nudis J 94, 1. pedibus aeger C 59, 4. — captus H II 36. Numidis pedes magis quam arma tuta sunt J 74, 3. ab inermis pedibus auxilium potere J 107, 1. ire pedibus in sententiam C 50, 4. altis pedem H IV 64. veruta binum pedum H III 22. duodecim pedes depressus C 55, 3.
- pessum do.** quae res — magnas civitates pessum dedit J 4, 2, 4. ad inertiam et voluptates corporis pessum datus est J 1, 4.
- pestilentia.** contagio quasi p. invasit C 10, 6.
- pestis.** etiam si certa pestis adesset J 106, 3. illa pestis ex Africa eiecta est J 14, 10. rei p. pestem factura H i 80. ne praemia Metelli in pestem converteret J 70, 5. peste conditos orbis terrarum H IV 61, 17.
- petitio.** petitionem suam curae haberent C 21, 5. neque petitio neque insulino prospere cessere C 26, 5. ex petitione pontificatus C 49, 2.
- peto.** aliena ac nihil profutura multumq. etiam periculosi et pernitiosa petunt J 1, 5. auxilium C 34, 1. 34, 5. J 14, 6. 107, 1. cocleas — cum unam atq. alteram, dein pluri peteret J 93, 2. aliam conditionem J 79, 8. *Fid.* consulatus. *add.* J 61, 1 (petundi gratia). 85, 2. divitias C 33, 4. aequi bonique fumus H i 76. foedus et amicitiam J 80, 4 (petitum miserat). 104, 4. gloriam C 54, 5. honores J 85, 19. imperium C 33, 4. J 18, 3. 20, 7 (totius Numidiae). 85, 1. libertatem C 33, 4. alia deinde alia loca petiverant J 18, 7. murum J 91, 6. quanto avidius pacem petieritis H I 48, 17. partem Numidine J 111, 1. poenas J 65, 3. praemia armis C 21, 1. quae peteret sese facturum J 64, 3. quae petebant adepti J 77, 3. is quem petebat J 20, 2. si quid — petere vellet C 31, 1. si quid neque vobisq. dignum petiveris J 110, 8. societatem H IV 61, 2. supra quum ego sum J 21, 5. tribunatum militarem J 63, 4 *cont.* 61, 2. ut saepius peteret viros quam peteretur C 25, 3. ipsi liberisque vitam J 46, 2. magis fides quam fortuna eius petunda erat J 14, 5. a nobis ad societatem, ab illis ad praedam peteris H IV 61, 16. petere, ut J 65, 2. 103, 7. 105, 1. petivit — mitteret J 102, 2. petere, ne — J 15, 1. petere ab — C 34, 1. J 15, 1. 35, 2. 87, 1. 103, 7. 102, 2. 105, 1. C 31, 1. 34, 5. J 11, 6. 107, 1. 63, 4. 64, 2. in imperatorem poenas J 65, 3.
- Petreus, M.** C 59, 60.
- petulantia.** qui — probro atque petulantia — praestabant C 37, 5.
- phalera.** ostentare hastam vexillum phaleras alia militaria dona J 85, 29.
- Phaselis** H I 79.
- phaselus.** cohors grandi phaselo vecta H III 56.
- Philaeni** J 79, 10.
- Philippus** H I 41, 4. IV 61, 9. — L. Philippus H I 47, 48.
- Phoenices** J 19, 1.
- Phrygia** *vid.* ad H III 46 *cont.* III 39.
- Picens** H I 41, 17.
- Picentinus.** Picentina inga H III 67 *col.* VI.
- Picenus ager** C 27, 1. 30, 5. 57, 2.
- pietas.** quibus fides decus pietas — quaestui sunt J 31, 12. delubra deorum pietate decorabant C 12, 4.
- piget.** dum me civitatis morum piget taedetq. J 1, 9. illa quidem piget dicere J 31, 2. pudet au pigeat magis disserere J 95, 4. nisi — pudet aut piget recte facere H I 48, 14.
- pilus.** pila omittunt C 60, 2. sudis pilu — mittere J 57, 5.
- pilus.** centurio primi pili terciae legionis J 38, 1.
- pingo.** signa tubulas pictis C 11, 6. toga picta H II 23, 4.
- pirata.** contra piratas H III 55 *susp.*
- piraticus.** piratica actuaria navigia H II 56. = Cares — piraticae famosi H i 8 *incert.*
- piscis.** vis piscium ex Ponto erumpit H III 41.
- piscor.** incidit in lenuculo piscantis H II 66 *corr.*

Pisidia II II 32. **Pisidae** II III 53.

Piso *vid.* **Calpurnius**.

Pistoriensis ager C 57, 1.

pius. quod quaeritur satisne pium tutum gloriosum sit II IV 61, 1.

pix. picem sulfure et taeda mixtam J 57, 1.

placeo. virtute P. Scipioni placuisse J 22, 2. quin illa et alia talia sibi placere faterentur J 49, 2. bellu atq. arma quia Lepido placent, sumunda sunt II I 48, 2. quibus illa placent, in armis sunt II I 48, 13. haec si placent II I 48, 20. raris animus est ad ea quae placent defendenda II III 61, 7 (*leg.* iacent). nisi illa quam haec tempora magis placent. III 20. sin libertas et vera magis placent II I 48, 20. neque illi res neque consilium aut quisquam hominum satis placebat J 74, 1. quibus tumultus ipse et res novae satis placebant J 66, 4. sua cuique satis placebant C 2, 1. debere illi suas res satis placere J 64, 2. idem placere sibi J 11, 6. hoc utinam a principio tibi placuisset J 102, 8. si placent, Romam legatos iro J 103, 3. ca. Sullae et perisq. placere J 104, 2. quocumque ire placet C 58, 7. non placuit reticere J 85, 26 *cont.* 32. 102, 3. quid de eis fieri placet C 50, 3. 51, 43. J 12, 1. 28, 2. 70, 3. 102, 9 (Fortunae pl. te — experiri). II I 48, 14. ita Iugurthae placuerat J 87, 4. quando vobis ita placet J 110, 7. = in locum ambobus placitum J 81, 1.

placidus. mari placido II III 56. placido ingenio J 20, 2. = placide respondet J 72, 1. — verba facit J 83, 1. — et benigne verba facit J 102, 12. placide modestoq. inter se rem p. tractabant J 41, 2. quo plebem in magistratu placidius tractarent C 30, 2.

placo. Iugurtham placandi gratia adcedit J 71, 5.

planities. uti planities erat inter — C 59, 2. planities limosa paludem fecerat J 37, 4. media pl. deserta J 48, 1. pervenit in planitiem quamdam locis superioribus circumventam J 68, 2. erat inter ceteram planitiem mons J 92, 5. castelli planitiem perseruntur J 93, 1.

planus. in planum deducit J 49, 6. Italiae plana ae mollia II IV 17. =

plano. neque pl. occultati J 49, 5.

plaustrum. quibus plaustra sedes II III 51.

Plantius. lex Plautia de vi C 31, 4.

plebes (plebes *in libro* C 37, 1. 4. J 33, 3. 10, 3. 66, 1. 73, 3. 6. II I 41, 24. II 40. III 61, 1. 28. *gen.* plebei II III 61, 15. *vestig.* J 11, 6. 83, 1. *dat.* plebei II I 48, 14. *ap. Priscian.* *vestig.* J 81, 3]. eumeta pl. Catilinae incepta probabat C 37, 1. — Cat. consilia execrari C 48, 1. urbana pl. praeceps erat C 37, 4. — consules invadit II II 40. Iugurthae infensa J 33, 3. saepe ipsa pl. — secessit C 33, 1 *cont.* II I 9. III 61, 1. quam intenta fuerit — rogationem iusserit J 40, 3. alios magistratus pl., consulatum nobilitas per manus tradebat J 63, 6. Romae pl. volenti animo de ambobus acceperant J 73, 3. — sic advena J 73, 6. — maneat expulsa agris II I 41, 24. — pro victis est II III 61, 28. (*Vaccus*) idem facit pl. J 66, 4. miseriti **plebis** Romanae C 33, 3. plebis animam addebat J 30, 3 (*cont.* C 38, 1). — animos adrectos J 86, 1. — discussio a patribus II I 9. inter facilitam plebis et — J 40, 5. sub honesto patrum aut pl. nomine II I 40. plebis opes iuminatae C 39, 1. ex rumore et luidine pl. J 40, 5. pl. innoxiae patriae sedes II I 41, 12. tribunus pl. C 43, 1. J 27, 2. 31, 3. 33, 2. 73, 7. II I 9. II 12. III 61, 1. 8. 15. pl. vis soluta et dispersa in multitudine J 41, 6. **plebi** patribusq. iuxta carus J 88, 1. — sua restituere J 31, 8 *cont.* II I 48, 14. neque plebi militia volenti putabatur J 81, 3. volentia plebi facturus II IV 31. **plebem** ex secundis rebus insolentia ceperat J 40, 5. — exagitare C 38, 1. — servili imperio exercere II I 9. — salutare J 4, 3. — [in Etruria] sollicitare C 28, 4 *cont.* J 10, 1. — in magistratu placidius tractare C 39, 2. in libertatem vindicare J 42, 1. apud pl. gravis invidia J 30, 1. victoriam in pl. exercuerat J 16, 2. — — quaestiones habitae J 31, 7. si inter pl. et patres nihil convenisset II IV 30. spes equites a plebe dimoverat J 42, 1. cupientissima plebe con. factus J 81, 1.

- plenus.** pleno die H III 67, 20. pleno gradu subducit J 98, 1. pl. flagiti J 38, 10. — hominum J 46, 5. hostium H II 41, 7. spei bonae J 113, 3.
- plerisque.** plerisque Africā J 79, 2 *cont.* Africae inferior pars pleraq. J 18, 12. exercitum plerumque J 51, 9. iuventus pleraq. C 17, 6. pleraq. nobilitas C 23, 6. 38, 2. pleraque oratione extollunt J 85, 21. plerumque noctis processit J 21, 2. 109, 4. plerumque noctis — lactari J 98, 6. plerique C 3, 2. 3. 21, 1. 57, 5. 59, 6. J 17, 3. 6. 7. 57, 6. 63, 4. 75, 8 *cont.* 87, 4. 84, 3. 85, 1. 94, 6. 96, 3. II I 10. 41, 5. III 72. qui plerique — omnes — expertes sumus C 33, 1. omnes — plerique H III 61, 7. alii — para — pleriq. C 45, 5 *cont.* J 31, 13. 71, 1. alios — plerosque J 65, 4. pauci — plerosque J 52, 4 *cont.* 81, 2. 101, 2. pleriq. — multi J 54, 10. reliquos legatos eodem via adgressus plerosq. cepit J 16, 4. milites scribere — capite census plerosq. J 86, 2. Nostrī — plerique abiectis aruis — J 38, 7 *cont.* 53, 3 atque plerique, multis locis atq. plerisq. incremento exercitu potitus J 92, 4. vasa — set plernq. lignea J 75, 4. plerosque civium animos — invaserat C 36, 5. arma et signa militaria pleraq. cepit J 99, 3 *cont.* II II 16 plerisq. consularibus C 34, 2. insignia — pleraque C 51, 38. pleraq. loca J 29, 3. pleriq. Sullani milites C 16, 4. pleriq. mortales C 51, 15. cum plerisq. necessariis suis J 113, 6. ut in plerisq. negotiis solet J 25, 3. plerisq. principibus civitatum notus C 40, 2. plerisq. senatoribus C 18, 7. pleraq. tempora in venando agere J 6, 1. pleriq. thesauri eius J 75, 1. plerique eorum, qui C 51, 9 *cont.* J 54, 10. quorum plerosq. ipse necaverat J 71, 1. plerumque ex Puniciis oppid. J 19, 7. plerisq. ex fractione eius corruptis J 29, 2. pleraque mortalium C 6, 3. legum eandemq. plernq. J 78, 4. humanarum rerum Fortuna pleraq. regit J 102, 9. = **plerumque** — solet C 29, 2. J 7, 5. 66, 2. 70, 2. Ita plerumq. evenit, ut — J 85, 1. pl. regine voluntates — mobiles J 113, 1. pl. milites stativis castris habebant J 41, 4 (*praeced.* quantum temporis fuit) *cont.* J 89, 7. II II 23, 4. quae res pl. magnas civitates pessum dedit J 42, 4.
- pluma.** quae in modum plumae adnexerant II IV 59.
- pluteus.** — os rescindit II IV 56.
- pluvias.** pluvia aqua J 75, 8. 89, 6.
- poeculum.** poecula et alias res aureas II I 88.
- poena.** si digna poena pro factis eorum reperitur C 51, 8. quae poena (satis est) mortuo? II II 41, 3. genus poenae novum C 51, 18. civitas poenae aut praedae fuit J 69, 3. poenam illorum sibi oeri fore C 46, 2. de poena disserunt, si ea paulo severior fuit C 51, 15. 52, 3 (eorum) *cont.* 51, 20. poenas pro civibus suis capere J 68, 3. contumeliarum in imperatorem poenas petat J 65, 3. poenas dederat C 18, 2. 22, 3. II I 102. stultae laceritiae gravis — — C 51, 31. immoderatae fortitudinis morte — — C 52, 31. impietatis — necis — gravis poenas reddat J 51, 21. epnite poenas solvit J 67, 4. acerbissimas poenas solvunt II IV 61, 12. domi poenas metunt J 79, 7. quas victi ab hostibus poenas metuerunt eas ipsi volentes pependere J 76, 7.
- Poenus** J 79. II II 81.
- polleo.** quorum in seantu auctoritas pollebat J 13, 7. 25, 6. nobilitas factione magis pollebat J 41, 6. = res eorum — satis prospera satisq. pollebat videbatur C 6, 3. animus — abunde polleus potensq. et elurus est J 1, 3. pollens viribus J 6, 1. Romae Memmi facundia clara pollensq. fuit J 30, 4.
- pollicitor.** idem nullo modo polliceri J 113, 2. quod polliceretur, non in gratiam habituros J 111, 1. Sulla omnia pollicito J 103, 7. bene pollicentur C 41, 5. polliceri deditioem J 36, 2. repente glorians maria montisq. polliceri cepit C 23, 3. operam suam pollicitus C 28, 1. 40, 6. pacem, quam postulabat, neque abunere neque polliceri J 47, 4. Mauro pollicetur Numidiae partem tertiam, si — foret J 97, 2. Catilina polliceri tabulas novas — C 21, 1. pollicetur sese itineris periculiq. ducem J 93, 6. semet eo brevi venturum pollicetur C 41, 2. pollicetur semet in tempore

- adfore J 56, 2. multa pollicendo C 26, 3. J 16, 3. 46, 4. pollicendo minitandando obtestando excitare J 19, 4.
- pollicitatio.** illorum pollicitationibus adcasus J 20, 1. Bomilearem multis pollicitationibus adgreditur J 61, 4.
- pollicitor.** largiundo atque pollicitando addeedere C 38, 1 *cont.* J 8, 1.
- polluo.** sacra profanaque omnia — ere C 11, 6. — ere et vastare omnia J 41, 9. quasi pollui consulatum, si cum novos — adeptus foret C 23, 6. qui is indignus illo honore et quasi pollutus haberetur J 63, 6. polluta licentia J 15, 5.
- Pompeius, Gn.** C 16, 17, 19, 38, 39. II 1 39. II 11, 12, 96. III 7, 61, 21, 23. IV 29—32. V 12, 175. — Q. Pompeius Rufus C 30.
- Pomptinus, G.** C 45, 1, 4.
- pondo.** argenti pondo ducenta milia J 62, 5.
- pondus.** cum parvo argenti pondere J 29, 6. ponderis gratia et quo levius streperent J 94, 1.
- pono.** more regum at sellam iuxta poneret J 65, 1. epistulam super caput in pulvino tenere positam J 71, 4. castra posita J 75, 7. 91, 2. vigiliis crebras ponere J 45, 2. lucidinae per idoneos saltus positae erant II 15. legiones in monte positas II IV 16. in divisione orbis — in parte tertia Africam ponere J 17, 3. quem vos imperatorem Numidis posuistis J 24, 7. fortuna ea omnia victoribus praecia posuit C 29, 14. uen verba iniuncti ante facta sua poneret J 15, 1. posse conditionibus bellum poni J 112, 1. dum metus a Tarquinio et bellum grave cum Etruscis positum est II 19.
- pons.** in ponte Mulvio deprehendunt C 45, 1. pontem obsidunt C 45, 2. unde pons in oppidum pertinens explicatur II III 20.
- Ponticum** os II III 43. mare Ponticum II III 45.
- pontificatus** petitio C 49, 2.
- Pontus** II III 41—46.
- popularis.** tana acceptum popularibus J 7, 1. 70, 2 (p. suis). ne reliquos popularis metus iuvaderet parendi J 35, 9. animi popularium temptati J 48, 1. — animos avorteret J 111, 2. virtute a fide — inu mians crederet J 74, 1. quae res indicabat popularis esse J 58, 4. partium — inu susp. J 41, 1. populares conurbationis C 24, 1. 52, 11. — sceleris sui C 22, 1.
- populus Romanus** C 4, 2. 7, 7. 8, 5. 11, 6. 31, 7. 36, 4. 51, 5. 52, 10. 53, 2. 61, 7. J 5, 1. 4. 7, 2. 8, 2. 13, 5. 14, 1. 2. 3. 5. 7. 18, 25. 19, 7 *bis*. 20, 5. 22, 4. 24, 3. 26, 1. 27, 2. 31, 20. 32, 5. 33, 4 *bis*. 46, 2. 64, 2. 65, 2. 83, 1. 88, 5. 102, 2. 6. 8 (ex populo R. plura bona accepisses). 11, 108, 2. 110, 6. II 1. 20 (de re p. et libertate populi R.). 41, 11. 24. 25. 48, 6. II 96, 2. senatus populusq. R. C 34, 1. J 21, 4. senatus et populus R. J 9, 2. 104, 5. 111, 1. iussu senati atque populi R. susp. J 112, 3. suo atq. populi iniussu J 39, 3. populus et senatus R. placide modesteq. inter se rem p. tractabant J 41, 2. nobilitas — populus J 41, 5. 7 *cont.* sumat aliquem ex populo monitorem officii sui J 85, 10. populi partes J 43, 1. populi iura defendere C 38, 3. senatus delicti conscientia populata timet J 27, 3. sine populi iussu C 29, 3. populus a tribuno rogatus iussit J 73, 7 *cont.* 84, 1. rogationem ad populum promulgat J 40, 1. eum populo agere C 51, 43. populus ludibrio habitus ex contione discedit J 34, 2. contionem populi advocavit J 84, 5. a populi suffragiis integer II 152. tributatum militarem a populo petit J 63, 4. 64, 2. Memmius populo persuadet J 32, 1. populum ad vindicandum hortari J 30, 3. in ore gentibus agens, populo, civitati II 190 *susp.* ea populus laetari C 51, 29. communis utriusq. populi finis J 79, 4. quos fatis populo suo peterent J 79, 8. Cares insularum populi fuere II 18. reges populiq. fatis C 6, 4. reges atq. populi C 51, 4. reges et populos liberos J 31, 9. auxilia a populis et regibus sociisq. J 84, 2. reges magni — nationes ferae — populi iagentes C 10, 1. reges tetrarchae, populi nationes C 20, 7. nationibus populis regibus II IV 61, 5.
- Porcius.** M. Porcius Cato C 52—54. M. Porcius Cato Censorius II 13. M. Porcius Laeca C 27, 3. lex Porcia C 51, 22, 40.

porrigo. aciem latius porrigit J 52, 6. collem transverso itinere porrectum J 49, 1.

porro. per Italiam Regium utque inde Siciliam, porro ex Sicilia in Africam transvectus J 28, 6. lactabatur — porro autem auxius erat C 46, 2. timebat iram senatus —, porro nimis — ad ineptum scelus rapiebatur J 25, 7.

porta. portam irumpit J 58, 1. egredientibus in porta pugnam facit J 56, 4. apertae portae H I 26. portarum elavis J 12, 3. portas elusero J 69, 1 *cont.* portae ante clausae J 67, 1. portas obsidere J 91, 4. portas tribunis disperit J 59, 1. ad portas festinare J 69, 2. — — rucro H II 58. exhibitum in portas cohortis mittere J 100, 4. portis erumpere J 99, 1. portis turbam morantibus H I 74.

portatio. armorum atq. telorum portationibus C 42, 2.

portendo. mutationes eadem fugam alia hostilin portendunt J 3, 2. libris Sib. regnum tribus Cornelii portendi C 47, 2. magna atque mirabilia portendi nrispex dixerat J 63, 1. num somnio portenderetur thensaurus H III 78. illi aut mentem divinam esse aut deorum nata eumeta portendi J 92, 2. = **portenta** atq. prodigia nuntiabant C 30, 2.

porto. miles cibum et arma portare J 45, 2. arma portari C 30, 2. sparus lanceas sudis portabant C 56, 3. quam plurimum quisq. quoque portaret J 75, 5. utris modo et alin aquae idonea portari J 75, 3. parati conuocatum portare J 75, 3. pecuniam Faesulas ad Manlium portare C 24, 2. ne copias — secum portaret J 39, 4. exercitus qui in Africam portaretur J 27, 5 *cont.* J 26, 1. 101, 3. sociis atq. amicis auxilia portabant C 6, 5. vos divitias decus — in dextris vestris portare C 58, 8.

portuosus. pars Numidiae portuosior J 16, 5.

posco. imperatores stipendium milites, arma frumentum poscunt H II 41, 6. Marius imperatorem poseant J 65, 4. ratus, id quod negotium poseebnt, Jugurtham — venturum J 56, 1. cetera uti res poseeret parari J 70, 3. quantum mores mei, non illorum flagitia posebant, respondi J 85, 44.

positus. cum praedixero positum insulae H II 1.

possessio. ex possessionibus solvere C 35, 3. possessiones ex bonis proscriptorum H I 41, 18.

possessor. de praefecto urbis quasi possessore rei p. H I 40 (*cf. ego possessione*).

possideo. Numidiae possidere ea loca J 18, 11. Africae pars inferior a Numidis possessa est J 18, 12. in divisione — illam alteram (partem) — Adherbal possedit J 16, 5 *cont.* 48, 3 quam Adh. in divisione possederat, omnia virtutis praemia ambitio possidet C 52, 22. si libido possidet, ea deminatur, animus nihil valet C 51, 3.

possum. de poena possum equidem dicere C 51, 20. victor uterq. in Italian venire potest H II 96, 7. quam maximas potest copias armat J 13, 2. 48, 2 *cont.* 68, 2. 75, 1. 91, 3. quis tolerare potest C 20, 11. quid erudite fieri potest C 51, 17. an quisquam nostri misereri potest J 14, 17. potestne in tam diversis mentibus pax esse J 31, 24. Potest alio tempore — pro vero credi C 51, 36. me — nulla oratio laedere potest J 85, 27. deliberari non potest H I 48, 3. Non possum — imaginem — ostentare, at hastam — J 85, 29. neque dare neque eripere potest J I, 3. 23, 1. 25, 10. H II 41, 6. *inf. pass.* C 52, 35. J 7, 1. neque vincere neque vinci sine tuo periculo possumus H IV 61, 16. inopia minus largiri poterat C 23, 3. neque fugere neque arma capere — poterant J 99, 2. H III 61, 24. *inf. pass.* C 15, 4. J 37, 4. H III 31. aperte resistere non poterant J 40, 2. 90, 1. 98, 1. neque urbem — tueri poterat neque — C 29, 1. haut multo secus quam ferro noceri poterat H III 67, 1. virtutem non relinquere, neque poterant J 85, 38. quantum — potuere extollere C 8, 4 *cont.* 49, 1. licuit — potuisti nonnulli — expectare C 58, 13. quoquo modo potuere, — abeunt J 60, 7. quibus modis potuit H II 33. nisi quod de uxore potuit honestius consuli J 95, 3. quam verissime potero, absolvam C 4, 3. 18, 1. si iam — quaeri

possit J 85, 16. eos, si possit, impellat C 40, 1. vi — regere, quamquam possis — J 3, 2. eum facere possitis II I 48, 18. cum — agere aut non agere possitis II III 61, 15. quid — est, quo moveri possit J 21, 8. quibus rebus possint, — confirmat C 32, 2. quaecumque possint, parare ne cunctentur J 13, 6. num obficere vobis quid possit II III 61, 8. memorare possem C 7, 7. velle possem — petere J 11, 3. bellum quibus conditionibus posset desineret II i 4. quid iure fieri posset C 51, 6. ubi virtus entescere posset C 54, 4. unde proellum — remitti posset C 90, 2. sicubi audiri aut cerni posset J 60, 1. non quia — solvere non possem C 35, 3. qui neque — habere possent neque — pati II I 12. quod neque bellum — geri posset et — J 74, 1. quod nisi ex illius lubricae geri non posset J 54, 5. ubi primum potuisset per negotia publica, facturum sese quae peteret J 64, 3. se posse sollicitare C 21, 4. J 76, 1. II II 96, 3. facile eos adduci posse C 40, 1 *cont.* J 87, 4. hant facile — adduci posse C 44, 1. quae te morari posse videntur II IV 61, 3. id adeo mature posse evincere, si — J 65, 3. posse conditionibus bellum poni J 112, 1. minime insolere posso aulum C 6, 7. bellum trahi non posse J 23, 2. non posse defendere II III 61, 22. neque fngore posse neque quietem pati J 101, 11. *inf. pass.* J 67, 2. suo — iniussu nullum potuisse foedus fieri J 39, 3. spes amplius quam lassitudo posse J 69, 2 *cont.* II III 61, 19. quantum ingenio possem C 53, 6. qui plus posset C 39, 1 *cont.* 52, 15. J 10, 7. in bello plurimum ingenium posse C 2, 2. plebis vis — minus poterat J 44, 6.

post. cohortis in fronte, post eas — ceterum exercitum locat C 59, 5. Marium post principia habere J 50, 2. post eos Aethiops esse J 19, 6. post gloriam invidiam equi J 55, 3. uti sua necessaria post illius honorem ducerent J 73, 6. = post annum regressus II II 23, 1. multos post annos C 37, 11. paucos post annos J 9, 4. 42, 1. post paucos dies C 30, 1. J 80, 2. post enim diem ad senatum adductus erat C 18, 3. post diem decimum redire iubet J 109, 3. post diem octavum redit J 112, 2. post dies quadraginta quam eo ventum erat J 76, 5. post diem quintum quam barbari male pugnauerant J 102, 2. post Sullae tempora *cf.* C 38, 3. post multas tempestates homini novo consulatus mandatur J 73, 7. proximo anno post Bestiam consulatum gerebat J 35, 2. ab eo magistratu alium post alium sibi peperit J 63, 5. p. G. Graeci caedem J 31, 7. p. multa et varia certamina II IV 61, 7. p. defectionem sociorum II I 16. p. dominationem L. Sullae C 5, 6. p. eos vitam refutant *susp.* II I 73. p. Carthaginis exitium II I 9. p. executionem C 22, 2. p. Auli foelus exercitusq. fugam J 43, 1 *cont.* J 75, 5. neque p. insidias Iugurthae — praedari J 53, 4. Hannibal post magnitudinem populi Romani Italiae opes maxime adriverat J 5, 4. p. memoriam generis humani II I 41, 6. primum omnium post malam pugnam defecerat J 56, 3. p. reditum Bestiae J 39, 4 *cont.* II III 63. p. id loci J 72, 2. — ea loci 102, 1. p. laniatum Actaeonem II II 5. eo die p. conditam urbem Roman pessimum facinus patratum foret C 18, 8. = *Adv.* prima — deinceps — dein — post aliae Paniceae urbes J 19, 3. invidia atq. asperbia post fuere C 23, 7. subpleia in post futuros II I 41, 6. primum — post J 14, 11. II II 4. tum — paulo ante — post J 81, 1. olim — post — dein — nunc II I 48, 7. primo — inde — post C 10, 6. 24, 3. 27, 1. II III 28. initio — post II IV 61, 19. rursus alii, post alii mutari J 55, 8. ne — receptui ac post munimentum foret J 50, 3. post paulo C 18, 3. J 56, 3. 71, 5. 74, 1. 106, 3. paulo post C 28, 1. 51, 34. J 36, 2. post, ubi — C 6, 5. 7. 10, 6. 16, 2. 24, 3. 47, 1. 51, 30. J 14, II. 33, 4. 53, 1. 106, 2. II II 93.

postea Piso missus est C 19, J. J 19, 1. 66, 3. 113, 2. et postea J 73, 7. 77, 2. II IV 61, 19 (in praesens — et postea). ac postea J 18, 11. 61, 4. isque postea — dixerat C 50, 4. neque postea J 76, 1. nam postea J 63, 6. 95, 4. item postea J 63, 1. et postea quae genera h. in senatum pervenerint J 4, 4 *cont.* 17, 7. 95, 4. primo — postea II II 5. quae postea orta est C 22, 3. 24, 2. 31, 6. J 5, 4. II II 40. Crassum postea praedicantem

nudivi C 48, 9. ne quis de eis postea — referat C 51, 43. si id fecerint, postea sese — acturos J 56, 4. = **postea** vero quam — coepere C 2, 2. — — accepit J 29, 3.

posterus. *Vid.* dies. crepta in posterum H III 61, 12. maiorum gloria posteris quasi lumen est J 85, 23. tradite exemplum posteris H I 41, 25. = aliquanto **posteriores** se vident J 79, 7. gerere quam fieri tempore posterius, re ntq. usu prius est J 85, 12. = **postremus**. — *fm* Rommorum aciem J 101, 5. in primis modo modo in postremis uidesse J 45, 2 *cont.* 55, 8. apud primos, in postremo J 46, 7. postremos cedere J 59, 4. omnium flagitiosorum postremus H I 48, 3. — servorum H IV 61, 12. ex postrema fuga H III 67, 2. inter secundum et postremum bellum Carthaginiense H I 8. pleriq. mortales postrema meminere C 51, 15. ad postremum H I 10. — usque H I 48, 5. = **postremo**. primo — deinde — postremo — C 45, 4. J 91, 5. iam primum — multa facinora fecerat — Postremo captus amore C 15, 2 *cont.* 27, 3. 31, 5. 52, 35. 61, 5. J 14, 18. 22, 4. 31, 23. 102, 11. H I 18. 48, 1. IV 61, 9. itaque postremo — hostibus tradita sunt J 31, 9. a nepo respiciens fertur postremo dixisse J 35, 10. muleato corpore postremo interiori tamen H III 24. tamen postremo Sullam accessiri iubet J 113, 4. primum — deinde — postremo quaecumque possint parare ne cunctentur J 13, 6. postremo quod difficillimum est J 10, 2. praeterea — ad hoc — postremo omnes C 14, 3. 37, 5. J 3, 1. 16, 3. 31, 12. 20. 35, 5. 43, 4. 110, 1. interrogatus de itinere, de litteris, postremo quid — consilii habuisset C 47, 1. domum aut villam, postremo vas aut vestimentum C 51, 33. aliis scorta praebere, aliis canis atq. equos merari, postremo neque sumptui neque modestiae suae parere dum — C 14, 6. 20, 12. 23, 3. 51, 9. 38. 54, 4. J 2, 3. 33, 3. 38, 5. 44, 5. 46, 5. 49, 4. 64, 2. 92, 2. 101, 11.

postquam. *Vid.* post. postq. — convenere C 6, 2. 11, 4. 7. 20, 7 (postquam — concessit, semper — esse). 21, 1. 26, 5. 38, 1. 39, 1. 45, 3. 51, 5 (postq. bello confecto de Rhodiis consultum est, — inunitos eos dimisere). 40, 52, 1. 53, 1. 5. 57, 1. 60, 2. J 8, 2. 12, 5. 14, 10 (postquam — eiccta est, ngitabamus). 15, 1. 18, 3. 20, 1. 21, 4. 26, 1. 27, 1. 30, 1. 35, 10. 39, 5. 41, 4. 42, 1. 46, 4. 52, 6. 62, 6. 68, 1. 71, 4. 5 (postq. id frustra fuit). 75, 2. 82, 1. 84, 1. 85, 1. 12. 88, 4. 109, 2. 114, 3. H I 10 (postq. — vacuum fuit). H 70. III 33. 70. IV 61, 17. postq. superatus sit queri J 15, 1. postq. illi — iusta magnifice fecerant, convenere J 11, 2. postq. decreverat non egredi provincia, — habebat J 41, 4. p. invidia decesserat, — carus J 88, 1. praemissus, p. Sullam accitum audierat J 108, 1. postquam utrimque — fusae et alteri alteros adtriverunt J 79, 4. postq. res eorum — nacta satis prospera videbatur, invidia orta est C 6, 3. postq. Antonius adventabat C 56, 4. J 28, 2. 36, 4. p. nox nderat J 58, 7. p. omni Numidia potiebatur J 13, 5. p. hanc procul inter se erant J 53, 7. postq. oras nihil proficiebant H III 37. p. divitiae honori esse coepere et eas gloria imperium potentiam sequebantur C 12, 1. is p. ad tempus non venit metusq. rem impediabant J 70, 5. postquam — videt C 21, 5. 40, 3. 57, 5. 69, 7. J 15, 5. 53, 3. 61, 1. 76, 6. 79, 7 (vident et — metuant). 86, 1. H I 68. p. intellegit (?) J 6, 2. p. hostes — arguent, discedunt J 56, 6. quae p. ex sententia instruit, — circumvenit J 38, 4. p. sese parum expurgat, — poenas solvit J 69, 4. postq. omnia deditioe bellum incipit J 66, 1 *cont.* 80, 1 (putat . 81, 5 (volt). quae postq. agitare coepit neque Iugurthae — satis praesidi est J 35, 4. p. dixit neque Mari animus flectitur, respondit J 64, 3.

postulo. ab Lentulo — postulanti insurandum, quod perferat C 44, 1. pacem quam postulabat neque polliceri neque abnere J 47, 4. interea inducine postulabantur J 101, 2. saepius eandem postulanti J 64, 4. neque tam magnifice ennentis proclium quam postulaverunt H III 67, 10. quae ad sublequium postulabat C 55, 1. postulato legionibus supplementum J 81, 2. omnibus quae postulaverat decretis J 84, 5. quid tuae rationes postulent C 44, 5. res postulat C 12, 3. J 35, 5. 52, 5. 54, 6. 85, 29. res postulare videtur — exponere J 17, 1. postulare ut C 21, 1. 48, 5. — ne

C 31, 7. J 83, 1 (misit postulatum). = imperitor contra **postulata** Bocchi auctos mittit J 83, 3.

Postumii. Sp. Postumius Albinus J 35, 36, 39, 41. A. — — J 37, 38.

potens. animus abunde pollens potensque et elarus J 1, 3. rex genere fama atq. copiis potens J 14, 7. in senatu potens J 16, 2. elari potentesque fieri C 38, 1. potentes apud socios J 8, 1. pauci potentes C 20, 7. J 31, 19. H I 10. inter potentium inimicitias H III 61, 27. inopes potentisq. H IV 61, 17. = ut quisq. **potentiori** confinis erat J 41, 8.

potentia. iam tum Pompei potentia formidulosus erat C 19, 2. p. Senari eos a vero impediēbat J 30, 2. ut reliquos illius p. tegeret C 48, 7. p. puerorum p. crevit C 39, 1 (pugnare pro p. pauc. C 58, 11. potentiae p. p. gratulanti J 3, 4). divitias gloriā imperium potentia sequebatur C 12, 1. omnis gratia potentia, honos divitiarum apud illos sunt C 20, 8. avidus potentiae honoris divitiarum J 15, 4. plus sibi timoris quam — ae addiderunt J 42, 4. cuius de odio potentiae nobilitatis J 30, 3. infestus potentiae nobilitatis J 27, 2. obvium ire potentiae factionis J 31, 4. veram gloriā inustatae p. ante ponere J 41, 10. potentiam querere J 86, 3. cuiusvis opes contra illius potentiam crescere voluisse C 17, 7. pro sua quisq. potentiam certabant C 38, 3. hominem summa p. C 48, 5. cum p. avritia invadere J 41, 9.

potestas vitae necisq. — pendet J 14, 23. penes eosdem cogendi potestas erat J 26, 2. legitis potestas eundi Romam fit J 104, 2 (*cont.* enimque in vinculis retinendum neque amplius potestatem faciendam C 48, 6). Ea potestas per senatum — magistratui maxima permittitur: exercitum p. rure *et.* C 29, 3. tribuniciam p. restituta est C 38, 1. H I 48, 14 (— iam p. evorsum H I 41, 23. loqui de tr. p. H III 61, 8. tribuniciae potestatis nomen H III 61, 23 *susp.*). adulescentes summam potestatem nuncii C 38, 1. eum talem virum in potestatem habuisset J 112, 3. in hostium potestate J 91, 5 *cont.* 112, 3. non in eiusd. potestate initium belli et finem esse J 83, 2. semper in potestatibus eo modo ngitabat, ut ampliore quam gerebat dignus haberetur J 63, 5. in —ibus temperare J 85, 9.

potior. alteram partem, specie quam usa potioem J 16, 5. quibus divitiarum bono honestoq. potiores erant J 67, 3. illi turpis vita integrā famā potior fuit J 67, 3. amicitia — potior bello J 83, 1. potior visa est periculosa libertas quieto servitio H I 41, 26. certaminis adversa pro libertate potiora esse viro quam omnino non certavisse H III 61, 4. omnia potiora fide Ing. rebatur J 26, 2. — — bello ducere J 62, 9. = quod forte **potius** quam virtute regatur J 1, 1 *cont.* 4, 7, 8, 2, 21, 4 (*susp.*). 39, 1. H I 41, 9 (quae multi probi potius quam laborem capessabant). IV 34. vellem potius ob mea quam ob minorum beneficia possem — petere J 14, 3. neu capti potius trucidemini quam — relinquatis C 58, 1 *cont.* 24, 9. mansurum potius quam — vitae — parceret J 106, 3. ne — torpescerent, gratuito potius mnlus erit C 16, 3. ea cum facere possitis pntiamini potius censet H I 48, 18. = quae dubia nisi videbantur **potissimum** temptare J 94, 2. = ut quem tu — participem fecisti, is **potissimum** stirpis tuae extinetor sit J 14, 9. ne potissimum ea dicam, quae — J 30, 4. quo potissimum adcedam J 11, 15. quid p. facerent J 67, 1.

potior. uti — Adherbalis potiretur J 25, 10. signorum et armorum aliquanto numero, hostium paucorum potiti J 74, 3. cui futum foret urbis potiri C 47, 2. si eius oppidi potius foret J 75, 2. enpiline oppidi potitum J 37, 4. 89, 6. oppido modo potiti J 76, 5. multis locis potitus J 92, 4. loco summo potitur H IV 56. hostium agro potiretur J 55, 1. postquam omni Numidia potiebatur J 13, 5. uti solus imperio Numidiae potiretur J 8, 1. cuncta potitum H I 118.

potio. ament potens J 85, 41. insuevit exercitus amare potare C 11, 6.

prae. singulos — prae se mittere J 94, 2. inclusi prae mortaliibus H II 21.

praeacutus. — ns audis C 56, 3.

praealtus. proxima — praecalta sunt J 78, 2.

praebeo. aliis scorta praebere C 14, 6. voluptatibus otiam praebere C 52, 5. vos singulis habendosq. praebetis H III 61, 6. ne sanguinem vestrum praebentis H III 61, 17. frumentum et alia — adfatim praebita J 54, 6. quae locis praebent J 67, 1. rerum humanarum spectaculum praebeo J 14, 23. exemplum praebeo H IV 61, 4.

praeceps. luxuria atq. inopia praeeptus C 25, 4. nb inimicis circumventus praeeptus agor C 31, 9. suamet ipsum pecunia praecipitem casurum J 8, 2. ambitione praeeptus datus est J 63, 6. suomet ipsi more praecipites eant J 31, 6. urbana plebes praeeptus erat multis de causis C 37, 4 (*male at. lerat*). natura praeeptus ad explendam cupidinem J 6, 3. mons omnis a natura praeeptus J 92, 5. collis magna parte editus et praeeptus J 98, 3. aetas novn, adulta, praeeptus H I 112.

praecido. iter — utrimque praecisam J 92, 7.

praecipio. mons praeeptus a Lusitanis H I 66. = Cicero legatis praecipit, uti — C 41, 5. J 13, 6. 14, 1. praecipit, omnis mortalis adgrediantur J 28, 1. sicuti Cat. praeeperat C 30, 6 *cont.* J 98, 2. sicuti praeeptum erat C 45, 2. — — fuerat J 52, 3. 160, 3. quibus praeeptum erat C 55, 5. quo Numidis praeeperat J 75, 7. praecipere *corrupt.* H I 43. = contra praeeptum ducis H III 67, 15. ex praeepto tempus visum J 94, 1. ex praeepto alienius C 44, 1. J 13, 7. quae cum praeepta parentis mei agitarem J 14, 2. Graecorum militaria praeepta legere J 85, 12. his praeeptis milites hortabor J 85, 34.

praecipito. cum — super vallum praecipitarentur J 58, 6. venti per cavum terrae praecipitatus H II 43 *susp.* in tanta mala praecipitatus ex patrio regno J 14, 23. avaritiam — quoad semet ipsa praecipitavit J 41, 9. maiorum mores non paratim, set torrentis modo praecipitatus H I 12.

praecipuae *ej. Putschii* H I 43.

praeclearus. — a fama J 55, 2. — a facies J 2, 2. — um facinus C 2, 9. 53, 2. J 5, 4. 56, 4. — a ingenia C 8, 4. — a memorin J 85, 38. — a Brutorum — proles *ironice* H I 41, 2. — i viri J 4, 5. qui bello saepe praecleari fuerant J 30, 1. qui nunc sceleribus suis ferox atq. praeclearus est J 14, 21. = quanto vita illorum praeclearior, tanto horum socordia flagitiosior J 85, 22. id quod multo praeclearius est, ineamet facta mihi dicere licet J 85, 24.

praeda militibus divisa J 38, 8. maneat — praeda civilis necerbissima H I 41, 24. praeda omnis a perfugis corrupta J 76, 5. praedator ex sociis et ipse praeda hostium J 44, 1. nox atq. praeda castrorum hostis remorata J 38, 8 *cont.* 94, 6. omnia matura sunt victoria praeda laus J 85, 48. praedae spes J 69, 2 *cont.* 6, 3. praedae loco nestumantur H I 48, 5. pecas quod superioribus diebus praedae fuerat J 90, 4. quibus victoria Sulla praedae fuerat C 21, 4. alia belli facinora praedae magis quam detrimento fore C 48, 2. rem p. praedae, non libertati repetitam H I 35. alia omnia militum praedam esse iubet J 54, 6. neque pati nullam ex civibus praedam esse H I 41, 18. praedam benigne ostendit J 68, 3. ibi praedam captivosq. et impedimenta locaverat J 81, 2. ultra praedam nihil cogitare H III 67, 12. a nobis ad societatem, ab illis ad praedam peteris H IV 61, 16. boni civium quasi Cimbricam praedam vacuum nut dono datam H I 41, 17. regnum eius sceleris sui praedam fecit J 14, 11. ager praeda onustus J 87, 1. sese praeda locupletem fore J 84, 4. igni magis quam praeda ager vastabatur J 55, 5. multos mortalis cum pecore atq. alia praeda capit J 20, 3. reliquos labores pro praeda fore J 54, 1. societatem praedarum cum latronibus composuisse H IV 11. praedas agere J 20, 8. 32, 3. 88, 3. 41, 5 (pecoris et mancipiorum). — bellicos imperatores cum panis diripiebant J 41, 7. quasi ea honori, non praedas habeant J 31, 10.

praedator ex sociis J 44, 1. praedatores Valeriani H III 36.

praedatorias. non cum praedatoria manu, set — exercitu comparato J 20, 7.

praedico. diem locumque — praedicat J 75, 5. invito set praedicente me H II 96, 10. cum praedixero positum insulae H II 1.

praedico. Bocchum magis Punica fide quam ob ea, quae praedicabat, — admissio J 108, 3. ipsum Crassum praedicantem audiui, contumeliam illam sibi a Cicero inpositam esse C 48, 0 *cont.* J 14, 12. vera necesse est bene praedicent J 85, 27.

praeditus. magno imperio praediti C 51, 12.

praedo. a duobus praedonum myoparibus circumventa H III 56.

praedoceri. praedoceri ab duce J 91, 1.

praedor. effuso exercitu praedari J 55, 4. neque milites praedari sinere J 91, 4. ne praedantibus hostis instaret H III 67, 1. sese **praedabundum** eodem venturum J 90, 2.

praefero. otium labori praetulerat C 37, 7. quibus praefatus in magistratibus eplundis Fufidius H I 11, 21.

praeficio. praefecit eum Numidis — J 7, 2 *cont.* 49, 1. 52, 5. = **praefectus.** praefectus urbis H I 40. tribunus aut praefectus in exercitu fuerat C 59, 6. praefecti cohortium J 46, 7. praefectus oppidi J 66, 3 *cont.* 67, 3. 69, 4. praesidium praefectumq. eo mitteret J 77, 1. 3. praefecti regis J 46, 5. itinera praefectosq. in dies mutare J 71, 1.

praegredior. praegredieus Ligus J 91, 2. qui praegrediebantur equites H IV 57.

praeluceo. facibus sibi — centes H IV 43.

praemineo. praeminent altitudine H II 85.

praemitto. se Manlium praemisisse ad — C 27, 4. Rutilium eum cohortibus praemisit ad flumen J 50, 1. 52, 5. praemissi equites J 53, 7. 105, 5. vel praemissis vel ibidem relictis Mauris J 107, 5. Aspar praemissus ab Iugurtha orator J 108, 1.

praemium decrevere seruo libertatem C 30, 6 *cont.* praemia decernantur C 50, 1. praemio inductus C 36, 5. J 13, 8. eo praemio inductus J 97, 2. haec sunt praemia pro vulneribus H II 96, 2. ubi malos praemia accuntur H I 48, 9. in altera parte pro incerta spe certa praemia C 11, 2. praemia penes paucos H I 11, 23. ad censum praemiorum spe H III 8. praemia sceleris sese adeptum videt J 20, 1. ne praemia Metelli in pestem converteret J 70, 5. magna praemia coniurationis docere C 17, 1. bonorum praemia ereptum eunt J 85, 42. pariter expectant ignaviae voluptatem et praemia virtutis J 85, 20. praemium an cruciatum mallet J 70, 5. praemia ostentare J 23, 1. 66, 1. 89, 1. quae praemia armis peterent C 21, 1. fortuna ea omnia victoribus praemia posuit C 20, 14. omnia virtutis praemia ambitio possidet C 52, 22. praemia turbarum queror H I 41, 16. eius sceleribus tanta praemia tribuisti H I 48, 4. imperia gratia aut spe aut praemiis in vos convertere H III 61, 5.

Præneste H I 25.

praepedio. artes, quas omnis avaritia praepediebat J 28, 5.

praeposterus. praeposteri homines J 85, 12.

praeruptus mons J 37, 3.

praesentia. — am eius teneas C 31, 6.

praesertim cum H I 41, 1. III 61, 12. cum praesertim C 51, 19. J 2, 4. 3, 2.

praeses. vobis per suffragia uti praesides olim nunc dominos destinatis H III 61, 6.

praesideo. Metellus in agro Piceno praesidebat C 57, 2. praesidentem socios H II 28. praesidentis agros suos H III 68.

praesidium hostium arcem obsidebat J 67, 1. praesidi causa — erant circum aedem C 49, 4. neque fugae neque praesidi ullam spem C 57, 5. neque in amicis [*cont.* C 19, 2. J 14, 18. H III 61, 24] satis praesidi est J 35, 4. Cicero urbi praesidio sit C 36, 3. H I 48, 22. praesidio qui forent J 93, 8. pars originibus suis praesidio, aliae decori fuere J 19, 1. praesidio adsunt J 85, 4. obvium illis simul et praesidio missum J 106, 1. satis quaesitum erat — praesidio H I 41, 26. cohortes praesidium agitabant J 55, 4 *cont.* 85, 33. huc eos. praesidium inposuit J 47, 1. 66, 2. 103, 1. (per fugas omnis praesidium) *plur.* J 61, 1. *pass.* J 51, 6. H I 48, 17. praesidium praefectumq. ea

mitteret J 77, 1. praesidium in eo putabant C 19, 2. legis praesidium, quod praetoris iniquitas eripuit, restituitis C 33, 5. levi praesidio relicto H I 65. praesidio quasi dum milium montem occupat J 50, 3. missus cum praesidio equitum J 105, 2. qui in praesidio erant J 58, 1 *cont.* 66, 1. oppida sine praesidio J 54, 6. praesidia deducta et imposita H I 48, 17. tanta — sunt in armis C 51, 19. — parabantur C 31, 4. generis praesidia extincta sunt J 14, 15. non exercitus — praesidia regni sunt J 10, 4. abunde magna praesidia nobis in amicitia vestra fore J 14, 18. praesidia undique accersere J 43, 3. — ex urbe operior C 58, 4. — amicorum circum se habebat C 26, 4. — in pluribus non in uno habebatis H III 61, 24. turris praesidiis firmat J 23, 1. praesidiis additis referendum C 50, 4. — conlocatis C 45, 2. — dispositis C 50, 3. 55, 2. praesidiis undatum J 88, 4. — multis magnisq. nequiquam perditis J 62, 9.

praestabilis. nihil melius neque praestabilius in natura hominum J 1, 2.

praesto. ubi praesto fuerit J 75, 5.

praesto. quod in familia nostra fuit, praestitit J 14, 3. quae pacta non praestitissent H I 58. me vicem aerari praestare posse H II 96, 3. nisi tui pacem praestare et pati bellum consilium est H I 48, 2. praestare ceteris animalibus C 1, 1. qui ubiq. probro — praestabant C 37, 5. numero praestans H I 100. nunc emori praestat quam — C 20, 9 *cont.* J 31; 28 (multo).

praesum. qui — exercitui praecerant J 32, 2. quibus in hibernis praecerat J 61, 5. vigiliis minores magistratus praecessent C 30, 7. qui ex provinciae legatus praecerat C 42, 3. = **praesens** an absens permissior esset J 46, 8. cum eis praesens agere J 29, 3. ex quo praesente vera noscerentur H III 67, 2. eo praesente C 40, 6. praesenti consilio J 29, 5. aut nullo aut quam paucissimis praesentibus J 109, 1. cognitum ex praesentibus misit J 93, 7. cuncta praesenti ignavia intavistis H III 61, 26. praesentia defendere H I 10. in praesens C 16, 3. H IV 61, 19, 69.

praeter. neque quicquam praeter — licentiam eripiebant C 12, 4. praeter formam nihil — C 15, 2. J 14, 7. H I 41, 22. 48, 8. nemo praeter — J 54, 4. praeter satellites quis eadem volt H I 41, 21 *bis*. quid relicti habemus praeter miseram animam C 20, 13. praeter nomen cetera ignaras J 19, 7. praeter vitam omnem J 47, 3 *cont.* 52, 2. 63, 2. 80, 5. omnis praeter — J 66, 3. quos praeter fugam licentia atq. lascivia corruperat J 39, 5 *cont.* 48, 4. H 96, 9. III 1. congruunt praeter litteras sermonibus C 47, 2. quis praeter speciem bello necessariam haut secus quam ferro noceri poterat H III 67, 1. praeter spem bonam a vobis statui — H III 61, 4. = multitudini — praeter — condemnatis C 36, 2.

praeterea. incitabant praeterea C 5, 8. 17, 5. J 32, 5. 63, 1. praeterea esse — C 21, 3. 36, 3. 37, 9. 40, 6. 47, 2. 48, 4. 58, 11. J 23, 1. 38, 9. 41, 5. 45, 2. 47, 2. 54, 5. 56, 2. 68, 3. 73, 5. 75, 4. 8. 80, 3. 84, 2. 100, 4. 102, 14. 105, 2. 110, 8. H I 48, 8. primum — dein — praeterea C 37, 7. quicumque — quique — praeterea — ad hoc — postremo omnes C II, 3. *simil.* 17, 3. 27, 1. 28, 4. 47, 1 (multos praeterea). Q. Maximus, P. Scipionem, praeterea civitatis nostrae praeclearos viros J 4, 5. lenones et vinarii lanique, quorum praeterea vulgus in dies usum habet H I 43. animus actus vestra me hortantur, praeterea accessitudo C 58, 19 *cont.* 29, 14. 25, 2. 34, 2. 40, 1. 6. 50, 4. 52, 20. 58, 8. 59, 3. J 6, 3. 7, 4. 15, 2 (factores legatorum, praeterea senatus magna pars). 57, 5. 60, 6 (alia praeterea *cont.* 84, 1). 85, 29. 100, 2. 101, 1. 108, 1. 109, 4. 111, 2. et haec et multa praeterea C 22, 3. numquam Hispanos praeterea tale facinus fecisse C 19, 5.

praetereo. silentio praeterire C 53, 6. de cuius virtute quia multi dixere, praeterendum puto J 4, 2. neque me praeterit, quantus — sustineam H III 61, 3.

praeterfuo. quod Valentiam praeterfuit H II 18.

praeteregreior. ubi extremum agmen M. prius nos praeteregreiorum est J 50, 3. 52, 5.

- praetor** C 42, 3. 46, 5. 6. J 32, 1 (qui tum praetor erat). 5. 104, 1 (*provinciae Africae*). tribunus aut praefectus aut legatus aut praetor in exercitu fuerat C 59, 6. sacvitia praetoris C 33, 1. 5. praetores C 30, 5. 45, 1. 3. 4. 55, 2. quaestor pro praetore C 19, 1. pro praetore relinquere J 37, 3. 103, 4.
- praetorium** J 8, 2.
- praetorius**. cohors — a C 60, 5. 61, 3. candidatus — ius H II 40.
- praetura** J 4, 8. 85, 2.
- praevenio**. quae — paravisset, perfidia clientis praeventa J 71, 5.
- praevorto**. Quae Spartacus — celeritate praevortere H III 67, 18.
- pravitatis** eorum admiranda, qui — ingeniam — torpescere sinunt J 2, 4. adversa in pravitatem — conrumpebant H II 30.
- pravus**. — a ambitio J 96, 2. — a calliditas H IV 61, 12. — um consilium J 25, 8. — is cupidinibus J 1, 3. — a inepta H I 48, 1 *conf.* ne tam prava inciperet J 64, 2. ingenio malo pravoq. C 5, 1. a bono honestoq. in pravum abstractus J 29, 2. = **pravissime** per — inmanitatem tutus fait H I 41, 6.
- precium** grave fructibus est H III 1. quoniam serviti precium ostentaretur H III 61, 20. operae pr. est — visere templa C 12, 3. capta urbe operae pr. fore J 81, 3. neque pluris precii coeum quam villicum habeo J 85, 39. pars quae vero precium aut gratiam anteferebat J 16, 1. precio aut gratia aliquid efficere J 29, 3. neque precio neque gratia Ciceronem impellere potuere C 49, 1. precio insidiatores paret J 35, 4. — compositi H I 43. — rem p. vexare C 50, 1. — bellum in dies prolatans H IV 61, 12. precio soluto H I 41, 18. cui omnia cum precio honesta videntur J 86, 3.
- premo**. quae me premunt aerumnas J 14, 23. dum a Carthaginensibus premebantur H IV 61, 6. pressi undique multitudine H i 66. presso gradu H III 67, 10.
- prex**. multis precibus eum oraret H III 67, 18.
- pridem**. iam pridem vera rerum vocabula amisimus C 52, 11.
- pridie** in monte positas legiones H IV 16.
- primordium**. a primordio urbis H I 6.
- princeps**. qui in agmine principes facti erant J 40, 2. principes subsidiis augere H II 59. principes civitatum C 40, 2 *conf.* J 96, 2. clade consulum et aliorum principum H I 41, 5. senatus princeps J 25, 4. legationis pr. J 16, 2. coniurationis principes C 27, 3. 43, 1. facile apud illos se principem fore C 17, 7. qui pr. fuit belli faciendi C 24, 2. — ipes intellegendi divina H III 60. alius alium — ipem expectantes H I 41, 20. mallo vobis — ipem volentibus esse H III 61, 23.
- principium**. Marius post principia habere J 50, 2. transvorsis principibus J 49, 6. ire, non aptis armis, ut in principio H III 71. a principio C 26, 3 (consulatus sui). J 29, 2. 77, 2 (belli). 102, 6 (inperi). 8. H I 9. 48, 6. IV 61, 17.
- prior**. quia aetate et sapientia prior es J 10, 7. numero priores J 50, 6. neque manu neque consilio priorem alium pati J 96, 3. in priori actione J 36, 9. in priore pugna J 101, 5. gerere quam fieri — re atq. usn prius est J 85, 12. conlegam prior transgressus H I 78. quos item nti priores — inlectos dimisit J 47, 4. = multa **prius** — obtestatus, — se dedit C 45, 4. cui fracta prius cura — H I 30. uti prius verberibus in eos animadvortetur C 51, 21. cum prius omnes sua signa cognovissent C 47, 3. proficisci cupere, si prius Ciceronem oppressisset C 27, 4. quibus egor prius oneri quam usui esse J 14, 4. quibus prius iniuria quam vita certa esset H I 41, 6. si prius quam vos serviendi finem illi dominationis facturi erant H III 61, 11. prius omnia pati decrevit quam bellum sumere J 20, 5. neque prius finis iugulandi fuit, quam Sulla omnis explevit C 51, 31. J 35, 8. prius quam exercitus instrui quivit, Mauri — concurrunt J 37, 4 *conf.* H III 61, 8. prius quam incipias, consulto opus est C 1, 6 *conf.* 4, 5. J 5, 3. dormire prius quam somni cupido esset C 13, 3 *conf.* J 54, 10. 59, 1. optu-

num credens prius quam legiones scriberentur, multa antecapero C 32, 1 *cont.* 44, 3. J 25, 10. H III 67, 14. neque prius sedari quam virtus famam adaequaverit J 4, 6. statuit non prius bellum adtingere, quam milites laborare coegisset J 14, 3. = **primus**. quae prima mortales putant C 36, 4 *cont.* J 41, 1. 76, 6. quae bello opus erant, prima habere J 84, 2. secundo mari prima Curenc est, deiu J 19, 3 *cont.* H III 46. prima acies C 59, 3. 60, 4. prima insidia H II 15. primi pilli J 38, 6. primam modo lapudiam ingressus H I 12. primi — postremi (extremi). J 45, 2. 46, 7. 50, 3. 101, 6. 100, 2. in primo late ire J 68, 4. in terris nonen inperi id primum fuit C 2, 1. nobis primae disensiones vitia — ingeni evenere H I 7. a prima adulescentia H II 41, 4. 96, 1. III 7. primo congressu J 74, 3. primo conventu J 12, 1. primum inpetum H II 96, 5. prima luce H III 67, 14. 20. primo proelio C 39, 1. prima vigilia J 106, 4. alterum consulatum petis quasi primum reddideris H I 48, 15. primum Graecorum Achillem H III 40 *cont.* 50. primum sententiam rogatus C 50, 4. leonem primum aut in primis ferire J 6, 1. *De in primis vid.* in. quod oppidum primum omnium defecerat J 56, 3. qui primi aderaut J 69, 1. quem primum hostes attigerant J 101, 4. primos Cretensis invenisse religionem H III 60. Staphylus primum docuit H I 87. primus — loqui ausus H III 61, 8. ire primum via H III 61, 2. *De primum et primo vid. Coum. p. 123 sq.*

pristinus. memores pristinae virtutis C 58, 12. 60, 3. J 49, 7. memor generis atq. pristinae suae dignitatis C 60, 7.

privatus. privato homini J 110, 1. a privatis conpluribus C 13, 1. quem Masinissa privatum dereliquerat J 5, 7. in ore vostro privatus et in magistratibus egi H II 11, 4. privata amicitia Iugurthae J 11, 20. — a arma H I 48, 6. — o consilio C 29, 1. H I 18, 22. — a gratia J 25, 3. H II 41, 1. — is atq. publicis largitionibus C 37, 7. ex negotiis — is C 48, 5. — as opes H I 41, 26. H 96, 2 (et spes). = **privatum** suam fidem interponit J 32, 5. privatum mihi consulere H II 96, 8. uti potius publice quam pr. amicitiam populi Romani coleret J 8, 2. ea pr. ac publice rapere C 11, 6. publice — que aere alieno obpressos C 40, 1. pr. egregia liberalitate, publice maxum numeribus grandem pecuniam debebat C 49, 3. habemus publice egestatem, pr. opulentiam C 52, 22. pecuniae publice et pr. extortae H I 48, 17.

privignus C 15, 2.

privo. fructu laboris — privatus C 35, 3.

privos militiae H I 100.

pro castris consistere J 53, 1. 59, 1. H I 43. — — mittere J 100, 4. pro curia signum dare C 18, 8. pro muro agitare J 94, 4. pro opere consistere J 92, 9. mulieres — pro tectis lapides — mittere J 67, 1. = uti pro consilio iuperatum J 29, 6. donatum — pro contione J 8, 2. = pro labore desidia, pro continuita et acqutate lubido atq. superbia invasere C 2, 5 *cont.* 3, 3. 41, 2. 52, 22 (pro his habemus). pro metu repente gaudium exortum J 53, 8. incerta pro certis captare C 20, 2. malle C 17, 6. mutare J 83, 1. integros pro saucis accersere C 60, 4. ubi pro mortalibus gloria aeterni fierent J 1, 5. Mauros pro Medis adpellantes J 18, 10 *cont.* H III 61, 13. pro consule *vid.* consul, praetor. pro milite (?) H I 40. hostibus pro sociis utuntur J 31, 23. eorum perfidia pro armis uti J 61, 3. nulla pro socia obtinet J 80, 7. plebes pro victis est H III 61, 28. pugnam pro omine futuram H I 61. pro victoribus agere J 98, 6. imprudentiam pro victoria ostentant H IV 61, 15. Atheniensium res gestae pro maxumis celebrantur C 8, 2. alveos navium pro tuguriis habuere J 18, 5. quos non pro vanis hostibus — habuit J 103, 5. audacia pro muro habetur C 58, 17. occidisse tribunos pro munimento habuit J 31, 13. pro certo habete C 52, 17. pro nihilo habentur J 31, 25. pro certo creditur C 15, 2. aliquid falsum pro vero credi potest C 51, 36. veluti ficta pro falsis dicit C 3, 2 *cont.* 12, 1. H I 10. = pro civibus suis poenas caperent J 68, 3. si digna poena pro factis eorum reperitur C 51, 8. pro factis indicium timontes C 14, 3. pro multis et egregiis factis a vobis data H I 41, 12. volentem pro maxumis

beneficiis animam dono dedisse H II 41, 12. pro quibus — famem redditis H II 96, 6. pro quibus beneficiis vix gratus videar H II 41, 5. haec sunt praemia pro vulncribus H II 96, 2. = quae res Marium cum pro honore tum contra Metellum advenit J 61, 4. pro vobis agere *obp.* pro aliis tollerare H III 61, 15. arma cepit non pro sua iniuria H I 48, 10. certare pro sua potentia C 38, 3. 58, 11. J 95, 5. 114, 2. certaminis adversa pro libertate H III 61, 4. creati pro iure vostro H III 61, 5. tantum curae pro Italica gente fait H I 11. inimicitias pro re p. suscepi H II 41, 4. magnifica pro se et illis dolentia J 81, 1. niti pro sua magnitudine C 38, 2. J 18, 2. 31, 17. pro hostibus et adversum se oportunissima J 88, 4. pugnare pro — C 58, 11. J 54, 1. libidinem adversum nos, metum pro nobis suavisisse J 108, 3. noctem pro se rati J 98, 2. reliquos labores pro praeda fore J 54, 1. pro delicto suo verba facit J 102, 11. pro salute vestra vitae finem fecerim H II 41, 9. voveo dedoque me pro re p. H II 41, 10. = tibi pro amicitia nostra gratulor J 9, 2. satis honestas pro meo casu spes sum secutus C 35, 4. caussam pro mea consuetudine suscepi C 35, 3. pro rei copia exornat J 90, 1. pro ingenio quisque J 57, 4 [cont. 58, 2]. pro ingenio cuiusque — excitare J 49, 4 [cont. C 30, 7]. pro loco atq. copiis exercitum instrui C 59, 1 [cont. tempus, res]. quibus pro magnitudine inperi — curae esse decet J 11, 16. si pro magnitudine parum disserere J 42, 5. nobis ea res pro magnitudine parum comperta est C 22, 4. sibi quisque pro moribus consulat J 58, 2. cohortis pro numero complet C 56, 1. in municipia distribuerentur pro eiusq. opibus C 30, 7. J 80, 4. pro re atque loco — procedit J 50, 2. uti pro tempore atq. periculo exercitum compararent C 30, 5. pro tempore atq. loco paratis rebus J 57, 2 cont. 71, 2. pro tempore paucas milites hortatus J 49, 6. pro tempore benigne respondit J 11, 1. = *Interfectio.* pro deum atque hominum fidem C 20, 10. pro dei boni H I 48, 3.

probitas. parum tuta per se ipsa probitas est J 14, 4. Clementia et pr. vestra, Quirites H I 41, 1. industria probitas J 63, 2 cont. 1, 3. 4, 7. avaritia fidem probitatem ceterasq. bonas artis subvertit C 10, 1.

probo. probarentur tantum flagitium J 30, 1. maxima turbamenta rei p. atque exitia probate H I 41, 25. quae si probatis, adeste H I 41, 27. cuncta plebes Catilinae incepta probabat C 37, 1. ille probare partim, alia abnne J 83, 3. Tigranes — mea dieta sero probat H IV 61, 13. conditione probata J 79, 9. ea ut in tali negotio probata J 107, 6. culsum uti ab optimo quoque probaretur J 22, 2. duci probare H I 110.

probrum. quaecumq. diei — quaeque ignaviae luxuriaeq. probra J 41, 5. mihi fortuna, illis probra obiciuntur J 85, 14. quem censoris senata probri gratia moverant C 23, 1. paupertas probro haberi coepit C 12, 1. qui ubiq. probro atq. petulantia praestabant C 37, 5.

probus. saltare elegantius quam necesse est probac C 25, 2. multi probi H I 41, 9. qui sese probos simulaverit J 85, 9. oris probi (*ante* improbi) H I 75. aliena instituta, si modo proba erant C 51, 37.

procax sermo C 25, 3.

procedo. ipse sienti — descenderat, paulatim procedere J 50, 2. cum vineae paulum processerant J 92, 8. qui ad nostrum mare processerant J 18, 12 cont. 52, 6. H I 97. licentiam seclerum ad integros contactu procedere H I 48, 9. in Numidiam procedit J 44, 5. sese quem in loenn vellent processuros J 79, 8. visum processerant C 61, 8 (de castris). J 94, 5. obviam procedit J 21, 1. 46, 5. 69, 1. 113, 5. obviam J 53, 5. altius liberiasq. processit, dum me — piget J 4, 9. ubi plerumq. noctis processit J 21, 2. 109, 4. multum diei processerat J 51, 2. ita tempus procedere J 83, 3. ille eo processit, uti — H I 41, 8. eo processum, uti regnum relinquendum esset J 21, 1. eo magnitudinis procederent, ubi — aeterni fierent J 1, 5. contentio eo vecordiae processit, uti — J 5, 2. ubi multa agitant nihil procedit C 27, 3. quod neque insidiae — procedebant C 32, 1. ita Mario cuncta procedere J 65, 5. mea bene facta rei p. procedunt J 85, 5. vine

corporis au virtute animi res militaris magis procederet C 1, 5. bellum armis parum procedebat J 61, 3. sin id parum procedat J 35, 4. 46, 4. quod ubi secus procedit J 25, 10. quae ubi tardius procedunt J 11, 9.

procreo. Sardus Hercule procreatus H II 2.

procul et **divorsis** ex regionibus H II 82. procul abesse C 57, 4. 80, 3. 102, 7. 106, 2. 113, 5. Metello procul agente H i 3. omnibus arbitris procul amotis C 20, 1. homines superbissimi procul errant J 85, 38. qui procul manserant J 57, 6. procul remotus H II 68. IV 61, 13. procul iuxta sitos H IV 61, 17. hostes ab latere, vos amici procul J 11, 10. quae si dubia aut procul essent J 85, 48. procul visentibus H III 67, 5. IV 21. hant procul inter se erant J 53, 7. procul ab domo H IV 61, 16. hant procul ab ardoribus J 18, 9 *cont.* 82, 1. 88, 3. 89, 7. 93, 2. foedum hominem a re p. procul esse volebant C 19, 2. aetatem a re p. procul habere (agere) C 4, 1. J 4, 3. procul ab imperio regis agebant J 78, 4.

procuratio. regni Numid. tantum moslo —onem meam, ius et imperium penes vos J 14, 1.

prodigium. prodigia atq. portenta nuntiabant C 30, 2. aruspices ex prodigiis respondissent C 47, 2.

prodigo. nisi — aliena bene parta prodegerint H I 41, 17.

proditio. proditionis insinulatum H II 25. proditionem timebat J 76, 2. inlectos ad proditionem J 47, 4.

proditor. Cathegi atq. aliorum proditorum H I 48, 20. nostri proditor *ib.* 15.

prodo. Catilinae consilia sibi proderet C 26, 3. fidem prodiderat C 25, 4. qui hosti prodidere rem p. J 31, 18. hosti acerrimo prodita senati auctoritas, proditum imperium vostrum *ib.* 25. se proditos a Voluce J 100, 3. pro duto exercitu H IV 61, 12. proditis quos ducebat J 106, 3. Eumenem prodidere Antiocho H IV 61, 8.

produco. producto lugurtha verba facit J 33, 4.

prolior. dum eo modo equites proliantur J 101, 5. proliantibus aderant J 93, 4. proliantibus avorsum J 93, 2.

prolium apud flumen Turiam H II 96, 6. ibiq. prolium fore J 56, 1. more equestris prolii H i 55 [J 60, 3. 59, 3]. prolio adesse C 59, 4. — instruere H I 95. — intentos J 76, 2. 94, 3. 5. prolium adscendere H II 17. — conficere. prolio confecto C 61, 1. — committere. unde ferentaris prolium committi posset C 60, 2. — ntriumque nox diremit J 60, 8. omnia magis quam prolium expectantibus J 58, 1. prolium facere J 55, 8. 57, 4 (in manibus). prolia multa, ceterum levia, alia aliis locis facere J 87, 1. aute prolium factam J 21, 3. de prolio facto J 22, 1. prolium incipere. procl. incipitur J 57, 3. 74, 2 *cont.* J 21, 2. — inire C 58, 8. — postulare H III 67, 10. — equestre prospectabant J 60, 3. — male pugnatum a suis J 54, 7. — renovare J 51, 5. — sumere H III 67, 10. — regis visere J 60, 5. — vitare H I 65. prolio deterrentur J 98, 5. prolio exeesserant C 9, 4. prolio certare J 81, 3. 88, 4. — fessi J 53, 5. — incerto ludificati J 50, 4. prolio stronnus et bonus consilio J 7, 5. si primo prolio superior discessisset C 39, 4. ut equestri prolio solet J 59, 3. plures eo prolio quam omnibus superioribus interempti J 99, 3. in prolio captus C 61, 5. — — occiderat C 61, 7. — — eis maximum periculum est C 58, 17. quanto sibi in —o minus pepercissent J 107, 1. in agmine, in prolio — vobiscum periculis adero J 85, 47. victus ex prolio profugit J 13, 4. ex Iugurthae prolio clamorem augeri J 52, 6. incrimos ex prolio H II 61. prolia dilata magis quam pacem datam H IV 61, 13. quid prolia aut expeditiones hibernas enumerem H II 96, 6. variis inter me atq. Lucillum proliis H IV 61, 15. labore proliisq. fatigati J 76, 5. transversis proliis iter sumu remoratorios J 50, 1. non proliis neque acie bellum gerere J 54, 5. quae sibi duobus proliis venerant J 103, 2. omnibus proliis sese victos J 62, 1. in omnibus proliis Numidis magis podes quam arma tuta sunt J 74, 3. meritos in proliis J 54, 1. in proliis acta promptus H i 31. adsideri sine proliis H IV 42.

- profanus.** sacra profanaque omnia pollnere C 11, 6.
- profectio.** profectioem festinautes H I 109. Mariam fatigantem de profectioe J 73, 2.
- profecto** virtus maior in illis fuit C 51, 24. Et profecto ita se res habet J 85, 23. *ib.* 47. Nam profecto aut metus aut iniuria te subegit C 51, 18. Set profecto fortuna in omni re dominatur C 8, 1. quibus profecto contra naturam corpus voluptati, anima oneri fuit C 2, 8. qui profecto non amplius possunt alimentis carceris H III 61, 19. Quae profecto incassum agebantur, si — H III 61, 11. si — reputaverint — profecto existimabunt J 4. 4. si dediticius est, profecto — oboediens erit J 31, 19. si — tam vos curam haberetis —, profecto neque res p. — vastaretur J 31, 16. si — diseessisset, profecto magna elades — rem p. oppressisset C 39, 4 *cont.* nisi — J 27, 2. 56, 5. hoc utinam — tibi placuisset! profecto — accepis- ses J 102, 8.
- proficio.** orans nihil proficiebant H III 37.
- proficiscor.** constituta nocte, qua proficiscerentur C 45, 1. monitus ut noctu proficiscerentur J 106, 4. dum proficisci parant J 11, 1 (*cont.* C 46, 3). statim ipse profectus J 39, 1 *cont.* 107, 6. cogere homines enneritis stipendiis secum proficisci J 84, 2. eum his A. Manlium proficisci iubet J 86, 1. nti Lepidus et Catulus decretis exercitibus maturrime proficiscerentur H I 41. per magnas solitudines profectus pervenit ad Gaetalos J 80, 1. quo initio profectus intenderat J 102, 1. domo proficiscerentur J 79, 4. ex urbe paulo ante legatos proficiscitur C 44, 2. Daedalum ex Sicilia profectum H II 3. a Libya profectus — occupavit H II 2. auxilio profectum magnis regibus H IV 61, 22. tribuniciam potestatem evorsum profecti H I 41, 23 *cont.* J 103, 1. illo profectus H I 86. eodem profectus J 35, 9. qui ad Catilinam initio profecti sunt C 39, 5. ad Catilinam proficiscen- tem (J 97, 3. 103, 4) ex itinere retractum C 48, 3. ad Ingurtham proficiscitur J 32, 5. ad Thalam J 25, 6. ad hiberna Romanorum J 103, 4. ad exercitum C 27, 4. J 70, 1. me ad hoc bellum maiore studio quam consilio profectum H II 96, 4. profectus ad requisita natura H I 54. in Africam J 39, 4. 86, 4. in Apuliam ad concitanda servitia C 46, 3. eum omni exercitu in Dardanium H II 33. in Galliam C 58, 4. in Numidiam J 43, 5. in Manliana castra C 32, 1. in agrum fertilem J 87, 1. in hiberna J 97, 3. in loca sola obsessum turrim regionem J 103, 1. in expeditionem J 103, 4. Romam C 34, 1 (subplices). J 29, 7 (ad magistratus rogandos). 88, 1. 104, 3. Massiliam in exilium C 34, 2.
- profiteor.** iudicium profitetur J 35, 6. intra legitimos dies profiteri ne- quiverat *susp.* C 18, 3.
- profige.** profligatis eis, quos adversum ierat J 101, 8.
- profugio.** nemo omnium intactus profugit J 54, 10. 67, 3 *cont.* 69, 4. uti noctu clam secum profugeret J 106, 2. ex urbe profugerat C 46, 4. ex oppido noctu profugit J 76, 1. victus ex proelio profugit in provinciam J 13, 4. Cirtam J 21, 2. 23, 2. ad Bocelum profugerant J 74, 1. ad Sul- lam profugiunt J 103, 4.
- profugus.** milites — profugi discedunt J 56, 6. profugus ex patria abie- rat J 35, 1. Troiani — profugi incertis sedibus vagabantur C 6, 1. quos — profugos ob discordias civiles — in eos locos venire J 78, 1.
- profundo.** divitias quas profundant in extrudendo mari C 20, 11.
- profundus.** hiavit humus — profunda H IV 37. profunda avaritia J 81, 1. profunda inperi cupido H IV 61, 5.
- profusus** sui C 5, 4. = eo profusus — quaestui atq. sumptui deditus erat C 13, 5.
- progenies.** quorum progeniem — me J 14, 6.
- progredior.** aliae (naves) paululum progressae H I 60. nusquam etiam- tunc Lepidum progressum H I 48, 6.
- prohibere.** ab iniuria Maurum prohibet J 107, 1. si ab iure gentium se prohibuerit J 22, 4. prohibendo a delictis J 45, 3. insequentis moenibus

prohibuit J 21, 2. ianua prohibiti C 28, 3. hiems mari probibebat H IV 61, 14. mare magnum et ignara lingua commercio prohibebant J 18, 6. portae clausae fuga prohibebant J 67, 1. multitudinem artis locis pugna prohibuere H IV 61, 15. civitate per unum prohibentur H I 41, 12. graviore bello, qui prohibitori venerant — H i 50. prohibere iniuriam J 14, 7, 31, 23. mala — prohibere ne conari quidem H I 48, 12. implicatae rates miasteria prohibebant H IV 9. prospectum ager arbustis consitus prohibebat J 53, 1. quae nequens prohibere H III 67, 18. (seditiones) H I 48, 1. Sullam legem — ferentem G. Herennius tr. pl. prohibuerat H II 12. pugna ingenio loci prohibebatur H III 18. illis exiguitate mors prohibetur H III 61, 19. multitudo ne circumvenire possit prohibent angustiae loci C 58, 20. diutius in his locis esse — prohibet — egestas C 58, 6. prohibet nocere venenum H i 30. prohibitus erat consulatum petere C 18, 3.

proicio. in has miseras proiectum J 14, 21. proiectum ad bellum sacvissumum H II 96, 1.

proinde parati intentiq. essent J 49, 3. proinde quae animo agitabat, fretus deis ageret J 63, 1. proinde reputaret J 79, 5 *conf.* 83, 1. proinde quasi praetura et consulatus — per se ipsa clara — sint ac non perinde habentur, ut — J 4, 8 *conf.* 31, 10. proinde quasi iniuriam facere id demum esset imperio uti C 12, 5.

prolato. non prolataadum H I 41, 7. Ptolemaeus bellum precio in dies prolatus H IV 61, 12. non malis pernicie nostra tuam prolatare H IV 61, 23. inperi prolatus percupidus H V 6. prolatus consulationibus J 27, 2. — seditionibus H I 48, 16. dies prolato C 43, 3.

proles praecleara Brutorum — H I 41, 2.

promineo. Sardinia — in orientem latior protrahet H II 2.

promiscuus. divina atq. humana promiscua C 12, 2. = Numidas atque negotiatores promiscue — interficit J 26, 3.

promitto. ex voluntate Sullae omnia se facturum promittit J 111, 3. Haec — tandem promisit J 113, 1. = cum Ligure — **promissa** eius cognitum misit J 93, 7. iuter eas moras promissa legatorum expectare J 47, 4. eum — promissis oerat J 12, 3. magnis muneribus ac maioribus promissis perducit J 80, 3.

promo. coepit promi lingua H III 67, 9. = ingenium in **promptu** habere C 7, 1. id adeo in promptu esse J 111, 1. = **promptus.** aliud in pectore clausum, aliud in lingua promptum habere C 10, 5. promptus manu C 43, 3. J 7, 1. lingua quam manu promptior J 44, 1. in proeliis actu promptus H i 31. avidis ita promptisq. ducibus H II 19. quorum cognoverat promptam audaciam C 32, 2. = belli promptissimos H II 13. rem p. in periculis a promptissimo quoque defendi H I 48, 1.

promulgo. rogationem ad populum — at J 49, 1. legem de pecunia — H IV 35.

promuntarium H IV 24. 18.

prona. illex paulum modo prona, dein flexa J 93, 4. saxa — per pronum incitabantur H III 22. pecora natura prona atq. ventri oboedientia finxit C 1, 1. alia omnia suae virtuti prona esse J 111, 2. id ea gratia facilius pronusq. fuit J 80, 4.

propatulum. pulcritiam in propatulo habere C 13, 3.

prope *proep.* prope Cirtam oppidum — concessit J 21, 2. gregem prope littora regbat H II 8. = *adverb.* proen absumus — si prope addesimus J 102, 7. pr. aequalia C 54, 1. prope summa ceperant J 60, 6. pr. ad summum montis egressus J 93, 2. duo sunt sias pr. in extrema Africa J 78, 2. familia pr. iam extincta J 95, 3. pr. iam adeptae victoriam J 101, 9. = **propior.** quod tamen vitium propius virtutem erat C 11, 1. ipse propior montem — suos collocat J 49, 1. cuius aetati mors propior est H II 41, 1. quod multo propius est ab eo, quo agitatur statu H I 48, 10. domum, quae propior erat H II 40. = **propius** accedere C 41, 6. J 58, 3. — ventum est

- J 53, 2. — mare Afriam agitabatur J 18, 9. — **proxuma**. proximos nostro mari locos J 18, 4. provinciam, quae proxuma est Numidiae J 61, 2. quam proxumam oppido aquam esse J 75, 6. uti quisque muro proxumum erat J 94, 5. quorum proxuma terrae praeculta sunt J 78, 2. latere, quod proxumum hostis erat J 49, 6. qui proximi loca hostium erant H IV 66. quae proxuma Carthagine Numidia adpellatur J 18, 11. proximi Hispania Mauri sunt J 19, 4. proxumum collem occupavere J 38, 7 *cont.* 59, 10. in proxuma villa — lavabatur H III 65. ad proxumum mare J 23, 2. aedes — proxumae H III 32. portas et proxuma loca tribunis disperit J 59, 1. inter Tbalam Ifumemq. proxumum J 75, 2. in proximos saxa volvere J 57, 5. suismet aut proxumorum telis H II 52. in proximo locati J 59, 2. infecanditate bienni proximi H III 1. tribus proxumis annis adoptatum esse J II, 6. in proxumum annum petebat C 26, 1. proximo anno post Bestiam consulatum gerebat J 35, 2. cum et proxumum diem conuerti eunt J 106, 1. ei negotio proxumum diem constituit J 93, 8. in diebus proxumis decem decedent J 28, 2. nocte ea quae proxuma fuit ante diem — decretum J 113, 2. idem proxuma (nocte) facit J 91, 3. proxuma nocte — quisque exequeretur C 43, 1. proximus lictor J 12, 3. ei Catilinae proximi familiaresq. erant C 14, 3. Bomileari proximo ac maxime fido sibi J 35, 4. Boechi proximos J 80, 3 *cont.* 97, 2.
- prope diem**. sese prope diem — adcessurum C 32, 2. sperabat prope diem magnas copias sese habiturum C 56, 4.
- propello**. pericula virtute propulerant C 6, 5.
- properantia**. ex tanta — a tam facile tractum bellum J 36, 3.
- properatio**. preparationem explorare *susp.* H II 50.
- properare** per Fulviam Ciceroni dolui enuntiat C 28, 2. 46, 1. 57, 3 (castra pr. movit). J 58, 5. 62, 4. 71, 4 (dein properare cognitis insidiis ad regem pergit). 86, 1. 91; 4. 93, 6. H III 67, 7. II (et properare nactus — ducem — pervenit).
- propero**. in Galliam properanti C 57, 3. alio properare tempus monet J 19, 2. simulabat sese negoti gratia properare J 76, 1. quo magis properandum est C 52, 35. avidior modo properandi factus H IV 11. cum properantes sibi ipsi obficerent J 58, 6. quae properantes in castris deseruerant H IV 4. properantes arma capiant J 53, 1. itineris properandi causa J 105, 2. properato itinere J 112, 2. alia quae usui forent properare J 37, 1. nltro licentiam auctum properatis H III 61, 16. indigentem dona quaesiturum properantem H V 15. divitiis — abati per turpitudinem properabant C 13, 2. eaq. magis properare adcedere C 48, 4. ni — evadere oppido properavisset J 56, 5. se quisque hostem ferire — conspergi dum tale facinus faceret, properabat C 7, 6. — sin **properantius** pergeret J 8, 2. ea properantius quam aes mutuum reddere J 96, 2.
- propinqua**. collis duos propinquos inter se J 98, 3 *cont.* H I 61. domus foro propinqua C 40, 5 *cont.* J 12, 2. 48, 4. 89, 5 (praeter oppido propinqua alia omnia —). littora Italia propinqua H IV 10. ne praedantibus ex propinquo hostis instaret H III 67, 1. qui tibi genere propinqui sunt J 10, 3. adfinis amicos propinquos ceteros meos J 14, 15. fratre meo atq. eodem propinquo suo J 14, 11. fratri — propincus vitam eripuit J 14, 15.
- propinquo**. propinquantes annum H IV 62.
- propono**. nil proponeret quae conditio belli foret C 24, 1. satisfactionem — proponere decrevi C 35, 2.
- propter**. ipse — propter aquilam adsistit C 59, 3. magna spe civium cum propter bonas artis tum quod — J 43, 5. eius potiundi — cupido maxuma invaserat cum propter usum belli, tum quia — J 89, 6. propter magnitudinem aeris alieni argentum aere solutum est C 33, 2. obpugnatus in iudicio — propter cuiusdam Transpadani subpleium inustum C 49, 2. propter dissensionem placuerat J 12, 1. propter multitudinem a parentibus digressi J 18, 11. propter magnitudinem po. Romani sese inviolatos fore J 26, 1. deserte propter Capsensium miserias J 92, 3. pp. connectum in

oppidis maritumis agere J 100, 1. domus — neque aliena consili propter Semprouiam C 40, 5. neque propter loci naturam Cirtam expugnare potest J 23, 1. neque pro opere consistere propter iniquitatem loci J 92, 9. aliaq. propter H I 117. propter negligentiam *pro* per negl. restitutum H IV 11.

propulso. ut velites — equitatus hostium propulsarent J 46, 7. ubi quemque periculum eeperat, ibi resistere ac propulsare J 51, 1.

proripio. se ex curia domum proripuit C 32, 1.

prorsus. tutae tranquillaeq. omnes res, set ea prorsus oportuna. Catilinae C 16, 5. igitur colos — oculi — incessus: prorsus in facie voltuq. veecordia inerat C 15, 5 *cont.* 23, 2. 25, 5. J 23, 1. 30, 3. 66, 1. 76, 4.

prosapia. hominem veteris prosapiae J 85, 10.

proscribo. quorum victoria Sullae parentes proscripti C 37, 9. uti is in proscriptorum numero esset C 51, 33. proscriptos accersi H I 48, 6. senator ex proscriptis H III 3. bona proscriptorum H I 31, 41, 18.

proscriptio. polliceri tabulas uovas, proscriptionem locupletium C 21, 2. proscriptionem imoxiorum ob divitias H I 41, 17.

prospecto. intenti proelium equestre prospectabant J 60, 3.

prospectus. uti prospectus nisusq. per saxa facilius foret J 94, 1. prospectum ager arbutis consitus prohibebat J 53, 1. prospectu inpedito J 79, 6.

prosper. res eorum — satis prospera satisq. pollens videbatur C 6, 3. res meae parum —ae H IV 61, 3. fortuna saepe prospero usus orat J 93, 1. neque petitio neque insidiae — e cessere C 26, 5 *cont.* 52, 29. cuncta — e eventura J 63, 1.

prospicio *conr.* H I 5.

prosum. quae ad virtutem doctoribus nihil profuerant J 85, 32. aliena ac nihil profutura petunt J 1, 5.

provenio. provenere ibi scriptorum magna ingenia C 8, 3.

providentia. alterum ex — a timorem — adferre solet J 7, 5.

provideo. hant facile animus verum — et C 51, 2. neque omnino faecere aut — ere quicquam poterant J 99, 2. omnia providere C 60, 4. J 100, 3. quae ab imperatore decuerint, omnia suis provisae — J 49, 2. uti aliquando sibi liberisq. et genti Numidarum — eat J 62, 1. contra tantas difficultates consilio satis — ere non poterat J 90, 1. ne — circumveniamini — aut si provideritis — teneamini H I 41, 1. Hoc item vobis providendum est, ne plus apud vos valeat C 51, 7 *cont.* 52, 4. J 10, 7. = patiens laborum, acri ingenio, satis **providens** J 28, 5. = pro rei copia satis **providenter** exornat J 90, 1.

provincia. ei decreta provincia Gallia J 114, 3 *cont. plur.* J 27, 3. ipsi pr. Numidia venerat J 35, 3. pactione provinciae C 20, 4. ei provinciae legatus praerat C 42, 3. ob seditionem provinciam eum exercitu adeptus est H I 48, 4. senatus — iam dederat C 19, 2 *cont.* J 82, 1. tradere J 82, 3. ei — iam Numidiam populus iussit J 84, 1. in novam provinciam Curenas missus H II 39. per omnem — am H I 67 *cont.* H 23, 4. III 1. ad provinciam adeeclat J 25, 5 *cont.* 13, 4. 25, 10. 61, 2 (quae proxima est Numidiae). 39, 4. 44, 4. in provincia C 19, 3. in ulteriore — ia H II 24. omnes provinciae regna maria terraeq. aspera aut fessa bellis H II 41, 14. neque te — ae neque leges neque di penates civem patiuntur H I 48, 16 *susp.* regna — ae, leges ira iudicia, bella atq. paces penes paucos J 31, 20 *cont.* 41, 7. H I 41, 13. C 39, 2. H III 61, 16. Italiae maritima et provinciarum plena hostium H II 41, 7. provincias inter se partiverant J 43, 1. dono dantur in — ias magistratibus H III 61, 27.

prudens omnium quae senatus censuerat H I 91. meis militibus bolli — tibus H IV 61, 16. ut prudentes eum inperitis manum consererent J 49, 2. pauci — tes ingeniiq. H III 67, 12. prudentiore inperio (provincia) continenda fuit H II 39. prudentissimus quisque maxime negotiosus C 8, 5. inpigre prudenterq. suorum et hostium res pariter adtendere J 88, 2.

- psallo.** psallere saltare elegantius C 25, 2.
pte etd. suua.
Ptolemaeus Apion H II 39, = II IV 61, II et 12.
puber. omnis puberes Nannidas interficit J 26, 3. 91, 6 *cont.* 54, 6.
publico. publicandas eorum pecunias C 51, 43, 52, 14.
publicus. *Vid.* res. bonum —um C 38, 3. J 25, 3. H IV 31 *cont.* malum —um C 37, 7. —am miserorum caussam C 35, 3. fides —ca C 47, 1. 48, 4. J 32, 1. 5. 33, 3. 35, 7. privatis atq. —cis largitionibus C 37, 7. negotia —a J 61, 3. enra rerum —arum J 3, 1. = publice *etd.* privatim. frumentum datum J 41, 5. ambiti p. II I 53.
Publipor II III 60.
pudef. ut te neque hominum neque deorum pudet H I 48, 15. neque eos pudet — tot viros — non audere II III 61, 22. neque eos, qui ea fecere, pudet aut paenitet J 31, 10. pudet dicere II I 29. pudeat an pigeat magis disaceret J 95, 4. II I 48, 14. *susp.* II I 41, 20.
puclitua. ei cariora semper omnia quam decus atq. pudicitia fuit C 25, 3. si ipse pudicitiae, si famae suae pepercit C 52, 32. parum honeste —iam habuisse C 14, 7. — in propatulo habere C 13, 3. pudorem pudicitiam, divina atq. humana promiscua — habere C 12, 2.
pudor. *Vid.* pudicitia. taedium aut pudorem tyrannidis Sullae esse H I 41, 7. ubi eorum famam atq. —orem adriverat C 16, 2. —ore magis quam malo exercitum coërebat J 100, 5. cum modesto —ore certabat C 54, 5. pro —ore audacia — vigeat C 3, 3.
puer. rapi virgines pueros C 51, 9. mulieres pucriq. J 67, 1. 94, 5.
pueritia. filiorum eius multus pueritiae cultus J 75, 1. onnem —iam Arpini altus J 63, 3. Mithridates extrema —a regnum ingressus H II 45, a —ia J 85, 7. 100, 5. II II 67.
pugio. veste tectum —onem expedire H III 37.
pugna latrocinio magis quam proelio similis fieri J 97, 5. illam pugnam pro omine belli futuram H I 61. pugna ingenio loci prohibebatur H III 18. multitudinem artis locis pugnā prohibuere H IV 61, 15. locum pugnae quaerere J 55, 8. instruere pugnae suos H II 27. pugnae adesce J 74, 3. 87, 2. neq. in priore pugna adfuerant J 100, 5. pugnam facere J 56, 4. 61, 1. 82, 1. — obferre II III 67, 11. — remittere J 60, 3. post malam —am J 56, 3. gladium in pugna eruentaverat J 100, 6.
pugno. contra imperium in hostem —averant C 9, 4. 52, 30. —are pro potentia paucorum C 58, II *cont.* J 54, 1. multum ipso —are C 60, 4. eminus *cont.* J 51, 5) glande aut lapidibus —are J 57, 4. nostros frustra pugnare J 101, 6. male —are J 102, 2. 114, 1. baut facilem pugnantis vadum H I 68. virorum moro —antes C 58, 21. —antes cadunt C 60, 6. —ans confoditur C 60, 7. contra adversos acerrime —antes J 97, 5. proelium male pugnatum a suis J 54, 7. pro victoria satis iam pugnatum J 54, 1. ab duobus adversum Gallos male pugnatum J 114, 1. saepe paucis strenuis adversum multitudinem bene pugnatum J 107, 1. ita pugnatur et vincitur paucis II III 61, 28. copia pugnandi J 52, 3. 56, 1. 82, 1. — occasio C 56, 4. quem locum pugnando ceperat J 61, 2. urbis pugnando capere C 7, 7. J 28, 7. — urbem vincere II I 75. firmos eminus —audio retinere J 51, 5.
puloer. pulcrum est bene facere rei p. C 3, 1. res p. ex pulcerrima atq. optima pessima ac flagitiosissima facta C 5, 9 *cont.* 52, 20. maximum atq. pulcerrimum facinus C 20, 3. classe pulcerrima H IV 61, 13.
pulsus. iuxta solis aestivi pulsum II I 100.
pulvinum J 71, 4.
pulvis. pulveris vim magnam animadvortunt J 53, 1. pulverem et alia talia relinquunt nobis J 85, 41.
Punicus. Punici libri J 17, 7. Punica fides J 108, 3.
purgo. sibi alvum purgari II I 38. = fiducia quam argumentis purgationes H II 89.

puto. sicuti Afri putant J 18, 3. quae sibi quisq. facilia facta putat C 3, 2 *cont.* 7, 6, 36, 4, 51, 41. J 15, 1, 44, 3, 80, 1, 85, 21. II I 41, 1. silere melius puto J 19, 2. quae delicta reprehenderis, invidia dicta putant C 3, 2. strenuis abunde dictum puto J 85, 50. nunquam tibi gratiam redditam putaveris J 110, 4. *Sq. acc. c. inf.* C 6, 7, 48, 2. J 17, 7. quam vitare posse celeritate putabat J 76, 1. praeterendum puto J 4, 2. equidem maturandum putabam II I 48, 6. lactandum magis quam dolendum puto easum tuum J 14, 22. considera, utrum — te firmiorem an finem belli futurum putes H IV 61, 16. neque plebei militia volenti putabatur J 84, 3. munificus nemo putabatur nisi pariter volens J 103, 6. maximam gloriam in maximo imperio putare C 2, 2, 19, 2, 43, 4. J 53, 3.

Pyrenaeum H II 96, 5. — Pyrenaea iuga II IV 29.

Pyrrhus H I 86. I 41, 4.

qua Metellus descenderat J 50, 3 *cont.* 93, 6. qua pergebat J 20, 8. qua venturam hostem audierat J 55, 8. qua illi descensus erat C 57, 3. qua regis adventus erat J 59, 1. qua visus erat J 101, 11. orac — qua romanum esset imperium, praefuit H III 55. Id ibique et in omni Africa, qua procul a mari incultius agitabatur, eo facilius toleratur *cf.* J 89, 7. *ut.* H 96, 9 *pro* quae.

quadraginta J 53, 4, 58, 3, 76, 5, 103, 7. II II 90, 4.

quadratus. quadrato agmine J 100, 1.

quadriduam. quadriduo moratus J 54, 1.

quaero. melius visum amicos quam servos quaerere J 102, 6. bello concordiam quaeris H I 48, 15. ne omisso vetere consilio novum quaereret J 70, 5. ad perniciem eius dolum quaerere J 70, 1. indigentem dona quaesiturum — properantem H V 15. qui aliquo negotio intentus praeceleri facinoris — famam quaerit C 2, 9. rectius ingeni quam virum opibus gloriam quaerere C 1, 3 *cont.* armis gloriam atque divitias quaeri J 87, 2. conviviis gratiam quaerere J 4, 3. imagines — nobilitas — quae egomet laboribus atque periculis quaesivi J 85, 30. is sibi alium imperatorem quaerat J 85, 11. tempus aut locum pugnae quaerere J 55, 8 *cont.* locum invadendi J 85, 5. alter collis paucis munimenta quaerebat J 98, 3. neque aliud se fatigando nisi odium quaerere J 3, 3. sibi quisque opes aut patrocina quaerendo II I 48, 6. frustra — pacis opulentiam quaeritis H II 41, 14. potentiam quaerenti J 86, 3. divorsi regem quaerere J 12, 5. neque saltem neque alia iuramenta gulae quaerebant J 89, 7. armatus dedecore potius quam manu salutem quaesiverat J 39, 1 *cont.* quotiens ductu meo — vobis salus quaesita est H II 96, 1. quaerant triumphos H III 61, 18. una res, quae utrimq. quaesita est H III 61, 12. cui per tot vulnera nihil praeter tyrannum quaesitum est H I 41, 22. mihi quamquam per hoc summum imperium satis erat quaesitum nomini maiorum, dignitati — H I 41, 26. ut quaeramus quoniam modo maxime ulti pereamus C 33, 5. magis quid se dignum foret quam quid in illos iure fieri posset quaerebant C 51, 6. si ex patribus — quaeri possit, mone an illos ex sese gigni maluerint J 85, 16. venisse quaesitum ab eo pacem an bellum agiturus foret J 109, 2. quaerit extis non somnio portenderetur thesaurus H III 78. quae nisi quaesita erunt J 31, 26. uti quaereretur in eos J 40, 1. = epulae **quaesitissimae** H II 23, 4.

quaesitor. cum ex — rogatione tres quaesitores rogarentur J 40, 4.

quaeso. quaesere H I 117. quod ego vos moneo quaesoque ut animadvertatis H II 96, 8. III 61, 13. Curionem quaesit ut — concederet H I 52. quod quaesitur, satisne plium — sit H IV 61, 1. quaeso repente J 85, 10. et quaeso considerate II I 48, 13. Nunc quaeso considera II IV 61, 16.

quaestio exercita asperae violentaeque ex rumore — plebis J 40, 5. quos illa — o exagitabat J 31, 2. in plebem — ones habitae sunt J 31, 7. alii — ones iniustas — pro munimento habent J 31, 13. vluideandum non manu — verum — onibus et indicio ipsius Iugurthae J 31, 18.

quaestor C 10, 1 (pro praetore). J 20, 4. 6. 95, 1. 103, 7. 101, 3. 106, 1. 113, 1. II H 23, 2. 39. III 67, 2.

quaestus. eo profusus quaestui atq. sumpti deditus erat C 13, 5. aetas quaestui modum fecerat C 24, 3. quibus honesta atq. inhonesta omnia quaestui sunt J 31, 3.

qualis. quales viri idem adsequi nequiverint J 1, 4. Jug. qualis foret J 14, 4. qualis illa pax aut deditio sit J 31, 19. ille societatem, qualem tu voles, accipiet II IV 61, 4.

quam. incredibile memoratu est quam facile coaluerint C 6, 2. — — quam intenta fuerit J 40, 3. non agitur — quantum aut quam augustissima imperium sit C 52, 10. secum reputaret quam gravis casus in servitium ex regno foret J 62, 9. videte quam iniqui sint J 85, 25. percunctantibus — quam grati ducibus suis II 123. piget dicere quam ludibrio fueritis, quam foede quamq. inulti perierint — J 31, 2. considerate quam covorsa rerum natura sit H I 48, 13. = si tam vos libertatis curam haberetis, quam illi ad dominationem adcessi sunt J 31, 16. quam formidatus est, tam contemnetur H I 41, 24. neque tam magnifice sumentis proelina, quam postulerant H III 67, 10. quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est J 31, 14. non tam diffidentia futura — quam uti J 100, 4. = rectius videtur ingenu quam virum opibus gloriam quaerere C 1, 3. 9, 4. 23, 2. 25, 3. 42, 2. J 50, 6. C 47, 1. 51, 7. 15, 42. 52, 5. 20. J 4, 4. 10, 5. 14, 11. 16, 4. 5. 19, 2. 31, 1. 32, 5. 42, 3. 4. 44, 2. 61, 5. 69, 2. 85, 2. 39. 40. 96, 2. 99, 3. 102, 6. 8. H I 48, 10. II 21. 39. 41, 7. 9. 96, 4. 6. III 45. 61, 3. regibus boni quam mali suspectiores sunt C 7, 2. J 18, 12. 31, 20. 33, 3. 42, 5. 44, 1. 85, 12. 92, 6. 110, 5. H I 68. II 2. 80. 121. locum paulo quam alii editiorem J 58, 3. aliquanto minores tamen quam fama fertur C 8, 2. 23, 3. 25, 2. 3. 51, 23. J 10, 8. 11, 7. 31, 17. 54, 5. 60, 1. 63, 5. 85, 2. 12. 25. 86, 4. 102, 6. II 198. II 96, 1. III 61, 4. 5. 28. magis, quam C 6, 5. 7. 4. 8, 1. 9, 1. 5. 10, 5. 11, 1. 14, 7. 17, 5. 20, 15. 17. 48, 2. 5. 51, 5. 6. 7. 52, 3. J 1, 2. 5. 4, 4. 8, 1. 14, 5. 22. 15, 1. 20, 2. 5. 31, 18. 20. 33, 3. 35, 7. 9. 39, 3. 40, 3. 45, 3. 56, 3. 55, 5. 57, 1. 58, 1. 60, 1. 66, 2. 73, 4. 74, 3. 82, 3. 85, 46. 89, 5. 90, 1. 92, 2. 97, 5. 98, 1 *bis*. 100, 5. 101, 7. 108, 3. 111, 1. II 141, 1. 48, 3. 17. II 80. IV 25. 61, 13. i 39. 95. potius, quam C 58, 21. J 1, 1. 4, 7. 8, 2. 14, 3 (21, 4). 24, 9. 30, 1. 106, 3. II 141, 9. IV 34. non minus quam J 10, 1. 14, 11. hant multo secus quam II III 67, 1. prius quam C 13, 3. 32, 1. 44, 3. 51, 31. J 1, 6. 5, 3. 14, 4. 20, 5. H I 41, 6. III 61, 8. 11. neque amplius quam H I 9. si provincia alii quam Mario traderetur J 82, 3. quid aliud — quam H I 41, 4 *cont.* 15. aliter quam II 141, 1. III 61, 8. supra quam eniquam credibile est C 5, 3. supra quam ego sum petere J 21, 5. malo quam C 8, 5. 9. 5. 17, 6. 37, 10. 51, 38. 54, 5. J 10, 3. 24, 2. 31, 27. 32, 5. 35, 3. 79, 7. 84, 4. 102, 5. II 141, 2. III 61, 23. IV 61, 23. praestat quam C 20, 9. J 31, 28. = quam maxumas copias armat J 13, 2 *cont.* 18, 2. quam plurimos potest Numidas educit J 68, 2 *cont.* 75, 4. quam occultissime potest J 91, 3. quam verissime potero C 1, 3. 18, 2. ignis quam creberrimos fieri J 106, 4. duos quam fidelissimos ad eum mitteret J 102, 2. quam maximum silentium haberi iubet J 99, 1. duos quam maximos utris H III 19. quam maximis itineribus H IV 51. sese liberos quam optimos voluisse J 85, 16. aut nullo aut quam paucissimis praesentibus J 109, 1. cetera quam paucissimis absolvam J 17, 2. 7. singuli quam plurimas uxores habent J 86, 6. ut illi quam plurimi deberent J 96, 2. quam plurimum quisq. aquae portaret J 75, 5. pedites quam artissime iro J 68, 1. ut quam maturrime merita invenias H I 48, 16. memoriam nostri quam maxime longam efficere C 1, 3 *cont.* 41, 5. J 33, 1. 50, 5. 56, 3. 101, 4. quam ocissime ad provinciam adcedat J 25, 5. statuit cum A. quam primum configere C 57, 5 *cont.* J 25, 1. 97, 1. fortunam quam saepissime experiretur J 63, 1.

quamquam tibi immaturo — vita erepta est, tamen lactandum — puto casum tuum J 14, 22. quaiquam ab ea fama — divorsum est, tamen —

dicam J 17, 7. q. haec talia sunt, tamen obviam ire — animus subigit J 31, 4. q. gravia erant, tamen pax convenit J 38, 10. q. gravia sunt, tamen — pro nihilo habentur J 31, 25. q. — obsideri non poterat, tamen — J 37, 4. q. fessi erant, tamen procedunt J 53, 5. cui q. — bona superabant, tamen inerat contemptor animus J 61, 1. q. — cognoverat, tamen adgreditur J 75, 2. q. adorti ibant, tamen placuit J 102, 3. q. eadem existimabat, tamen prohibet J 107, 1. q. — satis quacsitum erat, tamen non fuit consilium H I 41, 26 *cont.* 48, 2. q. Siciuius — circumventus erat, tamen prius — H III 61, 8. q. naues — aderant H IV 51. q. regi infesta plebes erat, sedare motus J 33, 3. q. — vades dederat, dimittit J 35, 9. q. — ardebat, statuit nihil sibi agitandum J 39, 5. q. intentos habuerat, tum vero — J 94, 3. statuit M. quamq. — putabat, non prius adtingere J 44, 3. neque senatus, qu. adversus erat, abnere audebat J 84, 3. statui subire, quamq. omnes alii — converterunt H III 61, 5. Quamquam ego naturam unam omnium existimo J 85, 15. vi regere patriam, quamquam et possis et delicta conrigas, tamen inopportum est J 3, 2. *Or. obl.* quamquam — intellegat, tamen velle J 33, 4. q. confideret, tamen non debere J 83, 1. acri viro et quamquam advorso populi partium, fama tamen aequabili — J 43, 1.

quamvis. quae quamvis ampla, quoniam — ostentaretur H III 61, 20. si cum quamvis egregius homo novos adeptus foret C 23, 6.

quando. nunc, quando per illam licet, festina J 102, 9. id omitto, quando vobis ita placet J 110, 7. quando talis es, maneat in sententia H I 48, 16. quid — enuncerem? quando res plus valet quam verba H II 96, 6.

quantus. quanta audacia natura — iust, tanta in bello patere solet C 58, 2. si hominibus bonarum rerum tanta cura esset, quanto studio — petunt J 1, 6. quantis animis lerit in L. Quinctium H III 61, 11. quanta audacia quantaque vis sulmi fuisset in exercitu C 61, 1. in quanta calamitate sis C 44, 5. quantum cladem adtulit C 58, 4. quantum exercitus Manli foret C 20, 1. quantum aut quam magnificum imperium populi Romani sit C 52, 10. quantis opibus familiaribus agerent H I 23. quantas opes nobilitatis sustineam H III 61, 3. quantum rem p. reliquerint C 5, 9. quantae nunc mihi turbae concitantur H III 61, 11. quanta vi rogationem iusserit J 40, 3 *cont.* C 61, 1. legatorum verba quanti fecerit pericula mea declarant J 24, 7. quantum negoti sustineam J 85, 3. quantum periculi consuli imineat C 28, 2. quantum inopportunitatis habent J 31, 22. quantum temporis in imperio fuit J 41, 4. quantum mores mei — posebant, respondi J 85, 44. quantum ingenio possem, utriusq. mores aperirem C 53, 6. quantum concilio H III 52. quantum audeatis vereor H I 41, 20. quantum est in vobis H II 96, 1. civitas quantum brevi creverit C 7, 3. virtus tanta habetur, quantum potuere extollere C 8, 4. immane quantum animi exarsere H II 79. quanto intentius ea vos agitis, tanto illis animus infirmior erit C 52, 18 *cont.* J 85, 22. 107, 1. H I 48, 17. quanto tutius factio noxiorum agat H III 61, 3.

quapropter vos monco C 58, 8.

quartus C 56, 3. J 101, 1.

quasi. proinde quasi C 12, 5. J 4, 8. 31, 10. quasi caelesti tantum modo in urbe sint C 52, 15. ita aetatem agunt, quasi honores contemnant, ita hos petunt, quasi honeste vixerint J 85, 10. alterum consulatum pretis quasi primum reddideris H I 48, 15. consul quasi nullo inposito omnia providere J 100, 3. quasi dolens eius casum requirere coepit C 40, 2. ipse quasi vitabundus per loca saltuosus exercitum ductare J 38, 1. ea huc illic quasi vitabundi aut iacientes tela agitare J 60, 4. honores non ex merito set quasi debitos a vobis repetit J 85, 37. cuiceta scaevus iste Romanus quasi ab externis rapta tenet H I 41, 5. quasi formidius adtonitus H I 88. avaritia quasi venenis malis inbuta C 11, 3. quasi obvis honoris causa procedit J 113, 5. ea quasi materies omnium malorum fuere C 10, 3. contagio quasi pestilentia invasit C 10, 5. licentiam scelerum quasi

tabem — contactu procedere H I 48, 9. dissensio civilis quasi permixtio terrae oriri coepit *susp.* J 41, 10. aedificia Numidarum — quasi navium carinae sunt J 18, 8. formidine quasi vecordia exagitari J 72, 2 *cont.* 90, 3. maiorum gloria posteris quasi lumen est J 85, 23. bona civium quasi Cimbricam praedam vaenum datam H I 41, 17. intuentes mala quasi fulmen optare ut se adtingat H I 48, 12. ut — quasi gubernator regeret H III 19. venienti quasi deo subplicabatur H II 23, 3. eoria recens detracta quasi glutino adolesebant H IV 2. quasi per saturam sententiis exquisitis J 29, 5. et quasi per amicitiam monere J 64, 2. de praefecto urbis quasi possessione rei p. — contendebatur H I 40. ut una ab omnibus quasi de pace in colloquia veniretur J II 2, 3. pro alieno scelere sua quasi pro gloria nitebatur J 15, 2. quasi pollui consilium credebatur C 23, 6. quin is indignus eo honore et quasi pollutus haberetur J 63, 7. quasi par in oppido festinatio fuit H III 26. ad medium quasi H I 74 *susp.* ex eo medio quasi J 48, 3. praesidio quasi dum milium J 50, 3. partem quasi tertiam H IV 41.

quattuor J 51, 3. 53, 4. 77, 3. 93, 8. 101, 3. H III 67, 3.

que. quis acta consiliumq. ignorantibus J 66, 4. Adherbalem omniumq. qui fuerant J 13, 1. quis aetas animusq. ferox erat C 38, 1. aequos bonosq. favere J 85, 5 *cont.* ex aequo bonoque J 35, 7 *cont.* bono honestoque J 8, 1. 29, 2. a vero bonoq. J 30, 2). aggeribus turribusque J 92, 7. agros bonaque omnia C 28, 4. agro virisq. opulentior J 16, 5. inter ambitionem saevitiamq. moderatum J 15, 1. eis amicis sociisq. confisus C 16, 4. amicitias inimicitiasq. ex commodo aestimare C 10, 5. amicitiam societatemq. rogatum J 77, 2 *cont.* 83, 1. tantum antiquitatis euraque H I 14. armis virisq. munitum J 57, 1. arma ornatumq. mutaverant J 94, 1. exuanti armis equisq. H I 22. in Asia Cicilliaq. H II 41, 7 (*cont.* Lyciae Pisidiaeq. agros H II 32. inter recessus domitos Isauros Pisidaeq. H III 53). quanta audacia quantaque vis animi fuisset in exercitu C 61, 1 (*cont.* C 25, 5. J 46, 8. 7, 4. 5, 3. C 6, 3). Auli exercitusq. elade J 14, 4 *cont.* 43, 1 et Mario militibusq. carissimus J 96, 4. belli domique J 41, 7 (*cf.* domi belliq. H II 41, 6. domi militineque C 5, 9. 6, 5. 9, 1. 29, 3. 53, 2. J 14, 1. 31, 25. H II 41, 1. domi forisq. J 85, 3). Bomilcare aliiq. multis J 72, 1 (*cont.* lex Porciae aliaeq. leges C 51, 40. regis hospitibus aliiq. J 13, 7. ipse aliiq. Mauros invadunt J 101, 4. Sullae aliiq. omnibus J 105, 3. G. Urbinius aliiq. H II 23, 2. stipendium aliiq. quae — J 27, 5. oppidum Capsum aliosq. locos munitos J 97, 1). bona malaque eadem C 20, 3. caelo terraq. J 17, 5. centuriones ducesq. turmarum J 38, 3. cibo vinoque invitarent H IV 4. in civis patriamq. C 52, 36. ad consulem ceterosque C 41, 2 *cont.* 52, 17. Leutulus *Itsmq.* ceteri C 47, 3. consulares omnes itemq. senatus magna pars C 53, 1. corpus animumq. virilem C 11, 3. a Cotta Vuleioq. inpeditur H III 37 *cont.* Tarulao Scyrtoq. divitiae partae H I 41, 21. dei hominesq. C 15, 4. 33, 1. dies noctisq. C 27, 2. J 23, 1. 93, 2. 94, 2 (*cont.* diu noctuq. J 38, 3. 44, 5. 70, 1. H II 54). diem locumq. praedicit J 75, 3. tantis dolus tantaq. peritia locorum J 46, 8. equi Numidaeq. J 49, 5. equites peditesq. J 69, 2. multae facitiae multusq. lepos C 25, 5. in facie voltuq. vecordia C 15, 5. regis facta consultaque eius aemulatus H III 6. eam bonam famam magnamq. nobilitatem putabant C 7, 6. fautor consultorq. sibi adsit J 103, 7. frugum pabuliq. laetus ager H II 91. in gentem nomenq. imperantim J 18, 2. ex quo gloria opesq. inventae J 70, 2. ignaviae luxuriaeq. probra J 44, 5. a quo incepto studioq. me detinuerat C 4, 2. iniuriis contumeliisq. concitatus C 35, 3. inperi vitaeq. eius finis idem J 5, 5. ipsi nobisq. eladem adtulit C 58, 4. ipsi liberisq. vitam peterent J 46, 2. regnum ipsunq. deditum J 28, 2. plerosq. ipsos factaq. eorum novorat C 59, 6. itinera egressusq. eius explorat J 35, 5. itinera praefectosq. in dies mutare J 74, 1. ius bonumq. C 9, 1. contra ius fasq. C 15, 1. ius iudiciumq. omnium H I 41, 24. laboris industriaeq. fructus C 35, 3. labore proelisque fatigati J 76, 5. multo

labore multa. cura J 7. 4. legionibus cohortibusq. J 87. 1. legum cultusq. pleraq. J 78. 4. liberos parentisq. H i 39. maria terraeque C 10. 1 (terra mariq. C 13. 3). maria montisq. polliceri C 23. 2. sine modo modestaq. J 41. 9. mollitiam socordiamq. viri accusare J 70. 5. dignum moribus factisq. suis exitium C 55. 6. mulieres pueriq. J 67. 1. de natura cultusq. eius disserere J 95. 2. nomen gloriamq. sibi addidero J 18. 12. oneri austeritatemq. C 10. 2. opifices agrestesq. omnes J 73. 6. oppida castellaq. J 89. 1. ora oculosq. implere J 79. 6. scelera in patrem fratresq. J 33. 4. pecora cultoresq. in agris J 46. 5. plebi patribusq. iuxta carus J 88. 1. praesidium praefectumq. eo mitteret J 77. 1. uti prospectus nisusq. per saxa facilius foret J 94. 1. reges populiq. finitimi C 6. 4. regno fortunisq. omnibus expulsi J 14. 2. res eunctae studiaq. omnia nostra J 2. 1. quorum res fidesq. in manibus erant J 73. 6. Romae Numidiamq. facinora eius J 33. 4. omnibus. Romanis hostibusq. J 94. 5. sacra profanaq. omnia C 11. 6. sibi patriaeq. diffidere C 31. 3. sibi regnoq. suo consulere J 83. 1. se suasq. spes J 33. 3. sese regnumq. suum J 62. 3. tibi Sclencia regnumq. Persidis est H IV 61. 19. senatus populusq. Ro. C 34. 1. J 21. 4. spes opesque eius J 107. 4. stipendio frumentisq. exercitum nutrit H II 96. 9. nobis sumptu oneriq. est H II 96. 9. imperium in superbiam dominationemq. convertit C 7. 1. testis signatoresq. falsos commodare C 16. 2. tetrarchas regesq. H IV 49. inter Thalam sumumq. proximum J 75. 2. pleriq. thesauro filiorumq. eius multas vitas J 75. 1. vallo fossaq. J 76. 2. vicis castellaq. H I 86. virgines matronasq. H III 67. 15. virtus fidesq. vestra spectata forent C 20. 2. eorum vitam mortemq. iuxta aestimo C 2. 8. vitae necisq. potestas J 14. 23. falsa vita moresq. mei superant J 85. 27. satis impleae magnificentiaeq. res gestae C 8. 2. omnes. armati incruentisq. J 94. 5. ipse armatus intentusq. J 100. 4. asperi incultiq. J 18. 1. asperius acerbiusq. fuit J 41. 4. aspera foederaq. evenerant C 26. 5. avidis ita promptisq. duobus H II 19. boni fidelesq. mansere J 77. 3. boni honestique vitam exigerent J 85. 49. carus acceptusq. J 12. 3. 70. 2. 108. 1. virtus clara aeternaq. habetur C 1. 4. clari potentesq. C 38. 1. facundia clara pollensq. J 30. 4. imperium ex iustissimo atq. optimo crudelle intolerandumq. factum C 10. 6. dedecore inultiq. H III 74. ea facilia visum magnamq. hortamento erant J 98. 7. id facilius proniusq. fuit J 80. 4. largitionem famosam impudentemq. J 15. 5. genus ferum incultumq. J 80. 2. dies festus celebratusq. per omnem African J 66. 2. foeda crudeliaq. facinora C 11. 4. fortis fidosque mihi C 20. 3. fortibus strenuisq. ministris H i 102. regi suaves cariq. H II 49. ignarus po. Romani itemq. nobis neque bello neq. pace cognitus J 19. 7. incerti ignariq. quid facerent J 67. 1. indocti incultiq. C 2. 8. infensi intentiq. J 57. 3. ut industria magis magisque in aperto sint J 5. 3. agitandi inops despectusq. H I 41. 11. inopes potentisq. H IV 61. 17. improbus instabilisq. videtur J 67. 3. instructi intentiq. J 53. 5. irati infensiq. sunt C 52. 29. quos languidos socordisq. pertinere H III 61. 8. laxiores agros magisq. pecuarios H III 67. 14. in magno diurnoq. bello J 79. 3. magna atrocesq. famae H I 67. ingenio malo pravoq. C 5. 1. malae secundaeq. res H II 41. 1. multae variaeque artes J 2. 4. 28. 5. 62. 9. 78. 5. novi veteresq. coaluere J 87. 3. dum obnoxios fidosq. sibi faceret C 14. 6. par similisq. ceteris efficiebatur C 14. 5. quem parem cum liberis regniq. participem fecisti J 14. 9. parati intentiq. essent J 49. 3. res satis prospera satisq. pollens C 6. 3. ei Catilinae proximi familiaresq. erant C 14. 3. non aliter salvi satisq. tnti eritis H I 41. 17. ut en — satis speretq. foret J 75. 7. suis filineq. copis C 35. 3. suae liberorumq. aetatis J 6. 3. suae hostiumque vitae iuxta peperebant C 61. 6. in tanta tamq. corrupta civitate C 14. 1. tanto tamq. utili labori J 4. 3. tutae tranquillaeq. res C 16. 5. varius incertusq. agitabat J 74. 1. veteres fidosq. elicitis C 19. 5. valle virgulta nemorosaq. H i 42. perditandae pecuniae genitus vacuosq. curis H III 54 (at. et). magis magisq. C 5. 7. J 7. 6. 6. 2. 53. 1. luxuriose nimisq. liberaliter C 11. 5. publice privatimq.

C 40, 1. liberius altiusq. processi J 4, 9. nspere violentorq. J 40, 5. placcide modesteq. J 41, 2. diu multumq. fatignti J 94, 3. laxius licentiusq. futuros J 87, 4. impigre prudenterq. adtendere J 88, 2. quibus rebus suspeticis maximeq. ferocia Mithridatis — bellaturi H I 18. in Apudiam circumq. ea loca missi C 30, 3. per amicitiam perq. rein p. J 58, 5. per amicitiam perq. sua antea fideliter acta J 71, 5. capit incenditq. J 54, 6. excedens descendensq. J 91, 2. fugant fumluntq. J 21, 2 *cont.* 52, 4. 74, 3. 79, 4. 99, 3. gerant habeantq. suo modo inperia H III 61, 18. singulis habendos frændosq. vos præbetis H III 61, 6. laudatam adcensumq. spe H III 8. missis remissisq. nuntiis J 83, 3. moneo obtestorq. J 10, 3. moneo hortorq. J 31, 25. H IV 61, 23. moneo quaesoq. H II 96, 8. III 61, 13. rebns parntis compositisq. J 43, 5 *cont.* 91, 1. Numidae parati instruetiq. sunt J 74, 2. cuncta parat festinantq. J 73, 1. piget taedetq. J 4, 9. castra posita munitaq. sunt J 75, 7. fessus scribundo mittendoq. legatos H II 96, 2. haut dissimiliter situm munitamq. J 89, 6. voveo dedoq. me H II 41, 10. = libertatem patriam parentisq. C 6, 5. J 87, 2. impietatis in parentem, fratris mei necis nearumq. miseriarum poenas J 14, 21. fidem prohibitatem eternsq. artis bonas C 10, 1 *cont.* 13, 3. 32, 2. magistratus provincis aliaq. omnia C 39, 2. 52, 36. J 1, 3. 3, 2. 19, 1. 36, 1. comneatu stipendio armis aliisq. J 85, 2. aorarium provincie magistratus, gloriæ triumphiq. J 41, 7. a Bestia Albino Metelloq. imperata J 77, 3. semirutra moenia domus sine tecto parietesq. templorum amhusti H II 21. provinciao regna, maria terraq. H II 41, 14. polleus potensq. ac clarus J 1, 3. socii nomenq. latium et reges J 43, 4. vineis turribusq. et machinis omnium generum J 21, 3. Iugarthæ Bestiaeq. et ceteris J 31, 2. sibi liberisq. et genti Numidarum J 62, 1. armis virisq. et pecunia spolintis J 62, 8. centuriones tribunosq. et ipsam præfectum oppidi J 66, 3. fidus neceptusq. et omnium consiliorum particeps J 71, 3. limum harenamq. et saxa ingentia J 78, 3. praedam captivosq. et impedimenta J 81, 2. tormentia sagitariisq. et funditoribus J 91, 3. deos penitis meos patriamq. et summum imperium H II 41, 3. adversum vos patriamq. et deos penatis H II 96, 1. vobis nobisq. et re p. H II 41, 8. vigiliis stationesq. et alim mania H III 67, 4. novos incognitosq. et aliorum casibus percultos milites H III 67, 10. ox numero cornicinum quinq. militesq. paucos et quatuor centuriones J 92, 1. aliena ac nihil profutura multumq. etiam periculosa petunt J 1, 5. Lentulus et Cethegus aliiq. C 48, 4. magnam et atrox variâq. victoriâ J 5, 1. oleastro ac murtetis aliisq. generibus arborum J 48, 3. iuxta boni malique, strenui et inbelles obruncati J 67, 2. n populis et regibus sociisq. J 84, 2. iniuria validiorum et ob eas discessio aliaq. dissensiones H I 9. a Pyrrho Hannibale Philipoque et Antiocho H I 41, 4. leones et vinarii laulii. H I 43. Saturni olim, post Sulpicii, dein Muri Damassippiq., nunc Lepidi satellites H I 48, 7. = studio ad rem p. latus sum ibiq. mili multa adversa fuere C 3, 3. 5, 2. 27, 4. J 8, 2. 51, 3. 56, 1. 91, 3. 112, 3. habuere initio Troiani enique eis Aborigines C 6, 1. missi eisq. permiasum C 39, 5 *cont.* 30, 7. 40, 1. 43, 2. 48, 5. 6. 50, 4. 52, 7. 36. 53, 4. 60, 5. J 18, 5. 9. 19, 1. 3. 20, 4. 23, 1. 28, 1. 2. 32, 1. 5. 38, 6. 44, 5. 49, 1. 52, 6. 58, 5. 114, 3. 75, 9. quae quoque modo audierat C 23, 4. 27, 1. qui contra imperium pugnauerant, quique tardins revocati proelio exceaserant C 9, 4. 14, 3. J 40, 1. quam foedo quamque inulti periorint J 31, 2. quibus inuentibus quibusq. ministris ea egerit J 33, 1. quo modo rem p. habuerint quantamq. reliquerint, ut paulatim — C 5, 9. 58, 4. J 40, 3. 17, 7. H III 61, 3. res in Afrien gestas quoque modo actae foront fama divulgavit J 80, 1. praemium — itemque decrevere nti C 30, 7. Orestillam comendo tuncq. fidei trado C 35, 6. amicis auxilia portabant magisq. dandis quam necipiendis beneficiis nunciatis

parabant C 6, 5 *cont.* 7, 4. so extollere magis magisque ingenium in promptu habere C 7, 2. so praemisisse — seque profecti cupere C 27, 4. factio non consulto opus esse seque — inpetum facturum C 43, 3. fusas copias seque cum paucis relictum C 60, 7. mittunt, — adcedat, seque ad eum missos J 25, 5. non dignos homines — honestatos videbam meque alienatum C 35, 3. ne terrerent eoque magis properaret C 48, 4. neque — invenias magisque. — deesse J 1, 2. ad tempus non venit metusque rem impediabat J 70, 5. illi nunquam — fuit multique dubitare J 95, 4. non fuit consilium potiorque visa H I 41, 6. non gloria movemini eunetaque mutavistis H III 61, 26. omnia aperit docetque C 47, 1 *cont.* H III 61, 1. ire inbet dicitque J 90, 2. 106, 1. 112, 1. querebatur de actionibus Cicconis bellique gravissimum invidiam consuli inponeret C 43, 1. eo senatum advocat magna frequentia eius ordinis introducit C 46, 6. ceteros adeant, — simulent — polliceantur dentque operam ut illos manifestos habeant C 41, 5. paululum etiam spirans ferociamque animi in voltu retinens C 61, 4. *cfr.* J 2, 3. 4, 4. 5, 2. 7, 9. 3. 10, 2. 12, 1. 3. 28, 7. 29, 4. 37, 3. 4. 42, 4. 43, 5. 52, 6. 57, 6. 60, 1. 61, 1. 63, 5. 79, 10. 85, 40. 88, 3. 91, 3. 97, 2. 104, 4. 99, 3. 98, 2. 106, 5. 101, 7. 102, 6. 108, 3. H I 9. 10. 41. 6. 55. II 23, 2. 29. 40. 43. 96, 4. 5. III 22. IV 61, 22. III 38. 67, 17. 61, 5. 16, 23, 27. 56, 73. IV 52. 61, 8. 11. 12. 13. 15. 17. *Incerta* H I 42. 63. 72. 100. II 36. 30, 51. 52. III 9. 18. 22. 67, 12. 79. IV 11. 31. 42. 65. i 117. = que et *vid.* et *cont.* J 81, 2. que — et — et J 76, 6. = seque remque p. eurabant C 9, 3 *cont.* 36, 4. J 85, 36. meque regnumque meum honoravisti J 10, 2. ita seque illisq. dignum J 21, 4. meque vobisq. dignum J 110, 5. seque vitamque suam condonavere J 79, 9. eum meque vosque malo dietis laecerent J 85, 26. illoque aliisque temporibus J 100, 5. *aliter* meque vosque in omnibus rebus iuxta geram J 85, 47.

quae. nbi mo eisdem dolis non quit espere J 14, 4. quaeenamque dici aut fingi queunt probra J 44, 5. amiei, quos neque armis cogere neque auro parare queas C 10, 4. multitudo — ne circumvenire queat prohibent angustiae — C 58, 20. priusquam exercitus instrui — colligere — accipere quivit J 97, 4. neque se recipere quivere H I 95. neque inde depelli quivere J 58, 3. neque diutius Numidae resistere quivissent J 59, 3.

queror. illos queri de avaritia magistratum, accusare senatum C 40, 3. ut L. Bestia contione habita querebatur de actionibus Cicconis C 43, 1. saepe de luxuria atque avaritia civium questus sum C 52, 7. falso queritur de natura sua genus humanum, quod — J 1, 1. de iniuriis questum misit J 20, 5. querebatur de ignavia sociorum C 43, 3. multa de ignavia eorum questus C 27, 4. quo antea in senatu questus sum J 24, 9. praemia turbarum queror H I 41, 16. Sullae dominationem queri non audebat H I 82. queri quod iniuriam facere nequisset J 15, 1.

qui relat. *Gen.* quoinus in *Vat. legitur* H III 61, 8. *Dat.* quibus C 2, 8. 6, 6. 13, 2. 17, 6. 28, 4. 30, 4. 31, 3. 37, 3. 38, 1. 52, 34. J 8, 1. 14, 15. 15, 3. 31, 12. 64, 5. 79, 5. 85, 41. H I 41, 21. 48, 7. 13. 14. 111. III 50. 61, 18. 63. IV 61, 17. 63. quis J 13, 6. 14, 10. 18, 1. 66, 4. 80, 5. 81, 1. 111, 2. H I 41, 6. II 15. IV 69 (*abl.?*). *Abl.* quibus C 18, 1. 30, 1. 31, 1. 32, 2. 46, 1. 51, 40. 58, 16. J 4, 4. 11, 8. 17, 1. 82, 2. 96, 4. 101, 2 (quibuscum). H I 4. J 41, 24. 48, 8. II 23, 5. 31. 41, 5. III 8. 67, 1. IV 61, 20. V 13. quis J 7, 7. in quis J 25, 4. 28, 4. 70, 5. H II 41, 1. IV 40. I 78. J 80, 3. 85, 36. H I 17. II 41, 4. pro quis H II 96, 9. Omnis homines, qui C I, 1 *bis.* 3. 5, 8. 6, 1. 7. 11, 3. 12, 3. 14, 7. 15, 2. 16, 1. 17, 2. 5. 18, 1. 4. 19, 3. 20, 11. 21, 1. 2. 23, 1. 24, 3. 25, 1. 2. 26, 3. 5. 28, 2. 4 *bis.* 30, 1. 4. 31, 3. 6. 32, 2. 33, 5. 6. 35, 2. 36, 2. 5. 37, 7. 39, 5. 40, 2. 41, 4. 42, 3. 43, 1. 2. 44, 4. 45, 1. 46, 3. 47, 2 *ter.* 5. 48, 1. 49, 4. 50, 1. 4. 51, 5 *bis.* 42. 43. 52, 5. 28. 55, 1. 6. 56, 1. 57, 1 *bis.* 58, 16. 10. 59, 3. 5. 61, 3. 4. 8. J 2. 4 *bis.* 4. 1. 7. 5. 1. 4 *ter.* 5. 7, 2. 4. 8, 1. 11, 3. 12, 1. 13, 1. 6. 7. 14, 3. 4. 15. 16. 15, 3, 17, 7. 18. 8. 21, 2 (ui multitudo togatorum fuisset, quae — prohibuit). 3. 21, 1. 2. 7. 10. 25, 4. 6. 10. 26, 1. 28, 4 (cuius de natura). 5 (quas

omnis). 29. 1. 2. 4. 30. 3 (cuius de libertate ingeni *cont.* cuius vitae neeque potestas J 14, 23). 31. 3. 5. 17. 19. 32. 1 *bis.* 5. 33. 2. 34. 1 *ter.* 2. 35. 1. 2. 37. 3. 38. 6. 39. 5. 40. 3. 4. 41. 5. 42. 1 *bis.* 43. 2. 3. 46. 5. 48. 3 *bis.* 49. 6. 50. 2. 4. 52. 5. 6. 53. 3. 54. 5. 55. 8. 61. 1. 62. 4. 63. 2. 64. 5 *bis.* 65. 1. 66. 1 *bis.* 4. 68. 2 (cum qua). 69. 4. 70. 1 *bis* (cuius impulsu Ing. deditioem, quae metu deseruit, inceperat). 2 *bis.* 4. 5. 72. 1. 73. 3. 4. 6. 74. 1. 75. 10. 76. 1. 6. 78. 1 *bis.* 2. 4. 80. 5. 84. 5. 85. 9. 18. 25. 38. 41. 47. 86. 4. 89. 4. 5. 90. 2. 92. 5. 93. 1. 2 *bis.* 5. 97. 3. 98. 1. 100. 5. 101. 4. 10. 102. 4. 15. 103. 2 *bis.* 4. 7. 104. 2. 3. 107. 3 (cui videlicet). 110. 1. 3. 6. 7. 111. 1 (aliquid, quod). 4. 112. 2. H I 7. 10. 34. 41. 1. 5. 16 *bis.* 21. 22. 43. 47. 48. 3 *bis.* 7. 8. 10. 14. 19. 20. 69. 76. 80. 91. 111. II 8. 18. 40 *bis.* 41. 1. 7. 9. 14. 85. 96. 6. III 11. 19 (quam super). 39. 49. 51. 67. 17. 61. 2. 4. 6 *bis.* 9. IV 50. 61. 1. 8. 9. 13. 16. 19. IV 4. 20. 22. 35. 32. 63. V 7. i 30. in provinciam, quae proxima est Numidiae J 61. 2 *cont.* II II 96. 9. finis Carthaginiensium, quos novissime habuerant J 19. 7. torpedo qua non gloria movemini II III 61. 20. si singulis animam, quam nequeo, concesserim II II 41. 5. palantes quas nox coegerat sedes habebant J 18. 2 *cont.* 14. 10. quae pars — adtingit, Ing. traditur J 16. 5. quibus ego temporibus magistratus adeptus sum, quales viri idem adsequi nequiverint J 4. 4. quibus rebus possunt, opes — confirmant C 32. 2 *cont.* J 13. 2. 17. 4. qui fecere, multi laudantur C 3. 1. 2 *bis.* 4. 2. J 85. 1. II IV 57. fratri, quem minime deenit, propincus vitam eripuit J 14. 15. infecto quod intenderat negotio J 104. 1. quos finis peterent, ibi J 79. 8 *cont.* 74. 3. sese quem in locum vellent processuros J 79. 8. bellum quibus posset conditionibus desineret II I 4 *cont.* II II 31. ne quas paraverat copias secum portaret J 39. 4. multa audienti, quae p. R. praecelera facinora fecit C 53. 2. quod in adversis rebus optaverant otium, postquam adepti sunt, asperius fuit J 41. 4. ex copia quod optimum videbatur consilium capit J 54. 9. Qua tempestate Carthaginienses inperitabant, Curenenses quoque magni fuerunt J 79. 2. Damasippum et alios eius modi, qui — creverant C 51. 32. oportunitas suae liberorumque aetatis, quae etiam medioeris viros spe praedae transversos agit J 6. 3. ne quos — transversos agat, quos ego audio J 14. 20. podites cum equitibus permixti: quibus illa freti J 59. 3 *cont.* 104. 1. habero magnam copiam societatis amicitiaeque coniungendae, quae potior bello esset J 83. 1. vestra consilia accusantur, qui — dedistis J 83. 28. neque mihi satis consilii est metum an ignaviam eam adpellent: qui vide-mini H I 48. 12. ad hoc senectus curam duplicat, cui misero — II II 41. 2. tempus, dies fortuna, cuius libido gentibus moderatur C 51. 25. nationes aut reges, qui omnes — infesti sunt J 14. 17. mulieres et pueri, qui visum processerant J 94. 5. otium atque divitiae quae prima mortales putant C 36. 4. abundantia earum rerum, quae prima mortales putant J 41. 1. inopia et conscientia, quae utraque auxerat C 5. 7. ex — lactitia atque lascivia, quae quies pepererat C 31. 1. quies et otium eum libertate, quo — capeantur H I 41. 9. est in carcere locus, quod Tullianum vocatur 55. 3. possedere ea loca, quae — Numidia adpellatur J 18. 11. servitia repudiabat, cuius initio ad eum magnae copiae concurrebant C 56. 5. coniarvero pauci: de qua quam verissime potero dicam C 18. 2. eum equitate — quos uti cogoret — J 95. 1. nobilitatis — quorum pars J 13. 8 *cont.* 14. 16. 35. 6. 38. 6. locum nullum, nisi in quo armati institissent, tutum H III 64. non hereditate relicta, ut illa illis, set quae egomet quaesivi J 85. 30. lex Porcia aliaeque leges paratae sunt, quibus legibus C 51. 40. non imperium neque divitias petimus, quarum rerum causa — C 33. 5 *cont.* J 7. 7. 85. 10. 101. 2. 9. 2. 58. 4. ambitio, quod tamen vitium propius virtutem erat C 11. 1. tunc primum — obliviam itum est, quae contentio J 5. 2 *cont.* 37. 2. bello Carthaginiensi — quo tempore J 14. 5 *cont.* comitia, quod tempus — J 36. 1. Siccam missum, quod oppidum — J 56. 3. declivem latitudinem, quem locum — J 17. 4 *cont.* 19. 3 *bis.* porfugis, quod genus J 56. 2. pacis et concordiae, quae nomina — H I 41. 24. ex flumine, quam

proximam oppido aquam esse — diximus J 75, 6. qua parte H III 58 *cont.* qua in parte IV 51. idem qui C 3, 5, 20, 3, 48, 4, J 5, 5, 81, 1, 92, 4. ille qui C 20, 14, 37, 1, 42, 2, 51, 31, 42, 57, 2. J 3, 1, 14, 21, 16, 1, 20, 1, 24, 9, 28, 1, 31, 26, 57, 6, 60, 3, 85, 9, 20, 43, 91, 1. H I 41, 9, 48, 6, 21. II 58. IV 61, 12. hic qui J 10, 3, 14, 23, 24, 9. II III 61, 14. i 88. is qui C 2, 4, 9, 3, 4, 5, 7, 9, 4, 12, 5, 13, 1 *bis.* 20, 1, 7, 22, 3 *bis.* 41, 5, 48, 6, 50, 3, 4, 51, 4, 8, 9, 12, 52, 3, 13, 58, 17, J 2, 4, 4, 8, 9, 3, 11, 8 (ea modo cum animo habere, quibus Hiempsal caperetur). 12, 3, 14, 8, 17, 1, 7, 28, 12, 20, 2, 23, 2, 30, 4, 31, 3, 10, 12, 18, 33, 2, 40, 1, 11, 3 (ea quae secundae res amant, lascivia atq. superbia incessere). 47, 1, 48, 3, 49, 1, 2, 61, 2, 64, 2 (petere id, quod illi iure negaretur). 65, 2, 66, 1, 69, 1, 85, 3, 86, 5, 101, 8 (eis, quos adversum —). 105, 4, 108, 3, 113, 3. H I 48, 1, 5, 10, II 63. III 61, 7, 63. IV 35, 61, 3, 10 *bis.* 20. qui — is C 10, 2, 14, 2, 37, 5, 51, 10, 14 (quae — iracundia dicitur, ea —). 43, 61, 2, J 14, 9, 12, 17, 2 (quae loca — de eis). 76, 6, 79, 4, 85, 8, 11, 13 *bis.* 25, 41. H I 41, 3, 48, 1, 18. in ea parte qua sita erat J 56, 1 *cont.* 59, 1. ab ea parte, qua ipse excederat J 93, 6. in — civitate, id quod facta facillimum erat, — catervas habebat C 14, 1, 30, 2, 51, 20, J 47, 2, 56, 1. itaque, quod plerumque in atroci negotio solet, senatus decernit C 29, 2 *cont.* J 15, 3, 96, 3. ne sane, quod difficillimum est — J 7, 5 *cont.* 10, 2, 11, 3, 14, 4, 31, 6, 110, 3, H IV 61, 4, 21. procul absumus, in quo offensae minimum — J 102, 7, non peculatus aerari factus est, neque per vim socii ereptae pecuniae, quae quamquam gravia sunt — J 31, 25. et bello strenuus erat et bonus consilio, quorum alterum — alterum — J 7, 5. quin defessis et exangnibus qui plus posset imperium extorqueret C 39, 4 *cont.* C 58, 2, 10. J 10, 7, H I 48, 18. in civitate quibus opes nullae sunt invidet C 37, 3, 9, 51, 12, 55, 5, J 4, 3, 32, 2, 50, 4, 51, 5, 59, 2, 60, 7, 106, 3. H I 12, 41, 21, 48, 13, 14, II 41, 4, III 21, 8, 67, 2, 61, 18, i 50. Aulo omnes infesti ac maxime, qui — praecelari fuerant J 39, 1. quis reprehendet, quod decretum erit C 51, 25 *cont.* J 8, 2, 111, 1. H IV 61, 1. quod in familia nostra fuit, praestitit, ut — adesset J 14, 13. certum esse ratus, quod — acceperat, omnia Romae vacantia esse J 20, 1. facio, quod saepe maiores fecere: voce dedoque me H II 11, 10. quae homines arant navigant aedificant, virtuti omnia parent C 2, 7. quae — agitavi, anlistis C 20, 5, 23, 4, 26, 5, 17, 2, 23, 1, 32, 1, 41, 6, 48, 4, 51, 9, 16, 55, 1, J 46, 1, 4, 56, 2, 64, 3, 71, 5, 77, 3, 81, 2, 91, 2, 3, 100, 4, 103, 2, 108, 2, 111, 4. quae ab imperatore decesserint, omnia suis provisiva J 19, 2. si omnia quae aut amisi aut ex necessariis adversa facta sunt incoercum manerent J 14, 16. peditibus, quos Volux adduxerat neque in priore pugna adfuerant J 101, 5. sibi, cuius ipsius atq. maiorum plurima beneficia essent C 31, 7. quae quoque modo audierat, narravit C 23, 4. alium alio, quem ubiq. sibi oportum fore credebat C 27, 1 *cont.* 51, 38. admonuit multos Sullanae victoriae, quibus ea praedae fuerat C 21, 4. *stis.* 38, 1. J 16, 5, 18, 1, 24, 8, 75, 10, 77, 1, 79, 5, 81, 1, 85, 4, 86, 3, 98, 3, 101, 3, 6, 102, 2, 9, 105, 3. H I 41, 2, 6, 24 *bis.* 48, 4, 5, 7, 15 *bis.* 61, II 41, 1, 49, 96, 1. III 61, 7, 19 *bis.* IV 52, 61, 17, C 33, 2. multi mortales — transiere: quibus — C 2, 8, 3, 4, 4, 5, 9, 4, 13, 1, 15, 3 (quae quidem res). 23, 3, 31, 1, 36, 4, 46, 1, 52, 34, 53, 6, J 1, 3, 4, 2, 4, 6, 1, 2, 3, 8, 1, 11, 7 (Quod verbum). 8, 12, 3, 5, 13, 8, 14, 2 (quae cum praerepta parentis mei agitarem). 6, 16, 2 (Cuius legationis). 20, 5, 22, 2, 4, 24, 6 (quae sane fuerint nostrae iniuriae). 25, 10, 27, 1, 28, 2, 29, 4, 31, 14, 19, 26, 35, 4, 37, 4, 38, 4, 10, 42, 4, 47, 4, 54, 7 (Quae negotia). 60, 5, 62, 6, 64, 1, 4, 6, 65, 2, 70, 2, 71, 4, 75, 2, 79, 3, 80, 5, 82, 2, 3, 85, 24, 36, 40, 48, 91, 5, 92, 5 (Quem locum). 93, 2, 7, 94, 6, 96, 4, 97, 2, 5, 100, 5, 102, 3, 105, 1, 106, 6, 108, 2, 111, 1, 114, 1 (quo metu). H I 9 (quibus saevitiss). 12 (ex quo tempore). 20, 35, 41, 5, 18 (quod quidem scelerrum illius vel maximum est). 19, 25, 27, 48, 9, 10, 11, 16, 55 *bis.* 113 (quos inter maxime). 11 15, 23, 5, 25, 40, 41, 4, 5, 48 (quod adversum). 73 (?). 96, 6, 8, 10, i 17. III 36, 41, i 23, 27. III 67, 10, 18, 61, 8, 11, 13, 20 (quae

tamen). 21 (quem ipsum), 71. IV 52 (quae tamen). 61, 5, 23, 40, 26, 66, 43 *cour.* V 13, i 58, 90, i 57. Quae re C 52, 16, 17, 30, J 31, 25, 103, 5, 107, 5, II 1 48, 22. Quam ob rem C 35, 2, J 42, 5, 85, 47, 112, 1. quippe qui *eid.* quippe. qui modo C 39, 6, J 61, 5, utpote qui sequeretur C 57, 4, qui mihi nullius unquam delicti gratiam fecissem, haec facile — condonabam C 52, 8. potest alio consule, cui item exercitus in manu sit, aliquid falsum — credi C 51, 35. praesidia regni sunt amici, quos neque armis cogere neque auro parare queas J 10, 4 [an qui-quam nostri misereri potest, qui aliquando vobis hostis fuit J 14, 17], in animum induxerat nihil denegare, quod dono dignum esset C 51, 4. nihil tam asperum esse, quod non cupidissime facturi essent C 10, 1. quis hostis nullus erat, nisi forte quem vos iussissetis J 14, 10 *cont.* H III 64. fuere qui crederent C 17, 7, 19, 4, 22, 1, 48, 7, 61, 8, J 25, 1, 32, 3, 36, 3, 106, 3. ubi reperti sunt, qui — anteposuerent J 41, 10. credo fore qui — inponant J 4, 3. ego scio, qui — legere coeperint J 85, 12. fuisse nonnullos, qui ita existimarent C 14, 7. fuere cives, qui — perditum irent C 36, 4. neque flumen neque mons erant, qui finis eorum discerneret J 79, 3 [hi sunt, qui mereantur H i 88. fuero extra conirationem complures, qui — profecti sunt C 39, 5. alia fuere, quae illos magnos fecere, quae nobis nulla sunt C 52, 21]. postulati iurandum, quod — perforant C 41, 1. constituta nocte, qua proficiscerentur C 45, 2. se missum, qui nuntiaret C 48, 1 *cont.* J 13, 3, 46, 2, 62, 3, 105, 1, H III 67, 2. triguata viros imponere, qui — tractarent C 51, 28. cum litteris eum dimisit, quas Micipsae redderet J 9, 1. tres adulescentes in Africam legantur, qui adeant J 24, 4. exercitus, qui in Africam portaretur, scribitur aliaq. quae bello usui forent, decernuntur J 27, 5 *cont.* 36, 1, 37, 4, 47, 2, 54, 6, 91, 1. Baebium parat, cuius impudentia — munus foret J 33, 2. eum edocet quae ageret J 49, 1 *cont.* 109, 1. delegit et eum eis, praesidio qui forent, quattuor centuriones J 93, 8. laqueis vinciebat, quibus adlevati milites facilius escenderent J 91, 2. triplices lusedinae positae erant, prima, qui — exciperent H II 15. — litteras recitavit, quas sibi Faesulis adlitas dicebat C 30, 1, 48, 3, J 28, 1. ementiondo, quae se audiasse dicerent C 49, 4. illis divitias superare, quas — profundant C 20, 1 *cont.* 21, 3. fingere me verba, cui — licerit J 14, 20. Ciceronis invdiam, quae postea orta est, leniri credebant C 22, 3 *cont.* 24, 2, 27, 4, 50, 3, 30, 6, 51, 32, J 16, 2, 25, 10, 108, 3, III, 2. hortatur ad cetera, quae levia sint (*al. sunt*), parem animum gerunt J 54, 1. proinde, quae animo agitabat, fretus deis ageret J 63, 1.

quia. Sed quia provenere ibi magna scriptorum ingenia, Atheniensium res gestae pro maxima celebrantur C 8, 3 *cont.* II, 2, 17, 7 (quia Gn. Pomp. exercitum ductabat, voluisse). 18, 8 (quia — convenerant, ea res —). 20, 3 (quia — eo ausus est *cont.* 52, 11). 23, 3, 48, 5, 58, 14, J 4, 2, 3, 10, 7 (*al. qui*). 11, 3, 18, 7, 21, 2, 26, 2, 35, 1, 38, 10, 56, 2, 67, 3, 98, 6, 101, 2, 107, 6, H I 10, 48, 2, III 69, IV 61, 7, 9, 10, 15. arduum videtur — primum quod — dehinc quia — C 3, 2. populo Ro. numquam ea copia fuit, quia prudentissimus quisq. maxime negotiosus erit C 8, 5, J 5, 1 (primum quia — deiu quia). 16, 2, 18, 5, 12, 20, 5, 75, 8, 80, 6, 84, 3, 85, 25 (scilicet quia — *cont.* H I 41, 7). 39, 89, 7, 90, 1, 97, 3, 5, 98, 3, 102, 7, H I 41, 24, II 31 (?). quam ob rem non addidisti? an quia — an quia — sin quia C 51, 22—24. quippe — simul quia C 19, 2. eo dolore impeditus et quia stultitiae videbatur J 83, 1. cum propter usum belli, tum quia res aspera erat J 89, 6. non avaritia consulis admissum, set quia — J 91, 7. non quia — non possem, set quod — C 35, 3 (*al. quia — possem*). abunde libertatem rati quin torgis abstinerent H III 61, 26. cum interim vos — habendos praebebis, exuti omnibus —, nisi quia vobismet — aune dominos destinatis H III 61, 6.

quicumque impudicus adulter ganeo — laceraverat, praeteres omnes — ad hoc quos — postremo omnes, quos —, ei — C 14, 2. quodcumque natum fuerat, insu regis — contulerant J 90, 1. plebes, quodcumq. accidit, pro

vietis est II III 61, 28. cuiuscumq. modi sunt quae amplexamini C 52, 5 *cont.* 10. agundarum rerum et quocumq. modo belli componendi licentiam ipsis permittit J 103, 3. quicumque aliarum atq. senatus partium erant, conturbari rem p. — malebant C 37, 10 *cont.* 38, 3. 39, 6. po. R. quoscumq. agros experat, regi dono dedit J 5, 4. quaecumq. dici aut fingi queunt luxuriae atq. ignaviae probra, ea in illo exercitu euncta fuere et alia amplius J 41, 5. postremo quaecumq. possint largiendo parare ne cunctentur J 13, 6.

quidam. ad Maulium quendam C 24, 2 *cont.* 27, 1. 40, 1. 44, 3. 46, 3. Faesulanum quendam C 59, 3 *cont.* J 71, 3. 93, 2 (*at* quidam Ligns H i 54). Numida quidam, nomine Massiva J 35, 1 *cont.* 63, 1. 108, 1. iura quaedam tribunis restituit H III 61, 8. quidam L. Tarquinius C 48, 3. propter eiuusd. Transpadani subplecium iniustum C 49, 2. interemptus a quad. muliere H i 86. pervenit in quendam planitiem J 68, 2.

quidem. ac mihi quidem — C 3, 2 *cont.* H III 61, 23. Tibi quidem gratulor J 9, 2. Quae quidem res — C 15, 3 *cont.* H IV 26, 1 41, 8. Pompeius similem se fore credens Alexandro facta consultaq. eius quidem annulator erat H III 7. nam ego quidem vellem J 24, 9. nam me quidem — nulla oratio laedere potest J 85, 27. nam illa quidem piget dicere J 31, 2. nam vi quidem regere patriam — J 3, 2 *cont.* 31, 20 et 23. Satellites quidem eius nequeo satis mirari H I 41, 2. quoniam quidem — praiceps agor, incendium mensis ruina extinguum C 31, 9 *cont.* H I 41, 15. ne — quidem J 31, 3. H I 41, 11. 48, 12. III 25, 61, 28. i 60.

quies. laetitia atq. lascivia, quae diuturna quies pepererat C 31, 1. illa quies et otium cum libertate — nulla sunt H I 41, 9. quibus quies in seditionibus, in pace turbatae sunt H I 48, 7. neque id tempus quieti aut luxuriae dedit J 61, 3. vulgus Numidarum quieti et otio aduersum J 66, 2. neque fugere posse neque quietem pati J 101, 11. auimus neque vigiliis neque quietibus sedari poterat C 15, 4.

quiesco. N. fessus in lecto quiescebat J 71, 1. conditio — fuisset, si omnino quiessetis H III 61, 13.

quietus. neque interea quietus erat C 26, 2 *cont.* J 51, 5. quietus — necem exorat J 52, 5. quam super quietus insidens H III 19. ubi Numidas quietos neque colle degredi animadvortit J 50, 1. ipse acer bellicosus, at is — quietus in bellis J 20, 2. numquam ergo familia nostra quieta erit J 14, 9. uti res p. quieta foret neve sedatio oriretur C 34, 2 *cont.* H I 48, 1. quietam a bellis civitateam H I 112. neque Ingurthae dies aut nox ulla quieta fuit J 72, 2. rem quietam nuntiant J 105, 5. potior periculosa libertas quieto servitio H I 41, 26. quietam movere C 21, 1.

quin. quis est — quin divitiis et sumptibus, non probitate neque industria cum maioribus contendat J 4, 7. quibus non humana neque divina ulla obstant quin sociois — trahant excendant, omnia non serva — hostilia ducant H IV 61, 17. quos silentio praeterire non fuit consilium, quin utriusq. naturam — aperirem C 53, 6. neque illis — diutius ea uti licuisset, quin defessis — qui plus posset imperium — extorqueret C 39, 4. quoniam aperte resistere non poterant, quin illa placere sibi faterentur J 40, 2. hant faciles sunt defensus quin et (*at* quiae) eouburantur proxumae H III 32 *susp.* non quin — possem *susp.* C 35, 3. = quin igitur expergiscimini C 20, 14. quin igitur quod iuvat — id semper faciant J 85, 41. = Quin solus omnium — subplecia in post futuros composuit H I 41, 6 *cont.* 43, 48, 6. 19. H 41, 3.

quini. qua (lege) quinis modis libertatem aestumavere H III 61, 19.

quinquaginta J 35, 9. 75, 2. H I 67.

quinque J 93, 8. 103, 2. H IV 19.

quingennium J 11, 5.

quintus J 102, 2. 105, 3. quintum iam mensem — obsessus teneor J 24, 3.

quippe. Igitur ei milites nihil relicui vietis fecere. Quippe secundae res

animos sapientum fatigant, nedum illi — temperariat C 11, 8 *cont.* J 53, 8. *simil.* C 19, 2, 52, 20. J 1, 3, 85, 5, 27, 90, 1. quippe quos boneste habere licebat. nbuti properabant C 13, 2 *cont.* J 54, 8. milites inermes — quippe in tali die — J 66, 3. set spes amplior, quippe victoribus et adversum eos, quos saepe vicerant J 105, 4. despecti — praedne loco aestumantur, quippe metu pacem repetentes II 148, 5. incendium sibi maxime enlami-tosum putabat, quippe cui omnes copiae in usu cotidiano — erant C 48, 2 *et sic c. ind.* J 7, 6, 14, 10, 20, 6, 28, 1, 48, 1, 76, 1, 85, 32, 86, 3. II II 21, 96, 4.

quis et qui indef. saxa aut quid tale capita adflegebant II II 61 *susp.* Iovem aut alium quem deum consultorem expectatis II III 61, 15. An dubium habetis, num obficere quid vobis — possit II III 61, 8. si quis a culpa vacuos in amicitiam eius inciderat, facile par similisq. ce-teris efficiebatur C 14, 4. si quis indicavisset, praemium deerevere C 30, 6. si quid ex improviso mali accidisset, vos inplorarem J 14, 16. si in Pompeio quid humani evenisset II V 16. non deprecor mortem, si quid ea vobis incommodi demitur II II 41, 9. num id mutari melius sit, si quom ex illo globo mittatis J 85, 10. si quid ab senatu petere velint, ab nrnis discedant C 34, 1. si quid deliquere, pauci sciunt C 51, 12. si quid me vobisq. dignum petiveris, haat repulsus abibis J 110, 8. si qui in manus venerant, obruncare J 101, 4. si quae radi-ces eminebant, laqueis vineiebat J 94, 2. Romani veteres novique, si quos locus aut casus contulerat J 97, 5. si quas aedis ignis cepit acriter, non faciles sunt defensu proxumae II III 32. plerosq. senectus dis-solvit, nisi qui ferro aut bestis interiere J 17, 2. nisi forte quem in-honesta Inbido tenet J 3, 4. nisi forte cui pacem praestare et bellum pnti in animo est II I 48, 2. ne quis divitiarum magis causa bellum inceptum diceret, inpuitos eos dimisere C 51, 5. ne quis de eis postea ad senatum referat C 51, 43. ne quis existimet J 4, 2 *cont.* 85, 20. ne quis miles II I 49. ex quibus ne qua seditio aut bellum oriretur, anxius erat J 6, 3 *cont.* 72, 1. noctem natecapere ne quid eo spatio novaretur C 55, 1. ne aliter quid eveniat providere J 10, 7. ne quid de absente statuatur J 14, 20. neu cui nisi legibus pareremus II I 41, 4. ne quem coleremus nisi populum Ro. J 14, 8. ne quisquam panem aut quem alium coctum cibum venderet J 45, 2. ne quam contumeliam remanere sinat in exercitu J 58, 5. darent operam ne quid detrimenti res p. caperet C 29, 2 *cont.* II I 48, 22. postulare ne quid de se temere crederent C 31, 7. ne quid ab se hostile timeret J 88, 5. neu quibus largiri iustesceret J 8, 2. vereor ue quos privata amicitia Iugurthae transvorsos agat J 14, 20.

quis et qui interrog. quis mortalium, cui virile ingenium Inest, tolerare potest? C 20, 11. servitum quis vostrum recusare audebat J 31, 20. quis reprehendat quod — decretum erit? tempus — C 51, 25. quis illi finem statuet aut quis moderabitur? C 51, 36. quis est his moribus, quin — contendant J 4, 7. quis coniunctior quam frater fratri, aut quem alienum fidum invenies, si — J 10, 6. quis non factum eius laudabat? C 51, 32. praeter satellites quis eadem volt aut quis non omnia mantata — II I 41, 21. quis mihi vivo erociatus satis est aut quae poena mortuo? II II 41, 3. fidei aut concordiae quae spes est? J 31, 23. quid in talis homines crudele fieri poterat — C 51, 17. quid acerbum aut nimis grave est in — C 51, 23. quid est relicum nisi — J 21, 8 *cont.* 31, 26. quid a Pyrrho — defensum est aliud quam —? II I 41, 4. cuius torpedinis erat decipi II III 61, 20. quid relicui habemus praeter — C 20, 13. quid ego de Statilio loquar? C 52, 34. quid agam? J 14, 15. quid ob benefacta cepisset, cui — II I 48, 4. quid expectas II I 48, 14 *cont.* II IV 61, 19 (— nisi). Dicit aliquis: quid igitur censes? J 31, 18 *cont.* II III 61, 11. quid responsuros creditis? J 85, 16. quid opus decretis, quid auxilio Catali? II I 48, 19. quid memorem? C 13, 1 *cont.* II II 96, 6. IV 61, 10. qui sunt ei, qui rem p. occupare? J 31, 12. quid ultra? quaeve humana sperant aut divina inpolluta sunt? II I 41, 11.

quo adcedam aut quos adpellem? J 14, 17. forte lubuit adtendere, quae res tanta negotia sustinisset C 53, 1. quam cui mandetis circumspeite H II 41, 10. Quis sim, ex eo quem ad te misi cognosces C 44, 5. cognoscere quid boni utrisq. aut contra esset J 88, 2. neque exercitus M. quantus aut quo consilio foret, satis conpertum habebat C 29, 1. eum considero quae conditio vitae futura sit C 20, 6. consideres quid tuae rationes postulent C 44, 5. quid in alios statnatis considerate C 51, 26. quid in illos statuamus consultare C 52, 3. cunctamini, quid — faciatis C 52, 25 *cont.* 31. qui mortales Africam habuerint quique adcesserint aut quo modo inter se permixti sint, — dicam J 17, 7. postea quae fecerit — disserere J 95, 4. mihi disserendum fuit docendumq. quas ob iniurias et quotiens — plebes recessisset H III 61, 1. res in Africa gestas quoque modo actae forent, fama divulgavit J 30, 1. docti quo modo verba facerent J 103, 7 *cont.* 109, 1. 49, 1 *cont.* C 5, 9. anxius erat dubitans quid facto opus esset C 46, 2. quae belli saevitia esset, quae vietis acciderent, — enumeravere C 51, 9. si parum existimaretis, quid inter ius — et servitium — interesset H III 61, 1. quid ubiq. hostis ageret explorare J 52, 5 *cont.* 54, 2. incertus quid agam J 14, 3. incerti ignariq. quid potissimum facerent trepidare J 67, 1. incertum quam ob causam, digressae H III 49. quo in loco res nostrae sint, intellegitis C 58, 5 *cont.* J 33, 4. interrogatus quid aut qua de causa consili habuisset C 47, 1. mandata dat — quo consilio servitia repudiet C 41, 6. nemorare posse quibus in locis — fuderit, quas urbis ceperit C 7, 7. occupavit vos nescio quae torpedo H III 61, 26. neque id quibus modis adsequeretur quidquam pensi habebat C 5, 6. ut proponeret, quae conditio belli foret, quae praemia peterent C 21, 1. magis quid se dignum foret quam quid — fieri posset quaerebant C 51, 6. refert, quid de eis fieri placeat C 50, 3. si repataverint — quae genera hominum in senatum pervenerint J 4, 4. requirere coepit, quem exitum tantis malis speraret C 40, 2. rogatus, quem vellet eum Ing. bellum gerere J 73, 7. scitis, quantum cladem — nobis adulerit quoque modo — proficisci nequiverim C 58, 4 *cont.* J 102, 11. neque iam quid existimetis de illo, set quantum audeatis, vereor, ne — H I 41, 20.

quisnam. ut quaeramus, quonam modo maxime uli pereamus C 33, 5. incertus, quonam modo alicui instrueret J 101, 2. in incerto habuere, quidnam consili esperent C 41, 1. primo dubius, quidnam insolita facies ostenderet — nam — equi Numidacq. coudederant — incerti, quidnam esset J 49, 5.

quisquam. haut sane quisq. magnus fuit C 53, 5. haut facile quisquam gratuito bonus est H I 48, 9. no quisquam venderet J 45, 2 *bis.* neque quisquam — expectat H I 41, 15. neque — quisquam omnium C 36, 5 *cont.* 51, 2. neque illi res neque consilium aut quisquam hominum placebat J 74, 1. neque mortalium quisquam dare aut eripere talia unus poterat H III 61, 25. neque locus neq. amicus quisquam teget C 58, 10 *cont.* C 61, 5. J 85, 49. neque parari neque consuli quicquam occulte potest C 52, 35. H III 61, 17. neque cuiusquam — J 14, 17. 18, 2. idem fecere sine gravi cuiusquam expectatione H I 53. neque consulis aut cuiusquam boni famam laedere J 96, 3. nulla arte eniquam inferior H II 87. neque dare neque eripere eniquam J 1, 3. neque nostrum eniquam licuit C 33, 1. 51, 11 (mortalium). J 102, 7 (omnium). neque loco neque homini eniquam credere C 31, 2. J 72, 2. neque omnino facere — quicquam poterat J 96, 2 *cont.* C 12, 4. H IV 61, 17. J 12, 2. nec — quicquam pensi habebat C 5, 6. 23, 2 [quibus si quicq. unquam pensi fuisset C 52, 34]. morbus haut saepe quemquam superat J 17, 6 *cont.* 85, 47. 107, 1. H II 61. neque quemquam omnium J 91, 6. H II 41, 18. an quisquam nostri misereri potest? J 14, 17. in I. peccus altius quam quisquam ratus erat, descendit J 11, 7. corpus patiens — supra quam eniquam credibile est C 5, 3. ex aliis rebus magis quam quod eniquam id conpertum foret C 14, 7. Hic mihi quisquam misericordiam nominat C 52, 11.

quisque. legatis inperat, ubi quisq. curaret J 57, 3 *cont.* 75, 5. ubi quisq. legatus curabat, eo accerrime miti J 60, 1. quem quisq. vivos locum ceperat, corpore tegebat C 61, 2. Romani pro ingenio quisque pars — alii — J 57, 4 *cont.* 80, 6. quae sibi quisq. facilia factu putat, accipit C 3, 2. ac quisq. murum adscendere properabat C 7, 6. sibi quisq. talia sperabat C 37, 6. sua quisq. facta ad caelum fert J 53, 8. se quisque — amabat H IV 1. suo quisq. metu pericula metiri C 31, 2 *cont.* J 11, 5, 105, 4. H III 73. cetera multitudo suam quisq. negotium exqueretur C 43, 1. pleriq. arma sua quisq. stantes incumbere H III 72. coepere se quisq. extollere magis magisq. ingenium in promptu habere C 7, 1. quicumque — pro sua quisq. potentia certabant C 38, 3. suam quisq. culpam actores ad negotia transferunt J 1, 4. vestri sibi quisq. pro moribus consulunt J 58, 2. sese quisq. locupletem fore — animis trahebant J 81, 4. sibi quisq. opes quaerendo consilium conrumpebant H I 18, 6. cum ex suo quisq. terrore — contenderent H I 67. sese quisq. bonum et strenuum ostentantes H I 63. videmin! — fulmen optare se quisq. ne attingat H I 18, 12. vos separatim sibi quisq. consilium capitis C 52, 2, 3. multis sibi quisq. imperium petentibus J 18, 3. optumus quisq. facere quam dicere malebat C 8, 5 *cont.* J 92, 9. H IV 40. prudentissimus quisq. maxime negotiosus erat C 8, 5 *cont.* J 86, 3. quam quisq. pessumae fecit, tam maxime tutus est J 31, 11. uti quisq. opulentissimus videatur, ita Romanis hostem fore J 81, 1. ut quisq. — concepiverat, dabat operam C 51, 33 *cont.* 56, 2. J 26, 3. 11, 8. 91, 5. uti cuiusq. studium flagrabat — C 11, 6 *cont.* J 86, 2. 33, 7 (uti — ita). uti cuiq. lubebat, ab signis aberat J 11, 5. ut quemq. casus armaverat — C 56, 3. J 49, 4. eos, uti quaeq. Iugurthae res erant, laetos modo modo pavidos animadvorteres J 60, 4. uti quosq. fors conglobaverat J 97, 5. Iatrones cuiusq. generis C 28, 4 *cont.* 40, 6. cuiusq. molli C 39, 6 *cont.* J 75, 4. ia munipia distributorum pro cuiusq. opibus C 39, 7 *cont.* J 49, 1. quanta cuiusq. animo audacia inest, tanta — patere solet C 58, 2. quo cuiusq. animus fert, eo discedunt J 54, 4. ignaviam cuiusq. tenuissima spe frustratur H III 61, 19. ex itiacre optimo cuiq. litteras mittit C 34, 2. sua cuique satis placebant C 2, 1. placere sua cuiq. reddi H I 18, 11. quid — defonum est aliud, quam suae cuiq. sedes H I 41, 4. imperium semper ad optimum quemq. a minus bono transfertur C 2, 6. coepere pessumam quemq. necare C 51, 20. ex gregariis optimum quemq. armatum subducit C 59, 3. accessere — ex Latio fortissimum quemq. J 81, 2. existimo fortissimum quemq. generosissimum J 85, 15 *cont.* 87, 2. ubi quemq. periculum ceperat, ibi resistere J 51, 1. ut ab optimo quoque probaretur J 22, 2. tem p. — a promptissimo quoq. defendi H I 48, 1. res gestas p. R. carptim, uti quaeque memoria digna videbantur, perscribere C 1, 2.

quisquis. illis merito accidit, quidquid evenerit C 51, 26. quidquid sine sanguine civium ulcisci nequit, iure factum sit J 31, 8. quidquid animo habet, sume utere J 110, 4. quoquo modo potnere, abiero J 60, 7.

quivis. cuiusvis opes voluisse contra illius opes crescere C 17, 7. incipere cuius, etiam ignavo, licere J 83, 1. statuit quovis modo inceptum perficere J 11 9 *cont.* 35, 1. 36, 1. 12, 4.

quo. quo cuiusq. animus fert, eo discedunt J 51, 4. quo ire intenderant perventum est J 107, 7. tugurio, quo — perfugerat J 12, 5. 51, 4. 52, 5. 102, 1. ex Sicilia, quo Minois iram fugerat H II 3. turrim, quo I. — praesidium inposuerat J 103, 1. Vagenses, quo Metellus — praesidium inposuerat J 95, 2. ad id loci ventum, quo Numidis praeeperat J 75, 7. aucta in altitudinem, quo — natura fert J 93, 4. dicta eodem intendere, quo eipido animi hortabatur J 61, 1. = quo potissimum infelix adcedam? J 11, 15 *cont.* 17. quo illa oratio pertinuit? C 51, 10. quo usque. quae quo usq. tandem patiemini? C 20, 9. quousque cunctando rem p. iutumam patiemini? H I 18, 17. = quo minus petebat gloriam, eo magis illa sequebatur C 54, 5 *cont.* J 22, 3. 31, 17 (*ut. quod.*) 55, 4. quo pluris est universa res p. quam consulatus aut praectura, eo maiore cura illam administrari quam haec

peti debere J 85, 2. Quo mihi rectius videtur C 1, 3 *cont.* 37, 8. 52, 35. 58, 12. J 2, 4. 14, 19. 85, 6. H i 63. = ne vos ad virilia illa vocem, quo — maiores vestri paravere H III 61, 15 (?). = exercitum quo sibi fidum faceret, luxuriose habuerat C 11, 5. aes alienum confaverat, quo flagitium aut facinus redimeret C 14, 3. nos arma neque contra patriam cepisse neque quo periculum illis faceremus C 33, 1 *cont.* 38, 3. 48, 4. 58, 3 (vos quo pauca monerem advocavi, simul uti —). J 37, 4. 52, 6. 55, 7. H I 41, 1. id ita fecisse, quo inter se magis fidi forent C 22, 2 *cont.* 40, 6 *bis.* 43, 2 (quo tumultu facilius aditus foret. 48, 7. 49, 4. 59, 1. J 5, 3. 32, 1. 88, 6. 91, 1. 102, 10. H IV 61, 4. *corrupt.* J 108, 2. cedere non quo sibi — consensu esset, set uti res p. quietata foret C 34, 2. = quo minus, neque illis superbia obstabat, quo minus aliena instituta imitarentur C 51, 37. nox atque praeda hostis, quo minus victoria uterentur, remorata sunt J 38, 8. Ego hanc causam, quo minus novum consilium capiamus, in primis magnam puto C 51, 41.

quoad. nihil pensi — habere, quoad semet ipsa praecipitavit J 41, 9. quoad vives, nunquam tibi gratiam redditam putaveris J 110, 4. gerite quoad voltis bellum J 110, 7.

quocumque ire placet, ferro iter aperiendum est C 58, 7. ut — quocumque adcederet equitatus, propulsarent J 46, 7. quocumq. intenderat, res adversae erant J 74, 1.

quod. huc adcedebat, quod L. Sulla exercitum — luxuriose habuerat C 11, 5. documenta huc habeo, quod — vindicatum est, in pace vero quod — C 9, 4. neque eis secus tecti, quod ea levia sunt *susp.* J 105, 2. eo magis, quod — erat C 4, 2. J 22, 1. eo firmiora videbantur, quod — conruperant J 61, 4 *cont.* J 78, 4. id ea gratia facilius fuit, quod — miscrat J 80, 4. multa me dehortantur, opes factionis, patientia vestra, his nullum, ne maxime quod innocentiae plus periculi quam honoris est J 31, 1. si nihil causae haberem praeter miserandam fortunam, quod, paulo ante rex — nunc alienas opes expecto J 14, 7. magna nobis laetitia est, quod te dei monere J 102, 5. quod ea nubere illi dubitabat, ereditur vacuum fecisse domum C 15, 2. 16, 4. 19, 1. 28, 4. 29, 1. 32, 1. 35, 3. 37, 6. 40, 2. 5. 45, 4. 46, 5. 49, 2. 3. 50, 4. 52, 30. 59, 4. 6. J 5, 5. 7, 1. 20, 5. 25, 5. 30, 2. 35, 4. 39, 1 (Aulo omnes infesti, quod dedecore salutem quaesiverat). 53, 5. 61, 4. 66, 2. 81, 2. 86, 3. 92, 6. 93, 4. 94, 3. 101, 6. H I 39, 83. H 52. IV 1. cum propter bonas artis, tum quod — gerebat J 43, 5. arduum videtur res gestas scribere, primum quod facta dietis exaequanda sunt, dehinc quia — C 3, 2. non quia — solvere non possent, set quod — videbam C 35, 3. similiter situm munitionaque, nisi quod apud Thalam — erant J 89, 6 *cont.* 95, 3. ex aliis rebus, quum quod cuiquam conpertum id foret, haec fama valebat C 14, 7. falso queritur de natura sua genus humanum, quod — regatur J 1, 4 *cont.* 25, 11. 65, 2 *bis.* 82, 3. *orat. obl.* C 40, 1. 3. J 15, 1. 61 5. *susp.* quod — acquiverit C 18, 3. = iam tum — machinabantur. **Quod si** Catillinum maturasset signum dare, eo die pessimum facinus patratum foret C 18, 8. = **Quod si** C 2, 3. 14, 4. 39, 4. 58, 21. J 1, 5. 31. 16. 85, 17. = **Quod utinam** J 14, 21.

quoniam. rectius videtur — et quoniam vita ipsa, qua fruimur, brevis est, memoriam nostri quam maxime longam efficere C 1, 3 *cont.* 5, 9. 52, 12. 53, 6. J 10, 3. 14, 3. 4. 24, 10. 30, 4. 40, 2. 61, 3. 79, 1. 85, 18. 28. 44. 95, 2. 102, 9. 101, 5. H I 48, 22. H 61, 13. coram ego vitam mortemq. iuxta aestumo, quoniam de utraq. aletur C 2, 8 *cont.* 26, 5. 52, 35. J 3, 1. 19, 2. 29, 4. 82, 1. 98, 1. H I 48, 4. H 41, 6. vos hominibus accleratissimis ignoscere, quoniam cives sunt, aequo animo paterer J 31, 21. quoniam quid in — praecipit agor, incendium meum ruina restinguam C 31, 9. estne relicui aliud — ? quoniam quidem unum omnibus natura finem — statuit H I 11, 15. omitteretne inceptum, quoniam frustra erat J 83, 1. litteras mittit, se, quoniam — factioni resistere nequiverit, cedere C 34, 2 *cont.* J 32, 5. 35, 2. 50, 1. 107, 2. 4. de Jug. interim uti consuleretur,

quoniam legatis non paruisset J 25, 1 *cont.* III, 1. quae tamen quamvis ampla quoniam serviti precium ostentaretur, cuius torpedium erat decipi H III 61, 20.

quoquam. An quoquam mihi adire licet, ubi non — J I 1, 17.

quoque. Qua tempestate Carthaginenses — imperitabant, Curenses quoque magni fuere J 79, 2. modico quoque — imperio percarus fuit H I 79.

rabies. satis — fuerint, quae rabie contracta toleravimus H I 41, 19. licentiam scelerum quasi rabiem (*at. tabem*) ad integros contactu crescere H I 48, 9.

radix. si quae vetustae radices eminebant J 94, 2. radicem montis excessit H I 40. sub ipsis radicibus montium consedit C 57, 3.

ramus. impeditos ramis arborum J 53, 3. cuius ramis — nixus J 93, 4.

rapina. huius bella intestina, caedes rapinae, discordia civilis grata fuere C 5, 2. quos ad bellum spes — arma inlexerat C 57, 1. —arum et victoriae veteris memores C 16, 4. genus rapinis suetum H II 80. polliceri magistratus sacerdotia rapinas C 21, 2. —as et incendia instaurare cupiunt H I II, 2. vasta Italia rapinis fuga caedibus H I 36. ex —is consulatum adeptus est H I 48, 4. quibus luxuria ex magnis —is nihil reliqui fecerat C 28, 4.

rapio. ea privatiu ac publicae rapere C II, 6. rapere trahere C II, 4. sibi quisq. ducere trahere rapere J 41, 5. rapere consumere C 12, 2. rapere ad stuprum virgines matronasq. H III 67, 15. quae cuncta saevius iste — quasi ab externis rapta tenet H I II, 5. neque quiequam nisi raptum habere H IV 61, 17 *susp.* raptis forum H I 77. rapto vivere H III 52. animus cupidine caecus ad inceptum scelus rapiebatur J 25, 7.

rarus. raris animus est ad ea quae iacent defendenda H III 61, 7. = *gens raro* egressa finis suos H I 87.

ratio. belli atq. pacis rationes trahere J 97, 2. belli — ratio reddenda H I 41, 11. quid tuae rationes postulent C 41, 5. alienum suis rationibus C 56, 5. vobis rationem ostendam, qua — effugiatis C 40, 3.

ratis. in ratis inposuisse H II 65. implicatae rates H IV 9.

recens. recentia cadavera H III 67, 5. recentis belli H IV 61, 3. recens scrip. H I 4. = inter **recens** domitos H III 53. coria recens detracta H IV 2.

receptus. ne adversariis receptui foret J 50, 2. uti suis receptui locus esset J 98, 2.

recipio. receptis plerisq. signis H II 16. si vostra receperitis H III 61, 7. ad recipiendam libertatem H I II, 27. Asiam — recepi H IV 61, 11 *cont.* recepi Galliam H II 96, 5. oppida recepta H II 96, 6. armis recepta re p. C II, 4. eum adeuratissime recepit J 16, 3. recipi moenibus J 28, 2. transgressos recipit mons H I 96. in amicitiam receptus J 5, 4. 14, 5. se recipere H I 95. in unum J 50, 5. in loca saltuosa J 54, 3 *cont.* 58, 6. H I 10.

recito. litteras recitavit C 30, 1. 34, 3. J 24, 1. 25, 1.

recórdor. carissimum — recordari H III 73.

rector. equi sine rectoribus H I 96. animus rector humani generis J 2, 3.

rectus. Quo mihi rectius videtur — quaerere C I, 3. = quae maiores contra libidinem animi **recte** atq. ordine fecere C 51, 4. populum R. neque recte neq. pro bono facturum, si se a iure gentium prohibuerit J 22, 4. non me — tutum fuisse, si recte faceremus H I 41, 18. nisi pudet r. facere H I 48, 4. mercede delinquere — gratis r. facere H III 61, 5. quo rectius tua componas H IV 61, 4.

recupero. spem recuperandae pacis J 29, 3.

recuso. servitutem quis recusare audebat J 31, 20.

redarguo. Hunc — it Tarquinius H III 3.

reddo. beneficia properantius quam aes mutuum reddere J 96, 2. alterum consulatum petis, quasi primum reddideris H I 48, 15. pro quis, o grati

patres, egestatem et famem redditis II II 96, 6. nunquam tibi gratiam redditum putaveris J 110, 4. litteris, quos Micipsae redderet J 9, 1. litteras nomine Catilinae sibi redditas C 34, 3. poenas reddat J 14, 21. belli ratio reddenda II II 41, 11. sum cuiq. reddi II I 48, 14. more — procli sumptis tergis atq. redditis II I 55.

redemptor H III 5.

redeo. victorem domum rediturum J 81, 4 *cont.* II I 99. Circam redit J 104, 1. ad Bocchum redit J 112, 2. rex cum post diem X redire iubet J 100, 3. speculatores — divorsi alius ab alia parte redeuntes J 101, 2. profligatis eis — rediens J 101, 8. neque ex postrema fuga — redeuntibus H III 67, 2. rediens Numantia me honoravisti J 10, 2. ad ineptum redeo J 4, 9. 42, 5 *cont.* 79, 10.

redimo. quo flagitium nat facinus redimeret C 14, 2. tantum modo belli moram redimebat J 20, 3.

reditus. post reditum Bestiae J 30, 4. Cinnae in urbem reditu II I 48, 10. de reditu eius legem ferentem II II 12. post reditum eorum, quibus senatus — gratiam fecerat H III 63.

redundo. redundantiis eloacis H III 26.

refero. qui contumeliosa dicta rettulerant J 20, 5. relatus inconditae olim vitae mos II I 33. verae claves ad Hierusalem referebantur J 12, 3. caput eius, uti inssi erant, ad Iugurtham referunt J 12, 6. rem ad senatum refert C 29, 1. deque ea re uti referatur C 48, 5. 50, 4 (praesidiis additis). 51, 43. refert quid — fieri placeat C 50, 3.

refert. eo magis refert me mihi timere C 52, 16. faciendum quod illorum magis quam sua retulisse videretur J III, 1.

reficio. arma tela alia, quae amiserat, reficere aut conmereri J 66, 1. refeeto exercitu H III 67, 14. saucios enim cura reficit J 51, 1. quo eeterorum animos reficeret C 48, 4.

refuto. Citiberi post reges occisos vitam refutant II I 73.

regia. Nysa, quam reginam adpellaverit II IV 61, 9.

regio. plerosq. velocitas et regio hostibus ignara tutata sunt J 52, 4. quorum in ea regione magna copia erat C 28, 4. regionum scientissimi J 100, 3. in abditas regiones sese insequeretur J 38, 2. in has — nes per Leptitanorum negotia venimus J 79, 1. divorsis ex regionibus H II 82.

Regium J 28, 6.

regius. eustodias regis H IV 47 *cont.* domum regiam J 76, 6. turriam regiam J 103, 1. contra deus regium J 33, 1. 72, 2. regios equites J 51, 1. — num imperium C 6, 7. nomen imperi regium C 6, 6. sanctitas regii nominis H V 1. more regio iusta magnifice fecerant J 11, 2. de vita atq. tergo regio more consulere H I 9. homo regiae superbiae J 64, 5. regio victu atq. cultu aetatem agere C 37, 6. regiae voluntates J 113, 1.

regnum. nolite pati cuiusquam regnum per seelus cresecero J 14, 7. regnum Romae tribus Cornelis portendi C 47, 2. uti r. aut relinquendum esset aut armis retinendum J 21, 1. illi suberat r. Ariobarzans bello intractum II IV 61, 15. cui — r. Persidis inclutis divitiis est II IV 61, 19. nolite pati r. Numidiae per seelus et sanguinem familiae nostrae tabescere J 11, 25. ultro illi et gloriam et r. venturum J 8, 2. in ea parte arcem regni J 56, 1. forum totius — i maxime celebratum J 47, 1. per — i fidem J 10, 3. munimenta — i J 14, 1. — i opes condidit J 62, 1. — i particeps J 14, 9. praesidia — i J 10, 4. regni Numidiae procuracionem — ins et imperium eius J 14, 1. au regno consulum J 14, 23 *cont.* 35, 9. 83, 1. at. 24, 10. virtutem Iugurthae regno suo gloriae fore J 6, 2. non regnum — amisisti J 14, 23. nisi regnum ipsumque deditum venissent J 28, 2. sese regnumq. sum ab avritin Romanorum defendunt J 49, 2. quod Iugurthae Boeciiq. regnum disingebat J 92, 5. neque regnumq. meum gloria honoravisti J 10, 2. M. extremam pueritia regnum ingressus II II 45. totum eius r. iam animo invaserat J 20, 6. solus r. obtinuit J 5, 6. dum sibi r. pararet C 5, 6. quem r. parare aiebat J 31, 7 (regni paratio J 31, 8). r. Numidiae

ab senatu petat J 35, 2. quia patrium r. petiverat H IV 61, 8. regnum eius sceleris sui praedam fecit J 11, 11. neque simul amicitiam vostram et r. meum sperare J 24, 5. vostrum r. armis tenet J 21, 7. se regnum tutantem arma cepisse J 102, 12. sese regnumq. summ in illius fidem tradere J 62, 3. regnum vobis trado firmum — inbecillum J 10, 6. te in regnum meum accepi J 10, 1. in r. adoptatum esse J 22, 2. cum multitudine in r. suum convertit J 20, 4. in regnum Adh. animum intendit J 20, 1. regredi in patrium r. H IV 61, 11. in r. Hiempaleya restituentis H I 30. in regnum venisse J 11, 6. per r. Ariobarzani contendit H IV 51. diviso regno J 20, 1. Tigranis regno integro H IV 61, 16. regno — me expulit J 14, 2. 24, 6. in tanta mala praecipitatus ex patrio regno J 11, 23. quam gravis casus in servitium ex regno foret J 62, 9. ut ubivis tutius quam in meo regno essem J 14, 11. cui licerit in regno manere J 14, 20. sese in regno, illos in libertate sine metu actatam acturos J 56, 4. regna provinciae J 31, 20. H II 41, 14. III 61, 6. quis omnia regna adversa sunt J 81, 1. morem summ omnia regna subvertendi H IV 61, 15. omnia non serva et maxime regna hostilia ducunt H IV 61, 17. diimctam undiq. regnis et tetrarchis H IV 61, 10.

rego. gregem prope littora regebat H II 8. vi regere patriam aut parentis J 3, 2. neque moribus neque lege aut imperio cuiusquam regebantur J 18, 2. humanarum rerum Fortuna pleraq. regit J 102, 9. fors omnia regere J 51, 1. quod (natura) forte potius quam virtute regatur J I, 1. neque regerentur magis quam regerent casus J I, 5.

regredi/or. eodem regreditur J 93, 5. statim in collis — di J 55, 8. in ulteriorem Hispaniam regressus H II 23, 1. — di conatus in patrium regnum H IV 61, 14. — asi — locum quaerebant H 156. a quo incepto studioq. me ambitio detinuerat, eodem regressus C 4, 2.

regulus J II, 4. 12, 1. 2.

relega. relegati in silvas et paludes H I 41, 23.

relicuus. Lentulum ipse perducit, relicuos — venire iubet C 46, 5. plerique — relicuos C 57, 1. octo cohortis — relicuarum signa C 59, 2. Eum — relicuos legatos J 16, 4. pauca locutos — relicua — secreta transigit J 29, 5. Scauri et relicuorum, quos —, delicta J 32, 1. ne relicuos popularis metus — invaderet, si de illo — J 35, 9. elephantis quattuor capti, relicui omnes — interfecti J 53, 4. exercitus partem — relicuos J 55, 4. qui in proximo locati fuerant terrentur, relicui cito subveniunt J 59, 2. neque elisis anxius, quia relicua gloriosius retinebat H I 55. parte consumpta relicua cadaverum sallere H III 6. cum ab relicuorum malis moribus dissentirem C 3, 5. quo facilius relicuos illius potentia tegeret C 48, 7. qui relicui erant H III 67, 2. relicui vos estis H II 96, 10. spes relicuae dignitatis conservandae C 35, 4. vix decuma parte diei relicua J 97, 3. ne servilia quidem alimenta relicua habet H I 41, 11. nihil relicui victis fecere C 11, 7. 28, 4. 52, 4 (pass.) *cont.* ab utrisq. nihil relicum fieri J 76, 4. quid relicui habemus praeter miscram animam C 20, 13. quid est relicum nisi vis vestra J 24, 8. quid erit relicum nisi ut J 31, 26. estne vis relicui aliud, quam — solvere H I 41, 15. nunc hortari modo relicum est H III 61, 2. plus in relicum sibi timoris quam potentiae addidit J 42, 4. mihi relicuam aetatem a re p. procul habendam C 4, 1. relicuos labores pro praeda fore J 54, 1 *cont.* 68, 3.

relido. in quam asperitas et altitudo Siciliae aetum relidit H IV 20.

religio. Cretenses invenisse religionem H III 60 *suap.* religione pluvia magis usi J 75, 9. religione Volcanaliorum — H IV 68.

religiosus. religiosissimum mortales C 12, 3.

relinquo. signa relinquere C 9, 4. haec sequi decrevistis: si haec relinqueris vultis C 58, 15. se cum paucis relictam videt C 60, 7. regnum aut relinquendum aut armis retinendum J 21, 1. relicti operibus J 73, 6. relicto Suthule J 38, 2 *cont.* H II 5. in Numidia relicti J 32, 2. 95, 1 *cont.* H I 65. fratre in castris pro praetore relicto J 36, 4 *cont.* 37, 3. 103, 4. ibi-

dem relictis Mauris J 107, 5 *cont.* H III 67, 5. uno perangusto aditu relicto J 92, 5. medio spatio relicto H IV 52. faeces ambustas in tectis reliquerant H IV 43. eam rem in medio relinquemus C 19, 6. quos incorruptos Iugurtha reliquerat J 103, 2. neque apud illum tantum scelus inultum relinquentum J 106, 6. rem p. quantum reliquerit C 5, 9. pater nos duos fratres reliquit J 14, 14. ius a maioribus relictum H III 61, 1 *cont.* 6. hereditate relicta J 85, 30. maiores omnia eis reliquere, virtutem non reliquere J 85, 38. quae victores hostibus reliquerant C 12, 5. nobis reliquere pericula — C 20, 8. eruentam — victoriam hostibus relinquantis C 58, 21. sudorem — relinquant nobis J 85, 41. pauci, quibus relicta est anima J 14, 15.

reliquiae belli adretractae H I 48, 8. —ias exulum persequantur H III 61, 18.

remanso. ne quam contumeliam remanere in exercitu — sinat J 58, 5. si ulla apud vos remanet memoria Mas. J 24, 10. vobis aeterna sollicitudo remanebit J 31, 22.

remedium miseris suis mortem expectare C 40, 3.

remitto. missis remissisq. nuntiis J 83, 3. tela eminus missa remittere J 58, 3. pecunia, quam Sulla emptoribus bonorum remiserat H IV 35. remittere iniuriam non audere H III 61, 2. ubi hostes panum — pugnam remiseraut J 60, 3. cum tamen barbari nihil remittere J 98, 2. neq. remittit explorare J 52, 5. = **remissis**, qui in praesidio erant J 58, 1. dolus Numidarum nihil languidi neq. remissi patiebatur J 53, 6. nihil apud se remissum neque apud illos tutum pati J 88, 2.

remoror. Numidae tantum modo remorati, dum — putant J 53, 3. hostis procllis iter suum remoratos J 50, 1. nox atq. praeda hostis, quo minus victoria uterentur, remorata sunt J 38, 8. ab negotiis nunquam voluptas remorata J 95, 3.

removeo. stationes sub vineas removebat H I 83. quae Iugurtham tutata sunt, omnia removistis, avaritiam — J 85, 45. adhibitis amicis ac statim remotis J 113, 3. remotis omnium equis C 59, 1. remoto metu J 87, 4 *cont.* H I 10. te remoto procul H IV 61, 13. paludem haut procul remotam H II 68.

reno H I 18 et 10.

renovo. bellum renovari J 54, 5. renovato bello J 36, 1. renovare proelium J 51, 5. in Hispania nomen familiae renovatum est J 10, 2.

rator. omnia potiora fide Iugurthae rebatur J 26, 2. et primo rati huncum — agitari J 53, 1. nam rati sese deis curae esse J 75, 9. ubi eos — decessisse ratus est J 23, 1. nunquam ratus sum fore, ut J 110, 1. tertium ratus est nobis coniunctum fore J 14, 11. ita Iug. ratus precium fore aut — se certaturos J 81, 3. tutiusq. rati volentibus inperitare J 102, 6. qua re barbari famam — falsam et Sullam in se amicum rati J 103, 5. contra ac ratus erat C 60, 5 *cont.* J 7, 3. 11, 7. primo Metellum esse rati J 69, 1 *cont.* 71, 2 (opus esse). 82, 1 (melius esse). ille calvi ratus H III 78. rati noetem sibi munimento fore J 97, 3 *cont.* 101, 3. 47, 2 (id quod res monebat). 56, 1 (id quod negotium posecebat). Etrusci ducem se nauctos rati H I 16. rem incredibilem rati C 48, 5. Marius sibi parum idoneum ratus J 73, 2. optimum factu ratus C 55, 1. 57, 5. certum ratus, quod acceperat, omnia vacualla esse J 20, 1. alia omnia sibi cum collega ratus J 43, 2. noetem pro se rati J 98, 2. abunde libertatem rati H III 61, 26. = si ratam pacem vellet J 112, 3. inperia et decreta vos exequendo rata efficitis H III 61, 16.

repello. repulsus a Lete oppido H I 82. multa pericula, multa adversa, quorum alia toleravi, partim reppuli H II 41, 1. si quid petivoris, hant repulsus abibis J 110, 8. se — repulsus ab amicitia J 102, 13.

repente. cum minus gratus esset, repente glorians — polliceri coepit C 23, 3. pro metu repente gaudium exortum J 53, 8. ex — laetitia — repente omnis tristitia iuvasit C 31, 1. repente signo dato nostros iuvadit

J 50, 3 *cont.* 69, 2. 54, 9. 59, 2. H i 46. J 60, 6. 91, 4. 106, 2. repente sese Metellus — ostendit J 74, 2 *cont.* 105, 3. repente ab tergo signa canere J 94, 5. ignoto sonitu repente exiit J 99, 2. tanta repente caelo missa vis aquae J 75, 7. repente visus saevire Tagus H i 71. ut tanta repente mutatio non sine deo videretur H i 97.

repentinus metus J 58, 2. repentina ista frumentaria lege H III 61, 19.

reperio. Cat. longe a suis inter — cadavera repertus est C 61, 4. Hiemps, reperitur occultans se J 12, 5. volventes cadavera amicum alii pars hospitum reperiebant C 61, 8. ubi neq. epistolam reperit J 71, 5. si digna poena — reperitur C 51, 8. ubi ex nobilitate reperti sunt, qui — antepnerent J 41, 10.

reporor. —ores perfidiae H IV 61, 7.

repeto. supra repetere C 5, 9 *cont.* J 5, 3. beneficia ab nullo — ere J 96, 2. rem p. praedae, non libertati — titam H I 35. iura pacis — o H I 41, 16. libertatem H I 41, 6. III 61, 28. meta pacem — entes, quo habitam amiserant H I 48, 5. iure gentium res repeto H III 61, 17. honores non merito, set quasi debitos a vobis repetit J 85, 37. = pecuniarum **repetundarum** reus C 18, 3. — — iudicium C 49, 2.

repleo. replota arva cultoribus H i 26.

repo. inter saxa repentis ecclesas J 93, 2.

reporio victoriam H III 16.

reprehendo delicta C 3, 2. quis — et quod decretum erit? Tempus — C 51, 25.

repudio. servitia repudiabat C 56, 5 *cont.* 44, 6.

repugno. panca — antibus Numidis caput J 92, 3 *cont.* H i 60.

repulsa. Nobis reliquere pericula repulsas C 20, 8.

reputo. reputando invenies J I, 2. reputando quae — venerant J 103, 2. si reputaverint, quales viri — nequiverint J 4, 4. etiam atq. etiam reputate, num — J 85, 28. cum sententias — accum ipse — o C 52, 2. cum secum ipse — aret, quam gravis casus foret J 62, 9. facinus suum cum animo — ans J 13, 5. — aret eum animo suo, praemia au cruciatum mallet J 70, 5. — ate cum animis vostris, num — J 85, 10.

requies. mortem aeternarum requiescit C 51, 20. ut requiem capiat H III 61, 17. nulla requie mora H I 97.

requiesco. humi requiescere J 85, 33 *cont.* noctu J 72, 2. animus ex multis miseris atq. periculis requievit C 4, 1. = paululum requietis militibus H i 41.

requiro. uti legatos requirat eosq. — impellat C 40, 1. requirere coepit, quem exitum sperarent C 40, 2. = profectus ad **requisita** naturae H i 54.

res. res ipsa hortari videtur — repetere C 5, 9. res ipsa aspera est C 52, 28. vos ipsa re corrigi C 52, 35. res eorum — aneta satis prospera satisq. pollens videbatur C 6, 3. res Persarum brevi adolevit J 18, 11. res Romana valuit H I 8. ea res *simil.* C 7, 7. 19, 6. 22, 4. 23, 5. 30, 6. 40, 4. 48, 5. 50, 4. 51, 33. J 7, 3. 17, 7. 20, 4. 57, 3. 73, 7. 75, 9. 79, 1. 84, 3. 92, 3. 95, 1. 107, 6. H IV 61, 16. quae res *simil.* C 9, 4. 15, 3. 18, 6. 8. 31, 1. 33, 4. J 6, 2. 7, 9. 2. 29, 4. 42, 4. 58, 4. 64, 4. 79, 3. 80, 5. 82, 2. 3. 85, 10. 24. 96, 4 (quis rebus et artibus). 101, 1. 103, 5. 105, 1. H I 18. H 23, 1. 40. Qua *re et* quam ob rem *sic*. qui. quae res maxime tanta negotia sustinisset C 53, 3. cetera res expediet C 20, 10. mala res, spes multo asperior C 20, 13 *cont.* 21, 1. J 10, 1. res tempus — magis hortantur C 20, 15. res oportuna videbatur C 49, 3 *cont.* 20, 2. uti res atq. tempus monebat C 50, 3. illi dixisse videntur — res ntem monet C 52, 3. ratus, id quod res monebat J 47, 2. quem res tanta atq. tam atrox non movit C 51, 10 (tantam rem montitus C 48, 6. — — peregit J 92, 1. in tanta re C 51, 16. J 85, 10). id quod res habet C 51, 20. si ita res esset C 52, 20. ita se res habet J 85, 23 (*cont.* J 17, 7). ut erat res J 69, 2 (rem uti erat quietam nuntiant J 105, 5). quos quoniam res obtulerat C 53, 6. ubi res postulare J 12, 3. 17, 1. 35, 5. 54, 6. 52, 5. 70, 3. 85, 29. res ad certamen

venit J 10, 4. quod res in invidia erat J 25, 5. res in senatu agitari coepta J 27, 1. tempus quam res maturius me deserat J 42, 5. res plus valet quam verba H II 96, 6. uti res magis quam verba gererentur H i 39 (*cont.* verbis — ro J 48, 1). neque illi res neque consilium aut hominum quicquam satis placebat J 74, 1. nos tanti viri res admonuit J 95, 2. id res cogit H II 41, 6. quibus res incognita erat H II 58 *corr.* permansit una res modo H III 61, 12. non absolvit curā tam parva res H III 61, 19. neq. ignorantia res claudit H III 61, 25. cuius rei lubet simulator C 5, 4. prius quam huiusce modi rei initium expediam J 5, 3. ad necessitudinem rei satis dictum J 19, 18 (*cont.* coactus rerum necessitate J 48, 1). diffidentiam rei simulare J 60, 5. nullius idoneae rei egeus J 57, 1 (*cf.* bello multarum rerum egeuti J 43, 3). pro rei copia J 91, 1 (*cont.* ex copia rerum J 39, 5. 98, 3. in magna copia rerum C 2, 10). magis atrocitate rei quam fide nunti terrentur J 101, 7. rem ad senatum refert C 29, 1. rem omnem aperiant C 41, 4. 45, 1. rem incredibilem rati C 48, 5. cum acerrime rem gereret J 58, 4 *cont.* C 60, 1. 3, 2. 4, 2. 8, 2. J 4, 1. 6. 30, 1. 108, 2. de rebus Vaeceae actis J 68, 1. agendarum rerum licentiam J 103, 3. his rebus ita actis C 45, 1. tempus ad utramq. rem decernitur J 12, 2. rem omnem cognovit J 71, 5 (cognita re J 52, 6. 53, 1. cognitis Metelli rebus J 55, 1). ni — rem exploravissent J 53, 7 (*cont.* omnibus rebus exploratis C 60, 1). metus rem impeditabat J 70, 5. ob rem corruptam J 79, 7. conturbare rem J 79, 7. alienam rem suo periculo curare J 83, 1. aliam rem adgreditur, non eadem asperitate, — haut secus difficilem J 92, 4 *cont.* 93, 7. contra spectatam rem H III 67, 10. in rem fore C 20, 1. id frustra an ob rem faciam J 31, 5. ad rem redeo J 79, 10. fortuna in omni re dominatur — ea res cunctas — celebrat obscuratq. C 8, 1. amicitias non ex re, set ex commodo aestimare C 10, 5. quibus nomen ex re inditum J 78, 1. fides tua re cogita C 35, 1. id quod in tali re solet C 30, 2. 57, 5. J 15, 5. pro re atq. loco procedere J 50, 2. commotus insolita re J 61, 2. magna atq. insolita re perculsi J 75, 10. tempore posterius, re atque usu prius est J 85, 12. tutae tranquillaeq. res omnes C 16, 5. uti quaeq. Iugurthae res erant J 60, 4 (*cf.* cognitis Metelli rebus J 55, 1 *cont.* 95, 2). quorum res fidesq. in manibus erant J 73, 6. scriptorem et actorem rerum C 3, 2. vocabula rerum C 52, 11. nomina rerum H III 61, 13. ex difficultate rerum C 57, 2. omnes rerum mutationes J 3, 2. frumenti atq. aliarum rerum egestas C 58, 6. abundantia earum rerum, quae prima mortales ducunt J 11, 1. studio talium rerum incitati J 66, 4. multarum rerum ac maxime pecuniae largitor J 95, 3. ins indiciumq. omnium rerum H I 41, 24. nullius earum rerum consilius est C 29, 3. convorsa rerum natura H I 48, 3. iam paratis rebus munimento fore J 47, 2. suorum et hostium res pariter addendere J 88, 2. cum res atq. pericula nostra considero C 52, 2. qui eas res dixere J 95, 2 (de Sullae rebus dicturi sumus *ibid.*). omnis res exequi solitus, quae Iugurthae superaverant J 70, 2. divorsissimas res pariter expectant J 85, 20. non florentis res suas cum Iugurthae perditis misceret J 83, 2. poenula et alias res aureas mercantur H i 88. mutare res inter se J 18, 9. res novare H i 90. iure gentium res repeto H III 61, 17. Iug. inter alias res laeit J 11, 5. quibus rebus possint, opes confirmat C 32, 2. Quibus rebus confectis C 46, 1. his rebus comparatis C 26, 1. ea positis rebus J 56, 3 *cont.* 66, 2. multis rebus ereptis H IV 61, 4. rebus supra vota fluentibus H i 101. infectis rebus J 28, 3. paratis rebus J 57, 2 *cont.* 43, 5. rebus perditis H III 68. de omnibus rebus legatos missurum J 22, 4. de communibus rebus multis dissoruit J 111, 1 *cont.* 108, 2. ex aliis rebus magis — haec fama valebat C 14, 7. mequo vosq. in omnibus rebus iuxta geram J 85, 47. in extremis rebus H III 73. res adversae C 57, 5 *cont.* J 41, 5. 53, 8. 62, 9. 74, 1. — asperae J 7, 6. 89, 6. C 10, 2. 52, 28. — bellicae J 39, 1. — bonae J 1, 5. — capitales C 36, 2. 52, 36. 55, 5. dubiae C 10, 2. 39, 3. 51, 1. 14, 5. *Vid.* familiaris. res honestae J 14, 17. hostiles J 45, 1. *Vid.* humanus. res malae H II 41, 1. *at.* C 52, 11.

— maxumae J 10, 6. res militaris C 1, 5, J 5, 4. res necessariae J 23, 2. — ubstrae C 58, 5 (res enuctae studijq. omnia nostra J 2, 1). — mēae parum prosperae H IV 61, 3. vostrae H III 61, 20. — suae C 37, 3, J 16, 3, 32, 5, 46, 1, 64, 1, 75, 1, 76, 6 (addictas). res novae C 28, 4, 37, 1, 39, 6, 48, 1, 57, 1, J 19, 1, 46, 3, 66, 2, 4, 79, 1. — parvae J 10, 6. — secundae C 11, 8, J 40, 5, 41, 3, 91, 4. H I 9, 41, 5, 24. H 41, 1. IV 61, 1. in secunda re H IV 44. res trepidae J 91, 5. res vaenales J 47, 1. — res publica adolevit C 51, 40. — — optimis moribus et maxima concordia egit inter secundum et postremum bellum Carthaginiense (*scribend. po. Romanus*) H I 8. ne quid detrimenti res p. experet C 29, 2. H I 48, 22. — — in paucorum ius dicionemq. concessit C 20, 7. — — crevit C 10, 1. — — dilacerata J 41, 5 *cont.* lacerari rem p. H I 48, 6. — — in extremo sita est C 52, 11. — — firma erat C 52, 9. — — uivorsa pluris est quam consulatus aut praetura J 85, 2. — — uti quiescens foret C 31, 2 *cont.* H I 48, 1. — — magnitudine sua imperatorum atq. magistratum vitia sustentabat C 53, 5. — — domi militisq. vaenalis fuit J 31, 25. — — si valeret C 20, 7. neque res p. vastaretur et J 31, 16. res p. in maxima pericula venit C 52, 36. regium imperium augendae rei publicae fuerat C 6, 7. rei p. casum miserati sunt C 51, 9. — — capiundae cupido C 5, 6. — — cura J 40, 3. — — curator J 102, 6. — — fortuna viciit C 41, 3. — — hostes H I 48, 22. — — magnitudine C 31, 1 (*cont.* 53, 5). — — malo creverant C 51, 32. — — paricidae C 31, 25. — — partes C 4, 2. — — tale periculum C 23, 4. — — pestem factura H I 89. quasi de possessione — — contendebar H I 40. — — studium C 51, 16 *cont.* J 31, 1 (quo studium sum in rem p. clarior esset C 49, 4). — — turbamenta H I 41, 25. rei publicae multum addiderant J 42, 1. — — bene facere C 3, 1. — — innoxiae cladi sunt J 85, 43. — — seque vitamq. suam condonavere J 79, 9. — — maius commodum ex otio meo venturum J 4, 4. — — consulti H II 41, 3. — — iuxta ac sibi consuluisse C 37, 8. — — consultabant C 6, 6. illa multo optima rei p. doctus sum J 85, 33. rei p. bene facta mea procedant J 85, 5. — — subvenire decet J 85, 48. — — utilem orationem C 31, 6. rem publicam administrare J 85, 2. rem p. agitavere C 38, 3 (seditionibus agitabatur J 37, 1. rem p. seditionibus exagitaverant C 51, 32). — — capessite C 52, 5. J 85, 47. seque remq. p. celebravere J 85, 36. — — conturbare C 48, 8, 37, 10. — — frustra erant H I 48, 19. seq. remq. p. curabant C 9, 3. — — defendere H I 48, 1. ne rem p. desererent J 30, 3. rem p. ex parva magnam fecisse C 52, 19. quo modo rem p. habuerint quantumq. reliquerint, ut ex pulcerrima atq. optima pessima ac flagitiosissima facta sit C 5, 9. rem p. pulcerrimum nos habemus C 52, 20. — — inparatam docet C 17, 1. — — intutam patiominere H I 48, 17. — — magna clades atq. calamitas oppressisset C 39, 4 (rei p. obrundendae consilium caput C 10, 4). — — occupavere J 31, 12. seq. remq. p. perditum irent C 36, 5. rem p. perturbare C 18, 4. domos villas — pluris quam rem p. fecistis C 52, 5. rem p. hosti prodidere J 31, 18. — — praedae, non libertati repetitam H I 35. — — haec dei saepe — servavere C 52, 28. qui rem p. eorum tractarent C 51, 28. placide modesteq. inter se rem p. tractabant J 41, 2. rem p. precio vexare soliti C 50, 1. *Conr.* neque aliter rem p. et belli finem ait H I 41, 24. ad rem p. stadio latus sum C 3, 3. — — damna atq. dedecora pervenerint J 31, 19. contra rem p. conturare C 18, 1, 30, 6. — — sentire C 26, 4. — — facere C 50, 3, 51, 43. inpetus fit in vaenam rem p. C 52, 23. merita in rem p. H I 10. non sua ignavia set ob rem p. in hostium potestate J 112, 3. ob rem p. fuso sanguine H II 96, 2. eum per amicitiam perq. rem p. obsecrat J 58, 5. armis recepta re publica C 11, 4. sibi perdita re p. opus esse C 31, 7. re p. indigni habitus H I 48, 5. indigna — re p. H II 41, 8. domi belliq. lupeditissima re p. H II 41, 6. a re p. aetate procul habendam C 4, 1 *cont.* J 4, 3. — — foedum hominem procul esse volebat C 19, 2. — — nostrā aliena sententia C 51, 17. non ea consilia de re p. habuissent

C 52, 31. panes de re p. loquar J 85, 44. de re p. vostra — paucis accipe J 110, 6. — — — nihil esse pactum H I 20. in re p. praestat benefici quam aulifici inaequum esse J 31, 28. pro re p. inimicitias suscepi H II 41, 4. — — — vovco dedoq. me H II 41, 10. omnis cura rerum publicarum J 3, 1.

rescindo. pluteos rescindit H IV 56. consulta et decreta rescindi J 11, 5. iura belli rescindi H I 48, 14.

resisto. veterari — instare, illi hant timidi resistunt C 60, 3 *cont.* 60, 5. J 51, 1. 59, 3. 60, 7. neque a fortissimis infirmissimo generi resisti posse J 67, 2. firmiter ad resistendum H IV 61, 16. factioni inimicorum resistere nequiverit C 31, 2. resistentibus conlegis J 37, 2. Huic rogationi aperte resistere non poterant J 40, 2.

respicio. eo tacitus respiciens J 35, 10.

respondeo. Ad haec Q. Marcus respondet C 34, 1. J 72, 1 (placide). pro tempore benigne — dit J 11, 1 *cont.* 11, 6. 22, 2. 85, 16. 26. 109, 1 *bis*. 3. legati paucis — deat J 15, 1. postquam haec dixit neque Mari animus flectitur, respondit J 61, 3. legatis hoc modo respondetur J 101, 4. Ing. respondere iussus est J 31, 1. quem — aruspices ex prodigiis respondissent eruentum fore C 47, 2.

restinguo. incendium meum ruina restinguam C 31, 9.

restituo. Hiempsalem in regnum restituentis H I 39. restituito exercitu H IV 61, 15. ordines restituit J 51, 3. tribunicia potestas restituta est C 38, 1 *cont.* H I 48, 14. legis praesidium, quod praetoris iustitias eripuit, restituatis C 31, 5. plebi sua restituere J 31, 8. quae merentis sum — restituo H I 41, 18. iura quaedam tribunis restituit H III 61, 8.

resto. urbem diu restantem H I 75. restantes ei includebant H III 67, 15.

reticeo. neque reticere quae audierat C 23, 2. sin reticeat J 33, 4. *susp.* J 85, 26.

retineo. satis habebatis animam retinere J 31, 20. metus — in bonis artibus civitatem retinebat J 41, 2. neu malis alienos adiungere quam sanguinae connuetos retinere J 10, 3. si maiore cura dominationem illi retinuerat H III 61, 28. omnia retinendae dominationis honesta H I 41, 8. ferociam animi in voltu retinens C 61, 3. firmos eminus pugnando retinere J 51, 5. hostem ab inepto retinere J 55, 8. imperium facile eis artibus retinetur, quibus initio partum est C 2, 4. si ista quae amplexantur retinere vultis C 52, 5. legum cultusq. pleraq. eo facilius retinebant J 78, 4. libertatem per manus retinebant J 31, 22. nostros asperitas et insolentia loci retinebat J 50, 6 *cont.* solet in illis locis tempestas retinere J 70, 6. bene parva vix retinemus C 51, 42. regnum armis retinendum J 21, 1. relicta gloriosius retinebat H I 55. res — si pertinaciter retinebunt H III 61, 17. prope adeptam victoriam retinere J 101, 9. eum in viaculis retinendum C 48, 6. vos inermes retinet H I 48, 18.

retracto. vos amittentes et retractantes verbis H I 48, 3.

retraho. retractum ex itinere C 39, 5. 58, 3. — ex fuga C 47, 4.

reus pecuniarum repetundarum C 18, 3. sit reus Bomilear J 35, 7. ipse cultus rei H I 81.

revoco. tardius revocati proelio excesserant C 9, 4.

revorto. id malum in civitatem reverterat C 37, 11. ipse reverti domum decrevit J 8, 2. in castra eum exercitum revertitur J 58, 7. reversi postero die H IV 4.

rex J 5, 4 *bis*. 8, 1. 9, 3. 11, 1. 12, 5. 13, 17. 15, 1. 5. 16, 3. 25, 2. 27, 1. 4. 29, 2. 5. 31, 1. 33, 3. 34, 1. 35, 5. 36, 3. 37, 3 *bis*. 4. 38, 6. 10. 46, 4. 5. 47, 4. 51, 4. 5. 7. 56, 2. 3. 6. 59, 1. 60, 5. 61, 3. 62, 2. 70, 1. 2. 71, 4. 74, 3. 75, 5. 76, 1. 80, 3. 83, 2. 88, 3. 90, 1. 92, 6. 102, 2. 3. 103, 7 (regis sui ut 112, 1). 104, 3. 4. 106, 3. 4. 111, 1. 2. 112, 1. H II 49, 50. III 34. V 4. Iugurtha rex Numidarum J 5, 1. a rege Dardanorum Mida H III 40 *cont.* IV 61, 5. regis Antiochi H IV 61, 11. regis Apionis H II 39. rex Bocchus J 19, 7. 62, 7. 74, 1. 80, 3. 102, 5. regis Hiempsalis J 17, 7. rex

Leptasta II II 26. **regis Mithridatis** H I 18. **regem Ptolemaeum** II IV 61, 10. **cum rege Perse** C 51, 5. **Person** regem J 81, 1. **Alexandro regi** II III 7. **paulo** **aut** **rex** **genere fama atq. copiis potens** J 14, 7. **rex maximus** in hac terra et omnium quos novi J 110, 1. **procul ab imperio regis** **setatem agebant** J 78, 4. **inpune quae lubet facere id est regem esse** J 31, 26. **Massivam regem, ingentem virum, Masinissae nepotem esse** J 65, 3. **regem armis quam munificentia vinci minus flagitiosum** J 110, 5. **ex rege miserum servorum effecere** II IV 61, 8. **reges** C 2, 1, 7, 2, 10, 1 (magis ut II IV 61, 20). 53, 3 (opulenti). J 14, 5. 21, 2, 4, 35, 1, 43, 4, 65, 2, 80, 6, 82, 1 *bis*, 87, 4, 88, 2, 98, 2, 5. II I 73. **regum atq. imperatorum virtus** C 2, 3. **reges populiq.** C 6, 4 *cont.* 51, 4. J 31, 9, 84, 2. **cum nationibus populis regibus** II IV 61, 5. **nationes an reges** J 14, 17. **provinciae reges** II I 41, 13. **reges tetrarchae** C 20, 7 *cont.* II IV 49. **quos po. Ro. reges adpellavisset** J 63, 2.

Rhodii C 51, 5.

rogatio. —onem ad populum promulgat, uti — J 40, 1. **Huic rogationi — aperte resistere non poterant — impedimenta parabant** J 40, 2. **plebes quanta vi rogationem inasserit** J 40, 3. **perlata rogatione** J 32, 5. **ex Mamilia rogatione** J 40, 4.

rogito. mulieres — rogare, omnia pavere C 31, 3.

rogo. **primus rogatus sententiam** C 50, 4 *cont.* 5, 52, 1. **populus a tribuno pl. — rogatus, quem vellet cum I. bellum gerere** J 73, 7. **ad magistratus rogandos** J 29, 7. **cum ex Mamilia rogatione tres quaesitores rogarentur** J 40, 4. **unumquemq. hortatur rogat, uti — C 59, 5 cont. J 106, 2.** **ab Metello missionem rogat** J 64, 1. **amicitiam societatemq. rogatum misquant** J 77, 2. **multis rogantibus — dare beneficia** J 90, 2. **per liberos tuos rogatus** C 35, 6.

Romulus. saevus iste Romulus II I 41, 5.

rudis. **ne rudes cum bello melioribus manus consererent** J 40, 2. **rudis aenea et ignarus belli** J 96, 1.

ruina. incendium meum ruina restinguam C 31, 7.

rumor. **is r. clemens erat** J 22, 1. **quaestio excreta ex rumore et lubricae plebis** J 49, 5. **in maius more rumorum audivit** H II 70. **senatum rumoribus vulgi exagitatum** C 29, 1. **rumoribus adversa in pravitatem — declinando conrumpebant** II II 30.

rumpo. rupti aliquot montes H II 43.

ruo. **ruuntq. pars magna — telis** H II 52. **ruere ad portas** H II 58. **in flumen ruabant** H II 63.

rupes. rupis aspera C 59, 2.

rursus. **primo Metellum rati — rursus Ingartham arbitrati** J 69, 1. **rursus in Nonas Februarias consilium cneidis transtulerant** C 18, 6. **r. convocat** C 27, 3. **postquam civitas corrupta est, rursus res p. magnitudine sua vitia tolerabat** C 53, 5. **regredi, rursus aliis, post aliis minari** J 55, 8. **rursus coepit flectere animum** J 62, 8 *cont.* 103, 1. **rursus uti antea proximos — corrumptit** J 97, 2. **r. imperator contra postulata B. nuntios mittit** J 83, 1. **vos r. mihi patriam dedistis** H II 41, 4. **inopia r. ambos incessit** H IV 61, 15. **r. iumenta nauti** H IV 3. **r. bellum coepi** H IV 61, 13. **r. tamquam ad integrum bellum cuncta parat** J 73, 1. **exercitu r. admoto** H I 48, 10. **r. adversus Deos penatis manus armare** H I 48, 20.

Ruse J 104, 3.

Rutilius, P. J 50—52, 86, 1.

sacer. **sacra profanaq. omnia polluere** C 11, 6. **sacra via** H II 40. **in sacris sollempnibus** C 22, 2. = Mons sacer H I 9.

sacerdos Vestae C 15, 1.

sacerdotium. *Pho.* C 21, 1. J 31, 10.

sacrilegus C 14, 3: **paricidae sacrilegi.**

sacro. **arae atq. alia deis sacra** H I 22. **sacrata corpora** H II 65 *corr.* **deis sacra instrumenta** II I 88.

Saenius, L. C 30.

- saepe.** quam s. optastis C 20, 14. 47, 2. 51, 6. J 4, 5 (s. ego audivi). 31, 6. 79, 4. 83, 3. II II 41, 10. hanc rem p. saepe in maximis periculis servare C 52, 28. Saepe maiores — opitulati sunt, saepe ipsa plebes — C 33, 2. satis saepe iam fortunam temptatam J 62, 1 *cont.* 82, 1. saepe antehac (*cont.* saepe antea J 91, 1. 107, 1. 112, 3) fidem prodiderat C 25, 4. J 93, 1. 105, 4. 18, 7. qui bello saepe praeclari fuerant J 39, 1. Gaetulos — saepe adgressus in itinere fuderat J 88, 3. cum singulis multa saepe egerat C 20, 1 *cont.* 25, 1. Bocchus nuntios ad eum saepe miserat J 88, 5. ut saepe nobilitatem, sic ea tempestate plebem insolentia ceperat J 40, 5. multum ipse pugnare, saepe hostem ferire C 60, 4 *cont.* J 7, 4 (et saepe). 27, 1 (ae saepe). 34, 1. 45, 2. 72, 2. 74, 1. 113, 1. saepe ad vos oratum mitto J 24, 2. morbus haut s. quemquam superat J 17, 6. haut s. auxili egeas J 31, 29. saepe eo tacitus respiciens J 35, 10 *cont.* H V 14. ieti s. fragmentis navium II III 21. haec — s. dicundo J 32, 1. = **saepius** — quam C 9, 4. 25, 3. saepius eadem postulanti J 61, 4 *cont.* 91, 2. saepius fatigatus leuitur J 111, 3. — fortunam quam **saepissimum** experiretur J 63, 1. = **saepe numero** — verba feci, saepe questus sum C 52, 7. sciebam saepe numero — contempsisse, cognoveram — ad hoc saepe fortunae violentiam toleravisse C 53, 3.
- saepio.** vel ferro saeptis II I 41, 15.
- saevio.** saevire fortuna ac miscere omnia coepit C 10, 1. mare saevire ventis coepit J 78, 2. repente visus saevire Tugus II i 71.
- saevitia.** tanta s. facueratorum atq. praetoris fuit C 33, 1. II. ob saevitiam suam interfectum J 15, 1. tanta temperantia inter ambitionem saevitiamq. moderatum J 15, 1. hostium saevitiâ periturum J 7, 2. quae belli s. esset C 51, 9. saevitiâ temporis J 37, 4. Quibus agitata saevitiis II I 9. *Dob.* II II 40.
- saevos.** mare saevom inportuosum J 17, 5. omnia saeva patiebamur J 11, 10. imperia saeva C 19, 5. saevissimo imperio J 100, 5. ortus longe saevior Catulus II III 61, 10. saevissimis Numidis J 65, 3. inter saevissimos hostis II II 96, 5.
- sagittarius.** J 46, 7. 10, 6. 100, 2. 105, 2. hostem tormentis sagittariisq. — terrere J 91, 3.
- sagum.** ut Metello in sagum telum venirent II II 17.
- Saguntini.** II II 21. **Saguntius.** II II 22.
- sal.** nepte saltem querebant J 89, 7.
- Sallentinum promunturium.** II IV 18.
- sallo.** relicta endaverum sallerent II III 6.
- salto.** psallere saltare elegantius C 25, 2.
- saltuosus.** — a loca J 38, 1. 51, 3.
- saltus.** eum alacribus saltu certabat II II 11. = **saltum** insidentis II I 108. per idoneos saltus II II 15. saltibus occupatis II II 20.
- saluber.** salubri corpore J 17, 6.
- salus.** spem salutis in solitudine aut fuga habere J 55, 1 *cont.* in fuga salutem sperare C 58, 16. non sociis saluti fore J 33, 4. in summo periculo suam salutem fore J 77, 1. dedecore potius quam manu salutem quaesiverat J 39, 1. quotiens ductu meo vobis salus quaesita est II II 96, 1. contra rem p. et salutem omnium facturum C 51, 43. multa Pomptinum de salute sua obstatus C 45, 4. pro salute certare J 91, 5. II 4, 2. pro vostra salute vitae finem fecerim II II 41, 9.
- saluto.** sicuti salutatum introire ad Cic. C 28, 1 *cont.* II i 99. salutare plebem J 4, 3.
- salvus.** non aliter salvi eritis II I 41, 17. — satia' salve II I 23.
- Samnites.** C 51, 38.
- sanctitas.** illis ingenua est s. regii nominis II V 1.
- sanctus** vir J 109, 4 *cont.* 85, 40. II I 92. i 113. neq. sanctum aut infandum quicquam fuit irae barbarorum II III 67, 17. nihil pensi neque sancti habere J 41, 9.

- sanguis**, pop. Romanum suimet sanguinis mercede circumveniendum II I 41, 25. humani corporis sanguinem vino permixtum C 22, 1. ne illi sanguinem nostrum largiantur C 52, 12 *cont.* — vostrum praebentis II III 61, 17. ut sanguinem meum quam omnia malit J 24, 2. regnum Numidiae per ocellus et sanguinem familiae nostrae tabescere J 14, 25. gladium sanguine oblitum J 101, 6. humus infecta sanguine J 101, 11 *cont.* H I 41, 14. cum arae — sanguine subplicum foedarentur II I 22. totiens ob rem p. fuso sanguine H II 96, 2. locum multo suorum sanguine defensum H III 70. milites quorum sanguine Tarulae — divitiae partae sunt H I 41, 21. quos manus sanguine civili alebat C 14, 3. semperne in sanguine ferro fuga versabitur J 14, 9. quidquid sine sanguine civium ulcisci nequitur J 31, 8. sanguine coniunctos J 10, 3.
- sanus**. histrionis vix sani H II 35. = **sane**. belli sane sciens H II 71 *cont.* I 33. Ac sane — J 7, 5. et sane J 42, 2. 100, 5. sine gravi cuiusq. expectatione neque sane ambitu publice H I 53. senatus nihil sane intentus C 16, 15. haut sane — C 37, 9. 53, 5. sint sane liberales C 52, 12. quae sane fuerint nostrae iniuriae J 21, 6. Set sane fuerit regni paratio plebi sane restituere J 31, 8.
- sapient** nemo pecuniam concupivit C II, 3. Metellum in ea difficultate magnum et sapientem virum fuisse J 45, 1. secundae res sapientium animos fatigant C II, 8. quae pessimi et stultissimi decerevere, ea bonis et sapientibus faciunda sunt H I 48, 1.
- sapientia**. maior sapientia in illis fuit C 51, 42. satis eloquentiae, sapientiae parum C 5, 4. ingenium sapientia validum C 6, 6. quia sapientia prior es J 10, 7.
- sapor** inxta fontis dulcissimos H IV 13.
- sarcina**. —as colligere J 97, 4. —is abiectis J 91, 2. iumentas —is levare J 75, 3. ex —is paludamenta extare H III 70.
- Sardinia** H II I et 4. 10. Sardonica herba H II 2.
- Sardus** H II 2.
- satelles**. si equites Romani satellites Numidae traderentur J 65, 2. satellites (Sullae) II I 41, 2. 12. 21 *cont.* 48, 7.
- satias**. frumenti ex gravi inopia satias facta II II 29.
- satietas**. nondum etiam vos dominationis eorum s. tenet J 31, 20.
- satis**. non tot exercituum clade — satiatas II I 41, 5.
- satis**. amicorum neque nobis neque enigmam satis fuit J 102, 7. neque mihi s. consilii H I 48, 2. s. eloquentiae C 5, 4. neq. in amicis s. praesidi est J 35, 4. virorum atq. armorum s. J 92, 7. verborum s. dictum est H III 61, 25. de coniuratione s. dictum C 19, 6 *cont.* J 19, 8. pro victoria s. iam pugnatum J 54, 1. s. quaesitum erat nomini H I 41, 26. s. habeatis animam retinere J 31, 20. ut ea exercitui satis superq. foret J 75, 7. s. illa fuerint H I 41, 9. quis mihi cruciatus s. est H II 41, 3. bono **satius** est vici quam — J 42, 3. quis s. tantum fuerat H IV 69. nobis s. cognitum est J 82, 3. ubi legati s. confidunt J 13, 9. neq. s. conpertum habebat C 29, 1. s. credere C 31, 2. J 72, 2. 106, 3. H I 47. ubi s. explorata sunt quae voluit C 17, 2. cupienti nihil s. festinatur J 61, 6. nequeo s. mirari H I 41, 2. III 61, 9. neque illos timor s. muniverat J 57, 6 (s. munitae J 61, 1). ipsa se virtus s. ostendit J 85, 31. castello medioeri s. pateus J 92, 5. s. placebant C 2, 1. J 64, 2. 66, 4. 74, 1. s. providere non poterat J 90, 1. mihi s. spectatum est H III 61, 23. neque virtus neq. arma s. legere J 97, 5. res gestae s. amplae magnificaeq. C 8, 2. s. clara vobis sunt II II 96, 6. nihil s. firmum contra M. J 80, 1. viro s. fortunata C 25, 2. vix s. gratus videar H II 41, 5. s. honestas spes C 35, 4. et — haut s. modoratus animus J 42, 2. res eorum s. prospera satiq. polleus C 6, 3. s. providens J 28, 5. s. tuti H I 41, 17. 18. s. saepe iun. J 62, 1. s. mature illum petiturum J 64, 4. s. placide verba facit J 83, 2. s. providenter exornat J 90, 1. s. impigre occiso pedite J 101, 6. **satias** pium tutum sit II IV 61, 1. **satias** salve II I 23.

- satisfactio.** defensionem non statui parare, — onem — proponere decrevi C 35, 2.
- satura.** quasi per saturam exquisitis sententiis J 29, 2.
- Saturninus.** Saturnini satellites H I 48, 7.
- saucio.** alteri alteros — arc J 60, 1. plerosq. tantum modo — nre J 94, 6. eminus — abantur J 59, 4. optimum quisq. cadere nut — ari J 92, 9. ut M. Icti tragulae — aretur H II 20. sauciata corpora *cj.* H II 65.
- saucius.** — os reficit J 51, 1. integros pro — is accersere C 60, 4. equi — i consternantur H I 96.
- saxus** mons J 92, 5.
- saxum.** Scyllam saxum esse H IV 21. saxa ingentia — per pronum incitabantur H III 22. in proximos saxa volvere J 57, 5. mulieres pro tectis — a mittere J 67, 1. saxo capita adhibebantur H II 61. — n ingentia fluctus trahat J 78, 3. — a laqueis vinciebat J 94, 2. inter — a reptis coeleas J 93, 2. ilex conherat inter — a J 93, 4. nisus per saxa J 93, 4. emincubitus — is nisus J 93, 4.
- scævus** iste Romulus H I 41, 5.
- scala.** mnae atq. alterae scelae conminutae sunt J 60, 7. scelas pares moenium altitudine H IV 55. scalis adgredi J 57, 5. — egressi J 60, 6.
- scapha.** per tot scaphas, quas — miserant H III 11.
- sceleratus.** nefario consilio sceleratorum civium C 52, 36. dum paucis sceleratis parent C 52, 12. = homo omnium **sceleratissimus** J 14, 2. homines — issimi J 31, 12. 21. pariter te errantem et illum sceleratissimum persequi J 102, 5.
- scelustus.** homines scelestos et factiosos C 51, 32. mali atq. scelesti C 52, 15. scelestos magis quam miseros H I 95. scelestis nuptiis C 15, 2. scelestum inposuerat servitium H III 61, 9. = **scelestissimi** hostes H II 96, 1. IV 61, 2.
- scelus.** ne plus apud vos valet P. Lentuli et ceterorum scelus C 51, 7. ut Iugurthae scelus condonaretur J 27, 2. atrocitate sceleris eorum C 22, 3. sibi tanti se. conscius C 34, 2. sceleris eorum, hant ignarum H IV 61, 10. per sceleris inhumanitatem tutus est H I 41, 6. magnitudo sceleris C 51, 8. manifestus tanti se. J 35, 8. facinus memorabile sceleris atq. perieni novitate C 4, 4. sceleris eorum obliiti C 51, 15 (obliiti scelerum Cinnae H I 48, 19). populares sceleris sui C 22, 1. regnum eius sceleris sui praedam fecit J 14, 11. praemia sceleris adeptum se videt J 20, 1. socios sceleris sui J 33, 3. ut se. atq. perfidiae Boecii testis adesset J 107, 2 *conf.* H I 41, 1. quae sceleri et periciduo suo nomina inludit H I 41, 24. cetera vita eorum huc se. obstat C 52, 31. sceleri eius obvianis esse J 22, 4. ne tantum scelus inipunitam amittatis J 31, 25. neque apud illius tantum se. inultum relinquentum J 106, 6. animus ad inceptum se. rnpiebatur J 25, 7. non mo ob scelus enesum H II 41, 2. fratri per scelus vitam eripuit J 14, 15 *conf.* H I 41, 7. per summum se. omnia sociis adimere C 12, 5. nolite pati cuiusq. regnum per se. crescere J 14, 7. regnum Num. per scelus et sanguinem familiae nostrae tabescere J 14, 25. id facinus non avaritia neq. scelere consulis admissum J 91, 7. intoleranda audacia, scelere atq. perfidia se. eferens J 14, 11. quorum potentia aut scelere cuncta ea gesserat J 33, 2. regem errasse et Iugurthae scelere lapsum J 101, 4. omnia subplicia scelere meo vici H II 41, 3. metum ab scelere suo ad ignavianam vostram transtulere J 31, 14. ia maximo se. deprehensis C 46, 2. pro alieno se. et facinore — nitebatur J 15, 2. ne super tali se. suspectum sese haberet J 71, 5. conscientia scelerum C 5, 7. H I 48, 7. se. et contumeliarum omnium finis sit H I 41, 9. — inipunitas J 31, 19. — licentiam H I 48, 9. quod scelerum illius vel maximum est H I 41, 18. mercedem scelerum H I 41, 12. ut Iugurthae scelerum ostentatui essem J 24, 10. cuius sceleribus tanta praemia tribuistis H I 48, 7. neq. suamet ipse scelera occultare C 23, 2. scelera in patrem fratresq. ostendit J 33, 4. paucorum scelera patefacere J 12, 1. Iugurthum ob scelerum invidia cum metu arguet J 35, 2. sceleribus suis ferox atq. praecelarus est 14, 21.

- seca.** —is ad ostentationem histrionum fabricatis II II 23, 2.
- scientia militiae magna** J 63, 2.
- scilleet.** — insontis sicuti sontis — iugularo: sc. ne per otium torpescerent manus aut animus, gratuito potius — crudelis erat C 16, 3. *Pro set restitutum* C 51, 27 *vid. Conn. p. 66 sqq.* ne — in miseria convortet. Sc. res ipsa aspera est, set vos non timetis enim C 52, 28. An uti vos infestos — faceret? Sc. quem res tanta — non permovet, enim oratio indecens C 51, 10 *cont.* H I 41, 21. solitus ita dicere — sibi nimum — accendi: sc. non ceram illam — tantum vim in sese habere, set — J 4, 6. Quod — sibi adrogant, id mihi — non concedunt: sc. quia imagines non habeo — J 85, 25. *C. iron.* H I 41, 17. siu ea contomuit, sc. existimabit — J 31, 19. nbi illa formido — decessit, sc. ea quae secundae res amittit — incescere J 41, 3. reputate — si quem ex illo globo mittatis, sc. ut ignarus omnium trepidet J 85, 10 *cont.* II I 30. nisi forte profecti sunt, egregia sc. mercede II I 41, 23. pauci ferocis decernunt, sc. ignari humanarum rerum J 104, 2. Fortuna pleraque regit, cui sc. placuit (*al. placuisse*: J 102, 9. *Susp.* J 113, 3. At scilicet eos — gratum ab eo peperisse H I 48, 5.
- scindo.** Italia — scinditur in duo promunturia H IV 18. medium spatium — per angustiam sciasum H IV 20.
- scio.** se nihil amplius scire quam legatos C 47, 1. iussus quae sciret edicere C 48, 4. si quid — deliquere, pauci sciunt C 51, 12. scio fuisse nonnullos C 14, 7. 53, 3 (*sciebam*). J 85, 1. H IV 61, 16. certo scio C 51, 16. J 9, 2. *sq. membro finito susp.* II III 31: non tu scis —. scitis, quantum cladem — attulerit C 58, 4 *cont.* J 102, 11. ego scio, qui — legere cooperint J 85, 12. nihil me sciente frustra voles J 110, 4. — **scius** locorum J 85, 45 *cont.* 97, 3. — belli H II 71. *susp.* J 97, 5. regionum scientissimi J 100, 3.
- Scirrus** (*al. Scyrus*) H I 41, 21.
- scite.** parum sc. convivium exorno J 85, 39.
- scorpic.** epistulam — scorpioue in castra misere II III 36.
- scortum** C 7, 4. 14, 6.
- scriba** Cornelius H I 41, 17. scr. Sertori Versius — scr. Maecenas H III 4.
- scribo** (*scriberat var. scr.* J 65, 1). Plura cum scribere vellem C 35, 5 *cont.* J 24, 4. haec quae scripsi J 24, 9. uti Romanum ad suos necessarios asportare in Metellum de bello scriberent J 65, 4. fessus scribendo mittendoq. legatos H II 96, 2. litterae, in quibus scriptum erat G. Manlium — cepisse C 30, 1. earum exemplum iufra scriptum est C 34, 3 44, 5. orationem scriptam edidit C 31, 6. qui facta aliorum scripsere C 3, 1. res gestas scribere C 3, 2. bellum scripturus sum J 5, 1. *inc.* H I 4. quem M. testamento secundum heredem scripserat J 65, 1. milites scribere J 43, 3. 84, 5. 86, 2. exercitui supplementum J 39, 2. exercitus scribitur J 27, 5. prius quam legiones scriberentur C 32, 1.
- Scribonii.** G. Scribonius Curio H I 52. II 33, III 8. 61, 10. IV 68.
- scrinium** cum litteris C 46, 6.
- scriptor** et actor rerum C 3, 2. scriptorum magna ingenia C 8, 3. — invidia H I 55.
- scrutor.** scrutari abdita loen J 12, 5.
- scutum.** arcem, ubi signa erant J 67, 1. scuta — Numidiae ex coriis J 91, 1. inopia scutorum H IV 1.
- Scylla** H IV 21.
- Scythae** nomades H III 51. **Scythicus** arcus H III 41.
- secedo.** in aditam partem secessit C 20, 1. plebes a patribus armata secessit C 33, 3. H III 61, 1.
- secessio.** nihil vi, nihil secessione opus est J 31, 6. per secessionem armati Aventinum occupare J 31, 17. non arma neque secessionem II III 61, 17.
- secretus.** relicua cum Senuro secreta transigit J 29, 5. — ibiq. **secreto** movuit J 8, 2.

secundum ea si desideranda erant, uti — J 11, 3. qui secundum poenula alias res mereantur II i 88 *susp.*

secundus. Bello Punico secundo J 5, 4. II i 18. secunda vigilia II III 67, 4. in secunda (aere) II i 44. secundus heres J 65, 1. = **secundo** mari prima Curena est J 19, 3. = omnia **secunda** et obediencia sunt J 14, 19. secunda in ensium declinando II III 30. *Id. res.*

securus ire II i 86 *ej.*

secus. concurrentibus virile et muliebre secus omnibus II II 23, 1.

secus. quibus haut multo secus quam ferro noceri poterat II III 67, 1. neque eis secus atq. aliis armis — muniti J 105, 2. solet in illis regionibus haut s. atq. in mari retinere J 79, 6. neq. s. atq. iter facere, castra munire J 100, 4. rem haut s. difficilem J 92, 4. bellum temptatum antea s. cesserat J 20, 5. Quod ubi s. procedit J 25, 10.

sedeo. sedenti — venienti II II 23, 3. tumuli sedere II II 43.

sedes. Scythis planstra sedes sunt II III 51. quas nox coegerat sedes habebant J 18, 2. incertis sedibus vagabantur C 6, 1. quid defensum, nisi suae eniq. sedes II i 41, 4. plebei patrias sedes occupavero II i 41, 12. parentes — militum — sedibus pellebantur J 41, 8.

seditio. neve ex sua contentione oriretur C 31, 2 *cont.* J 6, 3. 72. 1. plurimae turbae, seditiones et ad postremum bella civilia orta sunt II i 10. a Ti. Graccho seditiones graves coepere II i 11. inter so iuxta seditionem orant II III 67, 11. ob — onem provinciam adeptus est II i 48, 1. Fimbriana — one II II 49. seditionibus rem p. exagitaverant C 51, 32. — tribuniciis res p. agitabatur J 37, 1. — omnia turbata sunt II i 48, 1. turba atque — onibus sine cura aluntur C 37, 3. non prolatundis — onibus nos in sollicitudine adtineas II i 48, 16. quis quies in — onibus, in pace turbae sunt II i 48, 7.

seditiosus II i 18, 16. vulgus seditiosum atq. discordiosum J 66, 2. magistratus seditiosi vulgus exagitare J 73, 6.

sedo. sedare motus J 33, 3. animus neq. vigiliis neq. quietibus sedari poterat C 15, 4. flammam — crescere neq. prius sedari J 4, 6.

segnis. hominis segnior fit, ubi neglegens J 31, 28. segnior — cura II i 51 (*cf. Lit. XXXV 40*). oppidani nihilo segnius parare bellum J 75, 10.

Seleucia II IV 61, 19.

sella. uti sellam iuxta poneret more regum J 65, 2. adsurgere sella II V 13.

semel. impugnati semel iam II IV 61, 12.

semianimus. corpus — unum II III 67, 16.

semirutus. — a moenia II II 22.

semisomnus. — os partim, alios — fugant J 21, 2.

semper illis reges — vectigales esse C 20, 7 *cont.* J 77, 3. qui semper damos — plaris quam rem p. fecistis C 52, 5 *cont.* 25, 3. qui curus acceptusq. ei s. fuerat J 12, 3. nunquamne familia — quieta erit? semperne in sanguine — vorsabitur J 14, 9 *cont.* 110, 4. hortari uti s. intenti paratiq. essent C 27, 2. ea misericordia senatum semper fuisse C 31, 1. s. in civitate quibus opes nullae sunt bonis invident C 37, 3. quod iuvat, id semper faciant J 85, 41. res humanae — fluxae et mobiles s. in adversa mutantur J 104, 2. ingenium humanum inquiet atq. indomitum s. in certamine — agit II i 7. s. nimis alta cupiebat C 5, 5. avaritia s. infinita insatiabilis est C 11, 3. imperium s. ad optimum quemq. a minus bono transfertur C 2, 6. s. eis aliena virtus formidulosa est C 7, 2. s. in proelio eis maximum periculum est, qui maxime timent C 58, 17. s. querebatur de ignavia sociorum C 43, 3. s. in potestatibus eo modo agitabat J 63, 5.

Sempronii. Ti. Sempronius Gracchus II i 11. *et G.* — ● J 41 *sq.* = **Sempronia** C 25, 40, 5. = lex Sempronia J 27, 3.

senator C 18, 7, 28, 1, 30, 1, 37, 6, 39, 5, 47, 4. II III 4.

senatorius. seuntorii ordinis C 17, 3. J 62, 4, 101, 1.

senatus illi quamquam adversus erat, de nullo negotio alimere audebat J 81, 3. — de bello eorum accepit J 21, 4. — auctoritate ad ea patranda

- adnitebatur** J 43, 4. — **deditionem adprobat** II II 69. — **quae censuerat** II 191. — **illi vitam et sua omnia concederet** J 61, 5. — **decernit** C 29, 2, 47, 3, 48, 6, J 39, 3, 55, 2, 73, 7, 81, 3. — **provinciam dederat** C 19, 2. — **utrisque datur** J 13, 9. — **in Catonis sententiam discesserat** C 55, 1. — **existimat** C 51, 43. — **frequens** C 17, 3, 56, 4. — **belli Lepidani gratiam fecerat** II III 63. — **nihil sane intentus** C 16, 5. — **inducit (hostis)** C 36, 2 *cont.* 44, 6, 50, 4. — **populum tunc** J 27, 3. *s.* **populi Romani** C 34, 1. *s.* **populus**, **Ro.** J 9, 2, 21, 1. *s.* **et po. Ro.** — **solet** J 104, 5, 111, 1, **populus et senatus Rom.** — **tranebant** J 41, 2. **iussa senatus aut populi susp.** J 112, 3. **senati in nonnullis melioribus libris inventum his locis:** **senati decretum** C 30, 3, 36, 5, 51, 36, 53, 1, J 28, 3, 40, 1, II i 93. **senati auctoritas** C 38, 3 (*in peioribus libris*). J 22, 2, 31, 25. **senati verbis** J 25, 11. **at senatus populiq. verbis** J 21, 4. **senatus partium** C 37, 10. — **factionum susp.** J 41, 1. **ex senatus consulto** C 12, 3. **senatus specie** C 38, 2 (*am. E. i. pro var. scr.*). **senatus magna pars** C 53, 1, J 15, 2. **dubitationem et moras senatus** J 30, 5. **senatus princeps** J 25, 4 (*at. in senatu*). **iram senatus** J 21, 7. **iussa senatus susp.** J 112, 3. **senatui populoq. Ro. carus** J 9, 2. **de ceteris senatui curae fore** J 26, 1. **senatum accensere** C 40, 3. — **eo advocat** C 16, 6. *Pal. consulo.* **senatu convocato** C 50, 3. **senatum criminari** C 38, 1. — **docere** C 48, 4, J 13, 3. — **obtestamur** C 33, 6. **ad senatum adductus** C 48, 3. — **legatos mittere** J 28, 1, 102, 14. — **referre** C 29, 1, 51, 43. **apud senatum verba facere** J 103, 7. **in senatum venit** C 31, 5. **quae genera hominum in senatum pervenerint** J 4, 4. **ea potestas per senatum magistratui permittitur** C 29, 3. **senatu movere** C 23, 1. **ab senatu petere** C 31, 1, J 15, 1, 35, 2. — **mitti** J 25, 5. **iussus a senatu** J 35, 9. **egredienti ex senatu** C 19, 1. **singulos ex senatu ambiundo** J 13, 8. **in senatu haec aguntur** C 50, 1 *cont.* J 27, 1. — **litteras recitavit** C 30, 1, 34, 3. — **quorum auctoritas pollebat** J 13, 7. — **potens** J 16, 2. — **vicit pars illa** J 16, 1. — **questus sum** J 24, 9. — **verba faciunt** J 85, 21.
- senectus** **plerosq. dissolvit** J 17, 6. —, **per se gravis, curam duplicat** II II 41, 2. **ubi adolescentiam habuero. ibi senectutem agant** J 85, 41.
- senectus.** **senecto corpore** II IV 63. — **eta aetate** II i 115.
- senesce.** **mors prohibetur, senescunt vires** II III 61, 19. **omnia aucta senescunt** J 2, 3. **moveri quam senescere omnia malebat** J 35, 3.
- senium.** **in senio cf. Orell.** II II 41, 9.
- sententia** **eius non crudelis, set aliena a re p.** C 51, 17. **Earum (litterarum) sententia haec fuit** J 9, 1, 21, 1. **sententiam dixerunt** C 51, 9. — **regis sui exquireret** J 112, 1 (*cont.* **quasi per sententiam sententiam exquisitis** J 20, 5). — **eius laudant** C 53, 1. — **rogatus** C 50, 1, 5, 52, 1. **senatus in Catonis — am discessit** C 55, 1. **in — iam Neronis iturum se** C 50, 4. **in-sanum — sua sententia** II i 37. **quum ob rem in sententia non addidisti** C 51, 21. **maneat in sententia** II i 18, 16. **quae postq. ex sententia instruit** J 38, 4 *cont.* 43, 5. **sanctus vir et ex — ia ambobus** J 109, 4. **ex eius — ia insidias tendit** J 113, 4. **ne ex animi mei sententia nulla oratio laedere potest** J 85, 27. **sententias nonnullorum necum repato** C 52, 2.
- sentina.** **ei Romam sicut in sentinam confuxerant** C 37, 5.
- sentio.** **ne falsa suspitione alienatum esse sentiebam** C 35, 3. **ne contra rem p. sentiret** C 26, 4.
- seorsum** **ab rege exercitum dactare** J 70, 2.
- separatim** **sibi quisq. consilium capitis** C 52, 23.
- sepelio.** **gubernatore illic sepulto** II IV 21.
- Septimius Gamers** C 27, 1.
- septuaginta** II V 3.
- sepulcrum.** — **a infecta sanguine civili** II i 41, 14.
- sequor** **secuntur** J 2, 1, 13, 1. II i 48, 9). **Antonius, qui — magno exercitu — sequeretur** C 57, 3. **ipse cum equitibus Metellum sequitur** J 54, 9. **Iugurtha per collis sequi** J 55, 8. **ut equestri proelio solet, sequi, dein co-**

dere J 59, 3. sequi fugere J 101, 11. cuius spes in fuga erat, sequi cogebatur J 54, 8. plebes fugientis secuta II II 40. ipse iutentus propers sequi J 91, 4. ipse cum illorum armis sequi J 91, 2. nemo ex fuga regem sequitur J 54, 4. ne lixae exercitum sequerentur J 45, 2. signa sequi J 80, 2. vestigia secutos II III 67, 8. quia illa intoleranda videbantur, haec sequi deerevistis C 58, 14. plures Adherbalem secuntur J 13, 1. M. Aemilian — ducent et auctorem sequimini ad recipiendam libertatem II I 41, 27. Catuli consilia secutus sum II I 48, 6. secuti morem imperatoris J 32, 2. secuti Romani non me, set morem suum II IV 61, 15. satis honestas spes sum secutus C 35, 4. laudamus divitias, sequimur inertiam C 52, 22. extrema munia sequi *susp.* II III 73. negotia sequebantur *susp.* II V 8. fortuna meliores sequitur II I 48, 21. malos praemia secuntur II I 48, 9. Te illa fama sequitur II IV 61, 22. hautquaquam par gloria sequitur scriptorem et actorem rerum C 3, 2 *cont.* 54, 5. divitias gloria imperium potentia sequebatur C 12, 1. *post* gloriam invidiam sequi J 55, 3. res cunctae studiaque omnia nostra corporis alia, alia animi naturam secuntur J 2, 1.

seria. ioca atq. seria cum humillimis agere J 96, 2.

sermo inde ortus percunctatibus nrimq. II I 23. quo maior auctoritas sermone inesset C 40, 6. sermone uti vel modesto, vel molli vel proeaci C 25, 5. sermone fatuorum similem se fore crederis II III 7. Lentulum congruunt sermonibus, quos ille habere solitus erat C 47, 1.

sero. bellum ex bello serunt II I 48, 7. bella ex bellis serendo II IV 61, 20.

serpens J 89, 5 *bis* (*fem.*).

Sertorius, Q. II I 54—77. II 16—30. 41, 6. 96. III 1—4.

serus. serum bellum in angustiis futurum II I 15. = **sero** mea dicta probat II IV 61, 13.

Servili. P. Servilius Vatia II I 78—80. Q. Servilius Caepio II I 53. — *alius* J 114, 1.

servilia. servile bellum C 30, 2. — ingenium II III 67, 12. 17. servilia imperio plebem exerceo II I 9. servilia alimenta II I 41, 11. agrum colendo aut venando, servilibus officiis C 1, 1.

servio. nisi servire magis quam imperare parati estis C 20, 7. aut serviendum esse aut per manus libertatem retinendam J 31, 22. serviendum est aut imperitandum II I 41, 10 *cont.* II I 93. serviandi — finem facturi II III 61, 4. quem fama erat non servitutum esse II IV 61, 10. voluptatibus — pecuniae — gratiae servitis C 52, 23.

servitium. genus serviti iasolutum II II 81. serviti precium II III 61, 20. metu gravioris serviti II I 41, 6. militibus nostris Incurthae servitium minari J 91, 4. dominationis in vos servitium suum mercedem dant II I 41, 2. ius a maioribus relictum vobis et hoc a Sulla paratum servitium II III 61, 1. scelestum inposuerat servitium II III 61, 9. Graeciae dempsi grave servitium II IV 61, 11. mutandum in melius servitium II I 91. animi imperio, corporis servitio magis utimur C 1, 2. accipito otium cum servitio II I 41, 25. ne otium pro servitio adpelletis II III 61, 13. potior periculosa libertas quieto servitio II I 41, 20. servitia urbana sollicitare C 21, 4 *cont.* 50, 1. ad concitanda servitia C 46, 3. Romanorum servitia adlicere J 66, 1. servitia repudiabat C 56, 5 *cont.* 44, 6.

servitus. servitatem aequo animo toleratis J 31, 11. — quis vestrum recusare audebat J 31, 20. servitute oppressa civitas C 51, 31. ex servitute erepta C 48, 1.

servus. praemium deerevere servo — libero C 30, 6. ne miles — servum aut iumentum haberet J 45, 2. epistolam cum servo nacti II III 36. servi aere parati J 31, 11. multi ex loco servi II III 67, 17. Tarulae Scirraque pessumis servorum II I 41, 21. ex rege miserum servorum effecerat II IV 61, 8. postremus servorum Archelaus II IV 61, 12. melius amicos quam servos quaerere J 102, 6. causam civium cum servis fugitivis communicavisse C 56, 5. quin omnia non serva hostilia duceat II IV 61, 17.

sestertium. sestertia centum — ducenta C 30, 6. Sestertium tricies II IV 36.

set (*seius scripturae multa passim in bonis libris vestigia*). non ex re set ex comodo aestimare C 10, 5. 33, 4. 39, 6 (neq. solum — set). 51, 13. 17. 54, 5. J 14, 23. 20, 7. 46, 6. 50, 5. 51, 5. 85, 30. 37. 86, 2. 93, 5. 97, 4. 102, 12. 103, 5. 112, 3. H I 10. 12. 41, 20. 18, 7. 10. II 23, 4. III 61, 17. IV 61, 15. i 60 (non — modo, set ne — quidem). non fuit consilium, set — statui C 4, 2. 13, 3. 19, 5. 20, 3. 23, 4. 24, 2. 26, 2. 33, 1. 34, 2. 35, 3. 37, 1 (neque solum — set omnino). 51, 35. 43. 52, 10. J 4, 6. 6, 1. 21, 2. 24, 2. 31, 10. 27. 33, 4. 58, 3. 59, 3. 61, 3. 91, 7. 94, 4. 98, 1. 5. 100, 1. II I 41, 5. 20. II 13, 41, 22. III 61, 27. magna vi animi et corporis, set ingenio malo pravoq. C 5, 1. 17, 1 set maxime *cont.* 54, 5. 33, 1 (pleriq. patria, set omnes fama atq. fortunis expertes sumus). 54, 1. 61, 3 (panlo divorsius, set omnes tamen —). J 6, 1 (set multo maxime). 12, 2. 13, 1. 15, 4 (set ex omnibus maxime). 54, 3. 57, 6. 80, 6. 85, 15. 46. 95, 3 (cupidus voluptatum, set gloriae cupidior). 105, 4. Q. Rex Faesulas, Q. Metellus in Apuliam — missi — ei utrique — mos erat — set praetores C 30, 5 *cont.* 37, 4. bonns et ignavus aequae sibi exoptant, set ille — C 10, 2. 14, 7. 16, 5. 23, 6. 51, 4. 5. 15 (Equidem ego — set pleriq.). 52, 21. 28 *bis*. 35. 55, 4. J 11, 4. 18, 5. 22, 1. 24, 10. 27, 3. 29, 1. 31, 4. 15. 35, 6. 42, 3. 44, 5. 48, 3. 73, 7. 83, 2. 85, 1. 26. 28. 90, 2. 109, 3. 112, 2. II I 48, 1 (set contra). 12. III 61, 1. II (dicta alia, set certatum utrinque de —). IV 20. Set dia magnum certamen fuit C 1, 5. 2, 8. 10, 3, 3 (Set ego). 6, 3. 7, 1. 3. 6. 8, 1. 8. 10, 1. 11, 1. 4. 13, 3. 14, 5. 16, 1 (Set maxime). 18, 1. 19, 3 (Set is Piso). 20, 5. 23, 1 (Set in ea coniuratione). 25, 1 (Set in eis). 3. 4 (*utroq. loco* Set ea). 31, 7. 32, 2. 36, 1. 39, 1. 3. 41, 1. 43, 2 *bis* (Set ea). 44, 1. 48, 5. 49, 1. 4. 50, 3 (Set eos). 5. 51, 10. 21. 33 (Set ea res). 39. 52, 5. 9. 24. 53, 2. 5. 6. 56, 3. 4. 57, 1. 5. 58, 3 (Set ego —). 60, 1. 61, 1. J 1, 3. 5, 3. 7, 3 (Set ea res). 8, 2. 9, 4. 11, 3. 12, 3. 13, 4. 7. 17, 2. 7. 18, 3. 11. 21, 4. 25, 2. 28, 6. 29, 3. 6. 30, 4. 31, 8. 35, 10. 36, 4. 38, 6. 39, 1. 40, 3. 5. 41, 3. 44, 1. 45, 1. 46, 3. 50, 1. 51, 5. 55, 5. 56, 6. 57, 6. 60, 3. 63, 3. 66, 3. 71, 1. 74, 2. 76, 1. 77, 1. 79, 1. 8. 84, 3. 87, 1. 88, 2. 89, 1. 3. 91, 4. 92, 3. 6 (Set ea res). 91, 1. 95, 2. 98, 7 (Set ea cuncta). 101, 2. 102, 9. 105, 3. 108, 3 (Set ego). 109, 4. 113, 1. 3. 114, 3. II II 8. 21. 24. 45. III 7. 67, 20. V 12. i 45. Omnis homines decet. Set nostra omnis vis —. Quo mihi rectius videtur C 1, 2. Set de studiis partium si — parem disserere, tempus — maturius me deserat J 42, 5.

severitas huic dignitatem addiderat (*obp. misericordia atq. mansuetudo*) C 54, 2. Catoni studium modestiae, decoris, set maxime severitatis erat C 54, 5.

severus. severo edicto II III 67, 2. poena paullo severior C 51, 15. = Hiempsalis mortem severe vindicandam J 15, 3.

sexaginta H IV 22.

Sextius questor J 29, 4.

sextus C 30, 1. J 91, 1.

sexus. offrenatae lubricitatis in utroque sexu II IV 53.

si libido possidet, ea dominatur C 51, 3. si digna poena reperitur, novum consilium adprobo C 51, 8 *cont.* 52, 3 (*anastr.*). 16. 58, 15. J 24, 10. 30, 19. II I 41, 25. 27. 48, 19 (*anastr.*). II 41, 3. 9. IV 61, 21. si vincimus, omnia tuta erant C 58, 9. si causa peccandi — minus subpetebat, nihilo minus (*cont.* J 94, 2) — circumvenire ingulare C 16, 3. vellem — si desideranda erant, uti debitis uterer J 14, 3. Quae — incassum agebantur, si — facturi erant H III 61, 11. ego vobis, si modo viri esse voltis, rationem ostendam, qua — effugiatis C 40, 3 *cont.* quo minus aliena instituta, si modo proba erant, imitarentur C 51, 37. si quid deliquere, pauci sciant C 51, 12 *cont.* J 85, 4. de poena disserunt, si ea paulo severior fuit C 51, 15. pareite —, si ipse — pepercit C 52, 23 (*anastr.*) *cont.* II I 48, 19. II 41, 8. III 32. si — detertere nequiverant, — circumveniebant J 50, 6 *cont.* 97, 5. 101, 4. trado vobis regnum firmum, si boni eritis J 10, 6. si — retinebunt, — ceusebo II III 61, 17. IV 61, 3. si — vos languere viderint, — adorunt C 52, 18. 27. J 4, 4. 10, 5. 22, 4 (*ov. obl.*) 35, 10. 56, 4

(*for. obl.*). 110, 8. II I 11, 1 (*or. obl.*) *bis*. III 61, 7, 13, 28 (si quidem). IV 61, 2. si — parem disserere, tempus — maturius me deserat J 12, 5 *cont.* 31, 29 (si — non, haut saepe —). diutius in his locis esse, si maxime animus ferat, prohibet — egestas C 58, 7. Non — possum —, set si res postulet, — J 85, 29. si — quaeri possit, quid responsuros creditis J 85, 16 *cont.* 26. reputate, num id mutari melius sit, si quem — mittatis J 85, 10. respondet: si quid petere velint, discedant C 31, 1. 40, 1. 52, 14. J 33, 4. 103, 3. II I 11, 19. vix satis gratus videor, si — concesserim II I 11, 5. quibus si res p. valeret, formidini essemus C 20, 7. 52, 20, 35. J 14, 16. 85, 50. — tamen erat — J 14, 7 *cont.* 85, 48. III 61, 1. iuxta ac si hostes adessent J 15, 2 *cont.* 46, 4. 102, 7. temptandi, si paterentur J 47, 2. si quid accidisset, vos implorarem J 14, 16 *cont.* 24. quibus si quicquam unquam pensi fuisset, non ea consilia habuissent C 52, 34 *cont.* 39, 4. II II 96, 1. III 61, 13. si — vellet, daret operam J 112, 3. ne, si pax fieret, ipse traderetur J 61, 5 *cont.* 65, 2. se, si pauci adiuverant, impetum facturum C 43, 3. J 8, 2. 11, 8. 26, 2. 38, 9. 61, 5. 83, 2. 88, 4. 102, 14. 106, 3 (etiam si —). non me — tutum fuisse, si recte faceremus II I 41, 18. neque tam anxie luturum fuisse, si — traderetur J 82, 3. sibi quisq., si in armis foret, talia sperabat C 37, 6. pollui consulum, si cum homo novos adeptus foret C 23, 6. se proficisci cupere, si — oppressisset C 27, 4. si coniuratio valuisse, — se principem fore C 17, 7. 30, 6. 48, 4. 56, 4. J 6, 3. 8, 1. 10, 1. 14, 1. 61, 4. 81, 3. 97, 3. 111, 1. II IV 30. V 15 (*deest apodosis*) *cont.* C 23, 6. 26, 1. 50, 4. J 35, 9. 65, 3 *bis*. 75, 2. 97, 2.

sic. ut initium, sic finis est J 2, 3 *cont.* 40, 5. 113, 1. II III 61, 19. Sic loentus cum dimisit J 9, 1. Sic illi — petebatur J 65, 5 *cont.* 68, 4. 87, 3. 90, 3. 91, 7. II 188 (*Sic vero*). Dum apud Zamam sic certatur J 58, 1. ne statim sic rex incipit J 109, 4. ego sic existumo: omnis cruciatus minores esse C 15, 15. J 14, 12 (uti praedictentem audiveram patrem). 114, 2. In bidine sic adensa, ut — peteret C 25, 3. J 73, 6.

sicarius. Intro eam calonibus et paucis sicariis II I 48, 7.

Sicca, Siccenses J 56.

Sicilia. legiones — inde Siciliam, porro ex Sicilia in Africam transvectae J 28, 6. II IV 10. 19. 20.

Sicinius, L. II III 61, 8.

sicubi *cj.* J 60, 4.

sicuti ante voc. legitur C 6, 1. 22, 2. 53, 5. J 2, 2. 18, 3. 49, 6. 53, 1. 89, 5. *sicut* C 8, 2. 37, 5. 53, 1. J 94, 3; *sicut praeterea semel* J 11, 11. ego, *sicuti* plerique, — latus sum C 3, 3. J 75, 8. 87, 4. quarum vis *sicuti* omnium ferarum — aeris J 89, 5. neque res p. *sicuti* nunc vastaretur J 31, 16. *sicut* aliis diebus J 91, 3. vitam *sicuti* peregrinantes transiere C 2, 8. neu eupti *sicuti* peora trucidemini C 58, 21. de confessis *sicuti* de manifestis rerum capitalium supplicium summum C 52, 36. *insontis sicuti* sontis circumvenire C 16, 3. ingeni facinora *sicuti* anima immortalia sunt J 2, 2. precio *sicuti* multa confeeerat J 35, 4. *sicuti* ego accipi C 6, 1. *sicut* ego aestumo C 8, 2. *sicuti* Afri putant J 18, 3. *sicut* videtis J 14, 11. *sicuti* — fieri consuevit C 22, 2. *sicuti* Catil. praeceperat C 39, 6 *cont.* 45, 2. J 52, 3. *sicuti* imperabatur, consistunt J 53, 1. *sicuti* insi erant J 51, 10. *sicuti* volnerat congressi J 109, 2. *sicuti* regi laborat, pax conviuit J 38, 10. senati decretum fit, *sicut* ille consuevit C 53, 1. aciem, *sicuti* instruxerat, deducit J 49, 6 *cont.* 50, 2. *sicuti* acies movebatur, acquabilem manere J 53, 1. *sicuti* pleraq. mortalium habentur C 6, 3. Romam *sicut* in sentinam confluerant C 37, 5. *sicuti* effeta acetate parentum C 53, 5. *sicuti* salutatum introire C 28, 1. alii, *sicuti* populi iura defenderent C 38, 3.

Sidonii J 78, 1. *Sidonicus* J 78, 4.

signator. ex his — signatores falsos commodare C 10, 2.

significo. manu significare J 90, 4. speculatores omnes — idem significabant J 101, 2.

- signo.** insinrandum quod signatum — perferant C 41, 1.
- signum** sociis dare C 18, 8. tuba C 60, 1. signo dato J 21, 2. 38, 3. 49, 3. 50, 3. 57, 3. 69, 2. 113, 6. signum aut imperium illum accipero quivit J 97, 4. dolo ipsi atque signa militaria obscurati J 49, 5. arma et signa militaria pleraq. capta J 99, 3 *cont.* 74, 3. receptis signis plerisq. militariibus II II 16. arcem, ubi signa et senta erant J 67, 1. signa inferre J 56, 5. neque signa neque ordines observare J 51, 1. sine signis sine ordinibus J 97, 5. signa occultare J 68, 4. — relinquere C 9, 4. — sequi J 80, 2. ad signa redire II III 67, 2. cum signis frequentes incidere J 45, 2. cum iustis signis concurrunt C 60, 2. ab signis aberant J 41, 5. relictarum (cohortium) signum — conlocat C 59, 3. signa enervo C 59, 1. J 92, 1 *bis*. 94, 5. cum omnes signa sua cognovissent C 47, 3. Illa deditiois signa ostentui credere J 46, 6. signa tabulas pietas vasa caelata C 11, 6. 20, 12. 52, 5. exornatis aedibus per antea et signa II II 23, 2.
- Sila** II IV 7.
- silentium** coepit J 33, 1. quam maxima s. haberi J 99, 1. quos silentio praeterire C 53, 6. silentio egredi J 106, 4. ne vitam silentio transeant C 1, 1.
- sileo.** de Carthagine silere melius puto J 19, 1. de utraq. siletur C 2, 8. militum dicit silentis iam II III 67, 10.
- silva.** relegati in paludes et silvas II I 41, 23. in silva Sila II IV 7.
- similis.** inlecebris — facile par similibq. ceteris effiebat C 11, 4. simile se fore Alexandro II III 7. Seylla saxum simile formae celebratae II IV 21. pugna latrocinio magis quam proelio similis fieri J 97, 5.
- similitudo.** vel actate vel curae similitudine patres adpellabantur C 6, 6.
- simplex.** ne simpliciter quidem morte moriebantur II III 25.
- simul.** fortuna simul cum moribus inmutatur C 2, 5. J 78, 3. quam nemo nisi cum anima simul auisit C 33, 4. J 14, 22 *cont.* II II 11, 4. uti simul cum occasu solis egredierentur J 91, 2. multa simul moliri C 27, 2. cuncta simul agebant C 42, 2. duodecim simul oportuna loca incederent C 43, 2. simul omnis canere J 99, 1. simul utriusq. clamor exortus est C 45, 3. undique simul J 57, 3. 101, 1. 113, 6. egestate simul ac dolore — cupidam C 28, 1. inventus simul ac belli patiens erat C 7, 4. Illam ingens cura atque laetitia simul occupavere C 46, 2. neque simul amicitiam vestram et regnum meum sperare J 21, 5. 47, 2. 97, 4. 5. 108, 3. neque quisq. libidini simul et usui paruit C 51, 2 *cont.* 60, 4. J 64, 5. J 53, 7. 20, 1. 25, 5. 70, 5. 73, 2. 84, 5. 85, 3. 92, 2. 94, 2. 97, 1. 106, 1. II I 9. 60. III 61, 21. 67, 15. testudine acta succedere et simul — J 91, 3. simul — que J 52, 6. 101, 7. cum de Lentulo statueris, vos simul de exercitu Catilinae decernere C 52, 17. eis amicis — confisus, simul quod — C 16, 4 *cont.* 19, 2. 20, 3. 58, 3. J 4, 2. C 17, 7. 56, 5. J 46, 1. 76, 2. 102, 12. C 30, 2. 43, 2. J 14, 1. 51, 4. 56, 1. 65, 5. 91, 1. 100, 3. 101, 4. 102, 5. 103, 7. 106, 2. 109, 1. II I 41, 11. II 23, 2. IV 41. 64, 11. 125.
- simulacrum** Victoriae II II 23, 3.
- simulator.** animus — cuius rei lubet simulator ac dissimulator C 5, 4.
- simulo.** amicitiam II IV 61, 6. bonum publicum — C 38, 3. diffidentiam rei J 60, 5. fugam —, cui fuerit in regno manere J 14, 20. haec eadem J 11, 21. id J 88, 6. metum J 36, 2. ad simulanda ac dissimulanda negotia altitudo ingeni incredibilis J 95, 3. ad simulandam pacem J 114, 1. studium conformationis vehementer simulent C 41, 5. simulato impio testamento II IV 61, 8. simulandi gratia J 37, 4. non pro sua aut quorum simulat iniuria II I 48, 10. sese probos simulavere J 85, 9. simulabat, sese negoti gratia proferre J 76, 1. s. sibi alvum purgari II 138.
- simultas.** iurgia discordias similtates cum hostibus exercebant C 9, 2. similtates exerece II I 10.
- sin.** si — sin C 51, 8. 52, 10. 58, 10. 18, 2. 10, 6. 31, 19. 33, 4. 50, 6. II II 41, 8. *inc.* 121. ubi — sin J 1, 4. An — An — Sin quia levius est C 51, 24. ac maxime occulte: sin id parum procedat J 35, 4 *cont.* 46, 4.

tela cuius missa remittere — : sin Numidae propius adessissent — J 58, 3. agite, uti lubet, parate — patrocinia qui —. Sin libertas et vera magis placent II I 48, 20.

sine. bellum geri siue administris J 74, 1. ne s. caussa hostis fieret J 83, 1. ingenium nemo s. corpore exercebat C 8, 5. vita hominum s. cupiditate agitabatur C 2, 1. turbā s. cura aluntur C 37, 3 *cont.* H IV 45. egestas facile habetur s. damno C 37, 3. s. decore profugiunt J 103, 4. s. dedecore mori J 14, 54 *cont.* II II 41, 5. ut tanta mutatio non s. deo videretur H i 97. quos s. exercitu ducebat C 19, 3. idem fecere s. gravi cuiusquam expectatione H I 53. s. fraude liceret discedere C 36, 2. exercitum s. frumento et stipendio habere II II 96, 3. s. ullo sudorum incommodo — rem peregit J 92, 1. s. populi iussu nullius — ius est C 29, 3. s. metu aetatem agere C 39, 2. J 56, 2 *cont.* 87, 2. 106, 1. s. modestia et imperio habitus J 44, 1. s. mora percunctatus C 40, 2 *cont.* 46, 4. J 62, 6. 65, 3. s. ulla pactione sese tradero J 62, 3. s. periculo administrare J 92, 9 *cont.* IV 61, 16 (tno). Amisum adsideri s. proeliis H IV 43. s. sanguine civium uleisci nequitur J 31, 8. s. tumultu praesidiis conlocatis C 45, 3 *cont.* J 57, 3. 60, 5. s. vi hostium regredi conatus H IV 61, 14. s. nno viro iniuriam remittere non audere II III 61, 22. castra s. volnere introitum H IV 45. genus hominum s. legibus, s. imperio C 6, 1. vulgus fuimus s. gratia s. auctoritate C 20, 7. parvom te s. spe, s. opibus J 10, 1. avaritia s. modo modestiaq. invadere J 41, 9. oppida temere munita aut s. praesidio J 54, 6. milites inermis ac s. praesidio J 66, 3. s. signis, s. ordinibus equites pedites permixti J 97, 5. equi s. rectoribus II I 96. convenas s. patria, s. parentibus H IV 61, 17. exercitum s. frumento s. auxiliis H IV 61, 21.

singulatim circumveundo C 49, 4. de studiis partium — s. disserere J 42, 5. **singuli** cives in pluribus praesidia habebatis H III 61, 24. singuli — pro opibus quisq. — quam plurimas uxores habent J 80, 6. finis imperi singulis constitui J 42, 1. si singulis animam concesserim II II 41, 5. multitudo vos singulis habendos praebetis H III 61, 6. singulos appellare C 17, 1 (*obp.* omnis). singulos modo modo univorsos laedere J 84, 1. singulos ex senatu auhundo J 13, 8. fatigare vos singulos J 14, 20. singulas turmas et manipulos circumveiens J 49, 2. urbis singulas circumvenire J 88, 4. singulos prae se inermes mittere J 91, 2. ut per singulos artus expiraret II I 30. cum singulis multa saepe cgerat — univorsos appellare C 20, 1.

sinister. inter sinistros montis et ab dextera C 59, 2. sinistrae alae equites J 50, 2. in sinistra parte C 59, 3. J 100, 2. dextra sinistra J 101, 9. a sinistra ac dextra J 50, 4.

sino. ingenium torpescere sinunt J 2, 4. ne quam contumeliam remanere sinat J 58, 5. neq. milites praedari sinero J 91, 4. neq. snos longius abire sinunt J 98, 5. neque id intrare Iugurtham sinam J 110, 8. = **situs.** murum situm in montis extremo J 37, 4 *cont.* 56, 1. 57, 1. 78, 1. II I 61. haut dissimiliter situm J 89, 6. socios amicos procul iuxta sitos II IV 61, 17. res p. in extremo sita est C 52, 11 *cont.* J 23, 2. nostra vis in animo et corpore sita est C 1, 2. divitiae decens — in oculis sita sunt C 20, 14. in vestra manu situm est J 31, 5. in armis omnia sita J 51, 4. in fide populi illi spem sitam J 33, 4 *cont.* 54, 8. 85, 4. spes atq. opes in illo s. J 114, 4. quorum res fidesq. in manibus sitae erant J 73, 6.

sinus. in sinu sunt hostes C 52, 35 *Comm. p.* 69. duo sinus in Africa J 78, 2.

Sisenna *vid.* Cornelius.

sitis. non famem aut sitim opperiri C 13, 3. siti confici J 50, 1. vis ferarum — siti accenditur J 89, 5. situm militum temptaturus J 50, 1. cibus illis adversus — famem atq. sitim — erat J 89, 8.

Sittius. P. Sittius Nucerrinus C 21.

situs. Africane situm exponere J 17, 1.

sivs. Cicero sive praescutiam omis timens, sivo ira permotus orationem

habuit C 31, 7. ut nonnulli, seu periculi magnitudine, seu animi nobilitate impulsus — mitarentur C 49, 4. Boecbus, seu reputaudo quae sibi venerant, seu admonitus ab aliis amicis, — delegit J 103, 2.

societas. copiam societatis amicitiaeque coniungendae J 83, 1 *cf.* amicitiam societatemque rogatum J 77, 2. equites quos spes societatis a plebe dimoverat J 42, 1. qualem tu volēs, societatem accipiet H IV 61, 4. societatem vestram adpetiverunt J 14, 5 *cont.* petere societatem H IV 61, 2. cum Cat. data atque accepta fide societatem confirmarent C 44, 3. societatem praedarum cum latronibus composuisse H IV H. impellat ad societatem belli C 40, 1. ad belli societatem orantur H IV 61, 1. a nobis ad societatem peteris H IV 61, 16. quo facilius — per societatem periculi relictuos illius potentia tegeret C 48, 7. neu malis peruitie nostra tuum prolatare, quam societate victor fieri H IV 61, 23. de regum societate cognovit J 82, 1. ut societates, ne foedera nova acciperemus.

socius. consultor idem et socius vobiscum periculis adero J 85, 47. is auctor et socius Bestiae ferebatur J 30, 2. socius et administer omnium consiliorum adsumitur Scaurus J 29, 2. se paucis ante diebus socium adscitum C 47, 1. socium sibi adiungit Nabulsum J 70, 2. timore socii anxius J 70, 5. illis dominationis socium H III 61, 23. si Romae socii incepta patravissent C 56, 4. Cethegus querebatur de ignavia sociorum C 43, 3. pro curia sociis signum dare C 18, 8. non sociis saluti fore J 33, 4. coniurationem aperit, nominat socios C 40, 6. ni socios sceleris sui aperiret J 33, 2. quos socios insidiarum cognoverat J 72, 1. quos ingenium socios dabat H III 67, 17. eis amicis sociisque confisus Catalina C 16, 4. ut quisque voluntarius aut ex sociis in castra venerat C 50, 2. graviore bello, qui prohiberi venerant, socios regere *cony.* H I 50. socius et amicus populi Romani J 24, 3 *cont.* 14, 2. socios amicos procul iuxta sitos H IV 61, 17. sociis atque amicis auxilia portabant C 6, 5. socii nomenque Latium J 43, 4 *cont.* 39, 2. 42, 1. — et Latium J 95, 1. H I 17. 41, 12 *cont.* per homines nominis latini et socios Italicos J 40, 2. sociorum iniuria C 52, 6. J 14, 19. liberales ex sociorum fortunis C 52, 12. cum cohortibus sociorum J 58, 5. defectio sociorum H I 17. H 41, 6. sociorum atque civium maior nobis copia C 52, 20 *cf.* coecere omnibus modis socios atque civis C 29, 3. omnes, socii atque hostes J 92, 2. omnia ea sociis adinere, quae victores hostibus reliquerant C 12, 5. neque per vim sociis ereptae pecuniae J 31, 25. in summo periculo illorum socios fore J 77, 1. praesidentem socios H II 28. quod ubique apud socios aut hostis idoneum videbatur C 51, 38. factiosi domi, potentes apud socios J 8. 1. sociis vestris veluti hostibus, hostibus pro sociis utuntur J 31, 23. auxilia a populis et regibus sociisque arcessere J 84, 2. ex sociis nostris praedas agentis J 88, 3. praedator ex sociis et ipse praeda hostium J 44, 1. = **socia.** nulla (uxor) pro socia obtinet J 80, 6.

socordia atque ignavia (*cont.* C 52, 29. J 31, 2. H I 48, 11) Lentuli quantum ipsi nobis, cladem adtulerit C 58, 4. quanto vita illorum praeclarior, tanto horum socordia flagitiosior J 85, 22. ubi socordiae te atque ignaviae tradiderit C 52, 29. mollitiam socordianaque viri accusare J 70, 5. metum an ignaviam an socordiam eam adpellem H I 48, 11. ubi per socordiam vires ingenium tempus diffluxere J 1, 4. socordia atque desidia bonum otium conterere C 4, 1. ingenium incultu atque socordia torpescere sinunt J 2, 4. ut vobis animus ab ignavia atque socordia corruptus sit J 31, 2. Ingurtham magnificum ex Auli socordia J 55, 1. neque tractum bellum socordia magis quam dolo J 36, 3. haec si dolo aut socordia nostra contracta sunt H II 41, 8. quae socordia nostra collecta sunt H I 48, 21. nihil socordia claudat H I 107. capiuntini, non opibus eius, sed vestra socordia H I 41, 20. id socordiane an casu acciderit J 79, 5.

socors. neque victoria socors aut insolens factus J 100, 1. quos languidos socordisque pertinere (*obp.* pergentibus) H III 61, 8. = **socordius** ire milites H III 71.

sol. ad occasum ab ortu solis C 36, 4 *cont.* J 17, 4. pariter cum occasu solis J 68, 2, 91, 2. — — ortu — J 106, 5. sub sole magis laet proeni ab ardoribus J 18, 9. loca exusta solis ardoribus J 19, 6. iuxta solis aestivi pulsus H i 100 *susp.*

solea. soleas festinate H i 105.

soleo. quanta audacia naturā — inest, tanta in bello patere solet C 58, 2. alterum ex providentia timorem, alterum ex audacia temeritatem adferre plerumq. solet J 7, 5. omnia quae in bello vario usui esse solent J 43, 3. Solet in illis regionibus — tempestas retinere J 79, 6 *bis cont.* J 85, 13, 104, 5, 110, 3. audio solitum ex Gabinio C 47, 1. J 15, 88, 6, 108, 3. II III 67, 4. IV I, V 13. sermonibus, quos ille habere solitus erat C 17, 2, 50, 1. J 4, 7, 70, 2. ferocius agitare quam solitus orat C 23, 3. ne signa quidem uti per vigiliis solebant canere J 99, 1. neque interim, quod prava ambitio solet, consulis — famam laedere J 96, 3. cum ut uegrum animum solet, somnus cepit J 71, 2. quod plerumque in atroci negotio solet, scutatus deiecit C 29, 2. simul id quod in tali re solet, alia prodigia — narrabant C 30, 2. J 15, 5. bonum publicum, uti in plerisq. rebus solet, gratia devictum J 25, 3 *cont.* 66, 2. illi non ut equestri proelio solet, sequi deum cedere J 59, 3. II I 74. III 42, 68, 73. neque subsidiis, uti **soluera**t, compositis H II 55. desiderans solita a fugitivis convicia H III 67, 7. praeter solita vitiosis tractibus H III 1.

solitudo. ubi postquam solitudinem intellexit J 93, 3. spem salutis in solitudine aut fuga habere J 55, 1. in solitudines pergere J 74, I *cont.* 75, 1. erat inter iugentis solitudines oppidum J 89, 4. per magnas solitudines pervenit J 80, 1. quae loca ob — solitudines minus frequentata sunt J 17, 2.

sollemnia. sicuti in sollemniis sacris fieri consuevit C 22, 2.

sollers. radis et ignaras antea — sollertissimus omnium factus est J 96, 1.

sollertia ingeni J 7, 7.

sollicite. quoscumq. idoacos credebat, sollicitabat C 39, 6. plebem sollicitare C 28, 2. *pass.* J 19, 1. sorvitia urbana C 24, 4. opifices atq. servitia ad eum eripiendum C 50, 1. viciniam antea sollicitatam C 36, 1.

sollicitudo aeterna vobis remanebit J 31, 22. imperatori plus ex malis moribus sollicitudinis, quam — auxilii aut spei bonae addebat J 44, 2. non nos in sollicitudinae adtineas H I 48, 16.

sollicitus. civitas trepida antea et sollicita de belli eventu J 55, 2. patres solliciti erant J 30, 1. Hispaniae armis sollicitae H I 48, 8.

solus. sin in tanto omnium metu solus non timet C 52, 16. Mic. solus regnum obtinuit J 5, 6. uti solus imperio Num. potiretur J 8, 1. ceteris expertibus soli in imperio agere H I 9. solus inter tela crumpit J 101, 9. so vel praemisissis vel relictis Mauris solum cum Sulla iturum J 107, 5. solus omnium post hominum memoriam — composuit H I 41, 6. Cretensis, solus omnium liberus H IV 61, 10. ea sola neque datur dono neq. accipitur J 85, 38. quantas opes solus pelleri incipiam H III 61, 3. tutius factio noxiorum agit, quam soli innocentes H III 61, 3. exul — solus atq. omnium honestarum rerum egens J 11, 17. loca sola J 103, 1. solis viis H I 110. = **solum.** neque solum — set C 37, 1, 39, 6.

solve. plebis vis soluta atq. dispersa in multitudine J 41, 6. genus hominum liberam atq. solutum C 6, 1. soluto imperio J 39, 5. solvere iniuriam H I 41, 15. aes alienum — ex possessionibus solvere C 35, 3. precio soluto H I 41, 18. argentuo aere solutum est C 33, 3. pecunia solvit J 69, 4 (*capite*). H IV 61, 12. ad menstrua solvenda H IV 15 *susp.*

somnium. non somnio portenderetur thesaurus H III 78.

somnus. primo cura, deinde, uti aegrum animus solet, somnium cepit J 71, 2 *cont.* hostibus paulo ante somno captis J 99, 1. dormire prius quam somni cupidus esset C 13, 3. multi mortales dediti ventri atq. somno C 2, 8. somno et metu impedita fuga J 99, 3. somno expectectus J 72, 2.

- sonitus.** ignoto et horribili sonitu repente exciti J 99, 2.
sonor. strepitus tumultuosi sonores II III 67, 7.
sons. insontis sicuti sontis circumvenire C 16, 3.
sonus Bacchanaliorum exaudiri II III 79.
sorbo. inlata naufragia sorbens II IV 22.
sordidus. — dum me et incultum moribus aiunt J 85, 39.
sors. sorte ductos II IV 5.
spargo. croco sparsa lunus II II 23, 2.
Spartacus II III 67, 12, 13, 18.
spartum *conv.* II II 53.
sparus. sparos aut lauceas portabant C 56, 3.
spatium. medium sp. obrutum est II IV 20. — o medio relicto II IV 52.
 inter Thulam flumenq. proximum in spatio L. milium loen nrida J 75, 2. no-
 ctem autempere, ne quid eo spatio novaretur C 55, 1. brevi spatio con-
 pleverat C 56, 2 *cont.* J 87, 3.
species. cuius rei species erat acceptio frumenti J 29, 4. speciem efficit
 arcus II III 41 *cont.* 1 38. quibus praeter speciem bello necessarium haut
 minus noceri poterat II III 67, 1. nger hafenosus, una specie J 79, 3.
 equites ferrea omni specie II IV 58. partem N. specie quam usu potio-
 rem J 16, 5. iunni specie magistratus II III 61, 3. specie concordiae
 et pacis II I 41, 24. nitebantur senatus specie pro sua quisq. potentia
 C 38, 2.
spectaculum horribile in campis patentibus J 101, 11. spectaculum hu-
 manarum rerum praeco J 14, 23.
specto. Creta qua spectat orientem II III 58. ut virtus fidesque vostra
 — spectata mihi forent C 20, 2. mihi spectatum est II III 61, 23. contra
 spectatam rem II III 67, 10.
speculator J 101, 1. 106, 2.
speculor. cui speculanti iter suum cognitum esset J 107, 3. speculatum
 Boechi consilia J 108, 1.
specus. Corycum — inclutam speem II I 80.
spero. ut spero C 20, 17. quem exitum tantis malis sperarent C 40, 2.
 neque simul amicitiam vestram et regnum meum sperare J 21, 5. cui ne
 mortem quidem honestam sperare licet II II 41, 2. sibi quisque, si in ar-
 mis foret, ex victoria talia sperabat C 37, 6. in fuga salutem sperare C
 58, 16. ea res frustra sperata J 84, 3. quem sibi conlegam fore speraret
 C 21, 3. 26, 1. 37, 6. 56, 4. J 7, 2. 25, 9. 28, 4. H i 61. nisi speratis tae-
 dium iam — tyrannidis Sullae esso et eum — dimissurum II I 41, 7. spe-
 rantur mox effusus hostis invndi posse J 87, 4. frustra mala mea cum tuis
 bonis misceri sperem II IV 61, 2.
spes. mala res, spes multo asperior C 20, 13. quibus neque res neque
 spes bona ulla erat C 21, 1. timor nliquantus, set spes amplior J 105, 4.
 longa spes auxiliorum II i 3. quos spes societatis a plebe dimoverat J 42, 1.
 Ita Ingurthum spes frustrata J 101, 3 *cont.* spem frustra fuisse II III 61, 9.
 quos magis dominationis spes hortantur C 17, 5. quos ad bellum spes
 rapinarum inlexerat C 57, 1. alios ipse, alios spes pacis impellit J 65, 4.
 dubiis rebus novandi spes oblata est C 39, 3. ira atque spes praedae am-
 plius quam lassitudo posse J 69, 2. cui spes omnis in fuga sita erat J 51, 8
cont. 85, 4. III, 4 (spes atq. opes civitatis). 33, 4. ipsi consulatup petenti
 magna spes C 16, 5. spes magna, dominatio in manibus frustra fuissent
 C 20, 2. spes omnis in armis erit J 14, 10 *cont.* II I 11, 1. fidei aut con-
 cordiae quae spes est J 31, 23. magnam me spes victorinae tenet C 58, 18.
 quid ubiq. opis aut spei haberent C 21, 1. imperatori plus — sollicitudinis
 quam — auxilii aut spei bonae addebat J 41, 2. spei bonae pleni esse
 J 113, 2. auxilii nullam spem (videt) J 23, 2 *cont.* C 57, 5. spem habere in
 nvrtria nobilitatis J 13, 5 *cont.* 55, 1. 60, 1. 74, 1. in spem adduci C 40, 4
 (maximam). J 29, 3 (maximam — recuperandae pacis). 37, 3. 48, 2 (victo-
 riae). contra spem nuntio accepto J 28, 1 *cont.* 88, 1 (suam). praeter spem

bonam ex vobis — statui H III 61, 4. conuentus spe amplior J 75, 8. perueniant multo celerius spe Mithridatis H III 12. homines ualis moribus, maxima spe C 37, 8. in Num. proficiscitur magna spe civium J 43, 5. spe patrandi belli, si eius oppidi potius foret, adgreditur J 75, 2. inperia sua gratia aut spe aut praemiis in vos convertere H III 61, 5. arma quae spe pacis amiserat J 66, 1. aduersum praetorum spe H III 8. simul Romanos et Numidam spe pacis adiuuasse J 108, 3. etiam medioeris viros spe praedae transvorsos agit J 6, 3. ignauiam cuiusq. tenuissima spe frustratur H III 61, 19. pars spe, alii praemio indueti J 13, 8. Aulum spe pactionis perpulit J 38, 2. mihi a spe metu partibus rei p. animus liber C 4, 2. ut omnia bona in spe haberet C 31, 7. magna merces in spe victoriae C 41, 2. huc in spe populus liberos suos ad bellum misit H II 96, 2. pro incerta spe certa praemia C 41, 2. paruum te sine spe sine opibus J 10, 1. quoniam spes opesq. eius ex patre suo penderet J 107, 4 *cont.* 114, 4. omnis spes et opes privatas mens consumpsi H II 96, 2. se sausq. spes corrupturum J 33, 4. satis honestas spes relicuae dignitatis conseruandae sum secutus C 35, 4.

spiro. paululum etiam spirans (reperit est) C 61, 4.

spolio. qui de castris spoliandi gratin processerant C 61, 8. a latronibus circumuenti spoliatiq. J 103, 4. I. armis virisq. et pecunia spoliatus est J 62, 8 *cont.* H IV 61, 6. delubra spoliare C II, 6. fana ntq. domos spoliari C 51, 9 (*at.* expilari).

spolium. spolia belli magnifica C 20, 5. sese consulatum ex victis illis spolia cepisse J 84, 1. ne spolia vestra penes illos sint H I 41, 7. arcem habent ex spoliis vestris H III 61, 6. Asiam, spolium regis Antiochi, recepi H IV 61, 11.

sponsio. per indutias sponsionem faciunt, uti — J 79, 4.

sports *cf.* H II 53.

stadium. decem milia stadium a Gadibus sitas H I 61.

stagnatio. omnia oppidi stagnabant H III 26.

stagnum H I 17.

Staphylus H I 87.

Statilius, L. C 17, 4. 43, 2. 46, 3. 47, 3. 52, 34. 55, 6.

statim. secutus statim consulitur J 15, 2. 101, 9. 102, 3. ac saepius eadem ascendens descendensq. dein statim digredions J 94, 1. flexit animum statimque eum adoptavit et — J 9, 3 *Conn. p.* 75. ac statim ipse profectus J 36, 1. 55, 8. 58, 5 (equitatum propere misit ac statim G. Marium eumq.) 101, 11. 106, 4. 107, 6. 109, 4. 113, 3. 6. H III 67, 15.

statio. infrequentem stationem nostram H IV 65. stationes locatae H I 43. vigilias stationesq. et alia munia exequi H III 67, 4. stationes sub vineas removebat H I 83. — et vigilias temptare H II 51.

stativus. milites stativis castris habebat J 41, 1.

statuo. aciem arte statuerat J 52, 6. quis illi finem statuet C 51, 36. omnibus unum finem natura statuit H I 41, 15. ceteris arte modum statuisse J 45, 2. ceterae multitudini diem statuit, ante quam — C 36, 2. ntriusque consilio dies insidias statuitur J 70, 3. quid in alios statuitis C 51, 26. 52, 3. H II 96, 1. cum de P. Lentulo ceterisq. statuetis C 52, 17. — quid — C 52, 31. J 14, 20. statuit nihil sibi agendum J 30, 5. statui certaminis adversa potiora esse forti viro H III 61, 4. statui res gestas perscribere C 42 *cont.* 35, 2. 57, 5. J 7, 5. 11, 9. 29, 3. 44, 3. 48, 1. 56, 1. 88, 4. consul uti statuerat J 89, 1.

status. quod multo propius est ab eo, quo agitatur, statu H I 48, 10. perennitatus pauca de statu civitatis C 40, 2. statum dignitatis non obtinebam C 35, 3.

stimulo. quem ad perturbandam rem p. inopia atq. mali mores stimulant C 18, 4.

stipator. tamquam stipatorum catervas C 14, 1.

stipendium. populi nationes stipendia pendere C 20, 7. stipendium noutri (exercitui) datur H II 96, 6. stipendium ninq. decernuntur J 27, 5.

conneatum stipendium aliaq. — in Africam portare J 30, 1 *conl.* 80, 1. 90, 2 (ubi — locaverat). 104, 3. stipendium milites — poscent H II 41, 6. exercitum stipendio frumentoq. aluit H II 96, 9. exercitum sine frumento et stipendio habere H II 96, 3. hominem nullius stipendi J 85, 10. homines emeritis stipendiis J 84, 2. stipendiis faciendis J 63, 3.

stirps. stirpis tuae extincitor J 14, 9. quoniam ex stirpe Masinissae sit J 35, 2. iam ab stirpe socium atq. amicum populi Ro. J 14, 2. Carthago ab stirpe interit C 10, 1.

sto. alis alibi stantes C 61, 3. ut arma sua quisque stantes incumbere H III 72.

stolidus. pars stolidus ne levis H III 67, 12. perincertum stolidior an vanior H IV 35. stolidae castra suggestus H IV 67.

strenuus. enim strenuo virtute certabat C 54, 5. neque ex ignavo strenuum neque fortem ex timido exercitum fieri C 58, 1. boni maliq. strenui et inbelles J 67, 2. timidus — strenuus J 85, 50. strenui boni C 20, 7. in ore ducis sese quisque bonum et strenuum ostentantes H i 63. strenui militis et boni imperatoris officia simul exequabatur C 60, 4. et proelio strenuus erat et bonus consilio J 7, 5. exercitus magis strenuus quam felix J 85, 45. saepe paucis strenuis adversum multitudinem bene pugnatum J 107, 1. maximus ducibus fortibus strenuisq. ministris H i 102. Silanum, virum fortem atq. strenuum C 51, 16. = **streunissimus** quisq. occiderat in proelio C 61, 7. = quo plura bene atq. **strenne** fecisset J 22, 3.

strepitus armorum ad caelum ferri J 60, 2. strepitus tumultuosi sonores H III 67, 7. ennetos strepitu clamore formido ceperat J 99, 3. omni strepitu pavescere J 72, 2. strepitu — alteri apud alteros formidinem simul et tumultum facero J 53, 7. strepitu et tumultu omnia miscere J 12, 5. cum machinato strepitu tonitruum H II 23, 3.

strepo. arma et scuta — obfusa quo levius streperent J 94, 1. strepero vocibus J 98, 6.

studeo. neq. studere neq. odisse, set minime irasci deest C 51, 13. novis rebus studere J 77, 1. pabulo pecoris magis quam arvo student J 90, 1. qui student sese praestare ceteris animalibus C 1, 1. mutari omnia student C 37, 3.

studium. uti quisq. st. ex actato flagrabat C 14, 6. in altera parte erat — st. belli C 41, 2. Catoni erat st. modestiae, decoris, severitatis C 54, 5. studium rei p. omnia superat J 31, 1 *conl.* Silanum quae dixerit studio rei p. dixisse C 51, 16. quo studium suum in rem p. clarius esset C 49, 4. quos novarum rerum studium ad bellum inlexerat C 57, 1 *conl.* 37, 1. avaritia pecuniae studium habet C II, 3. ut st. conurbationis vehementer simulent C 41, 5. ne quis existimet memet studium meum laudando extollere J 4, 2. cum cetera, tum maxime benignitatem et studium Sullae lubens acceperat J 104, 3. Borechi proximos ad studium sui perducit J 80, 3. adulescentulus — studio ad rem p. latus sum C 3, 3. Sagnuntini maiore studio quam opibus H II 21. mo ad hoc bellum maiore studio quam consilio profectum H II 96, 4. studio legendi paulatim ad summum montis egressus est J 93, 2. plebes novarum rerum studio Catilinae incepta probabat C 37, 1. illis studio suorum adstrictis J 60, 6. studio talium rerum incitatus J 66, 4. dominandi studio permota C 33, 3. si hominibus — tanta cura esset, quanto studio alicui — petunt J 1, 5. ad ea patranda omnis civitas summo studio adnutebatur J 43, 4. quod — idoneum videbatur, cum summo studio domi exequabatur C 51, 38. a quo incepto studioq. mo — ambitio dotiuverat C 4, 2. res ennetae omniaq. studia nostra corporis alia, alia animi naturam secuntur J 2, 1. in utroq. magis studia partium, quam bona aut mala sua moderata J 73, 4 *conl.* J 42, 5. uti studiis civilibus bellum atq. vastitas Italiae finem faceret J 5, 2. Marius videbatur studia vulgi amissurus J 84, 3. ea res studia hominum adconsulatum mandandum — Ciceroni C 23, 5. studia Numidarum in Iugurtham addeens J 6, 3.

- stultitia.** —ae videbatur alienam rem — curare J 83, 1.
- stultus.** stultae laceritiae poenas C 51, 31. pessimi et stultissimi H I 48, 1.
- stuprum.** Inbido stupri ganeae C 13, 3. cum Fulvia stupri vetas consuetudo C 23, 3. rapere ad stuprum virgines II III 67, 15. quae sumptus stupro corporis toleraverant C 24, 3. multa nefanda supra fecerat cum — C 15, 1.
- suadeo.** illi a vobis pacem, vobis ab illo bellum suadent II I 48, 18. Adherbali suadent, uti — J 26, 1. Inbuidinem adversus nos, metum pro nobis suasisse J 108, 3. mihi fortuna dedit usum bene suadendi II IV 61, 4.
- suavis** cf. H II 49 *pro* graves.
- sub.** dolia sub trabes locata II IV 8. stationes sub vineas removebat II I 83. sub iugum mittere J 38, 9. 49, 2. finitimos sub imperium suum coëgere J 18, 12. = Gnetuli sub sole magis J 18, 9. sub ipsis radicibus montium consedit C 57, 3. qui s. imperio Micipsae fuerant J 13, 1. Numidae s. Iugurtha erant J 19, 7. sub honesto patrum aut plebei nomine II I 10.
- subdolia.** animus audax s. varius C 5, 4. subdolia eius angere amentiam J 38, 1. = **subdole** speculatum Boecii consilia J 108, 1.
- subduco.** ennetos in collem subducit J 98, 4. optimum quemque in primam aciem C 59, 3.
- subfodio.** murum subfodere J 57, 4.
- subicio.** utris tabulae subicit H III 19. quid — censet? aliquis subicerit H III 61, 14.
- subigo.** urbis — subigere C 2, 2. 10, 1 (vi). ambitio multos mortalis falsos fieri subegit C 10, 5 *cont.* 51, 18. J 24, 2. 31, 4. 44, 4.
- sublevo.** Caesar dando sublevando ignoscendo — clarus C 54, 3.
- sublex** H IV 74.
- sublimis.** sublima nebula II III 15.
- submoveo.** hostis ab Alpibus in Hispaniam submovi II II 96, 4.
- subpoto.** si causa peccandi in praesens minus subpetebat C 16, 3.
- subplementum** scribere J 39, 2. postulare legionibus J 84, 2. — decreverat J 84, 3.
- subplex.** manum subplex ad caelum tendere C 31, 3. eum arae subplex sanguine foedarentur II I 22. Romam subplex proficiscantur C 34, 1. legatos subplex mittere J 47, 3. voce subplexi orare C 31, 7. primo industrius subplex medicos esse J 85, 1.
- subplicium.** subplexia deis decernere J 55, 2. in subplexiis deorum magnificenti C 9, 2. non votis neque —is muliebribus deorum auxilia parantur C 52, 20. = fatigati (Vagenses) regis subplexiis J 66, 2. legatos enim —is mittit J 46, 2. = **subplexium** sumere de — C 50, 4. 51, 39. 52, 30. 55, 6. 57, 1. J 33, 3. 35, 9. II II 41, 8. ad subplexium tradi J 61, 5. quae ad s. postulabat C 55, 1. propter Transpadani —um iniustum C 49, 2. exercitum subplexio cogere J 85, 35. subplexia in post futuros composuit II I 41, 6. omnia apud inferos memorata subplexia seelere meo vici II II 41, 3.
- subplexio.** venienti ture subplexiatur H II 23, 3. per hostias deis subplexanti J 63, 1. missitare subplexantis legatos J 38, 1.
- subsidium.** relienarum signa in subsidio locat C 59, 2. in —is C 59, 5. triplicibus —is aciem instruxit J 49, 6. —is principes angere II II 59. — compositis II II 55.
- subsum.** III suberat regnum Ariobarzani H IV 61, 15.
- subvenio.** subvenire suis J 51, 5. suis in vicem subveniunt II I 24. ei subvenientem Antiochum H IV 61, 6. subvenite mihi J 14, 25. subveniendum Adherbali J 15, 3. 25, 1. omnis bonos rei p. subvenire decebat J 85, 48. reliqui cito subveniunt J 59, 2. nullo subveniente J 99, 3. nisi subvenitis II II 96, 10. prius quam ex castris subveniretur J 54, 10.
- subvorto.** montis subvorsos C 13, 1. vincis Romanorum subvorsis J 91, 4. nvaritia fidem probatam ceterasq. artis bonas subvortit C 10, 4. an decretum consulis subvortent J 30, 1. geniti ad ea, quae maiores peperere,

subvertenda II 141, 3. nihil abest ad subvertendum imperium II 148, 8. omnia regna subvertendi II IV 61, 15. arma legum ac libertatis subvertendae II 148, 10.

succedo. alii succedere ac murum — subfodere J 57, 4 *cont.* acta testudine J 91, 3. cum murum hostium successisset II 102. III 76. turmam regis castra succedere habet II 50. ne illi succederetur II V 9.

succurro laborantibus C 60, 4. J 98, 1. perennis succurritur II III 75.

Sucro II 96, 6.

sudis C 56, 3. J 57, 5.

sudor. sudorem pulverem — nobis relinquat J 85, 41 *susp.*

suesco. cetera — oriri sueta mala II 19. genus suetum latrocinis II 67 *cont.* 80.

Sufax J 5, 4.

suffragatio. Sic illi honestissima suffragatione consulatus petebatur J 65, 5.

suffragium. libera ab auctoribus patriis suffragia II III 61, 15. vobismet ipsis per suffragia uti praesides olim, nunc dominos destinatis II III 61, 6. a populi suffragiis integer II 52.

suggredior. castra suggestus II IV 67.

sui sing. sui expurgandi (eussa) C 31, 5. ad studium sui perducit J 80, 3. sui cultorem II IV 33. *plur.* ut sui miseretur C 40, 4. memoriam sui praeclearam J 85, 38. ex fiducia sui II 60. = **sibi.** nihil sibi abnuituros II I 32. — addere J 42, 4 *cont. plur.* 18, 2. — adlatas litteras C 30, 1 *cont.* 34, 3. — adinungere C 24, 4. J 70, 2. — vitae finem adesse J 9, 4. — cognitum (esse) J 106, 2. 112, 1. — coninixerat J 7, 7. — consulere J 62, 1. 83, 1 *cont. plur.* C 37, 8. — exoptabat C 54, 4 *cont. plur.* C 11, 2. — inpositam C 48, 9. — legat J 28, 4. — oneri fore (*obp. rei p.*) C 46, 2. — opus esse C 31, 7. dum — regnum pararet C 5, 6 *cont.* II 19. — parenti metus J 35, 9. — peperit J 63, 5. idem sibi placere J 11, 6. 40, 2 (*plur.*). effecerat, ut s. Cat. consilia proderet C 26, 3. — liberisq. provident J 62, 1. eventit ut — is sibi imperatorem alium quaerat J 85, 11. sibi traderent J 46, 4. 64, 5. 112, 3. sibi quisq. C 3, 2. 37, 6. 52, 23. J 18, 3. 41, 5. 58, 2. II 148, 6. III 73. quo sibi fidum faceret C 11, 5 *cont.* 14, 6. J 35, 4. quem s. conlegam fore C 21, 3. quem s. oportunum fore C 27, 1 *cont.* J 46, 4. non quo s. tanti sceleris conscius esset C 31, 2. J 40, 2 (*plur.*). ac sibi maxime calamitosum C 48, 2. s. neque minus quiequam neque carius esse J 22, 2. alia omnia sibi eum conlega ratus J 43, 2. inimicum sibi certamen eum hostibus J 54, 5. invisum sibi et offensum J 73, 2. s. nullis J 97, 1. sive reputando, quae sibi duobus proeliis vicerant J 103, 2 (*notand.*). edocet, quae sibi responderentur J 109, 1. simulans sibi alvum purgari II 138. Hispaniam s. antiquam patriam esse II 159. sibi uni descendere equo solitum II V 13. *Plur.* imperatores sibi fecere C 6, 7. sibi patriaeq. diffidere C 31, 3. quanto sibi minus peperissent J 107, 1. sibi praeucentes II IV 43. quod s. adrogant J 85, 25. fautor consultorq. sibi adsit J 103, 7. noctem s. munimento fore J 97, 3. neque s. perfugium esse J 52, 3. sibi animum ad virtutem adendi J 4, 5. cum ipsi sibi — obficerent J 58, 6. ipsae sibi adversae J 113, 1. uti — iura — **sibimet** extorquerent II I 41, 23. = **se acc. sing.** se suas spes corrupturum J 33, 4. se defendit C 45, 4 (hortatur, ut sese regnum suum defenderent J 49, 2). se luxui — corrumpendum dedit J 6, 1. cum se po. Ro. dedisset J 32, 5. 75, 5 (*plur.*) (*sese* C 46, 4). se e contempto metnendum effecit II 148, 3. se fatigando (*ablat.?*) J 3, 3. ut seq. et exercitum — gereret J 55, 1 (*sese* — J 54, 2). ita se mores habent C 52, 12. J 54, 4. *simil.* J 85, 23 (*sese* — C 2, 3. J 17, 7. 53, 8). se Metello ostendere J 55, 8 (*sese ostendit* J 71, 2. 105, 3). ipsa se virtus satis ostendit J 85, 31. se ex curia domum proripuit C 32, 1. se receperat II 10 (*sese* — J 54, 3. 58, 6). praetoribus se tradunt C 54, 3 *cont.* J 26, 1 (*seq. et oppidum*) (*sese* J 62, 3). se quisque C 7, 1. 6. J 105, 4. II 148, 12. IV 1 (*sese quisq.* J 81, 4. II 163). eireum se

— habebat C 14, 1. 26, 4. nihil apud se remissum, neque apud illos tatum pati J 88, 2. per se C 1, 7. J 4, 8. 14, 4 (per se ipsa). 90, 2 (per se ipse dare). II II 41, 2. confirmare fidem publicam per sese involatam fore J 33, 3. confisum se facile principem fore C 17, 7. 21, 3. 24, 4. 26, 1. 27, 4 (se — seque). 34, 2. 43, 3 (seq.). 47, 1. 2. 48, 4 *bis*. 49, 4. 50, 4. 60, 7 (seq.). J 12, 3 (se ipsum). 22, 2. 38, 9. 48, 1. 56, 1. 90, 2. 102, 12. 106, 1. 3. 109, 2. 111, 3. J 15, 1. 20, 5. H 141, 1. 48, 17. III 7. 38, IV 30. fugam ad se vorsum fieri J 58, 4. 69, 1. efficit, ut ad se — veniat J 61, 4 *cont.* 105, 1. nisi maneat ius — apud se II 141, 24. in eis nrribus, quae ad se defecerant J 61, 1. quae pro hostibus et adversum se opportunissimae erant J 88, 4. — occultata ~~sese~~ turgio J 12, 5. intoleranda audacia sese eferens J 14, 11. sese exerent J 63, 3. sese parum expurgat J 60, 4. — parent: sese prope diem adcessurum C 32, 2 *cont.* 56, 4. 57, 5. J 20, 1. 25, 9. 29, 3. 56, 4 (sese — illos). *β* 4, 3. 76, 1. 81, 1. 83, 2. 84, 1. 93, 6. 107, 5. 108, 2 *bis*. vocari ab sese iubet C 46, 3. orabat, ut ad sese inrumperent C 50, 2 *cont.* J 38, 2. 71, 5. non recte facturum, si ab inre gentium sese prohibuerit J 22, 4. — ~~sese~~met ipsa praecipitavit J 41, 9. polliceor ~~sese~~met eo venturum C 44, 2. J 56, 2. — ~~se~~ *acc. plur.* se abdere J 38, 5. seq. remq. publicam celebrare J 85, 36. seq. vitamq. suam eoudonare J 79, 9. seq. remq. p. curabant C 9, 3. se flagitiis dedecorare J 85, 42. se regibus devotent H I 73. angustiae se dilatant H III 43. se navigia emergunt II IV 22 (?). uti se ferunt H III 61, 22. cum se vino invitaret H IV 4. aqua seq. et iumenta onerare iubet J 91, 2. seque remq. p. perditum irent C 36, 4. se recipere aut instruere quivere H I 95 (sese J 50, 5). inter se C 5, 8. 22, 2. 11, 2. 17, 7. 18, 9. 41, 2. 43, 1. 52, 1. 53, 7. 55, 6. 63, 6. 66, 2 *bis*. 79, 3. 4. 98, 3. H I 61. 41, 19. III 69, 11. IV 12. se — missos C 52, 36. 59, 5. J 25, 5. 75, 10. 79, 7. 106, 6. H I 16. — addictare ~~sese~~ C 13, 3. tanta mobilitate Num. sese agunt J 56, 5. moenibus sese intabantur J 94, 4. speculatores — sese ostendunt J 101, 1. Sullam in sese amicum rati J 103, 5. *Acc. c. inf.* C 1, 1. J 4, 6. 26, 1. 75, 9. 79, 8. 81, 3. H V 10. sese probos simulavere J 85, 9 *cont.* 21. — ~~sese~~met ipsi nomadas adpellare J 18, 7. avidus — sauciare, quam semet tegere J 60, 1. illaq. et domum et semet conrumpunt J 76, 6. — ~~se~~ *abl. sing.* ne quid ab se hostile timeret J 88, 5. civitates, quae ab se defecerant, adfectare J 66, 1. multa ipse secum volvens C 32, 1 *cont.* J 62, 9. 113, 1. 3. illos caussam belli — secum — habere J 81, 1. cogere homines secum proficisci J 84, 1. ineditus, ne copias secum portaret J 39, 4. monet — uti clam noctu secum profugeret J 106, 2. ne quid de se temere crederent C 31, 7. minimum de se ipse loqui J 6, 1. velle de se et de populi R. commodo disserere J 102, 2. singulos praec se inermis mittere J 94, 2. dictitatio — magnifica pro se et illis dolentia J 81, 1 *cont.* 111, 1. — Hiempsalem et Adherbalem ex ~~sese~~ genuit J 5, 7. — ~~se~~ *abl. plur.* quid se dignum foret quaerebant C 51, 6 *cont.* J 21, 4. Gactulos secum miscere J 18, 7. noctem pro se rati J 98, 2. — mene an illos ex ~~sese~~ gigni maluerint J 85, 16. neque alius in alio magis quam in sese spem habere J 60, 1.

sulfur J 57, 5.

Sullanus. Sullanac coloniae C 28, 4. Sullani milites C 16, 4. Sullana victoria C 21, 4. 37, 6.

Sulpicius (Serv. — Rufus) *vid. ad* H II 54. — *at.* H I 8.

sum. *Vid. Conn. p.* 17, p. 46 *sq.* esse quam videri bonus malebat C 54, 5. *con. adv.* J 14, 11. C 21, 1. J 14, 8. 85, 2. C 58, 9. J 63, 2. C 51, 1. 52, 20. J 9, 3. 85, 7. 42, 21. 4. 60, 4. 69, 1. 93, 7. 105, 5. 24, 5. 7, 6. 71, 5. 73, 7. 85, 6. 93, 1. 112, 2. 61, 1. H II 41, 3. J 31, 22. 87, 5. 94, 1. C 51, 34. J 47, 1. 92, 5. 53, 7. 56, 1. 101, 6. 67, 1. C 57, 3. J 59, 1. *c. praep.* J 85, 22. C 23, 7. 21, 3. 42, 1. J 48, 3. C 25, 1. 39, 5. 37, 6. 51, 19. J 14, 10. C 40, 3. 44, 5. 52, 15. 33. 58, 6. J 5, 3. 8, 1. 33, 1. 45, 8. 14, 13. 44, 4. 58, 1. 102, 7. C 30, 4. J 5, 4. 75, 2. C 33, 4. J 41, 2. C 39, 5. 49, 2. 52, 4. J 35, 8. 14, 1. 26, 2. 31, 9. 16. 20. 41, 7. 19, 6. 45, 7. 54, 1. 95, 4. 98, 2.

= fuerat C 37, 1. J 26, 3. quibus fuit uti J 3, 1 *Conn. p.* 114. fuerit mihi eguisse J 110, 3.

sump. epistolam sumit ac perlegit J 71, 4. quidquid lubet, sume utere J 110, 4. arma sumentis J 21, 2. *Fid.* bellum. proclium H III 67, 10. arma ab Samnitibus — sumpsere C 51, 38.umat aliquem monitorem officii sui J 85, 10. ne ego meliores liberos sumpsisse videar quam genuisse J 10, 8. pecuniam sua fide — sumptam mutuum C 24, 2. *Fid.* subplicium. more equestriis proeli sumptis tergis atq. redditis H I 55.

sumptus vix annus a vobis datus est H II 96, 2. animus quaestui atq. sumptui deditus C 13, 5. neq. sumptui neque modestiae suae parcere C 14, 6. civitates, ultro nobis oneri atq. sumptui H II 96, 9. vectigalia vix partem sumptuum sustinent H II 41, 7. quae ingentis sumptus stupro corporis toleraverant C 24, 3. quis est qui divitiis et sumptibus — cum maioribus suis contendat J 4, 7. sumptibus et contumeliis ex rege miserrimum servorum effecere H IV 61, 8.

super. epistolam super caput in pulvino positam J 71, 4. s. aggerem inpositis turribus J 76, 3. alios super vallum locare J 100, 4. s. terga gladii et scuta J 94, 6. discubnere — super eum L. Fabius H III 4. s. Numidiam Gaetulos — agitare J 19, 5. cum alii s. vallum praecipitarentur J 58, 6. s. occisorum corpora vadere J 94, 6. numquam s. industriam fortuna fuit J 95, 4. neu s. fortunam animum gereret J 64, 2. = qua super insidens H III 19 (*conr.* quam super —). ne super tali scelere suspectum sese haberet J 71, 5. = ut ea exercitui satis superq. foret J 75, 7. *inc.* H I 62.

superadstare. superadstantium manibus H I 74.

superbia. quae apud alios iracundia dicitur, ea in imperio superbia atq. crudelitas appellatur C 51, 14. cui — iuerat contemptor animus et s. commune nobilitatis malum J 64, 1. invidia atq. s. post fuere C 23, 6. pro continentia et aequitate libido atq. s. invasere C 2, 5. lascivia atq. s. inventutem incensere J 41, 3. neq. illis s. obstabat, quo minus alicui instituta imitarentur C 51, 37. homo inanis et regiae superbiae J 64, 5. ubi alicui superbiae indubrio fueris C 20, 9 *conr.* J 31, 2. — ac nobilitatis obviam itam est J 5, 1. avaritia — superbiam crudelitatem — adoenit C 10, 4. removistis — avaritiam, iuperitiam atq. superbiam J 85, 45. regium iuperium in — am dominationemq. se convertit C 6, 7. quam rem alii in — iam vortebat J 82, 3. per ignaviam et superbiam aetatem agere J 85, 1. permota superbiâ magistratum C 33, 3. comparate cum illorum — ia me hominem novom J 85, 13. homines corrupti superbia J 85, 19. neq. quemquam ex Imperatorum — ia metus ceperit J 85, 47. luxuria atq. avaritia cum superbia invasere C 12, 2. intoleranda audacia, scelere atq. superbia se ceferens J 14, 11. — ia atq. deliciis omissis C 31, 3.

superbus. iuperia iniusta superba crudelia C 19, 4. superba et crudelia faciuora nobilitatis J 39, 3. anperba illa, gravia, indigna Romano imperio existumantes H II 23, 5. = homines **superbissimi** J 85, 38. nocutissimi et eidem **superbissimi** J 31, 12.

superiatio. Euri atq. Africi superiacis fluctibus H II 83.

superior. locus J 49, 2. *plur.* 51, 3. 68, 2. si primo proelio C. superior aut aequa manu discessisset C 39, 4. superiore die J 59, 1. *plur.* 90, 2. — anno H II 96, 9. III 61, 11. *plur.* J 31, 9. omnibus superioribus proeliis J 99, 3. de snperiore coniuratione satis dictum C 19, 6. = **summus.** loco summo potitur H IV 56. ad summum montis J 93, 2. prope summa ceperant J 60, 6. in summo Antonius H III 4. summa audacia C 18, 4. claritudo J 2, 4. flagitia H III 67, 2. gloria J 31, 9. honor J 85, 29. inopia H I 28. imperium H I 41, 26. II 41, 3. 14. (atq. iudicium) C 29, 3. laetitia atq. lascivia C 31, 1. libido C 20, 2. ope C 1, 1. 38, 2. J 9, 2. 25, 2. 31, 17. periculum J 77, 1. potentia C 48, 5. potestas C 38, 1. scelus C 12, 5. studium C 51, 38. J 43, 4. subplicium C 51, 39. turpitude C 58, 12. vix J 25, 9. 92, 6. vir J 22, 2. 52, 1.

supero. Mysios — a Lucullo esse superatos H IV 38 *sup.* postquam

superatus sit J 15, 1. morbus hant saepe quemquam superat J 17, 6. ut divitiis paupertas, multitudinem paucitas superaret C 53, 4. lubricine divitiis superare nequeunt C 20, 11. studium rei p. omnia superat J 31, 1. falsa vita moreseq. mei superant J 85, 27. errata officiis superes J 102, 10. si vera et honesta flagitium superaverit H III 61, 13. eni gloria virtus atq. alia optanda bonis superabant J 61, 1. res, quae Iugurthae fesso aut maioribus adstricto superaverant J 70, 2. quae vohumana superant aut divina iupolluta sunt H I 41, 11.

superato. scalae conminutae, qui supersteterant — J 60, 7.

supervacaneus. de timore — unum est dissorere C 51, 19. illis — unum est pugnare pro potentia paucorum C 58, 11.

supervado omnis asperitates J 75, 2.

suppellex. arma, non suppellectilem decori esso J 85, 40.

supra. dux — supra caput esse C 52, 24. supra ea veluti ficta pro falsis dicit C 3, 2. s. gratiam atq. pecuniam suam invidiam facti esse J 35, 8. s. bonum aut honestum percussus J 82, 2. rebus s. vota fluentibus H i 101. = s. repetere C 5, 9. J 5, 3. s. memoravi C 5, 7 *cont.* 10, 1. 57, 1. 2. J 12, 1. 25, 4. 28, 4. 30, 3. 33, 2. 34, 1. 37, 3. 40, 4. 52, 5. 69, 4. 75, 6. 84, 1. 96, 1. s. quam cuiquam credibile est C 5, 3. illum supra quam ego sum petero J 24, 5.

suscipio. miserorum civium causam suscepi C 35, 3. tantum facinus frustra susceperant C 28, 3 *cont.* J 31, 9. maxumas inimicitias pro re p. suscepi H II 41, 4. eos multum laboris suscipere J 14, 12. si adversus vos — tot labores et pericula suscepissent H II 96, 1. suscepto malorum patrocinio C 48, 8.

suspicio. suspectus regi et ipse oim suscipiens J 70, 1. **suspectus.** nos suspecti sumus aemuli H IV 61, 18. suspectus fuit — societatem — composuisse H IV 11. ne super tali scelere suspectum sese haberet J 71, 5. Etruria suspecta in tuualtum erat H I 45. quis rebus suspectis H I 18. = regibus boni quam mali suspiciores sunt C 7, 2.

suspiceor. nihil suspicantes C 44, 2.

suspitio. me falsa — one alienatum C 35, 3. multis — ouibus H IV 31.

sustento. I. dum suos sustentare cupit J 101, 9 *cont. pass.* J 56, 6. se metu magis quam aequo et bono sustentatum H I 48, 17. vectigalium, quibus adhuc sustentamur H I 48, 8. hostium vim sustentabant J 97, 5. res p. magnitudine sua imperatorum — vitia sustentabat C 53, 5.

sustineo. sustinere corpora nequeutes H III 72. neq. iam sustineri poterat aucto mari H III 31. omnium, quos terra sustinet, sceleratissimus J 14, 2. impetum Nertori sustinui H II 96, 5. quae res tanta negotia sustinisset C 53, 2. quantum negoti sustineam J 85, 3. qui ea (honores) sustinent J 4, 8. vectigalia vix partem sumptuum sustinent H II 41, 7.

Suthal J 37.

suus. ibiq. inventutem suam exerevit C 5, 2. 4 (alieni — sui). 8, 5. 12, 2 (sua — aliena). 4. 14, 6. 16, 4 (largius suo usi). 17, 1. 21, 4. 22, 1. 2. 24, 2. 26, 3. 4. 28, 1. 33, 1. 2. 35, 3. 37, 2. 3. 38, 2. 45, 4. 47, 3. 48, 8. 50, 2. 51, 4. 34 (omnis suos). 52, 3. 30. 32. 53, 5. 54. 4. 55, 6. 61, 4 (longe a suis). 6. 8. J 1, 1. 3, 4. 4. 7. 5. 7. 6. 2. 3. 8. 2. 9. 2. 3. 12, 3. 13, 2. 5 *bis.* 14, 5. H *bis.* 21. 15, 2. 4. 16, 3. 18, 12. 19, 1. 20, 4. 8. 23, 1 (suos). 2. 29, 5. 31, 10. 14. 32. 2. 5. 33, 3. 40, 4 (suorum). 42, 4. 46, 1. 47, 3. 49, 1 (suorum et suos). 4. 51, 1 (suis). 52, 5 (suos). 54, 8. 59, 3. 62, 8. 65, 4. 96, 1 (suos locos). 3. 68, 3. 70, 5. 73, 6. 75, 1. 76, 6. 79, 8. 9 (seq. vitamq. suam). 81, 3. 83, 1 *bis.* 84, 4. 85, 10. 17. 21. 88, 1. 2 (suorum et hostium). 90, 3. 92, 1 (suorum). 93, 1. 98, 1 *bis* (suis). 5. 6. 101, 4 (suos). 9 (suos). 10 (suis). 102, 12. 103, 7. 107, 1 (suos). 108, 3. 109, 3. 112, 1. 113, 6. H I 23. 41, 2. 23. 24. 48, 10. 55. 87. H 2. 27 (suos). 92. 96, 2. H I 61, 1. 5. 18 *bis.* 21. 67, 2 (quaestorem suum). 12. 70 (suorum). IV 61, 1. 15. V 7. 124 (suis). suo quisq. metu pericula motiri C 31, 2 *cont.* 38, 3. 43, 1. J 1, 4. 53, 8. H I 67. H I 72. eos pollicitos operam suam dimittit C 40, 6. virum, dignum te atq.

avo suo J 9, 2. diffidenti rebus suis J 32, 5. illis studio suorum adstrictis J 60, 6. Iugurtham miserantem fortunas suas J 62, 1. hominem carum acceptumq. popularibus suis J 70, 2. hominem nobilem, non sua ignavia set ob rem p. in hostium potestate J 112, 3. praesidentis agros suos H III 66, sua cuiq. satis placebant C 2, 1 *cont. or. obl.* J 61, 2. neq. cuiquam iniuriae suae parvae videntur C 51, 11. plebi sua restituere J 31, 8 *cont.* H I 48, 14, ut illi senatus omnia sua concederet J 61, 4. cui neq. sua cara J 86, 3. quid defensum aliud, quam suae cuiq. sedes H I 41, 4. admouebat alium cupiditatis suae C 21, 4. Ciceronem — domi suae confodere C 28, 1. quae magis quam proelium male pugnatum ab suis regem terrebant J 54, 7. in utroq. magis studia partium quam bona aut mala sua moderata J 73, 4. stultitiae videbatur nlienam rem periculo suo enrare J 83, 1. faciendum aliquid, quod illorum magis quam sua rettulisse videatur J 111, 1. *Or. obl.* esse — consili sui participes C 21, 3. 5. 27, 4. 31, 2. 49, 4 (quo studium suum — clarins esset). 56, 5. 59, 5. J 6, 2. 13, 3. 14, 14. 15, 1. 22, 3. 4. 23, 2. 25, 6. 35, 8. 36, 2 (ne sui diffiderent). 39, 3 (suo atq. populi iniussu). 49, 2 (sese regnumq. suum et suis). 50, 1. 54, 5 (suos). 56, 1 (suis). 60, 4 (a suis). 64, 4. 65, 3. 70, 5. 71, 4. 5. 77, 1. 82, 3. 83, 1. 89, 2. 98, 3 (uti suis receptui locus esset). 101, 6. 102, 13. 106, 3 (suorum). 107, 4. 114, 2. H I 37. 41, 23. 68. IV 30. *Cfr.* J 97, 2. 107, 3. illos videt queri — miseris suis remedium mortem expectare C 50, 3. J 15, 1. 20, 4. 21, 4. 30, 3. 33, 4. 48, 1. 52, 6 (suis). 61, 1 suo loco). 62, 3 (sese regnumq. suum). = *suusmet.* suomet ipsi more praecipites eant J 31, 6. suamet ipse scelera occultare C 23, 2. suamet ipsum pecunia casurum J 8, 2. ad populum R. suinet sanguinis mercede circumveniendum H I 41, 25. runnt suismet aut proximatorum telis H I 52. = insulas suopto ingenio alimenta gignere H I 61.

Syrtes J 19, 3. 78.

tabernaculum J 71, 4.

tabes. tanta vis morbi — — uti tabes animos invaserat C 36, 5. tanta vis avaritiae animos eorum veluti tabes invaserat J 32, 4. licentiam scelerum quasi tabem ad integros contactu crescere H I 48, 9. qui mos ut tabes in urbem coierit H IV 26.

tabesco. regnum N. per scelus et sanguinem familiae nostrae tabescere J 14, 25.

tabula. ntris levi tabulae subiecit H III 19. tabulas pictas C 11, 6. *sic* tabulas C 20, 12. 52, 5. polliceri tabulas novas C 21, 2.

taceo. regem tacere inbet J 34, 1. tacente ipso *susp.* J 113, 3.

tacitus eo respiciens J 35, 10. taciti indignabamini J 31, 9.

taeda. picem sulfure et taeda mixtam J 57, 5.

taedet. me morum civitatis taedet pigetq. J 1, 9.

taedium tyrannidis Sullae esse H I 41, 7. taedio adversarum rerum J 62, 9.

taeter. loca taetra inulta, foeda atq. formidulosa C 52, 13. omnibus lex Iacini taetra fuit *ej.* H I 15.

Tagus H I 71.

talentum. decem milibus talentorum H IV 61, 6.

talia. illa et alia talia J 40, 2 *cont.* 41, 5. 66, 2. 64, 3. 81, 2. 85, 10. 36. 11. saxa aut quid tale H I 61 *conr.* sibi quisq. — talia sperabat C 37, 6. neque mortalium quisquam dare aut cripere talia unus poterat H III 61, 24. quamquam haec talia sunt J 31, 4. ne tale decretum fieret J 25, 5. talibus viris non labor insolitus C 7, 5 *cont.* J 6, 3. 10, 8 (talem hunc *cont.* J 31, 9). 63, 6. 102, 5. 112, 3. H I 29. quando talis es H I 48, 16. quid in talis homines crudele fieri potest C 51, 17. conspicit dum tale facinus faceret C 7, 6. haec talia facinora impune suscepisse J 31, 9. numquam Hispanos praeterea tale facinus fecisse C 19, 5. numquam ipsi talia fecere C 51, 6. tale periculum rei p. haut occultum habuit C 23, 4. in tali periculo C 43, 3. id quod in tali re solet C 30, 2. J 15, 5 *cont.* 57, 5.

ut in tali negotio J 107, 6. in tali tempore C 48, 5. quippe in tali die J 60, 3. facile eos ad tale consilium adduci posse C 40, 1 *cont.* J 76, 1. talia incepta H i 89. homines talis negotii artifices J 35, 5. studio talium rerum iucitati J 66, 4. ne super tali scelere suspectum sese haberet J 71, 5. talis fama de Cassio erat J 32, 5. talem honorem nemo volet, cum — H i 41, 11.

tam. si tam vos libertatis curam haberetis, quam illi — addeus sunt J 31, 16. quam audeas, tam videri felicem H i 41, 20 *sup.* quam formidatus est, tam contemnetur H i 41, 24. neq. tam magnificè sumentis proelium, quam postulaverant H iii 67, 10. quam quisq. pessime fecit, tam maxime tutus est J 31, 14. in tanta tamq. corrupta civitate C 14, 1. tauto tamq. utili labori J 4, 3. res tanta et tam atrox C 51, 10. cum tam multae variaeq. sint artes J 2, 4. unam ex tam multis orationem J 30, 4. tam paucis proscriptis H i 5. hominem tam acceptum popularibus J 7, 1. in tam diversis mentibus J 31, 24. ne tam prava inelperet J 64, 2. in eo tam aspero negotio J 98, 1. tam parva res H iii 61, 19. ut tam curvum sit H iv 20. tam levi copia H i 35. ex tanta properantia tam facile tractum bellum J 36, 4. neq. tam anxie laturum fuisse, si — J 82, 3. nihil tam asperum fore, quod non — facturi essent C 40, 4. novos nemo tam clarus neq. tam egregius erat, quin is — J 63, 7.

tamen. tamen haec — suscepisse parum habuere J 31, 9. 54, 2. 9. 63, 6. 95, 3. 113, 4. Fuere tamen extra coniurationem — C 39, 5. J 16, 1. 25, 4. 8. 44, 1. 55, 3. 93, 8 (consultis animus tamen —). H i 83. dein tamen J 11, 4. *Vid.* quamquam et tametsi. eum — trahunt, tamen divitias vincere nequeunt C 20, 12. cum — adfluere, fuere tamen cives C 36, 4 *cont.* J 6, 1. si ad inpetrandum nihil caussae haberem —, tamen erat — J 14, 7. 16. 85, 48. in adverso loco victor tamen virtute fuisset J 55, 1 *cont.* H i 41, 8. III 18. 24. 67, 8. 10. IV 61, 13. i 16. quod tamen vitium propius virtutem erat C 11, 1 *cont.* H iii 61, 19. 20. *at.* i 16. satis amplae magnificaeq. fuere, verum aliquanto minores tamen C 8, 2. et tamen J 39, 2. 49, 5. H iii 67, 3. ac tamen J 97, 5. neque tamen C 19, 2. 24, 2. 26, 2 (neque illi tamen). 57, 4. 61, 7. J 98, 5. 100, 1. paulo divorsius —, set omnes tamen C 61, 3. Nisi tamen intellego J 24, 5 *cont.* 100, 5. dies consumptus erat, eum tamen barbari nihil remittere J 98, 2. Igitur consul, credo deis fretus (nam contra tantas difficultates — extremum erat), tamen pro rei copia satis providenter exornat J 90, 1.

tametsi. Catilinæ animus eadem illa movebat, tametsi praesidia parabantur C 31, 4. tametsi — tamen C 3, 2. 4. 20, 1. 21, 1. 48, 5. 52, 9. J 6, 2. 11, 1. 13, 3. 16, 3. 20, 5. 25, 11. 26, 2. 29, 2. 31, 21. 33, 2. 34, 1 *ubiq. cum indic. ; cum coni. or. obl.* J 38, 9.

tamquam. omnium flagitiorum — circum se tamquam stipatorum catervas habebat C 14, 1. uti tamquam sua visens domum est J 12, 3. rursus tamquam ad integrum bellum cuncta parat J 73, 1.

Tanais vel Tanais J 90. = *fl. Europae* H iii 49.

tandem. diu multumq. fatigati tandem in castrum perveniunt J 94, 3. Haec illis volentibus tandem vicit fortuna rei p. C 41, 3. Haec secum diu volvens tandem promisit J 113, 1. Quae quo usque tandem patiemini C 20, 9.

tantus. quanta cuiusq. animo — audacia inest, tanta in bello patere solent C 58, 2. si hominibus bonarum rerum tanta cura esset, quanto studio — petunt J 1, 5. virtus tanta habetur, quantum cura verbis potuere extollere C 8, 4. tanta commutatio incessit, ut — J 13, 7. 24, 2. 46, 8. civitas incredibile est quantum brevi ereverit. tanta cupido gloriae incesserat C 7, 3 *cont.* 33, 1. 36, 5. J 27, 2. 32, 4. 40, 3. 45, 1. 56, 5. 84, 3. *dub.* tantum antiquitatis curaeq. H i 14. tanto agnue atq. animis H i 41, 24. in ea tanta asperitate J 67, 3. tanti cives C 46, 2. — tamq. corrupta civitas C 14, 1. — claritudo J 7, 4. — illa contumelia C 48, 9. difficultates J 90, 1. facinus C 22, 2. 28, 3. 49, 4. 51, 23. J 13, 1. flagitium J 30, 1. *plur.* H i 29. gloria H iii 61, 23. inperium C 51, 42. labor J 4, 3. malum

C 40, 2. 3. J 67, 3. *merces* H I 32. *metus* C 52, 16. *multitudo* C 36, 5. *mutatio* H i 97. *negotium* C 41, 1. 53, 2. *perfidia* J 71, 1. *praemia* H I 48, 4. *praesidia* C 51, 19. *properantia* J 36, 3. *res* C 48, 6. 51, 10 (et tam atrox). 16. J 85, 10. 92, 1. *scelus* C 31, 2. J 31, 25. 35, 8. 106, 6. *torpedo* H I 48, 19. *vir* J 95, 2. *via* C 48, 5. J 4, 6. 75, 7. *vitia* C 3, 4. = quanto intentius ea ageris, *tanto* illis animus infirmior erit C 52, 18. quanto vita illorum praeclearior, *tanto* horum socordia flagitiosior J 85, 22. quanto sibi in proelio minus pepercissent, *tanto* tutiores fore J 107, 1. quanto avidius pacem petieritis, *tanto* bellum acrius erit H I 48, 17. = *tantum* illud vereor ne — J 14, 20. *tantum* ab eo vitam paciscatur: de ceteris J 26, 1. *tantum modo* remorati, dum — putant J 53, 3. *tantum modo* incepto opus est C 20, 10 *conl.* 21, 3. 47, 1 (*tantum modo* audire solitum — P. Antroium — in ea coniuratione esse *conl.* H II 41, 11. III 61, 17). 52, 15. J 14, 1. 17, 3. 21, 10. 29, 3. 31, 28. 16, 2. 55, 8. 63, 2 (domi modicus, lubricis et divitiarum victor, *tantum modo* gloriae avidus). 79, 8 (aliam conditionem, *tantum modo* aequam). 91, 6. 96, 3. 109, 4.

tardus. citus modo, modo tardus inaccessus C 15, 5. = *tardius* iero J 79, 5. qui *tardius* — proelio excesserant C 9, 1. quae ubi *tardius* procedunt J 11, 9.

Tarquinius, L. C 48.

Tarquitius H III 1. 5.

Tarraeninensis C 46, 3.

Tartessus H II 26.

Tarula H I 41, 21.

Tauri H III 52.

Tauromentana littora H IV 22.

Taurus H II 31.

taurus H II 8, 9.

tectum. pro tectis aedificiorum J 67, 1. concurrentibus *per vias* ac tecta visebatur H II 23, 1. in tecta iaciebatur ignis H III 67, 17. faces in tectis reliquerant H IV 43.

tego. renonibus corpus tegunt H i 18. aedificia incurvis lateribus tecta J 18, 8. veste tectum pugionem H III 38. locum quem — ceperat, eum amissa anima corpore tegebat C 61, 2. ut turpia facta oratione tegant J 85, 31. arma quibus corpus tegitur C 58, 16. libertatem, patriam parentisq. armis tegere C 6, 5 *conl.* J 87, 2. neq. locus neq. amicus quisquam teget, quem arma non texerint C 58, 10. neq. virtus neq. arma satis tegere J 97, 5. avidius alteri alteros sauciare quam semet tegere J 60, 1. ab omnibus partibus simul tecti et instructi J 97, 5. ab iaculis corpora tegere J 101, 4. dei qui hanc urbem adhuc tegitis H I 48, 3. quo — relicto illius potentia tegetet C 48, 7.

Teius H III 47.

telum. armorum atq. telorum portationibus C 42, 2. arma atq. tela militaria ab Sannitibus — sumpserunt C 51, 38. — — — temptare, luteudere J 105, 4. arma tela J 51, 1. parare J 43, 3. reficere aut conmercari J 66, 1. viccrat J 76, 1. omnia constrata armis telis J 101, 11. cis — armis advorsum tela hostium amitti J 105, 2. cum telo esse C 27, 2 *conl.* cum telis erant C 49, 4. cum telis ad sese irrumperet C 50, 1. tela utriusq. volare J 60, 2. ut Metello in sagum, Hirtuleio in brachium tela venirent H II 17. tela eminus missa remittere J 58, 3. vitabundi aut iacientes tela J 60, 4. lapides ignem, alia praeterea tela ingerunt J 60, 6. inter tela hostium erumpit J 101, 9. ruunt suismet aut proxumorum telis H II 52. vis tribunicia, telum a maioribus libertati paratum H III 61, 12.

temera. ne quid de se t. crederent C 31, 7. oppida t. munita J 54, 6. epistulam in pulvino t. positam J 71, 4. t. et effuse euntes J 105, 3. non t. pugnam copiam facit J 82, 1. regreditur non t. uti escenderat set temptans omnia et circumspicens J 93, 5.

temeritas Matri forte correcta J 91, 7. alterum ex audacia temeritatem

adferre solet J 7, 5. fortunam in temeritatem declinando H II 30. pars exercitus avaritia aut temeritate ducum adtrita est J 85, 46.

temperantia. tantâ t. inter ambitionem saevitiamq. moderatum J 45, 1.

tempero. nedum illi victoriae temperarint C II, 8. in potestatibus — are J 85, 9.

tempestas solet in illis regionibus hant seens atq. in mari retinere J 79, 6. alta alia, alia in tempestate vadosa J 78, 2. ager aridus et frugum vaenos ea tempestate: nam aestatis extremum erat J 90, 1 *cont.* H III 41. ea — ats coepere se quisque extollere C 7, 1. 17, 7. 22, 1. 24, 3. 36, 4. J 8, 1. 13, 7. 30, 4. 32, 5. 35, 1. 37, 1. 40, 5. 65, 5. 104, 4. H IV 61, 10. i 33. haec t. J 3, 1. H I 48, 10. qua t. J 79, 2. post multas tempestates novo homini consulatus mandatur J 73, 7. multis et magnis — atibus vos cognovi fortis fidosq. mihi C 20, 3. multis anto — tibus expertus J 108, 2. multis — tibus haut sane quisquam Romae virtute magnus fuit C 53, 5. sollertissimus in paucis tempestatibus factus est J 96, 1.

templum. templa deorum C 12, 3. parietes templorum H II 21. in modum templi celeberrimi H II 23, 2.

tempto. reges populiq. fultumi bello temptare C 6, 4. hortari alios, alios temptare C 17, 1. per legatos peennia temptare J 29, 1. 66, 1 (eos qui in praesidiis erant). per homines callidos exercitum temptabat J 38, 3. legatos adgreditur ac paulatim temptando — persuadet J 40, 4. temptandi gratia, si paterentur J 47, 2. se suis artibus temptari J 48, 1. animi popularium temptati J 48, 1. frumenti inopia temptabatur J 90, 1. postremos in agmine temptare ac statim regredi J 55, 8 *cont.* 50, 4. stationes et vigillas temptare H II 54. ab ea parte castellum temptet J 93, 6 *cont.* aut por vim aut dolis J 23, 1. ipse cum delectis temptare omnia J 51, 5. temptans omnia et circumspiciens J 93, 5. quae dubia nisu videbantur, potissimum temptare J 94, 2. omnia temptando socium sibi adiungit J 70, 2. haec atq. illa temptans H I 48, 11. Quod ubi frustra temptatum est H III 71. quae occulte temptaverat, aspera evenerant C 26, 5. saepe temptantes agros J 18, 7. arma atq. tela temptare, intendere J 105, 4. quo usque verbis arma temptabit H I 48, 17. bellum temptatum antea secus ceserat J 20, 5. fortunam temptare C 57, 5 (belli). J 7, 1. 62, 1 (satis saepo iam et virtutem militum et fortunam temptatam). occultam fugam — eruptionem temptare H III 68. lassitudinem et sitim militum temptaturos J 50, 1. insidiis locum temptari J 46, 6.

tempus. quis reprehendet? Tempus dies fortuna, cuius inbido gentibus moderatur C 51, 25. ubi vires tempus ingenium diffluxere J 1, 4. tempus quam res maturius me deserat J 42, 5. magis naturae industriam hominum quam vim aut tempus deesse J 1, 2. eo modo t. procedere J 83, 3. res t. pericula egestas belli spolia — hortantur C 20, 15. uti res atq. t. monebat C 50, 3. quoniam de moribus civitatis t. admonit C 5, 9. alio properare t. monet J 19, 2. ante comitia, quod t. haut longe aberat J 36, 1. t. ad utramque rem deernitur, set materias ad — J 12, 1. ubi t. fuit J 66, 3. postquam t. visum est J 91, 3. 91, 1. procli faciendi t. adesse J 97, 1. maiora adgredi t. visum est J 89, 3. quantum temporis aestivorum in imperio fuit J 44, 4. saevitia temporis J 37, 4. neq. loco neque mortali cuiquam aut tempori credere J 72, 2. tempus legatorum ante capere J 21, 3. neque id t. luxuriae concedit J 61, 2. conloquio diem loem tempus ipso delegeret J 108, 2 *cont.* tempore et loco constituto, uti — J 113, 2. aestivorum t. comitorum mora inminuerat J 41, 3. t. aut locum pugnae quaerere J 55, 8. ingulis trahendo tempus J 27, 1. ad hoc t. tutata sunt J 85, 45. 102, 8. H III 52. ad id t. H III 67, 12. ad tempus non venit J 70, 5. ante id t. J 43, 5. ante tempus domo digressos J 79, 7. cetera in tempus arserit H III 61, 12. per idem t. J 63, 1. 70, 1. 114, 1. dilapso tempore aestivorum J 36, 4. gerere quam fieri tempore posterius, re atq. usu prius est J 85, 12. tempore anni (*cont.* J 50, 1) mare classibus patefactum H I 45. alio tempore C 51, 36. eo t. C 48, 7. 50, 4. J 55, 8. 80, 1. eo

dem t. C 18, 4. 51, 30 (eod. illo). J 60, 1. 61, 4. 74, 1. H III 70 (eodem tempore inopiam et laborem tolerare J 85, 33). illoq. aliisq. temporibus J 100, 5. bello Carthaginiensi, quo t. J 14, 5. ex eo t. J 11, 8. ex quo t. H I 12. veritus ex anni t. J 50, 1. ex tempore parari J 70, 3. in tali t. C 48, 5. in tempore semet adfore J 56, 2. H I 18. IV 61, 18. pro tempore benigne respondet J 11, 1. — — pauci milites hortatus J 49, 6. — — parati instruetiq. J 74, 3. pro t. atque loco paratis rebus J 57, 2. pro t. atq. periculo exercitum compararent C 30, 5. illa quam haec tempora magis placent J 31, 20. pleraq. tempora in venando agere J 6, 1. locos tempora denique naturam — vicerat J 76, 1. loca atq. tempora cuncta explorat J 35, 5. per ea tempora (quinquenni) — J 11, 5. post Sullae tempora C 38, 3 *cf.* eisdem temporibus C 39, 6. 42, 1. 49, 1. his t. C 51, 35. quibus ego t. magistratus adeptus sum J 4, 4.

tendo insidias C 27, 2. J 35, 5. 61, 3. 113, 4. manus ad caelum C 31, 3. Catilinam contra ac ratus erat magna vi tendere C 60, 5. cursu tendere ad Capsam J 91, 4. quo cedentes tenderent J 51, 4. Marcium in Ciliciam tendere H V 11. inconditi tendere H II 58.

tenebras. incultu tenebris odore foeda loci facies C 55, 4. ex tenebris facilia visa J 98, 7. casum in tenebris difficiliorem J 97, 3. clausi in tenebris J 14, 15.

teneo. Lentulum ipse manu tenens C 46, 4. cetera loca Numidae tenent J 19, 4. Cietam tenuit H II 5 *cont.* 6. III 39. 51. Hispaniam qua non ab hostibus tenetur H II 96, 9. tenuit Lucullus thessalorum H IV 47. vostrum regnum armis tenet J 24, 7. magistratus provincias aliaq. omnia tenero C 39, 2. quae iste quasi ab externis rapta tenet H I 41, 5. placere ait sua cuiq. reddi et aliena tenet H I 48, 14. obsessus teneor J 24, 3. ipsum cum exercitu fame et ferro clausum teneret J 38, 9. in custodiis tenebantur C 50, 4. inter tanta vitia inbecilla aetas ambitioso tenebatur C 3, 4. in vitandis periculis magis quam in ulciscendo teneamini H I 41, 1. magna me spes victoriae tenet C 58, 18. nisi quem innoxesta — lubido tenet — gratificari J 3, 4. nisi nondum vos dominationis eorum satietas tenet J 31, 20. neq. lacrimas tenere J 82, 2.

tenus. ignaviam tenuissima spe frustratur H III 61, 10.

Terentina, Ga. C 47, 4.

tergum. ab tergo circumvenire J 50, 6. 56, 4. 101, 3. — — eos incurrunt H I 64. — — clamorem accepit J 58, 4. — — signa canere J 94, 5. super terga gladii et scuta J 94, 1. terga — caedebantur H III 74. vestris vinciebant H I 48. more equestris proclisumptis tergis atq. redditis H I 55. de vita atq. tergo regio more consulere H I 9. tergis abstinetur H III 61, 26.

terro. triennio frustra trito H I 20.

terra. homo omnium quos t. sustinet accleratissimus J 14, 2. quae t. ab ipsis ambitur H IV 52. orbis terrae J 17, 3 *at o.* terrarum C 8, 3. H II 94. IV 61, 19. per cava terrae H II 43. permixtio terrae J 41, 10. cultores eius terrae J 17, 7. (sinuum) proxima terrae J 78, 2. rex maximus in hac terra J 110, 1. terra mariq. C 13, 3 *cont.* 53, 2. H IV 61, 13. caelo terraeque paenuria aquarum J 17, 5. aequore et terra *idd. ad* H I 41, 5. cuncta maria terraeq. patebant C 10, 1 *cont.* H II 41, 14. res alienum per omnis terras ingens erat C 16, 4. in terris nomen imperi id primum fuit C 2, 1. in extremis terris bellum gerebat C 16, 5.

terreo. ne cum Lentulus — aliiq. comprehensi terrentur C 48, 4. ceteros metu terrene C 51, 30. terrebat eum natura mortalium avida imperi J 6, 3. multitudo terrebat eum clamore, volta, impetu, aliis J 34, 1. quae negotia multo magis quam proclium male pugnatum ab suis terrebant J 51, 7. neq. ea res Numidas terret J 57, 3. hostem tormentis sagittariisq. et funditoribus eminus terrere J 94, 3. ceteros iudicia terrene, quo plebem placidius tractarent C 39, 2. territos confirmare J 38, 5. paulisper territi perturbantur J 59, 2. territos animi H IV 30. neq. in eo negotio Marius territus

aut magis quam antea demisso animo fuit J 98, 1. magis atrocitate rei quam fide nunti terrentur J 101, 7. metu gravioris serviti a repetunda libertate terremiui H I 41, 6.

terribilis. foeda atq. t. facies loci C 55, 4.

terror hostibus ex fiducia sui inessit H II 60. in oppido — ingens terror erat H III 27. Numantiis maximo terrori esse J 7, 4 *cont.* 31, 3. hostibus terrorem augere J 20, 8. terrore exercitus ab rege pecuniae capiundae J 37, 3. cum ex suo quisq. terrore contenderent H I 67. ut in terrore solet H I 74.

tertius C 47, 2. J 14, 14. 17, 3. 38, 6. 60, 2. 68, 2. 91, 3. 97, 3. H III 12. 15 (luna). IV 41.

testamentum. testamento pariter cum filiis heredem instituit J 9, 3. quem Mic. testamento secundum heredem heredem scripserat J 65, 1. provincia regis Apionis testamento nobis data H II 39. simulato iupio testamento H IV 61, 8.

testis. ex illis testis, signatoresq. falsos commodare C 16, 1. Iovem obtestatus ut seeleris atq. perfidiae Boechi testis adesset J 107, 2. illum nihil ausurum, cum ipse — testis adesset J 107, 4.

testor. deos hominesq. testamur, nos — cepisse C 33, 1. testari deos, per quos iuravisset J 70, 5. ea quae accidere testatum antea Cretensis H IV 61, 10.

testudo. testudine acta succedere J 94, 3.

tetrarcha. reges tetrarchiae C 20, 7 *cont.* H IV 49.

tetrarchia. diiunctum undiq. regnis et tetrarchiis H IV 61, 10.

Thala J 75. 89, 6.

Tharros H II 7.

Themiseyrii campi H III 49.

thensaurus (*cf. var. ser.* J 10, 4. 37, 4. 75, 1). num somnio ostenderetur thensaurus H III 78. non exercitus ueq. thensauri munimenta regni sunt J 10, 4. dividi thensaurus J 12, 1. loca proxima thensauris J 12, 2. ubi regis thensauri erant J 37, 3. ob thensaurus oppidi potiundi J 37, 4. ubi pleriq. thensauri erant J 75, 1 *cont.* 92, 6. custodias thensaurorum H III 35. tenuit L. thensaurus H IV 47.

Therael J 19.

Thirmida J 12.

Thorianus, G. H III 67, 2.

Thrax. cum duabus turmis Thracum J 38, 6.

Tigranes H IV 61, 3.

Tigris H IV 52.

timeo. eis maximum periculum est, qui maxime timent C 58, 17. ecelebritatem nominis t. H V 14. ex mala conscientia digna J 62, 8 (*cont.* 27, 3). etiamnum timetis eos, quibus deest terrori esse J 31, 3. invidiam ac deinde periculum — ens J 39, 2. — ebat iram senatus, ni — J 25, 7. pro factis iudicium — antes C 14, 3. legem timere, ubi — neglexeris C 51, 24. Numidae (Marinum) magis quam mortalem timere J 92, 2. t. populum Ro. J 13, 5. ubi senatus delicti conscientia populum timet J 27, 3. praesentiam eius — ens C 31, 6. privignum aduultum C 15, 2. proditionem — ebat J 76, 1. res ipsa aspera est, set vos non timetis eam C 52, 28. ne quid ab se hostile timeret J 88, 5. timens, ne si Romae sicut — eripiantur C 52, 15. sin in tanto omniium metu solus non timet, eo magis refert me mihi atq. vobis timere C 52, 16. pars timere libertati J 39, 1.

timidus. alii alios timidos vocant C 53, 1. neque ex ignavo strenuum, neque fortem ex timido exercitum fieri C 58, 1. necessitas etiam timidus fortis facit C 58, 19. si timidus verba virtutem adderent J 85, 50. illi haut timidi resistant C 60, 3. timidos insolentia itineris levare manu J 94, 2. timidus ac vitae diffidens — praetoribus se dedit C 45, 4. *simil.* J 32, 5. = **timidis** pugnationem expedire couatus H III 37.

timor aliquantus, set spes amplior J 105, 4. timor animi auribus obfecit C 58, 2. ne illos quidem, qui procul mauserant, t. animi (*cont.* J 20, 1) sa-

tis muniverat J 57, 6. quibus t. belli insolitus incesserat C 31, 3. alium conscientia, alium mala fama et t. impediabat J 35, 4. plus timoris quam periculi effecerat C 42, 2. plus sibi —ris quam potentie addidit J 42, 4. plurimum mihi timoris faciunt adversum tyrannidem Sullae II I 41, 1. alterum ex providentia timorem adferre solet J 7, 5. contra timorem animi praemia se adeptum J 20, 1. timore soci auxius, ne — novom consilium quaereret J 70, 5. de timore supervacaneum est dissorere (*praecc. metus*) C 51, 19.

Tisidinum J 62, 8.

Titurinus H II 28.

toga picta H II 23, 4. togam paludamento mutavit H i 65.

togatus. multitudo togatorum J 21, 2.

tolero. adversa alia toleravi, partim reppnli H II 41, 1 *conl.* 13. quae audita animus (*cf.* J 22, 3) tolerare nequiverat J 86, 5. id ibi — eo facilius tolerabatur J 89, 7. eo animum suum iniuriam minus tolerare J 22, 3. manuum mercede inopiam toleraverat C 37, 3. eod. tempore inopiam et laborem tolerare J 85, 33. labores pericula, dubias atq. asperas res toleraverant C 10, 2. opulentia negligentiam tolerabat C 52, 9. quae rabie contracta toleravimus H I 41, 19. quae iussi pro aliis toleratis H III 61, 15. quae victis toleranda sunt H I 48, 18. aequo animo servitutem toleratis J 31, 11. quae ingentis sumptus stupro corporis toleraverant C 24, 3. cum tributum simul et militiam toleraret H I 9. (*populum*) saepe fortunae violentiam tolerasse C 53, 3. quis tolerare potest illis divitiis superare C 20, 11.

tollo. sublato in cervices suas H III 61, 21. Ciceronem ad caelum t. C 48, 1. animos J 101, 7. clamorem J 99, 1. adiumenta Ignaviae sustulisse J 45, 2. sublato auctore, quae — audierat narravit C 23, 4.

tonitru. cum machinato strepitu tonitruum H II 23, 3.

torreuma. tabulas signa torreamata C 20, 12.

tormentum. iacula tormentis aut manu emissa J 57, 6. hostem tormentis sagittariisq. et funditoribus eminus terrere J 94, 3.

torpedo. si tanta t. animos obrepserit, ut — H I 48, 19. occupavit nescio quae vos t. H III 61, 26. cuius —inis erat decipi H III 61, 20.

torpesco. ne per otium —erent manus aut animus C 16, 3. ingenium incultu atq. socordia —ere sinunt J 2, 4.

torrens. mores non paulatim, set torrentis modo praecipitati H I 12.

torreo. igni torrere *cf.* H III 67, 1.

tot. non tot exercituum clade — satiatus H I 41, 5. cui per tot vulnera et labores nihil quaesitum est H I 41, 22. si — tot labores et pericula suscepissem, quotiens — H II 96, 1. per t. scaphas H III 11. tot viros sine uno — non audere H III 61, 22.

totiens. t. fustum Numidum J 106, 3. praemio pro t. ob rem p. fuso sanguine H II 96, 2.

totus. totius anni comitia impediabat J 37, 2. noctem totam itinere facto J 91, 3. toto die intentos habuerat J 94, 3. per totam urbem C 30, 7. — Italianam C 52, 15. totum eius regnum iam invaserat J 20, 6. totius Numidiae imperium petere J 20, 7. forum totius regni maxime celebratum J 47, 1. tota insula — inanis H III 30. totam Bithyniam diripere H IV 61, 9. facies totius negotii varia J 51, 1. toto agmine H III 67, 8.

trabe. dolia sub trabes locata H IV 8.

tracto. quo plebem in magistratu placidius tractarent C 39, 2. qui rem p. eorum tractarent C 51, 28. po. et senatus placide modesteq. inter se rem p. tractabant J 41, 2.

tractus. Syrtis ab tractu nominatae J 78, 3. mons tractu pari J 48, 3. vitiosus agri tractibus *cf.* H III 1.

trado. Galli praetoribus se tradunt C 45, 3. ut seq. et oppidum Iugurthae tradat J 26, 1. sese regnumq. suum in illius fidem tradere J 62, 3 (*al.* Orestillam tuae fidei trado C 35, 6). ubi socordiae te atq. ignaviae tradideris C 52, 29. Iugurtham — vivom — necatum sibi traderent J 46, 4 *conl.*

61, 4. 108, 3. 111, 1. 112, 3. 113, 7 (*pass. vinetus*). ne ipse per condiciones ad subplicium traderetur J 61, 5. qui in custodiam traditi erant C 50, 3 *conf.* Lentulus — Spintheri *cel.* 47, 4. si equites Romani satellites Numidiae traderent J 65, 2. uti imperatum erat, elephantum triginta. — quaestori traduntur J 29, 6. qui auro corrupti elephantos Ingurthae traderent J 32, 3 *conf.* 40, 1 (*perflugas*). leges, maiestas vestra, divina et humana omnis hostibus tradita sunt J 31, 9. pars Numidiae — Ingurthae traditur J 16, 5. exercitus ei traditur a Sp. Albino J 44, 1. si adempta provincia alii quam Mario traderetur J 82, 3. alios magistratus plebes, consulatum nobilitas inter se per manus tradebat J 63, 6. vobis regnum trado firmum J 10, 6. liberatem, quae mihi a parente meo tradita est J 31, 5. tradite exemplum posteris H 141, 25. ut alii tradiderunt H 1126. traditur fugam agitavisse H 161.

tragula. ictu tragulae sauciari H 119.

traho. limum harenamq. et saxa ingentia fluctus trahunt J 78, 3 *conf.* H IV 23. in vicem tracto pede H 111 19. paulo post ipsi traherantur C 51, 31. quin socios amicos trahant excendant H IV 61, 17. abdita dominis aut ipsos traherant H 111 67, 17. rapere omnes trahere C 11, 4. sibi quisq. ducere trahere rapero J 41, 5. omnibus modis pecuniam trahunt vexant C 20, 12. ni ea res nos longius ab incepto traheret C 7, 7. iurgis trahendo tempus J 27, 1. Ing. trahere omnia J 36, 2. *Vid.* bellum. omnia non bene consulta in virtutem traherantur J 92, 2. dubium belli atq. pacis rationes trahere J 97, 1. Marius ex copia rerum consilium trahit J 38, 3. sese — locupletem fore — alia huiusce modi animis traherant J 81, 4. anxius trahere cum animo suo ommitteret inceptum J 93, 1.

trames. per saltuosa loca et trames exercitum ducere J 38, 1. per trames ocellitos Metelli exercitum antevenit J 48, 2. uti per trames ocellite perflugeret in Galliam C 57, 1.

tranquillus. tutae tranquillaeq. res omnes C 16, 5.

trans stagnum H 117. **trans maria susp.** H 1123, 4.

Transalpinus. Gallia T. *susp.* C 57, 1.

transduco. vix in partem alteram transductus est J 11, 4. legio flumen transducta H 1157.

transenna H 1123, 4.

transseo. transire ad regem J 38, 6. per media eius castra palam transire J 107, 5 *conf.* 6. ne vitam silentio transeant C 1, 1. vitam sicuti peregrinantes transire C 2, 8.

transfero. in Nonas Febr. consilium caedis transtulerant C 18, 6. inperium ad optimum queniq. a minus bono transfertur C 2, 6. novum illud exemplum ab dignis — ad indignos — transfertur C 51, 27. metum a scelere suo ad ignaviam vestram transtulere J 31, 14. suam quisq. culpam aetores ad negotia transferunt J 1, 4.

transfuga plur. J 51, 2.

transfugio. duces — uti transfugerent corrumpere J 38, 3.

transgredior. exercitus hinc et cum eo omne bellum — in Italiam transgredientur H 1196, 10. transgressos omnis recipit mons H 1166. Servilius aegrotum Tarenti conlegam prior transgressus H 178. communem habitum transgressus H 1180.

transgressus. vitare proclivum in transgressu conatus H 1165.

transigo. relicta cum Scuro secreta transigit J 29, 5.

transitus. transitum fecit *loc.* H 115.

transmitto. snos equites vado transmisit H 1162.

transveho. legiones per Italiam Regium atque inde in Siciliam, porro ex Sicilia in Africam transvectae J 28, 6. navibus in Africam transvecti J 18, 5.

transvorsus. collem transverso itinere porrectum J 49, 1. — sis itineribus cotidie castra movere J 45, 2. aciem — is principis — deducit J 49, 6. — sis proclivis iter suum remoraturus J 50, 1. oportunitas — viros spe praedae — sos agit J 6, 3. ne quos amicitia Ingurthae — sos agit J 14, 20.

trepico. *trepidare omnibus locis* J 38, 5. *incerti ignariq. quid potissimum facerent trepidare* J 67, 1. *ut ignarus omnia festinat trepidet* J 85, 10. *festinare trepidare* C 31, 1.

trepidus. *omnes trepidi improviso metu* J 97, 5. *civitas trepida autem et sollicita de belli eventu* J 55, 2 *cont.* 40, 4. *res trepidae* J 91, 5.

tres C 47, 2. 57, 2. J 11, 3. 6. 21, 4. 40, 4. 104, 3. H I 16. V 11.

tresviri (capitales) C 55, 1. *alterum triumvirum coloniis deducendis* J 42, 1.

tribunatus. — *am militarem a populo petit* J 63, 4.

tribunicus. *Vid.* potestas. *seditiones* J 37, 1. *vis* H III 61, 12.

tribunus plebei C 43, 1. J 27, 2 (*designatus*). 33, 2. 34, 1. 40, 1. 73, 7. H II 12. *om. plebei* J 42, 1. H III 61, 10. *plur.* J 31, 13. 37, 2. 39, 4. H III

61, 8. *tribunos pl. — sibi paravit* H I 9 *cont.* III 61, 1 (*vindicet omnia iuris*). 18. = *tribunus militum* C 59, 6. J 59, 1. 60, 1. 66, 3. 100, 2. H I 51. V 7. *tribuni legionum* J 46, 7.

tribuo. *cuius sceleribus tanta praemia tribuistis* H I 48, 1. *tua fides fiduciam meae commendationi tribuit* C 35, 1.

tribus. *per omnis tribus declaratur* J 63, 4.

tributum simul et *militiam tolerare* H I 9.

tricies. *sestertium tricies* H IV 36.

triduum. *triduo navim adscendere* J 25, 5.

triennium. — *o frustra trito* H I 20.

triginta C 51. 28. 59, 6. J 29, 6. H IV 19.

triplex. *triplicibus subsidiis* J 49, 6. — *es insidiae* H II 15. — *ieiuncta* H IV 23.

tristitia. *ex suavia laetitia atq. lascivia repente omnia t. invasit* C 31, 1.

triumpho. *impediti ne triumpharent* C 30, 4. *consul triumphavit* J II 4, 4.

triumphus. *triumphos suos ostentantes* J 31, 10 *cont.* (*maiorum*) J 85, 29. *penes eodem gloriae triumphiq. erant* J 41, 7. *quaerant triumphos* H III 61, 18. *Aristonicum hostium more per triumphum ducere* H IV 61, 8.

Treiam C 6, 1.

tropaeum. — *a in Pyrenaeis ingis constituit* H IV 29.

trucidio. *non capti sicuti pecora trucidemini* C 58, 21.

tu. *quem tu parem cum liberis fecisti, is potissimum stirpis tuae extinetor* J 14, 9. *non tu seis susp.* H III 32. *ille quem tu voles societatem accipiet* H IV 61, 4. *Tu vero, cui — est, quid ab illis expectas* H IV 61, 19. *si tu Armenia, nos Mesopotamia* H IV 61, 21. *cuius tute per mollitiam agas, exercitum subplicio egerere* J 85, 34. *quid bello valent, tute seis* J 102, 11. = *tibi* J 9, 2 *bis* (*Tibi quidem*). 10, 1. 3. 14, 22. 102, 7 (*Tibi vero*), 8. H I 48, 15 (*Tibine*). IV 61, 2 (*Tibi*). 16. i 30. = *te acc.* C 33, 5 (*Te atq. senatum*). 44, 5 *bis*. 51, 18. 52, 29. J 10, 1. 7. 102, 5 *ter*. 110, 2. H I 48, 15. 16 *bis*. IV 61, 3. 16. 22. *abl.* J 9, 2. H IV 61, 13.

tuba. *Petreus tubam signam dat* C 60, 1.

tubicon J 93, 8. *cohortiam turmarum legionum — ines* J 99, 1.

tueor. *urbem ab insidiis tueri* C 29, 1. *classis comعات tuebatur* H II 41, 7. = **tutus.** *nti corpora nostra ab iniuria tuta foret* C 33, 4. *qui vestram avaritiam colerent, ex omnibus maxime tutos esse* J 14, 12. *quam quisq. pessimo fecit, tam maxime tutus est* J 31, 4. *non uti per otium tuti simus* J 14, 13. *per scelera inhumanitatem adhuc tutus fuit* H I 41, 6. *satis tuti in imperio* H I 41, 17. *non me neq. quemquam tutum fuisse, si recte faceremus* H I 41, 18. *aeque se aliter tutum putat, nisi —* H I 41, 1. *uti meis laboribus tuti essent* H IV 61, 12. *Male leg.* J 3, 1. *param tuta per se ipsa prohibitas* J 14, 4. *tutae tranquillaeq. res omnes* C 16, 5. *tuta consilia* C 41, 2. *nihil apud illos tutum pati* J 88, 2. *nihil gloriosum nisi tutum existimat* H I 41, 8. *quod quaesitur, satisne pium tutum gloriosum sit* H IV 61, 1. *omnia vobis tuta erunt* C 58, 9. *locum nullum ipsis tutum fore* H III 61. *Namidis magis pedes quam arma tuta sunt* J 74, 3 *Cont.* p. 125. = *omnia iniuria gravitate tutior* H III 61, 13. *quanto sibi — mi-*

aus peperissent, tanto tutiores fore J 107, 1. mauere an fugere tutius foret J 38, 5. tutius rati uolentibus quam coactis iuperitare J 102, 6. = ut ubiuis tutius quam in meo regno essem J 14, 4. quanto tutius factio agat H III 61, 3. = fortissimum quemq. **tutissimum** J 87, 2.

tugurium J 12, 5. 18, 5. 19, 5. 46, 5. 75, 4.

Tullianum C 55, 2.

Tullii. M. Cicero C 22, 3. 24, 1. 28, 1. 4. 29, 1. 31, 6. 7. 36, 3. 41, 3. 43, 4. 44, 1. 45, 1. 48, 1. 7. 8. 9. 49, 1.

Tullus *vid.* Volentius.

tum. qui tum acdilis erat C 47, 4 *cont.* J 7, 4. 32, 1. quae tum merentis sum H I 41, 8. homo tum in senatu potens J 16, 2 *cont.* 25, 4. in patentiis tum urbis H I 25. multa tum ductu eius patrata H I 55. postulauere pleriq. —. Tum Catilina C 21, 2. 31, 6. 9. 50, 4. J 11, 6. 13, 5. 9. 98, 3. 101, 6. 11. 103, 2. 109, 3. ibi tum H IV 1. et tum matura erant frumenta H III 67, 20. At tum erat Lepidus latro — nunc H I 48, 7 (*al.* tuac). ac tum maxumae H III 73. Aventinum insedit tumq. tribunos pl. — sibi parauit H I 9. iam tum — maebnabantur C 18, 7 *cont.* 19, 2. ac tum demum ueram deditionem facere conatus est J 46, 1. postea uero quam — coepere —, tum demum conpertum est C 2, 2. postquam — factiones ualere, tum — leges paratae sunt C 51, 40. cetera tum persequare, ubi facta sunt C 52, 4. cum talem uirum in potestate habuisset, tum fore ut — J 112, 3. tum crudelior, cum plerosq. secundae res — uortant H I 41, 5. confectio proelio, tum uero cerneret C 61, 1. antea iam infestus, tum uero multus instare J 84, 1. quamquam — habuerat, tum uero J 91, 3. quod postquam auditum est, tum uero J 106, 6 *cont.* H I 16. IV 62. fuere qui tum Albinum haut ignarum consili regis existimarent J 36, 3. *or. obli.* tum sese, paulo ante Carth., post — Romanis hostem fore J 81, 1. mittit: habere tum magnam copiam J 83, 1. uetera omittere ac tum — missurum J 102, 14. qui — oratur, considerare debent, liceatue tum pacem agere H IV 61, 1. **Cum** — tum *vid.* cum. tum sedenti — imponebat, tum uenienti — subplicabat H II 23, 3 (*al.* cum -- tum).

tumulosus locus J 91, 3.

tumultuosus strepitus H III 67, 7.

tumultus. quibus t. ipse et res uovae satis placebant J 66, 4. T. intercessit Bruto et Mamerco coss. H III 61, 10. cohortis, quas tumultus (*in solo* T — ti) caussa conscripserat C 59, 5. tumultum hostilem a tergo accepit J 58, 4. adreptis armis tumultum facere J 72, 2. alteri apud alteros formidinem simul et tumultum facere J 53, 7. tumultum ex tumultu seruat H I 48, 7. suspecta in tumultum erat H I 45. uti — incenderent, quo tumultu facillior aditus fieret C 43, 2. strepitu et tumultu omnia miscere J 12, 5. percussit tumultu insolito J 38, 5. tumultu formidiae quasi uecordia ceperat J 99, 3. cum magno tumultu invadit H II 40. sine tumultu praesidiis conlocatis C 45, 2 *cont.* J 57, 3. 60, 5.

tumulus. in tumulum facillumum visu J 113, 5. tumuli sedere H II 43.

tunc. quia tunc primum superbiae nobilitatis obuiam itum est J 5, 1. Numidiae partem, quam tunc peteret, tunc ultro aduenturam J 111, 1.

turba. portis turbam morantibus H I 74. turba atq. seditionibus sine cura aluntur C 37, 3. plurimae turbac seditiones et ad postremum bella civilia orta sunt H I 10. quantac mihi turbac coeitantur H III 61, 11. quibus quies in seditionibus, in pace turbac sunt H I 48, 7. praemia turbac ueror H I 41, 16. turbac et caedem ciuim odiasse H I 48, 18.

turbamentum. maxuma turbamenta rei p. atq. exitia probate H I 41, 25.

turbo. seditionibus omnia turbata sunt H I 48, 1.

turbo. turbinum motus H IV 22 *uexp.*

Turia H II 96, 6. II 18.

turma Romanorum J 50, 5. turmam equitum Romanorum J 65, 2 *cont.* H II 50. Marius cum turma sua J 98, 1. duces turmarum J 38, 3. cohortium turmarum legionum tubicines J 99, 1. singulas turmas et manipulos

circumiens J 49, 2. per centurias, item turmas distribuerat J 91, 1. cum duabus turmis Thracum J 38, 6.

turmatim — Mauros invadunt J 101, 4.

Turpilius. T. Turpilius Silanus J 66, 3. 67, 3. 69, 4.

turpis. ancilla turpis H I 41, 21. t. facta J 85, 31. fama J 85, 33. formido H I 28. fuga J 106, 3. vita J 67, 3. = **turpissumi viri** J 85, 42. ventri, turpissumae parti corporis J 85, 41. = **turpiter moriendum** H II 41, 11.

turpitude. (divitiis) abuti per turpitudinem C 13, 2. cum summa turpitudine in exilio vitam agere C 58, 13.

turris. obsessum turrim regiam J 103, 1. oncre turrium incertis navibus H III 23. aggeribus turribusq. locus inopportuus J 92, 7. turris capere J 69, 2. — extruit J 23, 1. vincis turribusq. et machinis omnium generum adgreditur J 21, 3. super aggerem inpositis turribus opus et admiuistros tutari J 76, 3. tribus cum muris et magnis turribus H I 16.

tus. venienti ture quasi deo subplicabatur H II 23, 3.

Tusci C 51, 38.

tutor. non castelli moeibus sese tutabantur J 94, 4. finis meos adversus armatos tutatus sum J 110, 6. quae adhuc Iugurtham tutata sunt J 85, 45. plerosq. velocitas et regio hostibus ignara tutata sunt J 52, 4. spes — virtute et innocetia tutari J 85, 4. turribus — opus et admiuistros tutari J 76, 3. regna tutantem arma cepisse J 102, 12. ob suos tutandos J 89, 2.

tuus C 35, 1. 6 *bis*. 41, 5. J 9, 2. 10, 2 *bis*. 5. 14, 9 *ter*. 22. 23. 102, 11. 110, 3. H IV 61, 2. 4. 16. 23.

tyrannis Sullae H I 41, 1. 7. 22.

tyrannus. —um et Cinnam adpellantes H I 42.

Tyrii H II 26.

ubi quemq. periculum ceperat, ibi resistere J 51, 1 *cont.* 85, 41. aut non ibi plus possit audacia, ubi ad defendendum opus minores sunt C 52, 15. omnis potentia bonos divitiae apud illos sunt aut ubi illi volunt C 20, 8. ubi quisq. legatus curabat, eo — niti J 69, 1. ad oppidum S., ubi regis thesauri erant J 37, 3 *cont.* 46, 5. 47, 1. 67, 1. 90, 2. H IV 22. oppidum magnum **ubique** — thesauri erant J 75, 1. dimisit quem ubiq. oportuum sibi fore credebat C 27, 1. in lecto quiescebat, ubi — somnus cepit J 71, 1. ubi asperior adscensus erat, singulos praec se inermis mittere J 94, 2. hostis, ubi confertissimum obstiterant, invadere J 98, 1. diem locumq., ubi praesto fuerint, praedicit J 75, 5. legatis inperat, ubi quisq. curaret J 57, 2. bellum exoptabat, ubi virtus eutescere posset C 54, 4. in agros egredierentur, ubi augetur numerus H III 67, 14. anquoquam adire licet, ubi non — monumenta plurima sint J 14, 17. eo magnitudinis procederent, ubi — aeterni fierent J 1, 5. haut facile animus verum providet, ubi illa obficiunt C 51, 2. 52, 23 (ubi —, eo fit). J I, 3. H I 48, 9. ubi — convenisse videt, — secedit C 20, 1. 60, 5. J 7, 1. 50, 3. 51, 3. 53, 1. 56, 1. 64, 1. 69, 1. 76, 2. *at. verba* C 27, 3. 28, 2. 49, 4. 60, 1. J 11, 9. 13, 9. 14, 11 (ubi me non quit capere, — effecit). 21, 1. 25, 10. 27, 3. 52, 3. 63, 4. ubi res postulabat, insidias tendit J 35, 5. ubi lux adventabat, iubet — J 99, 1. ubi vi opus erat, cuncti aderant J 55, 4. 7. ubi castra locata et diei vesper erat J 106, 2. ubi desidia, lubido atq. superbia invasere, fortuna simul cum moribus inmutatur C 2, 5 *cont.* 51, 27. hoc — ubi evenit, frustra iudicia inplures C 52, 4. cetera malicia tum persequare, ubi facta sunt C 52, 4 *cont.* J 1, 4. ubi animus requievit, non fuit consilium C 4, 1. 6, 7. 10, 1. 6. 17, 2. 23, 7. 31, 7. 36, 2. 39, 3. 40, 2. 4. 45, 4. 47, 1. 48, 5. 50, 3. 5. 51, 30. 57, 3. 59, 1. J 6, 1 (ubi **primum** *cont.* 62, 1. 63, 3). 7, 4. 9, 3. 13, 4. 7. 21, 2. 23, 1. 2 (intellegit?). 25, 6. 29, 1 (coepit, *ut* 33, 4. 78, 3. 91, 4 coepit — egressi). 34, 1. 39, 1. 41, 3. 10. 43, 2. 44, 1 (venit). 46, 1. 48, 1. 50, 1 (animadvortit). 52, 5. 53, 2. 60, 5. 7. 62, 8. 66, 3 (ubi tempus fuit). 68, 1. 69, 1. 71, 5. 73, 1. 75, 7. 77, 3. 79, 6. 85, 42. 87, 4. 89, 3. 92, 3. 93, 3. 94, 1. 3. 6 (accidit). 97, 2. 101, 7. 109, 4. 113, 5. H III 71.

V 12. i 45. 62. ubi pertinere, — lacerabant II III 61, 21. ubi pericula propulerant, auxilia — portabant C 6, 5. 9. 3. 13, 4. 16, 2. 24, 3 (ubi — fecerat, — conflaverant). J 60, 3. ubi consulueris, — facto opus est C 1, 6 *conf.* 20, 9. 51, 3. 365. 52, 23 (ubi te \pm tradideris, frustra — implores). est locus —, ubi paululum adscenderis ad laevam C 55, 3. ubi de magna virtute memoros, — accipit C 3, 2. bonus — sequitur fit, ubi negligas J 31, 28. expurgandi causa, ubi — laessitus foret *cf.* C 31, 5. ubi res postularet, se — venturum J 12, 3. quod ubi conperisset, obviam isse J 12, 3. ubi *primum* potuisset, facturum sese J 64, 3. *Inc.* H II 93. = *interr.* quid ubique opis aut spei haberent C 21, 1. quid ubique hostis ageret, explorare J 52, 5. ubi gentium aut quid agitare J 54, 2.

ubienumque turma insequi cooperat, — sese recipiebant J 50, 5. ubienumque res postulat, praesidium inpositum J 51, 6.

ubiqus. qui ubiq. probro praestabant, — Romam confluerant C 37, 5. quod ubiq. apud socios aut hostis idoneum videbatur, — domi exequabantur C 51, 38.

ubivia. ut ubivis tutius quam in meo regno essem J 14, 11.

Uebis H i 6.

uleisci. victos acerbius ulcisci volunt J 42, 4. maxime ulti sanguinem nostrum C 33, 5. ultus iniurias H IV 61, 11. ultum ire iniurias festinat J 68, 1 *conf.* ultum iniurias hortor H III 61, 17. no in vitandis magis periculis quam in ulciscendo teneamini H I 41, 1. quidquid sine sanguine civium ulcisci nequitur J 31, 8.

ulla. talibus viris non locus ullus asper — erat C 7, 5. nobis larem familiarum nusquam nullum esse C 20, 11. neque in illo loco amplius moratus J 76, 1. neque senatus de ullo negotio abnuere audebat J 84, 3. neque histriorem ullum — habeo J 85, 39. neque pati ullam ex civibus praedam esse H I 41, 18. non acie neque illo more proeli J 97, 4. neque illis castra esse neque munimentum nullum J 51, 5. neque fugae neque praesidi ullam spem C 57, 5. quibus mala abunde omnia erant set neque res neque spes bona ulla C 21, 1. cuius neq. consilium neque ineceptum ullum frustra erat J 7, 6. neq. Ingurthae dies aut nox ulla quieta fuit J 72, 2. neque facto ullo neq. dicto abstinere J 64, 5. quibus non humana ulla aeque divina obstant H IV 61, 17. militibus — neque ullis ad signa redeuntibus H III 67, 2. sine ulla pactione se tradere J 62, 3. postquam tantam rem sine ullo suorum incommodo patravit J 92, 1. pareite dignitati Lentuli, si ipse — deis aut hominibus ullis pepercit C 52, 32. eripite, si ulla apud vos remanet memoria Masinissae J 24, 10. antequam sigillum aut inporium ullum accipere quivit J 97, 4.

ulterior Gallia C 42, 1. 3. provincia H II 24. Hispania H II 23, 1.

ultra Aethiopiae agere H I 63. non u. contentios locum memores H III 61, 14. u. Romanorum morem H II 23, 2. u. praedam nihil cogitare H III 67, 12. = mortem — roquem — esse: n. neq. curae neque gaudio locum esse C 51, 20. quid ultra? H I 41, 11.

ultra. Adherbalem u. bellum inferentem J 15, 1. u. obferre pugnam cupientibus H III 67, 11. reges u. auxilia mittendo J 43, 4. multis orantibus, aliis u. egomet opem tuli J 110, 2. u. licentiam auctum properatis H III 61, 16. maritimas civitates, u. nobis sumptus oueriq. H II 96, 9. u. illi gloriam et regnum venturum J 8, 2 *conf.* III, 1.

Umbrenus, P. C 40. 44.

umquam. cuius praeter formam nihil u. bonus laudavit C 13, 2. ut nemo u. ab eo frustra auxilium petiverit C 34, 1. nequo consili nequo audaciae u. eguere C 51, 37. qui mihi nullius u. delicti gratiam fecissem C 52, 8. bellum neque feci neque factum u. volui J 110, 6. si deis aut hominibus ullis u. pepercit C 52, 32. quibus si quidquam u. pensi fuisset, non ea consilia habuissent C 52, 34.

una. haec vobiscum u. consul agam C 20, 17. unde n. vobiscum explorare J 14, 8. nostra an vobiscum u. hostium futura sint C 52, 10. si haec

imperio fortuna mutaretur, n. nobis occidendum esse J 14, 18. qui u. Cir-
tam profugerant J 23, 2. ut u. ab omnibus in colloquium veniretur J 112, 3.

unda. undarum vi II III 24.

unde. postquam eo ventum est, u. ferentariis proclium committi posset
C 60, 1. eis finibus, u. — expulere J 14, 8 *cont.* 102, 13. u. pons in oppidum
pertinens explicatur H III 20. quumquam tibi — unde minime deenit
vita erepta est J 14, 28. *Inc.* H III 50. *susp.* H II 61.

undique. omnes u. paricidae — confluxerant C 14, 3. venire lubet —
omnis u. senatorii ordinis J 104, 1. praesidia u. necessere J 43, 3. n. si-
mil clamor oritur J 57, 3. n. simul speculatores sese ostendunt J 101, 1.
n. ex insidiis invaditur J 113, 6. concurrentibus u. H II 23, 2. u. ruentium
H III 67, 7. u. circumventi sumus C 52, 35. hostes u. circumfasi J 97, 5.
pressi n. multitudine II i 60. enim muniunt u. parietes C 55, 4. oppido u.
clauso J 67, 3. edita n. II i 16. diuinetum u. regnis H IV 61, 10. hostes
u. fusi J 101, 11.

univorsus. singulos modo, modo univorsos laedere J 84, 1. tametsi cum
singulis — egerat, tamen univorsos impellere C 20, 1. meritos donat, uni-
vorsos in contione laudat J 54, 1. alio modo neq. valent in univorsos H III
61, 20. quanto plaris est univorsa res p. quam consularis aut praetura J 85, 1.

unus. magna vis civitate per unum prohibentur II i 41, 12. leges iudicia
— penes unum H i 41, 13. tot viros sine uno remittere iniuriam non nu-
dere II III 61, 22. in pluribus, non in uno cuncti praesidia habebatis ne-
que mortalium quisquam eripere talem unum poterat H III 61, 24. Sulla
uni sibi descendere equo — solitum H V 13. in unum omnis convocat C
17, 2 *cont.* J 11, 2. 31, 14 (quos eadem odisse — in unum coegit). 50, 5.
51, 3. 80, 2. 98, 4. uno perangusto aditu relicto J 92, 5. uno nimo per-
gentibus H III 61, 8. aliquot fontes — Capsenses una modo — aequi ute-
bantur J 80, 6. eum cunctis una et ea vetus causa bellandi est H IV 61, 5.
cohors una II III 56. neq. amplius uno die aut una nocte moratus J 76, 1.
uno die inter reges coeptum atq. patratum bellum H 21, 2. unum omnibus
finem natura statuit H i 41, 15. Tigrim et Euphratem uno fonte manare
H IV 52. naturam unam et communem omnium existimo J 85, 15. cetera
— permansit una res modo H III 61, 12. ager hircenus una specie J 79, 3.
in una moenia convenero C 6, 2 *cont.* J 60, 7. unam ex tam multis oratio-
nem J 30, 4. unus ex eo numero J 35, 6 *cont.* 38, 6. unus ex omnibus
in taetis profugit J 67, 3. 69, 4. quorum unam epistulam nactus H III 36.
quarum eum unam atq. alteram legeret J 93, 2. ubi unae atq. alterae
scalae committuntur J 60, 7. exercitus duo — unus ab urbe, alter a Gallia
obstant C 58, 6 *cont.* J 98, 3. *et sic videtur dictum fuisse unus constitit*
in agro Lucano II III 60.

unusquisque. eorum unumquemq. nominans laudare C 21, 4. unumquemq.
nominans appellat C 59, 5.

urbanus. servitia urbana C 24, 4. urbana plebs C 37, 4. urbanum otium
C 37, 7. urbanae munditiae J 63, 3.

Urbinius, G. II II 23, 2.

urbs. urbem Romanam condidero C 6, 1 *cont.* 18, 8. inquilinus urbis Ro-
mae C 31, 7. Romae per totam urbem vigiliae haberentur C 30, 7. urbem
incendere C 24, 4 *cont.* 29, 1. 32, 1. 36, 3. 43, 2. 44, 2. 6. 46, 4. 48, 4. 52,
15 (in urbe et non per totam Italiam). 56, 4. 57, 5. 58, 4. 6. II i 41, 17.
48, 10. 19:22 *bis.* permota civitas atq. immata urbis facies C 31, 1. cui
futura foret urbis potiri J 47, 2. de profecto urbis II i 40. a primordio
urbis H i 6. di, qui hanc urbem adhuc tegitis H i 48, 3. ad urbem imperato-
res C 30, 4. urbs maxima (Vaece) alienata J 48, 1. speciem captae
urbis efficere H i 38. O urbem venalem — J 35, 10. urbem magnam —
aream regni, Zamam J 56, 1. Diponen validam urbem II i 75. ad Cory-
cum urbem II i 80. vacuum istam urbem viris H i 101. capta urbe
nihil fit relicti vietis C 52, 4. capta urbe (Cirta) operae precium foro
J 81, 3. dux cum urbe Valentia captus II II 96, 6. post alino Punicae

urbes J 19, 3. Seleucia, maxima urbium II IV 61, 19. domos atq. villas in urbium modum exaedificatas C 12, 3. urbis nationes subigere C 2, 2. quas urbis natura munitas pugnando ceperit C 7, 7. quascumque urbis et agros manu ceperat J 5, 4. urbis agros vastare J 20, 5. urbis partim vi, alias voluntate imperio suo adiungit J 13, 2. multosq. mortalis et aliquot urbis cepit J 28, 7. urbis, quae — oportuissimae erant, circumvenire J 88, 4. Hipponem Hadrumetum Leptim aliasq. urbis condidere J 19, 1. in eis urbibus, quae ad se defecerant, praesidia imponit J 61, 1.

urgueo. Cat. cum exercitu faucibus urguet C 52, 35. postquam maiore vi hostes urguent J 56, 6. Iugurtham ob scelera invidia cum metu urguet J 35, 2. ferro an fame acrius urguear J 24, 3. populus militia atq. inopia urguebatur J 41, 7.

usquam. neque usquam, nisi in avaritia nobilitatis spem habere J 13, 5. **usque.** cetera loca usq. ad Mauretanium J 19, 4 *cont.* 7. II i 17. illinque n. ad nostram memoriam J 114, 2. u. ad postremum H I 48, 5. ad exitum n. insontis tribuni dominatus est II III 61, 10. invidiam conflaverant u. adeo uti — C 49, 4.

usus (*dat. usu servatus* J 91, 1 et 93, 5; *an* 98, 5?). relicua ad diuturnitatem usus saltere II III 6. quae usui forent J 54, 6. 91, 1. 93, 5. 37, 4. C 32, 1. 39, 6. J 27, 5. 43, 3. 47, 2. 36, 1. 4, 1 (magno). 14, 1 (maximo). 4. neq. quisquam lubrici simul et usui paruit C 51, 2. quorum vulgus in diem usum habet H I 43. Marius videbatur aut belli usum aut studia vulgi amissurus J 84, 3. propter usum belli J 89, 6. mihi fortuna usum dedit bene suadendi II IV 61, 2. cui omnes copiae in cotidiano usu et culta corporis erant C 48, 2. alteram partem, specie quam usu potiore J 16, 5. alter collis usu oportunus J 98, 5. gerere quam fieri tempore posteriori, re atq. usu prius est J 85, 12. per laborem usu militiam disciebat C 7, 4. cotidiano usu atq. inlecebris facile par similisq. ceteris efficiebatur C 14, 4.

ut [uti *ante vocales legitur* J 28, 1. 59, 3. 107, 6. 17, 7. 29, 7. 69, 1. 72, 1. 5. 93, 5. 97, 2. 105, 5. C 41, 5. 47, 3. J 61, 5. 85, 7. 111, 1. 10, 3 (uti bos). 14, 13. 28, 2. 29, 5. 36, 1. 61, 4. 62, 1. 73, 6. 80, 3. 85, 8. 49. 95, 1. 102, 5. H I 52]. *compar.* corporis et fortunae bonorum ut iustum sic finis est J 2, 3 *cont.* 40, 5. 113, 1. ut illis mors prohibetur — sic neque absolvit cura tam parva res neque — H III 61, 19. sic existumabam, uti praedicantem audiveram patrem J 14, 12. si virtus in pace ita ut in bello valerit C 2, 3. cetera uti facto opus sit, ita agant C 45, 1. ita uti censuerant Italici deditionem facit J 26, 2. sen. ita uti par fuerat decernit J 39, 4. uti genus hominum compositum est ex corpore et animo, ita res cunctae studiaq. omnia nostra corporis alia, alia animi naturamsecuntur J 2, 1. non periude habeantur, ut eorum — virtus est J 4, 8. non hereditate relictas, ut illa illis J 85, 30. uti superiori die J 59, 1. non paulatim ut antea H I 12. non uti antea J 20, 7. rursus uti antea J 97, 2. non aptis armis ut in principio H III 71. vantum genus, uti alia Africae H I 63. uti cetera, in maius componentem H III 60. eisq. uti illis, quos — miscrat, praecipit J 28, 1. quos item uti priores — dimisit J 47, 4. quibus uti mihi — nobilitas coepit J 85, 17. vobismet ipsi uti praesides olim, nunc dominos destinatis H III 61, 6. quae uti tabes invaserat C 36, 5. qui mos uti tabes in urbem coierit H IV 26. quis erat cibus caro — atq. — pabulum uti pecoribus J 18, 1. ut alii tradiderunt H II 26. ut supra diximus C 16, 1 *cont.* 55, 1. J 84, 1. uti supra dictum est J 96, 1 *cont.* 113, 6. ut ego aestumo J 110, 5. uti Sulla ait II I 41, 16. ut ait Appius H II 37. uti coeperat J 100, 1. uti coepisti perge J 102, 9. uti constituerat J 29, 5. uti consueverat J 81, 5. ut convenerat deductus J 39, 3. ut illi criminantur II III 61, 17. uti doctus erat J 12, 4. non temere uti cecenderat J 93, 5. uti se ferunt H III 61, 22. uti — Iuperatum erat J 29, 6. uti iussi erant J 12, 6 *cont.* 62, 7. uti lubet J 24, 10. (ut) II I 48, 20. uti meriti erant J 103, 5. ut res atq. tempus movebat C 59, 3. ut mouet ira II II 41, 8. uti mos — est J 6, 1. uti necesse erat J 14, 15. cetera uti res posceret parari placuit J 70, 3. ut res postu-

labat J 52, 5. nti — praeceperat J 98, 2 *cont.* 109, 3. ut solet *sím.* J 25, 3. H I 74. (uti) J 59, 3. 60, 2. 71, 2. 99, 1. H II 55. III 42. 68. 73. ut spero C 20, 17. uti statuerat J 69, 1. paratis ut videbantur magnis copiis C 43, 1. rem omnem uti acta erat cognovit J 71, 5. — — uti cognoverant, aperiant C 41, 4. omnia uti gesta erant aperit C 47, 1. uti ex libris P. interpretatum est utiq. rem sese habere — putant, dicam J 17, 7. rem, uti erat, quietam nuntiant J 105, 5. primum, uti erat res, Metellum rati J 69, 2. ut (res p.) — facta sit disserere C 5, 9. piget dicere ut vobis animus — corruptus sit J 31, 2. ubi — agitaret — ut sese victus gereret, exploratum misit J 54, 2. cognitis Metelli rebus, ut seque — gereret J 55, 1. Ut te neque deorum neque hominum pudet! H I 48, 15. cetera, uti fors tulit, alta alia, alia in tempestate vadosa J 78, 2. ut quisq. C 4, 2. 56, 2. 3. J 14, 6. uti C 51, 33. J 26, 3. 41, 8. 41, 5. 49, 4. 60, 4. 81, 1. 86, 2. 93, 7. 94, 7. 97, 4. H I 10. ut erat paratus ad dissimulanda omnia — C 31, 7 *cont.* J 7, 4. uti planities erat — constituit C 59, 2. ea res uti in tali negotio probata J 107, 6. ut in secunda re H IV 44. fecit ut nuntiis confestim lugubribus H I 98. ut in ore gentibus agens H I 90. oxorcitum dimisit, ut primum Alpis digressus est H IV 28. = *consec. et finale.* neve nobis eam necessitudinem inponatis, ut quaeramus C 33, 5. quorum adco paenitet, ut — numeret et — avidius fecerit H I 41, 19. ut — agas, id dono datur H II 41, 5. magis id laborare, ut illi quam plurimi deberent J 96, 2. tantus dolus erat, ut — in incerto haberetur J 46, 8 *cont.* 63, 5. ita — fui. nti omnis labores et pericula consueta habeam J 85, 7 *cont.* 24, 2. 14, 9. H I 12. eo processit, ut — existimet H I 41, 8. tanta torpedo — obrepit, ut — permissuri sitis H I 48, 19. lubricine sic adensa, ut saepius peteret viros quam peteretur C 25, 3 *cont.* 31, 7. 37, 6. J 5, 2. 13, 7. 21, 1. 22, 2. 24, 10 (eo natus sum, ut —). 75, 7 (foret). 27, 2 (id agi). 73, 6. H II 17. 19. oia divisa hoc modo: — nti — incenderent C 43, 2. ea mansuetudine senatus semper fuisse, ut nemo — petiverit C 34, 1. invidiam conflassent, usque adco ut — minitarentur C 49, 4 *cont.* J 7, 4. efficit, ut ad se veniat J 61, 4. me miserum — effecit, ut ubivis tutius quam in meo regno essem J 14, 11. effecerat ut C. — sibi proderet C 26, 3 *cont.* J 40, 4. evenit, ut — is imperatorem alium quaerat J 85, 11. ut tam curvum sit, facit — H IV 20. eo fit, ut impetus fiat in rem p. C 52, 23. eo factum, ut divitias paupertas — superaret C 53, 4. fore, ut illi — deberetur J 111, 1 *cont.* 8, 1. 61, 4. 110, 1. 112, 3. perfecit ut — anteferet J 16, 3. quid erit relicum, nisi ut — obhoodientes vivamus J 31, 26. quo mihi acrius admittendum est, ut neque vos capiamini et illi frustra sint J 85, 6. censeo, uti — praesidio sint H I 48, 22. qui exercitum mittendum censerent, de Iug. interim nti consuleretur J 25, 1. coëgere, uti deditionem facerent J 91, 5. cohortatus ut petitionem suam curae haberent C 21, 5. eos — confirmat, uti — pergerent J 23, 2. nti transfugerent corrumpere J 38, 3. ea uti accepta mercede deseram, non est consilium J 85, 8. constituerant, uti — quereretur C 43, 1. loco constituto uti in colloquium veniretur J 113, 2. ntes uti fierent curabat J 91, 1. decernit, uti — dilectum habeant C 36, 3 *cont.* 47, 3. decrevere, uti — distribuerentur C 30, 7. J 28, 2. decretum fit, nti decem legati — dividerent J 16, 2. ut aetati concederet fatigatus a fratre J 11, 4. hortatur, ut — petat J 65, 3. 31, 27. (uti) 31, 6. 56, 4. 103, 7. H III 61. 17. hortari, uti — iutenti essent C 27, 2. impellit ut — domum eat J 12, 3. 65, 4. 80, 3. Cicronem impellere [non] quivere, uti G. Caesar — nominaretur C 49, 1. inperat, ut — deprehendant C 45, 1. pauca locutus de invidia facti sui atq. uti in deditionem acciperetur J 29, 5. nos uti — nti simus in vostra manu est J 14, 13. moneo ut forti animo sitis C 58, 8. H III 67, 14. IV 61, 23. monuit, nti — coleret, ne — J 8, 2. 102, 5. 106, 4. relatus — mos, ut ius — in viribus esset H, I 33. morem fuisse, ut — memorarentur H II 14. negotium dat, uti — requirat C 40, 1. ut idem sensui sit, nitentur J 9, 2. obsecro nti animadvortatis H I 48, 9. obtestor, uti hos — caros habeas J 10, 3. 49, 2. 62, 1. Iovem obtestatus, ut — testis

adesset J 107, 1. dent operam, uti eos manifestos habeant C 41, 5. dābat o. ut is — esset C 51, 33. daret o. ut — in colloquium veniretur J 112, 3. nemo optavit, uti aeterni forent, magis uti — exigent J 85, 49. orabat, ut — irumperent C 50, 2 *cont.* 40, 4. (uti) J 77, 1. uti — egrederecentur paratos esso iubet J 91, 2. praecipit ut — simulcent C 41, 5. (uti) J 13, 6. praecipit uti — existumarem J 14, 1. quod in familia nostra fuit praestitit, uti in omnibus bellis adesset vobis J 14, 13. eis permissum, uti — pararent C 30, 5. perpulit, uti — sese insequeretur J 38, 2. persuadet, uti — sibi traderent J 46, 4. 32, 1. quo illa oratio pertinuit? An uti vos infestos — faceret C 51, 10. petunt, uti — sibi adsit J 103, 7. potenti more regum uti sellam iuxta poneret J 65, 2. petiverat, uti — ad se mitteret J 105, 1. postulant ut referat C 48, 5. postulaverō, ut proponeret C 21, 5. quod quaeso ut animadvortatis II 11 96, 8. III 61, 17. Curionem quaesivit, uti — concederet H 1 52. rogationem promulgat, uti — quaereretur J 40, 1. rogat, ut nominerint C 59, 5. uti — fugeret, rogat atq. hortatur J 100, 2. cur in sententia non addidisti, uti — animadvortetur C 51, 21. sponsonem faciunt, uti — proficiscerentur J 79, 4. suadent, uti — se tradat J 26, 1. verba facit, se — missurum, praeterea uti — decederet J 38, 9. vellem — possem petere — uti debitis interer J 14, 3. uti paucis verum absolvam C 34, 3 *cont.* J 10, 2. reputate — si quem — mittatis, scilicet ut — trepidet J 85, 10. illis artificio opus est, ut — tegant J 85, 31. H 1 48, 16. eum eis Volturcum mittit, uti Allobroges — confirmarent C 44, 3 *cont.* 57, 1. J 98, 3. II 111 67, 7. adesse, ne — egredierentur, ut cum signis incederent J 45, 2 *cont.* 100, 4. omnia suis provisā, locum superiorem, ut prudentes — ne pauciores — manum conserent J 49, 2 *cont.* C 33, 2. 31, 2. 58, 3 (vos advocavi). J 11, 2. 25, 10 (uti). 36, 1 (uti). 50, 1 (uti). 102, 3. H 1 30. 41, 23 (evorsum utique —). IV 61, 12. equites dispertiverat, uti — propulsarent J 46, 7 *cont.* 38, 6 (quam uti defenderet acceperat). 94, 1 (— foret). 95, 1 (uti). quam colere, ut — ministram haberet, decreverat II IV 32. *incerta* H 1 27. 41. II 31. III 72. i 97.

uter. ex coriis utres uti fierent curabat J 91, 1. maxima vis utrius effecta J 91, 1. utris — modo portari J 75, 3. duos quam maximos utris levi tabulae subiecit II 11 19.

uter. utrum gravius existimet, nemini occultum est J 24, 5. = **utrum** censetis ne vicem aerari praestare, an exercitum sine frumento et stipendio habere posse? H II 96, 3. considera, nobis obpressis utrum firmiorem te — an belli finem futurum putes H IV 61, 16.

uterque. uterq. eum illo inimicitias exercebant C 49, 2. quin utriusque naturam — aperirem C 53, 6 *cont.* J 70, 3. 21, 2. in utroq. (Mario et Metello) magis studia partium — moderata J 73, 4. ab utroque (Metello et Boeche) missis remissisq. nuntis J 83, 3 *cont.* 100, 4. utrumq. (animus et corpus) per se iudicēs alterum alterius auxilio eget C 1, 7. utrumq. negaverat, honorem — praesidium — J 65, 3. ntrumq. (servitium suum et dominationem in vos) per iniuriam malunt II 1 41, 2. eorum vitam mortemq. iuxta aestimo, quoniam de utroq. siletur C 2, 8. victor uterque (exercitus) in Italiam venire potest H II 96, 7. communis utriusq. populi finis J 79, 4. utriusq. cladis J 31, 7. Romanis utrumq. casum difficiliorem fore J 97, 3. tempus ad utrumq. rem decernitur J 12, 2. in utrumq. latus J 46, 7. utroque colle circumdato J 98, 5. in utroq. sexu H IV 53. utriq. victoriam crudeliter exercebant C 38, 4 *cont.* J 13, 9. 76, 4. 88, 4. senatus utrisq. (Adherbali et Ingurthae legatis) datur J 13, 9 *cont.* 15, 2. 22, 5. Q. Marcus — Q. Metellus — ei utriq. imperatores erant ad urbem C 30, 4. inopia rei familiaris et conscientia scelerum, quae utraque — auxerat C 5, 7.

Utica J 25, 5. 63, 1. 61, 5. 104, 1.

utilis. hoc est utile, hoc civile imperium J 85, 34. tanto tamq. utili labori meo J 4, 3. locos munitis et sibi utilis J 97, 1. orationem inuolentam et utilem rei p. C 31, 6. ad simulandam pacem quae utilia visa constituant J 111, 4. alia, quae aut utilia aut benevolentiae esso credebant,

oratione extollunt J 103, 7. neq. manu certare possunt neq. utilia parare H II 41, 7. conuicatu stipendio armis aliisq. utilibus navis onerata J 80, 1.

utinam illum eadem simultantem vident J 14, 21. utinam emori honestus exitus esset J 14, 24. hoc utinam a principio tibi placuisset J 102, 8.

utor. arma viros — sume utere J 110, 4. una aqua — utebantur J 80, 6 *cont.* 75, 9. (beneficiis) — debitis uterer J 14, 3. eius domo utebatur J 12, 3. eis utendum censeo, quae legibus comparata sunt C 51, 8. fluxa fide usus J 111, 2. fortuna saepe prospere usus fuerat J 93, 1. honoribus usus C 49, 2. J 25, 4. imperio uti C 12, 5. domini imperio, corporis servitio magis utimur C 1, 2. lege uti C 33, 2. lingua, consilio meo, pecunia qui voluere uti sunt H II 41, 6. perniciose lubricine paulisper usus J 1, 4. se eius opera non usurum H III 38. cuius patrocinio civitas plurimum utebatur C 41, 4. sermone uti vel modesto vel — C 25, 5. largius suo uti C 16, 4. victoria uti C 39, 1. *cont.* J 38, 8. 42, 4. eorum perfidia pro armis uti J 61, 3. sociis vestris veluti hostibus, hostibus pro sociis utuntur J 31, 23. vel imperatore vel milite me utemini C 20, 16. facile se ex voluntate Antonio usurum C 26, 1. utpote. neq. A. procul aberat, utpote qui — sequeretur C 57, 4.

utrimque clamor exortus est C 45, 3. tela u. volare J 60, 2. u. praemissi equites J 53, 7. utrimq. ex lateribus eos adgreditur C 60, 5. iter angustum utrimq. praecisum J 92, 7. u. magno clamore concurrunt J 53, 2. magna utrimq. vi — certantibus J 94, 5 *cont.* H III 61, 11. discordiarum et certaminis u. finis H I 9. u. proelium nox diremit J 60, 7. u. legiones saepe fusae J 79, 4. magna u. vi contendebatur H I 40. una res — u. quaesita H III 61, 12. perenuctatibus H I 23.

uxor. singuli plurimas uxores habent J 80, 6. de uxore potuit bene- stis consuli J 95, 3. uxori eius frater erat H V 7.

Vacca, Vaccenses J 29, 4. 47, 1. 66—69.

vacuus (*sic. var. scr.* ad J 52, 6). n. culpae C II, 4 *cont.* 51, 1. ager frugum vacuus J 90, 1. vacuum urbem viris H I 101. Antonium vacuum a curis nisi instantibus H III 54. necato filio vacuum domum scelestis nuptiis fecisse C 15, 2. Rutilium animo vacuum J 52, 6. Sertorius vacuus hieme copias sugere H i 36. impetus fit in vacuum rem p. C 52, 23. simultates excrecere vacuum fuit H I 10.

vado. super occisorum corpora vadere J 94, 6.

vadosus. alta alia, nlia in tempestate vadosa J 78, 2.

vadam. equites vado transmisit H II 62.

vadus. haut facilem pugnantis vadum H I 68.

vaenalis. domi militiaeq. res p. vaenalis fuit J 31, 25. o urbem vaenalem J 35, 10. forum rerum vaenaliū J 47, 1. Romae omnia vaenalia esse J 8, 1. 20, 1. omnia vaenalia habere C 10, 4.

vaenum. alii omnes v. dati J 91, 6. bona civium quasi Cimbricam praedam v. aut dono datam H I 41, 7. Romae omnia v. ire J 28, 1.

vagor. Troiani profugi sedibus incertis vagabantur C 6, 1. qui nullo certo exilio vagabantur H i 27. lixae — diu noctuq. vagabantur J 44, 5. cum turba sua vagari passim J 98, 1.

vagus turbinum motus H IV 22 *susp.* genus hominum vagum H II 80. vagi palantes quas nox coegerat sedes habebant J 18, 2. Gaetulos vagos agitare J 19, 5.

Valentia H II 18. 96, 6.

valeo. viget actas, omnis valet C 20, 10 (*cont.* C 51, 3. J 11, 5). si con- iuratio valuisse C 17, 7. multitudino civium factiones valere C 51, 40. haec fama valebat C 14, 7. ubi intenderis ingenium valet C 51, 3. cuius in Africam magnum atq. Iate imperium valuit J 5, 4. ius bonumq. apud eos non legibus magis quam naturā valebat C 9, 1. municipia quae maxime opibus valent C 51, 43. *cf.* oppidum magnum atq. valens J 89, 4. si res p. valeret C 20, 7. si imperatorum virtus in pace ita ut in bello valeret C 2, 3. ubi libido possidet, — animus nihil valet C 51, 3. conturbari rem p. quam minus valere ipsi malebant C 37, 10. ne plus apud vos va-

leat Lentuli — scelus, quam vostra dignitas C 51, 7. res plus valet quam verba H II 96, 6. res Romana plurimum imperio valuit S. Sulpicio M. Marcello cons. H I 8. bello quid valet J 102, 11. per ea tempora Micipsam parum animo valuisse J II, 5. quoniam amplius armis valuisset J III, 1. adversus quem neq. leges neque imperia — valerent J 77, 1. alio modo neque valent in univorsos H III 61, 20.

Valeriani H III 36.

Valerius. L. Valerius Flaccus C 45, 46, 3.

validus. quibus corpus annis infirmum, ingenium sapientia validum erat C 6, 6. multo maxime ingenio validus J 6, 1. H I 92. hominem ob morbos animo parum valido J 63, 3. cum validis fasce certabat H II 11. validam urbem H I 75. = ut quisq. iniuria validior H I 10. iniuriae validiorum H I 9 cont. III 61, 7. = quorum ingenia validissima erant J 103, 2. ego non validissimus praeebo exemplum H IV 61, 4.

vallis. in vallo virgulta nemorosaq. H I 42.

vallum. cum alii super vallum praecipitentur J 58, 6. alios super vallum locare J 100, 4. vallo atq. fossa moenia circumvenit J 23, 2 cont. 76, 2 (vallo fossaq.). — — — [castra] munire J 45, 2.

vanitas. huic homini non minor v. inerat, quam audacia C 23, 2. cognita vanitate atq. inperitia legati J 38, 1.

vana. neq. ego per ignaviam aut vana ingenia incerta pro certis captarem C 20, 2. Mauri vatum genus H I 63. quos ille non pro vanis hostibus, uti meriti erant, — habuit J 103, 5. vanum hoc consilium est C 52, 16. vellem haec quae scripsi vana forent potius quam miseria mea verbis fidem faceret J 24, 9. = perincertum stolidior an **vanior** H IV 35.

Vargunteius, L. C 17, 3. 28, 1. 47, 1.

Varinius H III 67.

varius. in magna civitate multa et varia ingenia sunt C 51, 35. cum tam multae variaeq. sint artes J 2, 4. exercitus compositus ex variis gentibus J 18, 3. animus audax subdolos varius C 5, 4. varius incertusque (cont. J 51, 1) agitabat J 74, 1. corpore pariter atq. animo varius J 113, 3. facies totius negotii varia incerta J 51, 1. bellum variâ victoriâ fuit J 5, 1. in bello vario J 43, 3. post multa et varia certamina H IV 61, 7. restituito exercitu et variis inter me atq. Lucullum procliis, H IV 61, 15. = alius alii vario adsentiebantur C 52, 1. varie per exercitum laetitia maeror, luctus atq. gaudia agitabantur C 61, 9.

vas. quinquaginta vades dederat — vadibus consulens J 35, 9 cont. 61, 4.

vas aut vestimentum alienius concupiverat C 51, 33. vasa caelata C II, 6. eo inponit vasa — lignea J 75, 4. nectere ex viminibus vasa agrestia H IV 1.

vastitas Italiae (studiis civilibus) finem faceret J 5, 2.

vasto. urbis agros vastare J 20, 8. 44, 5. 54, 6. 62, 1. 69, 1. 70, 4. igni magis quam praeda ager vastabatur J 53, 1. deserta igni vastare H I 86. partem Num. vastari a Mario J 102, 13. Hispaniam — ad interuersionem vastavimus H II 96, 9. res p. vastaretur J 31, 16. avaritia polluere et vastare omnia J 41, 9. conscientia mentem excitam vastabat C 15, 4.

vastus. haviit humus multa, vasta et profunda H IV 37. mons vastus ab natura et humano cultu J 48, 3. alia omnia vasta inculta J 89, 5. loca vasta J 75, 2. 78, 5. H IV 61, 15. vasta Italia rapinis fuga caedibus H I 36. vastam fuga urbem H I 41, 17. vastus animus incredibilia, immoderata, nimis alta cupiebat C 5, 5.

vates. vatum earminibus H I 48, 3.

ve. quid ultra? quaeve humana superant aut — H I 41, 11.

vecordia in facie voltaq. inerat C 15, 5. contentio eo vecordiae processit, ut — J 5, 2. formidine quasi vecordia exagitari J 72, 2. Mario vecordiam obiectare J 94, 4. tumultu formidine quasi vecordia ceperat J 99, 3.

vectigal. — pendere J 31, 9. vectigalia parva et bellis incerta H II 41, 7. non agitur de vectigalibus C 52, 6.

vectigalia. semper illis reges — vectigales esse C 20, 7. in latere vectigalium nostrorum H I 48, 8.

vectia. veete certabat *susp.* H II 11.

vehemens. natura ferox vehemens, manu promptus erat C 43, 4. regiae voluntates ut vehementes, sic mobiles J 113, 1. = **vehementer** studium simulent C 41, 5. v. gratulabantur H I 56. vehementer adcenderat J 64, 4 *cont.* 4, 1. 34, 1. 102, 3. v. permotus J 6, 2. ut nostris vehemente carus esset J 7, 4. nitentium eo vehementius J 31, 17 *cont.* 102, 3. vehementissimo adceudi J 4, 5.

veho. cohors grandi phaselo vecta H III 56.

vel. dissimulandi causa vel sui expurgandi C 31, 4 *vid. Conn. p.* 107. = vel bello vel pace clarum fieri licet C 3, 1. vel aetate vel eurae similitudine patres adpellabantur C 6, 6. vel molliter vel magnifice vivere copia erat C 17, 6. vel imperatore vel milite me utemini C 20, 16. viros vel adiungere sibi vel interficere C 24, 4. vel ostentando virtutem vel hostium saevitia oceasurum J 7, 2. ut vel illi obruerentur vel eandem conditione sese processuros J 79, 8. vel praemissis vel ibidem relictis Mauris J 107, 5. sermone uti vel modesto vel molli vel procaei C 25, 5. = in victoria vel ignavis gloriari licet J 53, 8. unum natura finem vel ferro saeptis statuit H I 41, 15. quod scelcerum eius vel maximum est H I 41, 18.

veles J 46, 7.

velitarius. v. arma J 105, 2.

velocitas. plerosque velocitas — tutata J 52, 4.

velox. genus hominum salubri corpore, velox, patiens laborum J 17, 6. cum velocibus cursu certabat H II 11. velocissimos pedites J 91, 3. 93, 8.

veluti. vitam silentio transeant veluti pecora C 1, 1. vis avaritiae veluti tabes invaserat J 32, 4. **velut** hostibus sese praetoribus dedit C 45, 4. sociis vestris veluti hostibus, hostibus pro sociis utuntur J 31, 23. inconsulte ac veluti per demontiam C 42, 2. omnis a natura **velut** opere atq. consulto praecipit J 92, 5. veluti ex servitute crepta gaudium agitabat C 48, 1. veluti ficta pro falsis ducit C 3, 2. uti veluti cedentem sese insoqueretur J 38, 2. **velut** hostes adventarent J 53, 7.

vendo. perungas J 32, 3. frumentum publice datum J 44, 5. ne quis in castris panem aut — coctum cibum venderet J 45, 2. venditis proscripctorum bonis H I 31. quibus omnia honesta atq. inhonesta vendere mos erat C 30, 4. J 80, 5.

venenum. prohibet nocere venenum H i 30. matre veneno interfecta H II 45. avaritia quasi venenis malis inbuta C 11, 3.

venio. ceteri sine mora veniunt C 46, 4. in Africam maturantes veniunt J 22, 1. legati a Boeche veniunt J 102, 2. uti ad se occultus veniat J 61, 4. in senatum venit C 31, 5. in provinciam J 25, 10. in castra J 29, 5. 95, 1. 96, 1 (in Africam atq. in castra Mari). 112, 2. Romam J 13, 7. 33, 1 (cultu quam maxime miserabili). eo J 39, 5. in Africam J 44, 1. ad id loci venire C 45, 3. Conisturgim apud legiones H i 70. ad tempus non venit J 70, 5. ut quisque — in castra venerat C 56, 2. Romam fide publica venerat J 35, 8. legati ex oppido Lepti ad Metellum venerant J 77, 1. cum C. in agrum C. cum exercitu venisset C 43, 1. venienti ture supplicabatur H II 23, 3. victor uterq. (exercitus) in Italiam venire potest H II 96, 7. relicuos eum custodibus in aedem Concordiae venire iubet C 46, 5. illosq. — ad Uticam venire iubet J 101, 1. quos profugos navibus in eos locos venisse J 78, 1. semet eo brevi venturum C 44, 2 *cont.* cum magna manu J 12, 3. praedabundum J 90, 2. qua venturum hostem audierat J 55, 8. ratus aliquos ab tergo hostibus venturos J 101, 3. postquam eo ventum est, unde — proelium committi posset C 60, 2. ad flumen J 91, 1. propius J 53, 2. ad id loci J 75, 7. eo ventum erat J 76, 5. qui prohiberi venerant socii H i 50. homines — contra inceptum suum venisse J 25, 6. se missam venisse quaesitum J 109, 2. nisi rognum ipsorum deditum venissent J 28, 2. auxilio J 81, 3. 56, 1. uti ab omnibus in conloquium veiretur

J 112, 3. 113, 2. si qui in manus venerant J 101, 4. qui forte in manus venientis exloperent H II 5. Iugurtham ob suos tutandos in manus venturum J 89, 2. uti Metello in sagum — tela venirent H II 17. postquam dies comitorum venit C 26, 5. res ad certamen venit J 13, 4. res p. in maxuma pericula venit C 52, 36. eo miseriarum venturus eram J 14, 3. ut ex maxuma invidia in gratiam atq. favorem nobilitatis veniret J 13, 7. Caesar, ubi ad eum ventum est interrogatus sententiam C 50, 5. quoniam in his regionibus per Leptitanorum negotia venimus J 79, 1. maius commodum rei p. ex meo otio venturum J 4, 4. ultro illi et gloriam et regnum venturum J 8, 2. quae sibi duobus proeliis venerant J 103, 2.

venor. venando — bonum otium conterere C 4, 1. pleraq. tempora in venando agero J 6, 1.

venter. dediti ventri, turpissimae parti corporis J 85, 41. dediti ventri atq. somno C 2, 8. pecora ventri oboedientia C I, 1. manu ventre pene bona patria laceraverat C 14, 2.

ventus coortus barenam humo excitavit J 79, 6. vento gliscente H III 31. humum aridam vento agitari J 53, 1. mare saevire ventis coepit J 78, 3. facies locorum cum ventis mutatur J 78, 3.

ver. principio veris H II 33.

verber. verberibus animadvortebant in civis C 51, 39 *cont.* 21.

verbero. malo dependens verberabatur H IV 40. gravior est verberari quam nocari? C 51, 23. condemnatus verberatusq. capite poenas solvit J 69, 4.

verbum. quod verbum in Iugurthae pectus altius — descendit J 11, 7. verbo alius alii varie adstantiebantur C 52, 1. non sunt composita verba mea J 85, 31. verba virtutem non addunt C 58, 1 *cont.* J 85, 50. res plus valet quam verba H II 96, 6. ut res magis quam verba gererentur H i 39. verborum satis dictum est H III 61, 25. quam misoria mea verbis fidem faceret J 21, 9. verba facio *vid.* facio. huiusce modi verba locutus est C 50, 1. — cum Iugurtha habuisse J 9, 4. legatorum verba quanti fecerit J 24, 7. res vos conrigi, quoniam verba contemnit C 52, 35. neu verba iumentis ante facta sua ponerent J 15, 1. fingere me verba J 14, 20. quantum verba eam potuere extollere C 8, 4. quae huiusce modi verbis disseruit J 30, 4. cognitis Bomilearis verbis (*de epistula*) J 71, 2. liberalibus verbis permixti sunt H IV 6. mandata verbis dat C 44, 6. senatus verbis nuntiat J 21, 4 *cont.* 25, 11. 102, 2. verbis pax nuntiabatur, res bellum asperum erat J 48, 1. retractantes verbis et vatium carminibus H I 48, 3. verbis arma temptabit? H I 48, 17.

vereor. haec ego non in M. Tullio, neque bis temporibus v. C 51, 35. illud vereor, no quos — agat J 14, 20. quantum audeatis, vereor no — capiamini H I 41, 20. veritus, ne licentia invidiam adscenderet J 15, 5 *cont.* 35, 9. 50, 1 (ex anni tempore). 52, 6. 79, 4.

vergo. Ad Siciliam vergens H IV 19.

veritas. Fanui veritatem H I 3.

vero. in bello — in pace vero C 9, 5. alia facinora — incendium vero C 48, 2. Pauci — Catilina vero C 61, 4. Postea vero quam C 2, 2. J 29, 3. Quasi vero C 52, 15. Nunc vero — C 52, 10. 58, 5. J 14, 17. neque vero — C 4, 1. Immo vero C 52, 28. Plurimum vero — J 99, 1. Tu vero H IV 61, 19 *cont.* J 102, 7. Sic vero H I 88. urbana plebes ea vero praeceps erat C 37, 4 *cont.* C 58, 16. J 50, 6. 58, 3. *Vid.* tum.

Verres. G. H IV 10.

Versus H III 4.

versus. posse versus facere C 25, 5.

verum. inperium facile retinotur —: verum ubi — desidia — libido atq. superbia invasere, fortuna inmutatur C 2, 5 *cont.* 12, 4. 25, 5. 51, 17. J 3, 1. 14, 8. 24, 7 (Verum nunc). 31, 5. 80, 6. 85, 19. 24. 42 (Verum non est ita). H III 61, 24. videlicet cetera vita — obstat. Verum parcite — C 52, 32 *cont.* H I 41, 16. Verum ego liberius altiusq. processit J 4, 9. super terga — scuta, verum ea Numidica — J 94, 1. res gestae — amplae — fuere,

verum aliquanto minores tamen — C 8, 2. non exercitus — praesidia regni sunt, verum amici J 10, 4 *conf.* 31, 7. 18. H III 61, 26. non modo — verum etiam J 89, 1. H II 96, 9. = Verum enim vero C 2, 9. 20, 10.

verus. satisfactionem — veram licet cognoscas C 35, 2. vera rerum vocabula amissimus C 52, 11. verae — claves (*obp.* adulterinae) J 12, 3. tum demum veram deditioem facere conatus est J 46, 1. qui veram gloriam ininstae potentiae anteferrent J 41, 10. ille vera via nititur (*obp.* dolis atque fallacis) C 11, 2. poena vera est existimanda *susp.* H i 5. quibus peritia et verum ingenium est H i 111. tametsi verum existimabant C 48, 5. potest falsum aliquid pro vero credi C 51, 30. sin verum aperiat J 33, 4. uti paucis verum absolvam C 38, 3. numerum ampliorem vero J 105, 3. neque me divorsa pars dimovit a vero H i 5. fortuna res cunctas ex lubricum magis quam ex vero celebrat obscuroq. C 8, 1. pars, quae vero gratiam aut pecuniam anteferebat J 16, 1. eos a vero bonoq. impediabat J 30, 2. contra verum niti J 35, 8. ex quo praesente vera facillime noscerentur H III 67, 2. insolens vera accipiendi H IV 18. si vera existimare voles H IV 61, 3. vera necesse est bene praedicent, falsa — J 85, 27. sta libertas et vera magis placent H i 48, 20. si vera et honesta flagitium superaverit H III 61, 13. = dolo an vero cunctatus J 113, 1. de qua quam verissime potero dicam C 18, 1. 4, 3. suspectus fuit, incertum vero an per negligentiam H IV 11.

verutum. veruta binum pedum H III 22.

vescor. Numidae lacte et ferina carne vescebantur J 89, 7. corporibus hominum vesci H i 67. insolita vescentibus H III 27. vescendi causa omnia exquirere C 13, 3.

vesper diei erat J 52, 3. 106, 2.

vespera H II 76.

Vesta. sacerdos Vestae C 15, 1.

vestigium. Sardinia — facie vestigi humani H II 2. vestigia secutos H III 67, 8.

vestimentum aut vas alienius concupiverat C 51, 33.

vestio. collis — vestitus oleastro ac murtetis J 48, 3.

vestis. veste tectum pugnionem H III 37. vestes de pellibus renones adpellantur H i 19.

veteranus. veterani C 60, 3. cohortis veteranas C 59, 5.

veto. quia lex Porcia vetat? C 51, 22.

Vettius Picens H i 41, 17.

vetus. uti veteres amicos — expleant, novos adquirant J 13, 6 *conf.* 74, 1. v. causa bellandi H IV 61, 5. v. certamen animos adrexit C 39, 3. Pompei veteres fidosq. clientis C 19, 5. ne omissio veteris consilio novum quaereret J 70, 5. erat ei cum Fulvia v. stupri consuetudo C 23, 3. diffidens veteri exercitui J 43, 3. coloniae veterum militum H i 48, 21 *conf.* novi veteresq. J 87, 3. 97, 5. v. nobilitas J 85, 4. hominum veteris prosoplae J 85, 10. rapinarum et victoriae veteris memores C 16, 4. apud veteres et sanctos viros H II 23, 5. vetera odere, nova exoptant C 37, 3. vetera omittere J 102, 14.

vetustas familiae J 63, 2. Curetes vetustatem altores Iovis celebravisse H III 60.

vetustus. vetustae radices eminebant (*scilicet* vetustate) J 91, 2.

vexillum — alia militaria dona J 85, 29.

vexo. pecuniam trahunt vexant C 5, 8. precio rem p. vexare soliti C 50, 1. me honoris cupido eadem eademque — fama atq. invidia vexant C 3, 5. mores — luxuria atq. avaritia vexabant C 5, 8.

via. viam militarem H i 72. sacra via deducendis candidatum H II 40. concurrentibus per vias ac tecta H II 23, 1. solis viis H i 110. ire primum via, qua capessundam arbitror libertatem H III 61, 2. legatos eadem via adgressus J 16, 4. animus ubi ad gloriam virtutis via grassatur J i, 3 *conf.* H i 96 (omni via). ille vera via nititur C II, 2.

vicem. me vicem aerari praestare posse H II 96, 3. vicem pecorum obtruncabantur H II 52, — in vicem. in vicem tracto pede H III 19. suis in vicem subveniunt H I 24.

vicinitas. — tatem antea sollicitatam armis exornat C 36, 1.

victor. nemo nisi victor pace bellum mutavit C 58, 15. in adverso loco victor virtute fuit J 55, 1. consul haut dubie iam victor J 102, 1. neu malis —, quam societate victor fieri H IV 61, 23. victor Sulla — iussit C 51, 32. victor exercitus H I 41, 22 *cont.* H II 96, 7. J 58, 5. lubricinis et divitiarum victor J 63, 2. inpetum Sertori victoris H II 96, 5. metus Pompei victoris Hiempsalem — restituentis H I 39. sese victorem domum rediturum J 84, 4. quis non omnia mutata (vult) praeter victorem? H I 41, 21. deponi bellum cum victores velint J 83, 1. neque modum neq. modestiam victores habere C 11, 4. quae fortissimi viri victores hostibus reliquerant C 12, 5. quae bellum atq. libido victorum fert C 21, 2. spes amplior, equippe victoribus et adversum eos, quos saepe vicebant J 105, 4. locum editiorem quam victoribus decebat H I 98. fortuna ea praemia victoribus posuit C 20, 14. matres — pati quae victoribus conlubiissent C 51, 9. ne mox victos victoresq. dofessos alius adgrederetur J 79, 4.

victoria in manu nobis est C 20, 1. quod iam parva victoria ex manibus oriperetur J 82, 3. omnia matura sunt: victoria praeda laus J 85, 4. victoriae veteris memores C 16, 14 *cont.* J 49, 2 (pristiniae virtutis et victoriae). admonebat victoriae Sullanae (*cf.* 37, 6), quibus ea praedae fuerat C 21, 4. spes victoriae C 41, 2. 58, 18. J 48, 2. se casum victoriae inventurum J 25, 9. cupidine victoriae J 42, 2 (*de Graecis*). victoriam adepti sunt C 11, 7. 39, 4. 61, 7 (incontinentiam), *cont.* iam adeptam victoriam retinere J 101, 9. victoriam crudeliter exercebant C 38, 4 *cont.* J 16, 2. cruciatam atq. luctuosam victoriam relinquatis C 58, 21. victoriam incruento exercitu reportaverunt (?) H III 16. ad victoriam uti J 55, 3. ante civilem victoriam J 95, 4. bellum atrox variq. victoriã fuit J 5, 1. victoria uti C 39, 4. J 38, 8. 42, 4. neque victoria socors aut insolens factus J 100, 1. quorum victoria Sullae parentes proscripti C 37, 9. sibi quisq. ex victoria talia sperabat C 37, 6. in victoria — gloriari licet J 53, 8. pro victoria satis iam pugnatum J 54, 1. illum diem omnis labores et victorias confirmaturum J 49, 3.

victus. regio victu atq. cultu actatam agere C 37, 6.

vicus. servitia in vicis — sollicitabant C 50, 1. vicos castellaq. incendere H I 86.

videlicet. censuit — videlicet timens, ne — C 52, 14. cunctamini, videlicet deis confisi C 52, 28. Videlicet cetera vita eorum huic sceleris obstat C 52, 32. factum — calliditate Iugurthae, cui videlicet speculanti iter suum cognitum esset J 107, 3.

video. sicuti videtis J 14, 10. quae nisi eis, qui videre, nemini credibilia sunt C 13, 1. qui visum processerant J 94, 5. ea — facilia visu J 98, 7. 113, 2. quae illi audire aut legere solent, eorum partem vidi, alia egomet gessi J 85, 13. no videret ea, quae audita — tolerare nequiverat J 87, 2. humanas hostias vidistis et sepulcra infecta sanguine civili H I 41, 14. videt regis largitionem famosam lapudentemq. J 15, 5. tantas asperitates — H I 68. ex gregariis militibus alios senatores videbant, alios ita divites C 37, 6. omnium animos alacris videt C 21, 5. eos conveniisse videt C 20, 1. 35, 3 (mo — alienatum esse). 40, 3 (illos queri). 52, 18. 60, 5. J 7, 1. 51, 3. 53, 1. 54, 5. 56, 5 (se dolis fatigari). 64, 1. 69, 1 (neque agros vastari et primos qui aderaat Numidas equites vident). 76, 6 (murum feriri resq. suas afflictas). H I 48, 6. videt sese clausum C 57, 5 (res adversas, neque — spem) *cont.* 60, 7. J 20, 1. 79, 7. agmen suos praetergressum videt J 50, 3. 53, 3. 76, 2. 86, 1. videt frustra inceptum J 61, 1. luxu eandem videt H I 48, 11. utinam illum eadem simulantem videam J 14, 21. video indigentem — properantem H V 15. videte, quam iniqui sint J 85, 25. Lucullus quantis animis icrit in L. Quinctium, vidistis H III 61, 11.

visuros H i 100. = esse quam **videri** bonus malebat C 54, 5. uti quaeq. memoria digna videbantur C 4, 2. 6, 3. 36, 4. 49, 3. 51, 11. 17. 38. 58, 14. J 3, 1. 14, 24. 54, 9. 64, 6. 67, 3. 81, 1. 86, 3. 89, 6. 94, 2. 95, 2 (locutus). 111, 4. H I 41, 20, 26. II 41, 5. III 67, 13. haec cuiuscumq. modi videntur C 52, 10. Tarquini indicium falsum videri C 48, 6. tanta vis leniunda videbatur C 21, 1. quo mihi rectius videtur — quaerere C 1, 3. 3, 2. J 79, 1. 95, 2. 102, 6. 107, 5. tempus visum est J 89, 3. 91, 3. 94, 1. illis quieta movere magna merces videbatur C 21, 1. stultitiae videbatur — curare J 83, 1. is demum mihi vivere — videtur C 2, 9. 5, 9. 13, 1. 15, 3. 37, 2. 52, 3. 56, 5 (videri — communiavisse). J 10, 7. 8. 17, 1. 111, 1. H I 48, 12. IV 61, 3. i 71 (visus saoviro Tagus). paratis ut videbantur magnis copiis C 43, 1. mihi contra videtur J 85, 2.

vigeo. vigeo actas C 20, 10. pro pudore — audacia largitio avaritia vigeant C 3, 3.

vigesimus C 47, 2.

vigil. vigiles J 99, 1. ad vigillum speciem H III 67, 5.

vigilia. corpus patiens — vigiliae C 5, 1. animus nequo vigiliis neque quietibus sedari poterat C 15, 3. per urbem vigiliae haberentur C 30, 7. ab incendio urbem vigiliis munitam C 32, 1. neq. vigiliae deducebantur J 44, 5. vigiliis crebras ponere J 45, 2. — ipse circumire J 100, 4. noctu diuq. vigiliis et stationes temptare II II 54. vigiliis stationesq. et alia munia exequi H III 67, 4. ad vigiliis multas adesse J 96, 3. uti per vigiliis solebant J 99, 1. prima vigilia ogredi J 109, 4. secunda H III 67, 4.

vigilo. festinare vigilare C 27, 2. laborare vigilare C 51, 4. vigilando agendo bene consulendo prospere omnia cedunt C 52, 29.

viginti C 31, 2. 48, 3. 64, 4.

villens J 85, 39.

vilia. nulla (uxor) pro socia obtinet, pariter omnes viles sunt J 80, 7. fidem fortunae pericula vilia habere C 16, 2. si — penatis meos patriamq. et summum imperium vilia habeo H II 41, 3.

villa. domos atq. villas C 12, 3 *cont.* 51, 33. 52, 5. agros vastare, villas expugnare J 44, 5. in proxima villa H III 64.

vimen. neetere ex viminibus vasa agrestia H IV 1.

vinarius H I 43.

vincio. perfugas vincetos adduci J 62, 6. *cont.* 114, 3. I. Sullae vincetus traditur J 113, 7. tergis vinciebant II i 48. saxa et radices laqueis vinciebant J 94, 2. dolia sub trabes locata vitibus aut virgis vinciebant II IV 8.

vinco. quos saepe iam vicerant J 105, 4. si vincimus C 58, 9. si vicissent J 97, 3. neu paterentur hostis fugientis vincere J 51, 4. Diponen pugnando vicit H I 75. bellum, quo neq. vincere neque vincere sine tuo periculo possumus H IV 61, 16 *cont.* J 54, 5. hostis paene victos dare J 59, 3. vietis Carthaginiensibus J 5, 4 *cont.* 82, 1. victus *vel* victi C 11, 7. 12, 4. 51, 9. 52, 4. J 13, 4 (victus — profugit). 18, 12. 49, 2 (quos victos sub iugum miserint). 54, 2. 62, 1 (omnibus proclis sese victos). 76, 6. 79, 4. 97, 3. II I 26. 48, 18. IV 61, 20. victi a Minoe H i 8. bono vinci satius est quam malo more vincere iniuriam J 42, 3. alteri alteros vincere quovis modo et victos acerbis ulcisci volunt J 42, 4. nisi viceritis II III 61, 4. pugnantur et vincitur paucis *ib.* 28. plebes pro victis est *ib.* saec consulatum ex victis illis spolia cepisse J 84, 1. inimicitias, quibus victus H II 41, 4. ox petitione pontificatus — ab Caesare victus discesserat C 49, 2. omnia ualle quam victi abire J 79, 7. vicit in senatu pars illa J 16, 1. Haec illis volventibus tandem vicit fortuna rei p. C 41, 3. vicit tamen impudentia J 34, 1. vicit in avido ingenio pravum consilium J 25, 8. spem quae metum vicit H III 61, 4. naturam etiam vincere adgressus est J 75, 2 *cont.* 76, 1. divitias suas vincere nequeunt C 20, 12. gloria invidiam viciisti J 10, 3. Iugurtham beneficiis vincere adgressus est J 9, 3. populum R. numquam beneficiis victum esse J 102, 11. regem aruis quam munificentia vinci

minus flagitiosum est J 110, 5. omnia — subplicita scelere meo vici H II 41, 3.

vinculum. in vincula coniecerat C 42, 3. — — duci J 33, 3. in vinculis habendos C 51, 43. — — retinendum C 48, 6.

vindex. vindices uti se ferunt libertatis H III 61, 22. aemuli et in tempore vindices adfuturi H IV 61, 18. vindices rerum capitalium C 55, 5 *ansp.*

vindico. haec — crescere, interdum vindicari C 10, 6. Hiempsalis mortem severe vindicandam J 15, 3 *conf.* 106, 6. iniurias suas manu vindicaturum J 20, 4 populum ad vindicandum hortari J 30, 3. prohibendo a delictis magis quam vindicando J 43, 3. saepius vindicatum est in eos C 9, 4 *conf.* 31, 8. 26. nisi nosmet ipsi vindicamus in libertatem C 20, 6. vindicare plebem in libertatem J 42, 1.

vinosa. vineis turribusq. et machinis omnium generum expugnare adgreditur J 21, 3. vineas agere J 37, 4. 76, 3. 92, 8. vineis — subvorsis, item incensis J 94, 4. inter vineas administrare J 92, 9. extra vineas egressus J 94, 3. stationes sub vineas removebat H I 83.

vinum. vino et epulis onerati J 76, 6. cum se cibo vinoq. invitarent H IV 4. ea mutare vino advectione J 44, 5. sanguinem vino permixtum C 22, 1. vinum aqua misceri H I 87.

violenter. quaestio exercita aspere violenterq. J 40, 5.

violentia. fortunae violentiam toleravisse C 53, 3. violentia atq. crudelitate feneratorum C 33, 2.

violo. deorum, quos per fidem aut periurio violasti H I 48, 15. Aetiae hospitis domum violasse H III 50.

vir. inventus — discobat. Igitur talibus viris non labos nullus insolitus C 7, 5. = viri pati muliebria C 13, 3. ut saepius peteret viros, quam peteretur C 25, 3. munditias mulieribus, viris laborem convenire J 85, 40. viros earum adtingere sibi C 24, 4. mulier viro liberis satis fortunata C 25, 2. = meminervis te virum esse C 41, 5 *conf.* si modo viri esse voltis C 40, 3. certaminis adversa potiora esse viro quam omnino non certavisse H III 61, 4. viro flagitiosissimum impune iniuriam accepisse J 31, 21. virorum more pugnantes C 58, 21. estne viris relicti aliud H I 41, 15. illa fonda atq. intoleranda viris C 58, 14. neque incrimos ex proelio viros quemquam agnoturum H II 64. tot viros sine uno non audere H III 61, 22. = pars Numidiae agro virisque opulentior J 16, 5. oppidum armis virisque opulentum J 57, 1 *conf.* 92, 7. armis virisque spoliatus est J 62, 8. viris — munita J 87, 1. 88, 4. 89, 4. magnas opes virorum, armorum et auri H IV 61, 16. arma tela, equi viri J 51, 1 *conf.* 104, 11. 110, 4. augetur numerus lectis viris H III 67, 14. = Atheniensibus trigiuta viros imponere C 51, 28. viri duo, Cato et Caesar C 53, 6. vir acer J 27, 2. 43, 1. clarissimi viri consulis C 51, 19. habes virum dignum te atq. avo J 9, 2. vir egregius J 4, 6. 82, 2 (in aliis artibus). virum fortem atq. strenuum C 51, 16 *conf.* 12, 5. 20, 9. J 68, 3. H I 48, 20. v. gravis et nulla arte cuiquam inferior H II 87. regem, ingentem virum esse J 65, 3. v. industrius H I 41, 17. magnus et sapientem virum fuisse J 45, 1. mediocres viri J 6, 3. praeclearus v. J 4, 5. quales viri J 4, 4. sanctus J 85, 40. 109, 4. H II 23, 5 (et veteres). summus v. J 95, 2. tarpissimum viri J 85, 42. = Silannum — eos mores — viri cognovi C 51, 16 *conf.* J 9, 3. 70, 5.

virga. virgis vinciebant H IV 8.

virgo C 15, 1 (nobilis). 51, 9 (rapi virgines pueros). H II 13. III 67, 15.

virgultum. inter virgulta considerant J 49, 5. — evadere J 50, 6.

virgultus. valle virgulta nemorosaq. H I 42.

virilia. virile et muliebre secula H II 23, 1. corpus animamq. virilem C II, 3. ingenium virile C 20, 11. virilis audaciae facinora C 25, 1. ne vos ad virilia illa vocem H III 61, 15.

virritim, uti quemque — extulerat, commonefacere J 49, 4.

virtus clara aeternaq. habetur C I, 4. eorum, qui fecere, virtus tanta habetur, quantum eam — potnere extollere C 8, 4. ut eorum, qui ea susti-

nent, virtus est J 4, 8. si regum atq. imperatorum animi virtus (*conf.* C 1, 5, 53, 1) in pace ita ut in bello valeret C 2, 3. semper eis aliena (*conf.* J 85, 25) virtus formidulosa est C 7, 2. virtus omnia domuerat C 7, 5. hebescere v. coepit C 12, 1. ni virtus fidesq. vestra spectata mihi forent C 20, 1. v. atq. sapientia maior in illis fuit C 51, 42. in ipso maximum virtutem esse J 8, 1. Iugurthae in bello Num. longe maxima virtus fuit J 9, 2. paucorum civium egregiu virtus cuncta patravit C 53, 4. virtus eorum famam atq. gloriam adaequavit J 5, 6. bellum, nbi virtus evitescere posset C 54, 4. animus aetas virtus vestra me hortantur C 58, 19. virtutem Iugurthae regno suo gloriae fore J 6, 2. Metello virtus militum erat, locus adversus J 52, 2. satis saepe iam et virtutem militum et fortunam temptatam J 62, 1. virtus omnium aequalis facta J 87, 3. neq. virtus neq. arma satis tegere J 97, 5. cui quamquam virtus gloria — superabant J 64, 1. ipsa se v. satis ostendit J 85, 31. virtutis praemia C 52, 22 *conf.* J 85, 20. memores virtutis C 58, 12 (pristinac). 60, 3. J 49, 2 (et victoriae). 97, 5. ad gloriam virtutis via grassatur J 1, 3. quae homines arant — virtuti omnia parent C 2, 7. noquo virtuti honos datur J 3, 1. alla omnia virtuti suae prona esse J 114, 2. si virtuti vestrae fortuna inviderit C 58, 21. diffidens virtuti militum J 52, 6. virtuti an fidei popularium minus fideret J 74, 1. virtuti suorum satis credere J 100, 3 *conf.* H i 47. (Catonis) virtutem animi ad caelum ferunt C 53, 1. Iugurthae — tem extollere laudibus J 15, 2. Mari v. in maius celebrare J 73, 5. verba virtutem non addere C 58, 1 *conf.* J 85, 50. ostentando virtutem J 7, 2. ibi virtutem ostendere J 58, 3. imitamine v. J 10, 8. virtutem non relinquere: ea sola neque datur dono neq. accipitur J 85, 38. quod tamen vitium propius virtutem erat C 11, 1. sibi animum ad virtutem adducendi J 4, 5. suos ad v. adrigere J 23, 1. quae ad v. doctoribus nihil profuerant J 85, 32. omnia non bene consulta in virtutem trahebantur J 92, 2. emori per virtutem C 20, 9. H i 41, 15. per v. nobilitatem antevenire J 4, 7. ingenti virtute fuisse viri duo C 53, 6. tua virtute Romanos nobis amicissimos fecisti J 10, 2. cum strenuo virtute certabat C 54, 5 (*conf.* eives cum civibus de virtute certabant C 9, 2). quorum virtute moenia defendebantur J 26, 1. magnus virtute C 53, 5 *conf.* virtute ac deis volentibus magni estis et opulenti J 11, 19. quae maiores virtute peperere H i 41, 3. suane an Metelli virtute periret J 70, 5. cum virtute, tum gratia viri permotus J 9, 3. virtute — Scipioni placuisse J 22, 2. vine corporis an virtute animi res militaris magis procederet C 1, 5. pericula virtute propulerant C 6, 5. adversa partium reppuli deorum auxiliis et virtute mea H i 41, 1. natura (humani generis) forte potius quam virtute regitur J 1, 1. spes necesse est virtute et innocentia tutari J 85, 4. in adverso loco victor tamen virtute fuisset J 55, 1. ubi de magna virtute et gloria bonorum memores C 3, 2. cuius (memoriae rerum gestarum) de virtute multi dixerunt J 4, 1. eni Africano cognomen ex virtute fuit J 5, 4. quibus — nobilitas ex virtute coepit J 85, 17. quod ex aliena virtute sibi adrogant J 85, 25. pro virtute largitio vigeat C 3, 3.

vis. nostra omnis vis in animo et corpore sita est C 1, 2. vis omnis in vobis H III 61, 15. magis naturae industriam hominum quam vim aut tempus deesse J 1, 2. quanta audacia quantaq. vis animi fuisset in exercitu C 61, 1. tametsi in ipso magna vis animi erat J 33, 2. vis corporis J 2, 2 (*conf.* C 1, 5). vis tribunicia H III 61, 12. plebis vis soluta et dispersa in multitudine nihil poterat J 41, 6. tanta vis hominis leniunda magis quam exagitanda C 48, 5. — gratiae atq. pecuniae regis erat J 27, 2. — morbi — invaserat C 36, 5 *conf.* J 32, 4 (serpentum) vis, inopia cibi aerior, siti accenditur J 89, 5. vis Iugurthae subigit J 24, 2. vim mihi parari C 35, 5. quid est relicum nisi vis vestra J 24, 8. sin vis obsistat H i 21. tanta repente caelo missa vis aquae J 75, 7. magna vis frumenti J 92, 7. vis magna hostium J 38, 5. hominum H i 46. i 25. sociorum et Latii H i 41, 12. piscium H III 41. maxima vis utrius effecta J 91, 1. pulveris magnam vim animadvortant J 53, 1. non ceram illam

tantam vim in sese habere J 4, 6. vim cunctam et inperia in vos convertere II III 61, 5. nihil minus quam vim aut bellum expectantem J 14, 11. ne vim quam misericordiam eius experiri mallet J 32, 5 *cont.* 102, 9. vim hostium sustentabant J 97, 5. ne — per vim eripiantur C 52, 14 *cont.* J 7, 1. 23, 1. 31, 25. Catilina magna vi et animi et corporis C 5, 1. vine corporis an virtute animi res militaris magis procederet C 1, 5. summa vi — nititur J 25, 9 *cont.* 92, 6. quanta vi rogationem iusserit J 40, 3. harena magna vi agitata J 79, 6. adficii undarum vi II III 24. magna vi murum adgreditur J 60, 6. eniq. vi adgredederetur C 43, 2. nrbs partim vi alias voluntate inperio suo ndiungit J 13, 2. — — — alia motu — avortere J 80, 1. eos maxuma vi cadere J 58, 3. maxuma vi certatur C 60, 3 *cont.* J 60, 1. 94, 5. magna vi utrimq. contendebatur H I 40. neque inde maxuma vi depelli quivere J 58, 3. unde vi Iugurtham expulerit J 102, 13. nbi vi opus erat J 55, 7. nihil vi neq. secessionis opus est J 31, 6. vi regere patriam J 3, 2. populi vi subacti C 10, 1. magna vi tendere C 60, 5. maiore vi hostes urgent J 56, 6. vindicandum, non manu neq. vi J 31, 18. siuc vi hostium regredi conatus H IV 61, 14. = ad omnia vis controversiarum II III 62. = ubi per seordiam vires tempus ingenium diffluxere J 1, 4. senescunt vires II III 61, 19. rectius ingeni quam virium opibus gloriam querere C 1, 3. ingens ipse virium atq. animi H III 13. pollous viribus J 6, 1. ut omne ius in viribus esset II I 33.

viso. Metellus — magna gloria visebatur H II 23, 1. operae preclum est — visere templa deorum C 12, 3. parti Numidas proclium visere J 60, 5. tamquam sua viscus domum eat J 12, 3. procul visentibus H III 67, 5. IV 21. de castris visundi aut spoliandi caussa processerant C 61, 8. cupido ignara visundi H i 94.

visus. qua visus erat J 101, 11.

vita et mors iura naturae sunt H II 41, 5. quibus prius iniuria quam vita certa esset II I 41, 6. vita ipsa qua fruimur brevis est C 1, 3. cetera v. eorum huic secleri obstat C 52, 32. illi turpis vita integrā famā potior J 67, 3. quanto vita illorum praeclarior J 85, 22. falsū vita moresq. mei superant J 85, 27. etiamtum vita hominum siue cupiditate agitabatur C 2, 1. cuius vitae necisq. potestas J 14, 23. necis civium et vitae licentia H I 41, 3. exitum vitae invenit C 55, 6. inperi vitaeq. eius finis idem J 5; 5 *cont.* 9, 4. 10, 3. H II 41, 9. quae conditio vitae futura sit C 20, 6. integritate vitae C 54, 2. dux atq. imperator vitae mortalium animus est J 1, 3. inconditae olim vitae mos H I 33. incertae ac post paulo morbo interiturae vitae pareceret J 106, 3. dolis vitae suae insidiatum J 22, 4. diffidens vitae C 45, 4. eorum ego vitam mortemq. iuxta aestumo C 2, 8. vitam transire C 1, 1. 2, 8. — exigere J 14, 15. 85, 49. in obscuro vitam habent C 51, 12. vitam ita instituisse C 31, 7. vitam miseram atq. inhonestam per dedecus amittere C 20, 9. fratri vitam eripuit J 14, 15 *cont.* 22. ut post eos occisos vitam refutent II I 73. quorum nemo non diurna mercede vitam mutaverit II I 48, 7. vitam suam rei p. condonavere J 79, 7. tantum ab eo vitam paciscatur J 26, 1. quia pacto vitam dederant H IV 61, 7. ipsi liberisq. vitam peterent J 46, 2. praeter suam liberorumq. vitam omnia Metello dedere J 47, 3. de vita et morte disserant C 52, 3. de vita atq. tergo regio more consulere H I 9. pro patria, pro libertate, pro vita certamus C 58, 11.

vitiosus. vitiosis agri tractibus H III I (*at. magistratibus*).

vitia. vitibus viuiebant H IV 8.

vitium. ambitio, quod tamen vitium propius virtutem erat C II, 1. nobis dimensiones vitio humani ingeni evenere H I 7. secundae res mire sunt vitium obtentū II I 41, 24. res p. magnitudine sua imperatorum atq. magistratum vitia tolerabat C 53, 5. vitia sua callide occultans J 15, 4. inter tanta vitia aetas ambitione corrupta tuebatur C 3, 2. exercitum nostris vitium adhuc incolumem H IV 61, 21.

vito. proditionem celeritate vitare J 70, 1 *cont.* H I 65 (*proclium*). con-

ventum vitantes H IV 15. in vitandis periculis II I 41, 1. = quasi vitabundus per saltuos locos exercitum ductare J 38, 1. vitabundus inter tela hostium erumpit J 101, 9. vitabundus classem hostium H III 19. quasi vitabundi aut iacientes telis J 60, 4.

vivo. quoad vires J 110, 4. nunc neq. vivere lubet, neq. mori licet sine dedecore J 14, 24. is demum mihi vivere atq. frui anima videtur C 2, 9. alii alio more viventes C 6, 2. bonis ac malis moribus vivamus C 52, 10. quasi honeste vixerint J 85, 19. ut illis obocdientes vivimus J 31, 26. in otio vel magnifice vel molliter vivere copia erat C 17, 6. rapto vivere coacti H III 52.

vivos. quem quisq. vivos pugnando locum ceperat, cum amissa anima tegebat C 61, 2. ferociam, quam habuerat vivos in voltu retineus C 61, 4. quae vivos facie sua ostentabat H I 55. quis mihi vivo cruciatus satis est aut quae poena mortuo H II 41, 3. Inguentum vivom — necentum sibi traderent J 46, 4. 61, 4. ibi vivi obruti J 79, 8 et 9.

vix decuma parte diei relicum J 97, 3. vix partem sumptuum sustinent H II 41, 7. vix annus sumptus datus est H II 96, 2. bene partem vix retineamus C 51, 42. vix in alteram partem transductus est J 11, 4. alterius manus vix effugi J 11, 14. malis frugibus vix ipsa agitatur H II 96, 9. vix satis gratus videar H II 41, 5. histrionis vix sani H II 35.

Vizo H I 55.

vocabulum. verni rerum vocabula amissimus C 52, 11. ex suo vocabulo insulae nomen dedit H II 2.

voce. vocari ad sese iubet C 46, 3. cum ad imperandum Tisidium vocaretur J 62, 8. ne vos ad virilium illam vocem H III 61, 15. hostem utq. paritidam vocare C 31, 8. alii alios increpantes timidos vocant C 53, 1. quae mapalia illi vocant J 18, 8. quae ceteri miserias vocant J 100, 5. bona aliena largiri liberalitas — vocatur C 52, 11. vestes de pellibus retonces vocantur H I 19.

Volcanalia H IV 68.

Volcatius. L. Volcatius Tullus C 18, 2.

volgus. ceteri volgus finibus sine gratia — C 20, 7. volgus — Numidarum ingenio mobili, seditiosum utq. discordiosum J 65, 2. quorum volgus in dies usum habere solet H I 43. volgus amat fieri H I 111. senatum volgi rumoribus exagitatum C 29, 1. studia volgi amissurus J 84, 3. volgus (at. — um) oppido effusus caedere J 69, 2. seditiosi magistratus volgus (at. — um) exagitare J 73, 5.

volnere. perosque iaculis voluerant J 57, 6. magna pars voluerati aut occisi J 58, 2. graviter volneratus discesserat C 61, 7.

volnus. nefandum in modum pervorso volnere H III 67, 15. Metellus in volnere H II 20. castra sine volnere introitum H IV 41. cui per tot volnere et labores nihil quaesitum est H I 41, 22. volneribus adversis considerant C 61, 3. — confecti J 60, 7. — acceptis J 101, 11. haec sunt praemia pro volneribus H II 96, 2.

volo. tela utrimque volare J 60, 2.

volō. gloriam ingentem, divitias honestas volebant C 7, 6. idem velle atq. idem nolle C 20, 4. sese liberos quam optimos voluisse J 85, 16. velle populi R. amicitiam J 88, 5. nihil me sciente frustra volēs J 110, 4. talem honorem nemo bonus volēt H II 41, 1. pars magna iustos dominos volunt H IV 61, 18. neque discordias set carum finem volens H III 61, 17. si quid petere velint C 34, 1. 35, 5. 40, 3 (si — viri esse volētis). 52, 5. 58, 15. J 8, 2 (si permanere vellet in suis artibus). 31, 23. 33, 4. 42, 4. 84, 5. 85, 26. 102, 2. H IV 61, 3 (si vera existumare volēs). cuiusvis opes voluisse contra illius potentiam crescere C 17, 7 *cont.* 19, 2. J 73, 7. H I 48, 1 (vellem). velle et censere eos discedere J 21, 4. bellum neque feci neq. factum nunquam volui J 110, 6. si ambobus consultum et ratam pacem vellet J 112, 3. quis eadem volt nut quis non omnin mutatu H I 41, 21. vellem possem petere — deberi mihi beneficia — uti dobitis uterem J 14, 3.

vellem haec — vana foret potius quam misoria fidem faceret J 24, 9. ubi satis explorata sunt quae voluit C 17, 2. apud illos sunt aut ubi illi volunt C 20, 8. sese quem in locum vellent processuros J 79, 8. paratum se facere quae po. vellet J 108, 2. qualem tu voles societatem accipit H IV 61, 4. — pecunia qui voluere usi sunt H II 41, 4. gerite quoad voltis bellum J 110, 8. (bellum) deponi cum victores velint J 83, 1. sicuti voluerat, congressi J 109, 2. me volentem animam dono dedisse H II 41, 12. volentibus omnibus bonis C 33, 2. virtute ac deis volentibus J 14, 19. tutius rati volentibus quam coactis inperitare J 102, 6. poenas volentes pependere J 76, 6. multi volentes adcurrere H II 48. cum volentibus castra petit H III 67, 3. numificus nemo putabatur nisi pariter volens J 103, 6. volenti animo acceperat J 73, 3. neque militia plebei volenti putabatur J 84, 3. uti militibus — labos volentibus esset J 100, 4. volentia plebei facturus videbatur H IV 31.

Volturnois, T. C 44–50.

vultus. magis vultum quam ingenium bonum habere C 10, 5. prorsus in facie vultuq. recordia inerat C 15, 5. demisso vultu C 31, 7. incerto vultu J 106, 2. terrebat eum clamore vultu, saepe inpetu J 34, 1. vultu corporis varius *scrap.* J 113, 3.

vulvaria. voluerum genera H II 23, 4.

voluntarius aut ex sociis in castra venerat C 56, 2.

voluntas. militum voluntatem caussatus H V 12. inmutata voluntate J 113, 4. cognita voluntate cum — invitassent H II 23, 2. cuius adversa voluntate conloquio permisso H I 57. voluntate eius Pisonem adgressos C 19, 5. urbis partim vi, alias voluntate imperio adiungit J 13, 2. neq. antea voluntate alienati J 66, 2. se ex voluntate Antonio usurum C 26, 1. quae ex voluntate forent regi nuntiari iubet J 46, 4. sic ex Metelli voluntate bellum intactum trahi J 83, 1. ex Sullae voluntate omnia se facturum J 111, 3. regiae voluntates ut vehementes, sic mobiles saepe sibi ipsae adversae sunt J 113, 1.

voluptarius. loca amoena voluptaria C 11, 5.

voluptas numquam ab negotiis remorata J 95, 3. quibus corpus voluptati — fuit C 2, 8. quod duritiam — voluptati habuisset J 100, 5. expectant ignaviae voluptatem et praemia virtutis J 85, 20. cupidus voluptatum J 95, 3. voluptatibus — servitis C 52, 23. si — tibus vestris otium praebere voltis C 52, 5. ad inertiā et voluptates corporis pessimum datus est J 1, 4.

Volux J 101, 5. 105, 3 — 107.

volvo. volventes hostilia cadavera C 61, 7. in proximos saxa volvere J 57, 5. multa ipse secum volvens C 32, 1 *cont.* J 113, 1. — cum animo suo J 6, 2. 108, 3. haec illis volventibus C 41, 3.

vorsor. in prima acie vorsari C 60, 4. semperne (familia nostra) in sanguine fuga ferro vorsabitur J 14, 9.

vorsus. — *um.* modo ad urbem, modo in Galliam vorsus castra movere C 56, 4 *cont.* H i 69. fugam ad se vorsum fieri J 58, 4 *cont.* 69, 1. quem locum Aegyptum vorsus finem habuere J 19, 3.

vorticosus. mare sum H IV 22.

vorto. corpus ad hostis vortere J 107, 1. arma ab externis in nosmet versa H I 41, 19. iter vortit ad Corycum H I 80. cupido animum vortit J 93, 3. exercitum maiorum more vortere H i 51. plerosq. secundae res in miserationem ex ira vortunt H I 41, 5. quam rem alii in superbiam vortebant J 82, 3. coepere nobilitas dignitatem, plebes libertatem in lubricum vortere J 41, 5. mihi bene facere iam ex consuetudine in naturam vortit J 85, 9. ne ista vobis misericordia in misoriam vortat C 52, 27. talia incepta ni in consultorem vortissent H i 80.

vos C 20, 17. 51, 26. 52, 9. 18. 23. 25. 28. 31. J 10, 8. 14, 6. 25. 24, 7. 31, 11. 16. 17. 20. 23 *bis.* 85, 6. 11. 14. 47. H I 41, 6. 48, 3. 13. 17 *bis.* II 41, 4. 96, 10. III 61, 11. 16. 28. paricida vestri H II 41, 3. **vostrum**

- C 33, 2. J 31, 20. H III 61, 14. **vobis dat.** C 20, 3. 40, 3. 51, 7. 52, 16. 27. 58, 13. J 10, 6. 14, 13. 17. 31, 2. 22. 110, 7. H I 41, 25. 48, 2. 3. 18. 20. II 41, 9. 96, 1. 6. III 61, 8. **vobismet ipsi** III 61, 6. **vos** C 20, 3. 51, 7. 10. 52, 4. 17. 18. 35. 58, 3. 8 *bis*. 18. J 14, 1 *ter.* 4. 8. 10. 16. 20. 21. 24. 2 *bis*. 6. 10. 31, 6. 13. 18. 20. 21. 25. 27. 85, 22. 26. 27. H I 41, 2. 48, 9. 17. 18. 19. II 41, 13. 96, 1. 8. III 61, 5. 6. 7. 8. 13. 15. 16. 17. 21. **vobis abl.** C 20, 16. 17. J 14, 3. 5. 6. 8. 31, 3. 85, 1. 37. 47. 110, 8. H I 41, 12. 48, 7. 18. II 41, 8. 96, 2. 4. III 61, 4. 8. 11. 15 *bis*. 23. 26.
- voster** C 20, 2. 51, 7 *bis*. 52, 5 *bis*. 58, 8. 18. 19. 21. J 14, 1. 2. 5. 8. 11. 13. 17. 18. 25 *bis*. 24, 3. 5. 7. 8. 10. 31, 1. 2. 5. 6. 7. 9. 10. 14. 16. 17. 19. 23. 25. 27. 85, 3. 8. 10. 19. 26. 28. 36. 110, 6. II I 41, 1 *bis*. 7. 20. 48, 11. II 41, 4. 9. III 61, 5. 6. 7. 15. 17. 19. 20.
- totum.** non votis neq. supplicis muliebribus auxilia deorum parantur C 52, 29 *cont.* H I 41, 7. rebus super vota fluentibus H i 101.
- voceo** dedoq. me pro re p. H II 41, 10.
- vox.** voce supplicis C 31, 7. magna voce J 56, 4. H I 56. maxuma H I 42. gratia voce — nitebantur J 15, 2. strepere vocibus J 98, 6.
- Vulscius** H III 37.
- Zama** J 57—60.

CONRIGENDA ET ADDENDA.

Vol. I p. 3 nescio quo errore **Th. Mommsen**um forma nominis **Catalina** utendum putavisse scripserim. Quem virum dicere voluerim, nunc quidem non succurrit.

p. 7. In eod. Paris. 6088 (p⁶) per virum el. Rothium certior factus sum Iug. 44, 5 supor verbis **uti cuique** lubebat scriptum *esse non impunebantur sed potius* et ad marginem haec adiecta: *Non solum hoc erat, quod albinus habebat eos stans in castris sed etiam nec minuebant; scilicet per hoc denotat stulticiam albini.*

p. 287 l. 9. Iug. 49, 6 pro **instruerat** legendum **instruxerat**.

p. 336 l. I Iug. 87, 4 pro **uti legas ubi**.

Vol. II p. 23 fr. Hist. I 68 legendum: adveniens **cum legionibus** postquam.

p. 78 fr. Hist. III 58 legendum: quâ **parte** spectat.

p. 98 fr. Hist. IV 16 legendum: **Igitur** legiones.

p. 128 fr. Hist. inc. 25 legendum: multis **e** locis.

p. 121 fr. Hist. inc. 39 legendum: in muris locaverant.

Cum indicis magna pars iam typis expressa esset, juvenis quidam doctissimus, qui Lipsiae philologicae operam dabat, re conperta, quae ipse ad edendum lexicon Sallustianum paraverat atque conlegerat, ultro humanissime mihi misit, pro quo beneficio eo maior gratia ei habenda est, quod his subsidiis nonnulla conrigere et explere potui.

p. 144 l. 16 post **secedo** addendum C 33, 4.

p. 146 l. 39 add. **incendere ad facinora** C 13, 4.

p. 148 s. v. **adipiscor** adiciendum: **prope iam adspitam victoriam** J 101, 9.

ibid. s. v. **adiungo** leg. C 24, 4.

ibid. add. **Africanus** II 11 83.

p. 153 s. v. **alibi** leg. C 60, 5.

ibid. s. v. **aliquando** leg. J 110, 3.

p. 154 l. 23 legendum **C 22, 2**.

p. 156 s. v. **amplus** add. **amplis honoribus usi** J 25, 4.

p. 158 addendum **Apollo** II 11 90.

p. 160 s. v. **at** post **at contra** inserendum C 12, 5: **at hi contra**.

ibid. s. v. **Athenienses** add. C 2, 2. 51, 28.

p. 163 l. 25 legendum C 37, 10.

p. 178 s. v. **conpono** post **verba msa** legendum J 85, 31.

p. 269 s. v. **Marcus** add. **G. Marcus Figulus** C 17, 1.

p. 297 adicias: **Ostia** II 1 74.

p. 298 addas: **Paelignus**. P. cohors J 105, 2.

Ceterum si quis in indice aliquid aut omissum aut minus recte scriptum deprehenderit, modo quam laboris plenum tale opus sit secum respiciat, lubenter et benivole excusabit.